

THE BENSON LIBRARY OF HYMNOLOGY

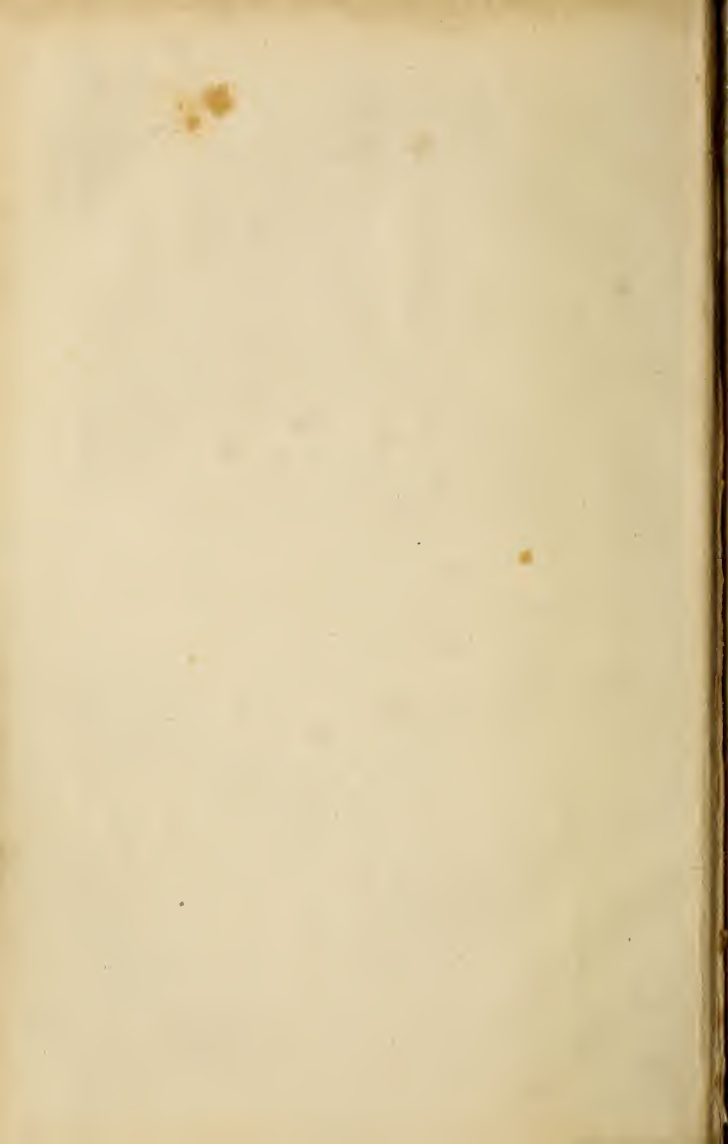
Endowed by the Reverend
LOUIS FITZGERALD BENSON, D.D.

LIBRARY OF THE THEOLOGICAL SEMINARY
PRINCETON, NEW JERSEY

SCB
3487

\$1-85,

Digitized by the Internet Archive
in 2013

<http://archive.org/details/llyfrhym00wels>

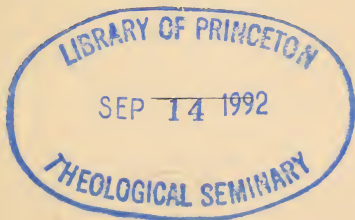
LLYFR HYMNAU

Y

METHODISTIAID CALFINAIDD.

CHYHOEDDEDIG TRWY AWDURDOD

CYMMANFA GYFFREDINOL Y CYFUNDEB.

DINBYCH:

ARGRAPHWYD A CHYHOEDDWDYD GAN THOMAS GEE.

MDCCLXXVI.

DARPARWYD Y LLYFR HWN GAN BWYLLGOR O WEINIDOGION Y
METHODISTIAID CALFINAIDD, A BENNODWYD GAN Y GYM-
MANFA GYFFREDINOL; A CHYHOEDDIR EF YN Y DDAU BLYG-
IAD GAN MR. GEE, AM AMSER PENNODEDIG. YR ELW I FYNED
AT ACHOSION Y CYFUNDEB, DAN AROLYGIAETH Y GYMMANFA
GYFFREDINOL.

RHAGYMATRODD.

UN o'r ymarferiadau crefyddol mwyaf dyrchafedig a nefolaidd ydyw canu mawl i Dduw. Yma y mae yr enaid ger bron Duw, yn y teimlad o lwyr-ymddibyniaeth arno, a hollol rwymedigaeth iddo, yn cyflwyno iddo syniadau a theimladau ei galon, mewn geiriau a seiniau priodol. Ac nid oes golwg harddach dan y nefoedd na thyrfa yn ymuno yn y gwasanaeth ardderchog hwn. Nid oes eisieu treulio amser i ddangos y lle mawr sydd yn perthyn i'r gwaith hwn fel rhan o wasanaeth y cyssegr, nac i egluro y cyssylltiad agos sydd wedi bod rhwng caniadaeth grefyddol a'r diwygiadau grymus a gymmerasant le yn mhob oes. Gyda bod y Diwygiad Protestanaidd yn cychwyn, yr oedd yn rhaid cael offerynoliaeth nerthol "salmu a hymnau, ac odlau ysbrydol" i'w ledaenu. Yr un modd y bu gyda'r Diwygiad Methodistiaidd yn Lloegr a Chymru, a'r America. Nid oes tafod a fedr ddisgrifio y nerthoedd fyddent yn cydfyned â chanu Hymnau Williams o Bant-y-celyn, na'r effeithiau daionus a gafodd hyny yn y wlad. Canu mawl felly, y mae yn ddiammheu, sydd wedi bod yn un o'r moddion mwyaf effeithiol yn sefydliad a chynnydd ein cyfundeb ni. Y mae y fath gysylltiad, yn wir, rhwng canu mawl a sefyllfa crefydd, fel yn mha le bynag y ceir y naill yn farwaidd, ceir y llall felly hefyd; ac o'r ochr arall, os bydd y naill yn llewyrchus a bywiog, bydd y llall felly hefyd. Nid ydyw hwn yn syniad newydd i'r Methodistiaid Calvuaidd; y maent wedi gweithredu arno i fesur trwy y blynyddoedd. Wrth weled, pa fodd bynag, fod galwad am ymdrechion adnewyddol gyda'r gwaith, ac wrth ystyried yr anfantasion yr oeddid yn llafurio danynt gyda golwg ar Lyfrau Hymnau, ac yn enwedig yr anghyfleusdra a godai oddi wrth fod gwahanol gasgliadau yn cael eu defnyddio gan y cyfundeb yn Nghymru a threfydd Lloegr, barnodd y Cymdeithasfaoedd mai angenrheidiol ydoedd cael un Llyfr Hymnau at wasanaeth yr holl gyfundeb, ac i fod yn eiddo iddo. Y llyfr hwnw ydyw y gyfrol a gynnygir yn bresennol i'r cyhoedd. Ymgymmerwyd â'r gwaith gan nifer o weinidogion, yn y Gogledd ac yn y Deheu, ar gais y Gymmanfa Gyffredinol, a dygir y casgliad allan dan awdurdod y Gymmanfa hono.

Y mae yr adran gyntaf o'r casgliad yn gynnwysedig o Salmu, wedi eu dethol yn hollol allan o waith yr Archddiacon Prys. Buasai yn ddâ gan y casglwyr pe gallasant roddi chwaneg o waith ardderchog yr archddiacon; ond cafwyd fod anwastadrwydd y mydr a'r acen yn rhwystr anorfod i wneyd hyny; ac nid oeddynt yn ewyllysio newid llawer ar ei waith, na'i gymmysgu â gweithiau awdwyr ereill. Hyderir y gellir esgusodi y cam acenion a geir yma ar gyfrif rhagoroldeb y syniadau.

Y mae yr ail adran yn cynnwys Hymnau. Yma yr oedd gan y casglwyr amryw bethau i'w cadw mewn golwg. Un peth ydoedd, fod yr Hymnau a ddewisid yn hollol ysgrythyrol ac efengylaidd o ran syniadau a theimladau. Rhoddent y lle blaenaf a phwysicaf i hyn. Ac felly, er fod y casgliad yn cynnwys llawer o Hymnau ag ydynt yn sefyll yn y dosbarth uchaf fel

RHAGYMATRODD.

barddoniaeth, rhoddwyd lle i rai, nid ar y cyfrif hwnw, ond yn hytrach ar gyfrif eglurder ac ysgrythyroldeb eu syniadau, ac ar gyfrif yr ysbryd a'r teimlad dwys, efengylaidd, a gwresog sydd ynddynt.

Peth arall a gadwent mewn cof oedd amrywiaeth a chyfoeth. Barnent y dylasai y casgliad fod yn cynnwys yr holl hymnau da a geir yn y llyfrau a arferid genym yn flaenorol. Y mae caniaethau grefyddol yn cymmeryd i fewn bob math o deimlad sydd yn cael ei ennyn yn mynwes dyn ar y ddaear yn yr olwg ar wrthddrychau a gwirioneddau crefydd. Bu rhai yn dal mai afresymol oedd canu edifeirwch, galar, hiraeth, a gweddi; ac na ddylesid canu dim ond oedd yn cynnwys mawl uniongyrchol i Dduw. Ond y mae y syniad hwn yn anghywir, yn gymmaint a'i fod ar sail rhy gul; ac nid yw y rhai sydd yn ei goledd wedi edrych yn ddwfn i'r mater, onid é buasent wedi gwled fod edifeirwch a galar am bechod, a dymuniadau ar Dduw am gymmhorth a gwaredigaeth, yn cynnwys hanfodion mawl. Ni ddaethai un pechadur byth i alaru ger bron Duw, nac i ofyn y ffafr leiaf oddi ar ei law, oni bai fod ganddo feddwl mawr a pharchus am dano. A syniad parchus, uchel am Dduw yw gwreiddyn mawl. Ac y mae yn ddiu fod dwfn edifeirwch ac ymostyngiad yr enaid yn cynnwys yn fynych fwy o fawl na'r geiriau mwyaf canmoliaethus. Yn unol â'r golygiad hwn, gwelir yn y casgliad presennol fwy o Hymnau yn cynnwys amrywiol brofiadau y credinwyr nag a geir mewn un casgliad arall yn yr iaith.

Barnent, yn mhellach, mai doeth oedd rhoddi y Salmau a'r Hymnau fel y gadawyd hwynt gan eu hawdwyr, heb ond ychydig iawn o gyfnewidiad. Nid oeddych yn barnu fod ganddynt hawl i newid meddyliau yr awdwyr mewn un modd, nac ei fod yn ddoeth nac yn angenrheidiol newid ond ychydig ar eu geiriau. Yn hytrach na newid meddyliau yr awdwyr, gwell, yn eu barn hwy, oedd gadael yr emynau neu y pennillion allan: ac felly y gwnaed. Wrth sylwi ar y cyfnewidiadau a wnaed gan ereill, nid ydynt yn gwled fod ond ychydig, os dim, wedi ei ennill; ond fod llawer iawn wedi ei golli. Mewn llawer o amgylchiadau, y mae meddyliau gweiniaid a gwaelion wedi eu rhoddi yn lle rhai cryfion a phrydferth: ac mewn lliaws o amgylchiadau, ceir gweddillion gwanaidd o'r meddyliau wedi eu cadw, tra y mae eu nerth a'u bywyd wedi ehedeg ymaith. Ennillir yr hyn a elwir yn fwy o gywirdeb, ond collir nerth a bywyd; ac aberthir iaith fywiog, danllyd, enaid ag oedd yn llosgi gan wres ei feddyliau, am frawddegau oerion, sychion, y mân reolau. Ni wnaed yn y casgliad hwn ond newid rhai geiriau, a newid trefn rhai ereill, pan y gwelid fod hyn yn ddymunol, ac yn alluadwy heb niweidio y synwyr. Y mae y llyfr yn cynnwys felly, nid yn unig y meddyliau a fu yn rhoddi miloedd o saint Duw ar dân, ond hefyd yr hen ymadroddion eneiniedig sydd wedi eu sancteiddio gan brofiadau yr hen bererinion, ac wedi eu cyseggu gan gawodydd mawrion o wllth y nefoedd. Ni farnwyd yn angenrheidiol ysgoi yr ymadrodd "i maes," a geir yn fynych yn Hymnau Williams; o herwydd y mae ymadroddion o'r un ffurf yn hollol yn arferedig yn y De a'r Gogledd, megys "i lawr," "i fyny," &c. Ni thwybiwyd fod galwad chwaith am adael allan y fath eiriau ag "abl," "ildio," "ffeindio," "ffrynd," &c.; o herwydd y mae lliaws mawr o eiriau cyffelyb yn arferedig yn mhob parth, a chan yr ysgrifenyddwyr mwyaf chwaethus. Ceir yn rhai o Hymnau Williams a Mrs. Anne Griffiths, ac yn Hymn anfarwol Mr. Charles o'r Bala, rai llinellau rhy hirion; ond nid oeddys yn gwled fod modd i'w byrhau heb i hynny anafu y synwyr neu y teimlad. Gydag ychydig o ystyriaeth, bydd yn hawdd eu canu fel y maent.

Yn y drydedd adran, rhoddwyd ychydig o Hymnau Saesoneg at wasanaeth cyfarfodydd a gynnelir yn achlysurol yn yr iaith hono mewn addoldai Cymreig.

RHAGYMADRODD.

O herwydd nad oes ond ychydig o hymnau goreu y Cymry mewn ffurf athrawiaethol, barnwyd mai gwell ydoedd peidio ceisio gwneyd dosbarthiad arnynt yn nghorph y llyfr, yn mhellach na'u gosod dan ychydig o brif benau cyffredinol. Hyderir y bydd y dosbarthiad hwn, ynghyd â'r Mynegai mwy manwl i'r materion, y Mynegai i'r cyfeiriadau ysgrythyrol, a'r Mynegai i'r llinell gyntaf o bob pennill, yn gweinyddu pob cymmorth a hwylusdoed ag a deimlir yn angenrheidiol. Tuag at gynnorthwyo yr arweinyddion canu, barnwyd y byddai yn fanteisiol rhoddi enw a rhif un neu ddwy o dônau priodol gyda phob Emyrn. Yn nechreu y llyfr, ceir ychydig o Salmâu o'r Beibl Cymraeg, i'w canu fel y maent. Gwelir nad oes yn y llyfr ond ychydig o hymnau at wasanaeth plant, i'w canu yn yr Ysgol Sabbathol, ac mewn cyfarfodydd ereill. Y rheswm am hyn ydyw, fod y casglwyr wedi penderfynu dwyn allan lyfr bychan arall i'r perwyl hwnw yn neillduol.

Wrth gyflwyno eu gwaith hwn i'r wlad, nis gall y casglwyr lai na mynegu awyddfryd cryf am weled y rhan hon o waith yr Arglwydd yn cael sylw adnewyddol, a mwy o ofal am dano nag erioed, yn enwedig ynmysg y cyfundeb y maent yn perthyn iddo. Byddai yn ddymunol i'n gweinidogion, ein pregethwyr, a'n diaconiaid wneyd eu hunain yn gyfarwydd yn y Llyfr Hymnau. Wrth ddarllen yr hymnau godidog a geir yn y casgliad hwn—hymnau nad oes eu gwell, na chyfoeth mwy o honynt, gan un genedl—nis gallai y casglwyr lai na gofidio wrth weled mor ychydig o honynt sydd yn arferedig yn ein cynnulleidfaoedd. Hyderwn y bydd mwy o honynt o hyn allan yn cael eu defnyddio. Yn lle ymfoddloni ar ychydig o bennillion, cloddier allan, a dyger at wasanaeth crefydd yn ein gwlad, y cyfoeth o farddoniaeth grefyddol sydd yn drysoredig yn ein hen Hymnau ardderchog. Dyger hwynt i arferiad yn y teuluoedd hefyd, a dysger y plant i'w canu yn y gwasanaeth teuluaid. Hyderir y bydd i bawb yn gyffredinol geisio copi o'r Llyfr hwn. Tuag at hyn y ydys yn dwyn allan argraffiad rhad o hono—argraffiad ag sydd yn rhatach na dim a gafwyd o'r blaen yn yr iaith. Ac yn chwanelog at geisio y Llyfr, byddai yn dra ddymunol gweled plant a phobl ieuainge ein cynnulleidfaoedd yn trysori llawer o'r Hymnau hyn yn eu cof. Ofnir fod yr hen arferiad ganmoladwy o ddyngu Hymnau yn myned i golli; ac nad ydyw pobl ieuainge yr oes hon yn ystorio eu cof â dim gwell yn eu lle.

Taer weddi y casglwyr ydyw, ar na byddo eu "llafur yn ofer yn yr Arglwydd;" ac ar iddo fod dan fendith i gynnorthwyo Seion Duw i wneyd ei foliant ef yn ogoneddus.

Chwefror 12fed, 1869.

CYFARWYDDIADAU.

RHODDIR yr ychydig nodiadau hyn, nid fel rheolau, ond fel awgrymiadau a allant fod o wasanaeth gyda golwg ar drefn ac effeithiolrwydd yn ein caniadaeth grefyddol.

Gwneler defnydd bob amser o'r Llyfr Hymnau; nid yn unig yn y bregeth, ond hefyd yn y cyfarfod gweddi, yn y cyfarfod eglwysig, ac yn y gwasanaeth teuluaid.

Noder Rhif yr Hymn cyn dechreu ei darllen; ac ar ol ei darllen, rhodder adeg i'r gynnulleidfa i godi ar eu traed.

Coded y gynnulleidfa ar unwaith yn yr adeg hono, ac nid y naill ar ol y llall, pan y byddo ereill wedi dechreu canu.

Wedi i'r Llyfr Hymnau ddyfod yn gyffredinol trwy y gynnulleidfa, byddai yn ddymunol mabwysiadu trefn arall:—Ar ol i'r Hymn gael ei darllen drosti, yna caner hi gan y gynnulleidfa, o'i dechreu i'w diwedd. O herwydd prinder llyfrau, ac anallu i ddarllen, y dechreuwyd yr arferiad o roddi pennill allan bob yn ddwy linell. Wedi i'r achos gael ei symmud ymaith, nid da ydyw cadw i fyny arferiad ag sydd yn tueddu i wneyd y gwasanaeth yn aneffeithiol.

Rhodded y gynnulleidfa sylw manwl i amser ac arddull yr arweinydd, gan edrych arno fel *arweinydd*, ac nid “dechreuwr canu” yn unig.

Taler sylw i'r syniadau a genir, gan ymdrechu ymweithio i'w hysbryd, a'u canu gyda'r amrywiaeth nerth ac ansawdd llais a fyddo yn briodol. Hyn yw canu “â'r deall.”

Ceir yn y Llyfr rai geiriau unsill, y rhai y mae y mesur yn galw am eu canu yn ddwysill; megys, pobl, ffafr, teml, ofn, &c. Yn yr amgylchiadau hyn, rheol y Gymraeg ydyw rhoddi y llafariad sydd yn y gair i ffurfio yr ail sill hefyd; megys, pobol, ffafar, temel, ofon, &c.; a hon yw y ffordd briodol i ganu y cyfryw eiriau pan yn ddwysill.

Cynnalier cyfarfod i gorph y gynnulleidfa i ymarfer mewn caniadaeth gynnulleidfaol bob wythnos, neu bob pythefnos, fel y byddo y cyfleusdra.

Y mae enwau a rhif y tônau wedi eu cymmeryd o'r *Llyfr Tônau Cynnulleidfaol*: dynoda A. yr *Attodiad*, a'r Y. yr *Ychwanegiad*. Pan y ceir sill yn nechreu llinell yn gwneyd y llinell hono yn rhy hir yn ol y mesur, caner y sill gyntaf ar y sain gyntaf o'r dôn. Ceir dwy dôn yn yr *Ychwanegiad*, sef “Esther” a “Dolwar,” wedi eu cyfaddasu i gyfarfod â'r amgylchiadau hyn, y rhai a gyfarfyddir mor fynych yn Hymnau Mrs. Anne Griffiths.

M Y N E G A I

I

ADNODAU O'R BEIBL.

Y SALMAU.

SALM.	ADN.	RHIF.	SALM.	ADN.	RHIF.	SALM.	ADN.	RHIF.
1	1, 2, 3	...	48	1, 12, 13	...	36	107	1, 2, 4-9, 22
3	1, 2, 3, 4, 8	...	49	10, 15	...	37	107	23-32
4	1, 3, 6, 7	...	50	2, 5, 14	...	38	110	1, 3-7
5	1, 5, 7, 11, 12	...	51	1, 2, 7, 8	...	39	111	1, 4, 5
6	1, 2, 4, 9	...	51	10-12, 15, 17, 18	...	40	113	1-9
8	1, 3-8	...	57	1, 5	...	41	114	1-8
9	1, 2, 9, 10	...	61	1-4	...	42	115	1, 11, 14
13	1, 4, 5	...	62	5-8	...	43	117	...
15	1, 2, 4, 6, 7	...	63	3-5, 7	...	44	119	9-14, 17, 18, 29,
16	5, 6, 8, 11	...	65	1, 2, 4	...	45		30, 33
17	6, 7, 8, 15	...	65	6, 7, 9-11, 13	...	46	119	43, 44, 49, 50, 57,
19	1, 2, 7-9, 14	...	67	1, 3-7	...	47		58, 67, 68
20	1, 2, 9	...	68	19, 26, 28-30	...	48	119	97, 101, 103, 105,
22	2-5, 10	...	71	1-3, 9	...	49		106, 111, 145, 146,
22	11, 19, 22, 27, 30	...	72	1-7, 12	...	50		169, 170
23	72	16-19	...	51	121	...
24	1-5, 9, 10	...	73	25, 26	...	52	122	1-3, 7
25	4, 8, 10, 11	...	76	1, 2	...	53	125	1, 2
26	1-3, 6, 12	...	77	1-3, 7, 8, 10, 13, 19	...	54	127	1-3
27	1, 4, 8, 10, 11, 14	...	78	1, 5-8	...	55	130	1-8
28	1, 6, 7	...	80	3, 8, 14, 19	...	56	132	8, 9, 13-15
30	2, 3, 4, 6	...	84	1-5, 7, 10-12	...	57	133	1-3
31	1, 2, 3, 6, 8, 27	...	85	1-9	...	58	134	1-3
32	1, 2, 8	...	87	3, 5, 6	...	59	135	1, 2, 5, 14
33	3-10, 12	...	89	7, 8, 13, 14	...	60	136	1, 2
33	13, 17, 19, 20, 21	...	89	19, 20, 26-29	...	61	138	1-3
34	1, 5-8, 17	...	90	1-6, 12-14	...	62	139	1-4, 12, 16, 23
36	5, 6, 8, 10	...	91	1, 2, 4, 14	...	63	141	1, 3, 8
37	4-6, 18, 19, 37	...	92	1, 12, 13	...	64	144	3, 4, 12-15
39	5, 6, 14, 15	...	95	1-3	...	65	145	1, 8-10, 15, 16, 21
42	1, 2	...	100	66	146	1, 2, 6, 10
43	2, 3, 4	...	102	13, 14	...	67	148	1-13
45	1-3, 6	...	103	1, 2, 11-13	...	68	149	1, 2
45	10, 11, 13-17	...	104	1, 2, 5, 6, 9, 24	...	69	150	1-6
46	1, 7	...	104	23, 30, 31, 33	...	70		...

YR HYMNAU.

GENESIS.			EXODUS.		
FEN.	ADN.	RHIF.	FEN.	ADN.	RHIF.
1	1-25	...	3	14	...
3	15	...	13	21	...
18	25	...	14	13, 14	781, 788, 789
			15	25	...
			19	16-21	...

MYNEGAI I ADNODAU O'R BEIBL.

EXODUS (Parhad).		32 1, 2 ... 744, 745, 768	2 11, 12 ... 392, 397
21 21, 22 173	32 7 564, 812	2 11, 13 486, 487, 641	3 2 776
25 22 293, 295	33 9, 11 103	3 6 371	3 16 689
28 29 414, 512	34 129	4 16 509	4 16 } 373
34 6, 7 124	34 7-22 285	5 10-16 ... 169, 193	5 10-16 ... 169, 193
40 84-83 595	35 3, 4 474	6 10 371, 380	6 10 371, 380
LEFITICUS.		36 7, 8 372	7 8 682
1 4 619	39 12 815, 816	7 11, 12 387	8 5 371
25 9, 10... .. 102	40 6-8 ... 426, 427, 428	8 6 512, 514	8 6, 7 319
NUMERI.		42 2 807	8 7 134
13 30 576, 579, 669	42 3 808	ESAIAH.	
20 11 173	46 114, 122, 719	2 2 453, 457, 459, 484	4 6 345
23 19 362	48 1, 2 374	9 6, 7 183	11 450
DEUTERONOMIUM.		50 10, 11 105	25 6 421
32 12 794	53 386	27 13 491	28 16 ... 310, 313, 827
34 1-4 441	61 3 194	32 2 173	33 17 688
JOSUAH.		62 6, 7 237	35 6, 7 470
3 13 636	66 12 828	35 8 505	35 10 876, 904
3 17 902	68 31 491	40 11 101	42 1, 6, 7 326
6 20 493	72 451	42 3 195	42 7, 8 123
1 SAMUEL.		72 17-19 225	42 21 385
3 18 103	73 25-28 127, 128, 161	43 1 118, 858	43 2 166, 638
2 BRENHINOEDD.		77 19 119, 832	43 5-7 463, 472
20 2, 3 830	78 14-16 653	44 24 118	45 1, 2 474, 660
ESTHER.		84 1, 2, 3, 10 ... 389	45 18 118
4 16 } 295	89 26 109	45 24, 25 184	46 10 101, 103
5 2 } 295	89 33, 34 125	49 22, 23 481	51 9 928
JOB.		90 1, 2 102	52 13 485
18 3 103	91 142	53 3-5 223, 433	53 5 209, 305, 439
19 25 339	91 4 208	53 11 489	53 12 201
23 10 835	93 4 607	54 10 101	61 1 226
SALMAU.		97 1 466	62 10 490
1 3 497	102 2 582	63 1 224, 229, 401, 415	64 6 679
3 1-3 545	103 8 239	65 1 375	66 23 933
13 494, 500	103 20 103	JEREMIAH.	
16 5 106, 532	107 1, 2 115	31 3 117, 139	31 31 37, 101
16 11 552, 553	119 41, 42 ... 562, 563	33 20-26 101	
17 6, 7 560	119 49, 50 357		
17 15 643	119 105, 106 358		
18 1-6 554	122 3, 4 467		
18 29 790	130 6 511		
19 10 363	132 13, 14 925		
19 12 540, 744, 785	136 10-26 627		
20 290	136 23 804		
23 1-4 599	139 1-16 105		
23 4 598, 858, 859, 861, 862	148 1-13 105		
25 11 535	149 2 596		
27 4, 5 542, 837	DIAREBION.		
27 9, 10 606	8 22 31		
27 13 14 575	8 34 611		
	9 1-5 397, 718		
	16 15 632		
	17 17 167, 319		
	18 10 194		
	CANIAD SOLOMON.		
	1 3 191		
	1 12 170		
	2 6 510		
	2 1 180, 260, 300		
	2 3 242		
	2 8, 10 286		

MYNEGAI I ADNODAU O'R BEIBL.

50	4, 5	491
GALARNAD.					
3	24	116, 117,	647,	648	
3	26	508
3	27	369
3	29	799
3	33	103

EZECHIEL.					
16	6	163
34	15, 25	101
37	9	926
47	1	289, 295,	343,	376	
		377,	399,	479	

DANIEL.					
2	34, 35	491
3	24, 25	831
9	4	115

HOSEA.					
2	14, 15	833

JONAH.					
2	2-7	822

MICAH.					
6	7, 8	231
7	18, 19	124

HABACUC.					
3	2	365
3	18	...	778,	779,	797

ZECHARIAH.					
13	1	229, 256,	257,	442	
		444,	447,	443	

MALACHI.					
3	6	125
4	2	489

MATTHEW.					
1	20, 21	233
1	21	219
3	11	352
5	8	581
5	13	924
6	9-13	103
6	20	601
6	25-34	520
7	24, 25	620
11	28	404
11	29, 30	717
18	11-13	218
19	14	443
22	4, 9, 11	438
24	14	463, 464

25	31-34	...	845,	863
26	26-28	417
26	37-75	419, 420
27	1-54	228
27	9	147, 148
27	26-37	314
27	45-54	315
27	54	214
28	18	

MARC.					
15	34	168

LUC.					
1	35	238
2	9, 15	296, 312
7	16	221
14	16, 17	349, 350
14	17	405
14	21, 22	382
15	11-24	407, 408,	692,	798	
16	13, 14	...	348,	352	
18	13	199, 621,	622,	625	
		637,	740		
19	16-18	418
22	19	429
22	41, 44	235
22	41-71	419, 420
23	1-47	306
23	33	652
23	42	316
24	26	499
24	29	

IOAN.					
1	14	271
1	41	318
3	14, 15	803
3	16	139, 248,	249,	400	
4	14	445
5	29	850
5	39	556, 559
10	1-27	144
10	11	323
10	28	364
11	25, 26	841
12	24	480
14	19	655
15	13	331, 332,	333,	334	
19	30	185, 186,	187,	304	
19	34	784
20	15, 17	273
20	34, 37	314, 330

ACTAU.					
2	24, 25	229
2	37, 38	355
4	12	...	269,	298,	675

RHUFEINIAID.					
4	25	235

5	1	530
5	5	176
5	6-8	159
7	24	533
8	9	353, 761
8	22	802
8	28	493
8	31	588
8	32	229
8	33	116
8	34	201, 432
8	37	267, 283, 593,	734,	786	
11	26, 27	476

1 CORINTHIAID.					
1	30	192, 210,	211,	212	
2	9	574
2	9-16	685, 686
3	6-9	367
3	16	353, 354
3	23	599
7	29-31	857
13	12	889, 890
13	12, 13	902, 910
15	4	934
15	20, 23	272
15	25	214
15	42, 43	849
15	55	865
15	57	780

2 CORINTHIAID.					
3	18	855
4	6	113
4	16-18	649, 650,	818		
		823,	824		
4	18	537, 777,	801,	864	
5	1	887, 888
5	10	842
5	20	460

GALATIAID.					
4	4	394
6	14	619, 795

EPHESIAID.					
1	7	143, 256,	258,	320	
2	1	531
2	4-7	121
2	14	453
3	9-11	287
3	11, 12, 21	156
3	19	591
4	21	113
6	10	...	171,	541,	775

PHILIPPIAID.					
1	21	...	174,	543,	754
1	23	506, 572,	587,	613,	
		752,	877		
2	6-11	317

MYNEGAI I FATERION POB EMYN.

PHILIPPIAID (<i>Parhád</i>).				4 15 195, 301	5 7 104
2	9—11	216, 217, 223, 269	4 16 199, 200	DADGUDDIAD.	
3	8	568, 569	6 17 101	1 5 913	
3	8, 9	619	6 18 825	1 6, 7 848	
3	10	538, 539, 726, 738	6 19 836	1 13 901	
		a 746, 748, 800	7 25 259, 329	2 17 163, 325	
3	11	760	8 9, 11, 12 101	3 10—12 650	
3	20	548, 906, 907, 908	9 3—15 416	3 21 214	
		a 909	9 11, 12 200	4 8—11, 216, 217, 223, 306	
COLOSSIAID.				9 14 250, 254, 297, 303	
1	15—19	102	9 26—28 245	5 413	
1	19	600	10 4 250	5 5—14 159, 269	
2	15	177	10 4—10 327	5 9 183, 189	
2	23	378	10 19, 20 166	5 9—14 897, 898	
3	1, 2	586, 590, 592,	11 608	5 12, 13 364	
		600, 728, 773	11 1 528	7 9, 10 873, 879, 880, 882	
3	3	729, 791	11 7 393	7 9—12 914	
1 THESSALONIAID.				11 10 805	
	14	842, 852	11 13, 14 639	7 9—17 896, 919, 920	
1 TIMOTHEUS.				11 16 868, 903	
1	15	758	11 27 774	7 13—17 861, 870, 871	
2	5	928	12 1, 2 412, 604, 663	7 14 847	
3	16	196	12 10, 11 809, 811, 820	7 14—17 894, 895	
4	8	395		11 15—17 175	
2 TIMOTHEUS.				13 6, 8 663, 639, 640	
1	9	103	13 8 630	11 17 481	
2	11, 13	609, 610	13 14 817	14 1—3 911	
TITUS.				18 2 486	
2	11	370	1 PEDR.		
HEBREAIID.				1 2 104, 120	
2	9—14	234	4 7 853	20 1 343	
2	14, 15	152, 236	1 IOAN.		
4	3	624	1 3 558, 732	20 11, 13 839	
4	9	806	1 7 251, 289	21 2, 3 834	
			2 1, 2 123, 149, 150, 154	21 3, 4 568, 569, 571, 671	
			3 2 905	767, 871, 873, 874	
			4 19 437, 573	891, 892	
				21 21, 22 917, 918	
				21 22, 23 893	
				22 22 1—5 900, 916	
				22 4 890	

MYNEGAI I FATERION POB EMYN.

I.—AM DDUW.

Duw a'i briodoliaethau, 60, 62, 63, 97, 118.
Y Drindod, 104, 578.

Duw yn y greadigaeth, 93, 105.

Duw mewn rhagluniaeth, 6, 7, 17, 28, 46,
62, 66, 69, 70, 71, 72, 85, 91, 96, 98, 103, 105,
119, 130, 759.

Duw yn nhrefn iachawdwriaeth, 12, 113,
122, 249, 287, 337, 531, 759.

Y cyfammod gras, 61, 101, 123, 141, 326.

Etholedigaeth gras, 120, 131.

Arfaeth Duw, 102, 103, 131, 802.

Cwymf dyn, a'i adferiad, 120, 141, 144,
182, 252, 385.

Cariad Duw, 121, 139, 607, 682, 692, 693.

Trugaredd Duw, 124, 129, 599, 617, 621,
622, 708.

Rhad ras, 140, 614.

Ffyddlondeb Duw, 115, 116, 125, 126, 136,
628, 633, 664, 677, 678. [630, 638.]

Anghyfnewidioldeb Duw, 127, 128, 610.

MYNEGAI I FATERION POB EMYN.

Presennoldeb a Chymdeithas Duw, 56, 107, 108, 111, 112, 132, 522, 551, 557, 632, 661, 680, 683, 691, 697, 715, 761, 764, 768, 783, 785, 786, 793, 819, 925.

Digonolrwydd yn Nuw, 110, 112, 117, 134, 135, 518, 525, 552, 553, 558, 563, 568, 569, 571, 590, 599, 601, 617, 647, 648, 653, 675, 700, 762, 778, 779, 791, 858.

Moliant i Dduw, 25, 45, 47, 60, 65, 66, 68, 69, 70, 74, 75, 78, 89, 91, 98, 99, 799.

II.—AM IESU GRIST.

Ymgnawdoliad Crist, 183, 196, 252, 271, 296, 312, 318.

Ei berson, 183, 237, 283, 317.

Ei swyddau a'i gymmeriadau:—

Yn Brophwyd, 221.

Yn Offeiriad, 195, 200, 416, 512, 513.

Yn Frenin, 33, 50, 51, 61, 73, 175, 214, 216, 223, 225, 291, 336, 340, 402, 403, 410, 411, 412, 415, 436, 451, 464, 481, 521, 734, 730.

Yn Fugail, 144, 323, 443, 526.

Yn Peddys, 224, 245, 254, 280.

Yn Frawd, 236.

Yn Sylfaen, 237, 310, 313, 620.

Yn sylwedd y cysgodau, 173, 219, 416.

Ei fywyd, ei ddiodefiadau, a'i angeu, 147, 148, 163, 181, 185, 186, 209, 228, 261, 314, 418, 419, 420, 426, 429, 432, 433, 439.

Ei adgyfodiad a'i ddyrchafiad, 229, 272, 273, 348, 352.

Y prynedigaeth trwy ei waed, 143, 149, 150, 151, 152, 154, 159, 166, 177, 178, 181, 182, 186, 231, 245, 246, 247, 250, 304, 315, 316, 327, 329, 396, 406, 426, 427, 428, 434, 435, 440.

Ei eiriolaeth, 153, 165, 174, 211, 259, 329.

Crist yn y nefoedd, 176, 180, 663, 890, 917.

Ei gariad a'i ras, 167, 191, 203, 204, 205, 206, 212, 218, 241, 248, 301, 305, 309, 319, 322, 323, 328, 331, 335, 425, 437, 514, 524, 532, 565, 626, 712, 735, 804.

Ei hawddgarwch, 161, 169, 180, 190, 193, 213, 242, 243, 260, 281, 299, 311, 324, 516, 673, 773, 776.

Ei lais, 282, 286, 754.

Ei bresennoldeb a'i gymdeithas, 499, 503, 510, 587, 702, 724, 727, 746, 797, 800.

Yr iachawdwriaeth yn Nghrist, 181, 184, 187, 201, 220, 226, 229, 240, 251, 256, 258, 264, 274, 276, 277, 293, 294, 295, 342, 370, 399, 501, 615, 703, 705, 708, 800.

Cyflawnder yn Nghrist, 145, 146, 155, 160, 163, 164, 184, 192, 194, 197, 198, 199, 210, 211, 212, 219, 253, 255, 263, 268, 269, 270, 279, 284, 289, 290, 292, 297, 298, 300, 302, 324, 334, 345, 346, 347, 421, 423, 495, 515, 518, 536, 538, 543, 544, 567, 657, 710, 711, 726, 736.

Diogelwch yn Nghrist, 283, 631, 734, 772.

Ffynnon Calfaria, 256, 257, 303, 314, 330, 401, 444, 445, 447, 448, 703, 755.

Ymddiried yn Nghrist fel Gwaredwr, 157, 158, 162, 164, 167, 172, 179, 189, 200, 202, 208, 215, 254, 262, 275, 320, 343, 344, 430, 559, 597, 616, 619, 679, 689, 706, 732, 803, 826, 856.

Ymddifyru yn yr Iesu, 222, 285, 306, 307, 308, 325, 341, 376, 537, 547, 586, 592, 603, 659, 725, 738, 795.

Moliant i'r Gwaredwr, 156, 157, 159, 160, 163, 177, 188, 217, 227, 230, 232, 233, 234, 235, 239, 244, 252, 278, 321, 332, 333, 338, 345, 415, 430, 614, 730, 759, 801, 913, 915.

III.—AM YR YSBRYD GLAN.

Am berson yr Ysbryd Glan, a'i ddoniau, 348, 350—355.

Dymuniad am ddylanwadau yr Ysbryd, 349, 351, 352, 353, 926, 928, 929.

IV.—AM AIR DUW.

55, 79, 80, 81, 356—363, 583, 584.

V.—AM YR EFENGYL, A'I HORDINHADAU.

Darpariaeth gras, 376, 377, 379, 446, 448.

Darpariaeth a galwad yr efengyl, 37, 382, 383, 390, 393, 397, 400, 404, 405, 407, 408, 438, 466.

Dechreu addoliad, 87, 926—932.

Mewn cymmanfa, 87, 923—925.

Swper yr Arglwydd, 170, 188, 416—441, 890.

Bedydd, 442—448.

VI.—AM EGLWYS DDUW.

Nodau gwir dduwiolion, 1, 9, 24, 93, 581, 923, 924.

Undeb yr eglwys, 364, 367, 368.

Cymdeithas y saint, 88, 381.

Duw o blaid ei bobl, 76, 82, 84, 137, 142.

Diogelwch yr eglwys, 48, 53, 114, 391.

Gogoniant yr eglwys, 34, 36, 48, 57, 59, 83, 87, 373, 374, 387, 389.

Dymuniadau ar ran yr eglwys, 53, 67, 365, 393.

Gogoneddiad yr eglwys, 38, 67, 371, 380, 386, 392, 874.

VII.—RHAGORFREINTIAU POBL DDUW.

Anian dduwiol, 546, 642, 698, 773.

Sancteddhad, 39, 40, 192, 354, 509, 540, 544, 592, 690, 709, 723, 742, 744, 748.

Diogelwch, 4, 22, 27, 45, 63, 84, 114, 142, 267, 372, 410, 413, 414, 610, 775.

Parhâd, 29, 262, 409, 574.

MYNEGAI I FATERION POB EMYN.

VIII.—PROFIADAU Y SAINT.

Edifeirwch, 39, 40, 495, 517, 535, 559, 582, 621, 622, 625, 670, 798.
 Anghrediniaeth, 498, 589, 766, 769.
 Ffydd, 528, 608, 616, 766, 769, 774, 777, 859.
 Rhyddid o'r caethiwed, 594, 643, 658, 660, 694, 695, 701, 722, 723, 737, 741, 752, 763.
 Hiraeth am Dduw, 31, 54, 86, 111, 133, 474, 494, 500, 511, 533, 550, 576, 600, 646, 680, 692, 699, 750, 760, 807.
 Nesau at Dduw, 127, 123, 575, 576, 605, 606, 637, 652, 739, 740.
 Ymddiried yn Nuw, 2, 8, 14, 20, 21, 23, 42, 49, 52, 77, 103, 109, 116, 129, 520, 523, 534, 562, 596, 623, 630, 633, 651, 662, 719, 745, 757.
 Cariad, 138, 265, 437, 573, 578, 602, 672, 683, 685, 686, 687, 692, 698, 718, 733, 752.
 Hyder a gobaith, 3, 19, 33, 43, 94, 527, 574, 612, 641, 645, 649, 668, 695, 747, 449, 771, 777, 781, 806.
 Cynnydd mewn gras, 497, 729, 746, 748.
 Cynnaliaeth, 585, 609, 617, 656, 666, 671, 676, 704, 743, 765, 772.
 Ymhyfrydu yn Nuw, 16, 44, 106, 778, 779.
 Gorfoledd, 10, 441, 530.

IX.—DYLEDYDDAU CREFYDDOL.

Gweddi, 11, 13, 15, 39, 40, 42, 94, 496, 534, 644.
 Disgwyliad wrth Dduw, 86, 526, 529, 577, 588, 591, 611, 758.
 Ymostyngiad i ewyllys Duw, 103, 130, 644, 664.

X.—BYWYD CREFYDDOL.

Gwir grefydd, 378, 384, 395, 667, 721.
 Hyfrydwch gwir grefydd, 18, 32, 57, 64, 369, 539, 580, 629, 717, 754.
 Taith yr anialwch, 507, 508, 519, 549, 554, 560, 564, 565, 566, 579, 623, 624, 627, 638, 639, 654, 669, 674, 707, 712, 716, 720, 753, 758, 770, 787, 788, 789, 794, 801, 817, 894.
 Pererindod, 504, 506, 507, 508, 541, 542, 545, 555, 561, 572, 595, 604, 609, 634, 636, 640, 670, 724, 755, 784, 790, 792, 875, 880, 882.

Rhodio'r ffordd, 18, 505, 580.
 Mordaith, 562, 597, 599, 607, 635, 655, 696, 750, 816.
 Milwriaeth, 171, 263, 383, 394, 483, 502, 624, 635, 665, 684, 751, 767, 780.
 Y nefoedd, 543, 556, 613, 713, 731, 733, 805.
 Y wlad well, 867, 868, 875, 880, 883, 885, 891, 892, 895, 908, 911.
 Gogoniant y nefoedd, 869, 870, 896, 901, 905, 910, 917, 918, 919, 922.
 Mwynhâd y nefoedd, 871, 872, 876, 879, 881, 882, 884, 886—890, 893, 894, 899, 900, 902, 904, 907, 911—915, 919, 920, 921.
 Cartref Duw a'r saint, 872, 873, 878, 894, 895, 897, 898, 903, 909.

XI.—AMGYLCHIADAU AC ACHLYSURON NEILLDUOL.

Cystuddiau, 5, 166, 549, 593, 618, 633, 650, 654, 656, 714, 732, 808—837.
 Cystuddiau yn fuddiol, 812, 818, 820, 821, 828, 832, 834—836.
 Mwynhâd o Dduw mewn cystudd, 803, 810, 814, 819, 823, 825, 827, 831.
 Nerth i ddiodef cystudd, 809, 830, 832, 833, 835.
 Cysur mewn cystudd, 826, 827, 833.
 Terfyn ar gystuddiau, 811, 815, 816, 818, 822, 824, 837, 887, 888, 916.
 Gwardigaeth o gystudd, 813, 817, 829, 836.
 Diwedd bywyd, 30, 853, 864.
 Angau a'r bedd, 37, 620, 731, 833, 840, 843, 844, 846, 850, 851, 854—862, 865, 866, 902.
 Yr adgyfodiad, 339, 841, 847, 848, 849, 852.
 Y farn, 839, 842, 845, 863.
 Tragwyddoldeb, 857, 907.

XII.—ACHLYSURON NEILLDUOL.

Y Sabbath, 933—935.
 Diolchgarwch, 26, 45, 46, 66, 68, 69, 70, 74, 92, 96, 937, 939, 940, 941.
 Ymostyngiad, 41, 95.
 Tymmor gwlyb, 936.
 Tymmor sych, 938.
 Mawl-eiriau, 942—945.

ENWAU YR AWDWYR.

An. ...	Anadnabyddus.
D. C. ...	Parch. DAVID CHARLES, henaf, Caerfyrddin.
D. Cs. ...	Parch. DAVID CHARLES, ieuaf, Caerfyrddin.
T. C. ...	Parch. THOMAS CHARLES, B. A., Bala.
M. D. ...	Mr. MORRIS DAVIES, Bangor.
E. E. ...	Parch. EVAN EVANS (<i>Ieuan Glan Geirionydd</i>).
R. E. ...	Parch. ROGER EDWARDS, Wyddgrug.
W. E. ...	Mr. WILLIAM EDWARDS, Bala.
J. E. ...	Parch. JOHN ELIAS.
B. F. ...	Parch. BENJAMIN FRANCIS, Horsley.
G. ...	" <i>Grawn Sypiau Canaan</i> ," gan y Parch. ROBERT JONES, Rhoslan.
A. G. ...	Mrs. ANNE GRIFFITHS.
W. G. ...	Parch. WILLIAM GRIFFITHS, Glandwr.
H. H. ...	Mr. HUGH HUGHES.
J. H. ...	Parch. JOHN HUGHES, Pontrobert.
Js. H. ...	Parch. JAMES HUGHES (<i>Iago Trichrug</i>), Llundain.
D. J. ...	Mr. DAVID JONES, Cyfieithydd Watts.
D. Js. ...	Parch. DAVID JONES, Treborth.
E. J. ...	Mr. EDWARD JONES, Maes-y-plwm.
E. Js. ...	Mr. EVAN JENKINS, Llansamlet.
H. ab I. ...	Mr. HUGH JONES, Amlwch.
H. J. ...	Mr. HUGH JONES, Maesglasau.
P. J. ...	Mr. PETER JONES (<i>Pedr Fardd</i>), Liverpool.
R. J. ...	Parch. RICHARD JONES, Wern.
T. J. ...	Parch. THOMAS JONES, Dinbych.
T. Js. ...	Mr. THOMAS JONES (<i>Glan Alun</i>).
W. J. ...	Mr. WILLIAM JONES, Bala.
DR. L. ...	Parch. GEORGE LEWIS, D. D.
T. L. ...	Mr. THOMAS LEWIS, Tal-y-llychau.
W. L. ...	Mr. WILLIAM LEWIS, Abermawr.
S. LL. ...	Mr. JOHN ROBERTS (<i>Sion Lleyn</i>).
D. M. ...	Parch. DAVID MORRIS, Twrgwyn.
R. O. ...	Parch. ROBERT OWEN (<i>Eryron Gwyllt Walia</i>), Llundain.
E. P. ...	Hybarch EDMUND PRYS, Archddiacon Meirionydd.
E. PARRY.	Mr. EDWARD PARRY.
D. R. ...	Parch. DANIEL ROWLANDS, Llangeitho.
J. R. ...	Parch. JOHN ROBERTS, Llangwm.
M. R. ...	Mr. MORGAN RHYS.
ML. R. ...	Parch. MICHAEL ROBERTS, Pwllheli.
D. T. ...	Mr. DAVID THOMAS, Caerfyrddin.
D. T. ...	Mr. DAVID THOMAS (<i>Dafydd Ddu Eryri</i>).
E. T. ...	Mr. EBENEZER THOMAS (<i>Eben Fardd</i>).
J. T. ...	Mr. JOHN THOMAS, Rhaiadr.
W. ...	Parch. WILLIAM WILLIAMS, Pant-y-celyn.
W.-G.D.C	Etto. " <i>Golwg ar Deyrnas Crist</i> ."
W.-TH.	Etto. " <i>Theomemphus</i> ."
DR. W. .	Parch. ISAAC WATTS, D. D.
C. W. ...	Parch. CHARLES WESLEY.
D. W. ...	Mr. DAVID WILLIAMS, Llandilo Fach.
P. W. ...	Parch. PETER WILLIAMS, Caerfyrddin.
J. W. ...	Parch. JOHN WILLIAMS, Pant-y-celyn.
J. Ws. ...	Mr. JOHN WILLIAMS (<i>Ieuan Morganwg</i>).
R. W. ...	Mr. ROBERT WILLIAMS (<i>Robert ab Gwilym Ddu</i>), Bettws Fawr.
T. W. ...	Mr. THOMAS WILLIAMS, Morganwg.
W. Ws. ...	Mr. WILLIAM WILLIAMS, Llanbryn-mair.

SALMAU O'R BEIBL.

EGLURHAD.

(^o) Arwydda hwn ddechreuad y banau neu y mesurau yn y gerddoriaeth.

(^o) Hwn a ddyroda fod dau nód i'w canu ar y sill sydd dan.

(^o) Hwn a arwydda fod y ddwy sill a gyssylltir ganddo i'w canu ar un nód.

(^o) Hwn a rana y dôn yn ddwy ran.

1. SALM I.

1 Gwyn ei fyd y gw'r ni rodia yn nghynghor yr annuwiolion, ac ni saif yn ffordd pech-aduriaid: ac nid eistedd yn eis'tedd-fa gwat'wârwy'r.

2 Ond sydd â'i ewyllys yn' nghyf-raith yr Arglwydd: ac yn myfyrio yn ei' gyf-raith ef' ddydd a nos.

3 Ac efe a fydd fel pren wedi ei blanu ar lanafonydd dyfroedd, yr hwn a rydd ei ffrwyth yn ei bryd, a'i' ddal-en ni' wywa: a pha beth bynag a' wnel efe a lwydda.

4 Nid felly y' bydd yr-annuwiol: ond fel mân ús yr hwn a' chwâl y' gwynymaith.

5 Am hyny yr annuwiolion ni safant' yn y farn; na phechaduriaid yn nghynnull'eidfa' y rhai cyfiawn.

6 Canys yr Arglwydd a edwyn' ffordd y-rhai cyfiawn: ond ffordd yr annuwiolion' a ddyfethir.

2. SALM II.

1 Pa ham y terfysga' y cenhedloedd: ac y myfyr-ia y' bobl-oedd beth ofer.

2 Y mae brenhinoedd y ddaear yn ymosod, a'r penaethiaid yn ymgynghori ynghyd, yn' er-byn yr Arglwydd: ac yn' er-byn ei' Grist ef'.

3 Drylliwn eu' rhwymau hwy: a thaflyn eu rheff'ynau' oddi wrthym.

4 Yr hwn sydd yn preswylion yn y' nef-oedd a chwardd: yr' Ar-ghwydd a'u' gwatwar hwynt.

5 Yna y llefara efe wrthynt' yn ei lid: ac yn ei ddigllonrwydd y dych'ryn-a ef' hwynt.

6 Minnau a osodais fy' Mren-in ar Seion: fy' ninas' sanctaidd.

7 Mynegaf y ddeddf—dywedodd yr Arglwydd wrthyf, Fy' Mab yd-wyt ti: myfi' heddyw' a' th genhedlais.

8 Gofyn i mi, a rhoddaf y cenhedloedd yn eti'fedd-iaeth i ti: a ther'fynau y' ddae-ar i' th feddiant.

9 Drylli hwynt' â' gwialen haiarn: ma'ur-i hwynt' fel llestr pridd.

10 Gan hyny yr awr hon, frenhinoedd' bydd-wch synhwyrol: barnuwy'r y' ddae-ar cym'merchw ddysg.

11 Gwasanaethwch yr' Ar-ghwydd mewn ofn: ac' ym-lawen'hewch mewn dychryn.

12 Cusenwch y Mab rhag iddo ddigio, a'ch dyfetha chwi o'r ffordd, pan gyn-neuo ei lid ef' ond ychydig: gwyn eu byd pawb a ymddir'iedant' y' ddo ef.

3. SALM VIII.

1 Arglwydd ein Iôr ni, mor ardderchog yw dy enw ar yr' höll ddaear: yr hwn a osodaist dy o'goniant' uwch y nefoedd.

2 O enau plant bychain a rhai yn sugno y peraist nerth, o achos' dy elynion: i ostegu y' gel-yn a'r' ymddialydd.

3 Pan edrychwyr ar y nefoedd', gwaith dy fysedd: y lloer a'r' sêr y' rhai a-or-deiniaist.

4 Pa beth yw dyn i' ti i'w gofio: a mab dyn i' ti i-ym'weled ág ef'?

5 Canys gwnaethost ef ychydig' is na'r-anglyon: ac a'i' coronaist â gog'on-iant' ac â harddwch.

6 Gwnaethost iddo arglwyddiaethu ar weith'ed-oedd dy ddwyllaw: gosodaist' bob peth' dan ei draed-ef.

7 Defaid ac' ychain oll: ac ani'feiliaid y' mäs hefyd.

8 Ehediaid y nefoedd a' physgod y môr: ac y sydd yn tram'wyo' llwybr-au y moroedd.

9 Arglwydd' ein Iôr: mor ardderchog yw dy' enw' ar-yr holl ddaear.

4. SALM XXIII.

1 Yr Arglwydd' yw fy Mugail: ni' bydd' eisieu arnaf.

2 Efe a wna i mi orwedd mewn por'feydd gwelltog: efe a'm tywys ger'llaw y' dyfroedd tawel.

3 Efe a' ddych-wel fy enaid: efe a'm harwain ar hyd llwybrau cy'fiawn-der er' mwyn ei enw.

4 Ie, pe rhodiwn ar hyd glyn cysgod angeu nid' ofnaf niwed: canys yr wyt ti gyda mi, dy' wial-en a' th' ffon a'm-cy-surant.

5 Ti a arlwyi ford ger fy mron yn ngwydd fy' ngwrthwynebwy'r: irast fy mhen ág' ol-ew, fy' phi-ol sydd lawn.

6 Daioni a thrugaredd yn ddiau a'm canlynant holl' ddydd-iau fy mywyd: a phreswyliaf yn nhŷ yr' Arglwydd' yn dragywydd.

5. SALM XLVI.

1 Duw sydd noddfa a' nerth i ni: cymhorth' hawdd ei' gael mewn-cyfyngder.

2 Am hyny uid ofnwn pe sym'mud-ai

y ddaear: a phe treiglid y myn'ydd-oedd i' gan-ol y môr.

3 Er rhuo a ther'fysg-u o'i ddyfr-oedd: er crynu o'r mynyddoedd' gan ei ymchwylld ef.

4 Y mae afon a'i ffrydiau a lawenhânt' ddinas Duw: cysegr' preswyl'feydd y -Goruchaf.

5 Duw sydd yn ei chanol, nid' ysgog hi: Duw a'i cynnorth'wy-a yn' foreu iawn.

6 Y cenhedloedd a derfysgasant, y teyrnasocedd a' ysgogasant: efe a roddeis ei' lëf', todd-odd y ddaear.

7 Y mae Arglwydd y lluoedd' gyda ni: y mae Duw Jacob yn' amddi'ffyn-fa i ni. 8 Deuwch, gwelwch weith'red-oedd yr Arglwydd: pa anghyfannedd-dra a' wnaeth e'fe ar-y ddaear.

9 Gwna i ryfeloedd beidio hyd' eith-af y ddaear: efe a ddryllia y bwa, ac a dyr y wayfflon, efe a' lysg y-cer'byd-au â than.

10 Peidiwch, a gwybyddwch mai my'fi sydd Dduw: dyrcheffir fi yn mysg y cenhedloedd, dyrch'efir' fi ar-y ddaear.

11 Y mae Arglwydd y lluoedd' gyda ni: amddi'ffynfa i' ni yw' Düw Jacob.

6. SALM XLVIII.

1 Mawr yw yr Arglwydd, a' thra mol-iannus: yn ninas ein Duw ni', yn ei' fyn-ydd'sanctaidd.

2 Tegwch bro, llawenydd yr holl ddaear, yw' mynydd Seion: yn ystlysau y gogledd', din-as y' Brenin mawr.

3 Duw yn ei phal'äsau: a ad'waen-ir yn' amddi'ffynfa.

4 Cans wele y brenhinoedd a ym'-gynnullasant: aethant' heibio' ynghyd.

5 Hwy a welsant, felly y' rhyfeddasant: brawychasant ac' aethant' ymaith ar frwr.

6 Dychryn a ddaeth' arnynt yno: a dolur' megys' gwraig yn esgor.

7 A' gwynt y dwyrain: y' drylli' long-au y môr.

8 Megys y clywsom, felly y gwelsom yn ninas Arglwydd y lluoedd, yn ninas ein' Düw ni: Duw a'i sicr'hâ hi' yn dragwydd.

9 Meddylasom, O Dduw, am' dy drugaredd: yn' nghanol' dÿ deml.

10 Megys y mae dy enw, O Dduw, felly y mae dy fawl hyd eith'af-oedd y tir: cyflawn o gyfi'awnder' yw dy-dde-heulaw.

11 Llawenyched mynydd Seion, ac ymhyfyded' merched Judah: o' her-wydd dy' farned-igaethau.

12 Amgylchwch Seion, ac ewch o'i hamgylch hi: a' rhif-wch ei' thyrâu hi.

13 Ystyriwch ei rhagfuriau, edrychwch' ar-ei phalasaau: fel y mynegoch fr' oes a' ddel-o ar ol.

14 Canys y Duw hwn yw ein Duw ni byth ac' yn dragwydd: efe a'n' tywys' ni hyd angeu.

7. SALM LI.

1 Trugarhâ wrthyf, O Dduw, yn ol dy' drugarowgrwydd: yn ol lliaws dy dost-uriaethau di'le-a fy' anwireddau.

2 Golch fi yn llwyr ddwys oddi'wrth fy-anwiredd: a glanhâ fi' oddi'wrth fy mhechod.

3 Canys yr wyf yn cydnabod' fy ngham-weddau: a'm pechod sydd yn' wastad' ger fy mron.

4 Yn dy erbyn di, tydi dy hunan, y pechais, ac y gwnaethum y drwg hwn' yn dy olwg: fel y'th gyfiawnhaer pan leferych, ac y' byddit' bur pan farnech.

5 Wele, mewn an'wir-edd y'm llun-iwyd: ac mewn pechod y beich'iog-odd fy'mäm arnaf.

6 Wele, ceraist wirionedd' oddi mewn: a pheri i mi wybod doeth'ineb' yn y dir-gel.

7 Glanhâ fi ág isop, a mi' a lanheir: golch fi, a' byddaf' wyn-ach na'r eira.

8 Pâr i mi glywed gorfoledd' a llawen-ydd: fel y llawen'y'ch-o yr' es-gyrn a ddrylliaist.

9 Cuddia dy wyneb oddi'wrth fy -mhechodau: a di'le-a fy' holl anwir-eddau.

10 Crea galon lân ynof, O Dduw: ac adnewyddâ' ysbryd' un-iawn o'm mewn.

11 Na fwrw fi ymaith oddi'ger dy fron: ac na chymmer dy Ysbryd' sanct-aidd' oddiwrthyf.

12 Dyro drachefn i mi o orfoledd dy' iachawdwriaeth: ac â'th hael' Ysbryd' cynnal fi.

13 Yna y dysgaf dy' ffyrdd i-rai an-wir: a phechad'ur-iaid a' dröir atat.

14 Gwared fi oddi wrth waed, O Dduw, Duw fy' iachawdwriaeth: a'm tafod a gán yn' llafar' am dy-gyfiawnder.

15 Arglwydd, agor' fy ngwefusau: a'm genau a fyn'eg'a'dÿ foliant.

16 Canys ni chwynychi aberth, pe amgen' mi a'i rhoddwn: poeth'offrwm' ni'fynni.

17 Aberthau Duw ydynt' ys-bryd drylliedig: calon ddrylliog gystudd'ied-ig, O' Dduw, ni-ddirmysi.

18 Gwna ddaioni yn dy ewyllys'gar-wch i Seion: adeilada' fur-iau Je'ru-salem.

19 Yna y byddi foddlaw'n i ebyrth cyf-iawnder, i boethoffrwm, ac' aberth llog: yna yr offrymant' fustych' ar dy allor.

8. SALM LXXXV.

1 Graslaw'n fuost, O' Ar-glwydd, i'th dir: dych'wel-aist gaeth'iwed Jacob.

2 Maddeuaist an'wir-edd dy bobl:
cuddiaist eu' höll' bëchod.

3 Tynaist ymaith dy' höll lid: troaist
oddi' wrth lid' iowg-rwydd dy ddigter.

4 Tro ni, O Dduw ein 'hiachawdwr-
iaeth: a thor ymaith dy ddig'ofaint'
oddi wrthym.

5 Ai byth y 'digi wrthym: a estyni di
dy soriant hyd gen'hedlaeth' a chen-
hedlaeth?

6 Oni throï di' a'n bywhau-ni: fel y
llawencho dy' böbl' ynot ti?

7 Dangos i ni, Arglwydd', dy drugar-
edd: a dod i' ni dy' iachawdwriaeth.

8 Gwrandawaf beth a ddywed yr' Ar-
glwydd Dduw: canys efe a draetha
heddwch i'w bobl, ac i'w saint, ond na'
throant' at ynfydrwydd.

9 Diau fod ei iechyd ef yn agos i'r'
rhai a'i hofnant: fel y trigo go'goniant'
yn ein tir-ni.

10 Trugaredd a gwirionedd a ym'gyf-
arfuant: cyfiawnder a heddwch a ym'-
gusan'asant.

11 Gwirionedd a' dardd-a-o'r ddaear: a
chyfiawnder a'ed-rych i'lawr o'r nefoedd.

12 Yr Arglwydd hefyd a 'rydd dda-
ioni: a'n' dae-ar a' rydd ei chnwd.

13 Cyfiawnder a' a' o'i flaen-ef: ac a
esydd ei' draed ef' ar y ffordd.

9. SALM XCVI.

1 Cenwch i'r Arglwydd' ganiad newydd:
cenwch i'r' Arglwydd' yr holl ddaear.

2 Cenwch i'r' Arglwydd, ben'dig-wch
ei enw: cyhoeddwch o ddydd i ddydd ei'
iachawd'wriaeth ef.

3 Dadgenwch yn mysg y cenhedloedd
ei og'oniant ef: yn mhilith yr holl' bobl-
oedd ei' ryfeddodau.

4 Canys mawr yw yr Arglwydd, a
chanmol'adwy iawn: ofnadwy yw efe
gor'uwch yr' höll dduwiau.

5 Canys holl dduwiau y bobloedd' yd-
-ynt eilunod: ond yr' Ar-glwydd a'
wnaeth y nefoedd.

6 Gogoniant a harddwch' sydd o'i
flaen-ef: nerth a hyf'ryd-wch sydd' yn
ei gyssegr.

7 Tylwythau y bobl' rhodd-wch i'r
Arglwydd: rhoddwch i'r' Ar-glwydd
og'on-iant a nerth.

8 Rhoddwch i'r Arglwydd o'gon-iant
ei enw: dygwch offrwm a' deuwch' i'w
gyntdoedd.

9 Addolwch yr Arglwydd mewn pryd'-
ferth-wch sancteiddrwydd: yr holl
ddaear' ofnwch' ger ei fron-ef.

10 Dywedwch yn mysg y cenhedloedd,
Yr Arglwydd' sydd-yn teyrnasu: a'r
byd a sicrhaodd efe fel nad ysgogo; efe
a' farn-a y' bobl yn uniawn.

11 Llawenhaed y nefoedd, a gorfol'edd-
ed y ddaear: rhued y'mör a'i-gyflawnder.

12 Gorfoledded y maes a'r hyn' oll
sydd ynddo: yna holl' bren-au y' coed
a ganant.

13 O flaen yr Arglwydd; canys y mae
yn dyfod i' farn-u y ddaear: efe a farna
y byd trwy gyfiawnder, a'r' bobloedd'
a'i wirionedd.

10. SALM C.

1 Cenwch yn' llafar i'r Arglwydd: yr'
höll' ddäear.

2 Gwasanaethwch yr Arglwydd' mewn
llawenydd: deuwch o'i' flaen' ef a' chän.

3 Gwybyddwch mai yr' Ar-glwydd
sydd Dduw: efe a'n gwnaeth ni, ac nid
ni ein hunain; ei bobl ef' yd-ym, a'
def-aid ei borfa.

4 Ewch i mewn i'w byrth ef a' diolch,
ac i'w gyn'tedd-au a' mawl: diolchwch
iddo, a ben'dith-iwch ei enw.

5 Canys da yw yr Arglwydd, ei dru-
garedd' sydd-yn dragywydd: a'i wirion-
edd hyd gen'hedlaeth' a chenhedlaeth.

11. SALM CXIV.

1 Pan aeth' Is-rael o'r Aipht: tÿ Jac-
cob' odd-i wrth' bobl anghyfiaith.

2 Judah oedd' ei sancteiddrwydd: ac'
Israel' ei arglwyddiaeth.

3 Y môr a welodd' hyn ac-a giliodd:
a'r Ior'ddon-en a' drodd yn ol.

4 Y mynyddoedd a neid'ias-ant fel
hyrddod: a'r' bryn-iau fel' wÿn defaid.

5 Beth ddarfu i ti, O'fôr, pangiliaist: ti-
thau, Iorddonen, pa'ham y' tro-aist yn ol?

6 Paham, fynyddoedd, y' neid-iech fel
hyrddod: a'r' bryn-iau fel' wÿn defaid?

7 Ofna di, ddaear; rhag yr Arglwydd:
rhag' Düw' Jacob.

8 Yr hwn sydd yn troi y' graig yn-
llyn dwfr: a'r' gall-estr yn' ffynnon
dyfroedd.

12. SALM CXXX.

1 O'r dyfnder y' llelais arnat: O' Ar-
glwydd.

2 Arglwydd', clyw fy llefain: ystyried
dy' glust-iau wrth' lef fy-ngweddiau.

3 Os creffi ar anwir'eddau, Arglwydd:
O' Arglwydd', pwy a saif?

4 Ond y mae' gyda thi: fadd'euant' fel
y' th ofner.

5 Disgwyliaf' am yr Arglwydd: disgwyl
fy enaid, ac yn ei' air' ef y-gobeithiaf.

6 Fy enaid sydd yn disgwyl am yr Ar-
glwydd yn fwy nag y mae y gwylwyr'
am y boreu: yn fwy nag y mae y' gwyl-
wyr' am y boreu.

7 Disgwylied Israel' am yr Arglwydd:
o herwydd y mae trugaredd gyda'r Ar-
glwydd, ac aml ym'wared' gydag ef.

8 Ac efe a' wared Israel: oddi wrth ei'
höll' anwireddau.

SALMAU.

1. SALM I. 1, 2, 3.

M. S.—Sabbath, 59. Dyfrdwy, 63.

Y SAWL ni rodia, dedwydd yw,
Yn ol drwg ystryw gynghor;
Ni saif ar ffordd troseddwy'r ifol,
Nid eiste'n stôl y gwatwor.

2 Ond ei holl serch ef fydd yn rhwydd
Ar ddeddf yr Arglwydd uchod:
Ac ar ei ddeddf rhydd, ddydd a nos,
Yn ddiddos ei fyfyrdod.

3 Fel pren planedig ar lân dôl
Ceir ffrwyth amserol arno;
Ni chrina 'i ddalen, a'i holl waith
A lwydda'n berffaith iddo. E. P.

2. SALM III. 1, 2, 3, 4, 8.

M. S.—Mary, 69. Elizabeth, 70.

O ARGLWYDD! amled ydyw'r
gwŷr

Y sydd drallodwyr imi!
A llawer iawn i'm herbyn sydd
O ddydd i ddydd yn codi.

2 Tithau, O Arglwydd! yn mhob man,
Ydwyf yn darian imi:
Ti yw 'm gogoniant; tua'r nen
Y codi 'mhen i fyny.

3 Ar Dduw, yr Arglwydd, a'm holl lais
Y gelwais yn dosturaidd:
Ac ef a'm clybu i ar frys
O'i uchel freinlys sanctaidd.

4 I'r Arglwydd byth o achos hyn
Y perthyn iachawdwriaeth:
Ac ar ei bobl y disgyn gwllith
Bi fendith yn dra helaeth. E. P.

3. SALM IV. 1, 3, 6, 7.

M. S.—Silesia, 62. Dyfrdwy, 63.

DUW, fy nghyfiawnder, clywaist fi,
I'm cyni pan y'th elwais;
Rhyddheiaist fi, dod im un wedd
Drugaredd; clyw fy oerlais.

2 Gwybyddwch ethol o Dduw cun
I'w ran ei hun y duwiol;
A phan y galwyf arno'n hŷ,
Fe'm gwrendy yn amserol.

3 Pwy, medd llaweroedd, y pryd hyn,
A ddengys in ddaioni?
O Arglwydd! dyrcha 'th wyneb-pryd,
Daw digon iechyd ini.

4 I'n calon rhoist lawenydd mwy,
A hyny drwy dy fendith,
Nag fyddai ganddynt hwy yn trin
Amlder o'u gwinn a'u gwenith. E. P.

4. SALM V. 1, 5, 7, 11, 12.

M. S.—Morganwg, 65. Persia, 68.

A RGLWYDD! clyw 'ngweddi yn
ddiball,

A deall fy myfyrdod;
Erglyw fy llais a'm gweddi fin,
Fy Nuw a'm brenin hyglod.

2 Ni saif ynfydion o dy flaen,
Na'r rhai a wnaen' anwiredd;
Y rhai hyn genyt sydd yn gâs,
Sef diflas it' bob gwagedd.

3 Dof finnau tua 'th dŷ mewn hedd,
Am dy drugaredd galwaf;
Trwy ofn, a pharch, a goglud dwys,
I'th sanctaidd eglwys treiglaf.

4 Y rhai a 'mddiried ynot ti,
Am it' gysgodi drostynt—
Llawen a fydd pob rhai a'th gâr,
Cei fawl yn llafar ganddynt.

5 Ti, Arglwydd, a anfonis wllith
Dy fendith ar y cyflon;
A 'th gywir serch fel tarian gref
Roi drosto ef yn goron. E. P.

5. SALM VI. 1, 2, 4, 9.

M. S.—Dymuniad, 74. Weimar, 75.

O ARGLWYDD! na cherydda fi
Yn mhoethni dy gynddaredd;
Ac na chosba fi yn dy lid,
O blegid fy anwiredd.

2 **O** Arglwydd! dy drugaredd dod,
Wylf lesg mewn nychdod beunydd;
O Arglwydd! tyr'd, iachâ fi'n
chwyrn,
Mae f'esyryn oll mewn cystudd.

3 Duw, gwared f'enaid, dychwel di,
Iachâ fi a'th drugaredd;

- Nid oes yn angu gcf na hawl;
A phwy a'th fawl o'r pridd-fedd?
- 4 Yr Arglwydd, clybu ef fy arch,
Rho'f finnau barch a moliant;
Fe dderbyn weddi'r tlawd a'i waedd,
Am hyn fe haedd ogoniant. E. P.
6. SALM VIII. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8.
M. s.—Trallwm, 67. Oldenburg, 60.
O ARGLWYDD! ein Iôr ni, a'n
nerth,
Mor brydferth wyt trwy'r hollfyd!
Dy enw a'th barch a roist uwch ben
Daear ac wybren hefyd.
- 2 Wrth edrych ar y nefoedd faith,
A gweled gwaith dy fyssedd,
Y lloer, y sêr, a threfn y rhod,
A'u gosod mor gyfannedd.
- 3 Pa beth yw dyn it' i'w goffau,
O ddoniau ac anwyfraint?
A pheth yw mab dyn yr un wedd
Lle rhoi ymgeledd cymmaint?
- 4 Ti wnaethost ddyn o faint a phris
Ychydig is angylion;
Mewn mawr ogoniant, parch, a nerth,
Rhoist arno brydferth goron.
- 6 Ar waith dy ddwyllaw is y nef
Y gwnaethost ef yn benaeth,
Gan osod pobpeth dan ei draed,
Iddo y gwnaed llywodraeth;
- 6 Defaid a gwartheg, holl dda maes,
A'r adar llaes eu hesgyll,
Ehediaid nef, a'r pysg o'r don
Sy'n tramwy'r eigion erchyll.
- 7 O Arglwydd! ein Iôr ni a'n nerth,
Mor brydferth wyt trwy'r hollfyd!
Dy enw a'th barch a roist uwch ben
Daear ac wybren hefyd. E. P.
7. SALM IX. 1, 2, 9, 10.
M. s.—Dyfrdwy, 63. Bethania, 66.
CLODFORAF fi fy Arglwydd Iôn,
O'm calon ac yn hollawl;
Ei ryfeddodau rhof ar led
Ac mae'n ddylèd eu canmawl.
- 2 Byddaf fi lawen yn dy glod,
Ac ynod gorfoleddaf;
I'th enw, O Dduw! y canaf glod,
Wyt hynod, y Goruchaf.
- 3 Gwna'r Arglwydd hefyd hyn wrth
raid,
Trueiniaid fe'u hamddiffyn;
A noddfa fydd i'r rhai'n mewn pryd,
Pan fo caledfyd arnyn'.
- 4 A phawb a'th edwyn, rhont eu cred,
A'u holl ymddiried arnat;
Can's ni adewaist, Arglwydd, neb
A geisio ei wyneb atat. E. P.
8. SALM XIII. 1, 4, 5.
M. s.—Saxony, 72. Arenig, 73.
PA hyd, fy Arglwydd Dduw dilyth?
Ai byth yr wyf mewn anghof?
Pa guddio'r wyt, O Dduw! pa hyd,
Dy lân wynebpryd rhagof?
- 2 Pellithrwn ddim, rhag maint yw'r
llid,
Fe dd'wedid fy ngorchfygu;
A llawen fyddai fy holl gâs;
Dal fi o'th ras i fyny.
- 3 Mi yn dy nawdd a rois fy ffydd
A'n holl lawenydd eithaf;
Canaf i'm Duw a'm helpiodd i,
Gwnaf gerddi i'r Goruchaf. E. P.
9. SALM XV. 1, 2, 4, 6, 7.
M. s.—Persia, 63. Dyfrdwy, 63.
DYWED i mi pa ddyn a drig
I'th lys parchedig, Arglwydd;
A phwy a erys ac a fydd
Yn mynydd dy sancteiddrwydd?
- 2 Yr hwn a rodia'n berffaith dda,
Yr hwn a wna gyflawnder,
A'r hwn a draetha o'i galon wir,
A drig ar dir uchelder.
- 3 Yr hwn sydd isel yn ei fryd,
Yn caru ei gyd-Grist'nogion;
Yr hwn sy'n ofni'r Arglwydd Dduw,
Ac sydd yn byw yn ffyddlon;
- 4 Na gwobr, na rhodd, yr hwn ni fyn,
Er dal yn erbyn gwirion;
A wnelo hyn ni lithra fyth,
Fe gaiff y ddilyth goron. E. P.
10. SALM XVI. 5, 6, 8, 11.
M. s.—Morganwg, 65. Baden, 64.
YR Arglwydd yn wastadol yw
Fy modd i fyw, a'm phiol;
A thydi, Iôr, sy'n rhoi im ran
A chyfran yn ddigonol.
- 2 Trwy Dduw y syrthiodd imi ran
O fewn y fan hyfrydaf;
Digwyddodd i mi, er fy maeth,
Yr etifeddiaeth lanaf.
- 3 Fy Ner bob awr rhois ger fy mron;
O'r achos hon ni lithraf;
Can's mae ef ar fy neheu law
Yma a thraw ni syflaf.
- 4 Dangosi lwybr im i fyw'n iawn,
Dy fron yw'r llawn llawenydd;
Can's yn dy nerth, nid yn y llwch,
Digrifwch sy'n dragywydd. E. P.
11. SALM XVII. 6, 7, 8, 15.
M. s.—Dymuniad, 74. Arenig, 73.
GALW'r wyf arnat, am dy fod
Yn Dduw parod i wrando;

Gostwng dy glust a chlyw yn rhodd
Fy holl ymadrodd etto.

- 2 Cyfrana dy ddaionus rád,
Ti, 'r hwn wyt geidwad ffyddlon,
I'r rhai sy'n ymroi dan dy law
Rhag broch a braw y trawсион.
- 3 Cadw fi 'n anwyl rhag eu twyll,
Fel anwyl ganwyll llygad;
Yn nghysgod dy adenydd di,
O! cadw fi yn wastad.
- 4 Minnau mewn myfyr, fel mewn hûn,
A welaf lun d' wynebpryd;
A phan ddihunwyf o'r hûn hon
Y byddaf ddigon hyfryd. E. P.

12. SALM XIX. 1, 2, 7, 8, 9, 14.

M. s.—Elizabeth, 70. Oldenburg, 60.

DADGAN y nefoedd fawredd Duw,
Yr unrhwyw gwna'r ffurfafen;
Y dydd i ddydd, a'r nos i nos,
Sy'n dangos cwrs y wybren.

- 2 Er nad oes ganddynt air nac iaith,
Da dywed gwaith Duw Lywydd:
Diau nad oes na môr na thir
Na chlywir eu lleferydd.
- 3 Dysg yr Arglwydd sydd berffaith
ddawn,
A dry i'r iawn yr enaid,
Felly rhydd ei dystiolaeth wir
Wybodaeth i'r ffyddloniaid.
- 4 Uniawn yw deddfau'r Arglwydd Iôn,
Llawenant galon ddiddrwg;
A'i orchymyn sydd bur ddiau,
A golau rydd i'r golwg.
- 5 Ofn yr Arglwydd sydd lân, a byth
Y pery'n ddilyth hyfryd;
Barnau yr Arglwydd sydd wir llawn
I gyd, a chyflawn hefyd.
- 6 O Arglwydd! fy Mhrynwr a'm nerth,
Bydded yn brydferth genyd,
Fy 'madrodd, pan ddêl ger dy fron,
A'm myfyr calon hefyd. E. P.

13. SALM XX. 1, 2, 9.

M. s.—Silesia, 62. Persia, 68.

GWRANDAWED di, yr Arglwydd
Ner,
Pan ddêl cyfyngder arnad;
Enw Duw Jacob, ein Duw ni,
A'th gadwo di yn wastad.

- 2 O'i gyssegr rhoed it help a nerth
A braich o brydferth Seion;
Cofied dy offrwm poeth a'th rodd,
Bo'r rhai 'n wrth fodd ei galon.
- 3 Cadw ni, Arglwydd, a'th law gref,
Boed Brenin y nef drosom;
Gwrandawed hwnw arnom ni
A'n gweddi pan y llefom. E. P.

14. SALM XXII. 2, 3, 4, 5, 10.

M. s.—Persia, 68. Dyfrdwy, 68.

FY Nuw, 'rwy'n llefain—tithau heb
Roi im mo'r atteb etto;
Bob dydd a nos mae 'nghri 'n ddiffael,
A heb gael mo'm dyhuddo.

- 2 A thi wyt Sanct, Sanct i barhau,
Lle daw gweddiau'n wastad;
A holl dŷ Israel a'u clod,
A'u pwys a'u hystod attad.
- 3 Ynot gobeithiai'n tadau ni,
A thydi oedd eu bwclod;
Ymddiried ynot, Arglwydd hael,
Ac felly cael ymwared.
- 4 Llefasant drwy ymddiried gynt,
Da fuost iddynt, Arglwydd;
Eu hachub hwynt a gwnaethost ti
Rhag cyni a rhag gw'radwydd.
- 5 Arnat ti bwriwyd fi o'r bru,
Arnat ti bu f'ymddiried;
Fy Nuw wyt ti o groth fy mam,
Ffyddiais it am fy ngwared.

15. RHAN II. adn. 11, 19, 22, 27, 30.

ODDI wrthyf fi yn bell na ddos
Tra fo yn agos flinder,
I'm cymhorth i, gan nad oes neb
A drotho ei wyneb tyner.

- 2 Tithau fy nerth, a'm Harglwydd da,
Nac ymbellhâ oddi wrthyf;
O! brysia, tydi yw fy mhorth,
A thy'r d â chymmhorth heinyf.
- 3 Mynegaf finnau d' enw'n bur
I'm brodyr yn yr orsedd;
Lle mwya'r gynnulleidfa lân,
Dy glod a wna'n gyfannedd.
- 4 Trigolion byd a dront yn rhwydd
At yr Arglwydd, pan gofiant;
A holl dylwythau'r ddaear hon
Ddont ger ei fron—ymgrymant.
- 5 Y rhai'n a'u hâd oll yn un fryd,
Gwnant iddo gyd wasnaeth;
A'r rhai'n i'r Arglwydd drwy'r holl dir
A rifir yn genedlaeth. E. P.

16. SALM XXIII. 1, 2, 3, 4, 5, 6.

M. s.—Morganwg, 65. Persia, 68.

YR Arglwydd yw fy Mugail clau,
Ni âd byth eisiau arnaf;
Mi gaf orwedd mewn porfa fras,
Ar lan dwfr gloywlas araf.

- 2 Fe goledd f'enaid, ac a'm dwg
'R hyd llwybrau diddrwg, cyfion,
Er mwyn ei enw mawr dyls
Fe'm tywys ar yr union.
- 3 Pe rhodiwn, nid ofnwn am hyn,
Yn nyffryn cysgod angau;
Wyt gyda mi, a'th nerth a'th ffôn;
On d tirion ydyw'r arlau?

4 Gosodaist ti fy mwrdd yn fras,
Lle 'r oedd fy nghâs yn gwelod;
Olew i'm pen, a chwpan llawn,
Daionus iawn fu 'r weithred.

5 O'th nawdd y daw y doniau hyn
I'm canlyn byth yn hylwydd;
A minnau a breswyliaf byth,
A'm nŷth yn nhŷ yr Arglwydd. E. P.

17. SALM XXIV. 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10.

M. S.—Trallwm, 67. Bethania, 66.

YR Arglwydd biau 'r ddaear lawr,
A'i llawnder mawr sy'n eiddo;
Yr Arglwydd biau yr holl fyd,
A'r bobl i gyd sydd ynddo.

2 Can's ef a roes ei sail a'i gwedd
Yn rhyfedd uwch y moroedd,
Ac a'i gosododd hi yn lân,
Yn drigfan uwch llif-ddyfroedd.

3 Er hyny, pwy a ddringa'n hŷ
I gyssegr fry yr Arglwydd?
A phwy a saif â theilwng wedd
Yn ngorsedd ei sancteiddrwydd?

4 Dyn â llaw lân, a meddwl da,
Ac yn ddirahra 'i enaid,
Diorwag, ac ni roes un tro
Er twyllo 'i gyfneseifiaid.

5 Fe gaiff hwn gan yr Arglwydd wllith
Ei raslawn fendith helaeth,
A bydd cyfiawnder i'r cyfryw
Gan Dduw yr iachawdwriaeth.

6 Dyrchefwch, byrth, eich penau'n glau,
Ehengwch, ddorau bythol!
Can's Brenin mawr ddaw i'ch mewn
chwi—
Brenin o fri gogonol.

7 Pwy, meddwch, ydyw 'r Brenin hwn,
A gofiwn ei ogoniant?
Iôr lluoedd ydyw, Brenin hedd,
Gogonedd, a phob ffyniant. E. P.

18. SALM XXV. 4, 8, 10, 11.

M. S.—Saxony, 72. Weimar, 75.

DANGOS im, Arglwydd, dy ffordd
A phâr i mi ei deall; [di,
Arwain a dysg fi yr un wedd
Yn dy wirionedd diball.

2 Yr Arglwydd sydd uniawn a da,
A'i ffyrdd im noddfa ydynt;
Efe a arwain, fel mae'n rhaid,
Y pechaduriaid ynddynt.

3 I'r sawl a gadwo ddeddfau 'r Iôn,
A'i union dystiolaethau,
Gwirionedd a thrugaredd fydd
Ei lywydd yn ei lwybrau.

4 Er mwyn dy enw, Arglwydd mau,
O! maddeu fy anwiredd;
Can's fy nhroseddiad i mawr yw,
Mwy ydyw dy drugaredd. E. P.

19. SALM XXVI. 1, 2, 3, 6, 12.

M. S.—Dyfrdwy, 63. Persia, 68.

BARN fi, O Dduw! a chlyw fy llais,
Mi rodiais mewn'perffeithrwydd;
Ni lithraf am im roi fy mhwy, s,
Yn llawnddwys ar yr Arglwydd.

2 Prawf di fy muchedd, Arglwydd da,
A hola ddull fy mywyd;
A manwl chwilia 'r galon fau,
A phrawf f' arenau hefyd.

3 O flaen fy llygaid, wyf ar led
Yn gwelod dy drugaredd;
Gwnaeth dal ar hyny ar bob tro
Im rodio i'th wirionedd.

4 Mi olchaf fy nwy law yn lân,
Can's felly byddan', f' Arglwydd;
Ac a dueddaf tua'th gôr,
Ac allor dy sancteiddrwydd.

5 Fe saif fy nhroed i ar yr iawn,
Ni syf o'r uniawn droedfedd;
Mi a'th glodforaf, Arglwydd da,
Lle byddo mwya'r orsedd. E. P.

20. SALM XXVII. 1, 4, 8, 10, 11, 14.

M. S.—Sabbath, 59. Oldenburg, 60.

YR Arglwydd yw fy ngoleu i gyd,
A'm hiechyd; rhag pwy 'r oisnaf?
Yr Arglwydd yw nerth f' oes; am hyn,
Rhag pwy doi dychryn arnaf?

2 Un arch a erchais ar Dduw Naf,
A hyny a archaf etto:
Cael dyfod i dŷ f' Arglwydd glân,
A bod â'm trigfan ynddo.

3 Fel hyn mae 'nghalon o'm mewn i,
Yn holi ac yn ateb:
"Ceiswch fy wyneb ar bob tro;"
"Fy Nuw, 'rwy'n ceisio 'th wyneb."

4 Os gwrthyd fi fy nhad a'm mam,
A'm dinam gyfneseifiaid,
Ar Dduw gweddiad; ef, er hyn,
O'i ras a dderbyn f' enaid.

5 Duw, dysg i mi dy ffordd yn rhwydd,
O herwydd fy ngelynnid;
Ac arwain fi o'th nawddol rad
Yn wastad ar yr union.

6 Disgwyl di wrth yr Arglwydd da,
Afe ymwrola'th galon;
Efe rydd nerth i'th galon di,
Os iddo credi'n ffyddlon. E. P.

21. SALM XXVIII. 1, 6, 7.

M. S.—Silesia, 62. Dyfrdwy, 63.

O ARGLWYDD! erglyw fy llais i,
A derbyn weddi bruddaidd,
Pan godwyf fy nwy law o bell,
Duw, tua'th gafell sanctaidd.

2 Bendigaid fyddo 'r Arglwydd nef,
— Fe glybu lef fy ngweddi;

Yr Arglwydd yw fy nerth a'm rhan,
A'm tarian, a'm daioni.

- 8 Mi ymddiriedais iddo am borth,
A chefais gymmhorth ganddo;
Minnau o'm calon, drwy fawr chwant,
A ganaf foliant iddo. E. P.

22. SALM XXX. 2, 3, 4, 6.
m. s.—Bethania, 66. Elizabeth, 70.

FY Nuw, pan lefais arnat ti,
Y rhoddaist imi iechyd;
Cedwaist fy enaid rhag y bedd,
A rhag diwedd anhyfryd.

- 2 Cenwch i'r Iôn, chwi ei holl saint,
A maint yw gwyρθiau'r Arglwydd;
Clodforwch hefyd ger ei fron,
Drwy gofion o'i sancteiddrwydd.

- 8 Am ennyd fechan saif ei ddog,
O gael ei fodd trig bywyd;
Heno brydnawn wylofain sydd,
Y boreu ddydd daw iechyd. E. P.

23. SALM XXXI. 1, 2, 3, 6, 8, 27.
m. s.—Morganwg, 65. Mary, 69.

MI ymddiriedais ynot, Ner,
Fel na'm gwr'adwydder byth-
oedd;

Duw, o'th gyfiawnder, gwared fi,
A chlyw fy nghri hyd nefoedd.

- 2 Gogwydd dy glust ataf ar frys,
O'th nefol lys i waered,
A bydd i mi'n graig gadarn siwr,
Yn dŷ a thŵr i'm gwared.
- 8 Dodaf fy ysbryd yn dy law,
Ac af ger llaw i orwedd;
Da y gwaredaist fi yn fyw,
O Arglwydd Dduw 'r gwirionedd!
- 4 Mi ymhyfydaf ynot ti,
Canfuost fi mewn amser;
Ac adnabuost wrth fy rhaid,
Fy enaid mewn cyfyngder.
- 6 Cymmerwch gysur yn Nuw Iôn,
Ef a rydd galon ynoch;
Ac os gobeithiwch ynddo ef,
Ei law yn gref fydd drosoch. E. P.

24. SALM XXXII. 1, 2, 8.
m. s.—Trallwm, 67. Dyfroedd Siloah,
Y. 17.

Y SAWL sydd deilwng, gwyn ei fyd,
Drwy fadde'i gyd ei drosedd,
Ac y cysgodwyd ei holl fai,
Ei bechod, a'i anwiredd.

- 2 A'r dyn a gwynfyd Duw a'i llwydd,
Ni chyfri'r Arglwydd iddo
Mo ei gamweddau; ac ni chaeid
Dim twyll dichellfrad ynddo.

- 8 Rhyw loches gadarn wyt i mi,
Rhag ing y'm cedwi'n ffyddlon;

Ac amgylchyni fi ar led
A cherdd ymwared gysson. E. P.

25. SALM XXXIII. 3—10, 12.

m. s.—Mary, 69. Oldenburg, 60.

CENWCH i'r Iôr fawl a mawrhâd,
Wiw gerdd o ganiad newydd;
Yn lafar cenwch iddo glod,
Bid parod eich lleferydd.

- 2 O herwydd uniawn yw ei air,
A ffyddlawn cair ei weithred;
Barn a chyfiawnder ef a'u câr,
A'r ddaear llawn o'i noddod.
- 3 Gair yr Arglwydd a wnaeth y nef,
A'i Ysbryd ef eu lluoedd;
Efe a gasglai 'nghyd y môr,
A'i drysor yw'r dyfnderoedd.

- 4 Y ddaear oll, ofned ein Duw,
A phob dyn byw a'i preswyl;
Ei arch a saif, a'i air a fydd,
A hyny sydd i'w ddisgwyl.

- 5 Ef a ddirymodd (fy Nuw Iôr)
Holl gynghor y cenedloedd;
A gwna trwy lysiant yn ddi-rym
Amcanion llym y bobloedd.

- 6 A phob cenedloedd dedwydd ynt
Os Duw sydd iddynt Arglwydd;
A'i ddewisolion ef a'u gwnaeth
Yn etifeddiaeth hylwydd.

26. RHAN IL Adn. 13, 17, 19—21.

O'R nefoedd fry yr edrych Duw
Ar lwybrau pob rhyw ddyinion,
Ac o'i breswylfa edrych ar
Y ddaear a'i thrigolion.

- 2 Wele lawn olwg Duw a'i wawl,
Maent ar y sawl a'i hofno;
Ac mae'i drugaredd ef ar led
I'r sawl a'mddiried ynddo.
- 3 Ein henaid gan yr Arglwydd hael
Sy'n disgwyl cael ei bywyd;
Efe a byrth ein henaid gwan,
Efe yw'n tarian hefyd.
- 4 Yn unig yn yr Arglwydd Iôn
Mae'n calon yn llawenu;
Ac yn ei enw sanctaidd ef
Mae hon yn gref yn credu.

- 5 Duw, dy drugaredd dod i ni,
Sef ynot ti y credwn;
Dy noddod a'th drugaredd dod,
Can's ynod ymddiriedwn. E. P.

27. SALM XXXIV. 1, 5—8, 17.
m. s.—Trallwm, 67. Cemmaes, Y. 16.

DIOLCHAF fi â chalon rwydd
I'r Arglwydd bob amserau;
Ei foliant ef, a'i wir fawrhâd,
Sy'n wastad yn fy ngegau.

- 2 Y sawl a edrych arno ef
A llewyrch nef eglurir;

- Ni waradwyddir o honynt neb,
A'u hwyneb ni ch'wilyddir.
- 3 Wele y truan a roes lef,
A Duw o'r nef yn gwranddo,
Ac a'i gwaredodd o'i holl ddrwg,
A'i waedd oedd amlwg iddo.
- 4 Angel ein Duw a dry yn gylch
O amgylch pawb a'i hofnant;
Fe'u ceidw hwynt; a llawer gwell
Na chastell fydd eu gwarant.
- 5 O! profwch, gwelwch, ddâed yw
Yr Arglwydd byw i'w eiddo;
A gwyn ei fyd pob dyn a gred
Roi ei ymddiried ynddo.
- 6 Ein Duw sydd agos iawn at gur
Y galon bur ddrylliedig;
A da y ceidw ef bob pryd
Yr ysbryd cystuddiedig. E. P.
28. SALM XXXVI. 5, 6, 8, 10.
M. s.—Sabbath, 59. Baden, 64.
DY fawr drugaredd, f' Arglwydd Iôn,
Sydd hyd eithafion nefoedd;
A'th bur wirionedd sydd yn gwau
Hyd y cymmylau dyfroedd.
- 2 D' uniondeb sydd fel mynydd mawr,
Dy farn fel llawr yr eigion:
Dy nerth fyth felly a barhâ
I gadw da a dynion.
- 3 Cyflawn o fraser yw'r tŷ tau,
Lle llenwir hwythau hefyd,
Lle y cânt ddiod genyt, Iôn,
O flasus afon bywyd.
- 4 O! estyn etto i barhau,
Dy drugareddau tirion;
Ni a'th adwaenom di a'th ddawn
I'r rhai sydd uniawn galon. E. P.
29. SALM XXXVII. 4, 5, 6, 18, 19, 37.
M. s.—Morganwg, 65. Elizabeth, 70.
BYDD di gysurus yn dy Dduw,
Ti gei bob gwiw ddimuniad;
Dy ffyrdd cred iddo, yn ddilys,
Fe rydd d'ewyllys atad.
- 2 Cred ynddo ef, fe'th ddrwg i'r lan,
Myn allan dy gyfiawnder;
Mor oleu a'r haul ar hanter dydd,
Fel hyny bydd d' eglurder.
- 3 Fe edwyn Duw ddyddiau a gwaith
Pob rhai o berffaith helynt;
Ac yn dragywydd Duw a wnaeth
Deg etifeddiaeth iddynt.
- 4 Efe a'u ceidw hwynt i gyd,
Ni chant ar ddrygydd w'radwydd;
Yn amser newyn, hwy a gânt
O borthiant ddigonolrwydd.
- 5 Ystyria hefyd y gwr pur,
Ac edrych dŷ'r cyflawnedd;
- Ti a gei weled gyfryw ddyn,
Mai i derfyn fydd tangnefedd. E. P.
30. SALM XXXIX. 5, 6, 14, 15.
M. s.—Eidduned, Y. 19. Dymuniad, 74.
O DANGOS im, fy Arglwydd Ner,
Pa amser y diweddaf
Rifedi nyddiau; a pha hyd
O fewn y byd y byddaf.
- 2 Rhoddaist fy nyddiau fel lled llaw,
I'm heinioes daw byr ddiwedd;
Diau, yn d' olwg di, O Dduw!
Fod pob dyn byw yn wagedd.
- 3 O! paid â mi, gâd im gryfhau
Cyn darfod dyddiau 'mywyd;
A gwna â mi sy 'mron fy medd
Drugaredd a syberwyd. E. P.
31. SALM XLII. 1, 2.
M. s.—Saxony, 72. Padarn, Y. 23.
YR unwedd ag y bref yr hydd
Am yr afonydd dyfroedd,
Felly y mae fy hiraeth i
Am danat ti, Dduw'r nefoedd.
- 2 Fy enaid i, sychedig yw
Am fy Nuw byw a'i gariad;
Pa bryd y dof fi ger dy fron,
Fy Nuw a'm cyfion ynad? E. P.
32. SALM XLIII. 2, 3, 4.
M. s.—Dyfrdwy, 63. Persia, 68.
TYDI yw Duw fy nerth i gyd,
Pa ham y'm bwridd ymaith?
Pa ham yr af mor drwm a hyn
Gan bwys y gelyn diffaith?
- 2 O! gyr dy oleu, moes dy wir,
Ac felly t'wysir finnau;
Arweiniant fi i'th breswylfeydd,
I'th fynydd, ac i'th demlau.
- 3 Yna yr af at allor Duw,
Y Duw goruchel hyfryd;
Ac ar y delyn canaf fawl
Duw, Duw, fy hawl a'm gwynfyd. E. P.
33. SALM XLV. 1, 2, 3, 6.
M. s.—Dyfroedd Siloah, Y. 17. Elizab. 74
TRAETHODD fy nghalon betha'
I'r Brenin gwna fyfyrdd; [da
Fy nhafod fel y pin y sydd
Yn llaw 'sgrifenydd parod.
- 2 Uwch meibion dynion teach wyt,
Tywalltwyd rhâd i'th enau,
Herwyd i Dduw roi arnat wlith
Ei fendith byth a'i radau.
- 3 Gwregysa'th gleddyf ar dy glun,
O gadarn Gun gogonedd;
A hyn sydd weddol a hardd iawn,
Mewn liwydd a llawn orfoledd.

- 4 Dy lân orseddfaingc, O Dduw! fry,
A bery o dragwyddoldeb;
Awdurdod dy deyrnwialen sydd
Mewn nerth, a rhydd uniondeb.
34. RHAN II. *Adn.* 10, 11, 13—17.
CLYW hyn, O ferch! ac hefyd gwel,
Ac â chlust isel gwrandod:
Mae'n rhaid it ollwng pawb o'th wlad
A thŷ dy dad yn ango'.
- 2 Yna bydd gan y Brenin wych
Gael edrych ar dy degwch;
Dy Arglwydd yw, gwna iddo foes,
I gael i'th oes hyfrydwch.
- 3 A merch y Brenin, glân o fewn,
Anrhydedd llawn sydd iddi;
A gwisg o aur a gemau glân
Oddi allan sydd am dani.
- 4 Mewn gwaith gwê nodwydd y daw
hon
Yn wych ger bron ei Harglwydd,
Ac â'i gwryfson gyda hi
Daw atat ti yn ebrwydd.
- 6 Ac mewn llawenydd mawr a hedd,
Ac mewn gorfoledd dibrin,
Hwyntwy a ddeuant, wrth eu gwys,
I gyd i lys y Brenin.
- 6 Dy feibion yn atgeigion tau
Yn lle dy dadau fyddant;
Tywysogaethau drwy fawrhâd
Yn yr holl wlad a feddant.
- 7 Cofaf dy enw di 'mhob oes
Tra caffwyf einioes imi;
Am hyn y bobloedd a rydd fawl
Byth yn dragwyddawl iti. **E. P.**
35. SALM XLVI. 1, 7.
M. S.—Sabbath, 59. Oldenburg, 60.
GOBAITH a nerth in yw Duw hael,
Mae help i'w gael mewn cyfwng;
Daear a mynydd, aent i'r môr,
Nid ofnaf f'angor deilwng.
- 2 Y mae yr Arglwydd gyda ni,
Iôr anifeirif luoedd;
Y mae Duw Iago yn ein plaid,
Yn help wrth raid o'r nefoedd. **E. P.**
36. SALM XLVIII. 1, 12, 13.
M. S.—Persia, 63. Cemmaes, Y. 16.
MAWR ei enw'n ninas ein Duw,
A hynod yw yr Arglwydd;
A'i drigfan ef yno y sydd
Yn mynydd ei sancteiddrwydd.
- 2 Ewch, ewch oddiamgylch Seion sail,
A'i thyllau adail rhifwch;
Ei chadarn fur a'i ph'lasau draw
I'r oes a ddaw mynegwch.
- 3 Can's ein Duw ni byth yw'r Duw
hwn,
Hyd angeu credwn ynddo;
- Hyd angeu hefyd hwn a fydd
Yn dragwydd i'n t'wyso. **E. P.**
37. SALM XLIX. 10, 15.
M. S.—Dymuniad, 74. Eidduned, Y. 19.
GWELIR mai'r bedd yw lletty'r
doeth,
Y ffol a'r annoeth unwedd;
Marw yw'r naill, a marw yw'r llall,
I arall gâd ei annedd.
- 2 Daw dydd i'r cyflawn, tranoeth teg,
Daw im ychwaneg estyn,
Daw im o'r bedd godiad i fyw,
Deheulaw Duw a'm derbyn. **E. P.**
38. SALM L. 2, 5, 14.
M. S.—Sabbath, 59. Oldenburg, 60.
O SEION fryn y daeth Duw Naf,
Hon sydd berifeithiaf ddinas,
Mewn tegwch a goleuni mawr,
A llewyrch gwawr o'i gwmpas.
- 2 O! cesglwch ataf fi fy saint,
Y rhai, drwy ryddfaint brydfertl,
A wnaethant ammod â myfi,
A'i rhwymo hi drwy aberth.
- 3 Dy oglud dod ar Dduw yn drwm,
A thâl yr offrw m penaf;
Can ei fawl ef, a dod ar led
D' adduned i'r Goruchaf. **E. P.**
39. SALM LI. 1, 2, 7, 8.
M. B. C.—Wirksworth, 130. Aberhon-
ddu, 132.
TRUGAREDD dod i mi,
Duw, o'th ddaioni tyner;
Tyn ymaith fy anwiredd maw
O'th drugareddau lawer.
- 2 A golch fi yn llwyr ddwys
Oddi wrth fawr bwys fy meiau;
Fy Arglwydd, gwna'n bur lân fyfi
Rhag brynti fy nghanweddau.
- 3 Ag isop golch fi'n lân,
Ni byddaf aflan mwyach;
Byddaf fi o'm golchi fel hyn
Fel eira gwyn, neu wynach.
- 4 Pâr imi weled hedd,
Gorfoledd a llawenydd,
I adnewyddu f'esgyrn i,
A ddrylliaist ti â cherydd.
40. RHAN II. *Adn.* 10, 11, 12, 15,
17, 18.
DUW, crêa galon bur,
Dod imi gysur beunydd;
I fyw yn well tra fwy'n y byd,
Dod ynof ysbryd newydd.
- 2 O Dduw! na ddyro chwaith
Fi ymaith o'th olygon;

Ac na chymmer dy Ysbryd Glân
Oddi wrthyf, druan gwirion.

- 3 Gorfoledd dwg i mi
Drwy roddi im dy iechyd;
A chynnal a'th ysbrydol ddawn
Fi i fyw'n uniawn hefyd.
- 4 Duw! agor y min mau,
A'm genau mi a ganaf, [nerth,
O Arglwydd! gerdd o'th fawl a'th
Fel dyna'r aberth penaf.
- 5 Aberthau Duw i gyd
Yw ysbryd pur drylliedig;
Ac ni ddiystyri, O Dduw Iôn!
Y galon gystuddiedig.
- 6 Bydd dda wrth Seion fryn,
O Arglwydd! hyn a fyni;
Ac wrth Gaersalem, dy dref tad,
A gwna adeilad arni. E. P.

41. SALM LVII. 1, 5.

M. S.—Dymuniad, 74. Eidduned, Y. 19.

DY ras, dy nawdd, fy Nuw, im dod,
Sef ynod ymddiriedaf;
Nes myned heibio'r aflywyd hyn,
Dan d'edyn ymgysgodaf.

- 2 Ymddyrrha, Dduw, y nef uwch law,
Oddi yno daw d'arwyddion;
A bydded dy ogoniant ar
Y ddaear a'i thrigolion. E. P.

42. SALM LXI. 1, 2, 3, 4.

M. S.—Dymuniad, 74. Caersalem, Y. 22.

ERGLYW, O Dduw! fy llesain i,
Ac ar fy ngweddi gwrandod;
Rhof lef o eitha'r ddaear gron,
A'm calon yn llesmeirio.

- 2 Dwg fi i dalgrraig uwch na mi,
Ac iddi bydd i'm derbyn;
Can's craig o obaith, tŵr di-fôst,
Im fuost rhag y gelyn.
- 3 O fewn dy babell y bydd byth
Fy nhrifgan dilyth, dedwydd;
A'm holl ymddiried a fŷn fod
Yn nghysgod dy adenydd. E. P.

43. SALM LXII. 5, 6, 7, 8.

M. S.—Persia, 68. Bethania, 66.

FY enaid, dod, er hyn i gyd,
Ar Dduw dy fryd yn ddyfal;
Ynddo gobeithiaf fi er hyn,
Efe a'm tyn o'm gofal.

- 2 Yn Nuw yn unig mae i gyd
Fy iechyd a'm gogoniant;
Fy nghraig yw, a'm cadernid maith,
A'm gobaith yn ddilysiant.
- 3 Gobeithiwech ynddo; ger ei fron
Tywelltwech galon herffaith,

Ac ymddiriedwech tra foch byw,
A d'wedwech, Duw yw'n gobaith.
E. P.

44. SALM LXIII. 3, 4, 5, 7.

M. S.—Morganwg, 65. Cemmaes, Y. 16.

DY faith drugaredd, O Dduw byw!
Rhagorach yw na'r bywyd;
A'm genau rhoddaf i ti fawl,
A cherdd ogonawl hyfryd.

- 2 Felly tra fyddwyf byw y gwnaf,
Ac felly'th folaf etto,
Ac yn dy enw di sydd gu
Y caf ddyrchafu 'nwylo.
- 3 Digonir f'enaid fel â mēr,
A chyflawn fraserd hefyd,
A'm genau a gân y moliant tau,
A phur wefusau hyfryd.
- 4 Ac am dy fod yn gymmhorth im,
Drwy fawr rym dy drugaredd,
Fy holl orfoledd a gais fod
Yn nghysgod dy adanedd. E. P.

45. SALM LXV. 1, 2, 4.

M. S.—Morganwg, 65. Dyfrdwy, 63.

ITI, O Dduw! y gweddai mawl
Yn y sancteiddiawl Seion;
I ti y telir, trwy holl gred,
Bob gwir adduned calon.

- 2 Pawb sydd yn pwysu atat ti,
A wrendy weddi dostur;
Ac atat ti y daw pob cnawd
Er mwyn gollyngdawd llafur.
- 3 Dy etholedig, dedwydd yw,
Caiff nesnes fyw i'th babell;
Trig i'th gynteddau, ac i'th lys,
A'th sanctaidd weddus ganghell.

46. RHAN II. Adn. 6, 7, 9, 10, 11, 13.

DUW a sicrhâ bob uchel fryn
A'i wregys yn gadernid;
Hwn a ostega'r môr a'i don,
A rhuad eigion enbyd.

- 2 Dyfrhau y ddaear sech yr wyt,
Dy afon lanwyd drosti;
Darperaist lifddwr hyd ei llawr
I'w thramawr gyfoethogi.
- 3 Pob rhych yr wyt yn ei ddyfrhau
A'i chwysau'r wyt i'w gostwng;
A'i rhoi yn mwyd mewn cawod wllth,
I'w chnwd rhoi fendith deilwng.
- 4 Córóni'r ydwyf ti fel hyn
Y flwyddyn a'th ddaioni,
Ac yn dy gariad, Duw fy Nêr,
Diferaist fraserd arni.
- 5 Drwy'th fendith di, y gwastad dir
A guddir oll â defaid;
Crechwenant, canant bawb ynghyd,
A'r wlad âg yd ei llonaid. E. P.

47. SALM LXVII 1, 3, 4, 5, 6, 7.

M. B. C.—Wirksworth, 130. Aberhonddu, 132.

- T**BUGAREDD Duw i'n plith,
A rhoed ei fendith drosom;
Tywyned byth ei wyneb pryd,
Ei nawdd a'i iechyd arnom.
- 2 Duw, moled pobloedd di,
Rhoent fawl a bri trwy'r hollfyd,
A'r holl genhedloedd is y nen
A fyddant lawen hyfryd.
- 3 Can's ti a ferni'n iawn
Y bobl trwy lawn wybodaeth,
Ac a roi'r holl genhedloedd ar
Y ddaear mewn llywodraeth.
- 4 Duw! moled pobloedd di,
Rhoent fawl a bri trwy'r hollfyd,
Yna y tir rydd ffrwyth i'n plith,
A Duw ei fendith hefyd.
- 5 A Duw, sef Duw ein Tad,
A roddo'i rad a thyciant,
A holl derfynau'r ddaear gron,
A phawb ar hon a'i hofnant. E. P.

48. SALM LXVIII 19, 26, 28—30.

M. S.—Mary, 69. Baden, 64.

- B**ENDIGAID fyth fo'r Arglwydd
mau,
Am ddoniau ei ddaioni,
A'i iachawdwriaeth i ni'n llwyth,
O bwr ffrwyth ei haelioni.
- 2 Clodforweh Dduw: hyny sydd dda,
Yn mhob cyn'lleidfa ddiwael,
A chenwch fawl yr Arglwydd Ión,
Chwi sydd o ffynnon Israel.
- 3 Dy Dduw a drefnodd iti nerth,
A'i law sydd brydferth geidwad;
Duw, cadarnhâ etto yn faith
Arnom ni waith dy gariad.
- 4 Er mwyn Caersalem, adail deg,
Rhydd cedyrn anhreg i ti;
Dyfethi dyrfa'r gwayffwfn,
A'r rhai a fŷn ryfelu.
- 5 Y pendefigion o'r Aipht draw
A ddaw, ac Ethiopia,
At Dduw yn brysur i roi rhodd,
Ac aberth gwirfodd yma.
- 6 Chwi holl deyrnasoedd daear lawr,
I Dduw mawr cenwch foliant;
Cydgenwch iddo glod yn rhwydd,
Sef Arglwydd y gogoniant. E. P.
- 7 Ofnadwy ydwyt ti a'th arch,
Teilwng o barch y bobloedd;
Duw Israel rydd nerth wrth raid,
Bendigaid yn oes oesoedd. P. W.

49. SALM LXXI 1, 2, 3, 9.

M. S.—Caersalem, Y. 22. Padarn, Y. 23.

- M**I ymddiriedaist ynot, Nêr,
Na'm gwaradwydder bythoedd;
Daw, o'th gyfiawnder gwared fi,
A chlyw fy nghri hyd nefoedd.
- 2 Duw, bydd yn graig o nerth i mi,
I gyrchu ati'n wastad;
A phâr fy nghadw i yn well,
Ti yw fy nghastell caead.
- 3 Nac esgeulusa fi a'm braint
Yn amser henaint egwan;
Er pallu'r nerth, na wrthod fi,
Duw, edrych di ar f' oedran.
- 4 Fy ngobaith innau a saif byth,
Yn ddilyth a safadwy;
Ymddiried ynot, Dduw, a wnaaf,
Ac a'th foliannaf fwyfwy. E. P.

50. SALM LXXII 1—7, 12.

M. S.—Morganwg, 65. Elizabeth, 70.

- D**UW, dod i'r Brenin farn o'r nef,
Dod i'w Fab ef gyfiawndeb;
Yna y rhydd rhwng pobl iawn frawd,
Ac i'r dyn tlawd uniondeb.
- 2 Hedd a chyfiawnder yn ol hyn,
Geir yn mhob bryn a mynydd;
Y gwan a'r llesg achub a wna,
Fe ddryllia y gorthrymydd.
- 3 Byth hwy a'th ofnant ar bob tro,
Tra treiglo haul a lleuad;
Fe ddisgyn fel gwlaw ar wellt glas,
Neu gawod fras ar wastad.
- 4 I'w ddyddiau ef cerir yr iawn,
A'r cyflawn a flodeua;
Ac aml fydd hedd ar ddaear gron,
Tra fo lloer hon yn para.
- 5 Can's y dyn rheidus a'r gŵr gwan,
Fe'i gweryd pan weddio;
Bydd i bob dyn yn nerthol dŵr,
A'r ni bo pleidiwr ganddo.

51. RHAN II. Adn. 16—19.

- R**HYD pen y mynydd fyd a gân,
Fel brig coed Liban siglant;
A'r plant, cyn amlod a'r gwellt glas,
O'r ddinas a flagurant.
- 2 Os haul cylch wybren byth a dry,
Byth pery enw iddo;
Pawb a'i bendithiant ef yn wir,
Pawb a fendithir ynddo.
- 3 Bendigaid fo yr Arglwydd Dduw,
Sef Duw yr Israel dirion;
Ef byth yn unig sy'n parhau,
I wneuthur gwyρθiauw mawrion.
- 4 Bendigaid fyddo'i enw byth,
Gogonedd dilyth iddo;

- A'i glod trwy'r ddaear fyddo'n ben,
Amen, Amen, hyn fyddo. E. P.
52. SALM LXXIII. 25, 26.
M. s.—Persia, 68. Cemmaes, Y. 16.
PA'M? pwy, O Dduw! sydd genyf fi,
Ond tydi yn y nefoedd?
Dim ni ddymunwn gyda thi,
Wrth weini daear leoedd.
- 2 Fy nghalon i, a'm nerth, a'm cnawd,
Y sydd mewn palldawd beunydd;
Ond tydi, Dduw, sydd ar fy rhan,
A'm tarian yn dragwydd. E. P.
53. SALM LXXVI. 1, 2.
M. s.—Trallwm, 67. Oldenburg, 60.
YN Judah ac yn Israel dir,
Adweinir ein Duw cyfion;
Ei babell ef yn Salem sydd,
A'i breswyl fydd yn Seion.
- 2 Fe ddrylliodd yno'r bwa a'r saeth,
A'r frywdr a wnaeth yn ddarnau;
A thorodd ef yn chwilfrw mân,
Bob tarian a phob cleddau. E. P.
54. SALM LXXVII. 1, 2, 3, 7, 8, 10, 13, 19.
M. s.—Persia, 68. Aberystwyth, 61.
FY llais at Dduw, pan roddais lef,
Fy llais o'r nef fe'i clybu;
A'm llais gweddiais ar Dduw Nêr,
Pan oedd blinder yn tarddu.
- 2 Y dydd y rhedai 'mriw, a'r nos
Ni pheidiai achos llafur;
Mewn blin gyfyngder gwn fy mod,
A'm hoes yn gwrthod cysur.
- 3 Yna y cofiwn Dduw a'i glod,
Pan syrthiai drallod enbyd;
Yna gweddiwn dros fy mai,
Pan y terfysgai f'ysbryd.
- 4 Ai yn dragwydd cilia'r Iôn?
A fydd ef boddlon mwyach?
A ddarfu byth ei nawdd a'i air?
A gair ei addaw bellach?
- 5 Marwolaeth im yw'r meddwl hwn;
A throis yn grwn i gosio
Ei fawr nerth gynt; cofio a wnafl
Waith y Goruchaf etto.
- 6 O Dduw! pa Dduw sydd fel tydi?
Dy ffordd di sydd sancteiddiol;
Dengys dy waith dy nerth i'r byd,
Pâr i ni i gyd dy ganmol.
- 7 Yn eigion môr mae y ffordd dau,
A'th lwybrau mewn deifr sugnedd;
Ac nid adweinir byth mo'th ôl,
Yn dy anfeidrol fawredd. E. P.
55. SALM LXXVIII. 1, 5, 6, 7, 8.
M. s.—Dyfrdwy, 63. Silesia, 62.
FY mhobi i gyd gwrandewch fy neddf,
A doed fy ngreddf i'ch calon;
- Clust ymostyngwch a'm genau,
I ystyr geiriau ffyddlon.
- 2 Felly gorch'mynodd ef fod cof
Yn lagof; ac i'r hynaf
Yn Israel ddysgu i'w blant
Ogoniant y Goruchaf.
- 3 Gobeithio yn Nuw, cofio ei waith,
Y sydd fel rhaith eneidiol;
I gadw'i ddeddf o oes i oes,
Y wers hon roes Duw'n rheidiol.
- 4 Rhag ofn myn'd o'r genhedlaeth hyn
Yn gydwan ac anufudd,
A chalon wan ac ysbryd gwael,
Heb afael gyda'i Llywydd. E. P.
56. SALM LXXX. 3, 8, 14, 19.
M. s.—Padarn, Y. 23. Minden, Z. 21.
LEWYRCHA 'th wyneb, dychwel
Duw, ti a'n cedwi'n gyflym; [ni,
Duw'r lluoedd! clyw ein gweddi ni,
Pa hyd y sori wrthym?
- 2 Dygaist o'r Aipht winwydden fr,
Rhoist iddi dir i dyfu;
A'r holl genhedloedd o bob man,
Troist allan cyn ei phlanu.
- 3 O Dduw y lluoedd! edrych, gwel,
A dychwel i ymg'leddu
Y winllan hon, a blenaist di
A'th law, a'i rhoddi i dyfu.
- 4 A dychwel etto ni i fyw,
O Arglwydd Dduw y lluoedd!
Tywyna arnom d'wyneb pryd,
Ni a gawn iechyd bythoedd. E. P.
57. SALM LXXXIV. 1—5, 7, 10, 11, 12.
M. s.—Morganwg, 65. Mary, 69.
DY babell di mor hyfryd yw,
O Arglwydd byw y lluoedd!
Mynych chwennychais weled hon,
Rhag mor dra thirion ydoedd.
- 2 Mae f' enaid i, fy Iôn, mewn blys,
I'th gyssegr lys dueddu;
Fy nghalon i, a'm holl gnawd yw
Yn Nuw byw'n gorfoleddu.
- 3 Aderyn tō a gafodd dŷ,
A'r wenol fry i'w chywion,
Le wrth dy allor di i'w trin,
Fy Nuw a'm Brenin tirion.
- 4 Gwyn fyd yr hwn drig yn dy dŷ,
Caiff dy fohiannu ddigon;
Ac ynot ti sy'n cadarnhau,
A'th lwybrau yn eu calon.
- 5 Ant rhagddynt bawb o nerth i nerth,
Nes cael yn brydferth ddyfod
I ymddangos i Dduw ger ei fron,
Yn Seion ei breswylfod.
- 6 Gwell yw na mil un dydd i'th dŷ,
Am hyny mwy dewisol
Im fod ar riniog y drws tau,
Na ph'lasau yr annuwil.

- 7 Sef haul a tharian yw Duw mäd,
A rydd rad a gogoniant;
Ni lestair ef ddaioni maith
I'r rhai a berffaith roiant.
- 8 O Arglwydd Dduw y lluoedd mawr!
Anfon i lawr dy gymmod;
Dedwydd yw'r dyn a roddo'i gräd,
A'i holl ymddiried ynod. E. P.
58. SALM LXXXV. 1-9.
M. S.—Saxony, 72. Arenig, 73.
DA wyt i'th dir, Iehofa Nër,
Dychwelaist gaethder Iago;
Maddeuaist drawsedd dy bobl di,
Mae'u camwedd wedi ei guddio.
- 2 Tynaist dy lid oddi wrthym ni,
Troist dy ddiglloni awchlym;
O Dduw ein nerth! tro ninnau'n well,
A'th lid bid bell oddi wrthym.
- 3 Ai byth y digi wrthym ni?
A sori di hyd ddiwedd?
A saif dy lid o oes i oes?
Duw! gwrandio, moes drugaredd.
- 4 Pam? oni throï di a'n bywhau,
A llawenhau yr eiddot?
O dangos in dy nawdd mewn pryd,
Felly cawn iechyd ynot.
- 5 I'r rhai a ofnast Arglwydd nef,
Mae'i iechyd ef yn agos;
Felly y caiff gogoniant hir
O fewn ein tir ni aros. E. P.
59. SALM LXXXVII. 3, 5, 6.
M. S.—Cemmaes, Y. 16. Bethania, 66.
ODDINAS Duw, presywylfa'r Iôn,
Mawr ydyw'r son am danad!
A gogoneddus air ei sydd,
Uwch law trigfeydd yr hollwlad.
- 2 Dywedir hyn am Seion bër,
Fe anwyd llawer ynddi,
Nid ambell un; can's swcwr da
Yw Duw Goruchaf iddi.
- 3 Fe rydd yr Arglwydd yn ei rif
Y neb fo cyfrif hono;
Efe a esyd hyn ar led,
Sef, Hwn a aned yno. E. P.
60. SALM LXXXIX. 7, 8, 13, 14.
M. S.—Trallwm, 67. Oldenburg, 60.
TRWY gynnulleidfa ei saint ef,
Duw nef y sydd ofnadwy;
A thrwy'r holl fyd o'n hamgylch ni,
Ei ofni sydd ddyladwy.
- 2 Pwy sydd yn debyg it, Dduw byw,
O Arglwydd Dduw y lluoedd?
Yn gadarn Iôr, a'th wir i'th gylch,
O amgylch yr holl nefoedd.
- 3 I'th fraich mae grym, mae nerth i'th
law,
A'th gref ddeheulaw codi;

- Nawdd a barn yw dy orsedd hir,
A nawdd a gwir a geri.
- 4 Yn d'unig enw di y cânt
Fawl a gogoniant beunydd;
Yn dy gyfiawnder codi wnant,
Ac felly byddant ddedwydd.
61. RHAN II. *Adn.* 19, 20, 26-29.
I'TH Sanct dywedaist—hyn a ddaeth
Drwy weledigaeth nefol—
Gosodais gymmhorth ar gryf Gun,
Dyrchefais un dewisol.
- 2 Cefais, 'eneiniais ef yn ol
Fy ngwas dewisol, Dafydd,
Ag olew sant; braich a llaw gref
Rois gydag ef yn llywydd.
- 3 Ef a weddia arnaf fi
I'w g'ledi, gan ddywedyd,
Ti yw fy Nhad, fy Nuw, fy Ngharn,
Yn gadarn o'm hieuengctid.
- 4 Minnau gwnaf yntau im yn Fab,
Yn Gynfab ac Etifedd,
Ar holl frenhinoedd daer las
Yn uwch ei ras a'i fawredd.
- 5 A chadwaf iddo yr un wedd
Drugaredd yn dragwyddol,
A'm hammod gadwaf iddo'n llawn,
Yn ffyddlawn ac yn nerthol.
- 6 Gosodaf hefyd byth i'w häd
Nerth a mawrhäd uwch bydoedd;
A'i orsedd gref fydd i barhau
Un wedd a dyddiau'r nefoedd. E. P.
62. SALM XC. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 12-14.
M. S.—Dymuniad, 74. Saxony, 72.
DUW, buost in yn Arglwydd da,
Ac yn bresywylfa i drigo;
O bryd i bryd, felly yr aeth
Pob rhyw genhedlaeth heibio.
- 2 Er cyn rhoi sail yn mynydd mawr,
Cyn llunio llawr cwmpas-fyd,
Duw o dragwyddol wyt cyn neb,
Hyd dragwyddoldeb hefyd.
- 3 Weithiau i ddinystyr y troi ni,
Ac wedi'n troi yn noddfa;
A d'wedi cyn ein myn'd i'r llwch,
Dychwelwch, feibion Adda.
- 4 Can's deg can mlynedd fel doe ýnt,
Pan elo'i helynt heibio,
O'th flaen di megys gwylfa nos,
Ni chaiff ymddangos etto.
- 5 Nid yw dyn ond fel hân, neu ail
I addail, neu lifeiriant,
Neu megys glas lysieuynt gwan,
Mor fuan y newidiant.
- 6 Yr hwn y boreu gwyrddlas fydd
A gwawr o newydd arno;
Ond pan y torer ef brydnawn,
Yn fuan iawn mae'n gwywo.

- 7 Dysg felly'n rifo'n dyddiau gwael,
I'n calon gael doethineb;
O Dduw! pa hyd? tyr'd, dod yn hawdd
I'th weision nawdd ac undeb.
- 8 Yn foreu iawn diwalla ni
A'th fawr ddaioni eisoes,
Fel casso'n calon lawen fyd,
Yn hyfryd dros ein heinioes. E. P.
63. SALM XCI. 1, 2, 4, 14.
M. S.—Morganwg, 65. Persia, 63.
Y SAWL a drigo, doed yn nes,
Yn lloches y Goruchaf;
Ef a ymerys i gael bod
Yn nghysgod hwn sydd benaf.
- 2 Fy holl amddiffyn wyt, a'm llwydd,
Wrth f' Arglwydd y dywedaf,
A'm holl ymddiried, tra fwyf byw,
Sydd yn fy Nuw Goruchaf.
- 3 Ei esgyll drosot ef a rydd,
Dan ei adenydd byddi
Yn ddiogel; a'i wirionedd glân
Fydd gylch a tharian iti.
- 4 Mi a'i gwaredaf ef rhag brad,
Am roi ei gariad arnaf;
Am iddo adwaen f'enw mau,
Yn ddiau y dyrchafaf.
- 5 Arnaf y geilw, a'i wrandaw wnaaf,
Mewn ing y byddaf barod;
Gwaredaf hefyd rhag ei gas,
A chaisff trwy urddas fawrglod. E. P.
64. SALM XCII. 1, 12, 13.
M. S.—Morganwg, 65. Bethania, 66.
MOLIANNU'r Arglwydd, da iawn
yw,
A chyfarch Duw yn benaf,
A chanu i dy enw fawl,
A'th ganmawl, y Goruchaf.
- 2 Y cyflawn a flodeua i'r nen,
Fel y balmwydden union;
Yn iraidd yn cynnyddu y bydd,
Fel cedrwydd yn Libanon.
- 8 Y rhai a blannwyd yn nhŷ Dduw,
Yn goedwydd byw y tyfant,
Ac yn nghynteddau ein Duw ni
Y rheini a flodeuant. E. P.
65. SALM XCV. 1, 2, 3.
M. S.—Sabbath, 59. Dyfrdwy, 63.
O DOWCH a chanwn i'r Arglwydd,
Efe yw llwydd ein bywyd;
Ac ymlawenhawn yn ei nerth,
Ef yw ein prydferth iechyd.
- 2 O! down yn unfryd ger ei fron,
A chalon bur ddiolchgar;
Brysiwn at Dduw dan lawenhau,
A chanwn salmau'n llafar.
- 3 O herwydd Arglwydd nef a llawr
Y sy Dduw mawr yn ddiau;

- Tywysog mawr yw ef mewn trin,
A Brenin yr holl dduwiau. E. P.
66. SALM C.
M. H.—Yr Hen 100fed, 10.
I'R Arglwydd cenwch lafar glod,
A gwnewch ufudd-dod llawen fryd;
Dowch o flaen Duw a pheraidd don,
Trigolion y ddaear i gyd.
- 2 Gwybyddwch mai'r Arglwydd sydd
Dduw,
A'n gwnaeth ni'n fyw fel hyn i fod;
Nid ni'n hunain; ei bobl ym ni,
A defaid rhi' ei borfa a'i nod.
- 3 O! ewch i'w byrth a diolch brau,
Yn ei gynteddau molwch ef;
Bendithiwch enw Duw hynod,
Rhowch iddo glod trwy lafar lef.
- 4 Can's da yw'r Arglwydd, Awdwr
hedd;
Da ei drugaredd a di lyth;
A'i wirionedd i ni a roes,
O oes i oes a bery byth. E. P.
67. SALM CII. 13, 14.
M. S.—Cemmaes, Y. 16. Llandilo, 71.
O! CYFOD bellach, trugarhâ,
O Dduw! bydd dda wrth Seion:
Mae'n amser wrthi drugarhau,
Fel dyma'r nodau'n union.
- 2 Can's hoff iawn gan dy weision di,
Ei meini a'i magwyrâu;
Maent yn tosturio wrth ei llwch,
Ei thristwch a'i thrallodau.
- 3 Pan adeilader Seion wych,
A hon yn ddrych i'r gwledydd;
Pan weler gwaith yr Arglwydd ne',
Y molir e'n dragywydd.
- 4 Hyn fydd pan gasglo pawb ynghyd,
Yn unfryd i'w foliannu;
Yr holl deyrnasoedd, dont yn ngwydd
Yr Arglwydd, i'w was'naethu. E. P.
68. SALM CIII. 1, 2, 11, 12, 13.
M. S.—Mary, 69. Cemmaes, Y. 16.
FY enaid, mawl Sanct Duw yr Iôn,
A chwbl o'm heigion ynof;
Fy enaid, n'ad fawl f' Arglwydd nef,
Na'i ddoniau ef, yn anghof.
- 2 Yr hwn sy'n maddeu dy holl ddrwg,
Yr hwn a'th ddwg o'th lesgedd;
Yr hwn a weryd d'oes yn llon,
Drwy goron o'i drugaredd.
- 3 Cyhyd ag yw'r ffurfafen fawr
Oddi ar y llawr o uchder,
Cymmaint, i'r rhai a'i hofnant ef,
Fydd nawdd Duw nef bob amser.
- 4 Os pell yw'r dwyrain oleu hin
Oddi wrth orllewin fachlud,

Cyn belled ein holl bechod llym,
Oddi wrthym ef a'i symmud.

- 5 Ac fel bydd nawdd, a serch, a chwant,
Tad da i'w blant naturiol,
Felly cawn serch ein Tad o'r nef,
Os ofnwn ef yn dduwiol. E. P.

69. SALM CIV. 1, 2, 5, 6, 9, 24.

M. s.—Persia, 68. Morganwg, 65.

FY enaid, mola'r Arglwydd byw;
O f' Arglwydd, Dduw y mawredd!
Mawr wyt, gogoniant a gei di,
Ymwisgi ág anrhydedd.

- 2 Megys ei ddillad y gwisg fo
Am dano y goleuad;
Rhydd yn ei gylch yr wybr ar dân,
Yn llydan, fel llen wastad.
- 3 Cref y rhoes sail y ddaear gron,
Fel na syfl hon oddi yno;
A'r hon a bery fel y rhoes
O oes i oes heb siglo.
- 4 Tydi, O Dduw! ddilledaist hon
A'r eigion yn fantellau;
Ac oni bai dy ddeheu-law,
Ai'r deifr uwch law y bryniau.
- 5 Gosodaist derfyn lle'r arhôn,
Ac fel nad elont drosto,
Ac fel na ddelont byth dros lawr
Y ddaear fawr, i'w chuddio.
- 6 O Dduw! mor ryfedd yw dy waith,
O'th synwyr berffaith dradoeth!
Gwnaethost bob peth â doethder
dawn,
A'r tir sydd lawn o'th gyfoeth.

70. RHAN II. Adn. 28, 30, 31, 33.

DUW, pan agorech di dy law,
Oddi yno daw daioni;
Pob anifail, a phob rhyw beth,
A ddaw yn ddifeth ini.

- 2 A phan ollyngech di dy rád,
Fel rhoddi cread newydd;
Y modd hyn wyneb yr holl dir,
A adnewyddir beunydd.
- 3 Yr Arglwydd gogoneddus fydd,
Trwy fawr lawenydd bythoedd;
Yr Arglwydd yn ddiâu a fedd
Orfoledd yn y nefoedd.
- 4 Canaf i'r Arglwydd yn fy myw,
Canaf i'm Duw tra fyddwyf;
Ymlawenychaf yn fy Iôn,
Bydd fyddlon hyn a wnelwyf. E. P.

71. SALM CVII. 1, 2, 4—9, 22.

M. s.—Baden, 64. Dyfroedd Siloah, Y. 18.

MOLWCH yr Arglwydd, can's da yw,
Moliennwech Dduw ein llywydd;
O blegid ei drugaredd fry
A bery yn dragywydd.

- 2 Y gwaredigion canent fawl,
I Dduw gerdd nodawl gysson;
Y sawl achubwyd caned hyn,
O law y gelyn creulon.
- 3 Drwy yr anialwch wyrdraws hynt,
Y buasant gynt yn crwydro.
Allan o'r ffordd; heb dref na llan,
Lle caent hwy fan i drigo.
- 4 Drwy newyn, syched, bu'r daith hon,
A'u calon ar lewygu;
Ar Dduw y galwent y pryd hyn,
Pan oeddy'n yn mron trengu.
- 5 Yna eu gwared hwynt a wnaeth,
O'u holl orthrymgaeth foddion;
'Rhyd yr iawn ffordd fe'u dwg mewn
hedd,
I dref gyfannedd dirion.
- 6 Addefent hwythau ger ei fron
Ei fwynion drugareddau;
Ac er plant dynion fel y gwnaeth
Yn helaeth ryfeddodau;
- 7 Ddiwallu o hono einioes dyn,
Rhag newyn a rhag syched;
Ac o'i fawr ras eu cadw i gyd,
Pan oedd y byd yn galed.
- 8 Aberthant hefyd aberth mawl
I'w ogoneddawl fawredd;
Mynegu wnant ei waith a'i wyrth
Yn ei byrth mewn gorfoledd.

72. RHAN II. Adn. 23—32.

Y RHAU a ant mewn llongau i'r dor,
A'u taith uwch mawrion ddyfr-
oedd,
A welsant ryfeddodau'r Iôn,
A hyn mewn eigion moroedd.

- 2 A'i air cyffroi dymhestloedd gwynt,
Y rhai a godynt donau,
Hyd awyr fry, hyd eigion llawr,
Ac ofn bob awr rhag angau.
- 3 Gan ysgwyd a phendroi fel hyn,
Dull meddwyn, synai arnynt;
Ar Dduw mewn ing y rhoisant lef,
Daeth ef â chymmhorth iddynt.
- 4 Gwnaeth e'r ystorm yn dawel deg,
A'r tonau'n osteg wastad;
Yn llawen ddistaw doent i'r lan,
I'r man y bai'u dymuniad.
- 5 Addefent hwythau ger ei fron
Ei fwynion drugareddau,
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
Yn helaeth ryfeddodau.
- 6 Holl gynnulleidfa ei bobl ef,
Clod Duw hyd nef dyrchafant,
Holl eisteddfeydd penaethiaid hen
Yn llawen a'i moliannant. E. P.

73. SALM CX. 1, 3, 4, 5, 6, 7.

M. s.—Silesia, 62. Oldenburg, 60.

DYWEDAI Iôn wrth f' Arglwydd
Ar fy llaw ddehau eistedd, [mau,
Nes rhoddi'r rhai a gais dy waed
Yn fainge i'th draed i orwedd.

- 2 Yn nydd dy nerth dy bobl a ddaw,
Ag aberth llaw'n 'wyllysgar;
Yn sanctaidd hardd daw'r cynnyrch
O wllith y borau hawddgar. [tau,
- 3 Yr Arglwydd dyngodd, ac ni wâd,
Ti sy'n Offeiriad bythol,
Wrth urdd Melchisedec o fry,
A bery yn dragwyddol.
- 4 Yr Arglwydd ar dy ddeheu law
Brenhinoedd draw a friwa;
Brenhinoedd cryfion, uchel frig,
Yn nydd ei ddog archolla.
- 5 Ar y cenedloedd rhydd farn iawn,
A'u gwlad gwna'n llawn celanedd;
A llawer pen dros wledydd mawr
A dŷr i lawr yn unwedd.
- 6 O wir frys i'r gyflafan hon,
Fe yf o'r afon nesa'
A gaffo ar ei ffordd yn rhwydd,
A'r Arglwydd a'i dyrchafa. E. P.

74. SALM CXI. 1, 4, 5.

M. s.—Trallwm, 67. Oldenburg, 60.

CLODFORAF fi fy Arglwydd Iôn,
O 'wyllys calon hollol;
Mewn cynulleidfa ger eu bron,
Mewn tyrfa gyfion rasol.

- 2 Yr Arglwydd a wnaeth ei goffâu
Am ryfeddodau nerthol;
Can's Arglwydd noddfawr yw i ni,
Llawn o dosturi gasrol.
- 3 Ef i bob rhai a'i hofnant ef,
Rydd gyfran gref at fywyd;
Ac yn dragwydd y mŷn fod
Cof o'i gyfammod hefyd. E. P.

75. SALM CXIII. 1—9.

8. 8. 8.—Nashville, 45.

CHWI, weision Duw, molwch yr Iôn,
Molwch ei enw â llafar dôn,
Bendigaid fyddo ei enw ef;
O godiad haul hyd fachlud dydd,
Mawr enw'r Iôn moliannus fydd,
Yn y byd hwn ac yn y nef.

- 2 Dyrchafodd Duw uwch yr holl fyd,
A'i foliant aeth uwch nef i gyd;
Pwy sydd gyffelyb i'n Duw ni?
Yr hwn a breswyl yn y nef,
I'r ddaear hon darostwng ef;
Gwel ef ein cam, clyw ef ein cri.
- 3 Yr hwn sy'n codi'r tlawd o'r llwch,
A'r rheidus o'i drueni trwch,
I'w gosod uwch penaethiaid byd;

I'r amhhlantadwy mae'n rhoi plant,
Hil teg, a thylwyth, a llwyddiant;
Am hyn moliennwch Dduw i gyd.
E. P.

76. SALM CXIV. 1—8.

8. 8. 8.—Nashville, 45.

PAN ddaeth Israel o'r Aipht faith,
A thŷ Iago o estron iaith,
Judah oedd ei sancteiddrwydd ef,
Israel oedd benaethiaeth Iôr;
Gwelodd hyn a chiliodd y môr,
A throes i'w hol Iorddonen gref.

- 2 Neidiai'r mynyddoedd megys hyrdd,
A'r bryniau fel wŷn llaent ffyrdd,
Cawsant wastadedd fel llawr dôl.
Ciliaist, O for! dywed pa ham?
Tithau, Iorddonen, lathraidd lam,
Pa'm y dadredaist dithau'n d'ol?
- 3 Chwychwi, fynyddoedd, pa'm y ffoech
Fel hyrddod? a pha'm nad arhoech?
A chwithau fryniau fel wŷn mân?
Am mai rhaid ofni Duw Iago,
Yr hwn sy'n troi'r graig yn llyn tro,
A'r callestr yn ffynon ddwfr glân.
E. P.

77. SALM CXV. 1, 11, 14.

M. s.—Persia, 68. Bethania, 66.

NID i ni, Arglwydd—nid i ni,
Y doddi y gogonedd;
Ond i'th enw dy hun yn hawdd,
Er mwyn dy nawdd a'th wiredd.

- 2 Y rhai sy'n ofni'r Arglwydd Iôn,
Rhowch arno'ch union hollfryd;
Efe yw'r neb a'ch dwg i'r lan,
Eich porth a'ch tarian hefyd.
- 3 Yr Arglwydd arnoch, arnoch chwî,
A wna ddaioni amlach;
Ac a chwanega ar eich plant
Ei fwyniant yn rymusach. E. P.

78. SALM CXVII. 1, 2.

M. s.—Silesia, 62. Dyfrdwy, 63.

O! CENWCH fawl i'r Arglwydd nef,
Moliennwch ef, genhedloedd;
Molwch ei enw ef trwy'r byd,
Chwithau i gyd, y bobloedd.

- 2 Am ei fod ini yn dda iawn,
Yr Arglwydd llawn trugaredd;
A'i air ef sydd yn parhau byth,
Sef ei ddilŷth wirionedd. E. P.

79. SALM CXIX. 9, 11, 12, 13, 14,

17, 18, 29, 30, 33.

M. s.—Dyfrdwy, 63. Silesia, 62.

PA fodd, O Dduw! y ceidw llange
Sydd ieuange ei holl lwybrau?
Wrth ymgadw yn ol dy air,
Pob llwybr a gair yn olau.

- 2 I'm calon cuddiais dy air di,
Rhag i mi bechu yn d'erbyn;
Arglwydd, bendigaid ydwyt ti,
O! dysg i mi d'orchymyn.
- 3 Dy gyflawn farn, a'r gwir air tau,
A mawl gwefusau traethais;
A'th dystiolaethau di i gyd,
Uwch holl dda'r byd a hoffais.
- 4 Bydd dda i'th was, a byw a wna,
A'th air a gadwa'n berffaith;
A'm llygaid agor di ar led
I weled rhin dy gyfraith.
- 5 O'th nawdd oddi wrthyf tyn ffordd
A dysg im ddeddfau crefydd; [gau,
Dewisais ffordd gwirionedd; hon
Sydd ger fy mron i beunydd.
- 6 Duw! ffordd dy ddeddfau dysg i mi,
Dros f'einioes hi a gadwaf;
O! par im ddeall y ddeddf hon,
O'm calon fe'i cyflawnaf.
80. RHAN II. *Adn.* 43, 44, 49, 50,
57, 58, 67, 68.
- O'M genau na ddwg dy air gwir,
I'th farnau hir yw 'ngobaith;
Minnau'n wastadol cadwaf byth
Dy lân wehelyth gyfraith.
- 2 Cofia i'th was dy air a'th raith,
Lle rhois fy ngobaith arno,
Yn d'air mae 'nghysur i i gyd,
Yr hwn mae 'mywyd ynddo.
- 3 Ti, Arglwydd, wyt i mi yn rhan,
Ar d'air mae f'amean innau;
Gweddiais am nawdd ger dy fron,
O'm calon 'nol dy eiriau.
- 4 Cyn fy nghystuddio awn ar gam,
Yn awr wyf d'dinam eilwaith;
Da iawn a graslawn ydwyt ti,
O! dysg i mi dy gyfraith!
81. RHAN III. *Adn.* 97, 102, 103,
105, 106, 111, 145, 146, 169, 170.
- MOR gu, O Arglwydd! genyf fi,
Dy ddeddf di a'th gyfammod;
Ac ar y rhai'n, o ddydd i ddydd,
Y bydd fy holl fyfyrdod.
- 2 Ni chiliais rhag dy farnau di,
Can's ti a'm dysgaist ynddynt,
Mor beraidd genyf d'eiriau iach;
Na'r mêl melusach ydynt.
- 3 Dy air i'm traed i llusern yw,
A llewyrch gwiw i'm llwybrau;
Mi dyngais, a chyflawni wnafl,
Y cadwaf dy lân ddeddfau.
- 4 Cym'rais yn etifeddiaeth lân
Byth weithian dy orch'mynion,
O herwydd mai hwyntwy y sydd
Lawenydd i fy nghalon.
- 5 Llewyrcha'th wyneb ar dy was,
Dysg i mi flâs dy ddeddfau;
Dagrau o'm llygaid llofw wnant,
Na's cadwant dy gyfreithiau.
- 6 Llefais a'm calon oll, O! clyw,
A'th ddeddfau, Duw, a gadwaf;
Arnat y llefais, achub fi,
A'th lwybrau di a rodiaf.
- 7 O'th flaen di, Arglwydd, doed fy nghri,
Dysg i mi ddeall d'eiriau;
Gwared fi'n ol d'ymadrodd rhad,
Dêl atad fy ngweddiau. E. P.
82. SALM CXXI. 1—8.
M. S.—Morganwg, 65. Persia, 68.
- DISGWYLIAF o'r mynyddoedd
draw
Lle daw im help 'wyllysgar;
Yr Arglwydd rydd im gymmhorth
Hwn a wnaeth nef a daear. [gref.
- 2 Dy droed i lithro, ef nis gâd,
A'th Geidwad sydd heb huno;
Wele, dy Geidwad, Israel lân,
Heb hân na hepian arno.
- 3 Ar dy law ddeheu mae dy Dduw,
Yr Arglwydd yw dy Geidwad;
Dy lygru ni chaiff haul y dydd,
A'r nos ni'th rydd i'r lleuad.
- 4 Yr Iôn a'th geidw rhag pob drwg,
A rhag pob cilwg aniad;
Cei fyn'd a dyfod byth yn rhwydd,
Yr Arglwydd yw dy Geidwad. E. P.
83. SALM CXXII. 1, 2, 3, 7.
M. S.—Cemmaes, Y. 16. Morganwg, 65.
- IDY'r Arglwydd pan dd'wedent,
Awn,
Im llawen iawn oedd gwrando;
Sai'n traed o fewn Caersalem byrth,
Yr un ni syrth oddi ymo.
- 2 Caersalem lân, ein dinas ni,
Ei sail sydd ynddi ei hunan;
A'i phobl sydd ynddi yn gyttân,
A Duw ei hun a'i drigfan.
- 3 O fewn dy gaerau heddwch boed,
I'th lysoedd doed yr hawddfyd;
Er mwyn fy mrodyr mae'r arch hon,
A'm cymmydogion hefyd. E. P.
84. SALM CXXV. 1, 2.
M. S.—Dyfrdwy, 63. Bethania, 66.
- SAWL a'mddiriedant yn Nuw Iôn,
Byddant fel Seion fynydd,
Yr hwn ni syfl; a'i sylwedd fry
A bery yn dragywydd.
- 2 Fel y saif sail Caersalem fry
A'i chylchu mae mynyddoedd;
Felly yr Arglwydd yn gaer sydd
Dragywydd cylch ei bobloedd, E. P.

85. SALM CXXVII. 1, 2, 3.

M. S.—Dyfroedd Siloah, Y. 17. Persia, 68.

- Y** TY nid adeilado'r Nêr,
A'n ofer waith y seiri;
A'r ddinas hon nis ceidw fo,
Ni thycia gwylio ynddi.
- 2 Os boreu godi, os hûn hwyr,
Os byw trwy lwyfr ofidod,
Ofer i gyd: Duw a rydd hûn
I bob rhyw un a'i caro.
- 3 Wele, y plant a roir i ddyrn,
Hiliogaeth ynt i'r Arglwydd;
Ac o'i rodd ef daw ffrwyth y brw,
I'w magu mewn sancteiddrwydd.

E. P.

86. SALM CXXX. 1—8.

M. S.—Silesia, 62. Dyfrdwy, 63.

- O**'R dyfnder gelwais arnat, Iôn;
O Arglwydd tirion! gostwng
Dy glust, ystyria y llais mau,
Clyw fy ngweddiau teilwng.
- 2 Duw, pwy a saif yn d' wyneb di,
Os creffi ar anwiredd?
Ond fel y'th ofner di yn iawn,
Yr wyt yn llawn trugaredd.
- 3 Disgwyliais i' Arglwydd, wrth fy
rhaidd,
Disgwyliodd i' enaid arno;
Rhois fy holl obaith yn ei air,
Fy enaid gair yn eifro.
- 4 Ac am yr Arglwydd gwylio y bydd
Fwy na gwyliedydd difri'
A edrych blygain bob pen awr,
A welo'r wawr yn codi.
- 6 Un wedd disgwylied Isrâel
Yn ddirgel am yr Arglwydd;
Can's mae pawdd gyda'r Arglwydd
Mae yndd' ef rywiogrwydd. [nef,
- 6 Ei drugareddau ant ar led,
Fe rydd ymwarded ini;
Fe weryd Isrâel fel hyn,
Fe'i tyn o'i holl ddrygioni. E. P.

87. SALM CXXXII. 8, 9, 13—15.

M. S.—Dyfrdwy, 63. Silesia, 62.

- O** ARGLWYDD! cyfod i dy lys,
A'th arch o rymus fawredd;
Gwisged d' offeiriad gyflawn fraint,
Gwisged dy saint wirionedd.
- 2 Can's fy Arglwydd, o serch a bodd,
A rag-ddewisodd Seion;
I drigo ynddi rhoes ei fryd,
Gan dd'wedyd geiriau tirion.
- 3 Hon fyth fydd fy ngorphwysfa i,
O hoffder ynddi triga';
Bendithiaf hi a bwyd diball,
A'i thlawd diwall o fara. E. P.

88. SALM CXXXIII. 1, 2, 3.

M. S.—Sabbath, 59. Bethania, 66.

- W**ELE, fod brodyr yn byw 'nghyd,
Mor dda, mor hyfryd ydoedd!
Tebyg i olew o fawr werth
Mor brydferth ar y gwisgoedd.
- 2 Fel pe disgynai draw o'r nen,
Hyd farf a phen offeiriad,
Sef barf Aaron, a'i wisg i gyd,
Yn hyfryd ei arogliaid.
- 3 Fel pe disgynai gwllith Hermon
Yn dô dros Seion fynydd,
Lle rhwymodd Duw fywyd, a gwllith
Ei fendith yn dragywydd. E. P.

89. SALM CXXXIV. 1, 2, 3.

M. S.—Sabbath, 59. Bethania, 66.

- W**ELE holl weision Arglwydd nef,
Bendithiwch ef lle'r ydych
Yn sefyll yn nhŷ Dduw y nos,
A'i gyntedd diddos trefnwych.
- 2 Dyrchewfch chwi eich dwylaw glân
Yn ei gyssegrlan annedd;
A bendithiwch a chalon rwydd
Yr Arglwydd yn gyfannedd.
- 3 Yr Arglwydd, a'i ddeheulaw gref,
Hwn a wnaeth nef a dacar;
A roddo ei fendith a'i ras
I Seion, ddinas hawddgar. E. P.

90. SALM CXXXV. 1, 2, 5, 14.

M. S.—Sabbath, 59. Bethania, 66.

- O!** MOLWCH enw'r Arglwydd nef,
Ei weision ef molienwch;
Y rhai a saif i'w dŷ a'i byrth
I'n Duw a'i fawryrth cenwch.
- 2 Can's mawr yw'r Arglwydd yn ei lys,
Mi wn yn hysbys hyny; [mân
Yn mhell uwch law'r holl dduwiau
Mae'r Arglwydd glân a'i allu.
- 3 Can's ar ei bobl rhydd ef farn,
Yr Arglwydd cadarn cyfion;
Ac yn ei holl lywodraeth bur,
Bydd dostur wrth ei weision. E. P.

91. SALM CXXXVI. 1, 2.

M. S.—Sabbath, 59. Bethania, 66.

- M**OLWCH yr Arglwydd, can's da yw,
Moliennwch Dduw y llywydd;
Can's ei drugaredd oddi fry
A bery yn dragywydd.
- 2 Molwch chwi Dduw y duwisu 'n
rhwydd,
Ac Arglwydd yr arglwyddi;
Hwn unig a wnaeth wyrthiau mawr
Trwy ei ddirfawr ddaioni.
- 3 Yr hwn wnaeth oleuadau mawr
O'r nef hyd lawr a'i fawredd;
Yr haul y dydd, a'r lloer y nos,
I ddangos ei drugaredd.

4 Dug Israhel i'r lan yn wych,
Mewn hyfryd ddrych gorfoledd;
Ysgytiodd y gelymol lu,
A hyn fu o'i drugaredd.

5 Hwn yn ein cystudd cofiodd ni,
O'i fawr ddaioni tirion,
Ac a'n hachubodd yn ddiswrth
Oddi wrth ein holl elynion. E. P.

92. SALM CXXXVIII. 1, 2, 3.
M. s.—Dyfroedd Siloah, Y. 17. Dyfr-
dwy, 63.

RHOF fawrglod iti, fy Nuw Iôn,
O ddyfnder calon canaf;
Ac yn ngwydd holl angylion nef,
A'm hoslef y'th foliannaf.

2 Ymgrymaf tua'th sanctaidd dy,
Dan ganu o'th drugaredd,
A'th enw mawr uwch law pob peth,
A'th air difeth wirionedd.

3 Y dydd y gelwais arnat ti,
Gwrandeuaist fi yn fuan;
Yno y nerthaist â chref blaidd,
Fy enaid i oedd egwan. E. P.

93. SALM CXXXIX. 1—4, 12, 16, 23.
M. s.—Saxony, 72. Môn, Y. 18.

ARGLWYDD, manwl y chwiliaist fi,
Da y'm hadwaeni hefyd;
Eisteddiad, codiad, gwyddost hyn,
A'm meddwl cyn ei dd'wedyd.

2 Yr wyt ynghylch fy lloches i,
A'm flyrdd i ti sy'n hysbys;
'Does air nas gwyddost ti ei fod
Ar flaen fy nhafod ofnus.

3 Nid dim tywyllach nos i ti
Nag yw goleuni hafddydd;
A'r ddau i ti maent yr un dull,
Y tywyll a'r goleuddydd.

4 Dy lygaid gwelsant fy nhrefn wael
Cyn i mi gael perffeithlun;
'Roedd pobpeth yn dy lyfr yn llawn
Cyn bod yn iawn un gronyn.

6 Duw! prawf fy meddwl pa beth yw,
Oes ffordd annuwiol gen' i,
Gwel fi, a thywys, dwg fi'n ol,
Dod fiordd dragwyddol imi. E. P.

94. SALM CXLI. 1, 3, 8.
M. s.—Dymuniad, 74. Minden, Y. 21.

O BRYSIA, Arglwydd! clyw fy llais,
O brysur gelwais arnat;
O'r man lle bwyf, gwrando fy llef,
A doed i'r nef hyd atat.

2 O Arglwydd! gosod, rhag gair ffraeth,
Gadwraeth ar fy ngenau;
Rhag im gamdd'wedyd, gosod ddôr
Ar gyfor, fy ngwefusau.

3 Mae 'ngolwg a'm holl obaith i,
Duw, arnat ti dy hunan;

O! bydd di'n unig yn fy mhlaidd!
Na fwrw f'enaid allan. E. P.

95. SALM CXLIV. 3, 4, 12—15.
M. s.—Saxony, 72. Arenig, 73.

PA beth yw dyn, dywed, O Dduw!
Pan fyddit i'w gydnabod?
A mab dyn, pa beth ydyw fo
Pan fych am dano'n darbod?

2 Pa beth yw dyn? peth yr un wedd
A gwagedd, 'does o hono;
A'i ddyddiau'n cerdded ar y rhôd,
Fel cysgod yn myn'd heibio.

3 Ein meibion boed fel planwyddu cu,
O'r bôn yn tyfu'n iraid,
A'n merched megys ceryg nâd
Mewn conglau neuadd sanctaidd.

4 A'n conglau'n llawnion o bob peth,
A'n defaid, difeth gynnydd,
Yn filoedd—mawr yw'r llwyddiant
A myrddiwn i'n heolydd. [hwn—

5 A'n hychen cryfion dan y wedd
Yn hywedd, ac yn llonydd,
Heb dôr na soriant i'n mysg ni,
Na gwaeddi i'n heolydd.

6 Dedwydd yw'r bobl hyny sy
A phobpeth felly ganddynt;
Bendigaidd bobl y rhai'n yw
Yr Arglwydd yn Dduwiddynt. E. P.

96. SALM CXLV. 1, 8—10, 15, 16, 21.
M. s.—Sabbath, 59. Bethania, 66.

MI a'th fawryga! di, fy Nuw,
Can's tydi yw fy llywydd;
Bendithio d' enw byth a wnafl,
A molaf e'n dragwydd.

2 Sef graslawn yw ein Harglwydd ni,
Ac o dosturi rhyfedd;
Hwyr ac anniben yw i ddog,
Llawnfrydig i drugaredd.

3 Da yw yr Arglwydd i bob dyn,
A'i nodded sy'n dyciannol;
Ac ar ei he'll weithredoedd ef
Daw nawdd o'r nef yn rasol.

4 Dy holl weithredoedd di i'th lwydd,
O Arglwydd! a'th glodforant;
Dy wyrth, pan welo dy saint di,
Y rheini a'th fendithiant.

5 Wele, mae llygaid yr holl fyd
Yn disgwyl wrthyt, Arglwydd;
Tithau a'u porthi hwynt i gyd,
Bawb yn ei bryd yn ebrwydd.

6 A phan agorech di dy law,
O honi daw diwallfaeth;
D' ewyllys da yw ymborth byw,
A hyny yw eu lluniaeth.

7 Fy enaid traethed fendith rwydd,
A mawl yr Arglwydd nefol;
A phob cnawd rhoed i'w enw, y Sant,
Ogoniant yn dragwyddol. E. P.

97. SALM CXLVI 1, 2, 6, 10.

M. S.—Trallwm, 67. Oldenburg, 60.

FY enaid, mola'r Arglwydd nef,
Mi a'i molaf ef i'm bywyd;
Dangosaf glod i'm Harglwydd Dduw
Tra gallwyf fyw na symmud.

2 Hwn Dduw a wnaeth nef, daear, môr,
A'r holl ystôr sydd ynddynt;
Hwn a saif yn ei wir ei hun,
Fryd na bo un o honynt.

3 Yr Arglwydd yn teyrnasu a fydd,
Dy Dduw tragywydd, Seion;
O oes i oes pery dy lwydd;
Molwch yr Arglwydd tirion. E. P.

98. SALM CXLVIII 1—13.

M. S.—Sabbath, 59. Mary, 69.

O MOLWCH yr Arglwydd o'r nef!
Rhowch lef o'r uchel leoedd;
Molwch chwi, holl angylion nef,
Molwch ef ei holl luoedd.

2 Yr haul, a'r lleuad, a'r holl sêr,
Y gloewder, a'r goleuni,
Nef y nefoedd, a'r ffurfafen,
A'r deifr uwch ben y rheini.

3 Moliannant enw'r Arglwydd nef,
Hwynt â'i air ef a wnaethpwyd;
D'wedodd y gair, a hwy fel hyn
Ar ei orchymyn grewyd.

4 Rhoes reol iddynt i barhau
Fel deddfau byth i'w dilyn;
Rhoes bob peth yn ei le'n ddios,
Nad elo dros ei derfyn.

5 Molwch yr Arglwydd o'r ddaear,
Chwychwi ystrywgar ddreigiau;
Y tân, y cenllysg, eira, a tharth,
A'r gwynt o bob parth yntau.

6 Mynyddoedd, bryniau, ffrwythlawn
A'r tirion gedrwydd brigog, lwydd,

'Nifeiliaid a'r ymlusgiaid maes,
Ac adar laes asgellog.

7 Brenhinoedd daear, barnwyr byd,
Swyddwyr, ynghyd â'r bobloedd,
Yr ieuacinge yn eu nerth, gwŷr hen,
Pob bachgen yn mhob oesoedd.

8 Molant ei enw ef ynghyd,
Uchel a hyfryd ydoedd;
Ei enw ef fydd uchel ar
Y ddaear oll, a'r nefoedd. E. P.

99. SALM CXLIX 1, 2.

M. S.—Sabbath, 59. Mary, 69.

CENWCH i'r Arglwydd, ac iawn
fydd,
Ryw ganiad newydd ryfedd;
A chlywer yn nghyn'lleidfa'r saint,
Ei fawrfraint a'i orfoledd.

2 Boed Isrâel lawen a fraeth
Yn Nuw a'i gwnaeth yn ddibrin;
A byddant hyfryd, blant Seion,
Yn Nuw, eu tirion Frenin. E. P.

100. SALM CL 1—6.

M. S.—Sabbath, 59. Oldenburg, 60.

MOLWCH Dduw yn ei gyssegr len,
Sef ei ffurfafen nerthol;
Molwch ef am gadernid llym,
Ac amllder grym rhagorol.

2 Rhowch ar lais udgorn y mawl hyn,
Ar nabl, telyn, tympan;
Molwch chwi ef â llawn-glod clau,
A thannau, pibell, organ.

3 Ar y symbalau, molwch ef,
A'r rhai'n â'u llef yn seingar;
O! molwch ef â moliant clau
Ar y symbalau llafar!

4 Pob peth, moliannant un Duw byth,
Sydd ynddynt chwyth y bywyd;
Rhoent gydgerdd foliant i barhau,
Clodforwn ninnau hefyd. E. P.

H Y M N A U.

A M D D U W.

101. *Cadernid cyfammod Duw.*

10au.—Clod, 5. Navarre, 1.

CYFAMMOD hedd, cyfammod cad-
arn Duw,

Ni syfl o'i le, nid ie a nage yw:

Cyfammod gwir, ni chyfnewidir
ch waith;

Er maint eu pla, daw tyrfa i ben eu
taith.

2 Cyfammod rhad, o drefniad Un yn
Dri,

Hen air y llw a droes yn elw i ni:

Mae'n ddigon cry' i'n codi fyny'n fyw;

Ei rym o hyd yw holl gadermd Duw.

3 Cyfammod cry'—pwy ato ddyry ddim?
'D eill byd na bedd mo dori ei ryfedd

rym:

Dyysgog yw hen arfaeth Duw o hyd;
Nid siglo mae, fel gweinion bethau'r
byd.

4 'D oes bwlech yn hwn—fel modrwy'n
grwn y mae;

A'i glwm mor glos, heb os ac oni bae:

Nid all y plant ddim gwerthu eu
meddiant mwy;

Mae gan Dduw gylch, a'u deil, o'u
hamgylch hwy.

5 Er llithro i'r llaid, a llygru defaid
Duw,

Cyfammod sy i'w codi fyny'n fyw,
A golchi i gyd eu holl afendid hwy,

A'u dwyn o'r bedd heb ddim anwir-
edd mwy. E. J.

102. *Arfaeth Duw.*

10au.—Navarre, 1. Clod, 5.

CYN llunio'r byd, cyn lledu'r nef-
oedd wen, [ben,

Cyn gosod haul, na lloer, naser uwch
Fe drefnwyd ffordd yn nghyngor Tri
yn Un

I achub gwael, golledig, euog ddyd.

2 Trysorwyd gras, ryw annherfynol
stôr, [môr;

Yn Iesu Grist cyn rhoddi deddf i'r
A rhedeg wnaeth bendithion arfaeth
ddrud,

Fel afon gref lifeiriol dros y byd.

3 Mae'r udgorn mawr yn seinio'n awr
i ni [fari:

Ollyngdod llawn trwy'r Iawn ar Gal-

Mawl yn mhob iaith trwy'r ddaear
faith a fydd,

Am angeu'r groes, a'r gwaed a'n rhoes
yn rhydd. P. J.

103. *Duw yn Benarglwydd da.*

10au.—Coburg, 4. Clod, 5.

Ein deddfwr, Duw, nid dim ond da
a bair;

Holl lu y nef yn llon a wnant ei air:

Ardderchog lu! ni thorant byth mo'i
arch; [parch.

Fel hyn trwy'r byd ei 'wyllys fo mewn

2 Arfaethau Duw ynt uniawn, doeth, a
da;

Ei gyngor saif, a'i holl ewyllys wna:
O oes i oes, meddyliau calon lôr

Sydd lawer trech na chedyrn donau'r
môr.

3 Fy enaid, câr arfaethau gras di-drai;

Ewyllys Nêr roes Iesu dros dy fai:

O'i fwriad ef mae'r clwyf lle mae dy
A'th fwriad di o aros yno byth. [nyth,

4 Os trefnodd siomi dy amcanion hoff,
Ac i ti fyn'd i'r bywyd mwy yn glod,

Na chwyna ddim; y'i un Penarglwydd
yw

A drefnodd i ti gwrrd âg ef, a byw.

5 "Dy farn ni wyraf," medd fy Nefol
Dad; [rhad:

"Gweinyddaf i ti fwy na'r byd yn
Dan bob rhyw loes, gwrandawaf ar
dy gri,

Cyfranog fyddi o'm sancteiddrwydd i.

6 "Oni wna Barnydd yr holl ddaear
farn?" [darn:

Y pryfyn dyn ni wél o'm gwaith ond
Duw doeth nid all, Duw da ni wna,
un cam; [nam.

Fe ddengys ei holl lwybrau yn ddi-

7 Ymgrymaf mwy, dan holl flinderau'r
llawr, [mawr:
I'r hwn a eistedd byth yn Frenin

Ni flinodd neb o'i fodd er dechreu'r
byd; [naan glyd.
Mae'n dwyn ei blant o'u poen i'r Ga-
8 Ewyllys Iôn a gaffo mwy fy nghlod;
Pan ddelo drwg, pan fyddo da heb
ddod, [sydd Dduw;
Fy nghân gaiff fod, Yr Arglwydd, ef
Rhued y storm, fy Nhad sydd wrth y
llyw. D. cs.

104. *Y Drindod.*

M. H.—Yr Hen 100fed, 10. Beza, 12.
UN wyt, fy Nuw, ac etto Tri!
Dirgelwch yw rhy fawr i mi;
Gog'u wch tragwyddol, felly'th gair
Wedi'th ddadguddio yn dy Air.
2 Pan gilio flwrdd gysgodau'r hwyr,
A'r llen i'r llawr ei rhwygo'n llwyr,
Fe allai ceir, trwy lewyrch gwell,
I ganfod mwy i'r dyfnder pell.
3 Fel d'wed dy Air, fy nyled yw
Credu dy hanfod di, fy Nuw;
Anghofio'm rheswm—mae'n rhy wan;
Ni fedd ef nerth i'm tynu i'r lan.
4 Pob priodoledd faith ddi-ball
A geir yn un geir yn y llall;
Fy Nhad, fy Iesu, a'r Ysbryd cŵn,
Sydd Dduw; ni feddaf etto ond Un.
5 A chan y Drindod yma mae
Yr unig allu i'm hiachau;
Tair swydd yn angenrheidiol sy
Cyn gallu'm dwyn i'r nefoedd fry:
6 Rhaid oedd fy newis gan y Tad,
A'r Iesu farw drosym'n rhad,
A'r Ysbryd i gymhwyso i gyd [w.
Ei iachawdwriaeth werthfawr ddrud.

105. *Y Creawdwr a'r Llyw-
iawdwr.*

M. H.—Yr Hen 100fed, 10. Winchester, 9.
CLODFORWCH Frenin nefoedd
fry;
Fe'n Arglwydd yr arglwyddi sy,
Creawdwr bywyd pawb a'u bod—
Fe sydd, fe fydd, fe oedd erioed.
2 Creawdwr y ffurfafen fawr,
Sy'n hongian uwch y ddaear lawr,
Yr haul, y lloer, y ser, y sy
Yn gwibio'n entrych nefoedd fry.
3 Fe sy'n berchenog ar y stôr,
Mewn awyr, dacar, dŵr, a môr;
Yr holl gre'duriaid mân, a'u hil,
Sy'n eiddo ef ar fryniau fil.
4 Dal sylw craff mae ar bob un,
Gan chwilio dyfnder calon dyn;
'Does neb trwy'r greadigaeth fawr
Nas gŵyr ei feddwl ef bob awr.
5 Myn barch, ac idd ei enw glod, [bod;
Oddi wrth bob gweithred sydd yn

Ei fawr ogoniant ddwg i ben
O uffern ac o'r nefoedd wen.

6 Mae moroedd a mynyddoedd maith
Yn seinio maes mewn eglur iaith,
A'r holl greaduriaid o bob rhyw
Sy'n d'weyd mai rhyfedd iawn yw
Duw. w.

106. *Digonolrwydd Duw.*

M. H.—Angels' Hymn, 27. Lancaster, 17.
'NAWR boddllawn wyf, can's digon yw
Dy fod yn eiddo i mi, fy Nuw;
Yn t'wynu yn dy wyneb pryd
Mae mwy na holl drysorau'r byd.
2 Dy gariad sy arnaf eisieu o hyd,
Dy gariad wy'n ddymuno i gyd;
Fy mwyd a'm diod oll yn wir,
A'm iechyd, yw dy gariad pur.
3 Y nef ei hun yw'r man bôst ti,
A lle na bôst yw uffern ddu:
Am hyn yn holl droadau'r llawr
Boed f'enaid gyda'm Iesu mawr.
4 Pan allwyf gredu, ond yn wan,
Dy fod dy hunan imi'n rhan,
Mae hyn yn troi fy mhoen o'r bron
Yn rhyw lawenydd tan fy mron:
5 Pan bwyf yn wan gwna hyn fi'n gryf,
A phan bwy'n ofni gwna fi'n hyf;
Pan byddwy'n rhwym fe'm gwna yn
rhydd;
Fath rinwedd yn dy gariad sydd! w.

107. *Golwg ar Dduw.*

M. H.—Lancaster, 17. Caerŷarfon, 16.
O N'ALLWN godi'm henaid gwan
I'r nefol baradwysaidd fan!
Lle cawn i wel'd mewn munyd awr
Fwy na thrysorau'r ddaear fawr.
2 Mae golwg arnat ti, fy Nuw,
Yn drysor ddigon tra fwyf byw;
Mae golwg arnat ti dy hun
Yn dweyd mor salw ydyw dyn.
3 Pan gaffwyf wel'd dy wyneb pryd
Mac'n darfod freniniaethau'r byd;
Pob enw dan yr awyr las
Sy'n myn'd yn ddim yn ngoleu'th ras.
4 O! Frenin mawr, tragwyddol, cŵn,
Wyt oll yn oll, wyt oll yn un;
Rho imi wel'd dy hyfryd wedd;
Ni cheisiaf fwy tu yma i'r bedd. w.

108. *Llawenyachu yn Nuw.*

M. H.—Beza, 12. Lancaster, 17.
O ARGLWYDD! pa fath bleser sy
Yn awr gan y nefolaidd lu,
Pan mae dyferion bychain iawn
Yn rhoddi'n henaid llesg yn llawn!
2 Pan byddom ni yn cael mwynhad
O'r pethau brynwyd & dy waed,

Mae'r amser yn myn'd heibio 'n glau
Dan ganu a than lawenhau.

- 3 Ond os troi di dy wyneb pur,
A chuddio'r haul ddisgleirwen glir,
Mae galar, gruddfan trist, a gwae,
Yn cario'r dydd ar lawenhau.
- 4 O beth i'r llall cyrwydro wnawn,
Heb gael llonyddwch fore a nawn;
Rho, Iesu, 'th gariad i ni'n rhodd,
Ac yna byddwn wrth ein bodd. w.

109. Duw yn cynnal.

M. H.—Beza, 12. Sebastian, 13.

DUW yw fy Nhad, boed iddo'r clod
Am iddo 'ngharu cyn fy mod;
Cryf yw fy Nghyfaill i, a'm Pen,
A'm gwlad artrefol sy uwch y nen.

- 2 Fry mae fy nhrysor pur dilyth,
A'r goron gaf fi wisgo byth;
Fe sugnodd nefoedd Duw fy mryd,
Nes wyf yn ddyeithr yn y byd.
- 3 Myrdd o fy mrodwr anwyl sy
Yn gorphwys yn y nefoedd fry;
'Nghyfeillion goreu sydd mewn hedd,
Yn canu'r ochr draw i'r bedd.
- 4 Hyd yma 'm deliaist drwy dy ras;
Duw! dal fi etto o hyn i maes;
Cryfhâ fy ysbyrd ar fy nhaith,
I lano dros ddyfnderoedd maith.
- 5 Mi ddringais greigydd er yn wan;
Rhyfeddu'r wyf p'odd des i'r lan;
Tebygol fod fy mhwyf i fry,
Yn ddirgel ar f' Anwylyd cu. w.

110. Neb ond Duw.

M. H.—Babilon, 35. Melindwr, 32.

RHIO imi wel'd mai ti yw'm hedd,
A llwyr ddifyru ar dy wedd,
A chym'ryd d'eiriau gwerthfawr drud
Yn unig bleser yn y byd.

- 2 Gād i mi gael dy Ysbryd pur
Yn gyfaill yn yr anial dir;
Fel byddo dy holl gyfraith lym
Yn felus ac yn hyfryd im.
- 3 Pan welych fi yn crymu 'mhen
At ryw wrthddrychau is y nen,
O! dangos im na thâl yr un
I'w garu byth ond ti dy hun!
- 4 O! ewyd fi o'r pydewau i'r lan,
A gwna fi'n gadarn pan bwy'n wan;
A dangos i'r annuwiol ryw
Na feddaf gyfaill ond fy Nuw.
- 5 Na fydded i'r llifeiriant mawr
I soddi'm henaidd gwan i lawr;
Ac na chaed cystudd byth fy nhrin
Heb ei gyfeillach ef ei hun. w.

111. Disgwyliad wrth Dduw.

M. H.—Leipsic, 31. Brynteg, x. 5.

O! NAC ymguddia, f' Arglwydd cun,
Oddi wrth fath brylyn gwael ei
lun,

- Sy'n teithio trwy bob poen a gwae,
Yn methu beunydd dy fwynlau.
- 2 Dy breseuoldeb sy mor fawr
Yn llanw'n hollol nef a llawr;
Ond heb gael gwel'd dy wyneb cu,
Pa gysur ydyw hyn i mi?
- 3 Mi welais wedd dy wyneb gwyn
Mewn dirgel leoedd, do, cyn hyn;
'E un syched heidwy, a'r un cais,
Sydd ynof am dy hyfryd lais.
- 4 A gaf ond hyny wel'd dy wedd?
Ond hyny brofi o dy hedd?
Dy heddwch sydd mor fawr ei rym,
Mae'm nerth i hebddo'n myn'd yn
ddim.
- 5 Pa bryd gwasgara'r t'wylwch du,
Cynnmylau o anobaith cry?
A'r boreu wawr i d'wynu'n rhad
O bur gynteddau tŷ fy Nhad? w.

112. Duw yn unig yn fwynhobol.

M. H.—Winchester, 9. Lledrod, x. 4.

YMAN bech di, fy Arglwydd mawr,
Yn rhoi dy nefol hedd i lawr,
Mae holl hapusrwydd maith y byd,
A'r nef ei hunan yno i gyd.

- 2 Nid oes na haul, na sêr, na lloer,
Na daear fawr, a'i holl ystôr,
Na brawl, na chyfaill, da na dyn,
A'm boddia hebot ti dy hun.
- 3 'Dyw'r gair 'maddeuant' imi ddim,
Nid oes mewn gweddion rony'n grym,
A llais heb sylwedd ynt i gyd,
Heb imi wel'd dy wyneb pryd.
- 4 Na soniwch am un pleser mawr,
Na dim gogoniant ar y llawr;
Nid oes gogoniant o un rhyw,
Na phleser arall ond fy Nuw.
- 5 Pan byddo'n cuddio ei wyneb cu,
Beth wna teganau'r byd i mi?
Rhith a breuddwydion, diau yw
Pob peth a welir ond fy Nuw.
- 6 Os collaf wedd ei wyneb pryd,
'Does dim wna iawn o fewn i'r byd;
'Does dim yn bod o'r ddaer i'r nen
A ddwg y golled hon i ben. w.

113. Duw yn ngoleuni y groes.

M. H.—Winchester, 9. Yr Hen 100fed, 10.

DUW! er mor eang yw dy waith,
Yn llanw'r holl greadigaeth iach,
'Does dim trwy waith dy ddwyllaw oll
At gadw dyn fu gynt ar goll.

- 2 Dyma lle mae d'anfeidrol ras
Hyd eitha'n cael ei daenu i maes;
A holl lyth'renau d'enw gawn
Yn cael eu dangos yma'n llawn.
- 3 Ar Galfari, rhwng dae'r a nef,
Llewyrchodd ei ogoniant ef;
Un haul ymguddiodd y prydawn,
A'r llall a wnaed yn eglur iawn.
- 4 Nid oedd ond gwaed 'sgrifenai i gyd
Ddyfnderoedd mawr anfeidrol lid;
Nid oedd ond gwaed osodai i maes
Derfynau'r gwaredigol ras.
- 5 Pa ddawn sydd yn y Dwdod mawr
Nad yw'n ysgrifen yma i lawr?
Beth all'sai ddangos pwy wyt ti
Yn well nag angeu Calfari?
- 6 O! fyrddiwn ryfeddodau'r groes!
Dioddefodd f' Arglwydd angeu loes:
Caru hyd at ddioddef lliid;
Caru a marw yr un pryd.
- 7 Fy ysbryd a fy mywyd drud
Sy'n cael ei faeth oddi yma i gyd;
Y dwr a'r gwaed ddaeth yma'n lli',
Yw nerth a gallu'm hysbryd cu.
- 8 Dymunwn roi dy glod i maes
Mewn iaith na's deall daear las,
O flaen y faingc, yn mhliith y llu
O seintiau ac angylion fry. w.

114. *Duw yn blaid i'w bobl.*

(SALM XLVI.)

8. 8. 8.—Nashville, 45. Llangoed-
mor, Y. 9.

- D**UW yw fy nerth a'm noddfa lawn;
Mewn cyfyngderau creulon iawn,
Pan alwom arno mae ger llaw;
Ped ai'r mynyddoedd mwya' i'r môr,
Pe chwalai'r ddaear fawr ai' stôr,
Nid ofnai'm henaid i ddim braw.
- 2 A phe doi'r moroedd dros y byd
Yn genllif garw coch i gyd,
Nes soddi'r bryniau fel o'r blaen;
Mae afon bur i lawenhau
A'i ffrydian ddinas Duw'n ddidrai,
Preswylfa ei saint, a'i babell lân.
- 3 A Duw sydd yno yn eu plith,
Ni ysgogir un o honynt byth;
Fe'u cymmorth hwy yn foreu iawn:
Y boreu byddo mwy na mwy
O bob gwasgfeuon arnynt hwy,
Ceir gwel'd ei addewid ef yn llawn.
- 4 Terfysgodd cenedlaethau'r byd,
A brenhiniaethau aeth yn lliid,
Yn erbyn ei Eneiniog ef:
Ing. cyfyng-gynghor, llewygfâu,
Ac arswyd, ddaeth ar gedyrn rai;
Y ddaear doddodd gan ei lef.
- 5 Arglwydd y lluoedd sydd o'n plaid,
Duw Iago'n gymmhorth in wrth raid;
Gobeithiwn yndo byth am hyn:

- Dewch, syllwch ar ei ryfedd waith,
Fath ddistryw wnaeth trwy'r ddaear
faith:
Mae'n siwr bydd yn amddiffyn in.
- 6 Fe wnaeth ryfeloedd mawr eu lliid
I beidio hyd eithafoedd byd;
Y cedyrn mawr ddychryna o'i flaen:
Fe ddryllia'r bwa dur yn glau,
Fe dyr y waewffon yn ddau,
Fe lysg eu holl gerbydau â than. w.

115. *Clodforedd i Dduw.*

M. s.—Trallwm, 67. Oldenburg, 60.

- C**LODFORWCH bawb ein Har-
glwydd Dduw,
Doed dynolryw i'w ganmol;
Ei hedd, fel afon fawr ddidrai,
Gaiff ddyfrhau ei bobol.
- 2 Uwch nefol len mae tanllyd lu
'N ei foli yn dragywydd;
Nef, daear, dwr, a phob peth byw,
All dŵeyd, Da yw yr Arglwydd.
- 3 Ei air a'i ammod cadw wna;
Byth y parha'i ffyddlondeb,
Nes dwyn ei braidd o'u poen a'u pla,
I hyfryn dragwyddoldeb.
- 4 Ni newid ddim, er gweled bai
O fewn i'w rai anwyla';
Byth cofia waed Tywysog nen,
A'i boen ar ben Calfaria.
- 5 Pan ballo ffafr pawb a'u hedd,
Duw, o'i drugaredd odiaeth,
Yn Dad, yn Frawd, yn Ffrynd, a fydd
Ar gyfyng ddydd marwolaeth. w.

116. *Ffyddlondeb Duw.*

M. c.—St. Ann, 79. Bedford, 89.

- D**OED uffern, angeu, a holl rym
Fy mhechod yn gyttân,
Cryfach a thrymach lawer yw
Ffyddlondeb Duw ei hun.
- 2 Ac yn eu herbryn gwaeddi wnafl,
"Yr Arglwydd yw fy rhan;"
Ac yn ei glwyfau mi ga'r dydd
Yn hollol yn y man.
- 3 Ac mi ro' f'angor yma i lawr
Mewn moroedd dyfnion maith,
Nes im gael glanio'r ochr draw
I'r wlad o fel a' laeth.
- 4 Pan aller briwio gallu'm Duw,
Tori ffyddlondeb nen,
Dyna yr unig bryd yr â
Tymmhestloedd dros fy mhen. w

117. *Cariad Duw.*

M. c.—French, 77. Bedford, 89.

- T**YDI, fy Arglwydd, yw fy rhan,
A doed y drygau ddêl;
Ac er bygythion uffern fawr,
Dy gariad sydd dan sêl.

- 2 Oddi wrthyt rhed, fel afon faith,
Fy nghysur yn ddirai;
O hwyr i foreu, fyth yn gylch,
Dy gariad sy'n parhau.
- 3 Uwch pob rhyw gysur is y nef
Yw cariad pur fy Nuw;
Anfeidrol foroedd dyfnion maith,
Heb fesur arno yw.
- 4 Dechreuodd draw cyn creu y byd,
Fe bery byth yn mlaen,
Heb un cyfnewid, ac heb drai,
Pan elo'r byd yn dân.
- 5 O! dewch a gwelwch—chwiliwch ef,
Anfeidrol gariad mawr,
Ag sydd yn maddeu miloedd myrdd
O feiau yn yr awr.
- 6 Mae'n para'n ffyddlawn byth heb drai,
Po'dd bynag troddo'r byd,
A phe cymmysgai tir a môr,
Yr un yw'm Duw o hyd. w.

118. *Mawredd Duw.*

8. 6.—Rotterdam, 102.

- M**AE'N llon'd y nefoedd, llon'd y
Llon'd uffern hefyd yw; [byd,
Llon'd tragwyddoldeb maith ei hun,
Diderfyn ydyw Duw;
Mae'n llon'd y gwagle yn ddigoll,
Mae oll yn oll, a'i allu'n un,
Anfeidrol annherfynol Fod
A'i hanfod ynddo'i hun.
- 2 Un hunanfodol ydoedd ef
Cyn llunio nef na llawr;
Yn uhragwyddoldeb maith yn ol,
Yn Dduw anfeidrol fawr;
Heb ddechreu dyddiau iddo'n bod,
Na diwedd einioes chwaith i ddod,
Tragwyddol a rhyfeddol Fod
Yn Drindod uniawn drefn.
- 3 Clyw, f'enaid tlawd, mae genyt Dad
Sy'n gwel'd dy fwriad gwan,
A Brawd yn eiriol yn y nef
Cyn codi'th lef i'r lan:
Cred nad diystyr gan dy Dad
Yw gwrandaw gwaedd dymuniad
Pe byddai d'enu yn rhy fud [gwiw,
I'w dd'wedyd ger bron Duw. E. J.

119. *Ffordd Duw yn guddiedig.*

7. 6. D.—Bremen, 112. Ramah, 108.

- F**FORDD Duw sydd yn y dyfroedd,
A'i lwybrau oll yn gudd;
Er hyny, dont yn amlwg
Pan ddelo'r hynod ddydd:
Holl droion maith rhagluniaeth—
Bydd pelyderau Duw.
Yn dangos eu cymmhwysder
I bob creadur byw.

- 2 Gan hyny, ymdawelwn
Mewn gostyngyddrwydd gwiw,
A gwir fwyneidd-dra duwiol
Mewn 'stormydd o bob rhyw:
Pob awel lem anhyfryd
Sy'n ol yr arfaeth gynt;
Ac arni yn marchogaeth
Mae Arglwydd mawr y gwynt. D. C8.

120. *Cariad Duw mewn etholedd-igaeth.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109. Missionary, 110.

- R**HYFEDDOL byth, rhyfeddol
Yw cariad rhad fy Nuw,
A redodd yn yr arfaeth
At ddynion gwael eu rhyw,
A'u dewis mewn Cyfryngwr,
A'u rhoddi iddo'n had,
Ac yntau yn ymrwymo
I'w dwyn yn un a'i Dad.
- 2 Etholiad, heb un ammod
Yn sefyll ar y dyn—
Yn tarddu o foddlonrwydd
Ewyllys Duw ei hun:
Tragwyddol, heb un dechreu,
Anghyfnewidiol yw;
Mae'r sylfaen a'r adeilad
I gyd o gynghor Duw.
- 3 Etholwyd i feddiannu'r
Holl ragorfreintiau drud—
Y moroedd o fendithion
Sy'ngwaed lachawdwr byd:
Cyfiawnder a sancteiddrwydd,
A gogoneddiad llawn;
Rhad, rhad! fydd anthem Seion
Am fath annhraethol ddawn.
- 4 Mae'r moddion a'r dybenion
Mewn cwlm sier iawn sefyd;
'Does modd fod gwell sefydliad—
Mae'n ddoeth, o ras yn llawn:
Prif ddyben ethol ydoedd
Dyrchafu gras fy Nuw,
Ac wrth wneyd hyny, achub
Myrddiynau o ddynolryw. ML. B.

121. *Cariad Duw.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109. Syria, Y. 28.

- O** FOROEDD o ddoethineb!
Oedd yn y Duwdod mawr,
Pan yn cyfranu ei gariad
I bryfed gwael y llawr;
A gwneuthur i'w drugaredd,
A'i dostur maith ynghyd,
I redeg megys afon
Lifefriol dros y byd.
- 2 Duw, cariad yw ei hunan;
B'le bynag rhedo'i fryd,
Mae anfeidroldeb eang
Yn cerdded trwyddo i gyd;

Mewn gweithred o drugaredd
Mae ef yn llawenhau;
Ac yn faddeuwr pechod
Yn cael ei alw mae.

- 3 Rhyw ddyfnder maith o gariad,
Lled, annherfynol hyd,
A redodd megys diluw
Diddiwedd dros y byd;
Yn ateb dyfnder eithaf
Trueni dynolryw;
Can's dyfnder eilw ddyfnder
Yn arfaeth hen fy Nuw.
- 4 O! gariad heb ei gymmhar!
A thyna'r testyn sy
Yn llaw holl ganiadau
'R angylaidd sanctaidd lu;
Anfeidrol ras rhyfeddol!
Pe tawai am dano ddyn,
Fe seiniai'r fud greadigaeth
Yn ddiau bob yr un. W.—G. D. C.

122. *Doethineb a daioni Duw.*

7. 6. D.—Ramah, 103. Bremen, 112.

- F**Y Nuw, uwch law fy neall
Yw gwaith dy ddwyllaw i gyd;
Rhyfeddod annherfynol
Sydd ynddynt oll ynghyd;
Wrth weled dy ddoethmeb,
Dy allu mawr, a' th fri,
Mi greda' am iachawdwriaeth
Yn hollol ynot ti.
- 2 O f'enaïd! gwel fath noddfa,
Ddiysgog, gadarn, yw,
Yn mhob rhyw gyfyngderau,
Tragwyddol ras fy Nuw:
Ac yma boed fy nhrifgan,
A fy nhawelaf nyth,
Yn nyfnder cyfyngderau,
Sef dan dy aden byth.
- 3 Fe all i'r lan fy nghodi
O ddyfnder llwch y byd,
A gwneyd pob drwg a gwrddwyf
Droi er daioni i gyd;
Rhoi olew o lawenydd
Yn wastad ar fy mhen,
A'm dwyn trwy ioroedd dyfnion
I ganol nesoedd wen. W.—G. D. C.

123. *Y Cyfammod Gras.*

7. 6. D.—Ramah, 103. Syria, Y. 38.

- C**YFAMMOD hedd a luniwyd
Yn nhragwyddoldeb pell,
Rhyng Tad, a Mab, ac Ysbryd;
Nis gall'sai fod yn well:
Cyfammod er achubiaeth
I euog lwch y llawr:
Mas'n gadarn, wedi ei selio
A gwaed Messiah mawr.
- 2 Cyfammod rhad tragwyddol
Yw dyfais gras y nef;
Nis gall na byd nac uffern
Byth ei ddirymu ef;

Pan ddiffydd haul a lleuad,
Pan losgo ddear las,
Fe saif y ddyfais ddwyfol
Yn gryf gyfammod gras.

A N

124. *Duw yn hoffi trugaredd.*

7. 6. D.—Manheim, 111.

PA dduw yn mhlith y duwiau
Sydd debyg i'n Duw ni?
Mae'n hoffi maddeu'n beiau,
Mae'n hoffi gwrandaw'n cri;
Nid byth y deil eiddigedd,
Gwell ganddo drugarhau;
Er maint ein hannheilyngdod,
Mae'i gariad e'n parhau.

A N

125. *Duw yn anghyfnewidiol.*

6. 8.—Gwladys, 135. Normandy, 137.

- F**YDDLONDEB mawr y nef
Sydd siwr o bara byth,
'Does dim a'i briwia ef
O'r ddae'r i uffern syth;
Mae'i arfaeth sawr a'i air yn un,
A gwaed y groes oll yn gyttun.
- 2 Cyfnewid y mae dyn,
Tröedig yw erioed,
Ond digyfnewid Duw,
Fel haul neu ser y rhod;
Ac ar ei faith fyddlondeb ef
Y try gogoniant nef y nef.
- 3 O! fendith heb ddim trai,
Cysurau heb ddim rhi',
Sy'n tarddu, Iesu, i maes,
'Bob awr, o honot ti;
Nis gallaf fyth ddymunno mwy
Trysorau nag sydd yn dy glwy'. W.

126. *Cariad Duw yn parhau byth.*

6. 8.—Alun, A. 18. Bombay, 136.

- P**A'M'r ofna'm henaïd gwan
Wrth wei'd aneirif lu
Yn ceisio amheu'm rhan
A'm hawl yn Iesu cu?
Gwn mai dilyth wirionedd yw,
Fod cariad Duw yn para byth.
- 2 P'odd gall y Bugail mawr
Anghofio i anwyl wyn,
Pan ddaeth o'r nef i lawr
I farw er eu mwyn?
Gwn mai dilyth, &c.
- 3 Os gâd fy anwyl Dad
Fi i farw ar fy nhaith,
Beth ddaew o'r arfaeth rad
Yn nhragwyddoldeb maith?
Gwn mai dilyth, &c.
- 4 A ddiffydd cariad rhad?
Ai ofer geiriau Duw?
A gollir rhinwedd gwaed
Ac angeu Iesu gwiw?
Gwn mai dilyth, &c.

- 5 A ro'i ffarwel i dyst
O gariad Crist a'i hedd,
Gynt gadd fy enaid trist
O fyn'd i'r nefol wledd?
Gwn mai dilyth, &c.
- 6 Mi gredaf etto'n hy'
Caf fyn'd i ben fy nhaith—
Fy nhawel gartref fry,
O'm poen a'm llafur waith:
Gwn mai dilyth, &c.
- 7 Er Satan, byd, a chnawd,
A'm holl elynion eâs,
Fe ddygir f'enaid tlawd
O'i holl gadwynau i maes:
Gwn mai dilyth wirionedd yw,
Fod cariad Duw yn para byth. w.

127. "Nesau at Dduw sydd dda
i mi."

6. 8.—Ramothe, Y. 47. Alun, A. 18.
MAE Duw yn llon'd pob lle,
Presennol yn mhob man;
Y nesaf yw efe
O bawb at enaid gwan:
Wrth law o hyd i wrando eri;
"Nesau at Dduw sy dda i mi."
- 2 Yr Arglwydd sydd yr un,
Er maint derfysga'r byd;
Er anwadalwch dyn,
Yr un yw ef o hyd:
Y graig na syl yn merw'r lli;
"Nesau at Dduw sy dda i mi."
- 3 Yr hollgyfoethog Dduw,
Ei olud ni leihâ;
Diwalla bob peth byw
O hyd â'i 'wyllys da:
Un dafn o'i fôr sy'n fôr i ni;
"Nesau at Dduw sy dda i mi."

128. RHAN II.

- PA ham y trof yn ffol
At ail achosion mwy?
Mae'r Achos Mawr tu ol,
Effeithiau ydynt hwy:
Ar deg a gwlaw, mewn trai a lli,
"Nesau at Dduw sy dda i mi."
- 2 Mewn trallod, at bwy'r af,
Ar ddiwrnod tywyll, du?
Mewn dyfnder, beth a wnaf,
A'r tonau o'm dau tu?
O fyd! yn awr beth elli di?
"Nesau at Dduw sy dda i mi."
- 3 Anwadal hynod yw
Gwrthddrychau goreu'r byd;
Ei gysur o bob rhyw,
Siomedig yw i gyd;
Rhag twyll ei wên, a swyn ei fri,
"Nesau at Dduw sy dda i mi." D. JS.

129. *Trugaredd a gofal Duw.*

8. 7. D.—Llangan, Y. 61. Ledforth, 163.

- DEUED dyddiau o bob cymmysg
Ar fy nherfynedig oes;
T'wyned haul oleudeg llwyddiant,
Yntau gwasged garw groes,
Clod fy Nuw gaiff lanw 'neenau
Trwy bob tymmhestl, trwy bob hin:
A phob enw gaiff ei lyngau
Yn ei enw ef ei hun.
- 2 Ynddo'n unig 'rwy'n ymddiried,
Hollalluog yw fy Nuw;
A phob noddfa wy'n fifeiddio,
Arall—annigonol yw;
Yn ei iachawdwriaeth rasol
'N unig 'rwyf yn llawenhau;
Dyma'r fan y tardd cysuron
Sy'n dragwyddol yn parhau.
- 3 Mae'n gofalu am fy nghadw
Trwy bob cystudd mwy'r byd,
A chyflawni, pan bo'n gyfyng,
Fy anghenion oll i gyd;
Mae yn arwain fy ngherddediad,
Yn fy nhywys yn y blaen,
Ac yn gwylio ar fy nghamrau—
Bob ysgogiad, fawr a mân.
- 4 Mae ei glustiau yn agored
I bob rhyw ddrylliedig lef,
Ac mae'r drom ochenaidd glwyfus
Yn cyrhaeddyd ato ef;
Pan bo t'wyllwch ac anobaith
Yn amgylchu'm llwybrau cudd,
Daw a thry yn gan' goleuach—
D'wyllwch nos na hanner dydd.
- 5 Llwybrau bendith yw'i orchymynion,
Llwybrau bywyd, llwybrau gwir;
Trwy bob cwmwl mae yn gweithio
Mewn goleuni disglaer pur;
Mae'i ddyfodiad fel yr heulwen;
Byth ni allwn yma fyw
Heb gael profi presennoldeb
Llawn, hyfrydaf, pur fy Nuw.
- 6 Boed fy nhafod fyth, gan hyny,
'N seinio'i anghydmarad glod,
Rhyfeddodau maith y cariad
Penaf welodd dyn erioed;
Caiff angylion a seraphiaid
Blethu eu cân â mi yn un,
Gyda llu heb un rhifedi,
Am ogoniant Mab y Dyn. w.

130. *Ymostwng i benarghwydd-
iaeth Duw.*

8. 7. D.—Bohemia, 163. Eifionydd, 170.

- TYRED, Arglwydd, tyr'd yn fuan,
Dim ni'm boddia dan y ne',
Dim ond ti a ddeil fy ysbyrd
Gwan, lluddedig, yn ei le;

Neb ond ti a gwyd fy enaid
Llesg o'r pydew du i'r lan;
Os tydi sy'n gwneyd im ochain,
Ti'm gwna'n llaweu yn y man.

- 2 Hwyl fy enaid sy wrth d'ewyllys,
Fel y mynot mae yn bod
Oll o mewn, ac oll oddi allan,
Ddigiwydd imi is y rhod:
'Nawr ti'm codi i'r lan i'r nefoedd,
Eilwaith ti'm gostyngi i lawr;
Mae dy gerydd a dy gariad
Im yr un rhyfeddod fawr.
- 3 Tyr'd, rho gerydd im, neu gariad,
Yr un fynech ti dy hun;
Ond trwy'r cwbl cadw f'ysbryd
Yn sefydlog wrth dy glun:
Dros y brynau gwna i mi gerdded
Tuag adre'n ddi-nacád,
Heb yn unlle i mi edrych
Ond ar degwch tŷ fy Nhad. w.

131. *Bwriad grasol Duw.*

8. 7. D.—Edinburgh, 164. Dismission, 160.

DRAW mi welaf ryfeddodau
Dyfnion bethau Tri yn Un;
Cyn bod Eden ardd na chodwm,
Grasol fwriad Duw at ddy:n
Ethol Meichiau cyn bod dyled,
Trefnu Meddyg cyn bod clwy';
Caru gelyn heb un haeddiant;
Caiff y clod tragwyddol mwy.

- 2 O! dragwyddol iachawdwriaeth,
Yn yr arfaeth gafodd le,
I gyfodi plant marwolaeth,
I etifeddiaeth bur y ne':
Cariad boreu, mor ddiddechreu
Ag yw hanfod Tri yn Un,
Yn coffeidio meibion Adda,
Yn yr Alpha mawr ei hun. w.o.

132. *Ymofyn am Dduw.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Frankfort, 173.

DUW anfeidrol yw dy enw,
Llanw'r nefoedd, llanw'r byd;
F'enaid innau sy'n dy olrhain
Trwy'r greadigaeth faith i gyd:
Ffaeluth fleindio
I'r cyflawnder sy arnaf chwant.

- 2 D'wed a ellir nesu atat,
D'wed a ellir dy fwynhau,
Heb un gorchudd ar dy wyneb,
Nac un gwg i'm llwfrhau:
Dyma'r nefoedd
Wyi am gael tu yma i'r bedd.
- 3 Ffaelur wyf fi a'th orddiwes—
Dyfod atat ti yn lan,
Er fy mod yn gwel'd dy gamrau
Perffaith, hyfryd, draw o'm blaen:
Tyred amser
Na bo awr heb dy fwynhau.

- 4 Yn y man bost ti'n cartrefu
Y cyweirial finnau'm nyth;
Gwedd dy wyneb fydd fy nefoedd
Yma ac oddi yma byth:
Nid oes bleser
Dan yr haul gyflawna'th le. w.

133. *Syched am Dduw.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

FY nymuniad, paid a gorphwys
Ar un tegan is y nef;
Etto erioed ni welodd llygad
Wrthddrych tebyg iddo ef:
Cerdda rhagot,
'Rwyt ti bron a'i wir fwynhau.

- 2 Ffarwel, ffarwel oll wy'n weled,
Oll sydd ar y ddaer yn byw;
Gadewch imi, ond munydyn,
Gael yn rhywle gwrdd a'm Duw:
Dyna leinw
'Nymuniadau oll yn un.
- 3 D'air a wnaeth y moroedd helaeth,
D'air a wnaeth y ddaear fawr,
D'air a greodd lu'r ffurfafen
Sydd yn hongian uwch y llawr:
'Mysg a greaist,
'Does gyffelyb it dy hun.
- 4 Tyr'd, yr hwn wyt yn hawddgarach
Na'th greaduriaid maith eu rhi';
Bryd y deui, y gwnei dy drigfan
Bob munydyn gyda mi?
Tyr'd yn fuan,
Arglwydd, at y sawl a'th gar. w.

134. *Duw ei hunan.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

FE gynnygiodd dyfroedd lawer—
Dyfroedd dyfnion mawr eu grym,
Oeri'm cariad tuag atat;
Gras, mae'n debyg, ddiffodd ddim:
Rhan o'th natur

- 'Yw, wy'n deimlo ynwy' f' hun.
- 2 Eisieu'th wel'd, yr wyf mor llwfr,
Eisieu'th wel'd, yr wyf mor wan;
Golwg ar dy wyneb hyfryd
Gwyd yr eiddil cloff i'r lan:
Dwfr bywiol
Ydwyf i'r lluddedig rai.
- 3 'Does gyff'lybiaeth is y nefoedd
All yn gywir draethu maes
Ddistaw, ddirgel, bur brofiadau,
Ac och'neidiau'th nefol ras:
Mi wn ronyn
Wrth beth ydwyf beth a ddaw.
- 4 Y mae cyfoeth a gogoniant
A pherth'nasau yn gytŷn,
A phleserau o bob rhywiau'n
Colli eu henwau wrth dy glun:
I dy ganlyn
Fe'u gadawaf oll yn ol.

5 Rhof ffarwel i'r holl greadigaeth;
Ffarwel, feusydd gwych eu rhyw,
Ffarwel, deiau teg yr olwg,
Ffarwel, ddynion goreu'n fyw:
Gwych gyfnewid,
Duw ei hunan yn lle'r byd.

6 Beth wyf gwaeth pe llyncair mor-
Ddaear eang yn eu croth? [oedd
Beth wyf gwaeth pe doi gwaelodion
Dyfroedd mawr yn berflaith noeth?
Beth yw colli
Môr a daear, ond cael Duw? w.

135. *Duw a digon.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Tamworth, 178.

NID oes eisieu un creadur
Yn bresennol lle bo'm Duw;
Mae e'n fwyd, y mae e'n ddiod,
Nerth fy natur egwan yw:
Pob hapusrwydd
Sydd yn aros ynddo'i hun.

2 Gyrrwch fi i eithaf t'wyllwch,
Hwnt i derfyn oll sy'n bod,
I ryw wagle dudew anial,
Na fu creadur ynddo ericed;
Hapus, hapus,
Fyddaf yno gyda thi.

8 Nis gall dychryn, nis gall ofnan,
Nis gall pechod yn gyttun,
Gael un effaith ar fy enaid
Pan yf byddwyf wrth dy glun:
Ofer, ofer
Ceisio'm cyffwrdd yn dy gôl.

4 Nid oes unman i mi'n gartref,
Nid oes drigfan o un rhyw,
Allaf alw yn hyfrydwch
I mi'n awr ond mynnes Duw:
Yn ei fynwes
Mae fy naear i a'm nef. w.

136. *Gofal a chariad Duw.*

8. 7. 4.—Frankfort, 178. Peniel, 172.

ER dy fod yn uchder nefoedd,
Uwch cyrhaeddiad meddwl dyn,
Etto mae'th greaduriaid lleiaf
Yn dy olwg bob yr un;
Nid oes meddwl
Ond sy'n oleu o dy flaen.

2 Ti yw 'Nhad, a thi yw 'Mhriod,
Ti yw'm Harglwydd, ti yw'm Duw,
F'unig Dŵr, a'm hunig Noddfa,
Wyt i farw neu i fyw:
Cymmer f'enaid,
Dan dy aden tua'r nef.

3 Tro 'ngelynyon yn eu gwrthol,
A phalmanta'r ffordd i'r wlad,
Tra fwy'n yfed addewidion
Pur yr iachawdwriaeth rad;
Ffel y gallwyf
O fy nghystudd ymgryfhau.

4 Minnau ymddigrifaf ynot,
A chammolaf fyth dy ras,
Tra fo'r anadl bur yn para,
Yntau wedi'r êl i maes:
Tragwyddoldeb
Ni chaisf ddiwedd ar fy nghân. w.

137. *Duw yn gwaredu rhag drwg.*
8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

NID oes funyd fach o'm bywyd
Na fuost, Arglwydd, i mi'n dda:
Ti'm gwaredaist fil o weithiau
Yma ac acw rhag rhyw bla:
Fe'm hachubwyd
Am it sefyll o fy mhlaid.

2 Dengmil llawn o gyfyngderau,
Ac o rwydau cyfrwys fwy,
Fu gan Satan i fy maglu,
A chwympaswn iddynt hwy:
Ti dy hunan
Oedd a'm daliodd i i'r lan.

3 'Rwy't ti'n drech na'm calon galed,
'Rwy't ti'n drech na'm pechod câs:
Ti wnai'm hanwyl chwant a minnau
Pryd y mynost gwympto i maes:
Croesa 'mhechod—
Croesa'r peth wyf am fwynhau.

4 Dy ddoethineb a dy allu
Sydd yn abl i dori lawr,
D'rwsu, difa, a newynu,
'R penaf un o'm beiau mawr:
Gwna i mi ganu;
Concrwyd gelym mwy na'r byd. w.

138. *Gwaith Duw yn yr enaid.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Tamworth, 178.

'R'WY'N dy garu, ti a'i gwyddost,
'R'WY'N dy garu, f' Arglwydd
mawr;
'Rwy'n dy garu yn anwylach
Na'r gwrthddrychau ar y llawr:
Darllen yma
Ar fy ysbryd waith dy law.

2 Nid oedd dim o fewn y ddaear,
Nid oedd dim o fewn y nef,
Nid oedd bys wnai'r fath adeilad
'N unig ond ei fysedd ef:
Dymuniadau
Ynt a ddaeth o fynwes Duw.

3 Fflam o dân o ganol nefoedd
Yw, ddisgynodd yma i'r byd;
Tân i losgi'n natur gyndyn,
Tân i lanw'm heang fryd:
Hwn nis diffydd
Tra parhau Duw mewn bod.

4 F'enaid gwag oedd gynt yn erwydro,
Weithiau i'r dwyrain, weithiau i'r
de;
Nid oedd dim a'i gwnai yn esmwyth
'N unig ond ei gariad e':
Anfedroldeb
All'sai'm llanw oll yn llyn.

5 Ple'r ennynodd fy nymuniad?
P'le cadd fy serchiadau dân?
B'le daeth hiraeth im am bethau
Oeddwn yn gasau o'r blaen?
Iesu, Iesu,
'E cwbl ydyw gwaith dy law.

6 Dymuniadau pell eu hamcan
Wyl yn deimlo ynwy' 'nglŷn,
Daew'r ffynnon bur tarddasant—
Anfeidroldeb mawr ei hun:
Dyma 'ngobaith
Bellach byth y cânt barhau. w.

139. *Cariad tragwyddol Duw.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

YR Arglwydd a'm carodd i'm rhy-
fedd erioed; [mod:
Fe'm cywir adnabu yn mhell cyn fy
Arfaethodd yn gynnar fy nghadw'n
ddigél, [sêl.
Pan wnaeth ei gyfammod yn sicr dan

2 A chariad tragwyddol fe'm carodd i—
do; [odd mewn co':
Clod iddo trwy'r nefoedd! fe'm cadw-
'Sgrifenodd fy enw i yno ryw bryd
Yn mhlith y rhai garwyd cyn seiliad
y byd.

3 Er imi droseddu glân gyfraith fy Nuw,
Do, ganwaith ei demtio a'i flino, gwir
yw, [wnaed
Ni newid, ni thorir y weithred a
Gynt yn nhragwyddoldeb—fe dd'wed-
odd fy Nhad.

4 Wel, dyma fel carodd fi'n rhodd ac yn
rhad; [fawr a gaed?
Pa drysor dan nefoedd mwy gwerth-
Oen anwyl ei fynwes a gefais heb gél;
Mae ynddo'n guddiedig fy mywyd
dan sêl.

5 Mi ges y Ffrynd goreu fyth, fyth,
all'sai fod; [erioed:
Yr addewid a roddodd ni thorodd
Er byw'n ei ogoniant yn nghanol y nef,
Mewn awr o gyfyngder fe wrendy fy
llef. w.

140. *Rhad ras Duw.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

Y N rhad y maen dyfod bob bendith
a dawn, [yn llawn,
Fy mwrd ym gyfoethog, a'm cwpan
A gwisg i'm cynhesu, fy annedd, a'm
tân, [yn lân.
Fy einioes, a'm hiechyd, o'r Arglwydd

2 Yr awyr sy'n dyfod o artref fy Ner,
A'r dyfroedd i yfed yn mhell uwch y
ser, [tir,
Y tân o'r wybrenau, y moroedd, a'r
Sy'n d'od o rad gariad fy Arglwydd
yn wir.

3 Ond mwy na'r bendithion tymmhorol
ger llaw
Yw'r rhai sydd yn perthyn i'r amser
a ddaw, [erioed,
Yn rhad a ddechreuwyd cyn amser
A bery'n rhad etto tria nefoedd yn
bod.

4 Yn rhad yr etholwyd—pa'm, Ar-
glwydd, myfi?
Draw yn nhragwyddoldeb, yn
nghynghor y Tri:
Yn rhad y'm dwysbigwyd; dadgudd-
iwyd yn rhad [gwaed.
Mai dros fy anwiredd y colliwyd y

5 Yn rhad 'rwy'n cael manna; a'r dyfr-
oedd di-brin [cael hyn;
O ffynnon y bywyd, yn rhad 'rwy'n
Yn rhad y caf gerdded y siwrnai
sydd faith;
Yn rhad y caf ganu ar ddiwedd fy
nhaith. w.

141. *O ddyfnder!*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

O ddyfnder diwaelod cyfammod a
threfn! [der drachefn!
Yr arfaeth dragwyddol sydd ddyfn-
Rhagoddef, rhagweled mai syrthio
wnai dyn, [hun!
Ac ethol Gwaredwr tragwyddol ei

2 O ddyfnder! pwy fesur ddoethineb y
ne'p?
Cyfammod tragwyddol, ni syflir o'i le:
Gosodwyd y sylfaen—mor gadarn
yw'r graig!
Ti, Arglwydd y lluoedd, a dd'rysodd
y ddraig. B. J.

142. *Duw yn amddiffynfa.*

San, 811.—Salome, 218.

A drigo 'nghymdeithas y Tad,
Ei aden yn gauad a'i cudd;
Caiff weled, trwy'r aberth a'i ras,
Ddirgelwch ei deyrnas bob dydd.
Dywedaf, fy Noddfa yw'm Nêr,
A'm tyner Waredwr yw'r lôn;
Ac ynddo gobeithaf heb baid,
Am dano fy enaid a sôn.

2 Nid ofni rhag dychryn y nos,
A'r saeth ni ddaw'n agos liw dydd;
I'th gadw di, 'mlaen ac yn ol,
Ei aden anfeidrol a fydd:
Rhag haint a'r dinystrwyd, dy Nêr,
A'i aden fydd dyner i'th doi,
A'i enw, dy Gastell di-gél,
A'th Noddfa ddiogel i ffoi.

3 Cwmpm mi wrth dy ystlys i'r llwch,
Syrth myrddiwn wrth d'ochr i'r
llawr,
A thithau ni chyffwrdd un pla,
Can's Duw yw dy noddfa di'n awr;

AM GRIST.

- Yn unig canfyddi fod tál,
 A dial, am bechod ryw ddydd;
 Er uchod yw'r anwir, a'i ffoen,
 Amddiffyn i'r beilchion ni bydd.
- 4 O herwydd it wneuthur yr Ión,
 Yr Arglwydd goruchaf, dy Nyth,
 Dy Noddfa, dy Gartref di-gel,
 A'th Breswyl diogel am byth;
 Dim niwed ni ddigwydd i ti,
 Na phla i dy boeni ni bydd,
 Cysgoda dy babell yn llon
 Dan fendith ei roddion a rydd.
- 5 Angylion y nefoedd, yn llu,
 A warchod o ddeutu dy ffyrdd;

- Gorchymyn a ddyry'n dy gylch,
 Ebediant o'th amgylch di'n fyrdd:
 Rhag llithro, na tharo dy droed,
 Mor hynod eu gofal i gyd,
 Hwyt' h ddygant, yn dynner a doeth,
 A'u dwylaw angylaidd ynghyd.
- 6 Ac arnaf y geilw mewn ing,
 Gwrandawaf, gwaredaf, ynghyd,
 A chydag ef byddaf yn blaidd
 Digonol i'w enaid o hyd:
 Gogoniant, anrhydedd, hir oes,
 Digonaf ei einioes a hedd:
 Trwy rym iachawdwriaeth ddi-drango
 Y diango o feddiant y bedd. E. J.

AM GRIST.

143. *Prynedigaeth trwy waed Crist.*
 10au.—Clod, 5. Navarre, 1.

- M**AE haeddiant mawr rhinweddol
 waed fy Nuw
 Yn llawer mwy na'r pechod gwaetha'i
 ryw:
 Ceir maddeu myrdd o'r beiau mwyaf
 gaed,
 A'r euog brwnt a genir yn y gwaed.
- 2 O'm pen i'm traed, annhraethol arian
 wyf;
 Nid oes lanhâd ond yn ei farwol glwyf;
 Y ffynnon hon agorwyd ar y bryn,
 Er dued wyf, a'm gylch yn hyfryd
 wyn.
- 3 Efe yw'r Iawn dros ein pechodau ni;
 Ei ddyrllio wnaed ar fynydd Calfari:
 Ein dyled fawr a dalwyd yno'n llawn,
 A'r llyfrau oll a groeswyd un pryd-
 nawn.
- 4 Wrth daro'r graig, daeth allan ddyfr-
 oedd pur,
 Ein dilyn mae trwy'r dyrys anial dir;
 Cawn lawenhau wrth yfed dyfroedd
 byw,
 A'n golchi'n lân, a'n dwyn i gwmni
 Duw.
- 5 Mi ganaf byth am haeddiant dwyfol
 waed;
 Fy mhrynu wnaeth, a'm gosod ar fy
 nhraed:
 Boddloni'r Tad a'r gyfraith yn fy lle,
 Ac ennill hawl im byth yn nheyrnas
 ne'.

- 6 Och'neidiau'r groes a roes ryddhad i ni;
 Mae'm cymmhortla llawn yn gyflawn
 Un yn Dri:
 Duw dig sy'n Dad i bechaduriaid trist,
 A'r cymmmod rhad trwy haeddiant Iesu
 Grist. J. E.

144. *Y Bugail da.*

10au.—Clod, 5. Coburg, 4.

- Y** BUGAIL mwyn o'r nef a ddaeth
 i lawr,
 I geisio'i braidd trwy'r erchyll anial
 mawr:
 Ei fywyd rhodd yn 'sglyfaeth yn eu
 lle,
 A'u crwydriad hwy ddialwyd arno fe.
- 2 O grwydriad pell Paradwys daeth i'm
 lol,
 Yn dirion iawn fe'm dygodd yn ei gôl;
 'Does neb a wyr ond ef, y Bugail
 mawr,
 Pa grwydro wnes o hyny hyd yn awr.
- 3 A'i hyfryd lais fe'm harwain yn y
 blaen;
 Cydymaith yw ef yn y dŵr a'r tân;
 Rhag pob rhyw ddrwg, yn nyffryn
 angen du,
 Pwy arall fydd yn nodded i myfi?
- 4 Pan af i dref, i'r hyfryd gorlan fry,
 Ni chrwydraf mwy oddi wrth fy
 Mugail cu;
 Wrth goso'r daith, a'i holl ffyddlon-
 deb ef,
 Mi seinia'i glod i entrych nef y nef.

5 Fy Mhriod yw, af ar ei bwys yn mlaen,
Nes dod i'r lan o'r anial fyd yn lân;
"Fy nghyfaill wyt," medd ef, wrth
lwhc y llawr,
"A'th Dduw wyf fi i dragwyddoldeb
mawr!" D. C.

145. *Iesu, ffynnon cysur.*

10au.—Clod, 5. Coburg, 4.

WEL, f'enaïd, còd, sefydla'th wam-
mal fryd,

Mae heibio'n myn'd bleserau pena'r
byd;

O! dring i fyny, ac anghofia'n awr

Bob peth a eilw'r ddaear yma'n fawr.

2 Draw, draw, yn mhell, tu hwnt i'r
dŵfn fedd,

Mae'th gysur oll, dy bleser, a dy hedd;

Mae'th Iesu yno, ef ei hunan yw

Y cwbl a feddi byth, yn farw a byw.

3 Mae enw'm Iôr fel ysol nerthol dán,
Dim dan y nef ni safafy'th o'i flaen;
Yr iachawdwriaeth werthfawr sydd o
hyd

Yn gwneyd i uffern gref i grynu i gyd.

4 O'r enwau oll a roddir ar fy Nuw,

Hwnw ei hun y gwerthfawrocaw yw:

Hwnw a gafodd ef ar Galfari,

Pan y dioddefodd dros fy enaid i.

5 Rho allu im, fy Nuw, o hyn i maes

I ddyweyd yn dda am dy anfeidrol ras;

Na byddo neges genyf yma mwy

Ond ymhyfrydu yn dy farwol glwy'. w.

146. *Digon yn yr Iesu.*

10au.—Clod, 5. Coburg, 4.

'DOES eisieu'n bod, nac ofn, na
chlais, na chlwyl,

Ar f'enaïd tlawd, heb fod gan Iesu
fwy;

Anfeidrol fwy o werth sydd yn ei
waed;

Os trengu wnaif, mi drengaf wrth ei
draed.

2 O Iesu gwiw! gwyn fyd a brofo'th
ddawn,

A'th gariad pur, yn felus nerthol iawn;

Digonedd wyt i hwn tra ynddo

chwyth; [byth.]

Nid oes i'w gael, na'i geisio'n rhagor

3 Hardd Iesu! wyt hyfrydwch nefol lu;

Mor bêr i'r glust yw sain dy enw cu;

I'r genau mae fel mêl yn felus bur,

Fel nefol win i'r galon dan ei chur.

4 Am danat, Iesu, yn fynych mae fy
nghwyn;

Pa bryd y caf dy lon ymweliad mwyn?

Pa bryd y gwnai fi'n llawen â dy

wedd?

Pa bryd y caf fy llenwi â dy hedd? T. J.

147. *Iesu ar y pren.*

M. H.—Leipsic, 31. Melindwr, 32.

GWEL, draw, fy Mrenin ar y pren,
Yn niwedd dydd yn crymu ei ben;
Poen angeu mwy na buasai ynghyd
Ddiodeffaint holl ferthyrion byd.

2 Wel, angeu du, dy waith ar bren,
I Ben y bobloedd rhoddaist glwy';
Cododd i'r lan; fe gwyd i'r nef
Fyrddiynau trwy ei godiad ef.

3 Os hoeliwyd ef un waith ar bren,
Os gorfu arno grymu ei ben,
Dros f'enaïd i bu hyn i gyd;
Mi gofia'i boen tra bwy'n y byd.

4 'Does golwg harddach ddydd na nos
Na'm Iesu'n hongian ar y groes;
Y dwylaw hoeliwyd ar y pren
Ar fyr a egyr ddrws y nen.

5 Tybygwn 'mod i'n gwel'd ei waed
Yn lifo'n goch o'i ben i'w draed:
Fy nghalon, pa'm nas tori'n friw?
Fy Mhriod oedd efe, a'm Duw. w.

148. *Edrych ar y groes.*

M. H.—Sebastian, 18. Caernarfon, 16.

WRTH edrych, Iesu, ar dy groes,
A meddwl dyfnder d'angeu loes,
Pryd hyn 'rwyf yn dibrisio'r byd,
A'r holl ogoniant sy ynddo i gyd.

2 Na 'd fi ymddiried tra fwyf byw,
Ond yn dy angeu di, fy Nuw;
Dy boenau a dy farwol glwy'
Gaiff fod yn ymfrost i mi mwy.

3 Myfi aberthaf i dy glod
Bob eilun sydd o dan y rhôd;
Ac wrth fyfyrion ar dy waed
Fe gwmp pob delw dan fy nhraed.

4 Gwelwch yn nwyllaw 'Mhrynwr pur,
Ac yn ei draed ef, hoelion dur;
Edrychwch ar y waewifion
Yn tori'r archoll dan ei fron!

5 Dyma lle'r ydoedd ar brydnawn
Rasau yn disgleirio'n llawn:
Mil o rinweddau yn gytûn
Yn prynu 'r gwrthgiledig ddyn.

6 Poen a llawenydd dan y loes,
Tristwch a chariad ar y groes;
P'le bu rhinweddau o fath y rhai'n
Erioed o'r blaen dan goron ddrain?
DR. W. (ar. w.)

149. *Cyflawnder Crist.*

M. H.—Kent, 13. Caernarfon, 16.

NI fedd angylion, er eu bri,
Na neb o'r holl seraphiaid fry,
Na holl alluoedd maith y nef,
Un haeddiant fel ei haeddiant ef.

2 Os daw y gyfraith yn ei grym,
A gofyn am berffeithrwydd im,

'Does geny' ond dangos angeu loes,
A gwaed yn lifo ar y groes.

- 3 Fy haeddiant mawr yn nghanol ne',
Yw Iesu 'n feichiau yn fy lle;
A'i boenau ef yn unig sydd
Yn gwneyd yr orsedd wen yn rhydd.
- 4 Mae ynddo hefyd allu mawr
I gael fy meiau mwya'i lawr;
Ei holl ddoethineb ef, a'i ras,
O rwydau'r ddraig a'm tyn i maes. w.

150. *Haeddiant Iesu.*

M. H.—Beza, 12. Melcombe, 15.

WEL, weithian cod, fy enaid cu,
Dy lygaid tua 'r nefoedd fry,
Gwel yr anfeidrol berffaith Iawn
Sy'n maddeu 'th bechod oll yn llawn.

- 2 Y moroedd mawr a'r ddaear faith,
A llu 'r ffurfafen, yw ei waith;
Er hyny, rhodd ei fywyd cu
I angeu chwerw dros of fi.
- 3 Y dwylaw wnaeth yr wybren lās
Allaset gadw angeu i maes;
Ond ufuddhaodd iddo'n rhydd,
I gariad perffaith gario'r dydd.
- 4 Mae haeddiant fy lachawdwr mawr,
Yn dioddef poen rhwng nef a llawr,
Filynnau maith yn fyw ei rin
Na haeddiant seintiau'r byd yn un.
- 5 Wel, dyma'r awr y talodd ef
Ofynion mwyaf, tryma'r nef;
Yn awr, mae'r carcharorion prudd
Yn llawen hyfryd ddod yn rhydd. w.

151. *Y ffordd yn rhydd.*

M. H.—Angels' Hymn, 27. Sarum, 23.

DAETH arfaeth fawr y nef i ben,
Bu'm Iesu farw ar y pren;
Agorodd ddrws, trwy'i boen a'i wae,
I'r Ganaan nefol sy'n parhau.

- 2 Pa rwystrau sy ar fy ffordd i mwy
Nad aeth fy Arglwydd trwyddynt
hwy?
Yr hwn ddioddefodd angeu loes
A'm nertha innau i ddwyn ei groes.
- 3 Mi wela'n awr, yn oleu wiw,
Fy enw fry yn llyfyr Duw;
Pan losgo'r holl elfenau 'nghyd
Fe bery'm hedd mewn nefol fyd.
- 4 Wel, dacw'r man mae'm sylfaen gref.
Cyflawnder bythol Brenin nef;
A dyma'r graig gadarnaf, syth,
Nad ofnaf elyn arni byth.
- 5 Doed pob rhyw dymmhestl yn gyttûn,
A rhuent arnaf oll yn un;
'Does achos braw na dychryn im,
Can's Iesu cadarn yw fy ngrym. w.

152. *Iesu wedi cario'r dydd.*

M. H.—Yr Hen 100fed, 10. Mamre, 14.

NEWYDDION braf a ddaeth i'n
bro,

- Hwy haeddent gael eu dwyn ar go':
Mae'r Iesu wedi cario'r dydd,
Caiff carcharorion fyn'd yn rhydd.
- 2 Mae Iesu Grist o'n hochr ni,
Fe gollodd ef ei waed yn lli,
Trwy rinwedd hwn fe'n dwg yn iach
I'r ochr draw 'mhen gronyn bach.
 - 3 Wel, f'enaid, weithian còd dy ben,
Mae'r ffordd yn rhydd i'r nefoedd
Mae'n holl elynion ni yn awr, [wen;
Mewn cadwyn gan y Brenin mawr. w.

153. *Cofio'r gwaed.*

M. H.—Leipsic, 31. Morafia, 34.

O ARGLWYDD! cofia'th angeu
drud,

- A'th boenau mawrion yn y byd;
A dadleu rhai'n ág uchel lef
Dros f'enaid tlawd yn nghanol nef.
- 2 O! cofia'th wae, a'th waed, a'th gur,
Ac ol yr hoelion llymion dur,
Dy chwys i'r llawr yn ddafnau gwaed,
A'th glwyfau mawr o'th ben i'th draed.
 - 3 'Rwy'n ceisio 'mdreiglo at dy waed,
Gan gwympo'n llaw trugaredd rad;
'Does gweithred dda yn eiddof fi
All hōni hawl i'r nefoedd fry. w.

154. *Y taliad llawn.*

M. H.—Rockingham, 26. Angels'
Hymn, 27.

GOFYNIAD nefoedd faith ei hun
A dalwyd gan Iehofah ddy'n;
Ac nid oedd ond trysorau'r nef
Yn ddigon fyth i'w dalu ef.

- 2 Trysorau na ddarfyddant byth
Pe telid oesoedd rif y gwllith; [sōn
Gwerth uwch pob gwerth a glywyd
Oedd gwaed y croeshoeliedig Oen.
- 3 Iawn mwy o bwys na buasai 'nghyd
'Aneirif anwireddau'r byd;
A dim ond gwaed fy Iesu mawr
A droisai'r glorian hyd y llawr.
- 4 Anturia 'nghalon euog ddu,
At orsedd gras yn awr yn hy';
Mae'r fainge yn rhydd, a'r rhodd yn
rhad,
Os gelli greu yn ei waed. w.

155. *Rhwymedig i'r Oen.*

M. H.—Boston, 25. Emyr Foreuol, 22.

YR Oen a laddwyd ydyw rhan,
A holl hyfrydwech f'enaid gwan;

Fy Mrawd a 'Mhriod fydd ef mwy
Yn mhob cyfyngder elwyf trwy.

- 2 A doed hi arnaf fel y dŵl,
Ymfrostitaf ynddo byth heb gŵl;
Fu neb o feibion Adda erioed
A rhwymau mwy i ganu ei glod.
- 3 Pwy o honoch chwi, gerubiad pur,
Seraphiaid ac angylion gwir,
A gafodd y fath fraint a mi
Trwy angeu'r Iesu ar Galfari? w.

156. *Angeu'r Groes.*

M. H.—Mamre, 14. Kent, 13.

Y MAE hapusrwydd pawb o'r byd
Yn gorphwys yn dy angeu drud;
Hyfrydaf waith angylion fry
Yw canu am fynydd Calfari.

- 2 O holl weithredoedd nef yn un,
Y benaf oll oedd prynu dyn;
Rhyfeddod mwyaf o bob oes
Yw'm Iesu yn marw ar y groes!
- 3 Wel, dyma'r trysor mwyaf drud,
Gwaed Iesu'n lifo dros y byd!
Fyth na foed ond ei farwol glwy'
Yn sylfaen pob caniadau mwy.
- 4 Darfydded canmawl neb rhyw un,
Darfydded sŵn am haeddiant dyn;
Darfydded ymfrost o bob rhyw—
'Does ymfrost ond yn ngwaed fy
Nuw. w.

157. *Rhinwedd y groes.*

M. H.—Brynteg, Y. 5. Spires, 33.

O IESU mawr! y Meddyg gwell,
Gobaith yr holl ynsoedd pell,
Dysg fi i seinio maes dy glod
Mai digyfnawid wyt erioed.

- 2 O! hoelia 'meddwl, ddydd a nos,
Crwydredig, wrth dy nefol groes;
A phlana'm hysbryd yn y tir
Sy'n lifo o lawenydd pur:
- 3 Fel bo fy nwydau drwg yn lân
Yn cael eu difa a'r nefol dan;
A chariad yn melysu'r groes,
Trwy olwg ar dy farwol loes.
- 4 Ti fuost farw, rhyfedd yw!
Er mwyn d'elynon i gael byw;
Derbyn i'th gŵl, a rho ryddhad
I'r sawl a brynaist â dy waed.
- 5 Fe gaiff dy enw anwyl glod
Pan ddarffo i'r ddaer a'r nefoedd fod,
Am achub un mor wael ei lun
Nad all'sai ei achub ond dy hun. w.

158. *Crist, nerth y credadyn.*

M. H.—Melindwr, 32. Spires, 33.

A R dy enw di, Greawdwr byd,
'Rwy'n rhoi f'ymddiried oll i gyd;

Rhyfedd mor wan wyf ddydd a nos,
'Dwy'n gwel'd dim gallu ond ar y
groes.

- 2 Dreffo, fy ffydd! rho afael gref
A'th freichiau'n dyn am dano ef;
Er ofnau fyrdd, na âd e'n rhydd,
Tra yn dy freichiau cari'r dydd.
- 3 Dyma fi, Iesu, fel yr wyf,
Cuddia fi yn dy nefol gwyl;
Can's dyna'r graig y gwnaf fy nyth,
'Does neb yn ofni yno byth.
- 4 Gâd i mi, Iesu, ddydd a nos,
I dreulio'm hamser tan dy groes;
'Does gyflwr arall dan y ne'
I'r ofnog rai yn addas le. w.

159. *Yr Iesu yn rhoddi ei hun.*

M. H.—Winchester, 9. Lancaster, 17.

O'R holl fendithion gadd y byd,
Wel dyma'r fwyaf un i gyd;
I'm Iesu ei hun
Dros aflau ddyn roi 'i fywyd pur.

- 2 Wel, f'enaid, bellach dos yn mlaen,
Nac ofna ddŵr, nac ofna dân;
Aeth dan y groes,
Ac angeu loes, ei hun o'm blaen.
- 3 Fe goncrodd angeu a'i farwol gledd,
Fe faeddodd uffern fawr a'r bedd;
Gwnaeth ffordd i mi,
Ar Galfari, o'r ddaer i'r nef.
- 4 Boed iddo mwy ganiadau o glod,
Tra nefoedd fawr a dae'r mewn bod;
Ac na foed sŵn
Ond am yr Oen a'i farwol glwyf.
- 5 O! ddwed pawb am rin y gwaed,
Maddeuant llawn, maddeuant rhad;
Dim achwyn mwy,
Ond canu am glwy' Calfaria fryn. w.

160. *Neb fel Iesu.*

M. H.—Melcombe, 15. Sebastian, 18.

T RA gallwyf byth anadlu a byw,
I Moliannu wnaaf fy Iesu gwiw;
O eithaf nef i uffern drist,
'Does neb i mi fel Iesu Grist.

- 2 Pan byddwy'n gorwedd dan fy maich,
Heb neb i'm helpio i'r lan a'i fraich;
Wel, dyma'r pryd, f'Anwylid mae
Yn arfer hofsi trugarhau.
- 3 Iaith i ddadguddio, ofer yw,
Beth yw melusdra hedd fy Nuw;
Pe d'wedwn tra fai ynof chwyth,
Melusach yw na dd'wedwn byth.
- 4 Rhagori ar ddengmil mae ei wedd,
'Rwy'n llawn foddloni ar ei hedd;
'Dwy'n 'mofyn pleser dan y nef
Ond digon o'i gyfeillach ef. w.

161. *Crist, drws a sylwedd y nefoedd.*

M. H.—Beza, 12. Sebastian, 18.

WRTH d'yystlys di, O Arglwydd cu!
Mae holl allweddau'r nefoedd

A myrdd i mewn, etto nid un [fry;
Ond dy rai anwyl di dy hun.

2 'Rwyf finnau'n teithio i'r bythol fyd;
Nis gwn nad nesaf wyf i gyd
I ddadleu'n wyneb angyu du
Na feddaf enw ond tydi.

3 Beth byna'm swydd o fewn y ne',
Beth byna'm gradd, p'le byna'm lle,
Yr holl hapusrwydd geisiaf fry
Fydd cadw'm golwg arnat ti.

4 Pe gado'r nef wnai f'Arglwydd cu,
Tywyllai'r nef fel uffern ddu;
'Does angel, sant, na seraph un,
Yn ddisglaer yno o hono'i hun.

5 'Dyw deall cwmni'r nef ynghyd,
A'r saint goleuaf sy'n y byd,
Yn ddim mewn nerth i chwilio i maes
Ogoniant Iesu Grist a'i ras. w.

162. *Gwrthddrych cariad.*

M. H.—Melcombe, 15. Sebastian, 18.

WRTH droi fy ngolwg yma i lawr
I gyrau'r holl greadigaeth fawr,
Gwrthddrych ni wél fy enaid gwan
Ond Iesu i bwysu arno'n rhan.

2 Dewisais ef, ac ef o hyd
Ddewisaf mwy tra yn y byd;
Can' gwynfyd ddaeth i'm henaid
tlawd—

Cael Brenin nefoedd imi'n Frawd.

3 Fy nghysur oll oddi wrtho dardd;
Mae'n Dad, mae'n Frawd, mae'n Briod
hardd;
F'Arweinydd llariaidd tua thref,
F'Eiriolwr cyfiawn yn y nef.

4 Fe garaf bellach tra fywyf byw,
Uwch creaduriaid o bob rhyw;
Er gwaethaf dae'r ac uffern drist,
F'anwlyd i fydd Iesu Grist.

5 O! pa'm yr wyt, fy enaid, clyw!
Am grwydro yn mhell oddi wrth fy
Ni chês fath bleser dan y nef [Nuw?
A gefais yn ei gariad ef.

6 Melus fel manna'r nefoedd fry
Yw hyfryd hedd f'Anwlyd cu;
Mwynhâd o'i gariad ef a'i ras,
Na'r diliau mêl sy'n well ei flas. w.

163. *Moli yr Oen.*

M. H.—Kent, 13. Lancaster, 17.

MOLIANNAF byth yr anwyl Oen—
Pa fodd y gallaf dewi a sôn?

Rhoes laeth a mêl o'r Ganaan fry,
A melus yw i'm henaid cu.

2 Fe'm rhoes i sefyll ar fy nhraed,
Lle'r own yn gorwedd yn fy ngwaed;
Fe'm cododd fel o farw i fyw,
Rhoes win ac olew yn fy mriw.

3 Cês enw newydd oddi fry,
Ar gareg wen; pa'm 'r ofnaf fi?
Yr hwn nis edwyn neb yn iawn
Ond a'i derbyniodd ef yn llawn.

4 Pa fodd am hyn nas canaf glod
I'r hwn a'm carodd cyn fy mod?
O! seintiau ac angylion fry!
Clodforwch chwi ef drosof fi. w.

164. *Croeshoelio'r byd trwy groes Crist.*

M. H.—Kent, 13. Lancaster, 17.

MAE rhyw ddirgelwch llawer mwy,
Oes, Iesu, yn dy farwol glwy',
Nag y gall sant tra ynddo chwyth,
Na seraph pur, ei ddeall byth.

2 Ni cheisiaf loches ond dy glwy',
Dan donau mawrion fwy na mwy;
Mae'th waed, yn nyfnder culni a
Yn abl fy rhoi i lawenhau. [gwae.

3 Cyflawna'th air, doed im a ddôl,
Dy eiriau di sy i gyd dan sêl;
Ni raid ond gair, a dyna i gyd,
I godi'm henaid i o'r byd.

4 Mae hyfryd swm dy Ysbryd pur,
Sy'n chwythu yr awelon gwir,
Yn peri im anghofio'r byd
Yn gyfan, a'i deganau i gyd.

5 'Rwyf wedi blino ar fyd o wae,
Lle nad oes bleser i'w fwynhau;
A'm blinder fyth yw'r un ag oedd,
Sef ffaelu'th garu wrth fy modd.

6 Os câf fi'th garu, dyro'r byd
I'r rhai sy'n rhoddi arno'u bryd;
Rho iddynt hawddfyd, parch, a bri:
Ni cheisiaf ond dy garu di. w.

165. *Eiriol ar sail y gwael.*

M. H.—Melindwr, 32. Leipsic, 31.

PECHADUR wyf, da gwyr fy Nuw,
Llawn o archollion o bob rhyw,
Yn byw mewn eisieu o waed y groes
Bob munyd awr o'r dydd a'r nos.

2 Yn nghanol cyfyngderau caeth,
A myrddiwn o ofidiau maith,
Gâd imi roddi pwys fy mhen
I orphwys ar dy fynwes wen.

3 O! cofia fi ger bron y Tad,
A dangos iddo werth dy waed;
O! dadleu'n awr yn nghanol ne'
I ti roi'th fywyd yn fy lle.

4 Gâd imi dreulio'm dyddiau i gyd
I edrych ar dy wyneb pryd;

Difyru'm hoes o awr i awr
I garu fy Eiriolwr mawr.

- 6 O! cofia fi pan bwy'n y bedd,
A chasgla'm llwch i'r lan mewn hedd;
O! arddel fi yn y farn a ddaw,
A gosod fi ar dy ddeheu law. W.

166. *Y ffordd newydd.*

M. H.—Angels' Hymn, 27. Lancaster, 17.

FFFORDD newydd wnaed gan Iesu
Grist

I basio heibio uffern drist,
Wedi ei phalmantu ganddo ef,
O ganol byd i ganol nef.

- 2 Agorodd ef yn lled y pen
Holl euraidd byrth y nefoedd wen,
'Roi rhyddid i'w gariadau ef
I mewn i holl drigfanau'r nef.
- 3 Os tonau gawn a stormydd chwith,
Mae Duw o'n tu, ni foddwn byth;
Credwn yn gryf, down, maes o law
Yn iach i'r lan yr ochr draw.
- 4 Myrddiynau o frodyr anwyl sy
O'u gofid oll yn gorphwys fry;
Chaidd neb o'r rhei'n yfyn'd yn rhydd
Heb brofi o bwys a gwres y dydd.
- 5 Pa'm y disgwyliwn fyn'd i'r nef
Heb gario'r groes a gariodd ef?
Mwy melus fydd y nefoedd pan
Yr elom iddi yn y man. W.

167. *Dewis Iesu.*

M. H.—Boston, 25. Sebastian, 18.

'RWY'N dewis Iesu a'i farwol glwy'
Yn Frawd a Phriod imi mwy;

Ef yn Arweinydd, Ef yn Ben
I'm dwyn o'r byd i'r nefoedd wen.

- 2 Wel, dyma un, O! d'wedwch p'le
Y gwelir arall fel efe,
A bery'n ffyddlawn im o hyd,
Yn mhob rhyw dralod yn y byd?
- 3 Pwy wrendy ruddfan f'enaid gwan?
Pwy'm cwyd o'm holl ofidiau i'r lan?
Pwy garia 'maich fel Brenin ne'?
Pwy gydymdeimla fel efe?
- 4 Wel, ynddo ymfrostiaf innau mwy;
Fy holl elynion, d'wedwch Pwy,
O'ch cewri cedyrn, mawr eu rhi,
All glwyfo mwy f'Anwylid i? W.

168. *Angeu Crist.*

M. H.—Leipsic, 31. Melindwr, 32.

CYFYNGDER mwya'n Prynwr
rhad

Oedd colli gweled gwedd y Tad,
Pan lefodd ar ben Calfari,
"Eloi, lama, sabachthani!"

- 2 O! feiau mawr, beth all'sech fwy
Na rhoddi i Frenin nefoedd glwy'?

Lladdasoch ef; fe drodd y rhod,
Mae dydd eich dial chwithau'n dod.

- 3 Dirgelwch o anfeidrol ryw
I'm Iesu farw ac yntau'n Dduw!
Mae'n bleser gan angylion nef
Fyfyrio ar ei angeu ef.

- 4 Dyma lle bydd fy nhrigfan i,
O fewn i glwyfau 'Mhrynwr cu;
Y man nas tyr euogrwydd trwy,
Y man nas meiddia Satan mwy. W.

169. "*Fy Anwylid sydd wyn
a gwridog.*"

M. H.—Mamre, 14. Tegid, 20.

OS gofyn neb sydd ar y llawr
Pam cara'in llyn fy Iesu mawr;
Pe gwelai pawb ef fel y mae,
Doi'r byd i'w garu yn ddilai.

- 2 'Does unrhyw harddwch yn y byd,
Nac un o fewn y nef i gyd,
Na gras, doethineb, nerth, na dawn,
Nad yw ef yn fy Iesu'n llawn.
- 3 Mae'n wyn—mae'n sanctaidd, mae'n
ddifai,
Mae'n wridog—colli ei waed a wnai;
Mae'n lawn tragwyddol—abertth
mawr
Yn gymmhwyys i mi, lwch y llawr.
- 4 'Nawr Brenin y brenhinoedd yw,
Uwch i'w gymmharu â dynolryw;
Rhinweddau'r Duwod yn gyttân
Sy'n awr yn ddisglaer ynddo ei hun. W.

170. "*Y Brenin ar ei fwrdd.*"

M. H.—Melcombe, 15. Lancaster, 17.

'NAWR ar ei fwrdd mae'r Brenin
mawr,

Mewn gwisg o gariad hyd y llawr,
Yn rhoddi'r rhad o'i hyfryd wledd
I mi faddeuant llawn a hedd.

- 2 Haul hyfryd yw i'm henaid gwan,
Sy'n rhoddi'r grasau i darddu i'r lan;
Mae'm hysbryd egwan wrth ei fodd
Pan t'wyno'i lewyrch arna'in rhodd.
- 3 Ond os absennol fydd efe,
A chwmmwl dudew yn ei le,
Ni feddaf ddim ond poen a gwae,
A rhyw anghredu, a llwfrhau.
- 4 Yn fuan tyr'd, fy Arglwyddi' dy hun,
Ac eistedd wrth dy fwrdd dy hun;
A boed dy wleddoedd i barhau,
A minnau byth i lawenhau. W.

171. *Nerth Crist o blaid pechadur.*

M. H.—Sebastian, 18. Caernarfon, 16.

GELYNION sydd o fesur mawr
Yn curo f'enaid gwan i lawr;
Rhaid i mi gael dy nefol ras
Cyn gallwy'n hollol gario'r maes.

- 2 Cref yw dy fraich, mawr yw dy rym,
Nid oes a saif i'w herbyn ddim;
Gair o dy enau di dy hun
Ladd fy ngelyniad bob yr un.
- 3 Rho i mi lechu yna'n glyd,
Tu hwnt i sw'n fy meiau i gyd,
Uwch twrf a themtasiynau'r llawr,
Dan gysgod dy gyfiawnder mawr. W.

172. *Haeddiant yr Oen.*

M. H.—Boston, 25. Sarum, 23.

- 'DOES arnaf eisieu yn y byd
Ond golwg ar dy haeddiant drud,
A chael rhyw brawf o'i nefol rin,
I'mado'n lân â mi fy hun.
- 2 'Rwyf yn ei wel'd, ei wel'd o bell,
Na'r cwbl dan yr haul yn well;
Ond O! na allwn ddringo'n awr
I'r man lle mae'n dyferu i lawr.
- 3 Er bod dy haeddiant gwerthfawr drud,
Yn fwy na'r nef, yn fwy na'r byd,
Yn rhyw anfeidrol berffaith iawn,
'Rwy'n methu gorphwys arno'n llawn.
- 4 'Rwy'n ymdrybaeddu yn fy ngwaed,
Yn nghanol dyrys anial wlad;
Yn ceisio dringo fyth i'r lan,
Heb etto ddod i'r hyfryd fan.
- 5 O flaen y drugareddfa fawr,
Yn trengu wrth dy draed i lawr,
Gwel y pechadur duaf gaed
Yn brefu am rinweddau'th waed. W.

173. *Cysgod Craig fawr.*

M. H.—Hen 100fed, 10. Eisenach, 11.

- RHYW wr—rhyfeddol wr yw ef—
Sydd imi'n lloches gadarn gref;
Fel uchel graig fy nghysgod fydd,
Rhag marwol wres y poethlyd ddydd.
- 2 Yr hynod Graig, ein Iesu cu,
Sy'n llawer uwch na'r nefoedd fry;
O dano ef y llecha'i'n glyd,
Yn mhob rhyw stormydd yn y byd.
- 3 Fe d'raw'd y Graig; mae ffrydiau hon
Yn oeri'r llosgfa dan fy mron;
Fe d'raw'd y Graig; a'i dyfroedd pur
Yw'm cysur yn yr anial dir.
- 4 Yn holltau'r Graig fy nhrigfa fydd,
Drwy ryfedd faith dragwyddol ddydd;
Caf yma hyfryd wedd fy Nuw,
Disgleiriad ei berffleithiau gwiw. D.C.

174. *"Byw i mi yw Crist."*

M. H.—Mamre, 14. Melcombe, 15.

- BYW im yw Crist, er bod mewn
bedd;
Byw im yn eiriol fry mewn hedd;

- Byw im yn Feddyg i fy nghlwy';
Byw'n Frawd a Phriod i mi mwy.
- 2 Byw'n Archoffeiriad ar fy rhan;
Byw'n nerth a phlaid i f'enaid gwan;
Byw'n Frenin ar ei orsedd fawr,
I'm hachub a'm gwaredu'n awr.
- 3 Byw imi'n Brophwyd mawr ei ddawn,
I'm dysgu yn rhyfeddol iawn;
I'm dwyn i ymwadu â mi fy hun,
Gan roi'r gogoniant iddo'n un.
- 4 Fy mywyd yw mewn cyflawnhâd;
Fy ngobaith cadarn am iachâd;
Fy Iachawdwriaeth oll, a'm cân,
Fy Ngheidwad yn y dŵr a'r tan. B. J.

175. *Coronwch Ef.*

M. H.—Winchester, 9. Lledrod, Y. 4.

- HENFFYCH i enw Iesu gwiw,
Syrthied o'i flaen angyllion Duw;
Rhowch iddo'r parch, holl deulu'r nef:
Yn Arglwydd pawb coronwch ef.
- 2 Chwyehwi a brynwyd trwy ei waed,
Plygwch yn isel wrth ei draed;
Fe'ch tynodd â thrugaredd gref:
Yn Arglwydd pawb coronwch ef.
- 3 Boed i bob llwyth a phob rhyw iaith,
Trwy holl derfynau'r ddaear faith,
Gydganu'n llafar iawn eu llef:
Yn Arglwydd pawb coronwch ef.
- 4 Er bod eu beiau'n aml iawn,
Mae ganddo iachawdwriaeth lawn;
Eu cânu'n wyn wna Brenin nef:
Yn Arglwydd pawb coronwch ef.
P. (cuf. W. G.)

176. *Gogoniant Crist yn y nefoedd.*

M. H.—Leipsic, 31. Melindwr, 32.

- TYR'D, nefol g'lomen, oddi fry,
A chod ni ar dy adenydd cu;
Esgyn a dwg ni fyny'n grwn
Uwch law holl bethau'r bywyd hwn.
- 2 Tu hwnt i'r wybren isaf hon,
Lle try tragwyddol oesau llon,
Y mae pleserau pur, dilyth,
A ffwrwthau i wleda'r enaid byth.
- 3 O! am gael golwg hoff o'r wlad,
A gorsedd ein tragwyddol Dad,
Lle'r eiste'n Prynwr mawr ei fri
Mewn corph cyfielyb i'n cyrph ni.
- 4 Y saint o'i gylch addoli maen',
A holl lu'r nef yn plygu o'i flaen;
Duw sy'n llewyrchu trwy y dyn
Ei bur ogoniant ar bob un.
- 5 Pa bryd daw'r dydd, fy anwyl Dduw,
Caf finnau esgyn yno i fyw,
Sefyll a phlygu yn eu plith,
Gwel'd, moli, a charu, f' Arglwydd
byth? Dr. W.

177. *Dyfais y Prynedigaeth.*

8. 8. 8.—Nazareth, 43. Nashville, 45.

- O! dyma'r ddyfais fwya'i maes,
Y fwya'i chariad, fwya'i gras,
Agorodd ffordd o'r ddae'r i'r nef;
Cariad heb gymmhar iddo'r un,
A nofiodd, yn ei waed ei hun,
Trwy angeu, oedd ei gariad ef.
- 2 Fe gongerodd, trwy angeuol glwy',
O elynion creulawn, nerthol, fwy
Nag all'sai byd i gongero'n un:
Fe faeddodd uffern eang, lawn,
Ar ben Calfaria un prydawn,
Yn lân heb neb ond ef ei hun.
- 3 Doed bellach Indiaid pella'r byd,
Doed gogledd, dwyrain, de, ynghyd,
Canent ei iachawdwriaeth ef:
Dadseinied holl dafodau'r byd,
Ac aur delynu'r nef ynghyd,
Na pheidient tra fo nef y nef.
- 4 Boed oesoedd meithion, fwy na mwy,
Heb rif, heb ddarfod arnynt hwy,
I ganu am dy ddirfawr boen:
Na thawed tafod o un rhyw,
Na dim o dan y nef sy'n byw,
Ond sôn am gongcwest addfwyn
Oen. w.

178. *Mawredd cariad Crist.*

8. 8. 8.—Nashville, 45. Llangoedmor, x. 9.

- NIS gall angylion nef y nef
Fynegu maint ei gariad ef,
Mae angeu'r groes yn drech na'u
dawn:
Bydd canu uwch am Galfari
Na glywodd yr angylion fry,
Pan ddelo Salem bur yn llawn.
- 2 Nis teimlodd neb ond ef ei hun
Anfeidrol werth fy enaid cun—[drud:
Uwch da, uwch aur, uwch perlau
Ni thalai dim ond gwaed fy Nuw—
Angeuol, farwol loes, a byw,
A'm prynai o dragwyddol lid.
- 3 Y penaf drysor heddyw yw,
O fewn y nefoedd, gwaed fy Nuw,
Holl sylwedd y caniadau i gyd;
A dyna'r gwaed a roddodd iawn
I ddwyfol ddigder, perffaieth lawn;
Fy hedd a'm cysur yn y byd.
- 4 Am iddo farw ar y bryn,
Cadd f'enaid bach ei brynu'n llyn,
A'i dynu o'i gadwynau'n rhydd:
Wel bellach, dan ei haeddiant ef,
Fel cysgod cedrwydden gref,
Gorphwysaf mwy yn ngwres y
dydd. w.

179. *Gorsedd gras ar Galfaria.*

8. 8. 8.—Altorf, 41. Nazareth, 43.

- BOED bryn y groes, boed Calfari, [bri,
Yn uwch na'r bryniau mwya' u
Can's yma collwyd gwaed fy Nuw;
Ac yma rhedodd cariad pur,
Yn afon ddirfrycheulyd, glir,
I'm golchi, 'r fflaidd, dua'i liw.
- 2 Na foed im feddwl, ddydd na nos,
Ond cariad perffaieth angeu'r groes;
Hwn alwaf mwy yn orsedd gras:
Ar Galfari mae mainge y nef,
Yn agos at ei groesbren ef;
Oddi yno rhoddir heddi i maes.
- 3 Beth bellach wnaeth a'r anial fyd
Sydd yn dymhestloedd trwyddo i gyd,
Bwystfilod rheibus ynddo o'r bron?
Mae genyf fil hyfrydach lle,
Mae'm Iesu eisoes ynddo fe,
Ond rhoi ffarwel i'r ddacar hon.
- 4 'Dwy'n ofni ond yr afon ddu
Sydd rhyngwyf a fy nghartref fry—
Yr angeu glâs wnaeth fyrdd yn
Fy enaid, 'mafael yno yn llaw [wan:
Yr hwn ei hun aeth drwyddi draw,
Ac yn ei law mi ddof i'r lan. w.

180. *Hawddgarwch Crist.*

8. 8. 8.—Nashville, 45. Llangoedmor, x. 9.

- NI welodd llygad dyn erioed,
Ni chlywodd clust o dan y rhod
Am neb cyffelyb iddo ef:
O! Rosyn Saron hardd ei liw!
Pwy ddod i maes rinweddau'm Duw?
Efe yw bywyd nef y nef.
- 2 Mae yn ei glwyfau drysor drud,
I faddeu beiau pena'r byd,
O flaen yr orsedd buraf sydd;
Ni all euogrwydd yno ddim,
Fe gyll holl ddeddfau Sinai'u grym;
Maddeuant perffaieth garia'r dydd.
- 3 Fe ddaw diwrnod—doed pan ddél,
A'r llygaid yma'u hun a'i gwel,
Pan ymddangos'i fawredd ef, [bri,
Mewn rhwysg a harddwch, parch a
Yn mhlith cwmpeini aneirif lu,
Fydd yn rhyfeddod nef y nef.
- 4 O! f'enaid, edrych arno'n awr,
Yn llanw'r nef, yn llanw'r llawr,
Yn holl ogoniant dŵr a thir;
Nid oes, ni fu erioed, ni ddaw,
O'r dwyrain i'r gorllewin draw,
Gyffelyb i'm Hanwlyd pur.
- 5 Mi garaf fy Anwlyd mwy,
Ddiodeffodd troswyf farwol glwy',
Agorodd ffynnon loyw, fyw,
I olchi hen archollion wnaed
Gan bechod cás, o'm pen i'm traed,
Y dyfroedd dardd dan groes fy
Nuw. w.

181. *Iawn a maddeuant.*

8. 8. 8.—Nashville, 45. Llangoedmor, Y. 9.

GWAED congwest ar Galfaria
fryn,

Am dani canodd myrdd cyn hyn :

Fe faeddwyd uffern faith i gyd ;

Fe brynwyd gwael golledig ddyd ;

Fe wnaed y ddwyblaid ddig yn un,

A gwaed Iachawdwr mawr y byd.

2 Wel, dyma'r Cyfaill goreu gaed ;
Mae'n gannil gwell na mam na thad ;

Yn mhob caledi fyddlawn yw :

Mae'n medru maddeu a chuddio bai,

Ac o'i wir fodd yn trugarhau

Wrth bechaduriaid gwael eu rhyw.

3 Yr afon fawr o waed y groes
Yw iechyd f'enaid ddydd a nos :

A thyma pam yr wyf yn fyw :

Mae'r ffynnon fywiol, fawr, ddi-drai,

Yn para byth i ddyfrhau—

Anfeidrol haeddiant gwaed fy Nuw.

4 Ei haeddiant mawr anfeidrol ef,
A lwy'r foddlonodd nef y nef,

A geidw'm henaid yn ddigryn ;

Yn ngwres y dydd a'r stormydd mawr.

Efe a'm daliodd hyd yn awr :—

Gogoniant byth i Geidwad dyn.

M. R.

182. *Cwmp Eden, a chodiad
Calfaria.*

8. 8. 6.—Sharon, 52. Henffordd, 54.

YN Eden, cofiaf hyny byth,

Bendithion gollais rif y gwllith ;

Syrthiodd fy nghoron wiw :

Ond buddugoliaeth Calfari

Ennillodd hon yn ol i mi ;

Mi ganaf tra bywyf byw.

2 Ar Galfari, yn ngwres y dydd,
Y caed y gwystl mawr yn rhydd,

Trwy gollu gwaed yn lli' ;

'Nawr dim heb dalu, rhoddwyd iawn

Nes clirio llyfrau'r nef yn llawn,

Heb ofyn dim i mi.

3 Ffydd, dacw'r fan, a dacw'r pren,
Yr hoeliwyd arno D'wysog nen,

Yn wirion yn fy lle :

Y ddraig ysigwyd gan Dduw-ddyn,

Can's clwyfwyd dau, gorchfygodd Un,

Ac Iesu oedd efe. W.

183. *Bachgen a aned i ni.*

M. S.—Morganwg, 65. Bethania, 66.

BACHGEN a aned, Mab row'd in ;

Ei enw sy'n Rhyfeddol ;

Ar ysgwydd hwn llywodraeth gaed,

Duw cadarn, Tad tragwyddol.

2 Chwilio ei berson hardd, a'i waith,
Sy'n orchwyl maith anfeidrol ;

Fe elwir yma, a thrwy'r ne',

Ei enw e'n Rhyfeddol.

3 Deonglwch hyn, ddysgedig rai :

Rhyfeddu mae'r cenhedloedd—

P'odd gall'sai Mair ei gynnwys ef

Na chynnwys nef y nefoedd ?

4 Mae holl ddoethineb Duw ynghyd

Yn cwrddydd yn ei berson ;

Nid rhyfedd fod myrddynau'r nef

'N ei foli ef yn gysson. W.

184. *Cyflawnder Crist.*

M. S.—Dyfrdwy, 63. Silesia, 62.

O'I ystlys bur yn cwmpo i lawr

Yn afon fawr lifeiriol,

Hedd a maddeuant sy'n ddi-drai,

Fyth i barhau'n dragwyddol.

2 Rhaid i mi gael pob gras, pob dawn,

O'th drysor llawn yn gyfan ;

Ac oni chaf, fy enaid prudd

A gyll y dydd yn fuan.

3 Dy wisg dy hun, cyflawnder hael,

Raid i mi gael yn mlaenaf ;

Nid oes ond ofni dan fy mron

Nes cafwyf hon am danaf.

4 Dy nerth drachefn, rho i'm rhan ;

Nid wyf ond gwan yn erbyn

Torf o elynion crewlawn cry'

Yn wastad sy'n fy nghanlyn.

5 O! fy Iachawdwr gwerthfawr, rhad !

Nid oes ond gwaed dy galon,

Yn unig gysur dan y ne'

Ddyddana'r pererinion. W.

185. *Gorphenwyd.*

M. S.—Morganwg, 65. Oldenburg, 60.

PAN hoeliwyd Iesu ar y pren,

Yr haul uwch ben dywyllwyd ;

Ond wele! yn y t'wyllwch mawr

Daeth gwawr o'r gair "Gorphen-

wyd !"

2 Pan y croeshoeliwyd Iesu cu,
Pyrth uffern ddu a lonwyd ;

Ond trodd y pyrth i siomiant trist

Pan lefodd Crist, "Gorphenwyd !"

3 Pan y dechreuodd Crist dristau,

Telynau'r nef ostegwyd ;

Ond dyblodd cân y drydedd nef

Pan lefodd ef, "Gorphenwyd !"

4 Holl lafur Crist trwy boenus daith

A'i galed waith ddi-benwyd,

Pan roes, a'i olaf anadl gref,

Yr uchel lef, "Gorphenwyd !"

186. RHAN II.

M. S.—Morganwg, 65. Oldenburg, 60.

MUR y gwahan dros amser maith,

Na ddo un waith, ni sylfwyd ;

Dattododd hwn, er cryfed oedd,

O flaen y floedd, "Gorphenwyd !"

- 2 Holl allu Satan roed yn gaeth,
A'r fuddugoliaeth gafwyd,
Pan lefodd Crist, ar derfyn awr
Y rhyfel mawr, "Gorphenwyd!"
- 3 Cyfiawnder Duw mewn dwyfol iawn
Yn gyflawn a foddlonwyd,
Pan lefodd Crist y nawfed awr
Y gwerthfawr air, "Gorphenwyd!"
- 4 Yr ebyrth oll er dechre'r byd,
Yn Nghrist a gydsylweddwyd;
Ei Jubili, trwy'i angu ef,
Gyhoeddai'r llef, "Gorphenwyd!"

187. RHAN III.

M. s.—Silesia, 62. Oldenburg, 60.

- M**AE Duw yn maddeu a glanhau,
Yn angu'r Oen a laddwyd;
A dyma waith efengyl gref,
Adseinio'r llef, "Gorphenwyd!"
- 2 I'r gwan gan Satan lawer gwaith
Colliadau 'i daith edliwiwyd;
Ond caed diangfa lawer tro
Wrth gofio'r gair, "Gorphenwyd!"
- 3 Troes cysgod angu'n foreu ddydd,
Ei 'stormydd a ostegwyd,
Wrth gofio, yn yr oriau blin,
Am rin y gair, "Gorphenwyd!"
- 4 Daw gweiniaid Seion uwch law poen
I wydd yr Oen a laddwyd;
Ar ben eu taith cânt hwythau'n wir
Gydwadeddi'r gair, "Gorphenwyd!"
D. JS.

188. Y gân newydd.

M. s.—Silesia, 62. Aberystwyth, 61.

- M**AE'r gwaed a redodd ar y groes
O oes i oes i'w gofio;
Rhy fyr yw tragwyddoldeb llawn
I ddyweyd yn iawn am dano.
- 2 Prif destyn holl ganiadau'r nef
Yw, "Iddo ef," a'i haeddiant;
A dyna sain telynau glân
Ar uchaf gân gogoniant.
- 3 Mae hynod rinwedd gwaed yr Oen,
A'i boen wrth achub enaid,
Yn seinio'n uwch ar dannau'r nef
Na hyfydd lef seraphiaid.
- 4 'Mhen oesoedd rif y tywod mân
Ni bydd y gân ond dechreu;
Rhyw newydd wyrth o'i angu drud
A ddaw o hyd i'r goleu.
- 5 Ni thraethir maint anfeidrol werth
Ei aberth yn dragwydd:
Er treulio myrdd o oesoedd glân,
Ni bydd y gân ond newydd. RT. W.

189. Digonolrwydd aberth Crist.

M. s.—Dyfrdwy, 63. Mary; 69.

- N**A foed i'm henaid euog trist
Ond haeddiant Crist yn gyfran;

Ei aberth ef, llawn ddigon yw
I feddwl Duw ei hunan.

- 2 Os daw cydwybod lawn o dân,
Cyfiawnder glân, a'r gyfraith,
I'm gofyn mwy, fy ateb llawn
Yw'r iawn a dalwyd unwaith.
- 3 Melldithied Ebal uwch pob bai,
Taraned Sinai danllyd; [wledd,
Yn nghysgod Crist, a'i iawn, *caf*
Heb ofni cledd na drygfyd.
- 4 Pwy draetha'n llawn ddyfnderoedd
Yr aberth a'i fendithion? [gwerth
I ddyd caed heddwech nef yn ol,
A Duw'n dragwyddol foddlon.
- 5 Rhyfeddir byth y geni'n dlawd,
Y byw dan wawd a chroesau,
Y dioddef cosb heb unrhyw fai,
A'r ufuddhau heb rwymau.
- 6 Yr uchel gân fydd, "Iddo ef!"
Trwy nef y nef yn seinio:
Yr ing, yr iawn, a'r gwaedlyd chwys,
A felus gofir yno. R. O.

190. Myfyrdod ar Grist.

M. s.—Silesia, 62. Dyfrdwy, 63.

AR Grist a'i angu boed o hyd
Ein bryd a'n myfyrdodau;
Mae'n ogoneddus, hawddgar iawn,
A llawn o ryfeddodau. J. H.

191. Enw grasol Iesu.

M. s.—Morganwg, 65. Persia, 68.

- M**AE enw Crist i bawb o'r saint
Fel enaid tywalltedig,
Ac yn adfywiol iawn ei rin
I'r enaid blin lluddedig.
- 2 Pan fyddo f'enaid yn y llwch,
A th'wyllwch fel y fagddu,
Mae dawn a nerth i'm dwyn yn ol
Yn enw grasol Iesu.
- 3 Gobeithiwch ynddo, bawb o'r saint,
Er cynmaint yw eich gofid,
Gan wybod fod eich Priod gwiw
Yn ffyddlawn i'w addewid. JS. H.

192. Crist yn bob peth.

M. s.—Sabbath, 59. Oldenburg, 60.

- S**ANCTEIDDRWYDD im yw'r Oen
di-nam,
'Nghyfiawnder, a'm doethineb,
Fy mhrynedigaeth o bob pla,
Fy Nuw i dragwyddoldeb.
- 2 'Dall'Satan, deddf, na gweddill bai,
Ddim damnio rhai crediniol:
Mae gwaed yr Oen âg uchel lef
O fewn i'r nef yn eiriol.
- 3 O! golch fi beunydd, golch fi'n lân
Golch fi yn gyfan, Arglwydd;

Fy nwyllaw, calon, pen, a'm traed,
Golch fi â'th waed yn ebrwydd.

4 Bedyddia fi â'r Ysbryd Glân,
Fêl tân pŵerus nerthol;
Caiff ysbryd barn a llosgfa fod
Ar bechod yn wastadol.

5 Gwasgara weddill pechod cas,
Sêl fi â'th ras yn drigfan,
Yn berffaith hardd, yn deml wiw,
Adeilad Duw ei hunan.

6 O fewn i'r wlad tu draw i'r bedd
Caf weled gwedd ei wyneb,
Ac yn ei fynwes llechu caf,
Hyd eithaf tragwyddoldeb.

7 Fe gasgla'm llwch o'r bedd i'r lan,
Yn gyfan ac yn gryno;
Caf gorph fel fy Anwylyd gwiw,
O hyfryd liw'n disgleirio. w.

193. *Tegwch a gras Crist.*

M. s.—Morganwg, 65. Baden, 64.

MAE'm Prynwr mawr yn Dduw, yn
Ac felly'n perthyn imi; [ddyn,
Tywysog cadarn, Brenin cry',
Yw'r Iesu fu'n fy mhrynu.

2 Mae'n wyn a gwridog yn ddi-lai,
Ar ddengmil mae'n rhagori;
Nid oedd neb teilwng ond efe
Fod yn y ne'n teyrnasu.

3 Mae'n wridog, fe ddioddefodd fry
Ar Galfari farwolaeth;
Fe'n prynodd trwy ei waed di-nam
O ddygn ddamnedigaeth.

4 Pe chwiliid fry yn mhilid y sêr,
Y byd, a'r dyfnder isod,
'Does neb a fu, na neb y sy,
Gyffelyb i fy Mhriod.

5 Mae ynddo ddwfn fôr di-drai
O gariad a thosturi;
Mae'n barod iawn i faddeu bai
Ei briod a'i ddyweddi.

6 Ni feddaf ffryd na mam, na thad,
A'r cyfryw gariad imi;
Mewn culni, gofid, poen, a gwae,
Yn wastad mae'n fy ngharu. w.

194. *Noddfa yr enaid yn Nghrist.*

M. s.—Sabbath, 59. Trallwm, 67.

TI yw fy ngrym, fy nghraig, a'm tŵr,
Fy noddfa siwr o ymwared;
Fy nrygu mae yn ngallu pwy?
Ynot yr wy'n ymddiried.

2 Fy hedd a'm cysur oddi fry
Yn tarddu sy yn gysson;
Oni bae hyn, gan swn pob gwae,
Llewygu wnai fy nghalon.

3 Castell wyt ti, Tŵr cadarn cry',
Yn nyddiau du caethiwed;
Dy enw, Iesu, yn noddfa cawn,
Gysurus iawn i'r gwiniaid.

4 Pan ddelo drygau rif y gwllith
I mewn i blith dy bobol,
A'r ffwrn saith beethach, y pryd hyn
Ti fyddi yn y canol. w.

195. *Archoffeiriad trugarog.*

M. s.—Morganwg, 65. Dyfrdwy, 63.

COFFAWN yn llawen gyda pharch
Am ras ein Harchoffeiriad;
Un yw o galon dyner iawn,
A mynwes law'n o gariad.

2 Ni ddiffydd lin fo'n mygu byth,
Yn fflam fe'i chwyth yn hytrach;
Y gorsen ysig byth ni tŵr;
Y gwan, fe'i gyr yn gyfach.

3 Am hyny, yn ei nerth a'i nawdd
Rhown ninnau'n hawdd ein hyder;
Cawn dderbyn gwaredigaeth gu,
Mewn awr o ddu gyfyngder. Dr. w.

196. *Brawd yn Brynwr.*

M. s.—Sabbath, 59. Morgauwg, 65.

DUW ynddangosodd yn y cnawd,
Fe gafwyd Brawd yn Brynwr;
Ni chollir neb, er gwaelod fo,
A gredo i'r Gwaredwr.

2 Yr aberth mawr fu ar y groes,
A'r iawn a roes yr Iesu,
Yw'm hunig obaith yn mhob man
Daw f'enaid gwan i fyny. J. H.

197. *Pob peth yn Nghrist.*

M. c.—Martyrdom, 90. Gloucester, 76.

TI, Iesu, ydwynt oll dy hun
Fy meddiant ar y llawr;
A thi dy hunan fydd fy oll
O fewn i'r nefoedd fawr.

2 Mae'n ymuniadau maith eu hyd
Yn pwyntio oll yn un,
Dros bob gwrthddrychau is y sêr,
Ac atat ti dy hun.

3 O! fyynnw trugareddau maith!
Diderfyn yw dy ras,
I roi trysorau pena'r nef
I'r tlotaf un i maes.

4 Fy unig gysur dan bob gwae
Dy fod di imi'n Dduw;
Ac yn dy gysgod mi af trwy
Gystuddiau o bob rhyw.

5 Anghyfnewidiol gair y nef,
Ond cytnewidiol fi;
Am hyn mi safaf, doed a ddêl,
Mae'r afael sicraf fry. w.

198. *Golud Crist.*

M. c.—St. Stephen, 78. Martyrdom, 90.

Y MAE trysorau dwyfol ras
O lawer uwch eu rhyw
Na dim, o'r nefoedd faith i'r byd,
Ericod a grëodd Duw.

3 Tra caffwyf yfed ar fy nhaith
O'r ffynnon loyw glir,
Nid ofnaf rounyn, er eu grym,
O ddrygau'r anial dir.

3 Er fod picellau tanllyd iawn
Yn hedeg yn eu grym;
Yn erbyn cariad dwyfol pur
Nis gallant ddrygu dim.

4 Ac mi ymfrostia' yn nerth y nef—
Yn nerth y nef ei hun;
Fe bwysa haeddiant dwyfol pur
Fwy na phechodau dyn. w.

199. *Gobaith trwy'r gwaed.*

M. C.—St. Mary, 92. Windsor, 95.

WEL, dyma'r eiddil, dyma'r gwan,
Yn gruddfan wrth dy draed,
Tu hwnt pob gobaith i gael byw
Ond trwy dy ddwyfol waed.

2 Rhifedi 'meiau sydd dros ben
Pob haeddiant oll o ddyn;
Ac nid oes genyf noddfa im
Ond haeddiant Duw ei hun.

3 Mor anobeithiol yw fy mriw,
'Da'i 'mofyn meddyg mwy
Ond ato ei hunan ar y pren
Ddiodefodd farwol glwy'.

4 Am iddo yno grymu ei ben,
A marw ar y groes,
Mwy na rhifedi beiau'r byd
Yw haeddiant dwyfol loes.

5 Wel, dyma'r unig fan y mae,
Os oes, im gael iachâd;
Ac yma credaf, os câf rym,
Mewn dynol ddwyfol waed;

6 Ac yna gwnaed y ddaear fawr
Ei gwaethaf, foreu a nawn;
O fewn fy noddfa sanctaidd bur,
Y byddaf ddedwydd iawn. w.

200. *Efordd at yr Orsedd.*

M. C.—Martyrdom, 90. Ballerma, 91.

MAE pyrth y nef o led y pen,
Mi welaf fôr o waed,
Y gallaf fi'r ffeiddiaf ddyn,
Yn hollol gael iachâd.

2 Mae'r orsedd fawr yn awr yn rhydd,
Gwrandewir llais y gwan;
Wel, cyfod bellach, f'enaidd prudd,
Anadla tua'r lan.

3 Wel, anfon eirchion aml rif,
I mewn i byrth y nef;
Gwrandewir pob amddifad gri
Yn union ganddo ef.

4 Myfi anturia'n awr yn mlaen,
Heb alwad is y ne',
Ond fod perffeithrwydd mawr y groes
Yn ateb yn fy lle.

5 Calfaria fryn yw'r unig sail
Adeilaf arno mwy;

A gwraidd fy nghysur i'yth gaiff fod
Mewn dwyfol farwol glwy'.

6 Ellyllon uffern nis gall ddim,
Er cymmaint yw eu rhi';
Myrddynau o weithiau mwy yw pwys
Och'neidiau Calfari. w.

201. *Y groes a'r eiriolaeth.*

M. C.—Martyrdom, 90. Ballerma, 91.

MI dafla' maich oddi ar fy ngwar
Wrth deimlo dwyfol loes;
Euogrydd fel mnyddau'r byd
Dry'n ganu wrth dy groes.

2 Os edrych wnafl i'r dwyrain draw,
Os edrych wnafl i'r de,
Yn mhlith a fu, neu ynte ddaw,
'Does debyg iddo fe.

3 Fe rodd ei ddwyllaw pur ar led,
Fe wisgodd goron ddrain,
Er mwyn i'r brwnt gael bod yn wyn
Fel hyfryd lian main.

4 Esgyn a wnaeth i entrych nef
I eiriol dros y gwan;
Fe sugna f'enaidd innau'n lân
I'w fynwes yn y man.

5 Ac yna câf fod gydag ef
Pan êl y byd ar dân,
Ac edrych yn ei hyfryd wedd,
Gan' harddach nag o'r blaen. w.

202. *"Anfeidrol ddwyfol glwyf."*

M. C.—Martyrdom, 90. St. Stephen, 78.

NIS gall angylion pur y nef,
A'u doniau aml hwy,
Fyth osod allan werthfawr bris
Anfeidrol, ddwyfol glwy'.

2 Dioddefodd angeu, dygn boen,
A gofir tra bo'r nef;
Fy nerth, fy nghyfoeth, a fy mraint,
A'm noddfa lawn yw ef.

3 Fe'm denodd i, yn ddirgel iawn,
A distaw, ar ei ol;
Ac mewn afonydd dyfnion, llawn,
Fe'm cym'rodd yn ei gôl.

4 Na foed fy mywyd bellach mwy
Yn eiddo i mi fy hun;
Ond treulier fy munydau i gyd
Yn glod i'm Harglwydd cun.

5 A gâd im brofi'th nefol hedd
Yn mhob anadliad pur;
Ac felly myn'd o'r byd i'r bedd
Mewn hun nefolaidd wir. w.

203. *Iesu yn fwy na'r nef.*

M. C.—Martyrdom, 90. Gloucester, 76.

NI feddaf ar y ddaear fawr,
Ni feddaf yn y ne',
Neb ag a bery'n anwyl im
Yn unig ond efe.

2 Mae ynddo'i hunan drysor mwy
Na fedd yr India lawn;
Fe brynodd imi fwy na'r byd
Ar groesbren un prydawn.

3 Fe brynodd imi euraidd wisg,
Trwy ddioddef marwol glwy';
A'i angeu ef a guddia m gwarth
I dragwyddoldeb mwy.

4 O! na allwn rodio er ei glod,
Ac iddo bellach fyw,
A phob anadliad fyr'd i maes
I ganmol gras fy Nuw. w.

204. *Melusder a phurdeb cariad Crist.*

M. C.—Farrant, 83. Tiverton, 86.

O! DEFFRO'n foreu, f'enaid gwan,
Ar doriad cynta'r dydd,
A llwyr gysegrea ddyddiau d'oes
I'r gwrthddrych goreu sydd.

2 Caf yfed yma gariad pur,
Na phrofodd enawd mo'i ryw,
Ac ymddifyru uwch y byd,
Ar bur bleserau'm Duw.

3 Uwch cyrhaedd pob serchiadau gwael
Yw'r cariad pur ei fias
Ag sydd yn lifo'n loyw ffrwd
O iachawdwriaeth gras.

4 Yma dymunwn dreulio'm hoes,
O foreu hyd brydnawn;
Lle cawn i wlo cariad pur
Yn ddagrau melus iawn. w.

205. *Dyfinderoedd gras.*

M. C.—St. Ann. 79. Christchurch, 85.

HYD yma, ni ddych'mygodd dyn,
Dan entrych awyr las,
Y fath ddyfinderoedd hyfryd sydd
Mewn gwaredigol ras.

2 Ni fu trugaredd faith, na gras,
Na chariad is y nef,
Yn mhlith angylion ucha'u gradd,
Cyffelyb sy ynddo ef.

3 O! annherfynol fôr didrai,
O haeddiant ac o ras,
'Dall tragwyddoldeb, er ei hyd,
Ei ffeindio fyth i maes.

4 Ac yn ei gariad dwfn a maith,
Mi nosiaf tua'r nef;
Ac nid oes dymnhestl fyth, na thon,
Yn rhuo ynddo ef.

5 A chaf, ar ol blinderau maith,
Yn hyfryd lanio draw;
Ac yfed gwleddoedd sanctaidd, pur,
Ryw ddedwydd ddydd a ddaw. w.

206. *Ffyddlondeb Crist.*

M. C.—Ballerma, 91. Martyrdom, 90.

NI fethodd gweddi daer erioed
A chyrhaedd hyd y nef;

Ac mewn cyfyngder, f'enaid, rhed
Yn union ato ef.

2 Ac nid oes cyfaill mewn un man,
Cyffelyb iddo'n bod,
Pe baem yn chwilio'r ddaear faith,
A holl derfynau'r rhod.

3 Yn mhob rhyw ddoniau mae yn fawr,
Anfeidrol yw ei rym,
Ac nid oes pwysau ar ei ras,
Na'i haeddiant dwyfol ddim.

4 Mae ei ffyddlondeb fel y môr,
Heb fesur, ac heb drai;
A'i drugareddau hyfryd sy
'N dragwydd yn parhau. w.

207. RHAN II.

M. C.—Ballerma, 91. Martyrdom, 90.

ANTURIAF at ei orsedd fwy'n
Dan eithaf tywyll nos;
Ac mi orphwysaf, doed a ddél,
Ar haeddiant gwaed ei groes.

2 Mae ynddo drugareddau fil,
A chariad heb ddim trai,
A rhyw ffyddlondeb fel y môr
At ei gystuddiol rai.

3 Mi rof ffarwel i bob rhyw chwant—
Pob pleser is y nen;
Ac'rwy'n cymmeryd Iesu o'm bodd
Yn Briod ac yn Ben.

4 Ni welaf wrthddrych mewn un man,
O'r ddaear lās i'r ne',
A dal ei garu tra fwyf byw,
Yn unig ond efe. w.

208. *Ymddifyru yn yr Iesu.*

M. C.—French, 77. Farrant, 83.

IESU, difyrwch f'enaid drud
Yw edrych ar dy wedd;
Ac mae llyth'renau d'enw pur
Yn fywyd ac yn hedd.

2 A than dy aden dawl, bur,
'Rwyf yn dymuno byw,
Heb ymbleseru fyth mewn dim
Ond cariad at fy Nuw.

3 O! cau fy llygaid, rhag im wel'd
Pleserau gwâg y byd,
Ac i mi wyro byth oddi ar
Dy lwybrau gwerthfawr drud.

4 'Does genyf ond dy allu mawr
I'm nerthu i fyn'd yn mlaen;
Dy iachawdwriaeth yw fy ngrym,
Fy nghongwest, a fy nghan.

5 Melusach nag yw'r diliau mêl
Yw munyd o'th fwynhau;
Ac nid oes genyf bleser sydd
Ond hyny yn parhau.

6 A phan y syrthio ser y nen,
Fel ffigys i'r llawr,

Bydd fy nyddanwch, heb ddim trai,
Oll yn fy Arglwydd mawr. w.

209. *Pechod yn croeshoelio Crist.*
M. c.—Bangor, 94. Worcester, 96.

FY meiau trymion, luoedd maith,
A waeddodd tua'r nen;
A thyna pa'm 'roedd rhaid i'm Duw
Ddioddef ar y pren.

2 Hwyl dy fradychodd, anwyl Oen,
Hwyl oedd y goron ddrain,
Hwyl oedd y fflangell greulawn, gref,
Hwyl oedd yr hoelion main.

3 Fy meiau oedd y waywffon
Drywanai 'i ystlys bur,
Fel rhedodd ffrwd o dan ei fron
O waed a dyfroedd clir.

4 O! gariad anorchfygol, maith,
Heb gymmhar iddo'n bod;
Cariad, i angel ac i saint,
O anghymharol nôd.

5 O! maddeu mai, a chliria'n llwyr
F' euogrywydd oll i gyd;
Ac na'd fi glwyfo'th fawredd mwy
Tra 'n aros yn y byd. w.

210. *Bendithion y pryndedigaeth.*
M. c.—French, 77. Christchurch, 85.

Y CWBL feddaf oll yn un,
O entrych nen i'r llawr,
A row'd yn nghadw i gyd dan sêl
Yn haeddiant Iesu mawr.

2 Mae yma ffynnon sy'n glanhau
Budreddi'r brwnt yn lân;
A hyfryd olchi'r ffaidd, cás,
Yn loyw fel y gwlan.

3 'Does unrhyw gyflwr is y nef
A glyw'd am dano sôn,
Y pwysa'i anwireddau fwy
Na gwerthfawr waed yr Oen.

4 Maddeuant sy yma, perffaith, llawn,
I'r cystuddiedig rai;
Mae'r haeddiant fry yn clirio'n lân
Bob rhyw aneirif fai. w.

211. *Yr un testyn.*

M. c.—St. Stephen, 78. Farrant, 83.

YN mhlith holl ryfeddodau'r nef,
Hwn yw y mwyaf un,
Gwel'd yr anfeidrol ddwyfol Fod
Yn gwisgo natur dyn.

2 Ni chaiff fod eisieu byth, na thrai,
Tra seren yn y nef,
Ar neb o'r rhai a roddo'u pwys
Ar ei gyfiawnder ef.

3 Doed y trueiniaid yma 'nghyd,
Finteioedd heb ddim rhi';
Cânt eu diwallu oll yn llawn
O ras y nefoedd fry.

4 Fe ylech ein beiau i ffwrdd a'i waed,
Fe'n càna oll yn wyn;
Fe'n dwg o'r anial maith i maes,
I ganu ar Seion fryn. w.

212. *Yr un testyn.*

M. c.—St. Ann, 79. Christchurch, 85.

WEL, dyma gyfoeth gwerthfawr,
llawn,

Uwch holl drysorau'r llawr,
Wedi ei roi gadw oll ynghyd
Yn haeddiant Iesu mawr.

2 Ei gariad lifodd ar y bryn,
Fel moroedd mawr di-drai;
Ac fe bwrcasodd yno hedd
Tragwyddol i barhau.

3 Ei gariad bery pan bo'r byd
A'r haulwen fawr yn ddim;
Ac nid oes gariad yn y byd
Gyffelyb idd ei rym.

4 Pan syrthio'r sêr fel ffigys fr,
Fe bery gras fy Nuw:
A'i faith flyddlondeb tra fo nef,
Anghyfnewidiol yw. w.

213. *Rhagoriaeth doniau Crist.*

M. c.—Tallis, 84. St. Stephen, 78.

FFARWEL, greaduriaid gwycha'u
rhyw,

Pob enwau is y ne';
Ni welaf wrthddrych wrth fy modd
Yn unig ond efe.

2 Mae'i doniau yn rhagori 'mhell
Ar holl frenhinoedd byd;
A theimlo 'rwyf ei fod ei hun
Yn hollol lauw 'mryd.

3 Mae'i eiriau fel y diliau mêl,
A'i holl orch'mynion sy
I gyd yn dangos rhinwedd maith
Sancteiddrwydd nefoedd fry.

4 Mae'i addewidion fel yr haul,
Yn sier gadw'u lle;
Ac nid a'r sillaf leia' ar goll
O'i hyfryd eiriau e'.

5 A minnau'n hollol rof fy mhwys
Ar allu 'Mrenin mawr,
Yr hwn a'm nertha i fyned trwy
Gystuddiau maith y llawr. w.

214. *Y cyfan dan awdurdod
Crist.*

M. c.—St. Ann, 79. St. James, 82.

'DA'I mofyn haeddiant byth, na
nerth,

Na ffafr neb, na'i hedd,
Ond hwnw'n unig gwyd fy llwch
Yn fyw i'r lan o'r bedd.

2 Mae'n eistedd ar ddeheulaw'r Tad,
Ar orsedd fawr y nef;

Ac y mae'r cyfan sydd mewn bod
Dan ei awdurdod ef.

- 3 Fe gryn y ddae'r ac uffern fawr
Wrth annaid T' wysog nen;
O! fath ogoniant hwnw fu
Yn dioddef ar y pren.
- 4 O Iesu! cymmer fi i gyd,
Fel mynost gad im fod,
Ond im gael treulio pob yr awr
Yn hollol i dy glod. W.

215. *Y cwbl yn Nghrist.*

M. C.—Martyrdom, 90. Bedford, 89.

MI af yn mlaen yn nerth y nef
Tua'r paradwysaidd dir;

Ac ni orphwysaf nes cael gwel'd
Fy etifeddiaeth bur.

- 2 Mae llais yn galw i maes o'r byd
A'i bleser o bob rhyw;
Minnau wrandawa'r hyfryd sw'n—
Llais fy Anwylyd yw.
- 3 'Dwy'n gwel'd ar aswy nac ar dde,
'Mhlith holl wrthddrychau'r byd,
Ddim dâl ymddiried yn ei nerth,
Na rhoddi arno 'mryd.
- 4 Iesu yw tegwch mawr y byd,
A thegwch pena'r nef;
Ac y mae'r cwbl sydd o werth
Yn trigo ynddo ef.

- 5 A boed fy mhleser bellach byth
O dan ei aden wiw;
Na foed difyrwch genyf mwy
Mewn dim ond yn fy Nuw. W.

216. *Coroni Iesu yn ben.*

M. C.—St. Ann, 79. St. George, 81.

DYRCHAFER enw Iesu cu
Gan seintiau is y nen;

A holl aneirif luoedd nef,
Coronwch ef yn ben.

- 2 Angylion glân, sy'n gwylio'n gylch
O ddeutu ei orsedd wen,
Gosgorddion ei lywodraeth ef,
Coronwch ef yn ben.
- 3 Hardd lu'r merthyri, sydd uwch law
Erlyniaeth, braw, na sen,
A llafar glod ac uchel lef,
Coronwch ef yn ben.
- 4 Yr holl brophwydi'n awr sy'n gwel'd
Y Meichiau mawr heb len,
A'i apostolion yn gyd-lef,
Coronwch ef yn ben.
- 5 Pob perchen enw neb ond hwn
Dan gwmpas haul y nen,
Ar fôr a thir, mewn gwlad a thref,
Coronwch ef yn ben.
- 6 Na enwer enw neb ond hwn
Fu farw ar y pren,
Drwy'r ddaear faith, nac yn y nef:
Coronwch ef yn ben. E. E.

217. *Moliant i'r Oen.*

M. C.—Tiverton, 86. Bedford, 89.

CYDUNWN â'r angylion fry,
Ein tannau yn gyttân;
"Deng mil o filoedd yw eu cân,
Er llyn nid yw ond un."

- 2 Os ydyw'r Oen fu farw'n sail
Eu holl ganiadau hwy,
Mae'n haeddu, am farw drosom ni,
Ein mawl fil filoedd mwy.
- 3 Ac ef yn unig biau'r mawl,
Drwy ddwyfol hawl ddilyth,
A chlod uwch law a allwn ni
Ei roddi iddo byth.
- 4 Cyduned pob creadur byw,
Uwch law ac is y nen,
I roddi ynghyd, can's teilwng yw,
Y goron ar ei ben.
- 5 Doed y greadigaeth eang oll,
Ag un soniarus lef,
I ogoneddu'r addfwyn Oen,
A thraethu ei foliant ef. DR. W.

218. *Clod i Dduw mewn cnawd.*

M. C.—St. Stephen, 78. St. George, 81.

GOGONIAN'T fyddo i'th enw mawr
Am ddod i brynu dyn,

A disgyn o dy lys i lawr
I'th wneyd â ni yn un.

- 2 I anial pell y crwydrai'n traed
Oddi wrthyt ti, O Dduw!
Ond yn ein natur fe dy gaed
Mewn agwedd gwas yn byw.
- 3 Mewn cariad, Iesu, doist i lawr
I'r byd o entrych ne';
Mewn cariad cwrddaist, do, â'r awr
I farw yn fy lle.
- 4 Mewn cariad gwisgaist goron ddrain,
Y fantell goch, a'r cur;
Mewn cariad cyn'raist bigau main
Y llymion hoelion dur.
- 5 Daeth prynedigaeth gyda'th waed
A lifodd ar y pren;
Gorphenaist iachawdwriaeth rád;
Agoraist ddrws y nen, D. M.

219. *Enw Crist.*

M. C.—Farrant, 83. Tallis, 84.

MOR beraidd i'r credadyn gwan
Yw hyfryd enw Crist: [glwy',
Mae'n llaesu ei boen, yn gwella'i
Yn lladd ei ofnau trist.

- 2 I'r ysbyrd elwyfus rhydd iachâd,
Hedd i'r drallofus fron;
Mae'n fanna i'r newynog ddyn,
I'r blin, gorphwysfa lon.
- 3 Hoff enw! fy Ynguddfa mwy,
Fy Nghraig a'm Tarian yw;

Trysorfa ddball yw o ras
I mi y gwaela'n fyw.

- 4 Iesu, fy Mhrophwyd, a fy Mhen,
F' Offeiriad mawr, a'm Brawd,
Fy mywyd i, fy ffordd, fy nód,
Derbyn fy moliant tlawd. N. C. D. CS.

220. *Iachawdwriaeth a'i chyflawnder.*
M. C.—St. George, 81. York, 80.

MAE'r iachawdwriaeth rad mor fawr,
Mae'n achub, mae'n glanhau,
Troseddwy'r duaf daear lawr;
Gwnawn ynddi lawenhau.

- 2 Cael derbyn o'i chyflawnder cûn
A wna y trist yn llon;
Gogoniant Duw, dedwyddwch dyn,
Sydd yn gyttûn yn hon.
- 3 Mae Iesu Grist yn drysor mwyr
Na holl drysorau'r byd:
Daeth hedd a bywyd ini trwy
Ei ryfedd angu drud. J. H.

221. *Y Prophwyd mawr.*
M. C.—French, 77. St. Stephen, 78.

MAE Iesu Grist yn Brophwyd mawr,
Y mwyaf yw i gyd;
Er maint ein t'wyllwch, wele wawr—
Crist yw goleuni'r byd.

- 2 O Brophwyd mawr! i'w enw boed
Anrhydedd a mawrhâd:
Daeth â'r newyddion goreu erioed
Am iachawdwriaeth rad,}
- 3 Mae yn amlygu pethau'r ne'
Yn eu prydfierthwch coeth:
Pwy sydd yn dysgu fel efe?
Mae'n gwneyd y ffol yn ddoeth.
- 4 O! Brophwyd mawr yn Seion sydd,
Ti a oleuaist fyrrdd:
A'th air a'th Ysbryd etto bydd
I'm harwain yn dy fyrrdd.
- 5 Dwg fi, y ffolaf yn a gaed,
O'r dwfn dywyllwch du:
Gâd i mi cistedd wrth dy draed,
I wrandaw d'eiriau cu. R. E.

222. *Golwg ar groes Crist.*
M. C.—St. James, 82. St. Stephen, 78.

'DOES neb ond ef, fy Iesu hardd,
A ddichon lanw 'mryd;
Fy holl gysuron byth a dardd
O'i ddirfawr angu drud.

- 2 'Does dim yn gwir ddifyru f'oes
Helbulus yn y byd,
Ond golwg mynych ar y groes,
Lle talwyd iawn mewn pryd.
- 8 Mi welaf le mewn marwol glwy'
I'r euog guddio'i ben;
Ac yma llechaf nes myn'd trwy
Bob aflwydd is y nen. W. E.

- 4 Yr Iawn a dalwyd ar y groes
Yw sylfaen f'enaidd gwan;
Wrth bwyso arno ddydd a nos
'Rwy'n disgwyl dod i'r lan. W. J.

223. *Coronau lawer.*
M. C.—St. Ann, 79. St. James, 82.

CLODFORWCH enw Mab Duw Iôn.
Angylion gwynion gwawr;

- O! deuwch a choronwch ef
Yn Llywydd nef a llawr.
- 2 Seraphiaid nef, pob un â'i dant,
Dan ganu moliant mawr,
O! deuwch a choronwch ef
Yn Llywydd nef a llawr.
- 3 Ei chwerwaf angu, byth na bo
I'w saint anghofio'r awr;
O! deuwch a choronwch ef
Yn Llywydd nef a llawr.
- 4 Pob llwyth ac iaith, hil Adda i gyd,
Trwy'r holl gwmpasfyd mawr,
O! deuwch a choronwch ef
Yn Llywydd nef a llawr. JS. H.

224. *Cadarn i iachau.*
M. C.—York, 80. St. George, 81.

OS ydwyf wael fy llun a'm lliw,
Os nad yw 'mriw'n gwellhau,
Af at y Meddyg mawr ei fri,
Sy'n gadarn i iachau.

- 2 O'm pen i'm traed, 'rwy'n glwyfus oll,
Pob archoll yn dyfnhau:
Neb ond y Meddyg da i mi,
Sy'n gadarn i iachau.
- 3 Os wyf heb rym i ddim sydd dda,
Dan bwys fy mhla'n llesgau,
Rhydd Iesu gryfder i'r di-rym;
Mae'n gadarn i iachau.
- 4 O ddydd i ddydd, caf nerth i ddal;
Mae'i ras yn amlbau:
Am hyn, nid anobeithiaf ddim,
Mae'n gadarn i iachau. E. T.

225. *Crist, pen yr Eglwys.*
M. C.—French, 77. Martyrdom, 90.

PAN sycho'r moroedd dyfnion,
Pan syrthio sêr y nen, [maith,
Yr hwn fu farw, ac sydd fyw,
Ar Seion fydd yn ben.

- 2 Ei enw bery tra bo haul,
Yn glodfawr byth y bydd;
Ac ni bydd diwedd ar ei glod
I dragw'ddoldeb ddydd.
- 3 Bendithion rif y tywod mân,
A gwllith y ddaear lawr,
Yn nghadw i'r ffyddloniaid sydd
Byth yn eu Harglwydd mawr.
- 4 Aed enwau'r byd i gyd yn ddim,
Dyrchafer Brenin nef;
Mae pob cyflawnder, gras, a nerth,
Yn trigo ynddo ef. M. E.

226. *Mawl i'r Ceidwad.*

7. 8.—Hosannah, Y. 32.

HOSANNA, Haleluwiah,
I'r Oen fu ar Galfaria;
Gorphenwyd iachawdwriaeth dyn,
Efe ei hun yw'r noddfa;
Tragwyddol ddiolch iddo
Am faddeu a thosturio;
Anfeidrol fraint i lwech y llawr
Fod croeso'n awr ddod ato.

2 Mae'n achub hyd yr eithaf
Y pechaduriaid mwyaf;
Fe drefnwyd ffordd i gadw dyn
Gan Dri yn un Iehosaf;
Anturiwn ninnau arno,
Mae'r Iesu'n achub etto,
A chroeso i bechaduriaid mawr
Bob munyd awr ddod ato.

3 Mae'r ddyled wedi ei thalu,
Ac uffern wedi ei maeddu,
Gobeithiol garcharorion sy
Yn dod yn llu i fyny:
Mae'r pyrth yn llawn agored,
Doed Israel o'r caethiwed;
Pob llesg a gwan, fyth ger ei fron,
Ei wyneb llon gânt weled. D. C.

227. *Canmawl cariad Crist.*

2. 8.—Aberdeen, 103. Potsdam, 104.

CLOD, clod
I'r Oen a laddwyd cyn fy mod;
Y parch a'r mawl i'w enw boed,
Am iddo erioed, o'i gariad rhad,
Roi 'i serch ar wael syrthiedig ddyn;
Mawr iawn yw rhin ei werthfawr
waed.

2 Daw dydd
I'r carcharorion fyn'd yn rhydd,
O'u holl gadwynau tynion sydd;
Mor felus fydd eu caniad hwy;
Am ddioddefaint addfwyn Oen,
Bydd hyfryd sôn, heb ddiwedd mwy.

3 Daw, daw
Yr hyfryd foreu, mae ger llaw,
Bydd pawb a'i delyn yn ei law, [Oen;
Heb ofn na braw, yn nghwmini'r
Ond canu i dragwyddoldeb maith,
Ar ben y daith, heb friw na phoen.
AN.

228. *Angeu ac adgyfodiad Crist.*

7. 6. D.—Manheim, 111. Meirionydd, 109.

O! ENW ardderchocaf
Yw enw marwol glwy';
Caniadau archangylion
A fydd fath enw mwy:
Bydd yr anfeidrol ddyfais
O brynedigaeth dyn,
Gan raddau filoedd yno
Yn cael ei chanu'n un.

2 Fe ddaeth i wella'r archoll
Trwy gymm'ryd clwyf ei hun,
Etifedd nef yn marw
I wella marwol ddyn:
Yn sugno i maes y gwenwyn
A rodd y sarph i ni,
Ac wrth y gwenwyn hwnnw
Yn marw ar Galfari.

3 Deg dryll ar hugain arian,
Fy Iesu, oedd dy bris:
A all'sai ddim o'r arfaeth
Dy werthu'n uwch neu'n is?
Anfeidrol ddiystyrwch!
Fe dal'sai 'Mhrynwr mawr
Y nefoedd fil o weithiau,
A mil o weithiau'r llawr.

4 Bechadur! gwel e'n sefyll
Yn llonydd ar y groes;
Clyw'r gruddfan sy yn ei enaid
Dan ddyfnder angeu leos;
O! gwrando ar ei ruddfan!
Mae pob ochenaid ddurud
Yn ddigon mawr o haeddiant
Ei hun i brynu byd.

5 Gwel ar y croesbren acw
Gyflawnder mawr y ne',
Doethineb, a thrugaredd,
Yn gorwedd mewn un lle,
A chariad anfesurold,
Yn awr i gyd yn un,
Fel afon fawr lifeiriold
Yn rhedeg at y dyn.

6 Cynnefin iawn a dolur,
Gofidus iawn a fu,
Fel doi tangnefedd rhyfedd,
Ac iechyd llawn i ni;
Fe ddygodd ein doluriau,
A'n clwyfau bob yr un,
Trwy rym tragwyddol gariad,
O fewn ei gorph ei hun.

229. RHAN II.

AC yna adgyfododd
Yn ogoneddus iawn;
Daeth boreu teg a hyfryd,
'Nol stormus, ddu brydnawn:
Y gadwyn fawr a dorodd
Ar foreu'r trydydd dydd;
Fe goncrodd angeu'i hunan:
O'r carchar daeth yn rhydd.

2 I fyny daeth o Edom,
A'i wisg yn goch ei lliw;
Nis gall'sai un creadur
Mewn cadwyn gadw Duw:
Fe dorodd rym yr angeu,
Agorodd ddrysau'r bedd;
Palmantodd ffordd o'r ddaear
Yn awr i ganol hedd.

3 Mae'r ffynnon yn agored;
Dewch, edifeiriol rai;
Dewch chwithau, yr un ffunud,
Sy'n methu edifarhau;

Dewch, gafodd galon newydd,
Dewch chwithau na chadd un
I olchi pob budreddi
Yn haeddiant Mab y dyn.

4 O! Iachawdwriaeth gadarn,
O! Iachawdwriaeth glir;
Fu dyfais o'i chyffelyb
Erioed ar fôr na thir:
Fe rodd ei fywyd drosom:
Beth all ef ballu mwy?
Mae myrdd o drugareddau
Difesur yn ei glwy'.

6 O! ras didrai, diderfyn,
Tragwyddol ei barhâd!
Yn nghlwyfau'r Oen fu farw
Yn unig mae iachâd;
Iachâd oddi wrth euogrywydd,
Iachâd o ofnau'r bedd;
A chariad wedi ei wreiddio
Ar sail tragwyddol hedd. W.—TH.

230. *Mawl am drefn iachawd-
wriaeth.*

7.6.D.—Mount Street, 113. Ramah, 108.

FY Nuw, fy Nhad, fy Iesu,
Boed clod i'th enw byth;
Doed dynion i dy foli
Fel rhif y boreu wllith;
O! na bai gwellt y ddaear
Oll yn delynuau aur,
I ganu i'r hwn a anwyd
Yn Methle'm gynt o Fair.

2 O Iesu! pwy all beidio
Dy ganmol ddydd a nos?
A phwy all beidio cofio
Dy farwol, ddwyfol loes?
A phwy all beidio canu
Am iachawdwriaeth rad,
Ag sydd yn teimlo gronyn
O rinwedd pur dy waed?

3 O Arglwydd! rho i mi dafod
Nas tawo ddydd na nos;
Ond dweyd wrth bob creadur
Am rinwedd gwaed y groes;
Na ddelo gair o'm genau,
Yn ddirgel nac ar.g'oedd,
Ond am fod Iesu anwyl
Yn wastad wrth fy modd. W.—TH.

231. *Dim yn Iawn ond aberth Crist.*

7.6.D.—Abertawe, Y.39. Caerllynggoed, 117.

PA fodd, fy enaid euog,
Y sefi yn erbyn grym
Cyfiawnder hyd yr eithaf,
Na ad heb dalu ddim,
Sy'n chwilio yr arenau,
A holl ddyfnderoedd dyn,
Yn eglur fel yr heulwen
I lygad Duw ei hun?

2 Pa aberth roddir, Arglwydd,
Am bechod sydd mor fawr,

A'i bwysau fel y bryniau,
Bi rif fel gwellt y llawr?
Ai miloedd o fyheryn
Wna f'enaid bach yn wyn,
Neu fyrdd o ffrydiau olew,
Neu lawer gyda hyn?

3 Nid edrych Iôr ar weddi,
Nid edrych Iôr ar waith,
Nac offwrn poeth, nac aberth,
Mawl, nac elusen chwaith,
Na llafur, na diwydrwydd,
Zel, nac ymprydiau trist,
Na dim, at faddeu pechod,
Ond angeu Iesu Grist.

4 Os Satan, neu gydwybod,
Neu lym gyfiawnder Duw,
A blediant echrystlondeb
Y pechod drwg ei ryw;
Mai gwâg yw pob creadur
Am dano i wneuthur lawn;
Cyhoeddi mae'r efengyl
Fod Iesu Grist yn llawn. W.—G.D.O.

232. *Galwad ar yr holl greadigaeth
i foli Iesu Grist.*

7.6.D.—Meirionydd, 109. Ramah, 108.

AM hyny pob creadur,
Wel rhoddwch allan gân,
O'r mwyaf eu maintioli,
Hyd at y lleiaf mân;
Cyhoeddwch gyda'ch gilydd,
Yn llawen, nid yn drist,
Am glod didrai, diderfyn,
A daioni Iesu Grist.

2 Chwi, bryfed, ef clodforwch,
Sy'n isel ar y llawr,
I lwch y ddaear atoch
Daeth y Messiah mawr;
Ymlusgiaid! O! dyrchfwch
Soniarus gân o'r trwch;
Bu Iesu dri diwrnod
Yn gorwedd yn y llwch.

3 Chwi, adar ar yr aden,
Sy'n chwareu ar y pren,
Rhowch eich telynuau'n barod
I foli Brenin nen;
Holl goedydd yr anialwch,
O! curwch ddwyllaw 'nghyd;
Rhyfeddod iddo farw
Ac e'n Greawdwr byd.

4 Anadled yr awelon,
Murmured pob rhyw nant,
Ryw sw'n soniarus hyfryd,
Fel bysedd byw ar dant,
I'r hwn ei hun sydd ffynnon
O ddwfr y bywyd pur,
Ac yn anadlu o'i Ysbryd
Gysuron gloyw, clir.

5 Fellt! fflamiwch ei anrhydedd,
Daranau! seiniwch chwi

- Ei glod, tra fyddo'r moroedd
Yn rhuo i maes ei fri;
Chwi, ddefaid mân a geifr,
Cwblhewch yr anthem hyn,
Fel oen dan law y cneifiwr
Bu ar Galfaria fryn.
- 6 Ti, ffynnon y goleuni,
Ymgryma i lawr dy ben,
I Haul mil mwy ei lewyrch
Disgleiriaf yn y nen;
Dwéd yn dy dro diderfyn
Am glod a mawl fath un,
Sydd a'i belydrau dwyfol
Yn g'leuo enaid dyn.
- 7 Angylion, archangylion,
Cydfolwch iddo ef;
A dysgwch ei glodfori
Ef hefyd, nef y nef;
Chwi welsoch anfeidroldeb
Ei air a'i ryfedd rym,
Pan welsoch natur eang
Yn tarddu maes o ddim.
- 8 Mil mwy oedd eich rhyfeddod
Yn Gethsemane'n awr,
Wel'd chwys a gwaed yn ddafnau
Yn syrthio ar y llawr;
Pwys bai hiliogaeth Adda
Yn gwasgu i lawr, yn dŷn,
Yr hwn a rodd eich bywyd
Ryw oesoedd maith cyn hyn.
- 9 Ond dyn yn enwedigol!
Iê, dyn, dyrchafed lef,
Mewn haleluwia dyblyg,
O'r ddaear gron i'r nef;
Can's dros y dyn yr hoeliwyd
Ef ar y croesbren mawr,
A thros y dyn gorweddodd
Yn ngwaelod bedd i lawr.w.—G.D.C.

233. *Galwad ar bob gradd i foli
y Gwarddwr.*

7. 6. D.—Ramah, 108. Syria, Y. 33.
- B**ETH bynag yw'r gwahaniaeth
Rhwngraddau yn y byd,
Yr lawn, heb dderbyn wyneb,
Oedd drosom ni i gyd;
Am hyn, frenhinoedd, cwmpwch
O'ch gorseddfeydd i lawr,
Sy'n ifori o'r drutaf,
Ger bron y Brenin mawr.
- 2 Chwi dlodion, chwi gystuddiol,
Digysur, fyth na thewch,
Ond byddwch bellach lawen
Drachefn llawenhewch;
Dewisodd yntau dlodi,
A gwawd, ac angydu,
Fel byddech chwi'n frenhinoedd
Yn yr wybrenau fry.
- 3 Chwi henaint, sy'n ymgrymu
Dan bwys blynyddau hir,

- Yn rhedeg gydag angyu
Tua'r anghofus dir;
Crist unig pwyswch arno,
Craig eich heneidiau trist;
A'r gair diweddaf dd'wedoch
Boed fawl i Iesu Grist.
- 4 A'r cyntaf dd'wedoch chwithau,
Fabanod egwan, prudd,
Boed clod i enw'r Iesu,
A dechreu gyda'r dydd;
Parhewch hyd fyth i'w foli,
Dewiswch ef yn rhan;
Er mwyn i chwi gynyddu,
Daeth ef yn faban gwan.w.—G.D.C.

234. *"Haeddiant mawr yr
aberth."*

7. 6. D.—Mount St., 113. Ramah, 108.

- P**A le dechreuaf ganu
Am ddwyfol farwol loes,
A haeddiant mawr yr aberth
Fu'n hongian ar y groes?
Anfeidrol bwysau pechod
A wasgwyd arno ef,
A'r pris anfeidrol dalwyd
I groesi llyfrau'r nef.
- 2 Mi ganaf tra fo anadl
O fewn i'r ffroenau hyn,
Am gariad yn dioddef
Ar ben Calfaria fryn;
Am goron ddrain blethedig,
Am hoelion garwa'u rhyw—
I ganu'm henaid euog
Fel eira gwyna'i liw.
- 3 Fe rwygwyd muriau cedyrn,
Fe dorwyd dorau pres,
Oedd rhyngom ni a'r bywyd—
Mae'r bywyd heddyw'n nes;
Palmantwyd yr holl lwybrau,
Mae'r pyrth o led y pen,
O ddyfnder dinas distryw
I eitha'r nefoedd wen.
- 4 Fe bery trugareddau
'R cyfammod gwerthfawr drud,
Pan ddarfo'r greadigaeth
Ddiderfyn oil i gyd;
Ni bydd ond dechreu gweled
Daioni mawr y ne'
Pan gollo haul a lleuad
A'r holl blanedau'u lle. w.

235. *Yr arfaeth a'r prynedigaeth.*

7.6.D.—Mount Street, 113. Manheim, 111.

- F**YTH, fyth, rhyfedda'i'r cariad,
Yn nhragwyddoldeb pell,
A drefnodd yn yr arfaeth
Im etifeddiaeth well
Na'r ddaear a'i thrysorau,
A'i brau bleserau 'nghyd:
Fy nghyfoeth mawr diderfyn
Yw Iesu, Brynwr byd.

2 Ar noswaith oer fe chwysai
Y gwaed yn ddafnau i lawr,
Ac ef mewn yndrech meddwl
Yn talu'n dyled fawr;
Fe yfai'r cwpan chwerw
Wrth farw ar y pren;
Palmantodd ffordd i'r bywyd
O'r ddaear hyd y nen.

3 Tragwyddol glod i'r cyflawn
Fu farw dros fy mai;
Fe adgyfododd eilwaith
O'r bedd i'm cyflawnhau;
Ar orsedd ei drugaredd
Mae'n dadleu yn y ne',
Ei fywyd a'i farwolaeth
Anfeidrol yn fy lle.

M. R.

236. *Brawd a aned erbyn caledi.*

7.6.D.—Meirionydd, 109. Missionary, 110.

HOSANNA, Haleluwia,
Fe anwyd Brawd i ni;
Fe dalodd ein holl ddyled
Ar fynydd Calfari;
Hosanna, Haleluwia,
Brawd ffyddlawn, di-wahân;
Brawd erbyn dydd caledi,
Brawd yw mewn dŵr a thân.

2 Brawd anwyl sy'n ein cofio
Mewn oriau cyfyng caeth;
Brawd llawn o gydymdeimlad—
Ni chlywyd am ei fath;
Brawd cadarn yn y frwydr,
Fe geidw'i frodyr gwan;
Yn dirion dan ei aden
Fe ddaw a'r llesg i'r lan.

D. W.

237. *Craig yr Iachawdwriaeth.*

7.6.D.—Manheim, 111. Heol y Bont, Y. 35.

AM Graig yr iachawdwriaeth
Fy enaid egwan cân;
Y Sylfaen fawr dragwyddol,
A'r hyfryd Gongl-faen;
Fy Noddfa rhag ystormydd,
A Chysgod rhag y gwres;
Mae'n ganmil mwy rhagorol
Na chedyrn furiau pres.

D. W.

238. *Addasrwydd anfeidrol y Gwaredwr.*

7. 6. D.—Ramah, 108. Meirionydd, 109.

O! am gael ffydd i edrych,
Gyda'r angylion fry,
I för yr iachawdwriaeth,
Dirgelwech ynddi sy;
Dwy natur mewn un person
Yn gysson yno gaed;
Anfeidrol a thragwyddol
Yw rhinwedd dwyfol waed.

2 O f'enaid! gwel addasrwydd
Y person dwyfol hwn;

Anturia iddo'th fywyd,
A bwrw arno'th bwn;
Mae'n ddyn i gydymdeimlo
A'th holl wendidau i gyd;
Mae'n Dduw i fynu'r orsedd
Ar ddiadol, cnawd, a byd.

A. G.

239. *Rhyddid a maddeuant trwy Grist.*

7.6. D.—Heol y Bont, Y. 35. Manheim, 111.

AGORODD ddrws i'r caethion
I ddod o'r cystudd mawr;
A'i werthfawr waed fe dalodd
Eu dyled oll i lawr;
Nid oes dim damnedigaeth
I neb o'r duwiol hâd;
Y gwaredigion canant
Am rinwedd mawr ei waed.

2 Wel dyma'r un sy'n maddeu
Pechodau rif y gwlith;
'Does mesur ar ei gariad,
Na therfyn iddo byth;
Mae'n 'mofyn lle i dosturio,
Mae'n hoffi trugarhau;
Trugaredd i'r amddifaid
Sydd ynddo i barhau.

3 Teilwng yw'r Oen a laddwyd
O'r holl ogoniant mawr,
Trwy ganol nef y nefoedd,
Ac yma ar y llawr;
Pan elo'r holl greadigaeth
Yn ulw gan y tân,
Teilyngdod Iesu drosod
Fydd fy nhragwyddol gân.

4 Fe genir, ac fe genir
Yn nhragwyddoldeb maith,
Os gwelir un pererin
Mor lesg ar ben ei daith;
A gurwyd mewn tymmhestloedd,
A olchwyd yn y gwaed,
A ganwyd, ac a gadwyd
Trwy'r iachawdwriaeth rad.

M. R.

240. *Iachawdwriaeth trwy Grist.*

7. 6. D.—Syria, Y. 38. Rhyddid, A. 14.

DAETH i ni iachawdwriaeth
Trwy eithaf chwys a gwaed;
Mae'n codi pechaduriaid
O'r dyfnder ar eu traed;
'Da'i byth i 'mofyn haeddiant,
Trwy'r nef na'r ddaear lawr,
Ond haeddiant pen Calfaria—
Rhinweddau'r aberth mawr.

2 Pan oedd euogrwydd creulawn
Yn llosgi fel y tân,
A Satan yntau'n rhifo
Fy meiau, fawr a mân;
Anfeidrol haeddiant Iesu
A wnaeth i'r glorian droi,
A'i nefol ymddangosiad
Wnaeth i'm gelynyion ffoi.

AN.

241. *Y Mab mewn agwedd gwas.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109. Talyllyn, x. 37.

TAD oesoedd tragwyddoldeb
A ddaeth mewn agwedd gwas;
Cymmerodd ein gwendidau;
Wel dyma fôr o ras:
Gan iddo ddod mor isel,
Fe gyfyd fydd i'r lan,
Yn dystion o'i drugaredd
I'r bywyd yn y man.

AN.

242. *Crist fel pren afalau.*

7. 6. D.—Missionary, 110. Mount Street, 113.

PWY welaf fel f'Anwlyd,
Yn hyfryd ae yn hardd,
Fel ffrwythlawn bren afalau
'N rhagori ar brenau'r ardd?
Ces eistedd dan ei gysgod
Ar lawer cawod flin;
A'i ffrwyth oedd fil o weithiau
I mi yn well na'r gwin.

J. T.

243. *Harddwch y Gwardwr.*

7. 6. D.—Ramah, 108. Syria, x. 33.

MAE myrddiwn o rinweddau
Yn eistedd ar ei wedd,
A ennyn fythol gariad,
A ennyn fythol hedd;
A phan ddarfyddo'r gorchudd,
Fe'i gwel yr eglwys fawr,
A'r olwg arno a'i sugna
Yn llwyr oddi ar y llawr.

AN.

244. *Diolch am Gyfryngwr.*

7. 6. D.—St. Mark, x. 36. Meirionydd, 109.

PA le, pa fodd dechreuaf
Foliannu'r Iesu mawr?
Olrheinio'i ras ni fedraf;
Mae'n llenwi nef a llawr:
Anfeidrol ydyw'r Ceidwad,
A'i holl drysorau'n llawn;
Diderfyn yw ei gariad,
Difesur yw ei ddawn.

2 Trugaredd a gwirionedd
Yn Nghrist sy'n awr yn un,
Cyflawnder a thangnefedd
Ynghyd am gadw dyn:
Am Grist a'i ddioddefiadau—
Rhinweddau marwol glwy',
Y seinir pèr ganiadau
I dragwyddoldeb mwy.

3 O! diolch am Gyfryngwr—
Gwardwr cryf i'r gwan;
O! am gael ei aduabod—
Fy Mhriod a fy Rhan;
Fy ngwisgo a'i gyflawnder
Yn hardd ger bron y Tad;
A derbyn o'i gyflawnder
Wrth deithio'r anial wlad.

R. B.

245. *Un aberth.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109.

UN waith am byth oedd ddigon
I wisgo'r goron ddrain;
Un waith am byth oedd ddigon
I ddiodde'r bicell fain;
Un aberth mawr gwirfoddol
A ddofodd ddwyfol lid;
Un Iesu croeshoeliedig
Sy'n Feddyg trwy'r holl fyd.

AN.

246. *Effeithiolrwydd angeu Crist.*

M. B.—Tytherton, 119. Colchester, 120.

AI am fy meiau i
Dioddefodd Iesu mawr,
Pan ddaeth yn ngrym ei gariad ef
O entrych nef i lawr?

2 Cyflawnai'r gyfraith bur,
Cyflawnder gafodd iawn;
A'r ddyled fawr, er cymmaint oedd,
A dalodd ef yn llawn.

3 Dioddefodd angeu loes,
Yn uffudd ar y bryn;
A'i waed a ylch yr Èthiop du
Yn lân fel eira gwyn.

4 Bu'n angeu i'n hangeu ni
Wrth farw ar y pren;
A thrwy ei waed y dygir llu,
Trwy angeu, i'r nefoedd wen.

5 Pan grymodd Iesu ei ben,
Wrth farw yn ein lle,
Agorodd ffordd, pan rwygai'r llen,
I bur drigfanau'r no'.

6 Gorchfygodd uffern ddu,
Gwnaeth ben y sarph yn friw;
O'r carchar caeth y dygir llu,
Trwy ras, i deulu Duw.

J. B.

247. *Gogoniant Crist.*

M. B.—Tytherton, 119. St. Michael, 121.

MAE 'n decach yn ei wedd
O'u bron na dynol-ryw;
Nid oes greadur is y rhod
Sydd debyg i fy Nuw.

2 Dioddefodd ar y pren,
I hoelio'i ddwylo a'i draed;
Trywanwyd idd ei ystlys bur,
Daeth allan ddwr a gwaed;

3 Fel cai y dua'i liw
Ei ganu'n hyfryd wyn,
Mewn afon bur o waed a dwr
Ddylifodd ar y bryn.

W.

248. *Trefn cadw.*

M. B.—St. Michael, 121. Ipswich, 122.

TOSTURI dwyfol fawr
At lwech y llawr sy'n bod,
Pan gymmerth Duw achubiaeth dyn,
A'i glymu'n un a'i glod.

2 **Par** ddaeth y Mab o'i fodd
I farw yn ein lle,
Agorodd ffordd i'n dwyn at Dduw;
Ein Ceidwad yw efe.

3 Mae Iesu'n fawr ei fri,
A'i glod yn llenwi'r nef;
A holl hyfrydwch pur y plant
Yw ei ogoniant ef. S. LL.

249. *Cariad ac Iawn Crist.*
M. B.—Tytherton, 119. Colchester, 120.

CYDUNED Seion lân
Mewn cân bereiddia'i blâs,
O fawl am drugareddau'r Iôn,
Ei roddion ef a'i ras.

2 P'le gwelir cariad fel
Ei ryfedd cariad ef?
P'le bu cyffelyb iddo erioed?
Rhyfeddod nef y nef!

Fë'n carodd cyn ein bod,
A'i briod Fab a roes,
Yn ol ammodau hen y llŵ,
I farw ar y groes.

4 Gwnaeth Iesu berffaith iawn
Brydnawn ar Galfari;
Yn ei gyfiawnder pur di-lyth
Mae noddfa byth i ni.

5 Anfeidrol ydyw gwerth,
A rhin ei aberth mawr,
I achub rhyw aneirif lu
O deulu gwael y llawr.

6 Y rhai, yn berffaith lân,
A beraidd gân i gyd,
I'r bendigedig unig Oen,
Yn iach o boen y byd. JS. H.

250. *Yr aberth digonol.*
M. B.—Colchester, 120. Ipswich, 122.

NIS gallai gwaed yr holl
Aberthau i gyd o'r bron
Roi heddwch i'r gydwybod ddu,
Na golchi bryntni hon.

2 Ond Crist, y nefol Oen,
A ddyg bechodau'r byd;
Ei aberth ef, a'i waed, sydd fwy
Na phwysau 'rhain i gyd.

3 Af ato fel yr wyf
I 'mofyn am iachâd;
A'm holl bechodau addef wnaf
Yn isel wrth ei draed.

4 Mae gobaith f'enaid gwan,
Fy hyder, a fy fydd,
Yn gwir ymorphwys ar ei waed
Am lwyr lanhâd ryw ddydd.

5 Gwnaeth Iesu gymmod llawn,
Dioddefodd anguen loes;
Y clod di-drai, y mawl di-lyth,
Fo byth am waed y groes.

Cyf. D. Ts. [Watts].

251. *Iachawdwriaeth rad.*
M. B.—Tytherton, 119. Colchester, 120.

MAE'r iachawdwriaeth rad
Yn ddigon i bob rhai:
Agorwyd fflynnion er glanhâd
Pob pechod câs a bai.

2 Daw tyrfa rif y gwllith
Yn iach trwy rin y gwaed:
Pwy wyr na byddaf yn eu plith,
Yn lân o'm pen i'm traed?

3 Er lleted yw fy mhla,
Er dyfned yw fy mriw,
Y balm o Gilead a'm hiachâ—
Mae Crist yn Feddyg gwiw.

4 Dan bwys euogrwydd du,
Edrychaf tua'r groes,
Lle llifodd gwaed fy Mhriod cu;
Anfeidrol iawn a roes. P. J.

252. *Henffych i'r Messiah.*
M. B. D.—Aberdar, A. 20. Pererin, Y. 44.

BLANT ffyddlon Seion, dewch,
A llawenhewch i gyd;
Yn mlaen â chwi fel milwyr da,
Yn llon er gwaetha'r llid:
O! hyfryd ddedwydd awr,
Messiah mawr a gaed;
Henffych i'r dydd a'r boreu daeth
Yr iachawdwriaeth rad.

2 Er i ni gollir hedd,
Yn mharadwysedd wiw,
A bod yn fyr o gadw'r fraint,
Myn'd dan ddigofaint Duw;
Ni gawsom Had y wraig
Yn gadarn graig i'n traed:
Henffych i'r dydd, &c.

3 Addewid gafwyd, do,
'Nol ini syrthio 'mhell;
Arfaethol ras, hawl ini a roed,
Gaed ar gyfammod gwell:
Mae'r sylfaen yn ddi-gryn,
Ni chollir un o'r hâd;
Henffych i'r dydd, &c.

4 Er gwaethaf Satan, sydd
Yn tentio ddydd a nos,
Mae genym hawl i'r trysor da
Sy'n para o oes i oes:
Ffordd newydd gafwyd, do,
I deithio at y Tad;
Henffych i'r dydd, &c.

5 Drachefn, llawenhewch,
Chwi etholedig lu,
Mae'r oruchafiaeth wedi dod
Trwy Grist ein Priod ni:
Er cyfeiliorni'n hir,
Cawn ddod i dir ein gwlad;
Henffych i'r dydd a'r boreu daeth
Yr iachawdwriaeth rad. W.

253. *Y cwbl trwy'r gwaed.*

M.B.D.—Aberdar, A. 20. Heidelberg, 128.

DY glwyfau yw fy rhan,
Fy nhirion Iesu da;
Y rhai'n yw nerth fy enaid gwan,
Y rhai'n a'm llwy'r iachâ:
Er saled yw fy nrych,
Er tloted wyf yn awr,
Fy llenwi gaf â llawnder Duw,
A'm gweled fel y wawr.

2 Mi brofais Dduw yn dda,
Fy nhirion raslawn Dad,
Yn maddeu im fy meiau mawr
Yn rhwydd o'i gariad rhad:
Fe'm seliodd i mewn hedd;
On'd rhyfedd yw ei ras?
Fe'm bwydodd i â'r manna pur
Mewn gwledd o hyfryd fias.

6 Mi wn i Grist, mi wn,
Fy ngharu cyn bod byd;
Parhau i'm caru gwn y gwna,
Heb drai, yr un o hyd:
Efe yw'm Tywysog hardd,
Efe yw'm Meddyg mawr,
Efe yw'm Harchoffeiriad gwych,
Sydd drosyw'n pledio'n awr. W.

254. *Gwaed yn puro y gydwybod.*

M. B. D.—Pererin, Y. 44.

MI gana' am waed yr Oen,
Er maint yw 'mhoen a 'mhla;
Does geny'n wyneb calon ddu
Ond Iesu'r Meddyg da;
Fy mlino gês gan hon,
Ei throion chwercwn chwith;
Fy unig sail i am y wlad
Yw'r cariad bery byth. AN.

255. *Adnabod Crist.*

M. B. D.—Aberdar, A. 20. Pererin, Y. 44.

WEL dyma'r Ceidwad mawr
A ddaeth i lawr o'r nef,
I achub gwaeledd, llwch y llawr;
Gogoniant iddo ef:
Bu farw yn ein lle
Ni, bechaduriaid gwael;
Mae pob cyflawnder ynddo fe
Sydd arnom eisieu gael.

2 Ei 'nabod ef yn iawn
Yw'r bywyd llawn o hedd,
A gwel'd ei iachawdwriaeth lawn
Sydd yn dragwyddol wledd:
Cael teimlo gwaed y groes
Yn dofi'r loes a'r cur,
A wnaeth i filoedd o bob oes
I seinio'r anthem bur. J. T.

256. *Ffynnon i bechod ac aflendid.*

6.6.8.—St. Ambros, 133. Amsterdam, 134.

A M iachawdwriaeth lawn,
Foreuddydd a phrydnawn,

Moliannu gawn yr Iesu gwiw;
Dioddefodd angeu loes
Yn ddiddig ar y groes,
A'i ddoniau rhoes i ddydnolryw.

2 Gorphenwyd talu'n llawn,
Ar groesbren un prydawn;
O ddedwydd Iawn! ni gawn yn llu
Faddeuant yn ei waed,
A hollol wir iachâ;
A Duw yn Dad mewn cariad cu.

3 Y ffynnon loyw hon,
Yn ol y wayffon
Aeth dan ei fron—daeth i ni fraint!
A ylch y brwnt yn lân;
Hosanna, f'enaid cân:
Can's dyma sylfaen yr holl saint. G.

257. *Yr un testyn.*

6.6.8.—St. Ambros, 133. Amsterdam, 134.

AGORWYD ar y bryn
Ryw ffynnon rad cyn hyn,
A'm gylch yn wyn o'm pen i'm traed;
Mae'n golchi'r dua'i liw
Mor wyn a'r eira gwiw;
Rhinweddol yw y dwyfol waed.

2 Y ffynnon loyw hyn,
A darddodd ar y bryn,
Yn ffrydiau o anfeidrol hedd;
Rhyw fôr o gariad yw
Dy heddwch di, fy Nuw,
A nef y nef yw gwel'd dy wedd.

3 Mi wna' fy nghartref mwy
Dan gysgod marwol glwy;
'Does noddfa arall dan y nef,
Na man i gael glanhâd,
Ond yn y ffynnon rad
O ddwir a gwaed o'i ystlys ef. G.

258. *Bendithion iachawdwriaeth.*

6.6.8.—Amsterdam, 134. St. Ambros, 133.

O IACHAWDWRIAETH fawr!
A lifodd im i lawr,
Yn ffrydiau pur, grisialaidd, byw;
Maddeuant i mi gaed,
A heddwch yn y gwaed,
O gariad rhad ein Tad a'n Duw.

2 'Does unrhyw drysor drud
Fel ef o fewn y byd;
Mae'n gwneyd fy ysbyrd llesg yn llon:
Mwy'n llawen byddaf byw
Yn noddfa bur fy Nuw,
Dan holl gystuddiau'r ddaear hon:

3 Mi dreuliaf oriau f'oes
Yn dawl dan y groes,
Dim ond cael edrych ar dy wedd:
Perffeithrwydd pleser yw
Y wledd o gariad Duw,
Fy holl ddyddanwch a fy hedd. G.

259. *Rhinwedd yr eiriolaeth.*

6. 8.—Alun, A. 18. Bombay, 136.

O'R holl gadwedig lu
 Sy'n teithio i Salem lân,
 Myfi yw'r mwyaf du,
 Ar bawb yn dwyn y blaen:
 Tragwyddol ras na buasai'm nyth
 Mewn cadwyn byth yn uffern dân.

2 Er hyn nid ofnaf mwy,
 Er cynddrwg yw fy ngwedd,
 Ca'dd pechod farwol glwy'
 Gan Iesu glân a'i gledd; [Nghrist,
 Mae'r ddraig yn friw dan draed fy
 Mae i'm henaid trist dragwyddol
 hedd.

3 Efe yw'm Meichiau mawr
 O flaen gorseddfainge Iôn,
 Sy'n eiriol bob yr awr,
 Gan gosio'i ddirfawr boen:
 Pam 'r ofnaf nwy? mae'n llifo i maes
 I orsedd gras bur waed yr Oen.

4 Mae briw y bicell fain,
 A thyllau'r hoelion dur,
 Ac ol y goron ddrain,
 A chwysau'r groes a'i chur,
 Yn dadleu nerth cyflawnder Naf
 Dros f'enaid claf am heddwch pur. w.

260. *Rhosyn Saron.*

6. 8.—Alun, A. 18. Bombay, 136.

O! ROSYN Saron hardd!
 O! 'r lili gwyn ei liw!
 Nid oes o'r ddae'r a dardd
 Flaguryn fel fy Nuw:
 Yn mhlith y coed rhyw gangen lawn
 O sypiau grawn f' Anwylyd yw.

2 Pan oeddwn i yn wan,
 Yn mron llewygu'n wir,
 Fe'm cododd i'r lan
 I mewn i'w windy pur:
 Ces yfed gwin, hyd heddyw mae
 Fyth yn parhau ei nefol rin. w.

261. *Goruchafiaeth Crist ar
 y gelynion.*

6. 8.—Alun, A. 18. Bombay, 136.

TRWY rinwedd nefol ras
 Rhof glod i'r Iesu glân;
 Gorchfygodd angu glas,
 Fe'm tynodd i o'r tân:
 Archollwyd ef, cadd farwol friw;
 Mae etto'n fyw; fy enaid cân.

2 Fy nghalon pam nas tŷr
 Yn ddrylliau bob yr awr,
 Wrth wel'd fy Mhrynwr pur
 A'i waed yn llif i'r llawr,
 Gan wyo'n daer ar Dduw ei Dad
 Am faddeu'n rhad fy meiau mawr?

3 Rhyfelodd Crist a'r ddraig,
 Trwy angu dirfawr boen;
 Gorchfygodd Hwad yr wraig;
 I'r orsedd 'raeth yr Oen:
 Dros f'enaid i mae yno'n awr,
 F' Eiriolwr mawr, a'm hanwyl Iôn.

4 Mae'r ffordd yn awr yn rhydd
 I entrych nefoedd wen,
 Gall pob pechadur prudd
 Gael lle o fewn i'r llen:
 Mae'r Iesu fry a'i freichiau ar led,
 Fy enaid cred: Amen, Amen. w.

262. *Enw yr Iesu.*

6. 8.—Alun, A. 18. Ramoth, x. 47.

O! ENW anwyl iawn,
 Anwylaf un yn bod;
 Ni chlywodd engyl nef
 Gyffelyb iddo erioed: [nos,
 Rhof arno 'mhwys, doed dydd, doed
 Fe'm deil i'r lan dan bob rhyw groes.

2 Cryf yw ei ddeheu law,
 Anfeidrol yw ei rym,
 Ac nid oes byth a saif
 O flaen ei wyneb ddim:
 Rhois iddo f'hun, f'amddiffyn gwna
 Rhag dyfais uffern faith a'i phla. w.

263. *Diddanwch trwy waed y groes.*

6. 8.—Waterstock, x. 46. Alun, A. 18.

BYDD di yn ymborth pur
 I'm henaid ddydd a nos;
 Fy holl ddiiddanwch gwir
 Fo'n tarddu o waed y groes;
 Distewi wnaif; mae trysor mwy
 Nag fedd y byd mewn marwol glwy'.

2 Na fined f'enaid llraith,
 Er lleied yw dy rym,
 'Dall dyfais uffern faith,
 Na phechod wneuthur dim;
 Ar Galfari fe'u maeddwyd hwy;
 Torwyd eu nerth â marwol glwy'.

3 Mae llwybr hyfryd iawn
 O'r ddae'r i'r nefoedd fry,
 Agorwyd un prydawn
 Ar fynydd Galfari;
 Myrdd o fendithion maith ynghyd
 A ddug y groes i anial fyd. w.

264. *Gwaed y groes yn erbyn ofn.*

6. 8.—Alun, A. 18. Bombay, 136.

MAE dafn bach o waed
 Yn drymach yn y nef
 Na'r pechod mwyaf gaed,
 A'i holl euogrydd ef:
 Gwrandewir llais y dwyfol glwy'
 O flaen eu damniol floeddiad hwy.

2 Ni chollwyd gwaed y groes
 Eriodd am ddim i'r llawr;
 'Ddiodddefwyd angu loes
 Heb ryw ddybenion mawr;

- A dyma oedd ei amcan ef—
Fy nwyn o'r byd i deyrnas nef.
- 3 Na'd i mi garu mwyl
Y pechod drwg ei ryw—
Y pechod roddodd glwy'
I 'Mhrynuwr, O fy Nuw!
Na'd i mi garu dim ond ti
O'r ddaer i eitha'r nefoedd fry. w.

265. *Cariad Crist yn drech
na'r gelynyion.*

6. 8.—Gwladys, 135. Alun, A. 13.
ENNYNAIST ynof dân—
Perffeithiaf dân y nef,
Nis gall y moroedd mawr
I ddiffodd mo'no ef; [dy waed,
Mae'th lais, mae'th wedd, mae gwel'd
Yn troi 'ngelynyion dan fy nhraed.
- 2 Mae caru 'Mhrynuwr mawr,
Mae edrych ar ei wedd,
Y plaser mwya'n awr
Sy i'w gael tu yma i'r bedd:
O gariad rhad! O gariad drud!
Sydd fil o weithiau'n fwy na'r byd.
- 3 Wel dyma'r gwrthddrych cun,
A dyma'r awr a'r lle,
Cyssegraf fi fy hun
Yn gyfan iddo fe:
Ffarwel, ffarwel, bob eilun mwyl,
Mae cariad Iesu'n drech na hwy. w.

266. *Hyder ffydd yn ei Brenin.*

6. 8.—Gwladys, 135. Normandy, 137.
O'R Ganaan hyfryd, wiw,
Addawyd i myfi,
Cartrefe pur fy Nuw,
Uwch y ffurafen fry;
Mi ddof, mi ddof, i'r lan ryw awr,
Er maint sydd am fy nghadw i lawr.
- 2 O! luoedd uffern faith,
Er cymmaint yw eich grym,
Tra f' Arglwydd o fy nhlaid,
Ni thycia'ch gallu ddim:
Un olwg syn, un gair o'i lid,
A dŷr i lawr eich rhwysg i gyd.
- 3 Yn ei ryfeloedd 'rwyf,
Ei ryfel ef ei hun,
Ac nis caf yno glwyf,
Tra fyddwyf wrth ei glun:
Ei hyfryd air a'm ceidw'n fyw;
'Does dim orchfyga air fy Nuw.
- 4 'Does ofn o dan fy mron
Yn agos atat ti;
Ti goncraist ofnau o'r bron
Ar fynydd Calfari;
Ti faeddaist fyrdd â marwol glwy';
Nid oes ond canu imi mwyl.
- 5 Llawn Haleluwia mwyl
I Frenin dae'r a ne',
Ddioddefodd farwol glwy'
Yn wirion yn fy lle:

O ddedwydd awr! O ddedwydd loes,
Bu'm Duw yn hongian ar y groes. w.

267. *Buddugoliaeth y groes.*

6. 8.—Gwladys, 135. Beverley, 138.
THE gân 'tiffeddion gras
Yn beriaidd maes o law,
Wrth weled boddi'r Aipht,
A hwythau'r ochr draw:
Fy enaid, hêd i ben y bryn,
I wel'd y goncwest ryfedd hyn.
- 2 Yn uchel fry ar fryn,
Rhwyng daear gron a nef,
Holl rwysg Gehenna fawr,
A'i grym, orchfygodd ef;
Dan hoelion dur goddefodd glwy';
Pa sut ymfrostia uffern mwyl?
- 3 Wel dacw'r ffordd yn rhydd;
Agorwyd o bob tu,
O ddyfnder daear las
I uchder nefoedd fry:
O dring! O dring! fy enaid mwyl,
Mae nerth i'w gael mewn dwyfol
glwy'.
- 4 Wel deuwn yn y blaen,
Fe gwynpodd ofnau mawr
Ar y gelynyion hyf
Oedd am ein cael i lawr:
Fe gaed y dydd, mi glywa'r nen
Yn canu concwest, ar y pren. w.
268. *Iesu, ffynnon dedwyddwch.*
6. 8.—Normandy, 137. Gwladys, 135.
FY Iesu yw fy Nuw,
Fy noddfa gadarn gref;
Ni fedd fy enaid gwan
Ddim arall dan y nef;
Mae ef ei hun, a'i angeu drud,
Yn fwy na'r nef, yn fwy na'r byd.
- 2 O! ffynnon fawr ei rhin
O ddwyfol win a llaeth!
Sydd yn ei haeddiant ef;
'Does yn y nef o'i bath: [faint
Dewch, bawb ynghyd, gwelwch y
A gadd y lleiaf un o'r saint.
- 3 Anfeidrol wyt, fy Nuw,
Anfeidrol yw dy ras;
A thyma'r man y mae
'M dedwyddwch mwya'i maes:
Anghyfnewidiol yw efe,
Am hyn fe'm dwg i deyrnas ne'.
- 4 Fy nymuniadau i gyd
Sy'n cael attebiad llawn,
A'm holl serchiadau 'nghyd
Hyfrydwch nefol iawn,
Pan byddwy'n gwel'd, wrth oleu'r
wawr,
Mai eiddo im yw f' Arglwydd mawr. w.

269. "Iddo ef."

6. 8.—Alun, A. 18. Gwladys, 135.

O NEFOL addfwyn Oen!
 Sy'n llawer gwell na'r byd,
 A lluoedd maith y nef

Yn rhedeg arno'u bryd; [drud,
 Mae'th ddawn, a'th ras, a'th gariad
 Yn llanw'r nef, yn llanw'r byd.

2 Noddfa pechadur trist,
 Dan bob drylliedig friw,
 A phwys euogrydd llym,
 Yn unig yw fy Nuw;
 'Does enw i'w gael o dan y nef
 Yn unig ond ei enw ef.

3 Ymgrymed pawb i lawr
 I enw'r addfwyn Oen;
 Yr enw mwyaf mawr
 Erioed a glywyd son:
 Y clod, y mawl, y parch, a'r bri,
 Fo byth i enw'n Harglwydd ni. W.

270. *Neb yn guffelyb i Grist.*

6. 8.—Normandy, 137. Gwladys, 135.

CYFFELYB i fy Nuw
 Ni welodd dae'r na nef;
 'Does un creadur byw
 Gymmherir iddo ef;
 Cyflawnder mawr o ras didrai
 Sydd ynddo fythol yn parhau.

2 Yn nyfnder t'wyllwech nos
 Mi bwysaf ar ei ras;
 O'r t'wyllwech mwyaf du
 Fe ddwg oleuni i maes:
 Os gwg, os liid, mi af i'w gól,
 Mae'r wawr yn cerdded ar ei ol.

3 Ymfrostiaf ynddo ef
 Pe ymderfysgai'r byd,
 A diluw eilwaith ddod
 I guddio'r ddae'r i gyd;
 Rhyw noddfa lawn a lloches sy
 Uwch tymmhestl yn f'Anwylyd cu. W.

271. *Ymgnauldoliad Crist.*

6. 8.—Alun, A. 18. Waterstock, Y. 46.

DAETH Llywydd nef a llawr
 I wisgo dynol gnawd;
 Wel, henffych, Arglwydd mawr,
 A henffych, dirion Frawd;
 Henffych i'n Duw a'n Ceidwad hael
 A welwyd yn y preseb gwael.

2 Mewn cnawd, i'n tynu'n rhydd,
 Daeth y Tragwyddol Air;
 Wel, henffych fyth i'r dydd
 Y ganwyd efo Fair:
 O'i ras fe ddaeth o uchder ne',
 I brofi'r lladdfa yn ein lle.

3 I groth y wryf wan,
 I garchar ac i'r bedd,
 Y daeth ef ar ein rhan,
 I haeddu gras a hedd:

Mewn ing a loes ar Galfari,
 Agoryd wnaeth y nef i ni.

4 Pa dafod, neu pa ddawn,
 A fedd angylaidd lu,
 A ddywed byth yn llawn
 Am ras ein Ceidwad cu?
 Ei waed fe rodd, o'i gariad gwiw,
 I ganu'r lleiddiaid dua'u lliw.

5 Mae cariad yn ei wedd
 At wael, golledig, fyd;
 Cyflawnder llym a hedd
 Yn ymgusanu 'nghyd;
 Trugaredd a gwirionedd pur
 Yn ymddisgleirio yn ei gur. T. J.

272. *Adgyfodiad Crist.*

6. 8.—Alun, A. 18. Bombay, 136.

CYFODODD Brenin hedd,
 Iachawdwr dynol ryw,
 Mewn gogoneddus wedd,
 O'r marwol fedd yn fyw:
 Ein bywiol ben esgynodd fry,
 Goruwch pob llu, tu draw i'r llen.

2 Daw'r saint o lwech y bedd
 Ar wedd eu Priod cu,
 I lawn dragwyddol wledd,
 Mewn gwir orfoledd fry;
 Dyrchafant draw o'r dyfnder cudd,
 Cânt ddod yn rhydd, mae'r dydd ger llaw.

3 Pan losgo'r ddaear lawr,
 A'i mawredd o bob rhyw,
 Fe genir am yr awr
 Daeth ef o'i fedd yn fyw:
 Bydd cof am hon gan ddisglaer lu
 Aneirif fry, byth ger ei fron. B. W.

273. *Yr un testyn.*

6. 8.—Beverley, 138. Waterstock, Y. 46.

'NOL marw Brenin hedd,
 A'i eiddo i gyd yn brudd,
 A'i roi mewn newydd fedd,
 Cyfodai'r trydydd dydd;
 Boed hyn mewn cof gan Israel Duw,
 Mae'r Oen a laddwyd etto'n fyw.

2 Y Meichiau aeth yn rhydd
 'Nol rhoddi taliad llawn,
 A Duw'n cyhoeddi sydd,
 "Yn hwn mi gefais lawn:"
 Gwnaeth ffordd yn rhydd i fyn'd at
 Dduw;
 Mae'r Oen a laddwyd etto'n fyw.

3 Galarwyr Seion, sydd
 A'ch taith trwy ddwr a than,
 Pa ham y byddwch brudd?
 Eich galar droir yn gân:
 O cenwech! etholedig ryw,
 Mae'r Oen a laddwyd etto'n fyw. J. T.

274. "*Tangnefedd i bell ac i agos.*"

6. 4. 8. 7.—Trefdeyrn, Y. 50.

- T**EG wawriodd arnom ddydd
 A welwyd gynt trwy flydd,
 Gan rai sy'n awr
 O'u cystudd mawr yn rhydd;
 Ac os oedd dyled arnynt hwy
Foliannu'r Oen a'i farwol glwy',
 Mae'n dyled ni, genhedloedd,
 Fil miloedd foli mwy.
- 2 Trwy Grist a'i werthfawr waed
 Y daeth maddeuant rhad,
 I ddynol ryw
 Iachawdwr gwiw a gaed;
 Ei fywyd pur a'i angeu loes,
 A'i ddiodefaint ar y groes,
 A ddygo fy serchiadau
 Tra paro dyddiau f'oes.
- 3 Yn nyfnder pob rhyw loes,
 A gorthymderau f'oes,
 Fy noddfa a'm nerth
 Yw'r aberth fu ar y groes;
Rhinweddol haeddiant marwol glwy'
 Yw'm cysur yn y byd tra bwy',
 A'm hunig ddigonoldeb
 I dragwyddoldeb mwy. **G.**

275. *Ymddiried yn ngras Crist.*

6. 4. 8. 7.—Noddfa, 142.

- O**DAN d' adenydd di
 Mae llaeth a mêl yn lli
 Yn llenwi'r llawr,
 Yn afon fawr i ni;
I faethu'r gweiniaid byth yn gu,
A maeddu o'u bron elynion lu,
 Mae hyfryd Frenin Seion,
 Oen tirion, byth o'n tu.
- 2 Fy unig noddfa'n awr,
 I'm lloni ar y llawr,
 A'm gwir iachau,
 Yw clwyfau'r Meichiau mawr;
 Caf yno lechu yn dawel lân
 Yn Iesu cu, a seinio cân,
 Pan syrthio'r sêr yn gawod,
 A dyfod diluw o dân.
- 3 Hwn ydyw'r un a ddaeth
 I fyny o Edom gaeth,
 O Bozra dir,
 Gorchfygu'n wir a wnaeth;
 Yr hwn fu farw ar y pren
 Agorodd ffordd i'r nefoedd wen;
 Yr hwn fu'n dioddef dirmyg,
 Yw'r meddyg fyth, Amen. **G.**

276. "*O! ryfedd ras.*"

6. 4. 6.—Siloah, 149.

DAETH frydiau melus iawn
 Yn llawn fel lli',
O ffrwyth yr arfaeth fawr,
 Yn awr i ni;

Hen iachawdwriaeth glir
 Aeth dros y crindir cras;
 Bendithion ammod hedd—
 O! ryfedd ras!

- 2 Fe gymmerth Iesu pur
 Ein natur ni;
 Ennilodd ef i'w saint
 Bob baint a bri:
 Gadawai'r nef o'i fodd,
 Fe gym'rodd agwedd gwas;
 Ffrwyth y cyfammod hedd—
 O! ryfedd ras!
- 3 Llonyddodd Iesu'r dig,
 Do, ddig ei Dad;
 I'r gyfraith ar y groes,
 Y rhoes fawrhâd,
 Cyhoedder fawr bob man
 O'r lydan ddaear las,
 Fod Duw yn awr mewn hedd—
 O! ryfedd ras!
- 4 Fe gymmerth Iesu blaid
 Truainiaid trist;
 Ysigodd ben y ddraig;
 Ein craig yw Crist:
 Cawn ninnau fod yn bur
 Uwch cur a phechod cas,
 Yn berffaith ar ei wedd—
 O! ryfedd ras!

277. RHAN II.

BOED clod i'n Prynwr rhad—
 Ein Ceidwad cu;
 Fe dorodd rym yr hen
 Iorddonen ddu:
 Gorchfygodd angeu cryf,
 Er awch ei gleddyf glas,
A drylliodd rwygau'r bedd—
 O! ryfedd ras!

- 2 Wrth orphwys ar yr Iawn
 Ni gawn i gyd
 Felusion ffrwythau'r groes,
 Drwy'n hoes o hyd:
 Mae yma hyfryd win,
 I flin, o beraidd flas,
 Maddeuant pur a hedd—
 O! ryfedd ras!
- 3 Yn rawnwin, ar y groes,
 Fe droes y drain;
 Caed balm o archoll ddofn
 Y bicell fain:
 Dechreuwn fawl cyn hir
 Na flinir ar ei flas,
 Am Iesu'r aberth hedd—
 O! ryfedd ras!

P. J.

278. *Clodforedd am waredigaeth.*

8au. 4 llin.—Llantrisant, 154.
 Antwerp, 155.

CANED pechaduriaid mawrion,
 Fe gaed noddfa i lofruddion:

Noddfa glyd rhag lliid dialydd,
Noddfa rad yn ngwlad y cystudd.

2 Canwn mwy am waredigaeth
Heb ei hail i blant marwolaeth;
Talodd Iesu ein dyledion,
A gorchfygodd ein gelynyon.

3 Caned nef a daearolion
Sain Hosanna i Frenin Seion;
Llawn tosturi yw e'n wastad,
Nid oes diwedd ar ei gariad. G.

279. *Trysorau y groes.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Trefecca, 162.

I ESU ei hunan yw fy mwyd—
Iesu'n marw ar y groes,
Y trysorau mwyaf feddaf
Yw ei chwervw angen loes;
Gwagder annherfynol ydyw
Meddu daear, da, na dyn;
Colled, enmill pob peth arall
Os na ennillir di dy hun.

2 Dyma ddyfnder o drysorau,
Dyma ryw anfeidrol rodd,
Dyma wrthdrysych ges o'r diwedd
Ag sy'n hollol wrth fy modd;
Nid oes syched arnaf mwyach
Am drysorau gwag y byd;
Pob peth gwerthfawr a drysorwyd
Yn fy Mhrynwr mawr ynghyd.

3 Mi orphwysa' f'enaid bellach
Ar yr annherfynol stôr,
Ac mi ganaf yn y dymmhestl
Ar y graig sydd yn y môr;
Dyna'r man na feiddia Satan,
Uffern ddofn, fawr, a'r bedd,
Er eu dyfais faith a'u rhwad,
I derfysgu dim o'm hedd.

4 Do, mi ddringais uwch y gwyntoedd,
Wedi bod mewn stormydd mawr;
Dinas noddfa ges o'r diwedd
Mewn ardaloedd uwch y llawr;
Gobaith cadarn patriarchiaid—
Craig yr oesoedd gynt a fu,
Wnaeth yr arfaeth faith ddidechreu,
'Nawr sy'n fywyd i myfi. W.

280. *Meddyginiaeth y groes.*

8. 7. D.—Gaerwen, x. 62. Ledforth, 163.

DEUED pechaduriaid truain
Yn finteioedd mawr ynghyd,
Doed nyusoedd pell y moroedd
I gael gwel'd dy wyneb pryd;
Cloffion, deillion, gwywedigion,
O bob enwau, o bob gradd,
I Galfaria un prydawn-gwaith
I wel'd yr Oen sydd wedi ei ladd.

2 Dacw'r nefoedd fawr ei hunan
'Nawr yn dioddef angen loes;
Dacw obaith yr holl ddacar
Heddyw'n hongian ar y groes;

Dacw noddfa pechaduriaid,
Dacw'r meddyg, dacw'r fan
Caf fi wella'r holl archoillion
Dyfnion sy ar fy enaid gwan.

3 Dacw'r unig feddyginiaeth
Gadarn i druenus ddyn;
Mae pob gobaith wedi darfod
Maes o hono ef ei hun:
Trwm a llwythog yw fy meichiau,
Poen euogrwydd sydd yn fawr;
Nid oes fan ond pen Calfaria
Gallaf roi fy mhen i lawr.

4 Mi nis gallaf wneyd fy hunan,
Ddyddiau meithlion, ronyngwell;
Pob egwyddor yn fy enaid
Beunydd sydd am fyn'd yn mhell;
Nid oes dim ond i ti faddeu—
Gwneyd yr Ethiop du yn wyn,
Wna i'm henaid gosio'th angen
Poenus ar Galfaria fryn. W.

281. *Hawddgarwch a gogoniant Crist.*

8. 7. D.—Edinburgh, 164. Dismission, 160.

NID yw'r haul a'i faith fendithion,
Bywyd hardd y ddaear las,
Sy'n llawenu pob creadur,
Yn enwedig llysiâu'r maes;
'Dyw ei harddwch a'i oleuni,
A'i effeithiau ar y llawr,
Onid dim, wrth eu cymmharu
A rhinweddau Iesu mawr.

2 Bynag peth sydd mewn creadur,
Fry, neu yma is y rhôd,
Neu beth bynag a ddych'mygydd
Mewn creaduriaid enwog fod;
Saint, merthyron, a phrophwydi,
Draw o ddechreu i ddiwedd byd;
Can' mil mwy o bethau'n rhagor
Sydd yn Iesu mawr ynghyd.

3 Holl angylion nef gwmpasog,
Sydd o nifer gwllith y wawr,
Pe bai'u tegwch a'u rhinweddau
Oll mewn un rhyw angel mawr;
T'wyllai'i harddwch mewn munydyn,
Toddai'i ddoniau maith yn un,
Wrth ymddangos i'w gymmharu
A'r hwn wisgodd natur dyn.

4 O distawa! 'nghalon ynfyd,
Na chais wrthdrysych arall mwy;
Digon, mwy na digon ydyw,
A ddioddefodd farwol glwy';
Ffarwel, ddaear, a'i gwrthdrysychan,
Nid wyt ond y twyll i gyd;
Uwch y wybren mae'r blaguryn
Dâl roi arno'm serch a'm bryd. W.

282. "Iesu, llawnder mawr y nefoedd."

8. 7. D.—Dusseldorf, 161. Tyddewi, x. 57.

I ESU, llawnder mawr y nefoedd,
Gwrando les un eiddil, gwan,

- Sydd yn gorwedd wrth dy orsedd,
Ac yn codi ei lef i'r lau;
Mae 'ngelynicion heb rifedi
Yn fy nghuro o bob tu,
Ac nid oes a all fy achub
Is y nefoedd ond tydi.
- 2 Yn dy haeddiant 'rwyf yn gyflawn,
Yn d'oleuni gwela'n glir,
Yn dy wisgoedd dwyfol, disglær,
Bydda'n ogoneddus bur;
Yn dy iachawdwriaeth gyflawn,
Er mor waned wyf yn awr,
Ceir fy ngwaled, ryw ddiwrnod,
Yn disgleirio fel y wawr.
- 3 Dwéd y gair, fy addfwyn Iesu,
Yna f'enaid lawena—
Gair o addewid caf fy mhuro
O bob pechod, o bob pla;
Gwrendy f'enaid, mewn distawrwydd
Ar dy adlais distaw, main,
Ac fe neidia o orfoledd
Pan y clywo'th nefol sain.
Mae dy lais yn rhoi distawrwydd
Ar holl ddwndwr gwag y byd,
Yn gwastatu pob rhyw derfysg
Fago nwydau croes ynghyd;
Y mae'r gwynt yn troi i'r deheu,
Ac mae'r hin yn dawe! iawn,
Pan bo'm Duw'n cyhoeddi heddwch,
Er mor arw fu'r prydawn. w.

283. *Iesu, ffynnon bywyd.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Trefecca, 162.

- I ESU, ti wyt ffynnon bywyd,
Bywyd dedwydd i barhau;
Pob cysuron is y nefoedd,
Ynot ti dy hun y mae:
Nis gall croes, na gwae, na chystudd,
Wneuthur niwed iddynt hwy
Gafodd nerth i wneyd eu noddfa
Yn dy ddwyfol farwol glwy'.
- 2 Dyna'r man na ddaw euogryydd,
Dyfa! Satan fyth, na chwant;
Awel nef sydd yno'n cadw
Pob rhyw ddrygau oll i bant:
Nid oes rhuad môr, na'i donau,
Na thymhestloedd o un rhyw,
Ond rhyw bur dangnefedd hyfryd
Yn archollion f'anwyl Dduw.
- 3 Dring, fy enaid, i'th orphwysfa,
Uwch y gwynt tymmhestlog, oer;
Maes o swm rhuadau'r llewod,
Maes o gyrhaedd tonau'r môr;
Mi gaf yno, dan bob blinder,
Hyfryd dreulio'm dyddiau i maes,
Heb gael briw, na chlais, nac archoll,
Gan ryw neb gelynicion cás. w.

284. *Gras a dedwyddwch yn Nghrist.*

8. 7. D.—Moriah, A. 10. Edinburgh, 164.

NID fy nef yw ar y ddaear,
Pe goreu man dan gwmpas haul:

- Fy nef yw tawel bresennoldeb
Wyneb siriol Adda'r ail:
Gwena arnaf, Arglwydd grasol,
Gwaeddaf allan, Digion yw;
Yna 'nghanol cyfyngderau
Byth yn llawen byddaf byw.
- 2 Môr sydd ynot o fendithion
Heb waeldion iddo'n bod;
Mae yn llaww'mlaen bob munyd,
Nid oes diwedd ar dy glod;
D'enw beunydd sy'n helaethu—
Beunydd yn ymdaenu i maes;
Bydd telynau'n canu iddo
Fel rhifedi gwellt y maes.
- 3 Yn dy glwyfau y mae bywyd,
Tyllau'r hoelion yw fy nyth;
'Dofnaf fyd, na chuwad, na phechod,
Nac euogrywydd yno byth:
Gwaed fy Mhriod wedi ei gollu,
Archoll fawr y waywffon,
Yw fy nghraig a'm dinas noddfa
Sicr ar y ddaear hon.
- 4 Yno boed fy mwyd am diod,
Dan ganghenau gwych y pren
Sydd a'i wreiddyn ar y ddaear,
Ei frigau yn y nefoedd wen;
Dyn a'r Duwdod ynddo'n trigo,
Efrwythau arno'n tyfa'n llawn;
Cysgod dano i'r ffyddloniaid
O foreuddydd hyd brydnawn. w.

285. *Gofal Iesu am ei bobl.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Trefecca, 162.

- PA gyfnewidiadau bynag
Welo'm bywyd ar y llawr,
Llwyddiant ynte, neu aflwyddiant,
T'wyniad haul, neu stormydd mawr;
Enw hyfryd fy Iachawdwr
Gaiff ddifyru'm dyddiau i maes;
Canu ei glod, a byth ryfeddu
Nerth ei nefol, ddwyfol ras.
- 2 Y mae meddwl am ei haeddiant,
Meddwl am ei gariad pur,
Fel rhyw ffynnon o lawenydd,
Lawn o ddwfr gloyw, clir;
Ef ei hunan yw'm gogoniant,
Ef yw'm hymnfrost a fy nglym;
Enw pawb o dan yr wybrwn
Ond ei hunan elo'n ddim.
- 3 Fy holl obaith sy'n ei enw—
Enw godidoca'r ne',
'Rwyf yn gwadu ac yn gwrthod
Unrhyw noddfa ond efe;
Ef yw'm hiachawdwriaeth werthfawr,
F'amddiffynfa, a fy Nuw,
Ef a'i ras gaiff fod yn sylwedd
Fy nghaniadau tra fyfwr byw.
- 4 Mae'i angylion yn cwmpasu
Y rhai sy'n aros yn ei glwy',
Fe wna i fyny eu hangenion,
'Chaiff fod eisieu arnynt mwy;

Fe gyfrwydda'u holl gerddediad,
Ac fe wylia ddydd a nos,
Fel na bo na gwae nac ochain
I etifeddion gwaed y groes.

- 5 Mae ei glustiau yn agored
I'w gweddiau bob yr un,
Ac yn addfwyn ef a gymmer
Eu gofalon arno'i hun;
Pan bo t'wyllwch ac anobaith
Yn amgylchu eu llwybrau o'r bron,
Ef ei hun fydd eu harweinydd,
Ef a'u cynnal dan bob ton. w.

286. "*Mae dy eiriau fel y gwin.*"

8. 7. D.—Chrysostom, 1. 59. Llangan,
1. 61.

O LLEFARA! addfwyn Iesu,
Mae dy eiriau fel y gwin,
Oll yn dwyn i mewn dangnefedd
Ag sydd o anfeidrol rin;
Mae holl leisiau'r greadigaeth,
Holl ddeniadau cnaud a byd,
Wrth dy lais hyfrydaf tawel,
Yn distewi a myn'd yn fud.

- 2 Nis gall holl hyfrydwch natur,
A'i melusdra pena'i maes,
Fyth gymmharu â lleferydd
Hyfryd pur maddeuol ras:
Gad im glywed sw'n dy eiriau—
Awdurdodol eiriau'r nef,
Oddi mewn yn creu hyfrydwch
Nad oes mo'i gyffelyb ef.
- 3 Dwéd dy fod yn eiddo imi,
Mewn llyth'renau eglur, clir;
Tôr ammheuaeth sydd ddogysur,
Tywyll, dyrys, cyn bo hir;
'Rwy'n hiraethu am gael clywed
Un o eiriau pur y ne',
Nes bo ofn du a thristwch
Yn tragwyddol golli eu lle. w.

287. *Dyfniferoedd a doethineb gras.*

8. 7. D.—Meriah, A. 10. Dismission, 160.

NID oes angel, nid oes seraph,
Yn y nefoedd fawr a gaed,
All'sai ffeindio allan foddion
I fy enaid gael iachâd;
Mae yma ddyfnder o ddirgelion,
Maith, goruchel iawn eu rhyw,
A ddyfeisiwyd cyn bod amser
Gan ddoethineb bur fy Nuw.

- 2 Mae priodoliaethau'r Duwdod
Yma'n cael eu cyflawn le—
Ei gyflawnder a'i wirionedd,
A'i sancteiddrwydd perffaith e';
Y mae cariad, a thrugaredd,
A doethineb, yma ynghyd,
Yn cael hyfryd ymhyfrydu
Yn achubiaeth f'ennid drud.
- 3 Mae'm cydwybod, oedd mewn terfysg,
Ac yn ofni'n arw iawn,

Heddyw'n dechreu ymlonyddu,
Wel'd y Meichiau'n talu'n llawn,—
Taliad holl ofynion Duwdod
Ag sydd o anfeidrol fri;
Taliad holl ofynion cyfraith,
Taliad sicr iawn i mi.

- 4 O ddyfniferoedd! O ddoethineb!
O ddyfniferoedd maith o ras!
O ddirgelion anchwiliadwy,
Fythol uwch eu chwilio i maes!
Mae seraphiaid nef yn edrych,
Gyda syndod, bob yr un,
Ar ddyfniferoedd cariad dwyfol—
Duw yn marw dros y dyn!

- 5 Fyth i'r Tad y bo'r gogoniant,
Roi a derbyn y fath rodd;
Fyth i'r Mab y bo'r un moliant,
Ddisgyn yma i lawr o'i fodd:
Fyth i'r Ysbryd bo'r anrhydedd,
Am ddadguddio'r ddyfais rad,
Ac am selio, a rhoi ernes
Fod Eiriolwr gyda'r Tad. w.

288. *Mawl i Grist.*

8. 7. D.—Ledforth, 163. Edinburgh, 164.

HENFFYCH, Iesu, r' Duw tra-
gwyddol,
Gwir a sanctaidd berffaith ddyn!
Dwy ryw natur mewn un person—
Syndod nefoedd fawr ei hun!
A phob natur a phriodoledd
Etto'n hollol gadw'i lle,
Dyndod heb gymmysgu â Duwdod—
Priod f'enaidd byth yw e'.

- 2 Ti yn unig ydwy'n addef
Yn llawn deilwng o fy mryd;
Ti yn unig ydwy gwrthddrych
Fy serchiadau oll i gyd;
Dan dy aden rasol, dyner,
Trwy dy ddiodefiadau maith,
'Rwyf yn disgwyl yn ddiangol
Hyfryd gyrhaedd pen fy nhaith. w.

289. *Rhyddhâd, a glanhâd, trwy y groes.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Esther, 1. 55.

DOED y cystuddiedig truan,
Sydd mewn ofn bob yr awr,
Ac edryched ar y croesbrwr—
Pwy sy'n hongian arno'n awr:
Pa'm dychryna'r euog aflan?
Heibio'r aeth cymmylau'r nen;
Dyma le i gladdu euogrwydd,
Yn y beddrod dan y pren.

- 2 Yma rhed yr afon allan,
Ffrydiau ar ol ffrydiau o hyd,
Gloyw ddwr di-drai, digymmysg,
Sydd yn golchi beiau'r byd;
Dacw'r ffynnon yn agored,
Dyma'r brwnt yn myn'd yn mlaen,
Dyma'r aflan, dyma'r euog,
Wedi ei ganu fel y gwlan,

3 Aed fy enaid mwy yn ddibris
 Rhwng gwrthdrrychau gwag y byd,
 Heb ddal sylw ar un gwagedd,
 Heb un pleser fyn'd a'm bryd;
 Cerddaf yn fy ngwisgoedd gwynion
 Trwy bob drysni'n ddinacád,
 Ond i'r golofn dân fy arwain,
 I gynteddoedd tŷ fy Nhad. w.

290. *Gair Crist, ei bresennoldeb,*
a'i enw.

8. 7. D.—Vienna, x. 60. Moriah, A. 10.

GOLEU a nerthol yw dy eiriau,
 Melus fel y diliau mêl,
 Cadarn fel y bryniau pwysig;
 Angeu'm Iesu yw eu sel;
 Rhai'n a nertha'm henaid gerdded
 Dyrys, anial, ffordd yn mlaen;
 Rhai'n a gynnal f'enaid egwan
 Yn y dŵr ac yn y tân.

2 Holl bleserau maith y ddaear,
 Rhai a gais brenhinoedd byd,
 Cyfoeth, rhwysg, gogoniant, mawredd,
 A rhyw fyrdd o bethau 'nghyd,
 Fyth ni cheisiaf, tra fo bywyd,
 Ddim ond edrych ar dy wedd—
 Teimlo arwyddion hyfryd gariad
 Nes disgynwyf lawr i'm bedd.

3 Gwedd dy wyneb sy'n rhagori
 Ar drysorau'r India draw;
 Mae awelon pur dy gariad
 Yn dwyn gwobr yn eu llaw;
 Perffaith bleser heb ddim diwedd,
 Perffaith gysur heb ddim trai,
 Yn y stormydd mawr, cynddeiriog,
 Yw yn unig dy fwynhau.

4 Tyred gyda mi trwy'r fyddin,
 Gyda mi yn erbyn llu;
 Yn dy enw mi goncweraf
 Bawb sy'n sathru d'enw eu;
 D'enw di a faeddodd angeu,
 Faeddodd uffern fawr ei grym,
 Ni wyneba cnawd a phechod
 Bellach mo dy enw ddim. w.

291. *Gallu ac awdurdod Crist.*

8. 7. D.—Trefeca, 162. Vienna, x. 60.

NI all rhaid, ac ni all natur,
 Wrthwynebu dim o'th air;
 Saif yr haul a'r holl blanedau,
 Os fy Iesu iddynt bair:
 Esmwyth it yw gwneyd a fynot;
 Dwéd y gair, a dyna fi
 'Mhell uwch law fy holl elynion
 Ar y bryniau hyfryd fry.

2 Dwéd, "Goleuni boed," fe fydda,
 Dwéd, "Disgleirid sêr y ne',"
 Fe ddisgleiria haul a lleuad
 Oll yn hyfryd yn eu lle;
 Edrych arnaf, bydd tangnefedd,
 Derfydd stwr y storom fawr;

Tawel hedd, fel boreu hyfryd,
 A dywyna arna'i 'n awr.

3 Gwena arnaf, D'wysog bywyd,
 Yna gwged arna'i 'r byd;
 Ynot f'enaid sy'n ymddiried
 Uwch law meibion Adda i gyd;
 Rho addewid byddi gydaf,
 Unrhyw rwystr is y nef,
 Doed o'r ddae'r neu uffern gadarn,
 'Dofnaf ddim o hono ef.

4 Ti yw gwrthdrrych mawr fy ofnau,
 Gwrthdrrych fy llawenydd pur;
 Atat mae fy nymuniadau,
 Atat mae fy ngobaith pur;
 Pob peth etto welodd llygad
 A ddiflanodd arna'i 'n lân,
 Aeth eu bod, ac aeth eu henwau,
 Oll yn ddiddim o fy mlaen. w.

292. *Crist y trysor goreu.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Esther, x. 55.

CLYWAF lais gan bob rhyw raddau
 O'r creaduriaid mân i gyd,
 'Mod i wedi aros gormod,
 Hepian llawer yn y byd;
 Gwisg dy aden, medd pob tafod
 Glywaf dan yr awyr las;
 Gormod hepiant; mae'n ddiweddar
 Cyn it ddechreu taro i maes.

2 Ffarwel bellach, bob creadur,
 Chwi gewch weled hyn ryw bryd,
 Meddaf drysor gwerthfawrocach
 Fil o weithiau nag yw'r byd;
 Tu hwnt i'r bedd 'does mesur arno;
 Rhan o fewn fy nghalon mae;
 Ffynnon fawr ydyw ei wreiddyn,
 Fyth na welir arni drai.

3 A welodd haul erioed wrth redeg
 Ei dro diderfyn yn y nef,
 Yn y sêr, neu ar y ddaear,
 Wrthdrrych tebyg iddo ef?
 A oes trysor, ond ei 'mofyn,
 Yn nyfnderoedd daear las,
 I'r filfed ran, pan yn y gloriant,
 Bwysa Iesu Grist a i ras?

4 Nerth, os caf, mi frysiaf mwyach
 Fyny tua'm gwlad fy hun,
 Lle mae'm Duw yn gwisgo'n gysson,
 Mewn gogoniant, natur dyn;
 Na enwer imi'n gartref bellach
 Fan-gre arall ond y ne',
 Neb yn Dad, na neb yn Briod,
 Neb yn Arglwydd, ond efe. w.

293. *Dirgelwch duwioldeb.*

8. 7. D.—Dolwar, x. 56. Moriah, A. 10.

DYMA babell y cyfarfod,
 Dyma gymmod yn y gwaed;
 Dyma noddfa i lofruddion,
 Dyma i gleifion feddyg rhad;

Dyma fan yn ynyl Dawdod
I bechadur wneyd ei nyth,
A chyfiawnder pur y nefoedd
Yn siriol wenu arno byth.

2 Ffordd a drefnwyd cyn bod amser
I gael diangfa o ddrygau'r ddraig;
Mewn addewid gynt yn Eden,
Fe gyhoeddwyd Hâd y wraig;
Ffordd i gyfiawnhau'r annuwiol,
Ffordd i godi'r marw'n fyw;
Ffordd gyfreithlawn i droseddwr
I hedd a safir gyda Duw.

3 O! ddyfnderoedd iachawdwriaeth!
Dirgelweh mawr duwioldeb yw,
Duw y duwiau wedi ymddangos
Yn nghnawd a natur dynolryw!
Dyma'r person a ddioddefodd
Yn cim lle ddigofaint llawn,
Nes i gyfiawnder waeddi "Gollwng
Ef yn rhydd, mi gefais iawn."

4 Dyma Frawd a anwyd ini
Erbyn c'ledi a phob clwy';
Ffyddlawn ydyw, llawn tosturi,
Haedda'i gael ei foli'n fwy:
Rhyddhâwr caethion, Meddyg cleif-
Ffordd i Seion union yw; [ion,
Ffynnon loyw, Bywyd meirw,
Arch i gadw dyn yw Duw. A. G.

294. *Dyfnderoedd iachawdwriaeth.*

8. 7. D.—Dolwar, Y. 56. Esther, Y. 55.

BYDD melus gofio y cyfammod
Draw a wnaed gan Dri yn un;
Tragwyddol syllir ar y person
A gynn'rodd arno natur dyn:
Wrth gyflawni yr ammodau,
Trist hyd anghu ei enaid oedd:
Dyma gan y saith ugeinmil
Tu draw i'r llen â llawen floedd.

2 Fy enaid trist, wrth gofio'r taliad,
Yn llamu o lawenydd sydd;
Gwel'd y ddeddf yn anrhydeddus,
A'r pechadur brwnt yn rhydd;
Rhoi awdwr bywyd i farwolaeth,
A chladdu'r adgyfodiad mawr;
A dwyn i mewn dragwyddol heddwch
Rhwing nef y nef a daear lawr.

3 Efe yw'r Iawn fu rhwng y lladron,
Dioddefodd yno anghu loes;
Nerthodd freichiau ei ddienyddwyr,
I'w hoelio'n greulon ar y groes;
Wrth dalu dyled pechaduriaid,
Ac anrhydeddu deddf ei Dad.
Cyfiawnder oedd yn hardd ddisgleirio,
A minnau'n rhydd trwy'r cymmod
rhad.

4 Fy enaid, gwel y fan gorweddodd
Pen brenhinoedd, awdwr hedd;
Y greadigaeth ynddo'n symmud,
Yntau'n farw yn y bedd;

Rhan a bywyd colledigion,
Rhyfeddod holl angylion nef;
Gwel'd Duw mewn cnawd, a'i gyd-
addoli,

Mae'r côr yn gwaeddi, 'Iddoef.' A. G.

295. *Haeddiant Crist yn ddigon i bechadur.*

8. 7. D.—Esther, Y. 55. Dolwar, Y. 56.

BECHADUR aflan yw fy enw,
O ba rai y pena'n fyw;
Rhyfeddaf byth, fe drefnwyd pabell
Im gael yn dawel gwrdd â Duw:
Yno y mae yn llon'd ei gyfraith
I'r troseddwr i gael gwledd;
Duw a dyn yn gwaeddi, Digon,
Yn yr Iesu, yr aberth hedd.

2 Anturiaf ato yn hyderus,
Teyrnialen aur sydd yn ei law;
Estyniad hon sydd at bechadur,
Ni wrthodir neb a ddaw;
Af yn mlaen dan waeddi, Pechais;
Af, a chwympaf wrth ei draed,
Am faddenant, am fy ngolchi,
Am fy nghanu yn y gwaed.

3 Nid all moroedd mawrion, llydain,
Guddio pechod o un rhyw;
Ac nis gallodd diluw cadarn
Ei foddin wir, mae'n awr yn fyw:
Ond gwaed yr Oen fu ar Galfaria,
Haeddiant Iesu a'i farwol glwy',
Ydyw'r môr lle caiff ei guddio,
Byth ni welir mo'no mwy.

4 Ffrydiau tawel, byw, rhedegog,
O dan riniog tyf y Nuw,
Sydd yn llanw, ac yn llofo
O fendithion o bob rhyw:
Dyfroedd gloyw fel y grisial,
I olchi'r euog, nerthu'r gwan,
Ac a gana'r Ethiop duaf
Fel yr eira yn y man. A. G.

296. *Duw yn y cnawd.*

8. 7. D.—Esther, Y. 55. Dismission, 160.

RHYFEDD, rhyfedd gan angylion,
Syndod mawr yn ngolwg flydd,
Rhoddwr bod, cynnalwr helaeth,
A rheolwr pob peth sydd,
Yn y preseb mewn cadachau,
Ac heb le i roi 'i ben i lawr,
Etto disglair lu'r gogoniant
Yn ei addoli ef yn awr.

2 Diolch byth, a chanmil diolch,
Diolch tra bo ynof chwyth,
Am fod gwrthddrych i'w addoli,
A thestyn cân, i bara byth,
Yn fy natur wedi ei demtio
Fel y gwaela' o ddynolryw,
Yn ddyn wedi ei angylchu â gwendid,
Ac anfeidrol fywiol Dduw.

3 Pan fo Sinai i gyd yn mygu,
Sain yr udgorn uchaf radd,

Caf fyn'd i wledda dros y terfyn,
Yn ngrym yr aberth, heb fy lladd;
Mae ynddo'n trigo bob cyflawnder—
Llon'd gwagle colledigaeth dyn;
Yn yr adwy rhwng y ddwyblaidd
Gwnaeth gymmod trwy offrymu ei
hun. A. G.

297. *Cyflawnder Crist.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

IESU, nid oes terfyn arnat,
Mae cyflawnder maith dy ras
Yn fwy helaeth, yn fwy dwfn,
Ganwaith nag yw 'mhechod cās:
Fyth yn anwyl
Meibion dynion mwy a'th gâr.

2 Mae angylion yn cael bywyd
Yn dy ddwyfol nefol hedd,
Ac yn sugno'u holl bleserau
Oddi wrth olwg ar dy wedd;
Byd o heddwch
Yw cael aros yn dy wydd.

3 Ti faddeuaist fil o feiau
I'r pechadur gwaetha'i ryw;
Arglwydd, maddeu etto i minnau—
Ar faddeuant 'rwyf yn byw:
Dy unig haeddiant
Yw 'ngorfoledd a fy ngrym.

4 Heddyw 'rwyf yn frwnt o newydd,
Rhaid fy ngolchi heddyw'n wyn
Yn yr sfon a wna'r aflan
Fel yr eira ar y bryn;
Din nis câna
Ond dy ddwyfol nefol waed.

5 Nid oes ddofa fy nghydwobod
Ond cyflawnder mawr y nef,
Ac ni thâl rhoi aberth arall
Is y nefoedd iddo ef:
Maddeu, f'Arglwydd;
Gwrando'r griddfan ar y groes. w.

298. *Rhinweddau ei enw.*

8. 7. 4.—Frankfort, 173. Alma, 179.

NID oes pleser, nid oes tegan,
Nid oes enw mewn un man,
Er ei fri a'i holl ogoniant,
Fyth a lesia'm henaid gwan,
Ond fy Iesu:
Ef ei hunan yw fy Nuw.

2 Mae deng myrddiwn o rinweddau
Dwyfol yn ei enw pur;
Yn ei wedd mae tegwch ragor
Nag a welodd môr na thir:
Mo'i gyffelyb
Erioed ni welodd nef y nef.

3 Mae yn maddeu beiau mawrion,
Ac yn caru yn ddiidrai,
A lle caro, mae ei gariad
Yn dragwyddol yn parhau:
Nid oes terfyn
Ar ei amynedd, ar ei ras.

4 Ynddo mae afonydd mawrion
O ffyddlondeb ac o hedd:
Er fy mwyn diddefodd angu.
A gorweddodd yn y bedd,
Fel y gallwn
Fyn'd i mewn i'r ddinas bur. w.

299. *Iesu ei hunan yn ddigon.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

GWYN a gwridog yw fy Arglwydd,
Gwyn a gwridog yw ei wedd;
Brenin y brenhinoedd ydyw
Yma a thu draw i'r bedd;
Mae dy degwch
Wedi'm heunill ar dy ol.

2 Can' ffarwel i bob peth arall,
'Rwyf ti'n ddigon mawr dy hun;
Derfydd nefoedd, derfydd daear,
Derfydd tegwch wyneb dyn:
Sawl dy gaffo,
Gaiff y cwbl oll yn un.

3 Sawl dy gaffo gaiff bleserau,
Pleser yma is y rhod,
Ei ddyfnderoedd ni ddeallodd
Cnawd na rheswm etto erioed:
O! gâd i mi,
I mi'n fuan dy fwynhau.

4 Paid a'm gado yn yr anial
Dyrys, mawr wrthyf fy hun;
'Rwyf ti'n adwaen aml ofnau,
A gwendidau natur dyn:
Dal dy afael;
Y mae'r gelyn mawr ger llaw.

5 Mae dy wedd yn drech na byddin
O elynion mawr eu grym;
Nid oes yn y nef na'r ddaear
Saif o flaen dy wyneb ddim:
Gair o'th enau
A wna'r dywyll nos yn ddydd. w.

300. *Iesu yn ddigon.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

IESU, Iesu, 'rwyf ti'n ddigon,
'Rwyf ti'n llawer mwy na'r byd;
Mwy trysorau sy yn dy enw
Na thrysorau'r India i gyd:
Oll yn gyfan
Ddaeth i'm meddiant gyda'm Duw.

2 Y mae gwedd dy wyneb grasol
Yn rhagori llawer iawn
Ar bob peth a welodd llygad
Ar hyd wyneb ddaear lawn:
Rhosyn Saron,
Ti yw tegwch nef y nef.

3 Tarian gadarn yw dy enw;
Pan bo'r gelyn yn nesau,
Angeu'i hunan sydd yn ofni—
Angeu sydd yn llwfrhau;
Ti orchfygaist;
'Does ond canu'n awr i mi.

- 4 Nis gall f'enaid, er ei gyrhaedd,
Fyth i geisio cyrhaedd mwy
Nag sydd wedi ei roi yn nghadw,
Yn y dwyfol, farwol glwy';
Cariad, cariad,
Nad oes dyfnder iddo'n bod.
- 5 Dyma'r tlawd a gyfoethogwyd,
A'r carcharor wnaed yn rhydd,
Ddoe oedd yn y pydew obry,
Heddyw yma'n canu'n rhydd;
Nid oes genyf
Ddim ond diolch tra fwy' byw. w.

301. *Cydymdeimlad Crist.*

8.7.4.—Watford, Y. 67. Ardudwy, Y. 68.

- I ESU, gwyddost fy nghystuddiau,
'Rwyf yn rhifo pob yr un; [au,
Pob rhyw w'radwydd, pob rhyw groes-
Fe'u dioddefaist hwynt dy hun;
Dal fi i fyny,
Man bo 'meichiau'n fwyaf trwm.
- 2 Cofia'th boenau ar Galfaria,
Cofia i ti gario'r groes,
Cofia gur yr hoelion llymion,
Cofia'th chwerw angyu loes;
Rho i mi heddwch,
Rho i mi nefoedd, er eu mwyn.
- 3 Er dy fod di heddyw'n eistedd
Yn ngogoniant nef y nef,
Mewn goleuni mor ddisgleiried
Na ellir nesu ato ef,
'Rwyf yn edrych
Ar dy anwylyf yn y byd.
- 4 Dyma'th gariad, dyma'th briod,
Heddyw'n graiddfan o dy flaen;
Dros ein henaid y dioddefaist
Boenau megys uffern dân;
Ti yw'r cwbl
Heddyw feddwn yn y byd. w.

302. "*Fy Anwylyd sydd wyn a gwridog.*"

8.7.4.—Verona, 174. Tydfil, Y. 64.

- G WYN a gwridog yw f'Anwylyd,
Mae'n rhagori oll i gyd
Ar y cwbl etto grewyd,
Yn yr wybr faith a'r byd:
Boddlon fyddaf,
Ond i mi ei gael ei hun.
- 2 Mi af trwy'r cystuddiau trymaf,
Mi af trwy'r afonydd maith,
Ac mi dreiddiaf trwy'r anialwch
Garw, hir, i ben fy nhaith,
Ond i'm Harglwydd
Gadw beunydd wrth fy nghlun.
- 3 Nid oes elyn is y nefoedd
A ddaw yno i roi i mi glwy';
Yn dy gwmi, nid oes gallu
Gan un gelyn cadarn mwy:
Ar dy deyrnas
Nid oes diwedd, nid oes drange.

- 4 Dae'r, a nef, ac uffern greulon,
Sydd yn hollol dan dy law;
Dy ddoethineb sydd yn trefnu
'R ddyrain, de, a'r gogledd draw:
Ti bia'r cwbl:
Cymmer f'enaid it dy hun. w.

303. *Rhinwedd y gwaed yn anchwiliadwy.*

8.7.4.—Llanilar, Y. 69. Ardudwy, Y. 69.

- MAE fy meiau fel mynyddau,
Amlach hefyd yw eu rhi'
Nag yw gwlyth y boreu wawr-ddydd,
Nag yw sêr y nefoedd fry:
Gwaed fy Arglwydd
Sydd yn abl golchi 'mai:—
- 2 Golchi'r ddu gydwylbod aflan
Lawer gwynach eira mân; [odd
Gwneyd y brwnt, gan waith ddifwyn-
Yn y domen, fel y gwlan:
Pwy all fesur
Lled a dyfnder maith dy ras?
- 3 Ei riddfanau ar y croesbren
Oedd yn pwysio beiau'r byd;
Poenau pechod oedd ofnadwy,
Poenau f'Arglwydd oedd fwy drud:
'Nawr mae cariad
Yn concwerio'r dwyfol lid. w.

304. *Gwerthfawrogrwydd gwaed y groes.*

8.7.4.—Peniel, 172. Frankfort, 173.

- N IS gall dysgedigion doethaf,
Er cyrhaeddyd fry i'r ne',
Chwilio troion sêr y wybr,
Gwel'd eu maint, a gwel'd eu lle,
Fyth i bwysio [groes.
Gwerthfawrogrwydd gwaed dy
- 2 Nis gall dysg, ac nis gall doniau,
Wel'd y pechod drwg ei ryw,
Bwysio'i haeddiant maith, a'i fesur,
O flaen gorsedd bur fy Nuw;
Ar Galfaria
Gwelaf e'n ei liw a'i lun.
- 3 Pechod yma, cariad acw,
Fu yno yn y glorian fawr;
Ac er trymed oedd y pechod,
Cariad bwysodd hyd y llawr:
Gair "Gorphenwyd,"
Wnaeth i'r glorian bwysig droi.
- 4 Haeddiant Duwdod, o'i gymmharu
'N erbyn uffern fawr o'r bron!
Dafn gwaed sy'n ganml rhagor
Nag aftenidd dudew hon:
Gw'radwyddiadau
Duw, rydd iawn am feiau'r byd.
- 5 Fe ddistewa myrdd o ellyllon,
Fe ddistewa'r ddeddf o'r bron,
Fe ddistewa pur gyfiawnder
Sy'n ymddial cweryl hon,

Gyntaf enwir
Sillaf prin am waed y groes. w.

305. *Cariad yn cario'r dydd.*

8. 7. 4.—Caio, Y. 65. Verona, 174.

DACW gariad, dacw bechod,
Heddyw'u dau ar ben y bryn;
Hwn sy'n gryf, hwn acw'n gadarn,
Pwy ennilla'r ymgrych hyn?
Cariad, cariad
Welai'n perffaith gario'r dydd.

- 8 Dringaf fyny i'r Olewydd,
I gael gweled maint fy mai;
Nid oes arall is yr wybren,
Fan i'w weled fel y mae;
Anwyl f'enaid
Yno'n chwysu dafnau gwaed.
- 8 Gwel'd yr hwn fu'n prynu'm pardwn,
Prynu pardwn maith y byd,
Gwel'd ei wallt, a gwel'd ei wisgoedd,
Gwel'd ei ruddiau'n waed i gyd!
Fe, fy mhechod,
Yrodd allan ddwyfol waed.
- 4 Pechod greodd ynddo'r poenau,
Pechod roddodd arno'r pwn,
Pechod barodd iddo ochain;
F'unig haeddiant i oedd hwn:
O! na welwn
Foreu fyth na pechwn mwy.
- 8 Profed hwnw nad yw'n medru
Caru Prynw'r mawr y byd,
Beth o'r dwr a'r gwaed a lifodd
Gyda'r bicell fawr ei hyd;
Hwn sy'n magu
Fflamau o gariad heb ddim trai. w.

306. "*Cyfaill publicanod a phech-
aduriaid.*"

8. 7. 4.—Verona, 174. Tydfil, Y. 64.

MI feddyliais cawn fy Arglwydd
Yn nghwmpeini mawrion byd:
Yn mhlith mwrddwyr, yn mhlith
lladron,
Gwelais gynta'i wyneb-pryd;
Ar y croesbren,
Nid yn llys brenhinoedd byd.

- 2 Dacw lofrudd ar ei aswy,
Dacw leidr ar ei dde;
Draw fe'i hoeliwyd yn y canol —
Frenin daear, Frenin ne':
Mi appeliaf
At yr orsedd ar y groes.
- 8 Ni raid esgyn fry i'r nefoedd,
Y mae'r nefoedd ar y pren;
Fe ddaeth mynydd hen Galfaria
Er ys dyddiau'n un a'r nen:
Daeth Moriah
'Nawr yn ysgol gref i'r nef.

- 4 Dring, fy enaid, i'th orphwysfa,
Y mae'r nefoedd wrth dy glun;
'Rhwn a greodd haul a lleuad
'Nawr a wisgodd natur dyn:
Edrych arno;
Credu ydyw pen y daith. w.

307. *Gorfoleddu yn Nghrist.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Alma, 179.

IESU, ti yw'm hunig noddfa,
Ac mae ynot ti ddi-drai
Ffrwd lifeiriol o gysuron,
Yn dragwyddol yn parhau;
Fyth ni dderfydd
Mo dy gariad a dy ras.

- 2 Dy hanfod berffaith yw'm hapus-
Mae'n nghysuron, bob yr un, [rwydd
Yn terfynu ac yn casglu
'N gryno ynot ti dy hun:
Bywyd f'enaid,
Man bwyf finnau, yno bydd.
- 3 Mewn rhyw hyder nefol hyfryd,
'Rwy'n rhoi f'achos o dy flaen,
Ac yn credu caf fyn'd trwodd,
Neu lifeiriant, yntau dan;
A chaff f'enaid
Tlawd i ganu'r ochr draw.
- 4 Pan edrychwyf ar dy fawredd,
Gwel'd d'ogoniant maith a'th ras,
Mae fy nghalon, gan lawenydd,
Hyfryd, pur, yn tori i maes,
Gan roi pleser
Fil uwch law pleserau'r byd. w.

308. *Tragwyddoldeb i ryfeddu
Crist a'i ras.*

8. 7. 4.—Frankfort, 173. Calfaria, 181.

HYN yw 'mhleser, hyn yw'm hym-
ffrost,
Hyn yw 'nghysur yn y byd—
'Mod i'n caru'r addfwyn Iesu;
Dyna'm meddiant oll i gyd:
Mwy yw nhrysor
Nag a fedd y byd o'i fron.

- 2 Ac ni allaf fyth fynegu,
Pe anturiwn, tra fawn byw,
Pa mor hyfryd, pa mor felus,
Pa mor gryf ei gariad yw:
Fflam ddi-derfyn
Ddaeth o ganol nef i lawr.
- 3 Yn y bywyd byth a bery,
Caf fi ddwfn chwilio i maes
Faith ddyfnderoedd cariad dwyfol,
A changhenau nefol ras;
Eangir f'enaid
I wel'd dadguddiadau'r nef.
- 4 Derfydd awyr, derfydd daear,
Derfydd grewyd is y ne',
Derfydd haul, a ser, a lleuad,
Daw tywyllwch yn eu lle;

Fyth ni dderfydd

Canu iachawdwriaeth gras.

- 5 Bydd cerubiaid, a seraphiaid,
Ac angylion nef yn un,
Yn cymmysgu Haleluwia,
A Hosanna bur â dyn;
Anthem chariad
Fydd yr anthem tra fo nef. w.

309. *Lleferydd gras a chariad.*

8. 7. 4.—Alma, 179. Calfaria, 181.

CLYWCH leferydd gras a chariad,

O Galfaria'n seinio sydd;

Wela'r cedym greigiau'n hollti,

Haul yn tw'lu ganol dydd:

"Fe orphenwyd!"

Dwys ddolefa'r Meichiau mawr.

- 2 O! 'r trysorau anchwiliadwy

A gynnwysir yn y gair!

Môr diderfyn o fendithion,

I dylodion ynddo cair:

"Fe orphenwyd!"

Ni bydd eisieu aberth mwy.

- 8 Adgyweirier pob rhyw delyn

Drwy y ddaear faith a'r nef,

Er cyd-daro'r anthem newydd

Heddyw a gyhoeddodd ef:

"Fe orphenwyd!"

Dyma gân na dderfydd byth.

E. (cyf. E. E.)

310. *Y Graig.*

8. 7. 4.—Eli, 175. Frankfort, 173.

GWELAF graig a'm deil mewn
stormydd

O gavodydd dŵr a thân;

Yn wyneb uffern a'i rhuthriadau,

Holl breswylwyr hon a gân:

Cadarn sylfaen

A osodwyd gan y Tad. J. H.

311. *Crist oll yn hawddgar.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Tydfil, Y. 64.

WELE'n sefyll rhwng y myrtywydd

Wrthddrych teiwing o fy mryd:

Er o'r braidd yr wy'n adnabod

Ei fod uwch law gwrthdtrychau'r

Henfych foreu [byd:

Caf ei weled heb un llen.

- 2 Rhosyn Saron yw ei enw,

Gwyn a gwridog, hardd ei bryd;

Ar ddeug mil y mae'n rhagori

O wrthdtrychau penaf byd:

Ffrynd pechadur,

Dyma'r llywydd ar y môr.

- 3 Beth sydd i mi mwy a wnelwyf

Ag eilunod gwael y llawr?

Tystio'r wyf nad yw eu cwnni

I'w gymharu â'm Iesu mawr:

O! am aros

Yn ei gariad ddyddiau f'oes. A. G.

312. *Genedigaeth y Ceidwad.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Alma, 179.

PERAIDD ganodd sêr y boreu

Pan y ganwyd Brenin nef;

Doethion a bugeiliaid hwythau

Ddaethant i'w addoli ef:

Gwerthfawr drysor!

Yn y preseb Iesu a gaed.

- 2 Dyma Geidwad i'r colledig,

Meddyg i'r gwywedig rai:

Dyma un sy'n caru maddeu

I bechaduriaid mawr eu bai:

Diolch iddo

Byth am gofio llwch y llawr. M. R.

313. *Crist yn sylfaen.*

8. 7. 3.—Wyddgrug, 185. Moldavia, 187.

NA'D si adeiladu'n ysgafn

Ar un sylfaen is y ne',

Na chymeryd craig i orphwys

Tu yma i angeu yn dy le:

Ti, fy Nuw, tra fwyf byw,

Gaiff fod fy ngorphwysfa wiw.

- 2 Dyma'r maen sydd yn y gongl,

Dyma'r gareg werthfawr, bur,

Gloddiwyd allan yn y bryniau,

Bryniau tragwyddoldeb dir:

Nid oes le, is y ne',

I adeiladu ond efe.

- 3 Byth ni dderfydd canu am dano,

Byth ni dderfydd am ei glod,

Tra fo caru pery canu,

Caru sydd heb ddechreu'n bod;

Nefoedd fry, 'n gysson sy

Oll yn canu i'm Harglwydd cu.

- 4 Minnau'r gwaela' o bechaduriaid,

Yn y diwedd rof fy nbroed

Ar y graig sydd yn y moroedd—

Craig gadarnaf fu erioed:

Ceidwad hon, rhag pob ton,

Ofnau i ffwrdd o dan fy mron.

- 5 Nis gall hwnw sy'n d'adnabod

Lai na dilyn o dy droed;

Ac ni chadd a leodd d'wyneb

Wel'd cyffelyb iddo erioed:

Tyr'd yn glau, Iesu, mae

F'enaid euog bron llesgau. w.

314. *Ffynnon wedi ei hagogyd.*

8. 7. 3.—Priscilla, 190. Moldavia, 187.

DACW'r ffynnon wedi ei hagog

A ddisgwyliwyd amryw oes,

'Nawr yn lifo fel y grisial

Maes o'i ystlys ar y groes:

Dwr a gwaed, rydd iachâd

I'r pechadur mwyaf gaed.

- 2 Dacw'r hoelion geirwon, llymion,

Wedi eu curo 'nawr i dref;

Dacw'r bicell yn trywanu

Mewn o dan ei ystlys ef:

Daew boen addfwyn Oen
Yn rhoi'r nef i dewi son.

3 'Nawr mi glywa'r gair "Gorphenwyd!"
Gorphen iachawdwriaeth wir;
Ac mi wela'r gwaed yn hidlo
Dros ei ruddiau sanctaidd, pur;
Wele'r nef, gadarn, gref,
'Nawr yn t'wyllu wrth ei lef.

4 Dyma'r creigydd serth yn rhwygo,
Dyma'r meirw'n codi'n fyw;
Pa greadur a all ddiodesf
Griddfan chwervw f'Arglwydd Dduw!
Ochain mae, fe gadd wae,
Fel cawn innau fy rhyddhau.

5 Minnau, bellach, a obeithiaf;
Gobaith a all estyn f'oes,
Gobaith wedi ei sylfaenu
Ar och'neidiau pur y groes:
Dyma wlad caf iachâd,
A chaf gyflawn wir ryddhâd. w.

315. *Haeddiant Crist yn anfeidrol.*

8. 7. 3.—Groeswen, A. 20. Revel, 186.

MAE cyflawnder maith o haeddiant
Annherfynol yn dy waed;
Sawl a'i teimlodd sy'n rhyfeddu,
Ac yn caru'r ddyfais rad:
Cariad drud, dros y byd,
Ddaeth yn ge'nllif coch i gyd.

2 Bod Creawdwr nef yn diodesf
Rodd anfeidrol werth a rhin
Yn mhob gwyn, yn mhob ochenaid,
O ddiodesfaint Mab y dyn:
Nid yw llid euogrwydd byd
Ddim i bwysio'i haeddiant drud.

3 Yma tardd cyflawnder allan,
Fel rhyw ddiluw mawr, didrai;
Ac er golchi miloedd ynddo,
Nid yw'r dyfroedd ronyn llai:
Gwaed fy Nuw, haeddiant yw,
Trech na'r beiau dua'u lliw.

4 Pe bai dengmil lawn o ddyinion
A'u heuogrwydd oll yn un,
Dengmil eilwaith maith o fydoedd,
Ffiaidd, euog, yn gyttân;
Yma cawn, un prydawn,
Aberth berffaith dalai'r iawn. w.

316. *Nerth ei ddiodesfadau.*

8. 7. 3.—Moldavia, 187. Groeswen, A. 20.

MAE grasusau pen Calfaria,
Mae rhinweddau marwol glwy',
Uwch eu prisio, uwch eu deall,
Gan angylion o honynt hwy:
Bywyd byd sy yma i gyd
Wedi ei gasglu'n gryno 'nghyd.

2 Pan oedd uffern fawr yn berwi
Fflamiau i maes i eitha'r byd,
Ac yn bygwth llogsi'n ulw
Ei drigolion oll i gyd,

F'Arglwydd glân ddaeth yn mlaen,
Ac a'in tynodd i o'r tân.

3 Rhaid oedd diodesf'r chwervw boenau,
Rhaid oedd hefyd fyned trwy
Holl wasgfeulon caled angu,
Er mor greulon oedd ynt hwy:
Cariad Duw yn unig yw
A trwy rwystrau gwaetha'u rhyw.

4 Rhaid oedd concro trwy ddiodesf,
Nid congwerio wrth ei rym;
Gallu'r nefoedd fawr ei hunan
Heb ddiodesf, thalsai ddim:
Talu'n llawn, ar brydnawn
Ar y croesbren gwnaeth e'n Iawn.

5 Diddig, diddig, fe'i gw'radwyddwyd,
Tan ei boenau fel yr oen;
Ni bu neb cyffelyb iddo
Is yr wybr glywyd son:
"Maddeu'n rhad, dyma waed!"
Oedd ei weddi ar ei Dad. w.

317. *Mawredd Crist.*

8. 7. 3.—Wyddgrug, 185. Revel, 186.

MAWR oedd Crist yn nhragwydd-
oldeb,

Mawr yn gwisgo natur dyn;
Mawr yn marw ar Galfaria,
Mawr yn maeddu angu'i hun:
Hynod fawr yw yn awr,
Brenin nef a daear lawr.

2 Mawr oedd Iesu yn yr arfaeth,
Mawr yn y cyfammod hedd;
Mawr yn Methle'n a Chalfaria,
Mawr yn dod i'r lan o'r bedd:
Mawr a fydd ef ryw ddydd
Pan ddadguddir pethau cudd.

3 Mawr yw Iesu yn ei Berson;
Mawr fel Duw, a mawr fel dyn;
Mawr ei degwch a'i hawddgarwch,
Gwyn a gwridog, teg ei lun:
Mawr yw ef yn y nef,
Ar ei orsedd gadarn gref. T. L.

318. *Y Messiah addawedig.*

8. 7. 3.—Wyddgrug, 185. Groeswen, A. 20.

WELE, cawsom y Messiah,
Cyfaill gwerthfawroca' erioed:
Darfu Moses a'r prophwydi
Ddweyd am dano cyn ei ddod:
Iesu yw, gwir Fab Duw,
Ffrynd a Phrynwr dynolryw.

2 Hwn yw'r Oen, ar ben Calfaria
Aeth i'r lladdfa yn ein lle;
Swm ein dyled fawr fe'i talodd,
Ac a groesodd filiau'r ne';
Trwy ei waed, i ni caed
Bythol heddwch a rhyddhâd.

- 3 Dyma Gyfaill haedda 'i garu,
A'i glodfori'n fwy nag un;
Prynai'n bywyd, talai'n dyled,
A'n glanhái a'i waed ei hun:
Frodyr, dewch, llawenhewch!
Diolchwech iddo, byth na thewch! D.J.

319. *Y Cyfaill gorau.*

8. 7. 7.—Vesper, 192.

Y MAE un, uwch law pawb ereill
Drwy'r greadigaeth faith i gyd,
Sydd yn haeddu ei alw'n gyfaill,
Ac a bery'r un o hyd:
Brawd a anwyd i ni yw
Erbyn c'ledi o bob rhyw.

- 2 Nis gall meithder ffordd, nac amser,
Oeri dim o'i gariad ef;

Mae ei fynwes byth yn dyner,
A'i gymdeithas byth yn gref:
Nis gall dyfroedd angu llym
Ddiffodd ei angerddol rym.

- 3 Yn mha le y ceir, er chwilio,
Neb yn caru fel efe?
P'le mae'r cyfaill, er ein hachub,
Roi ei fywyd yn ein lle?
Nid oes debyg iddo ef
Drwy y ddaear faith a'r nef.

- 4 Pan fo pawb yn cefnu arnom
Yn y dyffryn tywyll, du;
Pan fo pob daearol undeb
Yn ymddattod o bob tu;
Saif e'n fyddlon y pryd hyn,
Ac a'n dwg yn iach trwy'r glyn.

- 5 A phan ymddangoso eilwaith,
Yn ngogoniant pur ei Dad,
Gyda'i holl angylion sanctaidd,
Mewn anrhydedd a mawrhád,
Fe geir gwel'd mai'r un fydd ef,
Er myn'd heibio'r byd a'r nef. E. B.

320. "*Yn yr hwn y mae i ni
brynedigaeth.*"

7au. 4ll.—German Hymn, 194.
Melton, 198.

EI gyflawnder dwyfol ef
Ydyw'm cadarn noddfa gref;
'Cholla i 'ngafael arno ddim
Pan bo 'mhechod yn ei rym.

- 2 Dan ei gysgod byddaf byw;
Uwch pob trysor gwaed fy Nuw;
Nis gall pŵer uffern faith
Ddim fy nrygu ar fy nhaith.

- 3 Ar Galfaria un prydnewn
Cawsom goncwest hyfryd iawn;
Uffern faith a'i hanferth rym
Ddarostyngwyd lawr i ddim. W.

321. *Mawl i'r hwn a fu farw.*

7au. 6ll.—Berlin, 200. Newport, 201.

DOES gyffelyb iddo ef
Ar y ddaear, yn y nef;

Trech ei allu, trech ei ras
Na dyfnderau calon gas:
A'i flyddlondeb sydd yn fwy
Nag anguell ddwyfol glwy'.

- 2 Caned cenedlaethau'r byd,
Am ei enw mawr ynghyd;
Aed i gyrau pella'r ne',
Aed i'r dwyrain, aed i'r de':
Bloeddied moroedd gyda thir
Ddyfnder iachawdwriaeth bur.

- 3 Na foed un dyn is y rhod
Heb ddadseinio i maes ei glod;
Na foed neb is awyr las
Heb gael prawf o'i nefol ras:
Doed y ddaear fawr yn gron,
Yfent ddwr y ffynnon hon.

- 4 Deffro, f'enaid! edrych draw,
Gwel Galfaria bell ger llaw;
Dacw'r hoel a'r bicell fain,
Dacw'r goron bigog, ddrain,
'Nawr yn gorwedd ar ei ben;
Cryned daear, dued nen!

- 5 O dy glwyfau rhed i maes
Afon ddwyfol loyw las,
Sydd yn achub, sy'n iachau
Mryddiwn o'r aflanaf rai,
Ac yn rhoddi cyflawn hedd
I rai tlota' erioed eu gwedd. W.

322. *Cariad yn disgleirio ar y
groes.*

7au. 6ll.—Berlin, 200. Newport, 201.

DACW gariad nefoedd wen
Yn disgleirio ar y pren;
Dacw daledigaeth lawn
I ofnyion trymion iawn:
Iesu gollodd ddwyfol waed,
Minnau gafodd wir iachád.

- 2 Wle'r llwybr heddyw'n glir
Tua Chanaan hyfryd dir;
Y mae'r faner fawr yn mlaen,
F' holl elynion cwmpo wnan';
Rhed yr oriau'u rhif i maes,
Caf fyn'd trwy'r Iorddonen las.

- 3 Wle'r Ganaan hyfryd, wiw,
Dyma'r ardal caf fi fyw;
Gwlad heb ofid, gwlad heb wae,
Gwleddoedd hyfryd i barhau:
Dwyfol gariad, dwyfol hedd,
Gaf fwynhau tu draw i'r bedd.

- 4 Na ddoed gwael wrthddrychau'r byd
I gartrefu yn fy mryd;
Digon, f'enaid, digon yw
Myfyrdodau dwyfol friw:
Mae mwy pleser yn dy glwy'
Na'u llawenydd penaf hwy.

- 5 Iesu gollodd ddwyfol waed,
Minnau gafodd wir iachád;
Darfu ymfrost mawr y byd,
Iesu bia'r clod i gyd;

Wrth ei draed dymunwn fyw;
 Hell hapusrwydd f'enaïd yw. w.

323. "Y Bugail da."

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, A. 13.

BUGAIL yw, fe roes ei waed
 Dros ei ddefaid;
 Ac fe'n prynodd ni yn rhad
 O'n caethiwed;
 Dygodd ni i brofi blas
 Dwyfol fanna;
 Bellach canwn am ei ras,
 Haleluwia.

2 Nid oes terfyn byth i'w gael
 Ar ei gariad;

Mae'i drysorau mawrion, hael,
 Uwch eu dirnad;

Ynddo ei hunan mae yn llwyr
 Oil ddymunaf;

Minnau ganaf foreu a hwyr,
 Haleluwia. w.

324. "Fy anwylyd sydd wyn a gwridog."

7. 4.—Aberafon, 209. Essex, 208.

GWYN a gwridog, hawddgar iawn,
 Yw f' Anwylyd;

Doniau'r nef sydd ynddo'n llawn,
 Peraidd, hyfryd;

Daeaf faith, ac uchder nef,
 Byth ni ffeindia

Arall debyg iddo ef—
 Haleluwia.

2 Dygodd f'enaïd ar ei ol
 Yn dra rhyfedd;

Mi orphwysaf yn ei gól
 Hyd y diwedd:

Ffowch, greaduriaid o bob rhyw,
 Mwy ni charaf

Wrthddrych arall ond fy Nuw—
 Haleluwia.

3 Ynddo'i hunan mae yn llawn
 Bob trysorau,

Dwyfol, perffraith, gwerthfawr iawn
 Am fy meiau;

Gwir ddoethineb, hedd, a gras
 Gwerthfawrocaf;

Nerth i hollol gario'r maes—
 Haleluwia.

4 Dyma sylfaen gadarn, gref,
 Trwy fy mywyd;

Credu ac edrych arno ef,
 Yw fy ngwynfyd:

Ynddo bellach, trwy bob pla,
 Y gobeithiaf;

Ac mewn rhyfel canu wnaf,
 Haleluwia. w.

325. Tangnefedd trwy waed Iesu.

7. 4.—Tiberias, A. 12. Patmos, 210.

GAD im, Arglwydd, tra fwyf byw,
 I gael gwledda

Ar dy ddwyfol, farwol, friw,

Y gwir fanna;

Dy ddiodefaint yw fy nerth,

A fy iechyd,

Dros y bryniau mwyaf serth

I dir y bywyd.

2 Dedwydd yw sy'n profi'th hedd

A'th gymmunde;

Dedwydd yw sy'n gweled gwedd

Dy lân wyneb:

Dy gyfeillach nefol, wiw,

Sy'n wir fywyd,

A dy heddwch dwyfol yw

'Mherffraith iechyd. w.

326. Y cyfammod gras.

7. 4.—Aberafon, 209. Essex, 208.

GWNAWD cyfammod gwerthfawr
 I fy ngwared, [rhad.

Rhwng fy Iesu a'm hanwyl Dad,

O'm caethiwed;

Ar ammodau cedyrn, drud,

Na all, ond hyny,

Satan, uffern fawr, a'r byd

Eu diddymu.

2 'Roedd ei bleser cyn bod byd

Gyda dynion,

Ac yn caru yr oedd o hyd

Ei gaseion;

Ac fe dalodd drostynt iawn

Pan oent etto

Mewn tywyllwch dudew, llawn,

Heb ddihuno.

3 Cyn rhoi bod i'r ddaear gron,

Na dim arni,

Gwnawd y ddwyfol drefn hon

I'm gwaredu:

Iesu addawodd gollu ei waed,

Yn llawn foddlon,

Yn ol arch ei anwyl Dad,

Dros elynion.

4 Cafodd enw, cafodd glod,

O ddiodde';

Cafodd daliad pena' erioedd

O'i gystuddiau;

Fe gyflawna'i anwyl Dad

Ei addewidion,

Roddodd iddo am gollu ei waed

Yn dra ffyddlon. w.

327. Dim yn ddigonol ond aberth y groes.

7. 4.—Aberafon, 209. Essex, 208.

NID oes aberth o un rhyw,

Yn mhlith miloedd,

Dâl am drosedd lleia'i ryw,

Yn oes oesoedd;

Dim ond aberth dwyfol ddyrn

Foddia Dduwodd;

Angeu T'wysog nef ei hun

Bwysa mhechod.

- 2 Dyma'r aberth mae erioed
 Son am dano;
 Ar y ddaear 'does yn bod
 Debyg iddo;
 Mae seraphiaid pena'r nen
 Yn rhyfeddu,
 Gwel'd eu Brenin ar y pren
 'Nawr yn trengu.

328. *Hedd a chariad.*

7. 4.—Llanfair, A. 13.

HEDD a chariad ar y groes
 Darddodd allan;
 Iesu yn nyfnder angeu loes
 Faeddodd Satan;
 Er ei glwyfo dan ei fron,
 Ef orchfygodd;
 Cenir am y frwydr hon
 Yn oes oesoedd.

W.

AN.

329. *Iawn ac eiriolaeth Crist.*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, A. 13.

ANGEU ac eiriolaeth Crist
 Yw 'ngorfoledd;
 Hyn a ddwg i'm henaid trist
 Lawn dangnefedd;
 Colla'r ddeddf ei damniol rym
 Ar Galfaria;
 Dofwyd llid cyfiawnder llym;
 Haleluwia.

- 2 Iesu yw difyrwch f'oes,
 Yn fy mlinfyd;
 Ac ymfrostiaf yn ei groes
 Dros fy mywyd;
 Dan ei gysgod, nos a dydd,
 Gwnaf fy nhrigfa;
 Fy nhŵr cadarn byth a fydd,
 Haleluwia.
- 3 Iesu, a'i gyfiawnder ef,
 Yw fy mywyd;
 Fe'm cymmhwysa i deyrnas nef
 Trwy ei Ysbryd;
 Golchir fi o'm pen i'm traed
 Fel yr eira,
 Trwy rinweddau dwyfol waed:
 Haleluwia.
- 4 Mae fy Mhrynwr heddyw'n fyw,
 Ac yn eiriol;
 Sail eiriolaeth dros of yw
 Iawn digonol:
 Ei waith ynof yn y man
 A berffeithia;
 Gorfoleddaf yn fy rhan:
 Haleluwia.

P. J.

330. *Ffynnon i bechod ac aflendid.*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, A. 13.

CANED nef a daear lawr,
 Fe gaed ffynnon,
 I olchi pechaduriaid mawr
 Yn glaer wynion:

Yn y ffynnon gyda hwy
 Minnau ymolchaf,
 Ac mi ganaf fyth tra bwy',
 Haleluwia.

- 2 Dyma'r dwr, a dyma'r gwaed,
 Redodd allan,
 Ac o'i ystlys sanctaidd gaed
 I olchi'r aflan;
 Hon yw'r ffynnon sy'n glanhau
 Yr aflanaf;
 Yn dragywydd mae'n parhau:
 Haleluwia. E. PARRY.

331. "*Llais hyfryd rhad ras.*"

12. 11.—Rhad ras, Y. 75.

LLAIS hyfryd rhad rassy'n gwaeddi
 Diangfa, [mae noddfa;
 Yn nghlwyfau Mab Duw, bechadur,
 I olchi aflendid a phechod yn hollol,
 Fe redodd ei waed yn ffrydiau iach-
 usol: [pardwn,
 Haleluwia i'r Oen bwrcasodd ein
 'Nol croesi'r Iorrdonen drachefn ni
 a'i molwn.

- 2 Ar angeu ac uffern cadd lawn fudd-
 ugoiliaeth, [unwaith;
 Ysbeiliodd holl allu'r tywyllwch ar
 Holl filwyr y groes gânt ynddo dang-
 nefedd; [orfoledd:
 Fe'u harwain hwy'n sicr i berffaith
 Haleluwia, &c.
- 3 'Nol tirio yn iach i'r tawel anneddau,
 Ni seiinwn ei glod ar euraidd delynnau;
 Trwy nefol ardaloedd ni a'i molwn
 byth bythol, [gwyddol:
 Wrth rodio ar lenydd yr afon dra-
 Haleluwia, &c. D. C.

332. *Cân y gwaredigion am
 angeu'r groes.*

11au.—Wareham, 213. Joanna, 214.

- F**E'M llyngewyd i fyny mewn syn-
 dod i gyd [y byd;
 Wrth feddwl am angeu Iachawdwr
 Trysorau o gariad, trysorau o ras,
 Na fedr angylion eu gosod i maes.
- 2 O! henffych, ddirgelion anfeidrol eu
 rhyw, [Nuw;
 A ddaeth i'r goieuni trwy glwyfau fy
 Ni fydd tragwyddoldeb ddim gormod
 ei hun [yn ddyd.
 I chwilio dyfnderoedd fy Arglwydd
- 3 Ysbrydoedd rhai cyfiawn ddiangodd
 o'r byd,
 A hyn sy'n difyru eu hunain o hyd,
 Gan edrych i'r orsedd ddisgleirwen
 o'u blaen, [cân.
 A dyblu fyth eilwaith ac eilwaith en
- 4 Eu cân sydd am gariad yn gwared y
 byd, [nghyd,
 Am undeb angylion a seintiau yn

Am ddoniaur Messia, am feithder ei loes,

Ac am anfeidroldeb holl bwrceas y groes.

333. *Canu am gariad Crist.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

NI ganwn am gariad Creawdwr yn ddyn, [hun;

Ennynodd cyn oesoedd o fewn iddo'i Ni chwilia na cherub, na seraph, na saint, [ei faint.

Ei ddyfnder, na'i uchder, nac eangder

2 Rhyfeddod anghylion yn nghanol y nef, Rhyfeddod galluoedd a thronau yw ef;

Diffygia'r ffurfafen a'r ser o bob rhyw Cyn blinwyf fi ganu am gariad fy Nuw.

3 P'le, Arglwydd, dechreuaf?—pa ochr, pa du, [fry?

Ai yn nhragwyddoldeb, neu Galfari Diddechreu, diddiwedd, anfeidrol, a rhad, [gwaed.

Yw cariad a brynwyd â dim ond â

4 Fy enaid, gwel gariad yn fyw ar y pren, Ac uffern yn methu darostwng ei ben;

Er marw fy Iesu, er hoelio fy Nuw, Fe barodd ei gariad trwy angeu yn fyw.

5 O ryfedd ddoethineb!—rhyfeddod ei hun! [fath un;

A ffeindia'r fath foddion i brynu'r Fy Iesu yn marw—fy Iesu oedd Dduw,

Yn marw ar groesbren, i minnau gael byw. w.

334. "Afon bur o ddwfr y bywyd."

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

YR afon a lifodd rhwng nefoedd a llawr, [yn awr;

Yw gwraidd fy ngorfoledd, a'm cysur Calfaria roes haeddiant, Calfaria roes hedd,

Calfaria sy'n cadw agoriad y bedd.

2 Mae angeu ei hunan, ei ofnau a'i loes, Mewn cadwyn gadarnaf yn rhwym wrth dy groes; [gyttân

Allweddau hen uffern ddychrynlyd i Sy'n hongian wrth wregys Iachawdwr y byd.

3 'Does dim at ostegu pob terfysg a loes, Cydwymbod a'i dychryn, ond angeu dy groes; [gyttân

Can' miloedd o ofnau oedd ynwy'n Nes clywed fod Crëwr y ddaear yn ddyn.

4 Wel, bellach, boed i mi roi ffarwel i'r byd, [ynghyd;

Ffarwel i'w drysorau a'i bleser Un gorchwyl sydd genyf fyth mwyach i gyd,

Sef caru a chanu i Iachawdwr y byd.

w.

335. *Rhinwedd marwolaeth yr Oen.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

O GARIAD! O gariad! anfeidrol ei faint,

Fod llwch mor annheilwng yn cael y fath fraint; [trwy'r gwaed,

Cael heddwech cydwybod, a'i chlirio A chorph y farwolaeth, sef pechod, dan draed.

2 Nis gallai'r holl foroedd byth olchi fy mriw, [rhyw;

Na gwaed y creaduriaid er amled eu Ond gwaed y Messia a'i gwella'n ddiboen; [yr Oen.

Rhyfeddol yw rhinwedd marwolaeth

3 Cydganed y ddaear a'r nefoedd ynghyd

Ogoniant tragwyddol i Brynwr y byd; Molianned pob enaid fy Arglwydd ar gân,

Am achub anhyd yn bentewyn o'r tân.

4 Mae'r jubil dragwyddol yn awr wrth y drws, [tlws;

Fe gododd yr haulwen, ni gawsom y Daw gogledd a dwyrain, gorllewin a de,

Yn lluoedd i foli Tywysog y ne'. M.B.

336. *Gwardigaeth trwy Grist.*

9. 8.—Bethel, 216. Elliot, 217.

O! AGOR fy llygaid i weled Dirgelwch dy arfaeth a'th air;

Mae'n well i mi gyfraith dy enau Na miloedd o arian ac aur:

Y ddaear a'n dân, a'i thrysorau, Ond geiriau fy Nuw fydd yr un;

Y bywyd tragwyddol yw 'nabod Fy Mhrynwr yn Dduw ac yn ddyn.

2 Rhyfeddod a bery'n ddiddarfad Yw'r ffordd a gymmerodd efe

I achub pechadur colledig, Trwy farw ei hun yn ei le:

Fe safodd fy Mrenin ei hunan, Gorchfygodd awdurdod y ddraig;

Ein Samson galluog ni ydyw: O! caned preswylwyr y graig.

3 Daeth blwyddyn y caethion i ganu; Doed meibion y gaethglud ynghyd;

Ni seiniwn trwy'r nefoedd a'r ddaear, Ogoniant i Brynwr y byd:

Mae Brenin y nef yn y fyddin; Gwae Satan a'i filwyr yn awr;

Trugaredd a hedd sy'n teyrnasu: Gogoniant trwy'r nefoedd a'r llawr.

4 Y Llew o lwyth Judah orchfygodd; Pa elyn all sefyll o'i flaen?

Mae Seion yn teithio tuag adref Mewn cerbyd dychrynlyd o dân:

Bydd miloedd o saint ac angylion,
Yn dorf ogoneddus ynghyd,
Yn canu rhyw anthem dragwyddol
O foliant i Brynwr y byd. M. R.

337. *Trugaredd Duw yn Nghrist.*

9. 8.—Elliot, 217. Bethel, 216.

RHYFEDDOL weithredoedd trugaredd,

Sef prif briodoledd ein Duw;
Trugaredd a garodd dros fesur
Bechadur llwyr ammhur ei ryw;
Trugaredd o'i blaidd sydd yn eiriol;
Trugaredd anfeidrol sydd fwyn;
Pan lefo yn ngolwg ei waeledd,
Fe wrendy trugaredd ei gwyn. D. T.

338. *Meddyliau trugaredd a gras.*

Sau. 8llin.—Salome, 218.

DADGUDDIWDYD dirgelion i maes,

Dirgelion cuddiedig i'r byd,
Meddyliau trugaredd a gras
I'r penaf bechadur i gyd,
A glöed mewn addewid sydd gref,
Na welir fyth fythoedd ei hail,
O ddyfnder y ddaear i'r nef,
Mor gywir, mor sicr ei sail.

- 2 Fe'm boddwyd mewn syndod yn lân
Wrth chwilio eu natur i maes;
'Does angel na seraph a gân
Am ddyfnder anorphen ei ras:
Pwy bwysa'i ddiodefaint ar bren?
Pwy bwysa lawn haeddiant ei loes?
Tra tafod yn chwareu'n fy mhen
Mi ganaf am gongwest ei groes.
- 3 'R anrhydedd, a'r gallu, a'r clod,
Y moliant a'r parch yn gytân,
O'r nefoedd i'r ddaear gaiff fod
Yn gyfan i'm Harglwydd ei hun;
Aed sw'n dy farwolaeth i maes,
O'r dwyrain liosog i'r de;
Helaethed terfynau dy ras
Mor bell ag y cyrhaedd y ne'.
- 4 Aed ein Haleluwia i'r lan,
Trwy'r awyr anfeidrol ei maint;
Cymmysged caniadau rhai gwan
A thyrfa liosog o saint:
Ni gawsom gan cymmaint a'r byd,
Can cymmaint drachefn a hyn,
Can cymmaint a'r nefoedd i gyd—
Brydnawngwaith ar Galfari fryn. W.

339. *Prynwr byw.*

Sau. 8llin.—Salome, 218.

MI wn fod fy Mhrynwr yn fyw,
A'm prynodd â thaliad mor
ddrud;

Fe saif ar y ddaear, gwir yw,
Yn niwedd holl oesoedd y byd:

Er ised, er gwaeled fy ngwedd,
Teyrnasumae' Mhrynwra 'Mrawd;
Ac er fy malurio'n y bedd,
Ca'i weled ef etto'n fy nghawd.

- 2 Wel, arno bo'm golwg bob dydd,
A'i daliad anfeidrol o werth;
Gwir Awdwr, Perifeithydd ein ffydd,
Fe'm cynnal ar lwybrau blin, serth:
Fy enaid, ymestyn yn mlaen,
Na orphwys nes cyrhaedd y tir,
Y Ganaan dragwyddol ei chân,
Y Sabbath hyfrydol yn wir. T. J.

340. *Pwy yw hwn yn dyfod o Edom?*

Sau. 8llin.—Salome, 218.

PWY welaf o Edom yn dod,
Mil harddach na thoriad y wawr,
Yn sathru dan wadn ei droed
Elynion yn lluoedd i'r llawr;
Ei wisg wedi ei lliwio gan waed,
Ei saethau a'i gleddyf yn llym;
Ei harddwch yn llanw'r holl wlad,
Yn ymdaith yn amler ei rym?

- 2 Myfi, 'r hwn wyf Alpha cyn byd,
Wyf gadarn i ladd ac iachau;
Fy ngeiriau a safant i gyd
Pan ballo ffyddlondeb pob rhai.
Ond pam mae dy wisgoedd yn waed,
A'th gleddyf mor goched ei fin,
Fel un a fai'n sathru dan draed
Y gwinwryf yn ngwinllan y gwin?
- 3 Wrth weled y fyddin mor fawr,
Dan arfau yn llawnion o lid,
Yn llanw holl wyneb y llawr,
Y bobl giliasant i gyd;
Gadawyd fi'n unig, heb ail,
I sefyll yn ngwyneb fy nghas,
Gelynon mor amlad a'r dail
Yn llanw holl gyrau y maes.
- 4 Mi godais i fyny fy llaw,
Ymleddais, ennillais y dydd;
Fy holl waredigion a ddaw,
A'm caethion a roddir yn rhydd;
Ennillais fath gonwest trwy waed,
Mae genyf lywodraeth mor fawr,
Hyd eithaf trigfanau fy Nhad, [llawr.
Mae'n cyrhaedd o'r nefoedd i'r
- 5 Pa feddwl, pa 'madrodd, pa ddawn,
Pa dafod all osod i maes,
Mor felus, mor helaeth, mor llawn,
Mor gryfed ei gariad a'i ras?
Afonydd sy'n rhedeg mor gryf,
Nas dichon i bechod na bai
Wrthsefyll yn erbyn eu llif,
A'u llanw ardderchog didrai.
- 6 Fel fflamiau angherddol o dân
Yw cariad f' Anwylyd o hyd;
Fe losgodd bob rhwystrau o'i flaen,
Fe yfodd o'r afon i gyd:

Ymaflodd mewn dyn ar y llawr,
 Fe'i dygodd â'r Duwdod yn un;
 Y pellder oedd rhyngddynt oedd fawr,
 Fe'i llanwodd â'i haeddiant ei hun.
 J. W.

341. *Mawl i gariad Crist.*

5. 5. 6. 5.—Cysur, 219.

- Y**R Iesu'n ddi-lai
 A'm gwared o'm gwae;
 Achubodd fy mywyd,
 Maddeuodd fy mai;
 Fe'm golchodd yn rhad,
 Do'n wir, yn ei waed,
 Gan selio fy mhardwn
 Rhoes i mi ryddhad.
- 2 O! melus yw'r wledd!
 Ces weled ei wedd,
 Fy Mrenin a'm Prophwyd
 Mwyn hyfryd mewn hedd;
 Fy Mhriod a'm Pen
 A rwygodd y llen;
 Ffordd newydd a bywiol
 Sy i fyn'd uwch y nen.
- 3 Fy enaid i sydd
 Yn awr, nos a dydd,
 Am ganmol fy Iesu
 A'm rhoddodd yn rhydd:
 Ffarwel fo i'r byd,
 A'i bleser ynghyd;
 Ar drysor y nefoedd
 Fe redodd fy mryd.
- 4 'Rwy'n gweled bob dydd
 Mai gwerthfawr yw ffydd;
 Pan elwy' i borth aneu
 Fy angor a fydd:
 Mwy gwerthfawr im yw
 Na chyfoeth Peru;
 Mwy diogel i'm cynnal
 Ddydd dial ein Duw. W.

342. "*Trysorau uwch gwybod y byd.*"

5. 5. 6. 5.—Cysur, 219.

- Y**CYSUR i gyd
 Sy'n llanw fy mryd,
 Fod genyf drysorau
 Uwch gwybod y byd;
 Ac er bod hwy'nghudd,
 Nas gwel hwynt ond ffydd,
 Ceir eglur ddadguddiad
 O honynt ryw ddydd.
- 2 Anfeidrol oedd lliid
 Creawdwr y byd
 Yn erbyn y pechod
 Sy'n damnio o hyd;
 Ond Tywysog a gaed
 A gollodd ei waed,
 Fe brynodd faddeuant
 A heddwch y Tad.

- 3 Ffordd wnaethpwyd yn llyn
 Ar Galfari fryn,
 I sicrach paradwys
 Na goll som cyn hyn;
 Ac yno ni gawn
 Oll yfed yn llawn
 O'wleddoedd y bywyd,
 Heb foreu na nawn. W.

343. *Rhinweddau angeu'r groes.*
 5. 5. 6. 5.—Cysur, 219.

- F**Y Iesu mwy fydd
 Fy noddfa bob dydd,
 O ddyfnder pydewau
 Fe'm rhoddodd yn rhydd:
 Ni feddaf iachad,
 Un dim ond ei waed—
 Fy heddwch a'm haeddiant,
 Fy nerth a'm parhad.
- 2 Rhyw afon a gaed,
 O ddwr ac o waed;
 O'r orsedd ddisgleirdeg
 Mae'n rhedeg yn rhad,
 I wella fy mriw,
 Fy meiau o bob rhyw,
 A chanu fy enaid,
 Er dued ei liw.
- 3 Boed yma fy nyth,
 A'm bywyd i byth,
 Yn nghlwyfau'r Oen tyner,
 A'i lawnder di-lyth;
 Ac yma caf fyw,
 Er croesau o bob rhyw,
 A'm henaid yn llawen,
 Dan aden fy Nuw.
- 4 Wel bellach, mi â'm laen,
 Trwy ddwr, a thrwy dân,
 Er cymmaint fy nyled,
 Fe'i talwyd yn lân:
 Moliannu mwy fydd
 Fy mhleser bob dydd,
 'Nol agor y carchar,
 Pwy all fod yn brudd? AN.

344. *Rhinwedd angeu Calfarïa.*
 5. 5. 6. 5.—Cysur, 219.

- I**S nefoedd ni fu
 'R fath fendith i mi
 Ag angeu fy Iesu
 Ar Galfari fry;
 Rhyfeddod y byd
 Yw angeu mor ddrud,
 A gwreiddyn caniadau
 'R ffyddloniaid i gyd.
- 2 Af bellach yn hy'
 Tua'r Ganaan sydd fry,
 Mi wela'r addewid
 Yn gadarn o'm tu;
 A geiriau fy Nuw
 Sy'n gadarn o ryw,
 Fe dd'wedodd cawn goncro
 'Ngelynion bob rhyw. W.

AM YR YSBRYD GLAN.

345. *Ceidwad digonol.*
5. 5. 8.—Hungerford, 220.

- POB seraph, pob sant,
Henafgwyr a phlant,
Gogoniant a ddodant i Dduw,
Fel tyrfa gyttùn,
Yn beraidd bob un,
Am Geidwad o forwyn yn fyw.
- 2 Efe yw fy hedd,
Fy aberth a'm gwledd,
A'm sail am drugaredd i gyd;
Ein cysgod, a'n cân,
Mewn dwr, ac mewn tân,
Gwnaed uffern ei hamcan o hyd.
- 3 Yn babell y bydd
Rhag poethder y dydd,
A chedyrn lifogydd y fall;
Mewn cysgod mor dda,
Holl uffern a'i phla,
Er chwynych, ein difa nid all. E. J.

346. *Trysorau yr Iawn.*
5. 5. 8.—Hungerford, 220. Edeyrn, Y. 77.

TRYSORAU mor glir
Ni welwn yn wir,
I randir yr India pe'r awn;

Pur aur o Peru
Cyffelyb nid yw
I heddwch fy Nuw yn yr Iawn.

- 2 Caed person mor lawn
O gyfoeth a dawn,
A dalodd yn gyflawn y gwerth;
Trwy'r ddyfais fawr hon
Gwneir Seion yn llon,
Fe wisg ei anwylion â nerth.
- 3 Dim trysor nis cair
Mewn perlau nac aur,
Er chwilio hyd derfyn ein dydd,
A bwysa dy hedd
Tu yma i'r bedd,
Heb goffa'r llawenydd a fydd. E. P.

347. *Yr un testyn.*

5. 5. 8.—Hungerford, 220.

MAE trysor sydd fwy
I'w gael yn ei glwy'
Na'r ddaear a'i gwycheder i gyd;
A phrofiad o'i hedd
Sydd fwy nag a fedd!
Holl sawredd a bonedd y byd. A. P.

AM YR YSBRYD GLAN.

348. *Yr Ysbryd Glân a'i ddoniau.*
M. s.—Dymuniad, 74. Saxony, 72.

- TYR'D, Ysbryd Glân, i'n c'lonau ni,
A dod d'oleuni nefol;
Tydi wyt Ysbryd Crist; dy ddawn
Sydd fawr iawn a rhagorol.
- 2 Llawenydd, bywyd, cariad pur,
Ydynt dy eglur ddoniau;
Dod eli i'n llygaid, fel i'th saint,
Ac enaint i'n gwynebau.
- 3 Gwasgara di'n glynion trwch,
A heddwch dyro ini;
Os T'wysog i ni fydd Duw Nêr
Pob peth fydd er daioni.
- 4 Dysg in adnabod y Duw Dad,
Y gwir Fab rhad a thithau,
Yn un tragwyddol Dduw i fod
Yn hynod Dri Phersonau;
- 6 Fel y molianner, yn mhob oes,
Y Duw a roes drugaredd,

Y Tad, y Mab, a'r Ysbryd Glân;
Da dadgan ei anrhydedd. E. P.

349. *Goleuni yr Ysbryd.*
M. s.—Dymuniad, 74. Saxony, 72.

- TYR'D, Ysbryd Glân, tragwyddol
Dduw,
Yr unrhyw a'r Tad nefol,
Yr unrhyw hefyd a'r Mab rhad;
Duw cariad tangnefeddol.
- 2 Llewyrcha i'n c'lonau ni â'th ras,
Fel byddo gas in bechu,
Ac i ni, mewn sancteiddrwydd rhydd,
Bob dydd dy wasanaethu.
- 3 Tydi addewaist ddysgu, Iôn,
Dy weision i lefaru,
Fel yn mhob man y caffo'n rhwydd
Yr Arglwydd ei foliannu.
- 4 O! Ysbryd Glân, i'n c'lonau ni,
Y gwir oleuni danfon;
A hefyd sêl, tra fom ni byw,
I garu Duw yn fflyddlon.

5 Dod fesur mawr o'th ras yn rhwydd,
O Arglwydd Dduw Goruchaf!
Diddanwch i ni felly bydd
Yn y brawd ddydd diweddf. E. P.

350. *Doniau yr Ysbryd.*

M. S.—Dyfrdwy, 63. Persia, 63.

YSBRYD y Tad a'r Mab wyt ti
Un Duw yn Dri Phersonau;
Cyffeswn di o ddydd i ddydd,
A chysson fydd yn ddiau.

- 2 Dy ddoniau ydynt aml a dwys,
Y rhai i'r eglwys rhoddi;
O fewn i'th saint, y ddeddf ddi-llys,
Tydi â'th fys 'sgrifeni.
- 3 Pur ffynnon pob llawenydd glân
Y grymus dân cariadol,
Y gwir enciniad, mawr ei les,
Sy'n rhoddi gwres ysbrydol.
- 4 Diddanydd ydwyf ti yn wir
Yn mhob rhyw hir orthrymder;
Dy holl ddaioni di, a'th glod,
A thafod ni adrodder.
- 5 Attolwg, dyro i ni dy rad
I garu'r Tad a'i 'nabod.
A'n Harglwydd Iesu, ei Fab ef, [E.P.
Gwna'n fydd yn gref i'w ganfod.

351. *Arweiniad yr Ysbryd.*

M. C.—Bangor, 94. Gwrecsam, 97.

O! TYRED, Ysbryd sanctaidd, pur,
Nertha'm blinedig draed;
A rho i mi olwg oleu, glir,
Ar hyfryd dir fy ngwlad.

- 2 Gâd i mi ado'r anial maith,
Gwlad galar, a gwlad gwae;
A myned rhagof tua'r tir
Sy â'i bleser yn parhau.
- 3 'Rwyf fel y gwyliwr ar y mur,
Yn disgwyl, bob yr awr,
Am wel'd yn gwawrio jubil fwyn
Fy muddugoliaeth fawr.
- 4 Pleserau'r ddaear wedi ffoi,
Pob chwantau i gyd yn un,
Heb un difyrwch is y rhod
Ond Iesu mawr ei hun.
- 5 A meddwl am gwmpeini'r nef,
A meddwl am y gwaith
Fydd genyf yno'n treulio i maes
Holl dragwyddoldeb maith.
- 6 Yn mhlith cwmpeini rif y sêr,
Llawn ddisglaer uwch y nen,
Yn cymmysg cariad ato ef
Fu farw ar y pren. W.

352. *Deisyfiad am yr Ysbryd Glân.*

M. C.—Bangor, 94. St. Mary, 92.

O! ANFON di yr Ysbryd Glân,
Yn enw Iesu mawr,

A'i weithrediadau megys tân;
O! deued ef i lawr. J. H.

353. *Calon bur yn deml i'r Ysbryd.*

6. 8.—Alexandria, 139. Dolgellau, r. 48.

NI thrig awelon nef
Mewn dyfnder pydew cas;
Ni thrig cysuron neb
Mewn ysbryd heb dy ras:
Pur yw dy swydd, pur fydd dy le,
Fy Nuw, o fewn i'r ddae'r a'r ne'.

- 2 O Arglwydd! tyr'd i lawr,
Gwna drigan ti dy hun,
Gwna deml sancteiddiol fawr
O galon arian dyn;
A thrig yn hon, fel Seion gynt,
Er pob rhyw dywyll stormus wynt.
- 3 Tra, Arglwydd, yn y byd,
Rho'm golwg ar y wiad,
Yr etifeddiaeth fry,
Pleserau tŷ fy Nhad,
A'rgwleddoedd maith sydd yn parhau,
Lle nad oes gofid, poen, na gwae. W.

354. *Gweddi am sancteiddrwydd.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. St. Peter, 133.

O! SANCTEIDDIA f'enaid, Ar-
glwydd,
Yn mhob nwyd, ac yn mhob dawn:
Rho egwyddor bur y nefoedd
Yn fy ysbryd llesg yn llawn:
Na'd fi grwydro,
Draw nac yma o fy lle.

- 2 Ti dy hunan all fy nghadw,
Rhag im wyro ar y dde,
Rhedeg eilwaith ar yr aswy,
Methu cadw llwybrau'r ne':
O! tosturia;
Mewn anialwch 'rwyf yn byw.
- 3 Plana'r egwyddorion hyny
Yn fy enaid bob yr un,
Ag sydd megys peraroglau
Yn dy natur di dy hun:
Blodau hyfryd,
Fo'n disgleirio dae'r a nef.
- 4 Fel na chaffo pechod atgas,
Mwg a tharth y pydew mawr,
I fy nallu ar y llwybr.
Na fy nhasflu fyth i lawr;
Gwna i mi gerdded
Union ffordd wrth oleu dydd. W.

355. *Gwaith yr Ysbryd ar y galon*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

NERTHOEDD y tragwyddol Ys-
bryd,
Yn haeddianau'r dwyfol Iawn,
Wna i'r fynwes ddiffaith, galed,
I ffrwythloni'n hyfryd lawn
O rasusau,
Per blanhigion nefol wlad.

AM AIR DUW.

2 Creigiau tanllyd Salem waedlyd,
Rhai fu'n bloeddio ág un llef,
Am Dywysog mawr y bywyd,
"Ymaith! O! croeshoelieŕ ef!"
Gwnaeth i'r rhei'ny
Wylo edifeirwch pur.

3 Os disgyni, addfwyn Ysbryd,
I ryw fynwes fel rhai hyn,
A'i haddurno a phur ddelw
'R hwn fu farw ar y bryn,
Mawl a seinia [D. C.
Trwy'r holl nefoedd fawr am hyn.

AM AIR DUW.

356. *Crist yn y gair.*

M. H.—Angel's Hymn, 27. Sarum, 23.

NID yw hyfrydwch cnawd a byd
Ond pethau gweigion oll i gyd;
Wrth chwilio gair yr Arglwydd cawn
Hyfrydwch gwell o lawer iawn.

2 Mae rhyfeddodau rif y dail
Yn mherson hynod Adda'r Ail;
Difyrwch penaf nef y nef
Yw edrych ar ei degwch ef. J. H.

357. *Cysuron y gair.*

M.S.—Dyfrdwy, 63. Dyfroedd Siloah, 17.

DY nerthol air, Ión, oddi fry,
A bery yn oes oesoedd;
Tydi wyt wedi cadarnhau
Dy eiriau yn y nefoedd.

2 Mor werthfawr yw dy air a'i rin
Mewn cystudd blin a chroesau;
Fe droir wylofain trist yn gân
Ar lwybr glân dy ddeddfau.

3 Gobeithiaf yn y gair o hyd
Yn nghanol byd o ddychryn;
Mae'n gysgod rhag y gwynt a'r gwres,
Mae'n lloches rhag y gelyn.

4 Er teimlo'i fin, ei nerth, a'i rym,
Fel cleddyf llym yn rhwygo,
Er hyn, mae olew, gwin, a hedd,
Oes, ac ymgeledd ynddo.

5 Mae gwobrwy yn yr anial dir;
A garo'r gwir gaiff goron,
Bydd llafur ffydd, wrth air y llw,
Yn elw i'r duwionion. B. J.

358. *Nerth trwy'r gair.*

M. C.—French, 77. Martyrdom, 90.

GOLEUNI ac anfeidrol rym
Yw hyfryd eiriau'r nen;
Pob sill erioed a dd'wedodd ef
Sydd siwr o ddod i ben.

2 Fe barodd i mi dori'r fraich,
A thynu'r llygad de;
Minnau gaf allu, mewn iawn bryd,
I wneyd a barodd ef.

3 'Rwy'n penderfynu myn'd yn gloff
I mewn i deyrnas nef,
Yn well na chadw'm melus chwant,
A cholli ei gwmmi ef.

4 Mi ymddiriedaf yn ei air,
Er cymmaint yw fy mai;
Ac fe derfynwyd dydd ac awr
Pan gaffwy'm gwir ryddhau.

5 Mi orfoleddaf draw o bell,
Wrth feddwl am y dydd
Pan ddél addewid fawr ei grym
A'm henaid gwan yn rhydd. W.

359. *Chwilio y gair.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109.

O ARGLWYDD! dysg im chwilio
I wirioneddau'r Gair,
Nes dod o hyd i'r Ceidwad
Fu gynt ar liniau Mair;
Mae ef yn Dduw galluog,
Mae'n gadarn i iachau;
Er cymmaint yw fy llygredd,
Mae'n ffynnon i'm glanhau. AN.

360. *Y Beibl.*

M. B. D.—Aberdar, A. 20. Pererin, 44.

O FEWN i gloriau hwn
Mae dwfn feddwl Duw;
Pob iot o hono bery'n hwy
Na'r nef-gwirionedd yw:
Y llworn yw ei sail,
Gwaed Adda'r Ail yw'r sel;
Mwy gwerthfawr yw nag aur Peru,
Llaw yn yw o laeth a mêl.

2 Rhyw drysor mawr ei werth
Yw holl wirionedd Duw;
Tystiolaeth eglur ynddo geir
Am gyflwr dynolryw;

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

Ei greu mewn cyflwr da,
A syrthio o hono 'i hui;
O blegid hyn, gelyniaeth sydd
Rhwyng Brenain nef a dyn.

3 Ac ynddo hefyd ceir
Rhyw newydd braf ei sain,
Fod iachawdwriaeth berffaith rad,
I'r gwaelaf un o'r rhai'n;
Mae'r heddwch wedi ei wneyd
Yn mherson Mab y dyn,
Ac yn y babell ddiddos hon
Mae Duw mewn hedd & dyn.

4 Trysordy deddfau Duw,
Maith yw dy eiriau prid;
Pob sill o'i fewn sydd fwy ei werth
Na'r ddaear faith i gyd;
O fewn ei gloriau gwiw
Mae arfdu Duw, fy Iôr;
Myfyriaf ynddo yn ddibaid,
Tra fyddo tir neu fôr. D. M.

361. *Y Beibl.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Trefecca, 162.

DYMA Feibl anwyl Iesu,
Dyma rodd deheulaw Duw;
Dengys hwn y ffordd i farw,
Dengys hwn y ffordd i fyw;
Dengys hwn y golled erchyll
Gafwyd draw yn Eden drist;
Dengys hwn y ffordd i'r bywyd,
Trwy adnabod Iesu Grist. A.N.

362. *Nerth gair Duw.*

8. 7. D.—Llangan, Y. 61. Gaerwen, Y. 62.

DYN nid wyt sy'n edifarw;
'R gair a dd'wedost ddaw i ben;
Seliwyd d'arfaeth, seliwyd d'eiriau,
Pan fuost farw ar y pren;
Nid oes sillaf o'th fgythion,
Nid oes sillaf bach o'th ras,
Pan y delo'r dydd i fyny,
Nas caiff hwnw 'i wneyd i maes.
2 Ar dy air, yn mhob tymmhestloedd,
Y gorphwysaf f'hun i lawr;
Ac mi gredaf fod dy eiriau
Lawer trech na'r storom fawr;

'R unig sylfaen 'nawr sydd geny'
I bwyso ar d'addewid ddrud
Yw, bod ynot ti gyfiawnder,
A 'mod innau'n eisieu i gyd.

3 O! gad i mi brofi a welaf;
'Rwyf yn gwel'd rhyw wledydd
Y dymunwn fil o weithiau [draw
Brofi eu ffrwythau maes o law;
Grym dy eiriau wyf am deimlo,
Mae dy eiriau'n drech na'r byd;
Cleddyf tanlyd o dy enau,
Gongera uffern faith i gyd. w.

363. *Melusder y gair.*

8. 7. 3.—Wyddgrug, 185. Holstein, 188.

MI feddylia'th fod di yno
Pan na bech di yno ddim;
Mae dy eiriau mor felused,
Mae dy gariad o'r fath rym;
Diliau mêl, oll dan sêl;
Minnau gredaf, doed a ddêl.

2 Mae dy air yn abl fy arwain
Trwy'r anialwch mawr yn mlaen;
Mae yn golofn oleu, eglur,
Weithiau o niwl, ac weithiau o dân;
Mae'n ddi-ble ynddo fe,
Fwy na'r ddaear, fwy na'r ne'.
3 'Rwyf yn meddwl am yr oriau
Caffwyf funyd o'th fwynhau;
Ac mae adsain pell dy eiriau
'N peri i mi lawenhau:
O! 'r fath wledd, draw i'r bedd,
Fydd cael edrych ar dy wedd.
4 Dyna'r pryd 'rwy'n dechreu 'mywyd,
Pan y caffwyf wel'd yn glir
Im gael prawf, ac y caf ragor,
O rawn sypiau'r Ganaan bur:
Dyma 'ngwledd, dyma f'hedd,
Dyma'm congwest ar y bedd.
5 O! gad i mi'n fuan, Arglwydd,
Glywed geiriau distaw'r ne',
Rhag im redeg, heb im wybod,
Ar yrw law i maes o'm lle;
Yn dy law, heb ddim braw,
Cerdda'i 'n union yma a thraw. w.

YR EGLWYS, A'I HORDINHADAU.

364. *Moliant yr eglwys.*

10au.—Clod, 5. Coburg, 4.

MAE eglwys Dduw trwy'r ddaer
a'r nef yn un, [tân;
Y meirw a'r byw a'u cydsain yn gyt-

“Teilwng yw'r Oen,” medd seintiau
yn y nef; [a'n llef;
“Teilwng yw'r Oen,” yw'n llafar ni

2 Ei fywyd glân, ei chwys, a'i riddfan
roes,
A'i angeullawn, dâl cyflawn ar y groes:

Daw ffrwyth ei groes, a grym eiriol-
aeth gref,

A'r eiddil gwan yn gadarn gydag ef.

3 Brawd yw efe i'r llwythog ar y llawr;
Dof ar ei bwys i fyny o'r cystudd
mawr:

Ni thrig yn ol un ewin, er mor wan,
O'r anial dir fe'u mynir yn y man. AN.

365. *Cwynfan Seion.*

10au.—Erfyniad, 8. Bala, 7.

MAE Seion wan yn griddfan dan y
groes, [loes;

Yn disgwyl gwawr ar lawr dan lawer
Bywha dy waith, ni phery 'nhaith yn

hir; [yn wir. AN.

Rwy'n ofni'r bedd cyn gwel'd dy wedd

366. *Newydd da i'r truan.*

M. H.—Boston, 25. Sarum, 23.

Y NOETH, y tlawd, a'r llwythog sy
'N och'neidio tua'r nefoedd fry,

A'r cystuddiedig gwael ei lun,
Wna Iesu'n briod iddo'i hun.

2 Newyddion da er seiliad byd
A roed yn nghadw i'r rhai'n i gyd:

A phan addfedo awr y Tad,
Dadguddir iddynt oll yn rhad.

3 I'r rhai'n mae rhagorfreintiau'i waed,
I'r rhai'n mae cyflawn wir iachâd,

I'r rhai'n mae heddwch llawn ryw
bryd—

Rhyddhâd oddi wrth anfeidrol lid.

4 Galarwyr Seion sydd yn awr
Yn griddfan yn y cystudd mawr,

Na wylwch mwy—newyddion mae
A bair i'ch calon lawenhau.

5 Am hyn dyrchefwch fyny fry,
Cydseiniwch â'r angylaid lu;

Tra byddoch byw na foed eich son
Ond am rinweddau gwaed yr Oen. W.

367. *Undeb Cristionogol.*

M. H.—Boston, 25. Caernarfon, 16.

DUW, tyr'd â'th saint o dan y nef,
O eitha'r dwyrain bell i'r de,

I fod yn dlawd, i fod yn un,
Yn ddedwydd ynot ti dy hun.

2 Un llais, un swm, un enw pur,
O'r gogledd fo i'r dwyrain dir,

O fôr i fôr, o gylch y byd,
Sef enw Iesu oll i gyd.

3 Darfydded son yn mhob rhyw fan
Am ddoniau mawr a doniau gwan:

Darfydded enwau pob rhyw ddyd:
Aed oll yn ddim ond ti dy hun.

4 Na foed gan un pererin mwy
Ganiadau am ddim ond marwol glwy';

Pan y teyrnasa'i Ysbryd ef,
Y ddaear dywyll dry yn nef.

5 O! tyr'd ar frys, Iachawdwr mawr,
Disgyned d'Ysbryd yma i lawr,
Gwna i'r torfeydd a brynodd gwaed
Gyd-gerdded tua'r hyfryd wlad:—

6 Cyd-fyn'd o hyd, dan ganu 'mlaen,
Cyd-ddioddef yn y dŵr a'r tân,
Cyd-gario'r groes, cyd-lawenhau,
A chyd-gystuddio dan bob gwae. W.

368. RHAN II.

Boston, 25. Caernarfon, 16.

Y RHAI bwrcasodd gwaed y nef,
Sy heb enw ond ei enw ef,

Hwy yn mhob cystudd, hwy 'mhob
A gaiff yn unig lawenhau. [gwae,

2 Trech fydd y rhai'n na gawd, na llid,
A'r holl elynion sy'n y byd,

Yn un mewm culni, un mewm poen,
Aelodau'r croeshoeliedig Oen.

3 O! na ddoi dydd yr India i ben
I wel'd yr hwn fu ar y pren;

A ninnau'n un, yn un â hwy,
Yn canu am ei farwol glwy'.

4 Boed Prydain Fawr yn sflam o dân
O gariad at ei Phrynwr glân;

A holl ynysoedd pella'r byd
Yn boddi mewm caniadau i gyd.

5 Amen, Amen—boed môr a thir [pur,
Mewn perffaith hedd, mewm cariad
Heb ganddynt bleser o un rhyw
Ond caru'r Iesu mawr a'n Duw. W.

369. *Crefydd mewn ieuenctid.*

M. H.—Boston, 25. Melcombe, 15.

CYSSEGRWN flaenffrwyth dydd-
iau'n hoes

I garu'r hwn fu ar y groes;
Mae mwy o bleser yn ei waith

Na dim a fedd y ddaear faith.

2 Cael bod yn foreu dan yr iau
Sydd ganmil gwell na phleser gau;

Mae ffyrdd doethineb oll i gyd
Yn gysur ac yn hedd o hyd.

3 Y plant a wasanaethont Grist
Cânt ddiange byth rhag uffern drist:

Mae myrdd o ie'netyd yn y nef
Yn berlau yn ei goron ef.

4 O! na threuliaswn yn ddi-goll
O dan iau Crist fy mebyd oll;

Mae'r hwn a'm prynodd ar y groes
Yn deilwng o bob awr o'm hoes. P.J.

370. *Yr iachawdwriaeth yn*

Nghrist.

M. H.—Kent, 13. Lancaster, 17.

YR iachawdwriaeth fawr yn Nghrist,
Swn melus hyfryd yw i'm clust;

Balm cryf i'm clwyfau o bob rhyw,
A chordial im rhag ofnau yw.

2 Aed sw'n yr iachawdwriaeth fawr
O amgylch ogyllch daear lawr ;
A boed i'r nef a'i lluoedd llon
Gyfodi eu llef i seinio hon. DR. W.

371. *Yr eglwys a'i phwys ar Grist.*

8. 8. 6.—Sharon, 52. Llanelli, 53.

O! PWY yw hon sy'n dod yn hy,
Yn lew i'r lan, fel rhwng dau lu,
O'r dywyll Aiph'taidd wlad,
Gan roddi pwys ei henaid pur
Ar Iesu gwiw, 'r Messiah gwir,
Ei Ffrynd a'i Phrynwr rhâd?

2 Fel colofnau mwg ei henaid mae,
Mewn nefol hwyl, yn llawenhau,
'Nawr yn meddiannu'n wir
Ras o bob rhyw, cysuron rhâd,
Fel peraroglau pell a gaed,
O hyfryd thus a myrr.

3 O'r dyfnder du i'r lan y daeth,
Tua'r wlad sy'n llofo o fel a llaeth,
I'r etifeddiaeth fras: [hwyl,
Yn llawn o hedd, mae'n awr mewn
A'i nefol gainge yn cadw gwyl,
Am ddod o'r Aiph't i maes.

4 Duw sy iddi'n blaid, hi gadd o'i blaen
Y cwmmwl niwl a'r golofn dân,
Eneiniad yr holl saint;
Hi w'yr y ffordd i'r Ganaan draw,
Ni chyfeiliorna ar un llaw,
Nes cael meddiannu'r fraint.

5 Fel boreu wawr fe welir hon,
Teg fel y lloer mae'i hwyneb llon,
Mewn cariad, gras, a hedd;
Fel haul, heb un brycheuyn du,
'N ofnadwy fel banerog lu—
On'd hyfryd yw ei gwedd? W.

372. *Cynnydd mewn gras.*

m. s.—Dyfrdwy, 63. Morganwg, 65.

Y RHAI o dan dy gysgod, Iôn,
Yn gysson a arosant,
Dan lewyrchiadau'th wyneb pryd,
Y rhai'n fel yd adfywiant.

2 Blodeuant, tyfant tua'r nen,
Fel y winwydden ffrwythlon;
A bydd eu harogl wrth eu trin
Mor bêr a gwin Lebanon.

3 Lledant eu gwraidd mewn daear fras
Wrth afon gras y bywyd;
Eu ceingciau gerdd, eu tegwch fydd,
Fel olewydd yn hyfryd. W. E.

373. *Deued fy Anwyl'yd i'w ardd.*

m. s.—Morganwg, 65. Silesia, 62.

PWY na fwy'tai y ffrwyth o'r nen,
Sy'n tyfu ar bren y bywyd?
A phwy na roddai wrth ei fin
Rinweddol win mor hyfryd?

2 Hon yw dy ardd, braf yw ei bri,
Dy blaniad di dy hunan;

O! tyr'd i mewn, ac arni chwyth,
Gwna ynddi byth dy drigfan.

3 Casgla dy fyrr a'th aloes pur,
Grasusau gwir dy Ysbryd;
Bwyta dy ddil, ynghyd a'th fel,
I ni gael sêl o fywyd.

4 Wel, yf dy win a'th laeth yn hael,
Boed hyn yn dâl o'th lafur,
Am i ti ddioddef ar y groes
Anfeidrol loes a dolur. W.

374. *Teguch Seion.*

m. s.—Mary, 69. Baden, 64.

MAE eglwys Dduw fel dinas wych,
Yn deg i edrych arni:
Ei sail sydd berl odidog werth,
A'i mur o brydferth feini.

2 Llawenydd yr holl ddaear hon
Yw mynydd Seion sanctaidd;
Preswylfa anwyl Brenin nef
Yw Salem efengylaidd.

3 Gwyn fyd y dinasyddion sydd
Yn rhodio'n rhydd ar hyd-ddi;
Y nefol fraint i minnau rho,
O Dduw! i drigo ynddi. D. F.

375. *O! dewwch i'r dyfroedd.*

m. s.—Dyfrdwy, 63. Bethania, 66.

O! DEWCH i'r dyfroedd, dyma'r
dydd,

Yr Arglwydd sydd yn galw;
Tragwyddol ras yr Arglwydd Iôr
Sydd fel y môr yn llanw.

2 Heb werth nac arian, dewch yn awr,
Mae golud mawr trugaredd
A'i wyneb ar yr euog rai.
Maddeuant a'i ymgeledd.

3 O! dewch a phrynwch win a llaeth,
Mae yma faeth rhagorl;
O! prynwch win, heb aur na gwerth,
Mae ynddo nerth tragwyddol.

4 Bwytwch, mae'r aberth wedi ei ladd,
Y ddeddf a gadd anrhydedd;
Ac i bechadur euog, gwael,
Mae modd i gael ymgeledd.

5 Mae'r wledd yn barod, O! bwytwch.
A llawenhewch yn Seion;
Tragwyddol hedd i blant y llwch;
O! yfwch ei melusion. R. J.

376. *Cynnalïaeth digonol o ras.*

m. c.—French, 77. Bedford, 89.

MAE'm golwg acw tua'r wlad
Lle mae fy heddwch llawn;
Ac 'rwyf am deimio'i gwleddoedd pur
O foreu hyd brydnawn.

2 'Does dim difyrwch yma i'w gael
A leinw'm henaid cu;
Ond mi ymborthaf ar y wledd
Sydd gan angylion fry.

3 Mi yfaf ddwr y fynnnon glir
O dan y fainge sy'n ddod;
Ac y mae rhinwedd ynddo'n llawn
I adfer nerth i'm troed.

4 'Ddiffygiaf ddim, er cyd fy nhaith,
Tra paro gras y nef;
Ac er mor lleied yw fy ngrym,
Mae digon ynddo ef.

5 Mae'r iachawdwr iaeth fel y môr
Yn chwyddo fyth i'r lan;
Mae yma ddigon, digon byth,
I'r truan ac i'r gwan.

W.

377. *Yr un testyn.*

M. C.—Martyrdom, 90. Gloucester, 76.

AWN, bechaduriaid, at y dwr
A darddodd ar y bryn;
Ac ni gawn yfed byth heb drai
O'r afon loyw hyn.

2 Mae yma drugareddau rhâd,
I'r tlawd a'r llariaidd rai,
A rhyw fendithion maith yn stôr
Sydd fythol yn parhau.

3 'Does yma eisieu fyth yn bod—
Trysorau gras sy'n llawn,
Er maint yr yfed a'r glanhau
Sy o foreu hyd brydnawn.

4 Nis blinw ganu tra fôm byw
Yr oruchafiaeth hyn,
Weithiodd ein Harglwydd un pryd-
Ar ben Calfaria fryn. [nawn

5 Fe welir myrdd, 'mhen gronyn bach,
O'r dwyrain ac o'r de,
Yn cyd-adseinio'n hyfryd am
Ei ryfedd gariad e'. W.

378. *Grym crefydd.*

M. C.—Bangor, 94. Cologne, Y. 23.

NA'D fi foddloni ar ryw rith
O grefydd, heb ei grym;
Ond gwir adnabod Iesu Grist
Yn fywyd anwyl im.

2 Rho'th gariad cryf yn f'ysbryd gwan
I ganlyn ar dy ol;
Na chaffwyf drigfa mewn un man
Ond yn dy gynnes gôl.

3 Goleuni'r nef fo'n gymmhorth im,
I'm tywys yn y blaen;
Rhag i mi droi oddi ar y ffordd,
Bydd i mi'n golofn dân. D. M.

379. *Etifeddiath y plant.*

M. C.—French, 77. Gloucester, 76.

PLANT ydym etto dan ein hoed,
Yn disgwyl am y stâd;
Mae'r etifeddiath i ni'n ddod
Wrth Destament ein Tad.

2 Na ddigalonwn, er ein bod
Yn awr mewn anial wlad;
Mae'r etifeddiath, &c.

3 Gorthrymder geir o dan y rhod,
Ond byr fydd ei barhâd;
Mae'r etifeddiath, &c.

4 Ni gawn yn fuan ganu clod
O fewn y nefol wlad;
Mae'r etifeddiath, &c.

A N.

380. *Gogoniant Seion.*

M. C. D.—Prydain, 100. Aeron, Y. 29.

FE welir Seion fel y wawr,
Er saled yw ei gwedd,
Yn dod i'r lan o'r cystudd mawr,
'Nol agor pyrth y bedd;
Heb glaf na chlwyfus yn eu plith,
Yn ddisglaer fel yr haul,
Yn y cyfiawnder dwyfol byth
A wnaed gan Adda'r ail. A N.

381. *Cymdeithas y saint.*

2. 8.—Luther, Y. 30. Braint, Y. 31.

BRaint, braint,
Yw cael cymdeithas gyda'r saint,
Na welodd neb erioed ei maint;
Ni ddaw un haint byth iddynt hwy;
Y mae'r gymdeithas yma'n gref,
Ond yn y nef hi fydd yn fwy.

2 Fe gân

Y gwaredigion, fawr a mân,
Dragwyddol glod i'w Prynwr glân;
Pan ddelo'r tân i losgi'r tir,
Cânt godi eu penau a llawenhau,
Eu poenus wae â heibio'n wir.

3 Daeth trwy

Ein Iesu glân a'i farwol glwy',
Fendithion fyrdd—daw etto fwy;
Mae ynddo faith ddiderfyn stor;
Ni gawsom rai defnyddu i lawr;
Beth am yr awr cawn fyn'd i'r môr?

4 Gwledd, gwledd

O fywyd a thragwyddol hedd
Sydd yn y byd tu draw i'r bedd;
Ond hardd fydd gwedd y dyrfa i gyd
Sy'n byw ar haeddiant gwaed yr Oen,
O sw'n y boen sydd yn y byd. A N.

382. *Gwledd i'r tlodion.*

7. 6. D.—Tallyllyn, Y. 37. Meirionydd, 109.

DARPARWYD gwledd i'r tlodion,
I'r euog llawn o fai;
Mae'n gyflawn o ddanteithion
I'r gwael anghenus rai;
O! dewch ar frys i'w profi—
Bendithion pur y ne';
Mae galwad Duw'n cyhoeddi
Fod heddyw etto le. T. J.

383. *Gobaith yr esengyl.*

7. 6. D.—St. Mark, Y. 36. Meirionydd, 109.

O'R nef mi glywais newydd,
Fe'm cododd ar fy nhraed,

Fod fynnion wedi ei hagor
 I'r cleifion gael iachâd;
 Fy enaid, rhed yn ebrwydd,
 A phaid a llwfrhau;
 O'th flaen mae drws agored
 Na ddichon neb ei gau. D. W.

384. *Yr anian dduwiol.*

7. 6. D.—Bremen, 112. Ramah, 103.

MAE'n rhaid i'r anian newydd
 A blunwyd gan y Tad
 I gael ei maeth a'i chynnydd
 O ffrwythau'r Ganaan wlad;
 Nid oes dim ymborth iddi
 Yn holl deganau'r llawr;
 Mae'n tynu ar i fyny—
 O'r nef y daeth i lawr. AN.

385. *Anrhydeddu y gyfraith.*

7. 6. D.—Ramah, 103. Meirionydd, 109.

YN ngwyneb deddf mor enwog
 Rhai euog ydym ni,
 Yn rhwym i'w holl feiddithion,
 A'i gwaeau chwervon hi:
 Rhoi iddi iawn nis gallwn,
 A byth ni haeddwn hedd;
 Yn ngafael deddf doredig
 Gwywedig fydd ein gwedd.

2 Rhoes Crist anrhydedd perffaith

I'r gyfraith yn ddi-goll,
 Ei aberth a'i mawrhaodd,
 Fe'i cwblhaodd oll:
 Yn awr mae ffordd ardderchog
 I'r euog fyn'd yn rhydd;
 Ar bawb a gred yn Iesu
 Y ddeddf yn gwenu sydd.

3 O! Ysbryd pur, sancteiddiol,

Ofn duwiol dyro di;
 'Sgrifena'r gyfraith union
 Ar lech fy nghalon i;
 Beed i mi rodio'n rasol
 Yn ol y ddwyfol ddeddf;
 Ac ynddi boed f'ewyllys
 Yn felus rymus reddf. R. E.

386. *Dychweliad y gaethglud.*

6. 6. 8.—St. Ambros, 133. Amsterdam, 134.

PLANT caethion Babilon
 Ddont adre' o don i don; [llaw,
 Cânt wledda'n llon, mae'r dydd ger
 Yn ngwydd eu Harglwydd da,
 O sw'n y byd a'i bla:
 O! ddedwydd haf, pa bryd y daw?

2 Disgwyliwn ronyn bach,

Cawn ddod yn gwbl iach;
 Caniadau yna fydd heb ri';
 A'u sylwedd fydd y gwaed
 A ddyry in iachâd,
 A'r gongwest gaed ar Galfari. G.

387. *Yr ardd a'i pheraroglau.*

6. 8.—Alun, A. 18. Bombay, 136.

MI bellach goda'i maes,
 Ar foreu glas y wawr,
 I wel'd y blodau hardd
 Sy 'ngardd fy Iesu mawr:
 Amrywiol ryw rasusau pur,
 A ffrwythau'r paradwysaidd dir.

2 O! ddigyffelyb flas,

O! amrywioldeb liw,
 Hyfryda' erioed a gaed
 Ar erddi gwlad fy Nuw:
 Gilead, a'i haroglau pur
 Bereiddiodd awel Canaan dir.

3 Mae'r pomgranadau pur,
 Mae'r peraroglau rhad,
 Yn magu hiraeth cryf

Am hyfryd dŷ fy Nhad:
 O! Saleh bur, O! Seion wiw,
 Fy nghartref i a chartre'm Daw. W

388. *Byddin Brenin Nef.*

6. 8.—Gwladys, 135. Normandy, 137.

MAE'r Brenin yn y blaen,
 'Rym ninnau oll yn hy';
 Ni saif na dwr na than
 O flaen fath arfog lu:

Ni awn, ni awn, dan ganu i'r lan,
 Cawn wel'd ein congwest yn y man.

2 Ni welir un yn llesg

Yn myddin Brenin nef,
 Can's derbyn maent o hyd
 O'i nerthoedd hyfryd ef:
 Ni gawn, ni gawn y gloyw win,
 O felus ryw, sancteiddiol rin.

3 Dechreuod tafod mwy,

Os tafod fedr gan,
 Na foed ond dwyfol glwy'
 Holl ddyddiau'i oes o'i flaen:
 Fe gaed, fe gaed o'r diwedd fraint
 Na phrosodd seraphim ei maint.

4 Gerubiaid, dewch yn mlaen,

Edrychwch yma i lawr,
 Ar d'wynion uffern dân
 Yn nghanol nef yn awr:
 Pob un yn gwel'd ei hyfryd wlad,
 A phyrth sancteiddiol tŷ ei Dad.

5 Fe ddarfu'r ofn du,

'E euogrwydd cás a'r braw,
 Wrth wel'd yr aberth fu
 Ar ben Calfaria draw;
 Fe dalwyd iawn ar bren mor ddrud,
 Oedd fwy na holl ffeidd-dra'r byd.

6 Un sillaf ar y groes,

O enau Crêwr byd,
 Yn nyfnder angeu loes
 Sydd fwy na'm beiau i gyd:
 "O! maddeu, 'Nhad, i'm heiddo i,
 Lama, lama sabachthani." W.

389. *Hiraeth am dŷ Dduw.*

6. 8.—Ramoeth, Y. 47. Alun, A. 18.

ARGLWYDD y bydoedd fry,
Mor deg a hawddgar yw
Trigfanau'th gariad cu,
Daeacol demlau'm Duw:
Boed tynfa f'enaid tua'th dŷ,
Fy Nuw, i wel'd dy wyneb cu.

2 Hoff gan aderyn tō
Gael yno i'w gywion le;
A'r wenol, ar ei thro,
Hiraethu am ei thre';
Mae hiraeth f'enaid i' un faint
Am gael preswyllo 'mhlith y saint.

3 Cael treulio sanctaidd ddydd
Lle byddo Duw a'i saint,
Llawenydd gwell a rydd
Na mil mewn bydol fraint:
Gwell yw cael cadw'r drws o hyd
Lle dēl fy Nuw na ph'lasau'r byd.
D. E. W.

390. *Galwad yr efengyl.*

6. 8.—Dolgellau, Y. 48. Tyndal, Y. 49.

DEWCH, hen ac ieuaingc, dewch,
At Iesu, mae'n llawn bryd;
Rhyfedd amynedd Duw,
Ddisgwyliodd wrthym c'yd:
Aeth yn brydnawn, mae yn hwyrhau;
Mae drws trugaredd heb ei gau.

2 Dewch, hen wrthgilwyr trist,
At Iesu Grist yn ol;
Mae'i freichiau'n awr ar led,
Fe'ch derbyn yn ei gol:
Mae Duw yn rhoddi etto'n hael
Drugaredd i droseddwy'r gwael. M. B.

391. *Buddugoliaeth trwy Grist.*

6. 4. 8. 7.—Noddfa, 142. Trefdeyrn, Y. 50.

MAE udgorn Jubili
Am haeddiant Calfari,
Yn seinio'n llon,
Newyddion goreu i ni;
Gwir lawenha, fy enaid prudd,
Ennillodd Iesu mawr y dydd;
Daw carcharorion anghu
O'u rhwymau oll yn rhydd.

2 'Dall Pharaoh, er ei frād,
Niweidio'r un o'r hād
Sy'n tynu fry,
At dawel dŷ eu Tad;
Nid all yr anial tywyll, du,
Byth ddrygu neb o'r dedwydd lu,
Yn dawel sydd dan aden
Eu cadben, Iesu cu.

3 Gorchfygodd Brenin hedd,
Fyd, uffern, anghu, a'r bedd;
Priodi wnaeth
Yr hon oedd gaeth ei gwedd:

Am hyn crechwena, Seion wan,
O'th ardal lesg, a thyr'd i'r lan;
Tywysog y tangnefedd,
Da'i rinwedd, yw dy ran,

4 Mae tyrfa fawr heb ri',
Fu ar ein daear ni,
Dan lawer loes,
A llid, a chroes, a chri,
Yn awr mewn bywyd, hyfryd hoen,
Ger bron gorseddfainge Duw a'r Oen,
Heb deimlo mwy flinderau,
Effeithiau llid a phoen. G.

392. *Llais y durtur.*

6. 4. 8. 7.—Noddfa, 142. Trefdeyrn, Y. 50.

MAE llais y durtur fwyn;
Ei chān, ynghyd â'i chwyn,
Yn seinio'n bēr,
Nes ennuil llawer llwyn:
Wele y gauaf heibio aeth,
Ac ar y ddaear blodau ddaeth,
Mae'r adar yn ymbyngio
Eu mawl—nid cwyno caeth.

2 Fe dderfydd dwyn y groes
Yn lân, a phob rhyw loes,
Cawn adaw'r byd,
A'r adfyd—ber yw'r oes:
Bydd Seion wych, mewn siriol wawr,
'Nol codi o'r llwch a gadaw'r llawr,
Ar ddisglair wedd ei Phriod,
Yn molir Duwdod mawr. G.

393. *Taerineb yr efengyl.*

6. 4. 8. 7.—Stamford, 143.

DOWCH, dowch, o fawr i fān,
Cyn delo'r diluw tān,
I'r arch mewn pryd,
Fe lysg y byd yn lân;
O ddinas distryw brysiwch, fflowch,
Ar y gwastadedd nac ymdrowch;
I sanctaidd fynydd Seion,
O! ddynion, pam na ddowch? AN.

394. *Y ffordd yn rhydd.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Itali, 145.

O'R diwedd daeth yr awr;
Yn nhragwyddoldeb mawr
Arfaethwyd ef;
Bu farw Brenin nen
O gariad ar y pren;
Agorwyd led y pen
Höll byrth y nef.

2 Wel, bellach awn yn mlaen,
Nac ofnwn ddŵr na thān;
Ni bia'r dydd:
Mae'n Brenin cadarn, cry',
Yn blaenaf un o'r lu,
Yn tori rhwystrau sy;
Mae'r ffordd yn rhydd.

8 Mae heddyw, yn y nef,
Fyrddiynau gydag ef,
Yn canu ei glod:
Dowch, dringwn tua'r lan,
Cawn feddu yn y man
Yr ardal ddaeth i'n rhan,
Hyfryda' erioed. w.

395. *Grym duwioldeb.*
6. 6. 4.—Malvern, 146. Bethel, 147.

DUWIOLDEB yn ei grym
Sydd werthfawrocach im
Nag aur Peru;
Hi geidw'm henaid gwan
Yn ddiogel yn mhob man;
O'r diwedd dwg fi i'r lan
I gól fy Nuw. E. JS.

396. *Trefn i faddeu pechod.*
7. 3.—Trefeglwys, 151.

CAED trefn i faddeu pechod
Yn yr lawn;
Mae iachawdwriaeth barod
Yn yr lawn:
Mae'r ddeddf o dan ei choron,
Cyfiawnder yn dweyd, Digon!
A'r Tad yn gwaeddi, Boddlon!
Yn yr lawn;
A Diolch byth, medd Seion,
Am yr lawn.

2 Yn awr, hen deulu'r gollfarn,
Llawenhawn;
Rhoed cymmhorth ar Un cadarn,
Llawenhawn:
Mae heddyw alwad ato,
Mae bythol fywyd ynddo;
Ni cholli'r neb a gredo,
Llawenhawn,
Gan lwy'r ymroddi iddo;
Llawenhawn. w. ws.

397. *Dydd yr efengyl.*
7. 3.—Trefeglwys, 151.

MAE efengyl gras yn t'wynu,
Mawr yw'r fraint,
I gasglu llafur Iesu,
Mawr yw'r fraint;
Mae llucedd maith yn barod
Yn y Gaersalem uchod,
A thyrfa fawr yn dyfod,
Mawr yw'r fraint,
Dan faner Iesu isod,
Mawr yw'r fraint.

2 O! rhedwn bawb yr yrfa,
Dyma'r dydd,
I'r bywyd am y cynta',
Dyma'r dydd;
Aeth gwlaw a'r gauaf heibio,
Mae'r ddaear yn blodeuo,
A'r adar yn ymbyngcio,
Dyma'r dydd,
Mae'r durtur fwyn yn seinio,
Dyma'r dydd.

G

3 Mae'r bwrdd yn llawn danteithien,
Dowch yn mlaen,
Gan sanctaidd Frenin Seion,
Dowch yn mlaen:
Cawn wleda oll yn ddiddig,
Fry, ar y llo pasgedig,
Ac yfed gwin puredig,
Dowch yn mlaen,
Gwir haeddiant Iesu'n unig,
Dowch yn mlaen. G.

398. *Ffyddlondeb Duw i'w eglwys.*

8. 7. D.—Dusseldorf, 161. Esther, Y. 55.

COFIA, Arglwydd, dy ddyweddi,
Llama ati fel yr hydd;
Ac na ad i'w holl elynion
Arni'n hollol gael y dydd:
O! dadguddia y colofnau
Wnaed i'w chynnal yn y nos—
Addewidion diammodol
Duw ar gyfrif gwaed y groes.

2 Mae bod yn fyw yn fawr ryfeddod
Mewn ffwrneisiau sydd mor boeth;
Ond mwy rhyfeddod, wedi 'mhrofi,
Y dof o'r cystudd fel aur coeth:
Amser canu, diwrnodd nithio,
Etto'n dawel heb ddim braw;
Y gŵr sydd i mi yn ymguddfa
Sydd a'r wyntyll yn ei law.

3 O! am dynu o'r anialwch
I fyny fel colofnau mwg,
Yn uniongyrchol at ei orsedd,
Nid oes yn ei wedd ef ŵg:
Alpha, Omega, Tyst ffyddlonaf,
Yw ein Iôr, a'i air yn un;
Disgleirio mae gogoniant Trindod
Yn achubiaeth marwol ddyn. A. G.

399. *Dyfroedd iachawdwriaeth.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Llangan, Y. 61.

Y MAE dyfroedd iachawdwriaeth,
A'u rhinweddau mewn parhâd;
Y mae ynddynt feddyginiaeth
Anffaeledig, oll yn rihad:
Deuwch, gleifion codwm Eden,
I ddefnyddio'r dyfroedd hyn,
Ni bydd diwedd byth ar rinwedd
Sylwedd mawr Bethesda lyn.

2 Cofiwch hyn mewn stad o wendid—
Dyfroedd at y sferau sy;
Dirifedi yw'r cufyddau
A fesurir i chwi fry;
Bod yn blant yr adgyfodiad,
Nosio yn y dyfroedd hyn,
Edrych ar ogoniant Iesu
A fu'n gwaedu ar y bryn. A. G.

400. *Drws gobaiith.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Esther, Y. 55.

A OES gobaiith am achubiaeth?
Oes maddeuant am bob bai?

A oes hedd a meddyginiaeth,
A oes Ceidwad, i'r fath rai?
"Oes," medd Duw o'r nef yn eglur,
"Mi ddarperais aberth llawn;
Y mae hedd, a gras, a chysur
Geny'n rhoddion parod iawn." T. J.

401. *Gras yn rhagor amlhau.*

8. 7. D.—Tyddewi, x. 57. Moriah, A. 10.

GOLCHWYD Magdalen yn ddis-
glær,

A Manasseh'n hyfryd wyn,
Yn y dŵr a'r gwaed a lifodd
O ystlys Iesu ar y bryn:
Pwy a wyr na olchir finnau?
Pwy a wyr na byddaf byw?
Mae rhyw drysor anchwiliadwy
O ras yn nghadw gyda'm Duw. AN.

402. *Buddugoliaeth Galfaria.*

8. 7. D.—Vienna, x. 60. Edinburgh, 164.

WELE Iesu'r Pen rhyfelwr,
'N dod i'r lan o Edom wlad,
A'i rymg yn goch, a'i fraich yn rymus,
A'r ddraig yn glwyfus dan ei draed:
Am yr hyfryd fuddugoliaeth
Cana'm telyn fach yn awr,
Hyd nes delo'r hyfryd foreu
Y caf finnau'r delyn fawr. D. W.

403. *Effeithiau yr oruchaftaeth.*

8.7.D.—Vienna, x. 60. Mendelssohn, x. 58.

CADBEN mawr ein hiachawdwr-
Welaf yn y frwydr hon; [iaeth
Holl elynion ei ddyweddi
'N gorfod plygu ger ei fron;
Plant afradlon sy'n dod adref,
A fu 'mhell o dir eu gwlad;
Rhai fu'n fudion syr en clodfori
Duw am iachawdwriaeth rad. M. R.

404. *Gwahoddiad at Grist.*

8. 7. 4.—Lewes, 177. Sicily, 180.

DEUWCH, bechaduriaid tlodion,
Clwyfus, cleifion, o bob rhyw;
Crist sy'n barod i'ch gwaredu,
Llawn tosturi yw Mab Duw:
Nac amhewuch,
Abl ac ewyllysgar yw.

2 Rai anghenus, dewch a chroesaw,
I gael rhoddion Duw yn rhad;
Cewch wir ffydd ac edifeirwch,
A phob gras yn ddinacád;
Dewch heb arian,
Prynwch gan yr Iesu'n rhad.

3 Dewch, flinderog, a thrwmlwythog,
Trwy y cwmp gadd farwol friw;
Os arosch nes eich gwella,
Byth ni ddeuwch yn eich byw:
Pechaduriaid,
Nid rhai cyfiawn, eilw Duw. D. J.

405. *Cyflawnder yr iachawdwr-
iaeth.*

7au. 6ll.—Ratisbon, 202. Newport, 201.

HYFRYD lais efengyl hedd
Sydd yn galw pawb i'r wledd;
Mae gwahoddiad llawn at Grist,
Oes, i'r tlawd, newynog trist:
Pob cyflawnder ynddo cewch;
Dewch a chroesaw, dlodion dewch.

2 Talodd Crist anfeidrol iawn
Ar y croesbren un prydawn;
Llifodd ar Galfaria fryn
Ddŵr a gwaed i'n golchi'n wyn:
Iachawdwriaeth sydd heb drai:
Dewch i'r ffynnon, aflan rai. P. J.

406. *Deddf a Chyfyngwr.*

7. 4.—Aberafon, 209. Essex, 208.

DACW'R deg gorchymyn pur
Ar Galfaria;
Dacw'r hwn wnaeth fôr a thir
Yn y ddalfa;
Dacw'r ddeddf yn gofyn iawn
Hyd yr eitha;
Dacw iddi daliad llawn:
Haleluwia. AN.

407. *Galwad ar yr afradlon.*

7. 4.—Aberafon, 209. Tiberias, A. 12.

BLANT afradlon, at eich Tad
Dowch, a chroso;
Rhai fu 'mhell o dir eich gwlad
Yn hir grwydro;
Mae'r llo pasgedig wedi ei ladd,
Chwi gewch wledda;
Ac mae'r gweision etto'n gwadd:
Haleluwia. AN.

408. *Yr un testyn.*

7. 4.—Aberafon, 209. Essex, 208.

AFRADLONIAID, at eich Tad
Deuwch, deuwch;
Fe rydd i chwi bardwn rhad;
O dychwelwch!
Dowch, gofynwch am eich hedd,
Gan gyfaddef;
Cewch y fodrwy, ceuwch y wledd;
Deuwch adref. R. H.

409. *Aros yn y tŷ.*

7. 4.—Patmos, 210. Tiberias, A. 12.

OS rhaid goddef ar fy nhaith
Dywydd garw,
Cadw'm hysbryd yn dy waith
Hyd fy marw:
Yn y babell gyda'r arch
Boed fy nghartre;
Cadw yn fy enaid barch
I dy ddeddfau. J. H.

410. *Goruchafiaeth Crist.*

llau.—Joanna, 214. Wareham, 213.

DAETH uffern, a'r ddaear, a'r nef-
oedd ynghyd,
Yn erbyn Messiah, Iachawdwr y byd;
Fe safodd i fyny, ennillodd fath glod;
Bydd coffa am dano tra'r nefoedd yn
bod.

2 Fe gurodd Gehenna, gorchfygodd y
byd,

Agorodd y nefoedd oedd gauad o hyd;
Diffoddodd ar unwaith yn gyfan, a'i
waed, [Tad.
Holl felldith y gyfraith, ac angerdd y

3 Mae'r Brenin ei hunan yn cerdded o'r
blaen, [y tân;

Yn treio grym dyfroedd a phoethder
Ni chaiff ei Anwylyd fwyn, hyfryd,
fyn'd gam [fflam.

Nes tori grym dyfroedd a diffodd y

4 Wel, bellach, dechreuwch, mae'n ddi-
gon o bryd,

I ganu caniadau i Iachawdwr y byd;
Ni seiinwn y ddaear a'r nefoedd uwch
ben—

Hosanna, Hosanna, Haleluwia, Amen!
w.

411. RHAN II.

Joanna, 214. Wareham, 213.

PWY feiddiai gymmeryd fath arfau
a'r rhai'n [ddrain,
Yn erbyn llu uffern; sef coron o
A mantell ysgarlad, a chroes o bren ir,
Y gorsen, a'r bustl, a hoelion o ddir?

2 Bu farw f'Anwylyd, fe grymodd ei
ben,

Agorodd y beddau, fe dduodd y nen,
Yr holl greadigaeth ryfeddodd yn fawr
Wel'd marw Creawdwr y nefoedd a'r
llawr.

3 Fe'i rhoddwyd i'r ddaear, fe gododd
yn fyw, [Nuw;

Y maen a symmudwyd ar ysgwydd fy
Fe laddodd yr angeu, fe ddadglodd y
bedd, [mewn hedd.

Gwnaeth ffordd i'w anwylyd i godi

4 Wel tyred, fy enaid, o'th hunan i maes,
Ymfrostia yn unig yn Iesu a'i ras;

Efe wnaeth y cwbl, efe bia'r clod,
Bydd moliant i'w enw tra'r nefoedd
yn bod. w.

412. RHAN III.

Joanna, 214. Wareham, 213.

NI redwn yn wrol, mae'r Brenin o'n
blaen; [dân?

Pam'r ofnwn ni rwystrau o ddŵr ac o
Mae'r goron a'r palmwydd a'n gwobr
ni fry, [perthyn i ni.

Yn nghadw'n llaw'r Barnwr—mae'n

2 Blinderau a chroesau yn ddiâu a gawn;
Ca'dd yntau o'r rhei'ny rifedi mawr
iawn; [i gyd,

Yn wirion a llariaidd dioddefodd hwy
Sancteiddiodd i'w bobl holl dralod y
byd.

3 Wel, bellach, gystuddiau, O! sefwch
bob tu,

Mi safan y canol yn eofn a hy';
A churwch eich gwaethaf ar f'enaid
o hyd, [wyn i gyd.

Fe dynodd fy Arglwydd eich gwen-

4 Diolchaf byth iddo, sancteiddiodd y
groes, [ei loes;

'Sgafnhaodd ei phwysau, fe laesodd
'Nawr nef yw ei chario, a gwyn fyd
y sy

Yn canlyn yr Iesu i Galfari fry. w.

413. RHAN IV.

Joanna, 214. Wareham, 213.

WEL, gyda'r henuriaid yn nghanol
y nef,

A'r pedwar anifail yn uchel eu llef,
I lawr ar ein gliniau, ni rown o un fryd
Y fendith a'r gallu i Brynwr y byd.

2 'Doedd neb ar y ddaear, na neb yu y
nef,

Oedd deilwng i ddattod y seliau ond ef;
Agorodd y llyfr, oedd gauad, a'i waed,
Ni ddaethom i ddarllen holl gynghor
ein Tad.

3 Angylion ga'dd wybod peth gudd-
iwyd o hyd, [byd;

Rhyw hen wirioneddau, cyn seiliad y
Maent o'r drugareddfa yn edrych i
lawr [lawr.

I'r arch i gael gweled dirgelion bob

4 A ninnau ga'dd wybod dirgelion
dilyth [byth;

Nad all'sai plant Adda eu deall hwy
Cawn nosio yn moroedd mawr dyfn-
ion ein Duw, [fyw.

I'w caru, a'u credu, a'u canu, tra'n

5 'Mae mur y gwahaniaeth? fe rwyg-
wyd y llen, [ddaear i'r nen;

Oedd rhyngom a'n Harglwydd, o'r
Ni welwn yn amlwg, trwy rinwedd
ei waed,

Y disglauer Shecinah—wynebpryd ein
Tad. w.

414. RHAN V.

Joanna, 214. Wareham, 213.

NI welwn ein henwau yn llyfr ein
Tad,

Yn ysgrifenedig â dwfr a gwaed;
A befyd ar ephod ein Harglwydd
uwch ben, [y llen,

'R Offeiriad aeth drwodd trwy ganol

- 2 Ni welwn ein caru—O! gariad mor ddrud! [y byd:
Yn nghynghor y Drindod cyn seiliad
Mi wela'r cyfammod yn gadarn a wnaed [Iesu a'n Tad.
Draw yn nhragwyddoldeb, rhwng
- 3 Ni welwn faddeuant ar fynwes ein Duw, [ryw!
A heddwch diddiwedd—O! ryfedd ei Y nef yn agored, a groeso i ni fry:
Wel, dyma'r dirgelion ddadguddiwyd i ni.
- 4 Ni welwn yn amlwg daw pechod i lawr,
Trodd Iesu ei arfau i'w erbyn yn awr;
Holl drefn rhagluniaeth sy'n erbyn y ddraig; [wraig.
Mae'r nefoedd a'r ddaear o ochr y
- 5 Diolchwn i'r Iesu am weled y dydd
Y cododd goleuni i'n gollwng yn rhydd
O'r dwfn garchardy, i Galfari fry,
I wel'd y gogoniant yn Seion y sy. w.

415. RHAN VI.

Jcanna, 214. Wareham, 213.

- M**AE'n bryd i ni ganu, ni gawsom y fraint, [saint;
Mae'r rhyfel yn cerdded o ochr y Mae'n Brenin yn dyfod, a'i gledd ar ei glun, [ei hun.
Fe sathrodd y gwinwryf bob gronyn
- 2 Mae'i ddillad yn gochion, llychwinwyd â gwaed, [ei draed;
Fe gwmpodd gwlynyon yn fyrdd dan Fe rwygodd wlad Edom—diolchwn i'n Duw,
Ni saif yr un gelyn yn Edom yn fyw.
- 3 Nid gallu angylion, na gallu un dyn, Goneriodd y gelyn, ond Gallu ei hun; [gref,
Ennilodd ogoniant, anrhydedd mor Mae canu am dano mewn daear a nef.
- 4 Er amled y tywod, er amled y sêr, Mwy aml y cwmni sy'n nheyrnas fy Nêr; [ar bob gwlad,
Er hardded yw'r heulwen sy'n t'wynu Mil harddach y cwmni sy'n nheyrnas fy Nhad.
- 5 Fe ddarfu eu blinder a'u gofid i gyd, Anghofwyd ymdrechu'n rhyfeloedd y byd; [hin,
Aeth heibio eu gauaf, newidiwyd yr Yn awr maent yn canu a charu bob un.
- 6 Ni chlywir dim ochain gan angel na saint, [braint?
Ond pur orfoleddu—on'd braf yw eu Rhyfeddu'r Messiah, Iehofah yn ddyn,
A chraflu eu llygaid ar Iesu bob un. w.

SWPER YR ARGWYDD.

416. *Teml yr Arglwydd yn y nef.*
10au.—Clod, 5. Navarre, 1.

- A**GORWYD teml yr Arglwydd yn y nef,
A gwelwyd arch ei lân gyfammod ef;
Holl ryfeddodau person Crist, a'i waith,
A welir yno i dragwyddoldeb maith.
- 2 Cyflawnder Duw sydd yno'n ddisglaer iawn, [llawn;
A'r gyfraith bur bob iot o honi'n Ond i bechadur, melus yw y sain
Fod trugareddfa hefyd rhwng y rhai'n.
- 3 Y tanllyd gledd fu'n effro iawn cyn hyn,
Taranau a mell't ofnadwy Sinai fryn,
Sy'n awr yn dawel yn yr Arch ddilyth,
Y gair "Gorphenwyd" a'u tawelodd byth.
- 4 Mae'r Archoffeiriad yn taenellu'r gwaed, [hyd ei draed,
Mewn gwisgoedd sanctaidd, llaesion,
O fewn y llen, sancteiddiaf lys y nef,
Ac enwau'r llwythau ar ei ddwyfron ef.
- 5 Priodoliaethau'r nefoedd yn gyttân
Sydd yno'n gwenu ar golledig ddyn;
Mae hedd yn awr o'r nef i'r llawr yn
A noddfa gref o fewn y nef i ni. [li',
- 6 Crist ydyw'r Arch a'r Drugareddfa rad;
Yn enw hwn anturiwn at y Tad;
Fe wrendy gwyn pechadur heb ei ladd,
Fe gymmer blaidd yr enaid isel radd. JS. H.
417. *Bwrdd yr Arglwydd.*
M. H.—Beza, 12. Sebastian, 13.
- 'R**YM wrth dy fwrdd, O! Arglwydd cun,
Yn ceisio'th weled ti dy hun;
Gwag ydyw'r bwrdd, trist ydyw'r wledd,
Heb weled dull dy hyfryd wedd.
- 2 D'ogoniant mawr a'th angeu drud,
Dywyno arnom ni i gyd;
A hyn wna'n gwleddoedd yn ddirai,
A hyn wna i ni lawenhau.
- 3 Yfasom win, fel peraist in,
Bwytasom fara—beth dâl hyn,
Oni chawn fwyta'th gnawd yn rhad,
Ac yfed, yn lle gwin, dy waed?
- 4 Fel gallom fyth i lawenhau
Mewn gobai'th perffaith o fwynhau
Cymdeithas o nefolaidd rin,
Mewn cysson wledd, a thi dy hun.

5 Treuliwn ein bywyd bellach byth
Mewn un llawenydd pur, dilyth ;
Cofw'n ei enw, canwn glod,
Tra'r nefoedd wen hyd fyth yn bod. w.

418. "A ddioddefodd y groes."

8. 8. 6.—Seion, 57. Croeshoeliad, 56.

A I Iesu mawr, Ffrynd dynolryw,
Wy'n weled fry a'i gnaud yn friw,
A'i waed yn lliwio'r lle ;
Fel gwr di-bris yn rhwym ar bren,
A'r gwaed yn dorthau ar ei ben ?
Iê, f'enaid, dyma fe.

2 Ai'm hanwyl Briod welaf draw,
A hoelion llymion trwy bob llaw,
A'u pwyo'n drwm i dre',
A bâr o ddrw trwy'i dirion draed,
Ac yntau'n marw yn ei waed ?
Iê, f'enaid, dyma fe.

3 Ai ef fu'n maddeu idd ei gâs,
A'i waed yn llif o'i glwyfau i maes,
Nes agor drws y ne', [llym,
Rhoi 'i ben tua'r llawr gan boenau
Yn wirion, deg, heb yngan dim ?
Iê, f'enaid, dyma fe. w.

419. *Dioddefaint Crist.*

8. 8. 6.—Seion, 57. Croeshoeliad, 56.

O! DEFFRO, gwel, fy enaid trist,
Uffernol lu o ddeutu'th Grist,
Am ladd dy Brynwr pur ;
Yn 'mofyn torf o dystion gau
I Pilat i'w gondemnio'n glau :
O! f'enaid, cofia'i gur.

2 Gan bwys y gwaith, fe chwysai'r
gwaed,
Yn llif di-drai, o'i ben i'w draed,
A hyn dros oriau hir ;
Fe yfai'n rhwydd, o'i gariad rhad,
Y cwpan du o law ei Dad :
O! f'enaid, cofia'i gur.

3 Y Ceidwad cu, ei gondemnio ga's ;
Llofruddion lu a ddaeth i maes
A geirwon hoelion dur ;
O dan y pwys, er maint y poen,
Distewi wnaeth fel addfwyn Oen :
O! f'enaid, cofia'i gur.

4 Gelynydd llym a goda'u llef,
"Croeshoelia, O! croeshoelia ef !
Ni haeddai fyw yn hir :"
Yn mhlith y llu, aed âg e'n llyn
I farw ar Galfaria fryn :
O! f'enaid, cofia'i gur.

5 Rhoi mantell goch wnaed am yr Oen,
Gan ddrain ei ben ddiodefai boen ;
'Nawr weler Brenin pur !
Fflangellwyd ef nes oedd yn waed,
A chwysau du, o'i ben i'w draed :
O! f'enaid, cofia'i gur.

6 Ca'dd gario'r groes i ben y bryn,
Nes llethu'n llwyr fy Iesu'n llyn,
Gan wawdio'm Prynwr pur,
A dyweyd, "Ai dyma Israel Sanct ?
Ei waed boed arnom ni a'n plant !"
O! f'enaid, cofia'i gur.

420. RHAN II.

8. 8. 6.—Seion, 57. Croeshoeliad, 56.

Y DDAEAR fud ro'i meirw'n fyw,
A'r creigydd fry a holltai'n friw,
Wrth wel'd y Crêwr pur ;
Yr haul ynguddiai wrth y loes,
Y lloer a'r sêr ai'n dywll nos :
O! f'enaid, cofia'i gur.

2 Trywanwyd, do, fy Mhrynwr rhad,
Nes daeth o'i galon ddwr a gwaed,
Yn ffrwd fel afon bur,
Oedd ar y llawr i'w wel'd yn llyn,
Yn frwd, ar ben Calfaria fryn :
O! f'enaid, cofia'i gur.

3 Mi glywa'i lef pan chwera'i loes,
A'i irad gri ef ar y groes,
Am faddeu i mi'n wir ;
Ei weddi troswyf, âi uwch nen,
A mi'n ei hoelio ar y pren :
O! f'enaid, cofia'i gur.

4 Dros f'enaid i bu'r addfwyn Oen,
Fel hyn, yn dioddef dirfawr boen,
I'm gwneyd yn rhydd yn wir :
'Roedd yn ei fryd orphenu'r gwaith
O eithaf tragwyddoldeb maith :
O! f'enaid, cofia'i gur. w.

421. *Bwrdd yr Arglwydd.*

m. s.—Dyfrdwy, 63. Baden, 64.

WEL dyma wledd, gwledd ein Duw
Iôn,
O basgedigion breision,
A gwin puredig, yn ddi-drai,
I lawenhau y cleifion.

2 Gwledd ydyw hon, gyfoethog, hael,
Heb ddiwedd i gael arni ;
O! pwy na ddeuai mlaen yn rhwydd,
I wledd yr Arglwydd Iesu !

3 Os claf, os gwan, os tlawd o hedd,
O! dowch i'r wledd yn fuan ;
Dowch â'ch hachwynion o bob rhyw,
Fe'u hatteb Duw ei hunan.

4 Yma cewch wel'd eich Harglwydd
mawr
Yn rhoddi i lawr yn hollol
Ei hun i angeu, angeu'r groes,
Yn ddiddig dros ei bobol.

5 Mi gofias eiriau'm Harglwydd hael,
Brydnawn cyn cael ei hoelio ;
I fwyta'i swper, minnau ddof
Yn mlaen, er cof am dano. w.

422. *Gwaed y groes yn maeddu gelynon.*

2. 8.—Aberdeen, 103. Potsdam, 104.

NID oes, [oes,
Ni fu, ni ddaw, mewn unrhyw
O gymmaint gwerth a gwaed y groes,
Y ddwyfol loes ddioddefodd ef;
O! gariad mawr, diderfyn stôr
Sydd fel y môr mewn dwyfol lef.

2 Af trwy
Fy nhemtasiynau aml mwy
Dan aden cariad dwyfol glwy',
Fe'u maeddaf hwy'n ei goncwest ef;
A'i allu yw fy noddfa glyd
Nes myn'd o'r byd i ganol nef.

3 Erioced,
Mae'n dal y rhai sydd dan ei nod,
Na lithro mymryn byth o'u troed,
Heb iddynt ddod ar frys yn ol;
Ei Ysbryd sy'n eu cadw'n glyd,
Mewn dyrys fyd, o fewn ei gôl. w.

423. *Gwaed y groes yn nerth mewn gorthrymder.*

2. 8.—Bethesda, 105. Braint, Y. 31.

NID oes,
Trwy gydol dyddiau byr fy oes,
Yn gyfan i mi ond y groes,
Rhyw chwerw loes o foreu i nawn;
Ond os dy allu a'm deil i'r lan,
Caf yn y man orchfygu'n llawn.

2 O! pwy
Ymguddiodd yn dy ddwyfol glwy',
Ac yno fethodd dori trwy
Gystuddiau fwy na gwellt y maes?
Mae'r fuddugoliaeth fawr yn dod,
Hyd heddyw erioced, oddi wrth dy ras.

3 Nid oes
A ddeil fy ysbryd dan bob croes
Ond dwyfol, nefol, farwol loes;
Estyniad f'oes yw ei fwynhau:
'Does arall gysur mewn un man;
Fe yw fy rhan byth i barhau.

4 'Does drai,
Nac eisieu dim, y man y mae,
Mae'n llenwi'r cyfan yn ddilai;
Pawb, O! na baent yn gwel'd ei wedd,
Sychedent am ei wir fwynhau
Mewn gwledd ddi-drai a bythol hedd. w.

424. *Gweddi am gymhwysiad o waed y groes.*

2. 8.—Bethesda, 105. Dorcas, 107.

O! TYN
Y gorchudd yn y mynydd hyn;
Llewyrched haul cyflawnder gwyn,

O ben y bryn bu'r addfwyn Oen
Yn dioddef dan yr hoelion dur,
O gariad pur i mi mewn poen.

2 Pa le
Y gwnaf fy noddfa dan y nef,
Ond yn ei glwyfau anwyl ef?
Y bicell gref aeth dan ei fron
Agorodd ffynnon i'm glanhau;
'Rwy'n llawenhau fod lle yn hon.

3 Oes, oes,
Mae rhin a grym yn ngwaed y groes
I lwy'r lanhau holl feiau f'oes;
Ei ddwyfol loes a'i ddyfal lef,
Mewn gweddi drosof at y Tad,
Yw fy rhyddhad, a'm hawl i'r nef.

4 Golch fi
Oddi wrth fy meiau aml eu rhi',
Yn afon waedlyd Calfari, [llawn;
Sydd heddyw'n lli' o haeddiant
Dim trai ni welir arni mwy; [H. J.
Hi bery'n hwy na boreu a nawn.

425. *Rhinweddau gras Crist.*

2.8.—Bethesda, 105. Braint, Y. 31.

GRAS, gras, [maes,
Yn gefnllif grymus ddaeth i
Grisialaidd afon loyw, las,
Rhinweddol flas i'r euog rai;
Lle i bechaduriaid yma gaed,
I'w canu'n rhad oddi wrth bob bai.

2 I'r lan,
Os bydd in ddod o'r anial fan,
Bydd hyfryd seinio yn y man;
Pawb yn ei ran yn moli'r Oen,
Mewn melus anthem, newydd iaith,
Ar ben y daith, heb friw na phoen.

3 Gwych sain
Fydd etto am y goron ddrain,
Yr hoelion llym, a'r bicell fain;
Wrth gosio 'rhai'n caiff uffern glwy';
Cadwynau tynion aeth yn rhydd;
Fe gaed y dydd, Hosanna mwy. J.R.

426. *Effeithiau marwolaeth y groes.*

7.6.D.—Manheim, 111. Mount Street, 113.

PWY ddyry im falm o Gilead,
Maddeuant pur a hedd,
Nes gwneyd i'm hysbryd edrych
Yn eon ar y bedd;
A diang ar wasgfeuron
Euogrwydd creulon, cry?
'Does neb ond ef a hceliwyd
Ar fynydd Calfari.

2 Yr hoelion geirwon, celyd,
Gynt a'i trywanodd e,
Sy'n awr yn dal y nefoedd
Gwmpasog yn ei lle:
Mae gobaith meibion dynion
Yn llifo i maes ynghyd

- Oddi wrth yr awr trywanwyd
Creawdwr mawr y byd.
- 3 Pe unwaith y darfyddai
Awdurdod Calfari,
Darfyddai pob cysuron
Ar unwaith genyf fi;
O bawb, yn sicr, byddwn
Y truenusaf ddy'n;
Fe'm llyngcai'r bedd dychrynllwyd
Yn fuan iddo'i hun.
- 4 Anfeidrol, fyth anfeidrol,
Drugaredd faith y nef,
Parhâd yr holl greadigaeth
Sy'n gorphwys arno ef:
Griddfanau pen Calfaria,
"Lama sabachthani,"
Yw'r perlau mwyaf gwerthfawr
A fedd ein daear ni.
- 5 Y baich oedd annoddefol
I'r cryfa' o ddynolryw,
Orweddodd yn ofnadwy
Ar ysgwydd gref fy Nuw;
Cyfiawnder oedd yn gofyn
Am bechod, heb nacâd,
Y swm anfeidrol dalwyd
Trwy eithaf chwys a gwaed.
- 6 Y mynydd mawr anfeidrol
Gymmerodd ef i gyd
Oddi ar ysgwyddau gweinion
Yr euog, aflan fyd;
Pan welodd y greadigaeth
I fod y baich mor fawr,
Fe guddiodd nef ei hwyneb,
Fe grynodd yntau'r llawr. w.

427. RHAN II.

7. 6. D.—Manheim, 111. Mount St., 113.

- PE buasai fi! o fydoedd
Yn cael eu prynu'nghyd,
A'r cyfryw bris, buasant
Yn llawer iawn rhy ddrud:
'Does angel fyth, na seraph,
Na cherub o un rhyw,
I'r filfed ran all ddweddyd
Mor werthfawr gwaed fy Nuw.
- 2 Mae tân o fewn i fynwes
Myrddynau pur y nef,
Rhyw newydd fflam wrth feddwl
Am werth ei angeu ef,
Yn attal eu caniadau
Wrth synu oll yn un,
I wel'd eu Duw yn dioddef
A marw yn natur dyn.
- 3 O! na allwn innau'r awrhon
Ehedeg fyny fry,
A dysgu rhyw ganiadau
Sydd gan y nefol lu,
Fel byddai cydsain hyfryd
Rhwyng dae'r a nef yn un;
Caniadau anfeidroldeb
Marwolaeth Duw yn ddy'n.

- 4 Am angeu'r groes bydd canu
I dragwyddoldeb maith;
Ond im gael teimlo'i rinwedd,
'Rwyf bron ar ben fy nhaith;
Fy nefoedd yw ei deimlo,
A'i deimlo'n union sydd
Yn troi pob rhyw dywyllwch
O'm mewn yn oleu ddydd. w.

428. RHAN III.

7. 6. D.—Manheim, 111. Mount St., 113.

- GWELL ganddo na halogi
Cyfiawnder pur y Tad,
Oedd lliwio'r croesbren garw
Fel sgarlad yn ei waed;
Y gwaith oedd yn fwy rhyfedd,
A'r gwaith oedd yn fwy drud,
Nag i gyfiawnder ddial,
I faddeu beiau'r byd.
- 2 P'un mwy wnaif ai ffeiddio
Neu fostio f'euogrwydd cas,
A dynodd y fath ddial,
Ennynodd y fath ras?
Cyfiawnder didrugaredd,
A chariad di-nacâd,
Sydd yn coffeidio'r euog
Yn llawen yn y gwaed.
- 3 Cyfiawnder amddiffynwyd
A chariad yn ei glwy;
A rhagor nag amddiifyn,
'Nawr fe'u dyrchafwyd hwy:
O! weithred o ryfeddod!
Dirgelwch mawr ei hun;
'Doedd arall neb allasai
Ei ffeindio ond Duw ei hun.
- 4 Mae'r fath feddyliau mawrion
Yn codi'm hysbryd gwan
Oddi ar bob peth creedig
Yn uchel iawn i'r lan;
Gan brisio aur ac arian,
Y perlau mwyaf drud,
Ger bron cyfiawnder dwyfol
Yn sorod gwael i gyd.
- 5 'Nol edrych ar ol edrych,
Ogwmpas i mi mae
Rhyw fyrdd o ryfeddodau
Newyddion yn parhau;
Pan bwy'n rhyfeddu un peth,
Un arall ddaw i'm bryd;
O! iachawdwriaeth rasol,
Rhyfeddol wyt i gyd.
- 6 Bendithion ar fendithion,
Trysorau angeu loes—
Grawnsypiau mawrion addfed
Yn hongian ar y groes,
Sydd yn cwmpasu'm henaid,
Rhinweddau mawr eu grym;
A minnau yn eu canol
Heb allu dwedyd dim.
- 7 Mi welaf yn ei fywyd
Y flordd i'r nefoedd fry;

Ac yn ei angeu'r taliad
A roddwyd tros of fi;
Yn ei esgyniad gwelaf
Drigfanau pur y nef,
A'r wledd dragwyddol berffaith
Gaf yno gydag ef. w.

429. *Cof am Gethsemane.*

7. 6. D.—Talybont, Y. 40. Llydaw, 115.

COF am y cyflawn Iesu,
Y person mwyaf hardd,
A'r noswaith drom anesmwyth
Bu'n chwysu yn yr ardd;
A'i chwys yn ddafnau cochion
Yn syrthio ar y llawr;
Bydd canu am ei gariad
I dragwyddoldeb mawr.

2 Cof am y llu o filwyr
A'u gwaywffyn yn dod
Iddal yr Oen diniwed
Na wnaethai gam erioed:
Gwrandewch y geiriau ddwedodd,
(Pwy all'sai ond efe?)
"Gadewch i'r rhai'n fyn'd ymaith,
Cymmerwch fi'n eu lle."

3 Cof am y wyneb siriol,
Y poerwyd arno'n wir;
Cof am y cefn gwerthfawr,
Llo'r arddwyd cwsysau hir;
O! anwyl Arglwydd Iesu!
Boed grym dy gariad pur
I dori'm calon galed
Wrth gosio am dy gur. w. LEWIS.

430. *Trysorau angeu'r groes.*

6. 8. 4.—Palestina, 140. Dolyddelen, 141.

O F'ENAID! hed i'r lan,
Dros fryniau ucha'r byd,
A gwel dy gyfoeth, gwel dy ran.
Anfeidrol ddrud;
Trysorau o ddwyfol rin
Bwrcaswyd i mi'n llawn,
Gan fy Ngwardwr addfwyn, cun,
Ar un prydawn.

2 Fe bellach fydd fy nghân,
A'm hamddiffynfa glyd,
Fy nhŵr, fy nghraig, a'm noddfa lân,
Tra yn y byd;
Pan talodd ddwyfol waed,
Pwy ofyn i mi mwy?
Can's anfeidroldeb maith a gaed
Mewn dwyfol glwy'.

3 Mae angeu'r groes yn fwy
Na haeddiant yr holl fyd;
Y mae griddfanau dwyfol glwy'
Yn gyfoeth drud:
Fe genir myrdd yn wyn,
Oll fel yr eira mân;
Ceir gwel'd rhai ffaidd ar ol hyn
Yn berffaith lân.

4 Myfi anturiaf mwy,
Er cymmaint yw fy mai, [glwy'
Trwy'r haeddiant dwyfol sy'n ei
Heb lwfrhau,
O flaen yr orsedd wen,
Ffieiddiaf ddyn o'r blaen,
Gan greu gall Tywysog nen
Fy ngwneyd yn lân. w.

431. *Rhyfeddodau'r nef yn angeu'r groes.*

6. 8. 4.—Palestina, 140. Dolyddelen, 141.

DEWCH yma, gwelwch un
O ryfeddodau'r ne'—
Fy Iesu'n rhoddi ei fywyd cun
'Lawr yn fy lle,
Nes rhoi'r ffieiddia'i ryw
Yn ddisglauer berffaith wyn;
Ac nid oedd ond anfeidrol Dduw
A wnaethai hyn.

2 O! angeu pur y groes,
Ti bellach fydd fy nghân;
Doedd dŵr i'w gael ond ar y groes
A'm gwnai yn lân:
Y ffynnon loyw hyn,
Sydd ar y bryn o hyd
I olchi Ethiop du yn wyn,
Hyd eitha'r byd.

3 Fy enaid, cred yn awr,
Mae'r ffordd i'r nef yn rhydd;
Fe roed anfeidrol swm i lawr
Am jubil ddydd:
Ein cyfoeth ddaeth yn ol
Trwy bwrcas dwyfol waed;
Trwy Iesu cawsom ddod i gôl
Ein hanwyl Dad. w.

432. *Marwolaeth Crist.*

6. 4. 6. 4.—Siloah, 149. Liverpool, 150.

RHYFEDDA hyd a lled,
Fy enaid trist,
Uchder a dyfnoder maith
Marwolaeth Crist;
Pan gym'rodd agwedd gwas,
A phechod cas ei ryw,
Bu farw yn ddi-gwyn
I'w dwyn at Dduw.

2 Fe gymmerth ef ein cnawd,
O ein Brawd ni!
Fe safai ar ben y bryn,
Gwnai'n erbyn llu,
Gan sathru dan ein traed,
Trwy'i briod waed ei hun,
Ellyllon ar fyr dro,
Heb ado'r un.

3 Aeth dan y gyfraith faith,
Hedd ddaeth i ni;
Mwy t'ranned Sinai gaeth,
Beth waeth i mi?

Mae'r llwybr idd ei gól
Yn rhydd i'r nefol had;
Ni fedr Satan serth
Ddwyn gwerth ei waed.

4 Fe dalai i lawr ar led
Ein dyled ni,
Trwy ddiodef angu ar
Ben Calfari;
A hyn o'i ewylls rydd;
Caiff etto ddydd sy'n dod
Elynyon cryf a gwan
'Lawr dan ei droed.

5 'Nol rhoddi'n Harglwydd hael,
Yn wael ei wedd—
Rhyfeddod fwy'a' erioed,
Yn ngwaelod bedd;
Ond ar y trydydd dydd
Yn rhydd yr aeth efe;
Palmantodd lwybr gwych
I entrych ne'.

6 'Nol gorphen ar ei waith,
I'r nef 'r aeth ef,
Lle mae ef yr awr hon
Yn gwrando'n llef,
Yn eiriol drosom draw;
Ar fyr daw i'n rhyddhau,
Mae'r amser, ddydd a nos,
Yn agoshau. W.

433. *Crist yn dwyn ein beichiau.*

8. 7. D.—Diniweidrwydd, A. 11. Eifion-
ydd, 170.

FE row'd arno bwys euogrwydd—
Pwys nas gall'sai ddal mo ddynd,
Cosp pechodau myrdd o ddyndion,
Heb un pechod ynddo'i hun;
Do, fe'i gwisgwyd â chystuddiau—
Ffrwyth fy meiau, fawr a mân;
Fel cawn innau, wael bechadur,
Aflan, euog, fod yn lân.

2 Ac yn nyfnder grym ei boenau—
Dan ergydion angu loes,
Fe weddiodd am faddeuant—
Maddeu i mi ar y groes;
Fe gofleidiodd f'enaid aflan
Rhwyng y ddaear fawr a'r nen,
Do, fe 'ngharodd ac fe 'nghofiodd
Dan yr hoelion ar y pren.

8 O! anfeidrol berffaith gariad!
Cariad nas gall dawn na gras
Dynion, na'r angylion penaf,
Fyth yn hollol ddodi 'maes;
Cariad fydd yn sylfaen gadarn
O bob anthem yn y nef;
Seintiau ac angylion draphlith
Ganant am ei gariad ef.

4 Ac ni fydd mo dragwyddoldeb
Ddim yn ormod er ei hyd,
I ddadguddio hen ddyfnderoedd
Cariad Iesu maes i gyd;

Holl rinweddau maith ei glwyfau,
Poenau'r hoelion meinion llym,
A wna i oesoedd fyned heibio
Etto heb eu gweled ddim. W.

434. *Iesu dan yr hoelion.*

8. 7. D.—Diniweidrwydd, A. 11. Trefald-
wyn, 171.

O FY enaid! cod dy olwg,
Gwel yn amlwg ben y bryn,
Lle bu Iesu, 'r Cyfaill ffyddlon,
Dan yr hoelion dur cyn hyn:
Talodd yno swm dy ddyled
A gwerthfawr waed ei galon friw;
Yr Oen dieuog yno'n marw,
'Finnau'r euog yn cael byw. D. W.

435. *Sinai a Chalfaria ynghyd.*

8. 7. D.—Dusseldorf, 161. Ledforth, 163.

WELE Sinai a Chalfaria
Heddyw wedi dod ynghyd,
Sylwedd mawr yr holl gysgodau
Yn wynebu'r dwyfol lid;
Dacw'r cleddyf wedi deffro,
Llyfrau'r ddeddf yn dod yn mlaen,
Dacw aur y gwaredigion
Wedi ei buro yn y tân. AN.

436. *Brwydr Golgotha.*

8. 7. D.—Carmel, 165. Dusseldorf, 161.

DRAW ar gopa bryn Golgotha
Bu'r ymladdfa fwy'a' erioed;
Yr Oen heb gleddau, na grym arfau,
'N sathru'r dreigiau dan ei droed;
Ef mewn lludded mawr a syched
Wrth orchfygu uffern lu;
Etto ffynnon yn ei galon
I olchi'n wyn yr Ethiop du. AN.

437. *Teimlad o gariad Crist.*

8. 7. D.—Dolwar, Y. 56. Tyddewi, Y. 57.

'RWY'N teimlo f'enaid 'n awr yn
caru
Yr Oen ogwyddodd drosy'i ben;
Dywedodd Iesu mawr "Gorphen-
Wrth dalu'nyled ar y pren: [wyd"
'Rwy'n caru hardd lyth'renau enw
Yr hwn fu farw yn fy lle:
'Does gyfaill yn y byd 'rwyf ynddo,
A bery'n ffyddlon fel efe. M. B.

438. *Gwahoddiad i'r wledd.*

8. 7. 3.—Holstein, 183. Moldavia, 187.

DEUWCH, hil syrthiedig Adda,
Daeth y jubil fawr o hedd;
'Rys yn galw pawb o'r enw
I fwynhau tragwyddol wledd:
Bwrdd yn llawn, yma gawn,
O foreddydd hyd brydnawn.

2 Dewch, y deillion; dewch, y cloffion;
 Dewch, y gwywedigion rai;
 Ymadewch â'r hyn yr oeddych
 Yn cael pleser i'w fwynhau:
 Chwi gewch win, nesol rin,
 Yma i'w yfed yn ddibrin.

3 Ceisiwch wisgoedd y briodas,
 Gwisgoedd hyfryd, hardd eu lliw;
 Nid oes enw teilwng arnynt
 Ond cyfiawnder pur fy Nuw:
 Llian main ydyw'r rhai'n
 Sydd yn cuddio pob rhyw staen.

4 Dyma'r wledd y cewch ddanteithion,
 Yma cewch faddeuant rhad;
 Yma cewch chwi brofi'r cariad,
 Hedd yn nofio yn y gwaed:
 Dewch yn awr, dyrfa fawr,
 Ac eisteddych yma i lawr.

5 Yma cewch chwi wel'd y ffynnon;
 Dŵr a gwaed, yn afon fawr,
 O'r archollion wnaeth y bicell,
 Ar Galfaria'n dod i lawr:
 Cewch lanhâd, ac iachâd;
 Cewch eich beiau dan eich traed.

6 Chwi gewch yfed yn ddiolfn,
 Chwi gewch fwyta yn ddiidrai;
 Pob rhyw beth ddymuno'ch calon,
 Chwi gewch yno ei fwynhau,
 Gydag ef, hyfryd le,
 Byth o fewn terfynau'r nef. W.

439. *Cofio y dioddefaint.*

Sau. 8ll.—Rhyl, v. 76.

WRTH gofio'i riddfanau'n yr ardd,
 A'i chwys fel defnyddau o waed—
 Aredig ar gefn oedd mor hardd,
 A'i daro â chleddyf ei Dad—
 A'i arwain i Galfari fryn,
 A'i hoelio ar groesbren o'i fodd;
 Pa dafod all dewi am hyn?
 Pa galon mor galed na thodd? T. L.

440. *Cyflawnwyd y gyfraith.*

Sau. 8ll.—Salome, 218.

CYFLAWNWYD y gyfraith i gyd,
 Fe ddotwyd ei llied heb fy lladd;
 Cyfiawnder, wrth hir ofyn iawn,
 Ei daliad yn gyflawn a gadd:
 Cyfiawnder a'r gyfraith sy'n awr
 Yn edrych i lawr yn ddi-lid;
 Mae'r priodoliaethau mewn hedd
 Yn gwaeddi "Trugaredd" i gyd. E. J.

441. *Golwg o ben Nebo.*

Sau. 8ll.—Salome, 218.

DWY aden colomen, pe cawn,
 Mi grwydrwn, mi hedwn yn mhell;
 I gopa bryn Nebo mi awn,
 I weled ardaloedd sydd well:

A'm golwg tu arall i'r dŵr,
 Mi dreuliwn fy nyddiau i ben,
 Dan ganu wrth gofio y Gŵr
 Fu farw dan hoelion ar bren. A. N.

B E D Y D D .

442. *Ffynnon wedi ei hagog.*

M. C.—Martyrdom, 90. Tiverton, 86.

MAE ffynnon hyfryd iawn o waed,
 A redodd ar y bryn;
 Y pechaduriaid dua' gaed
 A olchir ynddi'n wyn.

2 Bu'r lleidr aflan yn prydawn
 Yn edrych arni'n llon;
 A minnau olchir, sydd yn llawn
 Mor frwnt ag ef, yn hon. COWPER.
 [Cuf. D. C.]

443. *Crist yn derbyn plant.*

8. 7.—Beaminstor, A. 16.

BUGAIL Israel sydd ofalus
 Am ei dynor anwyl wyn;
 Mae'n eu galw yn groesawus,
 Ac yn eu cofeideo'n fwyn.

2 "Gadewch iddynt ddyfod ataf,
 Ac na rwystrwch hwynt," medd ef,
 "Etifeddiaeth lân hyfrydaf
 I'r fath rai yw teyrnas nef."

3 Deunw, Arglwydd, â'n rhai bychain,
 A chyflwynwn hwynt i ti;
 Eiddot mwyach ni ein hunain,
 A'n hiliogaeth gyda ni.

4 Dewch, blant bychain, dewch at Iesu,
 Ceisiwch wyneb Brenin nef;
 Hoff eich gweled yn dynesu
 I'ch bendithio ganddo ef. M. D.

444. *Ffynnon y dyfroedd byw.*

8. 7. 4.—Tamworth, 178. Alma, 179.

HEDDYW'r ffynnon a agorwyd,
 Ddisglaer fel y grisial clir;
 Y mae'n llanw ac yn llofo
 Dros wastadedd Salem dir:
 Bro a bryniau
 A gaiff brofi rhin y dŵr.

2 Y mae rhinwedd gras y nefoedd
 O dragwyddol faith barhâd;
 Nid oes darfod ddim ar effaith
 Perffaith haeddiant dwyfol waed;
 Ac er golchi,
 Dwfr heb lwydo, dwfr heb drai.

3 Minnau ddof i'r ffynnon loyw
 Darddodd allan ar y bryn,
 Ac mi olcha'm henaid euog
 Ganwaith yn y dyfroedd hyn;
 Myrdd o feiau
 Dafa'i lawr i rym y dŵr.

EMYNAU CENHADOL.

4 Dyma'r fan y caiff fy nwydau
Gwyllt, cynddeiriog, hyfryd friw;
Dyma'r fan caf gongero natur,
A'i gwrthddrychau o bob rhyw;
Caf deyrnasu
Ar bob eilun teg ei lun.

6 O! dirwynwch, oriau, i fyny,
A gadewch im wel'd y dydd
Pan y torir fy nghadwynau,
A chaf rodio'n berffaith rydd:
Ysbryd caethwas
Wedi troi yn ysbryd hedd. w.

445. *Yr un testyn.*

8. 7. 4.—Tamworth, 178. Frankfort, 173.

DACW'r ffynnon i'w dymuno
Fywiol sy'n yr anial dir;
Dacw'r unig ddŵr sy'n rhoddi
Hedd ac anfarwoideb ciir:
Ar Gaifaria
Tardd yr afon loyw i maes.

2 Yno'r af i 'mofyn pleser—
Unig bleser i barhau;
Yno caf fi lawn faddeuant
Am bob trosedd, a phob bai;
Yno'n unig
Caf g'wilyddio o honof f'hun.

8 Iachawdwriaeth rad ei hunan
Yw fy mhlé o flaen y nef;
A ffarwel am danaf fythol
Oni chaf ei haeddiant ef:
Iesu ei hunan,
Oll o flaen y faingc i mi. w.

446. *Dyfroedd yr iachawdwriaeth.*
9. 8.—Bethel, 216. Elliot, 217.

O! ARWAIN fy enaid i'r dyfroedd,
Y dyfroedd sy'n afon mor bur,
Y dyfroedd a dorant fy syched,
Er trymed fy nolur a'm cur;
Y dyfroedd tragwyddol eu tarddiad,
Y dyfroedd sy heb waelod na thrai;

Y dyfroedd a olchant fy enaid,
Er dued, er amled fy mai.
2 Da iawn i bechadur fod afon
A ylch yr aflanaf yn wyn;
Hi darddodd o'r nefoedd yn gysson,
Hi ffrydiodd ar Galfari fryn;
Hi lifodd i'r anial Cenedhlig,
Hi olchodd fil miloedd yn lân;
Hi ylch ei miliynau'n llwyr ganaid
Cyn rhoddi llawr daear ar dân. T.J.

447. *Ffynnon i bechod ac aflendid.*
Sau. 8llin.—Salome, 218.

CAED ffynnon o ddŵr ac o waed,
I olchi rhai duon eu lliw;
Ei ffrydiau a redodd yn rhad
I'r ardal lle'r oeddwn yn byw:
Er cymmaint o rwystrau gadd hon,
Grym arfaeth a'i gyrodd yn mlaen,
I olchi tŷ Dafydd o'r bron,
Jerusalem hefyd ddaw'n lân. AN.

448. *Ffynnon Calfaria.*

5. 5. 8.—Hungerford, 220. Edeyrn, Y. 77.

AR groesbren, brydnawn,
Cyfiawnder gadd iawn,
A'r gyfraith anrhydedd 'run dydd;
Trwy rinwedd y gwaed
Boddlonwyd y Tad;
Mae merch yr Amoriad yn rhydd.
2 Ar Galfari fryn
Agorwyd cyn hyn
Ryw ffynnon ryfeddol ei rhin;
Hi hollol lanhâ
Aflendid a phla,
Hi gána yr Ethiop yn wyn.

3 Y gwan mae'n gryfhau,
Er cymmaint ei fai,
I sefyll wrth Sinai'n ddi-gryn;
Mae'n symmud â'i hedd
Fraw angeu a'r bedd,
A'u hofnau, heb adael yr un. D. C.

EMYNAU CENHADOL.

Pennodau cyfaddas i'w darllen mewn Cyfarfodydd Cenhadol:—

*Salm ii., xix., lxxii., c., cxv., cxxii. Isaiah ii., xi., xxxv., xl., xlii., xli., xlix.,
lii., liii., lv., lx., lxi., lxii., lxv. Jeremiah x., xxxi. Ezeziel xxxvii. Daniel ii.
Micah iv. Matthew xx. Actau ii., x. Rhufeiniaid x. Dadguddiad xx., xxi.*

449. *Yr addewidion gwell.*

M. H.—Sebastian, 18. Boston, 25.

FE dalodd swm y ddyled ddrud[byd;
Dros fyrdd sydd etto heb ddod i'r

Pan welo rhai'n rinweddau'i glwy',
Fyth canu iddo byddant hwy.

2 Pan clywo'r Indiaid draw am loes
Creawdwr nefoedd ar y groes,

Rhinweddau hyfryd marwol glwy'
Fydd sylwedd eu caniadau hwy.

- 3 O! na foed ardal cyn bo hir,
O'r dwyrain draw i'r deheu dir,
Na byddo'r iachawdwriaeth ddrud
Yn llanw cyrau rhai'n i gyd.
- 4 Boed Iesu á'i annherfynol stôr
Yn llanw'r tir, yn llanw'r môr,
Ei ddoniau maith, a'i gariad drud,
Yn sylfaen cysur pawb o'r byd.
- 5 Dewch, addewidion, dewch yn awr,
Dyhdwlwch eich trysorau i lawr;
Myrddiynau ar fyrddiynau sydd
Yn disgwyl am eich boreu ddydd. W.

450. *Llwyddiant yr efengyl.*

M. H.—Rockingham, 26. Angels'
Hymn, 27.

DAW amser braf, can's gwawrio
bron

Mae hafddydd yr efengyl lon;
I'r 'nysoedd pell á'r trysor drud,
Á'i sw'n á hyd eithafoedd byd.

- 2 Gwybodaeth Iesu fydd yn stôr,
Fel dyfroedd mawr yn llenwi'r môr,
Daw'r de a'r gogledd at yr Iôn—
Holl bwrcas gwaed yr anwyl Oen.
- 3 Llama fel hydd dros fryniau pell,
Cyflawna'r addewidion gwell;
O! galw d'etholedig hád
I brofi rhagorfreintiau'th waed. W.

451. *Teyrnasiad yr Iesu.*

M. H.—Sebastian, 18. Caernarfon, 16.

YR Iesu a deyrnasa'n grwn
O godiad haul hyd fachlud hwn;
Ei deyrnas á o fôr i fôr,
Tra fyddo llewyrch haul a lloer.

- 2 Lle y teyrnaso, bendith fydd;
Y caeth a naid o'i rwymau'n rhydd,
Y blin gaiff fythol esmwythád,
A'r holl rai clwyfus iechyd rhad.
- 3 Rhoed pob creadur, yn ddi-lyth,
Neillduol barch i'r Brenin byth:
Angylion, molwch ef uwch ben,
A'r ddaear, dweded byth, Amen.

DR. W.

452. *Dymuniad am lwyddiant
yr efengyl.*

M. H.—Yr hen 100fed, 10. Beza, 12.

LWYDD, llwydd i bur efengyl
gras;

O! profed pawb ei rhin a'i blas:
Cyhoedder llawn faddeuant rhad,
A modd i'r brwnt gael llwyr lanhád.

- 2 Chwyth, udgorn, chwyth y newydd
llon,
Ac aed y sain trwy'r ddaear gron;

Llanwed yr hyfryd lais bob lle,
Gorllewin, gogledd, dwyrain, de.

- 3 Ymdaened sôn o gylch y byd
Am angeu'r groes a'r aberth drud;
Cyfoded gwawr o Galfari,
A doed yr hyfryd jubili.
- 4 Bydd pèr Hosanna trwy bob gwlad
I Dduw am iachawdwriaeth rad;
Moliannu'r Oen fydd tòn pob iaith;
Clodforir ef trwy'r ddaear faith. P. J.

453. *Canolfur y gwahaniaeth
wedi ei rwygo.*

M. H.—Yr Hen 100fed, 10.

Y CANOL fur a ddaeth i lawr,
A rhwygwyd y wahanlen fawr;
Does derfyn mwy i efengyl rad;
Mae'r drugareddfa yn mhob gwlad.

P. W.

454. *Dyrchafiad Calfaria.*

M. H.—Mamre, 14. Melcombe, 15.

DYRCHAFFA 'r Iôn fryn Calfari
Uwch law y bryniau mwya'u bri;
Fel gallo holl genhedloedd byd
Gael gwel'd y groes a'r Aberth drud.

- 2 Calfaria fryn—dyrchefir ef
Yn ngolwg pawb o dan y nef;
Fe ddaw'r Iuddewon yn gyttún
I wel'd gogoniant Mab y dyn. W. E.

455. *Gwawr y dydd.*

M. H.—Lancaster, 17. Angels' Hymn, 27.

WEL, daww wawr yr hapus ddydd
Daw meibion Adda oll yn rhydd;
Dydd taflu Babilon i lawr,
Fel pwysig faen i'r eigion mawr.

- 2 O! Haul Cyflawnder! disglair, llon,
Goleua'r byd yn llwyr o'r bron;
Gwna nefol ddydd 'n ol tywyll nos,
Dydd seinio haeddiant gwaed y groes.

D. C.

456. *Llwyddiant ar y gwaith.*

M. H.—Angels' Hymn, 27. Lancaster, 17.

O ARGGLWYDD Dduw! bywhá dy
waith

Dros holl derfynau'r ddaear faith;
Dros dir a môr disgleiria i maes
Yn nerth dy anorchfygol ras.

- 2 Mae Babilon yn crynu'n wir,
Mae'n rhwym o syrthio cyn bo hir;
O Arglwydd! brysia, rhwyga'r llen,
Boed Seion bur drwy'r byd yn ben.A.M.

457. *Crist wedi ei ddyrchafu i'r
groes.*

8. 8. 8.—Nazareth, 43. Rugby, 44.

WEL, f'enaid, cerdd y ffordd yn hy'
Yn union tua Seion fry,
A chadw'th lygad at y nód:

EMYNAU CENHADOL.

Calfaria fryn, lle gweli'r groes,
A'r aberth arni dan ei loes;
Rhyfeddod mwya'r nef erioed.

2 Mae'r bryn yn uchel, uchel iawn,
A'r aberth drud yn eglur lawn,
Fel gallo'r dwyrain bell a'r de,
Y dynion lle mae'n dywyll nos,
Er t'wyllled, edrych tua'r groes,
A gwelod ei drywanu e'.

3 Fe all yr Indiaid pellaf gaed
I wel'd yr hoelion yn ei draed,
A gwel'd ei ben yn crymu i lawr:
Fe ylch y pelledigion hyn
Yn ganaid fel yr eira gwyn,
Oddi wrtheu beiau, fach a mawr. W.

458. *Y llef ddistaw fain.*

8. 8. 6.—Henffordd, 54. Llanelli, 53.

O'R nef fe ddaeth llef ddistaw fain,
Hyfrydaf a phereiddiaf sain,
Trwy barthau'r ddaear gron;
Ac er distawed yw y llef,
Caiff pawb ei chlywed is y nef;
Mae Duw ei hun yn hon.

2 Llef radlawn yw, a melus iawn;
Cyhoeddiad o faddeuant llawn
I'r euog gwael ei wedd;
Gwahoddiad i'r anghenus rai
At bob cyflawnder heb ddim trai;
Hon yw efengyl hedd.

3 Mae'n meddalhau'r afrywiog fron;
Ewyllys dyn ennilla hon,
Heb orthrech, cur, na thrais;
Hon yw'r newyddion goreu' rioed;
I Dduw a'r Oen gogoniant boed
Byth am yr hyfryd lais.

4 Aed sain efengyl cyn bo hir
I'r dwyrain a'r gorllewin dir,
Y gogledd oer a'r de;
O! profed pawb effeithiau hon,
Y byd fo'n plygu ger ei bron,
A llwydded yn mhob lle. P. J.

459. *Mynydd tŷ yr Arglwydd yn ddyrchafedig.*

M. S.—Trallwn, 67. Dyfroedd
Siloah, x. 17.

GORUWCH yr holl fynyddoedd sy
Bydd mynydd tŷ Iehofah,
Yn ddyrchafedig yn ddiâu,
Goruwch y bryniau ucha'.

2 Pob cenedl, a phob llwyth, ac iaith,
A brysur ymdaith ato,
Yn fyrdd, yn fyrdd, a llawen floedd,
Fel dyfroedd yn dylifo. J. H.

460. *Y genhadaeth.*

M. C.—Farrant, 83. Tallis, 84.

CENHADON hedd gânt ddwyn ar
Efengyl gras ein Duw [frys

I bob rhyw fan yn mhellder byd,
Lle triga dynol ryw.

2 Mynegant am y cymmod gwiw
A ddaeth trwy bwrcas drud,
A'r ffynnon hyfryd sy'n glanhau
Aflendid mwya'r byd.

3 Fe lona'r gwyllt farbariad gwael,
Fe lama'r Ethiop du,
Wrth glywed am'r anfeidrol iawn
A gawd ar Galfari.

4 Ein rhoddion mân a rown yn rhwydd,
A'n gwadedi dlawd i'r nef,
I gael paganiaid tywyll, pell,
Yn dorŷ i'w deyrnas ef. D. C.

461. *Dydd yr efengyl.*

M. C.—St. Stephan, 78. Gloucester, 76.

FY Iesu, Brenin dae'r a nef,
Ei hun yn unig yw, [waed,
Trwy bwrcas llawn ei werthfawr
Iachawdwr dynol ryw.

2 Mae clywed newydd am ei waed
Yn llifo ar Galfari,
Yn un o'r pethau mwya'u braint
A fedd ein daear ni.

3 Fe'i câr y Negro tywyll, du,
Yn hyfryd maes o law,
Pan t'wyno gwawr efengyl gras
I dir yr India draw.

4 Fe ddaw'r blynyddoedd pur i ben
Pan t'wyno efengyl gras,
Fel haul disglaerwyn yn y nef,
Yn gylch i'r ddaear las.

5 Ac mi ddisgwylia'r hyfryd awr,
Boreddydd jubili,
Pan ddelo holl dylwythau'r byd
I deithio i Galfari. W.

462. *Codiad haul o'r uchelder.*

M. C.—Farrant, 83. Exeter, 88.

LLEWYRCHED pur oleuni'r nef
Dros wyneb daear faith;
Ac aed efengyl gadarn gref
Hyd at bob llwyth ac iaith.

2 Doed deau, gogledd, dwyrain faith,
Gorllewin o un fryd,
I edrych ar brydferthwch gwaith
Iachawdwr mawr y byd. AN.

463. *Llwyddiant yr efengyl.*

M. C. D.—Prydain, 100. Tavistock, 99.

AED swm efengyl bur ar led
Trwy barthau'r byd o'r bron;
Boed llwyddiant drwy deyrnasoedd
Lle mae pregethiad hon; [cred
Fel delo miloedd etto i maes
O'r t'wyllwch cas i fyw,
Trwy'r India draw ac Asia fras,
I ganmol gras ein Duw.

- 2 Aed sain yr udgorn arian, mawr,
Yn mlaen trwy'r anial dir;
A doed y werin gyda'r wawr
I 'mfyn am y gwir:
Helaetha'th babell'r ochr hyn,
Estyn gortynau i maes;
O oes i oes, tra paro'r byd,
Bydd canmol golud gras.
- 3 Aed mawl a gweddi'r saint i'r lan
Fel pèr aberthau byw;
A boed serchiadau Seion wan
Ar dân yn moli Duw: [Chir,
Mewn gemwaith aur bydd hon cyn
Heb dristwch, cur, na phoen,
Yn canu am gonwest mawr a gaed,
Trwy werthfawr waed yr Oen. J. W.

464. *Llwyddiant teyrnas Crist.*

2. 8.—Braint, x. 31. Dorcas, 107.

EI glod,

Sydd heb un terfyn iddo'n bod,
O! aed yn mlaen fwy nag erioed,
O gwmpas rhod y ddaear fawr,
Nes elo swn efengyl bur
I dori'n glir fyrdiynau i lawr.

- 2 Mwy, mwy
Yw buddugoliaeth dwyfol glwy',
A'i gonwest helaeth gyrhaedd trwy
Galonau fwy na rhif y gwllth;
Yn nydd ei nerth, y gwanaf un
Wrtho a lŷn yn ffyddlon byth.
- 3 Mae, mae
Rhyw hiraeth ynwyf yn parhau
Am wel'd yr amser hyny'n glau—
Y pryd y mae fy Arglwydd rhad
I dderbyn ei ogoniant mawr,
Gan nef a llawr, am roddi ei waed.
- 4 Yn awr,
Addfwynaf Iesu, tyr'd i lawr,
Helaetha dy frenhiniaeth fawr;
Cod, ddedwydd wawr iachusol
I'r carcharorion fyn'd i maes [ddydd,
O'r pydew cas heb ddwfr sydd. w.

465. *Llwyddiant yr efengyl.*

2. 8.—Luther, x. 30. Aberdeen, 103.

AED, aed

Y newydd am y dwyfol waed,
Nes golchi myrdd o'r duaf gaed,
O'u pen i'w traed, yn hardd a gwyn;
Fel byddo nef a daear las
Yn dadgan gras Calfaria fryn.

- 2 Mawr, mawr
Yw grym llewyrchiad nefol wawr;
Try'r nos yn ddydd ar blant y llawr:
Mae'r goleu'n awr yn nerthol wir,
Ond rhagddo â hyd hanner dydd;
Pur oleu fydd mewn nefol dir. T. J.

466. *Galwad yr efengyl.*

7. 8.—Hosannah, y. 32.

O LLANWED iachawdwriaeth!
Fel môr di-drai yn helaeth;
A doed ynnysoedd pell y byd
I gyd gael meddyginiaeth;
Mae'r Brenin ar ei orsedd
Yn cynnyg o'i drugaredd,
I bechaduriaid tlodion, gwael,
Ddod ato i gael ymgeledd. G.

467. *Y llwythau yn esgyn i'r dyll.*

7. 6. D.—Heol y Bont, Y. 35. Ramah, 103.

- NI welwn ben ein siwrnai;
Aeth miloedd yn y blaen,
Ar hyd prif ffordd y Brenin,
Trwy ganol dŵr a thân;
Mae adsain yn ein clustiau
O ryw aneirif lu
Yn chware'u haur delynau
O fewn i Seion fry.
- 2 Mae Salem heb ei llanw,
Mae'n rhaid cael llwythau 'nghyd,
Pob rhyw ac iaith o bobl
O bedwar gwynt y byd;
Daw tlodion, ac efryddion,
A gwywedigion gwan,
Finteioedd heb eu rhifo,
I Seion yn y man. W.

468. *Galwad effeithiol yr efengyl.*

7. 6. D.—Caerllynggoed, 117. Ardudwy, 118.

O! ARGLWYDD, galw etto,
Fyrddiynau ar dy ol,
A dryllia'r holl gadwynau
Sy'n dal eneidiau'n ol;
A galw hwynt o'r dwyrain,
Gorllewin, gogledd, de,
I'th eglwys yn ddi-attal,
Mae digon etto o le. D. J.

469. *Estroniaid yn dychwelyd.*

7. 6. D.—Mount Street, 113. Bremen, 112.

- DAW miloedd o rai aflan
I 'mfyn am y gwaed
A lifodd ar Galfaria
I olchi'r duaf gaed;
Er cymmaint ag a olchwyd,
Sydd yn y nef yn awr,
Mae'r ffynnon fel y grisial
Yn ngwlad y cystudd mawr.
- 2 Daw caethion duon India,
Anwariaid gwledydd pell,
I blygu'n llu i Iesu,
Gan geisio gwlad sydd well;
A'r dagrau ar eu gruddiau
Wrth gofio anguen loes,
Gan ddechreu canu'n beraidd
Am rinwedd gwaged y groes. A. W.

470. *Dydd gras.*

M. B. D.—Heidelberg, 128. Eden, Y. 45.

AR ddiffwrwyth grindir cras,
Disgynodd gras ein Duw,
Yn loyw ffrwd afonydd ddaeth
Mewn anial gwaetha'i ryw;
Maddeuant rhyfedd rhad
I'r gwaethaf gaed is nen—
Yr hwn a gredo yn yr Iawn
Fu un prydawn ar bren.

2 **A** doed brenhinoedd byd
Yn unfryd ato ef,
A rhoddant eu coronau i lawr
O flaen ei orsedd gref;
Ei enw led-led sydd,
A'i glod a fydd uwch law
Y cwbl ag sydd yma i gyd,
Ac yn y byd a ddaw.

3 **W**el dyna'r pryd y clywn
Y gair sydd arnom chwant—
"Wel, dewch i mewn, a dewch ar frys,
Chwi fendigedig blant;
Tifeddwch drysor rhad
Bar'tow'd cyn seiliad byd,
Y deyrnas lawn o bob rhyw faeth,
Trwy f'haeddiant ddaeth i gyd." w.

471. *Baner yr efengyl.*

6. 8.—Beverley, 138. Normandy, 137.

MAE'r faner fawr yn mlaen,
Efengyl nef yw hon;

Mae uffern lawn o dân
Yn crynu'n awr o'r bron:

Hi gwmp, hi gwmp, er maint ei
O flaen fy Iesu'dyw hi ddim. [grym:

2 **F**e bwysa hoelion dur,
Fe bwysa coron ddrain
Ar ben Tywysog nef,
Euogrwydd mwya' rhai'n:
Rhyfeddod yw, dewch gwelwch hyn,
Y mwyaf du yn fwyaf gwyn.

3 **C**aned a welodd wawr
Yn codi o'r t'wyllwch du;
Caned a brofodd flas
Grawnsypiau'r Ganaan fry;
Ni ddown, ni ddown, i Seion fryn,
Er maint yr holl anialwch hyn.

4 **N**a lwfrhaed ein ffydd;
Mae'n ffydd fel colofn dân
A blanodd Brenin nef
I'n harwain yn y blaen;
Mi wela'r wlad, mi ga'i mwynhau,
Lle pery'm hedd heb dranc na thrai.

5 **O!** ffynnon fawr o hedd,
O! anchwiliadwy fôr,
Sy'n cynnwys ynddo'i hun
Ryw annherfynol stôr;
Ti bia'r clod; wel cymmer ef,
Trwy'r ddaear, uffern fawr, a'r nef. w.

472. *Dychweliad yr Iuddewon.*

6. 4.—Dinbych, Y. 53. Gobaith, Y. 53.

O ARGLWYDD! cofia am
Hiliogaeth Abraham,
A dychwel hwy;
Y gorchudd ymaith tyn,
O'u hanghrediniaeth myn,
Tydi addewaist hyn;
Nac oeda'n hwy.

2 **D**uw, dywed, er dy glod,
Wrth dir y gogledd, Dod,
Nac attal, dde:
O! cyfod di dy law
Ar y cenedloedd draw,
A myrdd ar fyrdd a ddaw;
Mae'th fraich yn gref. J. H.

473. *Gwawrddydd yr efengyl.*

8au. 4llin.—Antwerp, 155. Dresden, 158.

AED efengyl fel y wawrddydd,
Aed i gludo myrdd trwy'r gwled-
Eled sain yr udgorn arian [ydd;
I ddymchwelyd teyrnas Satan.

2 **T**'wyned haul ar fyrdd o werin
Sy'n y dwyrain a'r gorllewin;
Sôn am Iesu lanwo'r 'nysoedd
Fel mae'r dwfr yn toi y moroedd. AN.

474. *Gwaredigaeth trwy Grist.*

8.7.D.—Edinburgh, 164. Dismission, 160.

MEWN anialwch 'rwyf yn trigo,
Temptasiynau ar bob llaw,
Heddyw, tanllyd saethau yma,
Fory, tanllyd saethau draw;
Minnau'n gorfod aros yno,
Yn y canol, rhwng y tân;
Tyr'd, fy Nuw, a gwel f'amgylchiad,
Yn dy allu tyr'd yn mlaen.

2 **M**archog, Iesu, yn llwyddiannus,
Gwisg dy gleddyf ar dy glun;
Ni all daear dy wrthsefyll,
Chwaith nac uffern fawr ei hun:
Mae dy enw mor ardderchog,
Pob rhyw elyn gilia draw;
Mae dy arswyd trwy'r greadigaeth
Pan y byddost ti ger llaw.

3 **T**yn fy enaid o'i gaethiwed,
Gwawried bellach foreu ddydd,
Rhwyga'n chwilfriw ddorau Babel,
Tyn y barau heilyn yn rhydd;
Gwthied caethion yn finteioedd
Allan, megys tonau llif,
Torf a thorf, dan orfoleddu,
Heb na diwedd fyth na rhif.

4 **M**i debygaf clywaf heddyw
Swn caniadau draw o bell,
Torf yn moli am waredigaeth,
Ac am ryddid llawer gwel;

Gynau gwynion yw eu gwisgoedd,
Palmwydd hyfryd yn eu llaw,
▲ hwy ant gyda gogoniant
Mewn i'r bywyd maes o law.

5 Minnau bellach orfoleddaf
Fod y jubil fawr yn dod,
Y cyflawnir pob rhyw sillaf
A lefarodd Iesu erioed;
De a gogledd yn fyrddeunau
Ddaw o eithaf tywyll fyd,
Gyda dawns ac udgyrn arian,
Mewn i Salem bur ynghyd. W.

475. *Cwmp Babilon.*

8.7.D.—Vienna, X. 60. Mendelssohn, X. 58.

BABEL gwympa, er ei chryfed,
Dagon syrth, er maint ei barch;
Nid oes elyn ddichon sefyll
O flaen lôr a'i gadarn arch:
Hollalluog yw Duw Israel,
Arglwydd lluoedd llawr a nen;
Caerau Jericho a syrthiant
Pan ddaw'r seithfed tro i ben.

2 Clywir swm yn mrig y morwydd,
Deulu Seion, ymgryfhwch;
Wle'r wawr yn dechreu codi,
Haleluwia, llawenhewch:
Fe udgenir trwy'r holl ddaear
Udgor mawr efengyl hedd,
"Syrthiodd Babel, syrthiodd Babel,
Mwy nis gwelir ond ei bedd." ΔN.

476. *Dychweliad yr Iuddewon.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Bohemia, 168.

DOED Iuddewon cyndyn bellach
I hoffi llais efengyl hedd;
Boed i swm yr udgorn arian
'Nawr agoryd pyrth y bedd;
Aed eu dyddiau diffrwyth heibio,
A'u caethiwed doed i ben;
Hwythau'n credu'n llu ar unwaith
Yn yr hwn fu ar y pren.

2 Doed y pedwar gwynt, anadlant
Ar y lladdedigion hyn;
O eithafodd pella'r gwledydd
Gwelant ben Calfaria fryn;
Ac wrth swm yr udgorn arian,
Pyrth a barau Babel fawr
Fyddo'n agor, nes bo'r caethion
O'u carcharau oll yn awr.

3 Impier hwynt i'w holewydden,
Profent o'i rhinweddau pŵr
Doed yr Iuddew mud i ganu
Mwy am ras anfeidrol Nŵr;
Cariad heb gyfnewid etto,
A ffyddlondeb mawr, di-drai,
Gras fel moroedd o Galfaria,
Digon byth i gladdu bai. B. J.

477. *Cyflawniad o'r addewidion.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

DROS y brynau tywyll niwlog,
Yn dawel, f'enaid, edrych draw,
Ar addewidion sydd i esgor
Ar ryw ddyddiau braf ger llaw:
Nefol Jubil,
Gad im wel'd y boreu wawr.

2 Doed yr Indiaid, doed Barbariaid,
Doed y Negro du yn llu,
I ryfeddu'r ddwyfol goncwest
Unwaith gaed ar Galfari:
Swm y frwydr
Dreiddio i eithaf conglau'r byd.

3 Ar ardaloedd maith o dywyllwch
T'wynu wnelo'r heulwen lân,
Ac ymlidied i'r gorllewin
Y nos o'r dwyrain draw o'i blaen:
Iachawdwriaeth,
Ti yn unig gario'r dydd.

4 Gwawria, gwawria, hyfryd foreu,
Ar ddiderfyn fagddu fawr,
Nes bo bloedd yr euraidd udgorn
Yn adseinio'r nen a'r llawr,
Holl derfynau
Tir Immanuel i gyd.

5 Hed fel mellten, bur efengyl,
A gorchfyga oll yn lân;
Bydded i'th gyffiniau eang
Ymhelaethu fyth yn mlaen;
A'th lywodraeth,
Dros y moroedd mawr i gyd. w. [cyf.]

478. "*Deled dy deyrnas.*" J. W.]

8. 7. 4.—Peniel, 172. Alma, 179.

DUW, teyrnasa ar y ddaear,
O'r gorllewin bell i'r de;
Cymmer feddiant ar ardaloedd
Pellaf, t'wyllaf, is y ne':
Haul cyfiawnder,
Llanw'r ddaear fawr a'th ras.

2 Doed yr India fawr, gyfoethog,
Heddyw dan dywyllwch sydd,
I gael gwel'd efengyl hyfryd
Yn dwyn drosodd oleu'r dydd;
Nes bo heddwch
Yn teyrnasu o fôr i fôr.

3 Taened gweinidogion bywyd
Iachawdwriaeth Iesu ar led;
Cluded moroedd addewidion
Drosodd draw i'r rhai digred;
Aed efengyl
Ar adenydd dwyfol wynt.

4 Doed preswylwyr yr anialwch,
Doed trigolion bro a bryn,
Doed y rhai sydd ar y cefnfor
I garu'r iachawdwriaeth hyn;
Nes bo adsain
Moliant yn amgylchu'r byd.

EMYNAU CENHADOL.

5 Pur ganiadau i Frenin Seion
Fyddo yn llawenydd llawn,
Draw o'r dwyrain, lle mae'n codi,
I fachludiad haul brydnawn;
Fyth na sonier
Ond am degwch Brenin nef. w.

479. *Llwyddiant i newyddion iach-
awdwriaeth.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Verona, 174.

AED newyddion iachawdwriaeth
Ar adenydd dwyfol wawr,
I ororau eang, helaeth,
I eithafoedd daear lawr;
Brysied boreu
Jubil ddydd efengyl gras.

2 Llifiedd ffrwd y dyfroedd bywiol
Ddaeth dan riniog teml Ión,—
Afon bur o'r orsedd rasol,
Glân orseddfaine Duw a'r Oen;
Ei rhinweddau
Sy'n dynwyl bywyd yn lle gwae.

3 Aed effeithiol addewidion
Dwyfol hyd eithafoedd byd;
Aent i gasglu prydedigion
Iesu ato ef i gyd;
Ffrwyth ei lafur,
I'w ddiwallu byth, Amen. T. J.

480. *Ffrwyth marwolaeth Crist.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Caio, x. 65.

AR y groes dyrchafwyd Iesu,
Fel y sarph ar drostan hir;
Ac fe dyn aneirif luoedd
Ato'i hun ar fôr a thir:
Byth ni cholllir
Neb a gredo ynddo ef.

2 Marw wnaeth y gronyn gwenith,
A thoreithiog fydd ei ffrwyth;
Rhana'r ysbail gyda'r cedyrn,
I'w elynion tâl y pwyth:
Ni wél Satan
Un o ddefaid Crist yn ol.

3 Fe gaiff Iesu fyrrd o ddeiliaid
O bob cenedl is y nef;
At ei draed yn ufudd deuant,
Had a'i gwasanaethant ef:
Bydd eu nifer
Fel y gwllith o groth y wawr. P. J.

481. *Brenhiniaeth Crist.*

8. 7. 4.—Lewes, 177. Sicily, 180.

HOLL deyrnasoedd byd yn gyfan
Sydd yn eiddo'n Harglwydd ni;
Ei lywodraeth sydd yn eang,
Mae ei enw uwch pob bri:
Boed yn amlwg
Ei ogoniant ef a'i ras.
u, estyn dy deyrnwialen
Dros derfynau eitha'r byd;

H

Dyrcha'th faner at y bobloedd,
Atat tyn y rhai'n i gyd;
Gan bob llygaid
Gweler iachawdwriaeth Duw. P. J.

482. *Llwyddiant yr efengyl.*

8. 7. 3.—Rheidol, 191. Iorddonen, x. 66.

TYRED, Iesu, i'r ardaloedd,
Lle teyrnasa tywyll nos;
Na foed rhan o'r byd heb wybod
Am dy chwerw angu loes:
Pa'm bydd poen addfwyn Oen
Am dano'n eitha'r byd heb son!

2 Aed i'r dwyrain a'r gorllewin,
Aed i'r gogledd, aed i'r de,
Roddi hoelion dur cadarnaf,
Yn ei draed a'i ddwyllaw e':
Doed ynghyd eitha'r byd
I wel'd tegwch d'wyneb pryd.

3 Doed Paganïad yn eu t'wyllwch,
Doed y Negro dua'u lliw,
Doed addolwyr yr eilunod
I wel'd tegwch Iesu'n Dduw;
Deued llu heb ddim rhi'
Fyth i ganu am Galfari. w.

483. *Baner gras.*

8. 7. 3.—Holstein, 188. Moldavia, 187.

DEWCH i'r frwydr, dewch yn
union,
Filwyr Iesu, 'n foreu iawn,
Chwi gewch weled buddugoliaeth,
Lân a helaeth, y prydawn:
Ef ei hun, heb un dyn,
Dery'r gelyn yn ddi-gryn.

2 Mae'r efengyl wen yn curo,
Ac yn codi baner gras
Mewn rhyw filoedd o ardaloedd,
Ar y mynydd, yn y maes:
Y mae llef bur y nef
Yn cyhoeddi ei haeddiant ef. w.

484. *Gogoniant y dyddiau di-
weddaf.*

7au. 4llin.—Durham, 197. German
Hymn, 194.

WELE'r dydd yn gwawrio draw,
Amser hyfryd sydd ger llaw;
Daw'r cenedloedd yn gyttun
I ddyrchafu Mab y Dyn.

2 Gwelir teyrnas Iesu mawr
Yn ben moliant ar y llawr;
Gwelir tŷ ein Harglwydd cu
Goruwch y mynyddoedd fry.

3 Gwelir pobloedd lawer iawn
Yn dylifo ato'n llawn;
Cyfraith Iesu gadwant hwy,
Ac ni ddysgant ryfel mwy.

- 4 Fe geir gweled Babel fawr
Wedi syrthio oll i lawr,
A'r teyrnasoedd mawr eu bri
Oll yn eiddo'n Harglwydd ni. T. J.

485. *Dyddiau hyfryd i ddyfod.*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, A. 13.

Y MAE'r dyddiau'n dod i ben—
Dyddiau hyfryd,
Y dyrchefir Brenin nen
Dros yr hollfyd;
Fe ä dwyfol angu drud
Pen Calfaria
Trwy ardaloedd pella'r byd:
Haleluwia.

- 2 Fe bregethir Iesu a'i ras,
Mewn awdurdod,
Yn yr India eang fras
Yn ddiidarford;
Fe ä sw'n yr udgorn clir
Hyd yr eitha',
I'r gorllewin anial dir:
Haleluwia.
- 3 Minnau gredaf yn fy Nuw,
'Mhriod rhyfedd,
A fu farw, 'nawr sy'n fyw
Yn ddiididwedd;
Ac er mwyn ei chwys a'i waed,
Mi wir greda'
Ca'i 'ngelynion dan fy nhraed:
Haleluwia. w.

486. "Y gauaf a aeth heibio."

7. 4.—Aberafon, 209. Essex, 208.

IACHAWDWRIAETH sydd yn awr,
Dawel, hyfryd,
Yn dylifo'n braf i lawr
Ddwr y bywyd;
Dyma ryfeddodau Duw—
Y ffeiddiaf
O rai meirw'n dod yn fyw!
Haleluwia.

- 2 Darfu'r gauaf chwerv hir,
Amser sythdod,
Pan oedd cwsg yn llanw'r tir,
A phob nychdod:
Daeth y ddwyfol nefol hin,
Fwyn, bereiddiaf;
Minnau ddrachtia'r nefol win:
Haleluwia.
- 3 Tarddu i maes mae'r egin grawn,
Mewn cyssondeb,
Hauwyd gynt yn arfaeth lawn
Tragwyddoldeb;
Ac ni chollir un o'r häd—
Y rhai lleiaf,
Blanwyd yno gan ein Tad:
Haleluwia. w.

487. *Y nos yn myned heibio.*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, A. 13.

Y NOSWEITHIAU hirion sy,
'Mron myn'd heibio,
A'r cymmylau tywyll, du,
Sydd yn cilio;
Fe ddaw'r haf a'r egin gwan
I lawn fywyd,
A hwy ddygant yn y man
Ffrwythau hyfryd.

- 2 Dyddian hyfryd dwyfol ras,
Ddaeth o'r diwedd,
Ac fe dŷr effeithiau i maes,
Nefol, rhyfedd:
Fe ddaw gwinllan f' Arglwydd mawr
I oresgyn
Anial fanau pella'r llawr,
Heb un terfyn. w.

488. *Llwydd i efengyl gras.*

7. 4.—Essex, 208. Aberafon, 209.

AED efengyl gras ar led
Trwy'r holl wledydd;
Plygu wnelo rhai digred
I Fab Dafydd;
Doed trigolion dae'r a nef
O un galon,
I wel'd mai teilwng ydyw ef
I gael y goron. DR. L.

489. *Llwyddiant yr efengyl yn ol arfaeth Duw.*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, A. 13.

BETH yw'r cynnhwrf nerthol iawn
Sy'n y goedwig?
A yw'r arfaeth fawr ei dawn
Ddim yn ddiidig?
Nis hoddlonir mo'n i'n llawn
Nes cael gweled
Oll a brynwyd un prydawn
O'u caethiwed.

- 2 Y mae heddyw nefol wawr
Yn llewyrchu,
Ac yn chwalu'r t'wyllwch mawr
Fel y fagddu:
Ernes yw o foreu llawn
O'r uchelder;
Ymddisgleiria'n hyfryd iawn
Haul Cyflawnder.
- 3 Rhaid i'r Iesu'n helaeth gael,
Y mae'n haeddu,
Gwel'd o ffrwyth ei lasur hael,
A'i ddiwallu;
Miloedd myrdd o estron lu
Ddont yn fuan
I gael profi ei gariad cu
I rai aflan. AN.

PROFIADAU CREDADYN.

490. *Cynnull crwydriaid Israel.*

11au.—Wareham, 213.

PALMENTWCH y brif-ffordd, daw
Israel yn llu, [o'u tu;
O'r Aipht ac Assyria, a'u Harglwydd
A'u dagrau'n llifeirio yn gof am y pren
Lle'r hoeliodd eu tadau Dywysog y
nen. AN.

491. *Goruchafiaeth yr efengyl.*

9. 8.—Elliot, 217.

DAW miloedd ar ddarfod am danynt
O hen wlad Assyria cyn hir,
Preswylwyr yr Aipht ac Ethiopia,
At Grist y Gwardwr yn wir;
Cyflawnir y prophwydoliaethau,
Daw'r holl addewidion i ben,
Fe dynir myrddiynau at Iesu
Ddyrchafwyd rhwng daear a nen.

2 Yr holl freniniaethau a dreulir,
A'r ddelw falurir i lawr;
Y gareg a leinw'r holl wledydd,
Ei chynnydd fel mynydd fydd mawr:
Ceir gweled cenhedloedd y ddaear
Yn dyfod o bedwar ewr byd,
Ymfyn y ffordd tua Seion
Y bydd ei drigolion i gyd. P. J.

492. *Cwmp Babilon, a dychwel-
iad y gaethglud.*

5.5.8.—Hungerford, 220. Edeyrn, x. 77.

MAE'R dydd yn nesau,
Ceir gweled yn glau
Daw Babilon gadarn i lawr;
Mae'r taliad mor ddrud,
Teyrnasoedd y byd
A'n eiddo Emmanuel mawr.

2 Hen anghrist sydd fawr,
Falurir i lawr;
Mae'r gareg a'i threigliad yn rhydd:
Er gorfod cael briw
Daw'r tystion yn fyw;
Haleluwial bron gwawrio mae'r dydd.

3 Er cymmaint yw'r lliid,
Daw'r gaethglud i gyd
O ddyfnder caethiwed yn rhydd:
Fe ddaw'r jubili
I fynyn llawn rhi';
Haleluwial bron gwawrio mae'r dydd.

4 Mae'r dydd yn nesau
Pan ddryllir yr iau
O herwydd eneiniaid y Pen;
Mae'n amser ger llaw,
Iuddewon a ddaw
I garu'r hwn fu ar y pren.

5 Y Meichiau a wêl
Ei lafur dan sêl,
Fe'u myn hwy o afael y lliid';
Hwy garwyd yn rhad,
Fe'u prynwyd â gwaed,
Fe'u gelwir, fe'u golchir i gyd.

6 Ar Galfari fryn,
Yn haeddiant Duw-ddyn,
Caed trysor, am dano bydd sôn;
Mae'n gyfoeth mor ddrud,
Fe leinw'r holl fyd:
Clodforedd am rinwedd yr Oen. w. J.

493. *Efengyl yr Iôn.*

5.5.8.—Hungerford, 220. Edeyrn, x. 77.

EFENGYL yr Iôn,
Am dani bydd sôn
Trwy'r bröydd a'r brynau o'r bron;
Hen Jericho fawr
Yn llwy'r ddaw i'r llawr; [D. C.
Mae'r udgyrn yn bloeddio wrth hon.

PROFIADAU CREDADYN.

494. *Yr hen drugareddau.*

10au.—Erfyniad, 8. Griddfaniad, x. 2.

P'LE 'rwyf yn myn'd? Pa'm 'rwyf
yn aros draw?
Tyr'd, O fy Nuw! ymafla yn fy llaw:
Tegwch heb sylwedd sy yma'n gyt-
tân;
Mae'r cwbl sy werthfawr ynot ti dy
hun.

2 Fy Nuw, fy Nuw, fy Mhriod, a fy
Nhad, [rad,
Fy ngobaith oll, a'm iachawdwriaeth
Ti fuost noddfa gadarn i myfi,
Gād i mi etto wel'd dy wyneb cu.

3 Nac aed o'th gof dy ffyddlon ammod
drud, [byd;
Yn sicr wnawd cyn rhoi sylfaeni'r
Ti roist im yno drysor maith, di-drai;
Gād i mi heddyw gael dy wir fwynhau.

PROFIADAU CREDADYN.

4 O! cofia'th hedd rai prydiau roist i lawr
I'm henaid trist mewn cyfyngderau
mawr;

O! edrych etto, mae fy enaid gwan
Gan syched mawr ar drengu yn y fan.

6 Raid i ti ddim ond dweyd un gair o
hedd,

Fy syched dry yn dawel nefol wledd;
Fe dderfydd gofid, derfydd pob rhyw
wae,

Fy nhriswch lyngcir yn dy wir fwyn-
hau. W.

495. *Llef y pechadur.*

10au.—Erfyniad, 8. Griddfaniad, y. 2.

PECHADUR wyf a aeth yn llwyr ar
goll,

O'm pen i'm traed yn euog, aflan, oll;
Dan glwyfau dwys, tra dynion, trym-
ion, trist; [Grist.

Ond Meddyg rhad i'm bath yw Iesu

2 Efe ei hun, i roddi im iachâd, [rhad;
Yw'r un i a fedd bob gras a rhinwedd
Ac arno ef, sy'n ffynnon o bob dawn,
Mi goda'm llef, hwyr, boreu, a phryd-
nawn.

3 O Iesu gwiw! golch fi o'm pen i'm
traed, [ddwyfol waed;
Trwy rinwedd pur dy werthfawr
Rho heddwch im rhag euog, ofnus
gwr,
A llawr fi â'th anian santaidd, bur.

4 Fy Iesu, mae dyferyn bach o'th hedd,
Mewn byd o boen yn beraidd hyfryd
wledd; [hâd,
O'r afon fydd i'w hyfed mewn mwyn-
Fel melus win, yn hyfryd dŷ ein Tad!
T. J.

496. *Dymuniad yr annheilung.*

10au.—Erfyniad, 8. Griddfaniad, y. 2.

RHYFEDDU'r wyf, a mawr ryf-
eddod yw, [ryw;

Fy ngharu erioed, y gwaela'o ddynol-
Cael yn dy dŷ, o fewn ei furiau, le,
Ac enw gwell nag enwir is y ne'.

2 Duw, attal di rwyg fy meddyliau ffol,
A dena'm serch a'm calon ar dy ol;
Yn holltau'r graig dod im ymgeledd
glyd,
Mewn tawel hedd, nes myn'd o'r
anial fyd. AN.

497. *Dymuniad am fod yn ffrwyth-
lawn.*

10au.—Erfyniad, 8.

GWNA fi fel pren planedig, O fy
Nuw!

Yn ir ar lan afonydd dyfroedd byw;

Yn gwreiddio ar led, a'i ddail heb
wywo mwy, [glwy'. A. G.

Yn ffrwytho dan gawodydd dwyfol

498. *"Pobpeth er daioni."*

10au.—Griddfaniad, y. 2.

TERFYSGU'r wyf dan flinder lla-
wer loes,

Dyoh'myigion gau, a griddfan dan y
groes; [ben,

A'm Iesu'n fwyn yn dwyn ei waith i
A phob rhyw beth 'nol arfaeth nef-
oedd wen. AN.

499. *Gweddi am bresennoldeb Crist.*

10au.—Eryn Hwyrrol, y. 1.

TRIG gyda mi, fy Nuw, mae'r dydd
yn ffol, [crynhoi;

Cysgodau'r hwyr o'm hamgylch sy'n
Diflana nerth y ddaear hon a'i bri;
Cynnorthwyr' gwan, O! aros gyda mi.

2 Yn brysio at ei derfyn mae fy nydd,
Mwynhâd y byd a'i barch yn cilio
sydd; [tydi,
Yn yw a gwael try pob peth; ond
Y Difyfnewid, aros gyda mi.

3 Nid digon gair, na brysiog wel'd dy
wedd, [hedd,
Ond gwna dy drigfan gyda mi mewn
Yn ostyngedig, addfwyn, gyfaill eu,
Nid fel ymdeithydd, aros gyda mi.

4 Bydd yma, nid fel Brenin i greu braw,
Ond mewn llawn hedd, a doniau yn
dy law,
O ras yn llawn, a chalon at bob cri;
Tyr'd, Pfrynd troseddwyr, aros gyda
mi.

5 Ti wenaist arnaf yn moreuddydd oes,
Tra'r oeddwn i'n wrthnysig iawn, a
chroes;
Yn ffyddlon buost, er im d'adael di;
I'r diwedd, Arglwydd, aros gyda mi.

6 Rhaid im gael gwel'd dy wedd bob
awr heb ball,
Beth ond dy ras a faedda rym y fall?
Pwy'm dell i'r lan, a'm harwain, fel
tydi?
Yn mhob rhyw dywydd aros gyda mi.

7 Nid ofnaf ing, na gelyn, nac un gwae,
Os caf, fy Nuw, yn unig dy fwyngau;
Pa le mae anghyffwrdd? P'le mae'r erchyll
fedd? [wedd,
Gorchfygaf hwynt trwy rin dy nefol

8 Rho wel'd dy groes yn yr Iorddonen
gref, [nef;
Trwy'r niwl cyfeiria'm golwg tua'r
Tyr gwawr y nef, cysgodau'r hwyr a
ffy,

Wrth fyw, wrth farw, aros gyda mi.
[cyf. O LYTE.

500. *Crist yn fwy na'r byd.*

10au.—Clod, 5. Coburg, 4.

MI rawn y byd, ac oll sydd ar y llawr, [awr;
Am dy fwynhau un funyd fach o'r Mae golwg arnat lawer iawn yn well Na llawnder trysor yn yr India bell.

2 'Dyw colli'r ddae'r ddim colled i mi mwy, [glwy';
Pan gfaeis brawf o'i nefol farwol Mae yma drysor nad oes dan yr haul, O dde i ddwyrain bell i'w gael o'i ail.

3 Ffarwel, ffarwel i welaf is y ne', Ond im gael Duw yn unig yn eu lle; Mae fy nymuniad yn terfynu'n un, Heb ddim yn eisieu, ynddo ef ei hun.

4 Ef wyf am gael, ef wy'n ei geisio o hyd, [byd;
Trwy bob rhyw dwrf a dwndwr yn y Mi fyddaf lonydd, chaiff creadur mwy Derfysgu f'enaid, yn ei farwol glwy'.

5 'Does dim foddhâ fy nymuniadau mawr,
O eitha'r nen i eitha'r ddaear lawr; Maith annherfynol ty serchiadau yw, Nid oes a'u lleinw ond anfeidrol Dduw.

6 Pa'm 'rwyf, fy Nuw, fy ngobaith i i gyd, [c'yd?
Yn sefyll draw amserau meithion O! ateb, tyr'd! 'does lais o dan y ne' Ag sydd yn beraidd i mi yn dy le. w.

501. *Ymfrostio yn Nghrist.*

10au.—Coburg, 4. Clod, 5.

DARFYDDED sôn am haeddiant dyn, a'i rym, [llym;
Fe dawdd yn llwyr o flaen cyflawnder Yn nghlwyfau'r Oen ymfrostia f'enaid tlawd, [Frawd.
Daeth trefn y nef â'r Iesu i mi'n

2 Ar dir na môr ei debyg, gwn, nid oes; Seraphiaid pur ni thraethant byth mo'i oes; [gwae,
Dringo a wnaf, trwy nerth ei ras, o'm Nes cafwy'n glir ei weled fel y mae. AN.

502. *Hiraeth am y dydd.*

M. H.—Beza, 12. Mamre, 14.

O! DEUED iachawdwriaeth gras A'i hael drysorau mawr i maes; Cymmer allweddau'r nefoedd faith, A dadglo'r carchar tywyll, caeth.

2 'Rwy'n rhwym, 'rwy'n rhwym, a'r t'wyllwch mawr Sydd yn fy nghadw'n llesg i lawr; Y leiaf radd o oleu'r dydd A ddettyd f'enaid bach yn rhydd.

3 Pe cawn fy nhraed ar sanctaidd dir, A gwel'd fy nghartref draw yn glir, Gelynyon fyrrd, nid ofnwn mwy Y cryfaf un o honynt hwy.

4 Er llwfrhau, mi bia'r dydd, Marwolaeth Iesu'n fywyd sydd, A phoenau'r groes—anfeidrol rin, Sy'n ddigon trech nag angeu 'i hun.

5 Mae lleiaf loes iachawdwr drud Yn llawer mwy na beiau'r byd, Un dafn gwaed, un dwyfol glwy', Sy'n drymach na'u heuogrwydd hwy.

6 Wel f'enaid, bellach, tyr'd yn mlaen, A declreu'th baradwysaidd gân; Aberthwyd pasc, tywalltwyd gwaed, Fe gliriwyd ffordd i dŷ fy Nhad. w.

503. *"Na âd un eiddil gwan."*

M. H.—Leipsic, 31. Brynteg, Y. 5.

ANWYLAF wrthddrych f'enaid drud,
Fy holl hyfrydwch yn y byd, Na 'mad â mi, un eiddil gwan, Sy'n teimlo'th eisieu yn mhob man.

2 O! aros yma 'ngwres y dydd; Fy nghystudd yn chwanegu sydd; Yn griddfan 'rwyf o dan y groes, Aros nes ffoi cymmylau'r nos.

3 Aros nes codi'r seren sydd Yn arwain hyfryd oleu'r dydd, A chodi'r haul oleuwen glir Sy'n dangos bryniau Salem dir. w.

504. *Ymbiliau y pererin.*

M. H.—Leipsic, 31. Golgotha, Y. 6.

PERERIN wyf mewn anial dir Sychedig am gysuron gwir; Yn crwydro f'amser a llesgau O hiraeth cywir dy fwynhau.

2 Haul y Cyflawnder disglaer, cu, Tywynna trwy bob cwmnwl du; O dan dy esgyll dwyfol mae Y Balm o Gilead sy'n iachau.

3 Mae gras yn rhyw anfeidrol stôr, A doniau ynot fel y môr; O! gad i druenusaf ddyn Gael profi gronyn bach o'i rin.

4 Ac os bydd i ti faddeu 'mai, Ac o f'archollion fy iachau, Dy glod, dy ras, a'th enw gwiw Gaiff fod fy mhleser tra fwyf byw. w.

505. *Ffordd y ffyddloniaid.*

M. H.—Lancaster, 17. Caernarfon, 16.

IR nefoedd fry'r aeth Iesu gwiw, Ynddo gobeithiodd Israel Duw, Palmantodd ffordd i'r enaid blin O'r ddae'r i fyny ato'i hun.

- 2 Y ffordd yr aeth prophwydi 'mlaen,
A'r mil myrddiynau fu'n y tân;
Swn torf aneirif eilwaith cawn
Ni glywed arni'n beraid iawn.
- 3 Ffordd sanctaidd, bur, heb och na
Nas teithia nebannuwiol rai; [gwae,
Goroesol ddyn 'rhyd hon ni ddaw,
A llew nis dring i'r nefoedd draw.
- 4 Y pererinion glewion, glân,
Nid ofnant byth na dŵr na than,
Dieithriaid ar y ddaear ddu
Sy'n teithio tua'r Ganaan fry.
- 5 A phe ynfydion cyfdeith hwy,
Ni chaent deim cyfeiliorni mwy;
Hwy ant yn mlaen, trwy rin y gwaed,
Nes dod dan wliith yr hyfryd wlad. w.

506. *Bywyd y pererinion.*

M. H.—Croesoswallt, 19. Sebastian, 18.

- T**RAFAELWYR ym i'r Ganaan glyd,
Llesg bererinion yn y byd;
Ni glywsom lais yn gwawdd i'r nef,
I gael teyrnasu gydag ef.
- 2 Pa beth all mwyach ddwyn ein bryd,
Na'n denu i aros yn y byd?
Ein hiraeth ni a'n syched yw
Cael myn'd i'r lan at deulu Duw.
- 3 Ymdrechu wnawn, trwy nerth ein
Nes cael y wisg a'r goron wiw, [Duw,
O law'n gelynyon fyn'd yn rhydd,
A chael yr uchel gamp a'r dydd.
- 4 Rhedwn ar frys, mawr yw y fraint,
Y nef yw diwedd gyrfa'r saint;
Er maint yw'r lliid, par'tow'd ein lle
Yn mynwes Naf o fewn i'r ne'. w.

507. *Hyder y pererin.*

M. H.—Leipsic, 31. Melindwr, 32.

- P**ERERIN wyf tua Salem bur,
Ddiangodd inaes o'r Aiphataidd dir;
Rho nerth, fy Nuw, i deithio 'mlaen,
Nes dod i mewn i'r Ganaan lân.
- 2 Gelynyon taer sydd o bob tu,
Fel cād, am rwystro'm henaidd cu
I welod gwedd fy Iesu gwiw,
A theimlo'th nefol heddi, fy Nuw.
- 3 O Iesu da! na ad mo'th waith
Nes myn'd yn llwyr a'm henaidd llaith
O'r anial fyd at nefol lu
'R concwerwyr yn Nghaersalem fry.
- 4 Mewn hyder ffydd mi af yn mlaen,
Trwy rwystrau mawr o ddŵr a than;
O ddydd i ddydd, trwy rin y gwaed,
Caf sathru pechod dan fy nhraed.
- 6 Mi ddof yn hyf i ben fy nhaith,
Gorphena'n wir fy llafur waith;
Trwy gonero caf fyn'd at fy Nuw
I gael y wisg a'r goron wiw. w.

508. *Dydd ymddattodiad yn nesau.*

M. H.—Lancaster, 17. Sebastian, 18.

- Y**N ddistaw disgwyl, f'enaidd prudd,
O'r diwedd daw, nesau mae'r
Pan caf roi naid i'm nefol nyth, [dydd
Lle byddaf byw yn berffaith byth.
- 2 Mi fliniais fod mewn anial fyd;
Am fyn'd 'rwy'n glau i'm cartref clyd,
Lle'r aeth o'm blaen i Frenin ne',
Ac yn ei lys gwnaeth i mi le;
- 3 Lle na bydd brad im mwy, na briw,
Nac wylo i neb yn nhŷ fy Nuw;
Ond gorphwys byth mewn gwledd
Ganedrych ar y nefol Oen. [ddiboen.
- 4 Taw, f'enaidd! nid yw'r ffordd yn faith
I dŷ fy Nhaf, i ben fy nhaith;
Bydd foddiawn cai, fy enaid cu,
Nofio yn frau i'r nefoedd fry.
- Ar fyr bydd lle im uwch y llen, [wen—
Caf ddedwydd wawdd i'r nefoedd
Angylaidd wledd mewn nefol wlad
O fanna tŷ fy Nuw a'm Tad;
- 6 Lle bydda'i 'mhlith y sanctaidd lu
Yn seimio cân i'm Harglwydd cu;
Yn berffaith lân, heb bechod mwy,
Oll yn gyffelyb iddynt hwy. w.

509. "*Chwyth ar fy ngardd.*"

M. H.—Leipsic, 31. Melindwr, 32.

- O!** TYRED, y gogleddwynt clir,
Anada ar dy lysiau pur;
Ac oni ddeui mewn iawn bryd,
Fe wywa'r grasau oll i gyd.
- 2 Tyr'd a'r awelon hyny i lawr
Sy'n deffro'r arg'oeiddiadau mawr;
Tyr'd dithau, y deheuwynt clyd,
Sy'n codi'n henaidd uwch y byd.
- 3 Doed pob awelon yn eu lle
I godi'm hysbryd tua thre'; [ddawn,
Gwnaed pob rhyw foddion, pob rhyw
I'th lysiau berarogli'n iawn.
- 4 Fel byddo pob rhyw nefol ras
Yn taenu arogl pur i maes;
A phob tymherau yn cu rhyw
Oll yn groesawu f'anwyl Dduw.
- 5 O! tyr'd i'th ardd, f'Anwlyd pur,
Mae'r amser hebot yma'n hir;
Bwyta dy ffirwyth o nefol rin,
Pereiddiaf blenaist ti dy hun. w.

510. "*Ei law aswy sydd dan fy mhen.*"

M. H.—Boston, 25. Lancaster, 17.

- F**Y Iesu, Pen-tywysog nef,
Nid oes gyffelyb iddo ef;
Cael huno yn ei gariad drud
Sydd fil o weithiau'n well na'r byd.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Mae ei law aswy fawr ei grym
O dan fy mhen, nid ofnaf ddim;
Ei ddeheu law sy'n fy mawrhau
A phob cysuron pur didrai.
- 3 Ei berennoldeb sydd yn dod
I mi a'r pleser mwya' erioed;
Ei allu mawr a'i gariad drud
Sydd yn gymdeithion i mi o hyd.

- 4 Wel, dyma f'enaid wedi dod
I'r man dymunais ganwaith fod,
I gael mwynhâd o'i gariad ef,
Arfaethwyd cyn sylfaenu'r nef.
- 5 O groesaw! groesaw, nefol rodd,
'Does arall bellach wrth fy modd,
Ond cael bod yn dy freichiau mwy,
A chanu am dy farwol glwy'. W.

511. *Hiraeth am fwynhâd o Dduw.*

M. H.—Leipsic, 31. Golgotha, Y. 6.

O ARGLWYDD! gad im dy fwyn-
hau,

Ac onid è'rwy'n llwfrhau;
Pa le y caf fi dan y ne'
Un math o gysur yn dy le?

- 2 Rhy drwm yw'm hofnau i gyd o'r
bron,
Rhy drwm yw'r cystudd dan fymron;
Ni wna fy ofnau ond parhau
Nes cael dy wyneb i'w fwynhau.
- 3 Pe cawn gysuron o bob rhyw
O fewn dy holl greadigaeth wiw,
Os cuddio wna'i dy wyneb cu,
Mae'n uffern eilwaith arnaf fi.
- 4 Fel disgwyl y gwyliedydd prudd,
O awr i awr, am oleu'r dydd,
Ac felly finnau, o bryd i bryd,
Sy'n disgwyl am dy wyneb pryd. W.

512. "*Gosod fi megys sel ar
dy galon.*"

M. H.—Boston, 25. Lancaster, 17.

O IESU'r Archoffeiriad mawr!
Rho'm henw ar dy fraich i lawr;
Rho eilwaith, mewn llyth'renau clir,
Ef ar dy ddwyfron sanctaidd, bur.

- 2 Fel, pan ddel arnaf bob rhyw dro,
Fyth gallwyf fod o fewn dy go';
Na byddo arnaf unrhyw faich
Ond fyddo'n pwyso ar dy fraich.
- 3 Na bo na phoen, na chystudd mwy,
Na phrofedigaeth fyth, na chlwy',
Na dim o'chneidiau, na dim cur,
Ond pwyso ar dy galon bur.
- 4 Fel gallwyf fyth yn sier fod
Yn briod ffyddlon dan dy nod;
Ac na bo unrhyw ofn mwy
Yn ddirgel yn rhoi i mi glwy'.
- 5 A gwna i'm cariad innau'n rhydd
I redeg atat ti bob dydd;

- A gwisgo'th enw sanctaidd, llon,
Fel seren ddisglair ar fy mron.
- 6 A dod fy nghalon wâg yn llawn
O'th gariad peraidd, foreu a nawn;
Car dithau finnau yn ddirai:
A'r undeb hwn byth fo'n parhau. W.

513. RHAN II.

Yr Hen 100fed, 10. Croesoswallt, 19.

TI'r Archoffeiriad mawr ei ddawn,
Sydd o bob rhyw rinweddau'n
llawn,

- Gwna fi fel perlau gwerthfawr drud,
Yn fawr, yn anwyl, yn dy fryd.
- 2 Dy briod wyf, ac'rwyf yn wan,
Dy unig nerth a'm deil i'r lan;
Dy nerth a'th gariad, dyna hwy,
Nid ofnaf ddim gelynyon mwy.
- 3 Mi ddringa'r creigydd mawrion serth,
Mi gongraf Satan trwy dy nerth;
'Dyw eirth a llewod i mi'n ddim
Pan bo dy freichiau i mi'n rym.
- 4 Os bydd dy galon gynnhes, gu,
Unwaith yn caru'm hysbryd i,
'Does gofid bellach, nid oes gwae:
Fath nefoedd ydyw dy fwynhau! W.

514. "*Cariad sydd gryf fel
angeu.*"

M. H.—Mamre, 14. Lancaster, 17.

ANFEIDROL felus yw dy hedd,
A chryf yw'th gariad fel y bedd:
Lle ceri di, 'does dwr na than,
Nac unrhyw rwystr saif o'th flaen.

- 2 Rhyw fflam angerddol, gadarn, gref,
O fewn i'm hysbryd ydyw ef;
Gweichionen yw, mawriawn ei rhin,
O'r fflamau sy ynot ti dy hun.
- 3 Ac er nad ydwyf fi ond gwan,
Ar ei adenydd af i'r lan;
Neu huno mewn awelon pur,
A rhoi farwel i'r anial dir.
- 4 Anghofio'm cnawd, anghofio'r byd,
Anghofio'm holl deganau i gyd;
Ac wrth fyfyrïo ar dy hedd,
Anghofio angeu glas a'r bedd.
- 5 Mae'th gariad gwerthfawrocaf, drud,
Yn fwyd, yn ddiod, i mi o hyd;
Mae'n gwnni, mae'n llawenydd llawn,
Mae'n bob peth i mi, foreu a nawn. W.

515. *Iesu yn unig wrthddrych
cariad.*

M. H.—Boston, 25. Melcombe, 15.

NID oes un gwrthddrych yn y byd
Sydd deilwng o fy serch a'm bryd;
Mae tynfa f'enaid canaid, cu,
At drysor tragwyddoldeb fry.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Pe cawn y byd i gyd yn grwn,
A byw flynyddau fil yn hwn,
Ni fyddai hyn ond gofid bliu
Heb gaffael heddwch Duw ei hun.
- 3 Wrth fyned trwy borth angeu du,
Dan ymladd a gelynyion lu,
Ni thycia cyfoeth, bri, na gwaed,
Na brawd, na phriod, mam, na thad.
- 4 Wel, Iesu garaf, yn ddi-lai,
Efe a'm gwarded i o'm gwae;
Fy Mhriod hynod yw o hyd,
A'm Cyfaill goreu yn y byd.
- 5 Duw yw efe i'm dwyn yn mlaen
Trwy ddyfroedd mawr a fflamau tân;
O'r nefoedd fry rhydd i mi nerth
I ddringo creigydd mawrion serth.
- 6 Pan syrthia'r sêr fel ffigys ir,
Pan berwo'r môr, pan losgo'r tir,
Pan dröer yr haul a'r floer yn ddu,
Pryd hyn mi gara' Mhrynwr cu.
- 7 Doed fel y dêl, fe'i cara' o hyd
Dan bob rhyw drallod yn y byd;
Yn nydd y farn, yn angeu chwith,
Fe'i caraf yn y nefoedd byth.
- 8 Er temtasiynau filoedd myrdd,
Caf delyn aur a phalmwydd gwyrdd,
A gwisgo'n gysson goron gun
Rydd ar fy mhen â'i law ei hun. w.

516. *Hawddgarwch yr Iesu.*

M. H.—Kent, 13. Rockingham, 26.

- R**WYF yn dy garu, f'anwyl Dduw,
Yn well na phleser o bob rhyw;
'Rwyf yn dy garu, dyna i gyd
Fy hoil ddiddanwch yn y byd.
- 2 Nis gallaf dâwedyd yn mha fodd
Yr wyt ti'n ddiagon wrth fy modd;
Dadguddir y dirgelwch pur
Yn hollol yn y nefol dir.
- 3 Pan ddysgwylf 'nabod iaith y wlad,
A phur gamadau tŷ fy Nhad,
Dechreuaf gân am farwol glwy',
Na chlywir diwedd arni mwy.
- 4 Can's mae dy harddwch, Iesu mawr,
Yn fwy na harddwch nef a llawr;
A harddach, harddach fyth o hyd
Yw hyfryd wedd dy wyneb pryd.
- 5 Yn mhen rhyw oesoedd rif y gwllith,
Fe'th wêl y saint yn harddwch byth;
A blas o newydd iddynt hwy
Fydd canu am dy farwol glwy'. w.

517. *Gweddi dan deimlad o wrthgiliad.*

M. H.—Leipsic, 31. Golgotha, Y. 6.

- D**YMA fi, Arglwydd, wrth dy draed,
Yn teimlo eisieu rhin dy waed;
Yr wyf yn dlawd; a phwy a wŷr,
Ond ti dy hun, fy eisieu'n llwyr?

- 2 Gwrthgilio wnes, gwrthgilio 'rwy',
Os heb dy nerth, gwrthgiliaf fwy;
'Rwy'n blino ar deganau'r byd,
A'u caru 'rwyf er hyny i gyd.
- 3 O Iesu! fy Eiriolwr mawr,
Nid felly caf fy meiau i lawr;
Pam 'rwyf ti cyd yn sefyll draw?
Bryd gwelwyd mwy o eisieu'th law?
- 4 Claf wyf am deimlo gwaed yr Oen,
Yn rhodio beunydd mewn rhyw boen;
'Does unrhyw eli rydd iachâd
Yn unig, Iesu, ond dy waed. w.

518. "*Yn yr Arglwydd y mae i mi gyfiawnder a nerth.*"

M. H.—Boston, 25. Sarum, 23.

- F**Y unig gysur dan y ne',
Pod Iesu'n sefyll yn fy lle,
Yn dwyn fy meichiau bob yr un,
A'u rhoi ar ei ysgwyddau'i hun.
- 2 Anfeidrol gadarn yw dy fraich;
Dim pwys i ti, er maint fy maich:
Gynt ar y groes dioddefaist lid,
A phwysau holl bechoda'u byd.
- 3 Nid wyf ond gwan, O! na'd fi lawr,
Dan bob rhyw drallod, fach a mawr;
Mi bwysaf arnat tra ynwyf chwyth;
Yr wyt yn ddiagon, digon byth.
- 4 Nerthaist dy blant—O! faint dy ras!
Er gwaned oent, i gario'r maes;
Pa faint yn llai a fydd dy rym
Trwy estyn braich o gymmhorth im?
- 5 Fy ngharu wnest, er maint fy mai,
A'm galw o blith annuwiol rai;
'B'le dof fi bellach am iachâd
A nerth i gonero ond at fy Nhad? w.

519. *Gweddi mewn llesgedd.*

M. H.—Boston, 25. Sarum, 23.

- C**REAWDWR doeth y ddaear lawr,
Ffurafafen las, a'r nefoedd fawr,
Edrych o rhwng y sêr i'r byd
Yr wyt ar feibion Adda i gyd.
- 2 Minnau a weli 'mhlith y llu
Sy â'u hwyneb ar y nefoedd fry,
Am deithio 'mlaen i'r nefol fyd,
Y llesga' o honynt oll i gyd.
- 3 Y gwanaf wyf, y rheitia' i ddwyn,
O'r defaid gwirion, ac o'r wŷn;
A diau yw'r arosaf 'nol,
Oni chwyd y Bugail fi yn ei gôl.
- 4 'Does enw foddia'm henaid trist
Ond enw hyfryd Iesu Grist;
Wel dyma'r gwir, ni feddaf un
Rhyw ddinas noddfa ond dy hun. w.

520. "*Na ofelwch dros dranoeth.*"

M. H.—Leipsic, 31. Melindwr, 32.

- O** ARGLWYDD! dwèd i mi pa lun
Y gallaf gario 'meichiau f'hun;

PROFIADAU CREDADYN.

- Mawr ydynt hwy, a mi sydd wan;
Pa fodd y codai 'r lleia' i'r lan?
- 2 D'ysgwyddau di ddeil feichiau mawr,
Arnynt mae'n hongian nef a llawr;
Am hyn, fy holl ofidiau i
Gant bwysu'n gyfan arnat ti.
- 3 Pa ham gofala'm henaid mwy?
Na wna; edrycia' i fyny, pwy
Yw'r hwn sy'n awr yn entrych ne'
Yn trefnu'r cwol yn fy lle?
- 4 Mae'r holl greadigaeth yn ei law,
Ef sy'n ei threfnu, yma a thraw;
I ddadgan ei anfeidrol glod
Mae pob rhyw drefn ag sydd yn bod.
- 5 O! nertha f'enaid gwan ei ffydd
'Roi' i ofal arnat ti bob dydd;
Heb flino ynghylch amseroedd draw
Y rhai fe allai byth ni ddaw.
- 6 Taw, f'ysbryd, paid a chrwydro'n hwy,
Oddi wrth yr hwn a'th gâr yn fwy
Na'r holl wrthddrychau gwael i gyd
Sy am lanw'm meddwl yn y byd. w.

521. *Pwysu yn gwbl ar Grist a'i ras.*

M.H.—Rockingham, 26. Angels' Hymn, 27.

- O IESU! 'r Brenin mwya'i fraint!
Umg hyfrydwch yr holl saint,
Holl obaith, nerth, a noddfa glyd
Dy ddefaid gwirion yn y byd.
- 2 O! edrych rhwng y sêr i lawr
I eithaf dyfnder moroedd mawr,
Cai yno wel'd fy ysbyrd gwan
Yn griddfan yn y dyfnaf fan.
- 3 Am nosio i fyny'n fawr fy mryd
Uwch law y ffrwd a'r tonau i gyd;
Ymdrechu'n lân, ond ffael'r wy',
Ac wrth ymdrechu'n soddi mwy.
- 4 'Rwy'n gwel'd mai nerth fy enaid
Yw bod yn lonydd yn y fan, [gwan
A gado i'm Iesu gario'n lân
Y gwaith ddechreuodd yn y blaen.
- 5 Rhaid i ti'n rhad roi'r cwbl im',
Ni feddaf werth, na nerth, na grym;
'Nol rhoddi, eilwaith trefnu'm gras
'Mhob brwydr cyn'r ennillwy'r maes.
- 6 Myrddiynau maith orchfygaist ti
O elynion hyll ar Galfari;
'Rwy'n pwysu ar dy allu mawr
'Roi'm holl elynion innau i lawr. w.

522. *Nerth mewn cymdeithas a Duw.*

M. H.—Babilon, 85. Brynteg, x. 5.

TRA yn dy gwmni, f' Arglwydd
mawr,
Rwyf wrth fy modd bob munyd awr;
A blino 'rwyf, fy Nuw, o hyd,
Yn nwndwr ac yn nhwrf y byd.

- 2 Iach wyf pan byddwyf yn dy wydd,
A'm henaid yn dy foli'n rhwydd;
Tra yma'n byw, Duw, gwna fy lle
Yn agos iawn at borth y ne'.
- 3 A dyro im dy gwmni o hyd
Tra rhaid im aros yn y byd;
Diddana fi mewn anial dir
A ffrydiau o ddiddanwch pur.
- 4 Gad i mi wel'd mai ti yw'm rhan,
Gad i mi'th ganfod yn mhob man,
Gad i mi'n wastad blygu i lawr
I'th lân ewyllys bob yr awr. w.

523. RHAN II.

DAL fi, fy Nuw, dal fi i'r lan,
'N enwedig dal fi lle 'rwy'n wan;
Dal fi yn gryf nes myn'd i maes
O'r byd sy'n llawn o bechod cas.

- 2 Gwna fi'n gyfoethog yn mhob dawn;
Gwna fi fel halen peraidd iawn;
Gwna fi fel seren oleu, wiw,
'N disgleirio yn y byd 'rwy'n byw.
- 3 Dysg fi mewn gorthymderau trist
I bwysu ar fanwylaf Grist;
Dysg fi, wrth fyn'd o'r byd i maes,
I gario'r dydd ar angu glas.
- 4 Dysg fi, fy Nuw, dysg fi pa fodd
I ddweyd a gwneuthur wrth dy fodd;
Dysg fi ryfela a'r ddraig heb goll,
A dysg fi i goncro 'mhechod oll.
- 5 Tra caffwyf rodio'r ddaer hon,
Rho'th hedd fel afon dan fy mron;
Ac yn y diwedd, moes dy law
I'm dwyn i mewn i'r nefoedd draw. [w.

524. *Rhyfeddod y credadyn.* [w.

M. H.—Melcombe, 15. Beza, 12.

RHYFEDDU'r wyf, O Arglwydd
cun!

- I ti fy ngalw erioed yn un
O dorf yr annuwiolion sy
Yn lliwio'r ffordd tuag uffern ddu.
- 2 Dwèl p'le mae'm bath a gafodd ras
Wedi ymdroi mewn pechod cas?
A welir un yn Salem fry
Wrthgilioedd ganwaith fel myfi?
- 3 Pan gwelwy' f'hun yn ngoleu gras,
A gwel'd pwy wyf, b'le des i maes,
Mae'm tafod hyf yn myn'd yn fud,
A minnau'n gwaeddi, Gras i gyd!
- 4 Hyd yma arweiniaist fi yn rhodd,
Nis gwn pa ham, nis gwn pa fodd;
Ni fedrai neb ond ti, yn wir,
Fy arwain trwy'r fath anial dir.
- 5 'Doedd neb ddaliasai'm henaid gwan
I ddringo creigydd mawr i'r lan.
A myn'd trwy llynoedd dyfnion,
chwith,
Lle boddodd mil heb godi byth.

PROFIADAU CREDADYN.

- 6 Wel, etto helpia f'enaid gwan,
Nes dod o'r moroedd oll i'r lan,
A chael fy nhraed ar sanctaidd dir
O fewn i gaerau'r ddinas bur.
- 7 Yn fynych, fynych, Iesu cu,
Dadguddia'th fod yn eiddo i mi;
Mewn stormydd mawr yn wastad gad
Im ddysgu llefain, Abba, Dad! w.

525. *Llawnder yn Nghrist.*

M. H.—Kent, 13. Yr Hen 100fed, 10.

- DYMA gyfarfod hyfryd iawn,
Myfi yn llwm, a'r Iesu'n llawn;
Myfi yn dlawd, heb feddu dim,
Ac yntau'n rhoddi pob peth im.
- 2 Y bywyd 'rwyf yn awr yn fyw
Sy'n llawn hapusrwydd o bob rhyw;
Hapusrwydd yw, O! dwedwch pwy
A wela ddiwedd arno mwy? w.

526. *Hiraeth dan dywyllwch.*

M. H.—Leipsic, 31. Menai, Y. 7.

- O FUGAIL doeth yr Israel hâd!
Awdwr fy iachawdwriaeth rad,
Rho i mi nerth i fyw o hyd
Yn ddiargyhoedd yn y byd.
- 2 Erglyw a gwel, mae f'enaid gwan
Mewn anial le am ddod i'r lan,
Fel un dieithr draw o bell
Yn codi gwaedd am ddinas well.
- 3 Gofidiau helaeth o bob rhyw
Sydd yn y byd 'rwy'n awr yn byw;
Pa bryd caf ddod i lawenhau
Lle nad oes gofid mwy, na gwae?
- 4 Hiraethus wyf am ddod i blith
Cyfeillion gâr fy nghalon byth;
Hiraethu wnaf dros ddyddiau mwy,
Nes cael mwynhau'u cymdeithas
hwy.
- 5 Er myn'd yn awr dan gwmmwl du,
Yn methu gwel'd fy nghartref fry,
Cof geny'r pryd, y man, a'r lle,
Ces eglur olwg draw i dre'.
- 6 Tro etto 'ngolwg at y gwaed,
A maddeu 'meiau oll yn rhad;
O! tyred, Iesu, rhwyga'r llen [wen.
Sydd rhyngwy'n awr a'r nefoedd
- 7 Tyred, fy Nêr, na ad fi yn ol,
Cod f'enaid cu fel yn dy gôl;
Rho i mi nerth i ddod i'r lan,
A dweyd yn rhydd, "Ti yw fy rhan."
[w.

527. *Gobaith bod yn rhydd.*

M. H.—Rockingham, 26. Croesoswallt, 19.

- PA ham yr ofna'm henaid cu
I lanio i'r hafan hyfryd fry?
On'd oes mil myrdd, heb aeth na braw,
O frodyr i'm croesawu draw?

- 2 Os caf, bechadur, fyned fry,
Yn iach o'm briw i blith y llu
Sy â'u gwisgoedd hardd fel eira gwyn,
Yn canu fry ar Seion fryn;
- 3 Fy llais a glywir uwch y llen
Yn adsain yr holl nefoedd wen,
Yn mhlith y dorf bwrcasodd gwaed,
Ag enaid rhydd yn gwaeddi, "Rhad!"
- 4 Wrth feddwl am yr hyfryd fraint
O fodd'i'm swm yn mhlith y saint,
Mae'm henaid yn yngodi'n lan
I'r nefoedd fry mewn fflam o dân. w.

528. *Nerth ffydd.*

M. H.—Yr hen 100, 10. Croesoswallt, 19.

- FFYDD ydyw'm sicr sail y daw
Yr hyn wy'n ddisgwyl oddi draw;
Fy nghadarn sicrwydd yw, a'm nod,
O'r peth nis gwelodd neb erioed.
- 2 Trwy ffydd ehedeg 'rwyf yn hy'
I entrych awyr deneu fry,
Ac yno'n gwel'd gogoniant llawn,
Trwy sicrwydd anffaeledig iawn.
- 3 Trwy ffydd, fy ngobaith, cadarn yw,
Fe'i seiliwyd ar gyflawnder Duw;
Er maint yw lliad a brad y ddraig,
Ni soddaf byth tra ar fath graig.
- 4 Trwy ffydd, 'dwy'n cyfrif fy holl waith,
Fy mhoen na'm dyledsnyddau chw-
Ond colled, ac fel tom y byd; [aith,
Ar waed yr Oen 'rwy'n pwyso i gyd.
- 5 Trwy ffydd 'rwy'n cadw deddf fy Nuw,
Yn difa llygredd o bob rhyw;
A'r fath yw'r rhinwedd sy'n fy ffydd,
Mae'n puro 'nghalon nos a dydd.
- 6 Symmuda'm ffydd fynyddoedd im
O bechod ac euogrwydd llym;
Fe'i tafl i eigion môr yn wir—
Y môr o waed a chariad pur. w.

529. *Dymuniad y saint.*

M. H.—Lancaster, 17. Mamre, 14.

- PE cawn adenydd boreu wawr,
Ehedeg wnawn dros foroedd mawr,
Nes bod yn ngolwg Seion wiw,
Lle mae fy Mhriod i yn byw.
- 2 Gwyn fyd gawn rodio gyda Duw,
Fel Enoch ifyddllawn, tra fwyf byw;
Ehedeg wnawn o'r byd i maes,
Heb ofni briw yr angeu glas.
- 3 Yn Peniel 'rwyf, fy enaid, clyw,
Ymdrecha'n deg ág angel Duw;
Pwy ŵyr na chaf, cyn codi'r wawr,
Wir etifeddu'r fendith fawr. w.

530. *Sicrwydd.*

M. H.—Beza, 12. Lledrod, Y. 4.

- RWY'n awr yn teimlo'r heddwch
drud,
Ergwaetha'r cnawd, y ddraig, a'r byd;

'Rwy'n mynych brofi o'r hyfryd
wledd

Sydd gan y saint tu draw i'r bedd.

2 'Rwy'n profi 'mod yn myn'd mewn
hwyf

Tua'r man mae'r saint yn cadw gwyl;
Mae ar fy enaid syched mawr
Am wledda gyda hwy bob awr.

3 Mi wn yn awr, pwy bynag sy,
O'r ddaear, neu o uffern ddu,
Yn codi yn erbyn f'enaid gwan,
Caf gario'r dydd, mae Duw o'm rhan.

4 'Rwy'n gwybod beth yw byw trwy
ffydd,

A rhodio yn nghariad Duw yn rhydd;
Mi wn ca'i 'm dwyn, o ras i ras, [cas.
Nes myn'd uwch cyrhaedd pechod

5 'Rwy'n credu 'nawr caf ras i fyw,
A gwneyd pob peth er clod i'm Duw,
Ac wedi gorphen hyn o daith,
Ca'i fosi yn nhragwyddoldeb maith.w.

531. *Gwaith gras.*

M. H.—Beza, 12. Eisenach, 11.

BENDIGAID fyth fo enw Duw,
Yr hwn wnaeth f'enaid marw'n
Ac a'm cyfododd fel o'm bedd [fyw,
I gael mwynhau ei ras a'i hedd.

2 Pan own yn gorwedd yn fy ngwaed,
Edrychodd Duw o'r nef yn rhad;
A dwedodd, "Yn dy waed bydd fyw!"
Rhof iddo glod—fy nyled yw.

3 Pan oedd euogrwydd, heb ddim hedd,
Yn mron a'm gwasgu yn is na'r bedd,
A'm holl bechodau'n codi'n llu,
Dadguddiodd Duw ei Fab i mi.

4 Pan oedd gelynyon fwy na rhif
Yn curo arnaf fel y llif,
A finnau i'w holl saethau yn nôd,
Cynnaliodd Duw fi er ei glod.

5 Pan oeddwn mewn llofeiriant mawr,
Bron soddi'n lân bob munyd awr,
Heb wel'd cynnorthwy o un man,
Rhoes Duw ei law i'm codi i'r lan. w.

532. *Y cwbl yn rhad.*

M. H.—Melcombe, 15. Beza, 12.

OARGLWYDD! r hwn sy'n maddeu
Yn rhad i'r edifeiriol rai, [bai
Fy unig hawl i'r nefoedd sy
Trwy'th angeu ar ben Calfari.

2 Rhyfeddu 'rwyf i'r coelbren ddod
A'r nefoedd wen i'm rhan erioed;
Os yno'r af, mi gara'r gwaith
O ganu i dragwyddoldeb maith.

3 Yn rhad y cês, yn rhad mae'n bod,
Bob peth a roddwyd i mi erioed;
Mae'r cwbl oll yn rhad i mi,
O'r ddaear hon i'r nefoedd fry. w.

533. *Hiraeth am burdeb.*

M. H.—Leipsic, 31. Ceredigion, 36.

GWEDDIO 'r wyf, och'neidio'n
brudd,

Rhyfela'n deg am gael y dydd;
Lleng sydd o fewn, a thorf o faes,
O uffernol lu, am faeddu'm gras.

2 Pa bryd caf deimio cariad rhad
I'm henaid gwan, a rhin y gwaed,
I'm gwneyd yn gryf yn erbyn grym,
Ac eithaf llid gelynyon llym?

3 Bryd cai'm glanhau o'm pen i'm traed,
Mewn grisial fôr o werthfawr waed?
Iacha fy mriwiau, dyfnion ynt,
A gefais yn Mharadwys gynt.

4 Rho win ac olew yn fy mriw,
Gwisz fi yn deg ar ddelw Duw;
Par'to fi i fyn'd i blith y llu
Sy'n ddisglair yn y nefoedd fry. w.

534. *Nerth o Dduw.*

M. H.—Beza, 12. Melcombe, 15.

MI af yn mlaen, er pelled yw,
I'r wlad 'rwyf am fyn'd iddi i fyw;
O'r diwedd tiria'm henaid gwan
O ddyfnder moroedd mawr i'r lan.

2 Anialwch mawr, mi aethum trwy,
Pa ham y digalonaf mwy?
Yr hwn a'm nerthodd hyd yn hyn
A'm dwg i'r lan i ben y bryn.

3 Er i mi, do, wrthgilio'n wael,
A cholli'r heddwch, wedi ei gael,
O Dduw! iacha fi, câr fi'n rhad,
A chana'm henaid yn dy waed.

4 Os na chaf dy gymdeithas wiw
Mae'n uffern yn y byd i fyw;
'Does bleser dan y nef, pe cawn,
All lanw'm calon oll yn llawn.

5 Can mil o weithiau gwyn fy mynd
Pe cawn orchfygu 'meiau i gyd,
A bod yn bur, o fewn, o faes,
A darfod son am bechod cas. w.

535. *Maddeuant i un wedi gwrthgilio.*

M. H.—Babilon, 35. Spires, 33.

NID yw fy nyddiau yn y byd
Ond megis dynfedd Gron i gyd;
A darfod maent, nis gwn pa lun,
Wrth bechu'n erbyn Duw ei hun.

2 'Rwy'n profi 'meiau, fawr a mân,
'Nawr am fy nicaloni'n lan;
Eu rhif, eu nerth, ynghyd â'u lliw,
A wnaeth fy nghalon drwyddi'n friw.

3 Maddeuaist ganwaith, maddeu hyn,
O Arglwydd! câna fi etto'n wyn;
Rho i mi dyst, f'Anwylyd eu,
I'm clirio yn y nefoedd fry.

4 Gwn mai rhinweddol yw dy waed
I ddadieu'm hawl o flaen y Tad,
A chlririo'm ffjordd at orsedd gras,
A blotio 'meiau mwya'i maes.

5 'Rwy'n gwel'd mai ofer yw fy ngrym,
Na thâl fy addunedau ddim;
Pechadur wyf, fy Nuw a'i gwyr,
Nawr wedi colli ei nerth yn llwyr.

6 Pa ham y dëst o'r nefoedd fry
Ond i orchfygu uffern ddu?
Cyflawna'th waith, a gwna dy ran
Yn fuan ar fy enaid gwan. w.

536. *Cwbl yr enaid yn Nghrist.*

M. H.—Winchester, 9. Lledrod, Y. 4.

TYDI, fy Nuw, tydi i gyd,
Yw'r cwbl feddaf yn y byd;
Yr wyt ti'n well
Na'r India bell a'i pherlau drud.

2 O fewn i'r anial dyrys, maith,
Yn disgwyl hyfryd ben fy nhaith,
'Rwy'n gwel'd yn wir
Yr oriau'n hir heb dy fwynhau.

3 Yn nyfnder pob rhyw drallod mae
Un radd o'th wedd yn llawenhau;
Diddanwech sy
'N dy wyneb cu sydd fwy na'r byd.

4 Mae'r funyd leiaf fach o'r awr
I garu fy lachawdwr mawr,
Yn well ryw ddydd
Na'r cwbl sydd o dan yr haul.

5 Aed heibio'm dyddiau bob yr un
Wrth garu'm Crëwr mawr yn ddyn;
Fy enaid cân,
I'th Brynwr glân, a dos i'r bedd. w.

537. *Byw yn ngolwg y nefoedd.*

M. H.—Angels' Hymn, 27. Kent, 13.

PAN caffwyf wel'd y nefol wledd,
A phrofi blas dy ddwyfol hedd,
'Rwy'n gwel'd gogoniant mwya'r byd,
Fel peth annheilwng o fy mryd.

2 Yn ngweledigaeth nefoedd fry
'Rwy'n prasio pethau'n werthfawr sy;
Pan yr agoro pyrth y nef
'Rwy'n canfod ei ogoniant ef.

3 'Rwy'n gwel'd dirgelion yn ei waed
Na chafwyd etto mo'u mwynhâd;
Gras a gogoniant, ynddo'i hun,
Uwch law erioed feddyliond dyn.

4 Wel, dyma'r unig fan, fy Nuw,
Dymunaf aros tra fwy' byw;
Blaen ffwrth yw hyn o'r hyfryd
wledd
Gaf ei mwynhau tu draw i'r bedd.

5 O! boed fy nghlustiau'n gwrando o
Ddirgelion distaw nefol fyd, [hyd
A'm plaser unig ddydd a nos,
Yn nwf'n wirioneddau'r groes. w.

538. *Prawf o gariad Crist.*

M. H.—Babilon, 35. Spires, 33.

A RAID im rodio anial dir, [hir?
Trwy stormydd a thymbestloedd
Nid ofnaf ddim, doed dydd, doed nos,
Yn ngolwg hyfryd gwaed y groes.

2 Ni saif y gelyn mwya'i rym
Yn erbyn pen Calfaria ddim;
A phen Calfaria hyfryd mwy
Yw'r unig fan concweriaf hwy.

3 Pa ham caiff nwydau'm natur gref
I atal awel bur y nef?
Mae gradd yn well o'th gariad drud
Na'r ddaear fawr a'r nef i gyd.

4 Ni fedd y dwyrain faith na'r de,
Bleserau fel pleserau'r ne';
Mae môr di-drai mewn marwol glwy',
Heb ddechreu ac heb ddarfod mwy.

5 Rho i mi brawf o'th gariad drud,
I'r sawl a fynot dyro'r byd;
Dy gwmni dry, mewn munyd awr,
Y ddaear megys nefoedd fawr. w.

539. *Myfyr am y gwaed.*

M. H.—Brynteg, Y. 5. Morafia, 34.

O! TYR'D i ben, ddedwyddaf ddydd,
A gâd i'm hysbryd fyn'd yn rhydd;
Rho brawf, rho brawf ar frys i mi
O ddwyfol haeddiant Calfari.

2 Fel gallwyf rodio'n ddirnacâd
Dan awel hyfryd rin y gwaed;
A threulio'm hamser, ddydd a nos,
Mewn myfyr am dy angeu loes.

3 Ac na bo gras o fewn y nef
Na chaffwyf ran o hono ef;
A gwna na byddo genyf flas
Ond yn dy gariad a dy ras.

4 Fy lloches, a fy noddfa glyd,
Fo edrych ar dy wyneb pryd;
A'm hamser elo heibio'n llawn
Wrth ganu i'th enw, forea a nawn. w.

540. *Ymbil am burdeb.*

M. H.—Leipsic, 31. Morafia, 34.

A R fyr rhaid sefyll o dy flaen,
Fe brofir f'ysbryd gwan drwy dân,
Fe chwilir gwraidd pob nwyd a dawn,
Fe'm nihir, pwysir fi yn llawn.

2 Dy Ysbryd, fel y fflamiau pur, [glir,
Sy'n gwel'd fy nghalon drwyddi'n
Yn tremio i mewn, yn canfod bai,
'Does arall wyr y fan y mae.

3 O! trugarha, can's heddyw mae
Fy ngobaith oll mewn trugarhau;
Trugaredd lawn yn unig yw
A geidw f'enaid gwan yn fyw.

PROFIADAU CREDADYN.

4 'Does ond rhyw faith anfeidrol ras
A'm dwg o'm holl bechodau i maes ;
Nid oes ond haeddiant Duw yn ddyn
Rydd nefeodd bur i allan un. W.

541. *Duw yn nerth.*

M. H.—Leipsic, 31. Melindwr, 32.

PAN elwy'i maes yn erbyn llu,
Boed ar fy ne dy allu di :
Boed dy ddoethineb mawr dilyth
Drachefn ar fy aswy byth.

2 Fel gallwy'n wrol fyn'd yn mlaen,
Trwy ganol dŵr, trwy ganol tân,
Ac edrych yn wynebaw llu
Yn eon yn dy allu di.

3 'Does is y nef a ddeil i'r lan,
Ond ti dy hun fy ysbyrd gwan ;
Nerth yw dy air, mae'n fwy ei rym
Nag ellir ei wrth'nebu ddim.

4 Mi af yn mlaen, er t'wyllod yw,
Tua'r wlad 'rwyfam fyn'd iddi i fyw ;
Fe god y wawr ; addewid bur
Sy o wel'd fy nghartref cyn bo hir.

5 'Rwyn ofni'r bryniau uchel draw,
A'r ffosydd ar fy neheu law ;
Ac nid oes ond dy Ysbyrd Glân
A'm harwain trwyddynt oll yn mlaen.

542. *Lloches yn mynwes Iesu.* [W.]

M. H.—Brynteg, Y. 5. Leipsic, 31.

'D WYF ond pererin tlawd a gwan
I deithio o'r anial fyd i'r lan ;
Am hyn, rho i mi lechu o hyd
Yn dawel yn dy fynwes glyd.

2 Pan bo euogrwydd tanlyd, llym,
Yn curo amaf yn ei rym,
Dadguddia im drysorau gras
Yn frwd o'th ystlys ddaeth i maes.

3 O! gâd im ffoi i'r noddfa glyd [byd,
Sydd uwch law uffern, uwch law'r
Dan gysgod y cyfanmod rhad
A seliwyd gynt â dwyfol waed.

4 Wel dyma'r lloches ddedwydd iawn
Gaiff fod fy noddfa foreu a nawn,
Heb un difyrwch is y nef
Ond caru ac edrych arno ef. W.

543. *Yr un testyn.*

M. H.—Sebastian, 18. Caernarfon, 16.

'DOES dim ar wyneb daear lawr,
A eilw meibion Adda'n fawr,
A bwysa yn y glorian fry
Dragwyddol hedd fy Iesu cu.

2 A thyna'r cyfoeth roed i mi,
Anfeidrol drysor Calfari,
A brynwyd yno ar y groes
Trwy ddagrau cryf a chwerw loes.

3 O! gariad o anfeidrol ryw !
Rhaid marw'n lân o Iesu, 'm Duw ;

'Doedd yn y nefeodd ronyn llai
A roisai daliad am fy mai.

4 Wel, minnau bellach wnaif fy nyth
O dan ei aden dawel byth,
Ac mi adawaf is y ne'
Bob peth yn anghof ond efe.

5 Cymmeraf fy nifyrwrch mwy
Fyfyrio ar ei ddwyfol glwy' ;
Mi dreuliaf ddiwedd byr fy oes
Ar ben Calfaria, dan y groes. W.

544. *Gweddi am sancteiddrwydd.*

M. H.—Leipsic, 31. Melindwr, 32.

FY Iesu, atat 'rwyf yn dod,
Y truenusaf ddyn erioed,
I ymguddio dan dy aden glyd,
Dan demtasiynau maith y byd.

2 'Does unrhyw gyflwr, unrhyw fan,
Heb dorf yn curo ar f'enaid gwan ;
Ond er dy ogoniant, Arglwydd cun,
Lladd dy elynion cas dy hun.

3 Gwisg fi â'r fantell ddisglaer iawn
A wnaed ar Galfari brydnawn ;
A golch aneirif feiau f'oes
Yn nwfr pur a gwaed y groes.

4 Gwasgara y cymmylau sydd
Yn cadw'th nefol wedd yn nghudd ;
A dyfha fi â'th hyfyrd hedd,
Yn erbyn ofnau, angeu a'r bedd. W.

545. *Nerth y pererin.*

M. H.—Brynteg, Y. 5. Ceredigion, 36.

PERERIN wyf sydd ar fy nhaith,
Yn myn'd tua thragwyddoldeb
maith :

Dieithr ddyn wyfar y ddaer,
Am nefol dŷ mae'm llef yn daer.

2 Mae im elynion o bob math,
A'u bryd i gyd yw'm dwyn yn gaeth,
A pheri im gyfeiliorni'n brudd,
A gwneyd liongddyrylliad am fy ffydd.

3 Na lawenhewch, annuwiol haid,
Caf nerth yn rhwydd fel byddo rhaid :
I Salem dof, trwy'r tân a'r dŵr,
Can's Iesu da yw f'unig Dŵr.

4 Gan f'Arglwydd cu cynnorthwy caf,
A thrwy ei nerth gorchfygu wnaif ;
Fy nghas elynion gwn, i gyd,
Caf wel'd eu lladd, er maint eu lliid.

D. R.

546. *Yr anian dduwiol.*

M. H.—Menai, Y. 7. Ceredigion, 36.

O IESU mawr ! rho'th anian bur
I eiddil gwan mewn anial dir,
I'w nerthu trwy'r holl rwystrau sy
Ar ddryrys daith i'r Ganaan fry.

2 Pob gras sydd yn yr eglwys fawr,
Fry yn y nef neu ar y llawr,

PROFIADAU CREDADYN.

- Caf feddu'r oll—eu meddu'n un,
Wrth feddu d' anian di dy hun.
- 3 Mi lyna'n dawel wrth dy draed,
Mi ganaf am rinweddau'th waed,
Mi gania'r groes, mi nofia'r don,
Ond cael dy anian dan fy mron. D. C.

547. *Nefoedd ar y ddaear.*

M. H.—Angels' Hymn, 27. Tegid, 20.

- NEF yw i'm henaid yn mhob man
Pan brofwyf Iesu mawr yn rhan;
Ei weled ef â golwg ffydd
Dry'r dywyll nos yn oleu ddydd.
- 2 Mwynhâd o'i ras maddeuol mawr,
Blaen brawf o'r nef yw yma'n awr;
A darllen f'enw ar ei frou
Sy nefoedd ar y ddaear hon.

- 3 Ac er na welaf ond o ran,
Ac nad yw profiad ffydd ond gwan;
Y defnydd bach yn fôr a fydd,
A'r wawr a ddaw yn berffaith ddydd.

RT. W.

548. *Meddwl am y nefoedd.*

M. H.—Lancaster, 17. Winchester, 9.

- MAE meddwl am y nefol fro
I mi'n hyfrydwch lawer tro;
O na bai'r muned o fwynhâd
Yn oesoedd mewn tragwyddol wlad.
- 2 'Rwyf am gael profi dan fy mron
Dystiolaeth o fy hawl yn hon;
Cael profi'r gwynfyd pur, dilyth—
Digonedd heb ddigoni byth.
- 3 'Dyw oesoedd byd mo'r muned awr
Wrth oesoedd tragwyddoldeb mawr;
O fewn i'r diderfynol dir
Bydd cartref f'enaid cyn bo hir. D. T.

549. *Cynnalïaeth y Cristion.*

8. 8. 8.—Rugby, 44. Nazareth, 43.

- MI deithiais ran o'r anial maith,
'Dwy'n deall pellder pen fy
nhaith, [oedd;
Mewn gwledydd sychion, dŵr nid
Yn awr 'rwy'n disgwyl, foreu a nawn,
O'r nefoedd ddŵr a sypiâu grawn,
Wna'm henaid egwan wrth ei fodd.
- 2 O'r graig y maen' dylifo i maes,
Yn afon ddisglaer, loyw, lās,
Sef Craig yr oesoedd—cadarn yw;
A thyna'r man y gwnaf fy lle,
Dan gysgod tawel furiau'r ne',
Lle caf ddiddanwch tra bwyf byw.
- 3 'Rwy'n cofio gair fy Iesu mawr
Y doi'r Diddanydd ata'i lawr,
Na chawn i farw o dristwch mwy;
O Dduw! cyflawna'th air i ben,
Rho i mi arweinydd is y nen,
Ddangoso'r ffordd, iachao 'nghlwy'.

- 4 A raid i gystudd garw'r groes,
I ganlyn f'ysbryd ddydd a nos?
Os rhaid, gwna fi yn foddlon iawn:
Dan ganu gwna i mi fyn'd yn mlaen,
Sef canu yn y dŵr a'r tân,
O foreu 'mywyd hyd brydnawn.

- 5 Yn ymchwydd yr Iorddonen gref,
Dal, f'enaid, asael ynddo ef, [grym;
Mae'r tonau'n fawrion iawn eu
Af trwyddynt, er nad wyf ond gwan,
Os cedwi di fy mhen i'r lan;
Fydd tonau mawrion i mi ddim.w.

550. *Hiraeth am Dduw.*

8.8.8.—Nazareth, 43. Rhosyn Saron, Y. 8.

- 'DOES unrhyw bleser yn y byd
Trafferthus a all lanw 'mryd,
Dim ond cael edrych ar dy wedd:
Fy nymuniadau oll yn un
Sy â'u terfyn ynot ti dy hun,
Fy holl ddigrifwch a fy hedd.
- 2 Mi dora'r c'lymau oll i gyd [byd,
Sydd rhyngwyf a gwithddrychau'r
A phob cariadau gwag y llawr;
Gadawaf enwau brawd a ffrynd,
A châr a phriod anwyl, fyn'd
Yn ddim er mwyn dy enw mawr.
- 3 O! rhwyga'r cwmmwl dudew sy
Yn cuddio gweidd dy wyneb cu,
Yr hwn yn llanw'r nefoedd sydd;
Pelydrau pur dy ddwyfol wedd
Oleuant gonglau t'wyllo'r bedd,
Gan droi y nos yn berffaith ddydd.
- 4 Pan 'drychwy' i'r dwyrain, neu i'r de,
'Does neb yn anwyl fel efe;
Mae'n llanw f'ysbryd oll o'r bron;
Dioddefaf golled o bob rhyw
Yn mhresennoldeb pur fy Nuw,
A holl gystuddiau'r ddaear hon. w.

551. *Pob eilun i'r llawr yn yr
olwg ar Iesu.*

8. 8. 8.—Hengoed, Y. 10. Neifion, 48.

- DYHIDLA, Iesu, 'th nefol ras
Ar f'enaid egwan, grindir cras,
Cysuron gloyw, perffaith, gwiw:
'Chaiff unrhyw eilun yna fod,
A welodd llygad is y rhod,
Yn gwmmwl rhyngof fi a'm Duw.
- 2 Ar unwaith 'rwy'n ymado'n lân
A'r holl greadigaeth, fawr a mân,
Ac nid wy'n 'mofyn yn eu lle
Ond cael, fy Arglwydd, dy fwynhau;
Mewn llawuder, neu mewn eithaf trai,
'Rwy'n drech na'r cwbl dan y ne'.
- 3 Mwy na therfysger f'enaid drud
Gan rwyg a dwndwr gwag y byd,
Ond llyngcer fi, yn ddistaw iawn,
Yn y llawenydd sy'n parhau
'N drazywydd, heb na méth na thrai,
Fel diluw cryf neu feroedd liawn.

Dadguddia'n gyflawn im ar frys
Ogoniant maith dy nefol lys—
Didrango bleserau'r sanctaidd dir:
O! dangos im mai ti yw'm rhan,
A dwéd caf ddyfod yna i'r lan,
I'th gyflawn weled cyn bo hir. w.

552. *Digonolrwydd llawenydd
ger dy fron.*

8.8.8.—Llangoedmor, Y. 9. Nazareth, 43.

TYDI, fy unig Arglwydd, yw
Terfyniad cystudd o bob rhyw,
A diwedd gofal, diwedd gwae:
Pob tralod sydd o fewn y byd
Sy'n darfod ynot ti ynghyd;
'Does yn dy gwmi boen na thrai.

2 Pa bryd y ffy cymmylau'r nos,
Sy'n cuddio rhinwedd gwaed y groes?
Pa bryd caf wel'd yn oleu clir
Yr etifeddiaeth ddaeth i'm rhan,
Wrth goelbren nef, yn oreu fan
O'r hyfryd, sanctaidd, nefol dir?

3 Mae meddwl am yr oriau pur
Caf rodio'r paradwysaidd dir,
Ac yfed pleser sy'n parhau,
Mewn gwlad heb lewyrch haul na
lloer,
Na therfysg tir, na thwrf y môr,
Yn fy rhoi 'nawr i lawenhau. w.

553. *Yr un testyn.*

8.8.8.—Llangoedmor, Y. 9. Nazareth, 43.

YR holl greadigaeth faith ynghyd,
Neu yn y môr, neu yn y byd,
Yn eithau rhwysg, eu rhif, a'u
rhyw,
Yr holl ogoniant maith yn un
A welodd neu a glywodd dyn,
Grynhow'd yn hollol yn fy Nuw.

2 Tydi yw'r ffynnon fawr ddi-drai
Sy'n rhoddi dyfroedd i barhau,
A ffrydiau o anfeidrol ryw;
Rhyw dir o gariad yw dy hedd,
A nef y nef yw gwel'd dy wedd,
Y nawdd a'r cysur mwy'a'n fyw.

3 'Does doniau dan y wybr lās
A ddyd dy enw mawr i maes,
Na geiriau ettyb is y rhod;
Ac nis gall yr angylion, chwaith,
Trwy gymmysg pur ganiadau maith,
Ddadseinio'r gaufed ran o'th glod.

4 Pa bryd caf deimlo'r awel gref
Sy'n chwythu i ffwrdd gymmylau'r
nef?
I mi gael gwel'd Salem bur—
Gogoniant dwyfol uwch y rhod,
Nas gwelodd llygad dyn erioed,
Ac nas mwynheir mewn anial dir. w.

554. *Peryglon yr anialwch.*

8. 8. 8.—Gweddi Luther, 46. Hen-
goed, Y. 10.

MEWN rhyw anialwch 'rwyf yn
byw,
A'r llesgaf un erioed o'm rhyw,
Peryglon mawrion sy 'mhob man—
Mae yma Anac yn ei rym,
A draw Goliah gadarn lym,
I gyd am goncro'm hysbryd gwan.

2 Ac oddi fewn mae mwy na mwy
O nwydau croes i'th farwol glwy,
Pob nwyd yn gadarn ac yn gref,
Yn curo'n danbaid bob yr awr
Fy ysbyrd egwan, llesg, i lawr;
Fy unig noddfa yw y nef.

3 Dy fraich sydd gadarn iawn o rym,
'Dall uffern mo'i gwrth'nebu ddim;
Dy air sydd drech na dŵr na than;
O! tyr'd i'r frwydr, mae'n brydnawn,
Mae saethau'r fall yn llymion iawn;
O! dal fi i'r lan, a dwg fi 'mlaen. w.

555. *Llef y llesg pan ar ddiffygio.*

8.8.8.—Hengoed, Y. 10. Pant-y-celyn, 47.

O! 'P'LE mae'r manna perffaith
gwir,
A'r dyfroedd tawel, sanctaidd, pur?
Mae'm syched, Arglwydd, yn par-
hau:

'Rwy'n methu tynu dŵr yn awr,
Fy anghrediniaeth sydd mor fawr;
Agor y graig; 'rwyf bron llesghau.

2 'Rwyf oll yn friw, 'rwyf oll yn wan,
A neb ond ti a'm deil i'r lan;
Dy hunan wyt yn fwy na'r byd:
Yr olwg leiaf ar dy wedd [bedd;
Sy'n drech nag angeu, trech na'r
Dy hunan wy'n ddymuno i gyd.

3 Na phall fy nghais, mae yn brydnawn,
A minnau'n llesg ac eiddil iawn,
A'r afon fawr heb fyned trwy;
'Rwy'n ofni ei lled a'i dyfnder du,
A'i thônau maith cynddeiriog sy
Yn magu ynof ofnau mwy.

4 Pa bryd y caf lân gario'r maes
Ar holl derfysgoedd angeu glas,
Heb mwy frawychu wrth ei wedd?
Dy gariad dyro o'r fath rym,
A wnelo wyneb angeu'n ddim;
Dy unig gariad gonera'i gledd. w.

556. *Hiraeth am wlad o hedd.*

8.8.8.—Hengoed, Y. 10. Pant-y-celyn, 47.

PA'M, Arglwydd, yma, pa'm mae
draw,
Rhyw elyn marwol ar bob llaw—
Pleser a gotid bob yn ail,

PROFIADAU CREDADYN.

- Yn tynu'm llygaid, tynu'm bryd,
At ryw wrthddrychau sy'n y byd—
Rhyw dwyll disylwedd a disail ?
- 2 Trwy darth, trwy niwl, mi wela'r fan
Ddymunai'm henaidd gael i'w ran—
Ardaloedd gras, ardaloedd hedd;
Y wlad mae cariad pur didrai,
Fel afon, yn ei dyfrhau,
Tu hwnt i angeu du a'r bedd.
- 3 Myfi gaf yno'n dawel fyw
Uwch brad gelynyon o bob rhyw—
Uwch pob rhyw drafferth, pob
rhyw wae:
Caf dreulio tragwyddoldeb mwy
I ganu am ei ddwyfol giwy',
Mewn anthem fythol i barhau.
- 4 Pwy a chwennychai fyw'n y byd
Sy'n dwyll, sy'n drafferth trwyddo i
gyd—
Mil mwy ei ofid nag ei flas,
Yn lladd o hyd, heb fyth fywhau,
A'i groesau trymion yn parhau ?
O! am drigfanau nefol ras. w.

557. *Heddwch Duw.*

8. 8. 8.—Rhosyn Saron, Y. 8. Altorf, 41.

- O BOB trysorau dan y nef,
Y penaf yw ei heddwch ef,
Ei fath ni fedd yr India fawr;
Yn unig, hwn a'm ceidw'n hyf
Yn erbyn g'lynyon mwyaf cryf,
Na chafiont byth fy mhen i lawr.
- 2 O! gariad uchaf fu erioed,
Fry oddi ar, neu is y rhod, [pur:
Blaen brawf o'r gwleddoedd nefol
Ni cheisias byth, tra dan y nef,
Ond teimlo'i awel hyfryd ef,
Digonir fi yn y neiol dir.
- 3 O! dowch yn mlaen, yn ddinacád,
Mi glywaf swm caniaidau'r wlad—
Peth o'r gorfoledd, peth o'r clod:
Difyrwech sydd yn ughwmni Duw
Nad oes o dan y ser yn byw
A wybu am ei fath erioed. w.

558. *Digon yn Nuw.*

8.8.8.—Nashville, 45. Llangoedmor, Y. 9.

- 'DOES bleser dâl tu yma i'r ne',
Nac un diddanweh leinw le
Cymdeithas fy lachawdwr cun:
'Does eisieu dim lle bo fy Nuw,
Gwagder na thlodi o un rhyw,
Mae'n llanw'r nefoedd fawr ei hun.
- 2 Y sawl a'th gaffo, gwyn fyd hwy,
Ni allant fyth ddymuno mwy;
Ti lenwi eu heisieu i gyd o'r bron:
Mae môr, a thir, a da, a dyn,
Oll yn dy heddwch di dy hun;
A mwy na fedd y ddaear hon.

- 3 Anghenus wyf, bechadur gwan,
Am hyn 'rwy'n tynu tua'r ian,
Yn gweled digon gan fy Nuw—
Trysorau, pe cawn eu mwynhau,
A laddai 'ngofid, laddai 'ngwae,
Ac a'm gwnai'n llawen tra fawn byw. [w.

559. *Teimlad o wrthgiliad.*

8. 8. 8.—Rugby, 44. Rhosyn Saron, Y. 8.

- FY ngwrthgiliadau o bob rhyw,
A'm beiau mwyaf, dua'u lliw,
Wyf, Iesu, 'n roddi i ti'n un;
'Does neb all sefyll dros fath rai,
Na neb anturia 'nghyfiawnhau
O flaen y nef ond ti dy hun.
- 2 Pe gwypent hwy, 'r annuwiol fyd,
Y ganfed ran o'm beiau i gyd,
Hwy haerent nad oes im iachád;
Ond o'u hardaloedd 'rwyf yn troi,
A thua'r nefoedd 'rwyf yn ffoi,
At haeddiant llawn y dwyfol waed.
- 3 Yr ochr draw i'r anial hyn,
Lle nad oes niwl, na ffos, na llyn,
Ond haul yn codi foreu elir,
'Rwyf yn hiraethu bod fy lle,
Yn agos i gynteddau'r ne',
Ar sanctaidd, nefol, hyfryd dir. w.

560. *Erfyniad am gymmhorth
ar y daith.*

8. 8. 8.—Gweddi Luther, 46. Pant-y-
celyn, 47.

- DUW, bydd yn gymmhorth ar fy
nhaith,
Rwy'n ofni morio'r cefnfor maith,
Tymhestloedd angeu sydd o'm
blaen;
Am hyn, Arglwydd, bydd ger llaw,
Yn cadw dychryniadau draw.
Mewn cyfyngderau dwr a than.
- 2 Ti'm dygaist, trwy dy anfeidrol ras,
O'r elyniaethol Aipt i maes,
Tir o euogrydd a phob gwae:
Dwg fi etto trwy'r anialweh maith,
Heb gyfeiliorn, i ben fy nhaith,
Lle ca'i'n dragwyddol dy fwynhau.
- 3 Er amled, cryfed, ac mor hy',
Yw y gelynyon i mi sy,
Mwy ydyw nerth dy anfeidrol ras;
Distwera'r dorf, gorchfyga'r gâd,
Sydd am fy rhoddi dan eu traed,
A dwg fi o'u cadwynau i maes.
- 4 Ti, ffynnon bywyd beraidd, ddwys,
Arnat dy hun 'rwy'n rhoddi 'mhwys,
Ti yw fy Mrenin a fy Nuw;
P'le trof fy wyneb, Iesu cun,
Ond yna atat ti dy hun? [w.
Gwraidd fy niddanweh o bob rhyw.

561. *Yr un testyn.*

8. 8. 8.—Hengoed, Y. 10. Neifion, 48.

O ADDFWYN Iesu! rho i mi rym,
Yn anhawdd wed'yn ni fydd dim,
'Rwy't ti dy hun yn fwy na 'maich;
Mae'n ysgafn, ond it fod o'm tu,
A'th iau yn hyfyrd esmwyth sy;
Anfeidrol ydyw grym dy fraich.

2 'Rwy'n rhoi ffarwel i'r oll i gyd
A ffeindiodd natur yn y byd;
Gwagedd o wagedd ynt o'r bron:
'Rwy'n gwel'd mai etifeddiaeth yw
Tragwyddol gariad pur fy Nuw,
Fy nghysur ar y ddaear hon.

3 Rho, Arglwydd, im fo yn dy fryd,
D'ewyllys gaffo'i gwneyd i gyd,
Boed fy amserau yn dy law;
Cyf'rwydda fi trwy'r anial maith,
Saf wrth fy ochr ar fy nhaith,
A dwg fi i'r Baradwys draw. W.

562. *Nerth yr addewidion.*

8. 8. 8.—Gweddi Luther, 46. Pant-y-celyn, 47.

O NA'D fi, Arglwydd! tra fwyf byw,
I dynu gw'radwydd o un rhyw
Ar dy efengyl ddwyfol, wir;
Na gwyro oddi wrth dy Ysbyr rhad,
Neu ddamsang gwirion ddwyfol waed,
Yr aberth llawn haeddiannol pur.

2 O! pâr yn ffyddlon i mi o hyd,
Yn mhob rhyw droion yn y byd,
Saf wrth dy air—dy air yw 'ngrym:
Ni cholla'i 'ngafael, doed a ddél,
Ar addewidion sydd dan sêl,
Y rhai'n yw'r unig noddfa im.

3 Mi foria' yn nerth addewid rad
Trwy'r tonau cynddeiriocaf gaed,
Gostega'r storom wrth dy air;
Fy meiau, er eu rhif a'u grym,
O flaen d' addewid safant ddim;
D' addewid yn ffyddlondeb gair.

4 'Rwy'n ofni'r aswy, ofni'r dde,
Am hyn mi bwysaf arno fe,
Ac yn ei freichiau af trwy'r tân;
Mi nofia'r tonau mawrion trwy,
Er mor arswydus ydynt hwy,
Ond iddo fyned o fy mlaen. W.

563. *Yr un testyn.*

8.8.8.—Llangoedmor, Y. 9. Nazareth, 43.

'DOES arall fan i roi fy mhwys
Ond ar dy addewidion dwys—
Y geiriau dyngwyd yn y nef:
Ni ildiaf o fy ngobaith ddim,
Fy ngobaith yw fy unig rym,
Yn ei addewid gadarn ef.

2 A thyna'r trysor sydd yn well,
Na golud maith yr India bell,
Nis gad i iota fyn'd ar goll;

Disgwyliaf foreu a phrydnawn,
Nes gwlawio'r fendith berffaith, lawn,
Ar f'enaid egwan, oll yn oll.

3 Mae'th drugareddau maith eu rhin
Yn dod i lawr fel melus win,
O oes i oes, heb drange heb drai;
Dy gariad sy'n anfeidrol 'stôr,
Yn gyflawn berffaith fel y môr,
Ac yn dragwyddol yn parhau.

4 Mae'n fwy, mae'n llawer gwell na'r
byd,
A'r holl drysorau sy ynddo i gyd,
Bywyd a heddwch yw o'r bron,
I mi, 'n mhob cystudd dan y nef,
Ond im gael aros ynddo ef,
Nid ofnaf ddrygau'r ddaear hon.w.

564. *"Ti ydwy't loches i mi."*

8.8.8.6.—Beulah, Y. 11. Barnsfield, Y. 12.

ER o'uwch y bryniau uchel fry,
A swn tymhestloedd tywyll, du,
A'r holl freuddwydion ofnau sy,
Anturiaf etto 'mlaen;
Mae nerth y nefoedd fry yn fwy
Na myrdd o'u dychryniadau hwy;
Mae haeddiant dwyfol farwol glwy'
Yn drech na dŵr na than.

2 Fy noddfa gadarn, fythol, yw
Y gair a ddaeth o enau Duw—
Y ceidw ef fi byth yn fyw,
Ffyddlondeb yn ei ras:
Mi welaf olion traed ei saint,
Dan y cystuddiau mwya'u maint,
Yn cadw'u cysur, cadw'u braint,
Yn wyneb angeu glas.

3 Os rhaid cyfarfod ar fy nhaith
A rhyw gystuddiau mawrion, maith,
A thralloed etto erioed ni ddaeth
Yn gawod ar fy mhen;
Caf yfed o'r afonydd clir
Sy'n tarddu fry yn Salem dir,
O dan yr orsedd ddwyfol, bur—
Cysuron nefoedd wen. W.

565. *Cariad Crist a'i ddarpariaeth.*

8.8.8.6.—Barnsfield, Y. 12. Beulah, Y. 11.

FY nghoelbren syrthiodd ar y wlad,
Yr etifeddiaeth oreu gaed,
Bwrcasodd dwyfol, nefol waed
F'Anwylad a fy Nuw;
Fy Mrawd, a 'Mhriod yw efe,
F'Eiriolwr addfwyn yn y nef,
Ag sydd ei hun yn llanw lle
Pob rhyw gariadau'n fyw.

2 Yn mhlith plant dynion, ni cheir uu
Yn para'n gywir fel ei hun,
Nid yw ei gariad, megys dyn,
Yn gwyro yma a thraw;

Ond rhad anfeidrol yw ei ras,
I bechaduriaid cyndyn, cás;
A garodd ef, fe'u dwg i maes
O'u pechod ac o'u braw.

- 8 O addfwyn Iesu ! gâd im fod
O fewn dy gorlan, dan dy nôd,
A phob rhyw nwydau dan fy nhroed,
Yn gyflawn o dy hedd ;
Yn nghanol terfysg a phob gwae,
Croes a chystuddiau yn amlhau,
Heb fedru dim ond llawenhau,
Nes gorwedd yn y bedd. w.

566. *Ymbil am gynnalïaeth.*

8.8.8.6.—Darowain, x. 13. Llanddewi, 51.

'R WYF bron, 'rwyf bron a llwfrhau
Wrth wel'd grasusau yn llesgau,
A'm temtasiynau yn parhau
Yn danllyd yn y blaen ;
O ! dowch, awelon sanctaidd dir,
Dan aden dawel Ysbryd pur,
Disgynwch arnaf cyn bo hir,
Diffoddwch uffern dân.

- 2 'Rwy'n blino, eisieu gwel'd y wlad
Rowd i mi mewn addewid rad,
A phrofi cyflawn wir fwyndhâd
O sypïau'r Ganaan wiw ;
Awn dros fynyddau mawrion, maith,
A'r bryniau mwyaf ar fy nhaith,
Heb flino dim, na gorphwys chwaith,
Nes awn i dŷ fy Nuw.
- 3 Rhaid i mi gael rhyw faint o'r grawn
Sy'n werthfawr, ac yn felus iawn,
Yn tarddu o'r Winwydden lawn
A wasgwyd ar y groes ;
'Does dim a ddeil fy ysbryd gwan,
I ddringo creigydd hyll i'r lan,
Nes teimlwyf i mi brofi rhan
O'i ddwyfol, farwol loes. w.

567. *Yr enaid yn wâg heb
gariad Crist.*

8. 8. 8. 6.—Beulah, x. 11. Sardinia, 49.

NID yw y ddaear fawr i gyd
Yn deilwng o fy serch a'm bryd,
Nac unrhyw wrthddrych yn y byd,
'Rwy'n caru gwrthddrych mwy ;
Nid llai y sawl wy'n garu yw
Na pherflaith ddyn a pherffaith
Dduw ;
Dioddefodd unwaith farwol friw :
O ! werthfawrocaf glwy'!

- 2 Ni fyddai bywyd maith, pe cawn,
Ond diddim a disylwedd iawn
Heb gael rhyw ran o'th nefol ddawn
Yn wastad i'w fwynhau :
'Does un o'm holl synwyrâu i gyd,
Nac un o nwydau'm henaid drud,
A gwrthddrych iddo yn y byd,
Am hyny, tyr'd yn glau.

3 'Rwy'n dlawd, 'rwy'n dlawd o'r oll yn
Nid wy'n cyttuno dim a'r llawr, [awr,
'Rwy'n griddfan dan anobaith mawr,
Os hebot rhaid im fyw ;
Ac nid oes dim o dan y ne'
Wna i fyny'r golled o hono fe,
Na dim atteba yn ei le ;
Anfeidrol yw fy Nuw.

- 4 Wel, dyma'r cariad sydd yn awr
Yn curo pob cariadau i lawr,
Yn llyngcu enwau gwael y llawr
Oll yn ei enw'i hun :
O ! fflam angerddol, gadarn, gref,
O dân ennynwyd yn y nef !
Tragwyddol gariad ydyw ef,
Wnaeth Duw a minnau'n un. w.

568. *Mwynhâd o Dduw yn llawr
yr enaid.*

8. 8. 8. 6.—Barnsfield, x. 12. Sarepta, 50

NID oes ond f' Arglwydd mawr ei
ddawn
A leinw f'enaid bach yn llawn ;
Nis gallwn ddal dim mwy pe cawn :
Mae ef yn ddigon mawr ;
A digon, digon, digon yw
Dy hyfryd bresennoldeb gwiw,
Yn angeu ceidw hyn fi'n fyw ;
A boddlon wyf yn awr.

- 2 Anfeidrol berffaith, sanctaidd Fod,
Gwna i mi wel'd na chaed erioed,
Ac na cheir pleser danty rhod,
Yn rhagor na'th fwynhau ;
Wel, dyma'r orïau gofiat mwy,
A'r pleser gefais ynddynt hwy
Ddymunaf bellach byth tra bwy',
Yn unig i barhau.
- 3 Wel, ffowch ar ffrwst, bleserau i gyd,
Diflenwch, holl wrthddrychau'r byd,
Na chaffoch effaith ar fy mryd
I'm dwyn oddi wrth fy Nuw :
Doed tân a diluw yn gytân,
Aed dŵr a daear fawr yn un,
Mi fyddaf yr hapusaf ddyd,
Mae'm Iesu etto'n fyw.
- 4 A phe diffodda'r heulwen fawr,
Pe syrthïai sêr y nen i lawr,
A phe diffygïa'r foreu wawr,
A th'wyllwch gael ei le ;
Cawn drigo mewn sancteiddiol dir,
Yn llewyrch Haul cyfiawnder pur,
Tragwyddol faith ddiwrnod clir,
O fewn i furïau'r ne'. w.

569. RHAN II.

PAN collo gwellt y maes eu dawn,
A'r wybr faith eu boreu a nawn,
A distryw ddod yn gyfan iawn
Ar nef a daear lawr ;

PROFIADAU CREDADYN.

Caf weled sanctaidd newydd dir
O degwch ac o bleser pur,
Yn tarddu i maes o'r Duwdod gwir,
Gyda gogoniant mawr.

- 2 Ac yno, f'enaidd bach, ti gai
Dragwyddol bleser i'w fwynhau,
N'all angel fyth, a dyn yn llai,
Yn hollol ddodi i' maes;
Ond digon yw i'm henaidd gwan,
Myfi gaf esgyn, gwn, i'r lan,
Ac yfed yno yn y man,
Fyth o afonydd gras.
- 3 O! tor fy llyffetheiriau'n glau,
Mae hiraeth arnaf dy fwynhau,
A dwg fi i' maes o'r carchar clai,
Rho fy nghadwynau'n rhydd:
Rhy fach, rhy brin, i mi yn awr
Yw'r holl greadigaeth eang, fawr,
'Rwy'n griddfan beunydd ar y llawr,
Am wel'd y boreu ddydd.
- 4 Myfyrio am fyn'd sydd felus iawn;
Mae f'enaidd eisoes, foreu a nawn,
Am gynnesfno'i nefol ddawn,
A chwareu'i aden bur,
Fel pe bai am anturio'n hy'
Trwy ganol y cymmylau fry,
A neidio i mewn i blith y llu,
Lle mae'r Messiah gwir. w.

570. *Bywyd yn yr anialwch.*

8. 8. 8. 6.—Beulah, Y. 11. Sardinia, 49.

PA beth a wnaif fi yma'n byw
Yn mhell, yn mhell oddi wrth fy
Nuw, [rhyw
Mewn gwledydd sychion drwg eu
Lle dianc pob mwynhau?
Os llewyrch bach o oleu gawn,
Ar ol cymmylau duon iawn,
Daw tymhestl eilwaith cyn prydawn
O ddychryn, aeth, a gwae.

- 2 O! gwna i mi wyllo bob yr awr;
'Rwy'n rhodio mewn peryglon mawr,
Ac nid oes dim ond llewyrch gwawr
Dy wyneb gwridog, gwyn,
Wna i mi deithio'r anial nos,
'Rhyd llwybr cyfyng angyr'r groes,
Myfyrio am dy angyr loes,
Ac hefyd canu hyn.
- 3 Pan ymddattodo'r tŷ o bridd,
A'm henaidd i ddihenglu'n rhydd
O'r holl gadwynau cryfion sydd
Yn dal yn awr yn dyn,
Caf deimlo pleser uwch y rhod
Na ddaeth i galon dyn erioed
I feddwl, nac i greu, fod
Y fath fwynhad a hyn. w.

571. RHAN II.

CHWI, chwi, ffynnonau'r bywyd
Afonydd o bleserau pur, [gwir,

Chwi lifwch dros yr anial dir—
Fy enaid llesg ei wedd;
Chwi lenwch yr eangder mawr—
Y nwydau sydd yn wag yn awr,
Ac yn hiraethu bob yr awr
Am bleser draw i'r bedd.

- 2 Fe gaiff fy serch, fe gaiff fy mryd,
Ei lanw'n lân ar hyn o bryd,
Pob rhan yn llwyr o'm henaidd drud
A gaiff ei nefol ddawn;
Pob rhyw ddymuniad gaiff fwynhad
Anfeidrolfaith, anfeidrol rad,
'Nol deffro yn y nefol wlad,
Ac ar dy ddelw'n llawn.
- 3 Pob hiraeth, pob sychedig ddawn,
Fydd marw mewn llawenydd llawn,
Ac enw gobaith mwy nis cawn,
Nac eisieu byth, na thrai;
Ond rhyw bleserau maith dilyth,
Heb drai na therfyn iddynt byth,
Yn sicr fel mynyddau syth,
Gawn bellach i'w mwynhau.
- 4 Fy Nuw, fy Nuw, i gyd ei hun,
Fydd fy anfeidrol gariad cun,
Llawenydd anchwiliadwy'n un,
A chariad hono dardd;
Ehangder o oleuni clir
Mwy disglair nag o'r dwyrain dir;
Môr o bleserau perffaith pur,
Gwrthddrychau nefol hardd. w.

572. *Hiraeth am ben y daith.*

8. 8. 6.—Sharon, 52. Henffordd, 54.

PERERIN wyf i'r Ganaan fry,
I gynnhes gôl fy Iesu cu,
Lle caf dragwyddol nyth;
Yn mhell uwch swyn y ddraig a'i saeth,
Na gelyn mwy i'm gwneyd yn gaeth,
Caf dawel orphwys byth.

- 2 O bell mi wela'm cartre'n wir,
O fewn i byrth Caersalem bur;
Pob rhai'n meddiannu hedd:
O ddinas deg! o'th fewn nid oes
Na haul, na loer, na thwyll nos;
Gwyn fyd rhai draw i'r bedd!
- 3 Pan ddel yr adgyfodiad mawr,
Caf godi'n lân o'r ddaear lawr
I entrych awyr fry;
Oddi yno af mewn nefol hedd
I'r nefoedd wen, mewn newydd wedd,
I blith angylaidd lu.
- 4 Mi fyddaf fry, O ryfedd fraint!
Yn boddi'm swyn yn mhlith y saint,
Mewn peraidd hyfryd don:—
Cymdeithion hyf mewn hyfryd hwyl,
Heb 'mado byth, ond cadw gwyl,
I'r tiron, anwyl Oen.
- 5 'Rwy'n awr am ganu'n iach i'r byd,
Ei bleser gau, a'i boen i gyd;
Pwy safai ynddo'n hir?

PROFIADAU CREDADYN.

Disgwyl a wnaf nes dèl fy Nuw
I'm dwyn o'm gwae at Iesu gwiw,
I hyfryd Salem dir. w.

573. *Ymestyn at y pethau o'r tu blaen.*

8. 8. 6.—Sharon, 52. Henffordd, 54.

O IESU byw! Iachawdwr byd,
Dwg fi yn glau i'th fynwes glyd,
Gael prawf o'th gariad cu,
Sydd well na'r gwin i'm henaid gwan;
Am hyn 'rwy'n daer am gael dod dan
Dy dirion aden di.

2 Dy gariad dwys yn f'enaid dod,
Ac ynddo fyth gad i mi fod,
Yn nosio tua'r ne',
Nes gado'n deg yr anial dir,
A glanio o fewn i Salem bur,
O'm gofid, ac o'm gwae. w.

574. *Gorfoledd yn nghariad Duw.*

m. s.—Morganwg, 65. Dyfrdwy, 63.

YN mynwes glyd yr anwyl Oen,
Heb friw na phoen, 'rwy'n llechu;
Ac oddi fewn ei glwyfau cu
Mae f'enaid i'n cartrefu.

2 Nid llygad wèl, na chlust a glyw,
Nac un dyn byw ddychymyg,
Y tawel hedd rydd Duw bob dydd
I'r rhai sydd ddewisedig.

3 Er bod yn hir mewn anial fan,
Yn 'mofyn am orphwysfa,
O'r diwedd des—O! ryfedd fraint!
I'r man mae'r saint yn gwledda.

4 Wrth linyr rhad fe ddaeth i'm rhan
Y lle a'r man hyfryta',
Mewn brasder bro 'mhlith brodyr lu
Sy'n canu Aleluwia.

5 Mi wn, pe cawn dafodau hy'
Angylion fry sy'n canu,
Mi rown y rhai'n i gyd o'r bron
I ganmol graslon Iesu.

6 Mi wn y dwg fi i deyrnas ne',
Ar ben fy mhererindod;
Ac yno byth mewn tawel fan,
Caf eistedd tan ei gysgod.

7 Caf fwyta ffrwythau prenau plan
Ar hyd glan afon bywyd,
Tragwyddol Sabbath gyda'r Oen,
Heb friw, na phoen, na gofid. w.

575. *Profiad o lesgedd.*

m. s.—Dymuniad, 74. Eidduned, Y. 19.

DARFU fy nerth, 'rwy'n llwfrhau,
Yn d' allu mae f' ymddiried;
Nerth mawr difesur, fel y môr,
Genyt sy'n stôr i'r gweinïaid.

2 Ti'm tynaist i o ganol tân,
A mi o'r blaen yn ofni;

Gwna hyny etto'r funyd hon,
Mae f'enaid bron a threngu.

3 Mi bwysaf atat etto'n nes;
Pa les im ddigaloni?
Mae son am danat yn mhob man
Yn codi'r gwan i fyny. w.

576. *Ehediadau yr enaid.*

m. s.—Silesia, 62. Persia, 68.

FFARWEL, mi af yn mlaen i'r wlad
Lle mae fy Nhad yn trigo,
Yn mhlith myrddynau rif y gwllith,
A gwynfyd fyth fai yno.

2 Mi ddringa' i'r lan; yn uchel fry
Mae'r hyn wyf fi'n ei geisio;
Gadawa'r byd o'm hol, heb lai,
Yn wastad mae'n fy rhwystro.

3 B'le trof fy wyneb, Arglwydd cu,
Ond atat ti dy hunan?
Pob peth gweledig, 'thal ef ddim
Ond gwneuthur i mi riddfan.

4 Gad i mi lechu yn dy gôl,
Ac na'd fi'n ol oddi yno,
Ac yn y clwyfau dyfnion wnaed
O fewn dy draed a'th ddwylo.

5 Mae brodyr im ar ben eu taith,
Mewn newydd iaith yn canu;
Pa bleser sy yma i mi mwy?
Dwg fi atynt hwy i fyny. w.

577. *Rhyddid o gaethiwed.*

m. s.—Saxony, 72. Padarn, Y. 23.

YN dy gyfammod, mae'n fy ngho'
Fod myrdd o addewidion,
Rhai yn cyhoeddi llwyr iachad,
Trwy rin dy waed, i'r cleifion.

2 'Rwy'n gwaeddi wrth dy borth yn
Am ddod i mewn i wledda; [ewn
Nid boddllawn wyf i fod tu faes
I gaerau'r ddinas noddfa.

3 Agor y môr, gwna'r ffordd yn rhydd,
I weled dydd y rhyddid,
A chael teyrnasu cyn bo hir
Yn ngwledydd yr addewid.

4 Disgwyl yr wyf, a hyn bob cam,
Fel gwyliwr am y boreu,
I brofi cryfder braich dy ras
I'm tynu 'maes o'm beiau. w.

578. *"Yr ydym ni yn ei garu ef."*

m. s.—Dyfrdwy, 63. Elizabeth, 70.

TRWY ras 'rwyf, Arglwydd, ger dy
Yn rhoi fy nghalon i ti; [fron
Ti'm ceraist i er maint fy mai,
Ni allaf lai na'th garu.

2 Mi haeddais fod yn awr â'm nyth
Yn uffern byth yn poeni;
Wrthf' rwyf wedi trugarhau—
Ni allaf lai na'th garu.

- 3 Caf ddyfod i'r gogoniant maith,
I ben fy nhaith at Iesu;
Caf fyned at y man lle mae—
Ni allaf lai na'i garu.
- 4 I'r Tad, i'r Mab, a'r Ysbryd Glân,
Rhof glod ar dân heb dewi;
Y Tri yn Un, a'r Un yn Dri,
Mae f'enaid yn ei garu. w.

579. *Arweiniad hyd ben y daith.*
M. s.—Dymuniad, 74. Padarn, Y. 23.

- D**UW, cadw f'enaid bach o hyd
Uwch law y byd a'i ddrygau,
Gan lwy'r ddibrisio'i boen a'i wae,
Ei drallod a'i gystuddiau.
- 2 Fel na b'wy'n gwranddo ar ei dwrf,
Ei gynnhwrf a'i ruadaw;
Gan deithio'r llwybr cul bob cam,
A meddwl am fy nghartre';
- 3 Heb gyfeiliorni ar un llaw
Nes myn'd tu draw 'r Iorddonen,
At seintiau flinodd ar y byd,
Sy'n awr i gyd yn llawen;
- 4 Yn gorphwys yn y Ganaan bur,
Preswylfa'r gwir dduwionlon,
Tir yr addewid hyfryd draw,
Gwlad lle nas daw gelynlion.
- 5 Gorphwysfa dawel, deg, ddi-stwr,
Sydd yno i'r gwr lluddedig;
Afonydd gloyw, pur, di-drai,
I ddiodi'r rhai sychedig. w.

580. *Ei lwybrau ydynt heddwch.*
M. s.—Morganwg, 65. Persia, 68.

- DY** lwybrau di ynt hyfryd iawn,
Dy ffyrdd ynt lawn hyfrydwch;
Nag amllder f'd neu win, fy Nuw,
Melusach yw dy heddwch.
- 2 Mae'n traed yn awr ar wddf y ddraig,
Trwy Had y wraig sy'n eiriol;
Awn, gan fod Iesu ar ein rhan,
I'r lan, i'r lan yn wrol.
- 3 Yn mlaen yr awn, trwy gyflawn ffydd,
Tra fyddo'r dydd yn para,
Pob un ag sydd a'i sier sail
Yn haeddiant yr ail Adda. w.

581. *Dedwyddwch y saint.*
M. s.—Dyfroedd Siloah, Y. 17. Baden, 64.

- G**WYN fyd y rhai dilêst eu bai,
Eu pechod a'u hanwreidd,
Gan roi iddynt nerth, er cnawd a byd,
I bara hyd y diwedd.
- 2 Y rhai sy'n cadw'th hedd o hyd,
Er gwaetha'r byd a'i ddrygau,
Gan wyllo beunydd yn ddigoll
Ar gadw'th holl gyfreithiau.
- 3 Pa ddrwg wna'r gelyn i'r rhai hyn
Sy'n rhodio yn dy ddeddfau?

Cyfeillach dawel bur a Duw
Gânt yn mhob rhyw gyflyrau. w.

582. *Cyfaddefiad a deisyfiad
yr edifeiriol.*

M. s.—Eidduned, Y. 19. Capel Cynon, Y. 20.

- N**A thro dy wyneb, Arglwydd glân,
Oddi wrth un truan agwedd,
Y sydd o flaen dy borth yn awr,
Mewn cystudd mawr yn gorwedd.
- 2 Yr wyf yn gorwedd wrth dy ddôr,
Attolwg agor i mi;
Er fod fy muchedd yn ddi-rôl,
Rwy'n edifeiriol, gweli.
- 3 Na alw mo'nof ger dy fron,
I roddi union gyfrif;
Yr wy'n cydnabod, fy Nuw hael,
Y bywyd gwael oedd genyf.
- 4 Felly y deuaif at dy borth,
I ddisgwyl cymmhorth ddigon,
Sef dy drugaredd i lanhau
Fy holl weliau budron.
- 5 Trugaredd, f'Arglwydd, heb ddim
Yw'r cwbl yr wy'n ei geisio; [mwy,
Trugaredd yw fy newis lwydd,
Trugaredd, f'Arglwydd, dyro. E. P.

583. *Ysgrifenu y gyfraith ar y
galon.*

M. s.—Caersalem, Y. 22.

OARGLWYDD! wrthym trugarhâ,
A gwna in gadw'th ddeddfau;
Ac ysgrifena di'r ddeddf hon
Yn eigion ein calonau. E. P.

584. *Gair Duw yn lloches a tharian.*
M. s.—Morganwg, 65. Caersalem, Y. 22.

- FY** lloches glyd, a'm tarian gref,
Yw'r Arglwydd nef a'i gysgod;
Gobeithiaf yn ei air er neb,
Yn ngwyneb pob rhyw drallod.
- 2 Mae'n gysgod rhag y gwynt a'r gwres,
Mae'n lloches rhag y gelyn;
Gobeithiaf yn dy air o hyd,
Yn nghanol byd o ddychryn.
- 3 Dy air sy'n dwyn rhyw newydd da
A lawenhâ y galon,
Fod nerth tragwyddol oddi try
I sathru y gelynlion;
- 4 Fod Brawd a Chyfaill wedi ei gael
I'r tlawd a'r gwael, na chilia;
Yn nyfnder profedigaeth gref
Efe a gydymdeimla;
- 5 Fod modd i'r euog gael rhyddhâd,
A gwir iachâd i'r clwyfus;
Trwy nerth ei air, fe rodia'n llon
Y cloffion a'r anafus.
- 6 Gobeithia f'enaid yn ei air,
Efe a bair orfoledd;

Pob loes a galar, tristwch try
Yn ganu yn y diwedd.

B. J.

585. *Ymbil am gynnalïaeth.*

M. C.—Gwreccsam, 97. Cologne, Y. 28.

Y BAICH sydd arnaf ddydd a nos,
Ac wrthyf sydd ynglŷn,
Sydd ysgafn, er ei bwysau ef,
I' th ysgwydd gref dy hun.

2 Ti ddelaïst holl euogrwydd byd
Crediniol, ar y pren;
Ac yr wyt heddyw'n eiriol dros
Eu beïau uwch y nen.

3 O! cymmer di fy maich a 'mhoen,
A'm hofnau maith i gyd,
A rho i mi heddwch yn dy glwy'
Sydd lawer mwy na'r byd.

4 Fe gwmp fy ofnau i gyd o flaen
Dy gariad glân a'th hedd,
Holl ddychryniadau angeu hyf,
Ac uffern ddu a'r bedd.

5 Mae prawf o'th gariad dwyfol gwir
Fel dïliau pur ei flas,
Fe ddeil, dan demtasiynau, i'r lan
Fy enaid gwan i maes.

6 O! fanna pur o ddwyfol bris,
Anwylaf is y nef,
Gad i'r newynllyd heddyw gael
Ymborthi arno ef.

7 Fe gerdd fy nhraed yn hwylus iawn,
Dof cyn prydawn i'r lan;
Os caf ond bwyta'r gwleddoedd hyn,
Caf ganu yn y man. W.

586. *Serch ar Iesu.*

M. C.—Farrant, 83. Martyrdom, 90.

NI throf fy wyneb byth yn ol
I'mofyn pleser gau;
Ond mi a gerddaf tua'r wlad
Sy á'i phleser yn parhau.

2 Mae holl deganau'r ddaear hon,
Fu gynt yn fawr eu grym,
Yn ngwydd fy Iesu'n gwywo i gyd,
Ac yn dïllanu'n ddim.

3 Y mae aroglau pur ei ras
Fel peraroglau'r nef;
Ac nid oes cymmar is yr haul
Yn unlle iddo ef.

4 Mae'n denu'm serch trwy wyntoedd
Yn gyfan ato'i hun; [oer,
Ac fe ddiffoddodd bob rhyw chwant
At ddaear, ac at ddyn.

5 Fe dorwyd rhyngof fi a'm chwant,
Daeth ar fy mhleser drai;
Ond fy hapusrwydd perffaith yw
Dy garu a'th fwynhau. W.

587. *Chwant am fod gyda Christ.*

M. C.—Bedford, 89. Martyrdom, 90.

UWCH law terfynau maith y sêr,
Mewn hardd baradwys wiw,
Yn mhllith myrddiynau fêl y gwllith,
F'Anwlyd sydd yn byw.

2 Mae seintiau yn diengyd fry,
Yn fyrdiwn o fy mlaen;
A mi, ymddifad, yma'n byw,
Yn nghanol dwr a thân.

3 Mae hiraeth pur yn gweithio trwy
Fy enaid, am fwynhau
Pleserau dwyfol, perffaith, pur,
Sydd fythol yn parhau.

4 Anturiaf yr Iorddonen trwy,
Er cymmaint grym y dŵr,
Ond im gael teimlo fod o'm plaid
Iachusol, ddwyfol Wr.

5 Dan ei adenydd mae fy nerth,
A'i Dduwdod yw fy ngrym;
Heb ei gwmpeni, 'dyw fy nawn,
Na'm rhoddion penaf ddim. W.

588. *"Duw drosom."*

M. C.—St. Mary, 92. Bangor, 94.

O! TYRED, Arglwydd, saf wrth
Yn awr o blaid y gwan: [raid,
Mi soddaf mewn dyfnderoedd du
Oni ddeli di fi i'r lan.

2 Mae nerth dy ras yn llawer mwy
Na'm beïau oll o'r bron;
Dy hyfryd wên sy'n abl lladd
Euogrwydd dan fy mron.

3 Ni all fy meïau, er eu rhif,
A'u cynddeiriogrwydd cas,
Eu sgil, eu dyfais faith, a'u grym,
I faeddu dim o'th ras.

4 Mae ynot foroedd pur dilyth,
Heb ddiffyg byth, na thrai,
O gariad anghymmharol cu,
Fyth fythoedd i barhau.

5 O! tywallt hwn i'm henaid gwan
Sy'n fynych dan ei boen,
Yn methu credu i'r goncwest rad
Yn ngwerthfawr waed yr Oen. W.

589. *Y tlard yn llawn trwy ras.*

M. C.—Cologne, Y. 28. Gwreccsam, 97.

MAE ofnau yn finteioedd llawn,
Rai creulon iawn eu rhyw,
Yn pledio yn fy wyneb gwan
Na feddaf ran yn Nuw.

2 A minnau'n llwfrhau yn lân,
Heb wybod ffordd i droi,
Heb ysbryd geny' i fentro 'mlaen,
Nac ysbryd geny' i ffoi.

3 Chwilio, a manwl chwilio 'rwyf,
Ar aswy ac ar dde,

Ac etto, methu symmud cam
I fyny tua'r ne'.

- 4 O! edrych arnaf, Arglwydd mawr,
Mae bellach yn brydnawn;
O! llanw'r euog tlawd sy heb ddim
O'th nefol ddwyfol ddawn.
- 5 Rho brawf o'r gwin a wasgwyd 'maes
O'r bêr winwydden fry,
Fel gallwyf fyth i lawenhau
Yn dy ogoniant di. w.

590. *Y difyrwch penaf yw heddwch
Duw.*

m. c.—French, 77. Caithness, Y. 25.

- F E flinodd f'enaid bach yn nghri
A dwndwr oer y byd;
Ond mae difyrwch llawer mwy
Gaiff hollol lanw 'mryd.
- 2 Nid yw trysorau'r India bell,
A chyfoeth maith Peru,
Ond rhyw ddisylwedd sorod gwael
I'w pwyso â fy Nuw.
- 3 Mae yn ei heddwch bethau mwy
Nag fedd y byd yn un;
A phrawf o'i gariad ydyw'r fraint
Oruchaf gafodd dyn.
- 4 Fy nymuniadau maith eu rhif,
Pe cawn hwy oll yn un,
Yw cael meddiannu ei nefol hedd,
Anfeidrol, ddwyfol rin.
- 5 Mi ymddigrifwn yn ei ras
Mewn cystudd ac mewn gwae;
A byddwn lawen, doed a ddêl,
Mewn sylwedd sy'n parhau. w.

591. *Disgwyl wrth yr addewid.*

m. c.—Bangor, 94. Culross, Y. 27.

- 'R WY'N disgwyl wrth dy addewid
O'r boreu hyd y nawn; [bur,
Ac os caf brofi'r gloyw ddwr,
Mi fyddaf ddedwydd iawn.
- 2 Ti ddwedaist fod rhinweddau'th waed
Yn fwy na beiau'r byd;
O! rho i mi weled dwyfol glwyf
Yn dofi anfeidrol lid.
- 3 Gad i mi brofi'r heddwch llawn,
Y dŵr rhinweddol, gwiw,
Ag sydd yn tarddu'n loyw ffrwd
O orsedd bur fy Nuw.
- 4 Rho i mi yfed cariad rhad
Mewn dyrys anial dir,
A phrofi rhinwedd dwyfol ddawn
Cysuron gloyw, clir.
- 5 Mi deithia'n ddifyr yn y blaen,
Dros greigydd serth i'r lan;
A dof i olwg Seion bur
Yn gyunnar yn y man. w.

592. *Y serchiadau ar Grist.*

m. c.—Windsor, 95. Culross, Y. 27.

- O! CYMMER fy serchiadau'n glau,
Fy Iesu, bob yr un,
A gwna hwy yn eisteddfa bur,
Sancteiddiaf it dy hun.
- 2 A gwna bob meddwl, a phob chwant,
I dynu fyny fry,
Nas gwthio holl derfysgoedd byd
Fi maes o'th gariad cu.
- 3 Ni wnaed yr enaid hwn erioed
I garu llwch y llawr,
Ond i gael meddu'r fraint a roed
I gadw i f'Arglwydd mawr. w.

593. *Neb ond Iesu.*

m. c.—French, 77. Glasynys, Y. 26.

- F FOED negeseuau gwag y dydd,
Trafferthlion o bob rhyw;
Ac na pharhaed o dan y nef
Ond cariad pur fy Nuw.
- 2 Aed tegwch byd a'i gariad fwrdd,
A'i swynion aed yn ddim;
Ni welaf heddyw is y nef
Ond cariad Iesu o rym.
- 3 Meddiannodd ef â'i ddwyfol ras
Fy holl serchiadau'n un;
Na chaed o fewn i'm hysbryd fod
Neb ond fy Iesu ei hun.
- 4 Iesu sy'n fwy na'r nef ei hun,
Yn fwy na'r ddaear lās;
Ac Iesu'n unig fydd fy oll
Fyth, fyth o hyn i maes.
- 5 Cyflawnder nerth, cyflawnder gras,
Cyflawnder nef y nef,
Uwch deall seraphim a saint,
Sy'n trigo ynddo ef. w.

594. *Ymbil am adferiad o'r
caethiwed.*

m. c.—Bangor, 94. St. Mary, 92.

- T YR'D, Arglwydd, â'th addewid rad,
Pur eiriau'r nef, i ben:
Dyddiau fy rhyddid row'd dan sel
Yn llyfr mawr y nen.
- 2 Mae dyddiau griddfan i mi'n hir-
Caethiwed Babel fawr;
O! na chawn deimlo'r jubil fwyn
Yn agor dorau'r wawr.
- 3 Tybygwn, pe bai'm traed yn rhydd
Maes o'r caethiwed hyn,
Na wnawn ond canu fyth tra fwyf
Am ras Calfaria fryn. w.

595. *Gweddi yn yr anialwch.*

m. c.—Bangor, 94. St. Mary, 92.

- P ERERIN wyf mewn anial dir,
Yn crwydro yma a thraw;

PROFIADAU CREDADYDYN.

- Ac yn rhyw ddisgwyl bob yr awr
Fod tŷ fy Nhad ger llaw.
- 2 Ac mi dybygaf clywaf swm
Nefolaidd rai o'm blaen,
Wedi gorchfygu a myn'd trwy
Dymmhestloedd dŵr a thân.
- 3 Tyr'd, Ysbryd sanctaidd, ledia'r ffordd,
Bydd i mi'n niwl a thân;
Ni cherdda'i'n gywir hanner cam
Oni byddi o fy mlaen.
- 4 Mi ŵyraf weithiau ar y dde,
Ac ar yr aswy law;
Am hyny, arwain, gam a cham,
Fi i'r Baradwys draw.
- 5 Mae hiraeth arnaf am y wlad
Lle mae torfeydd dir'i.
Yn canu'r anthem ddyddiau'u hoes
'Am angeu Calfari. w.

596. *Ymnerthu yn Nuw.*
M. C.—St. Ann, 79. St. George, 81.

- WEL, f'enaidd, gorfoledda mwy,
Tra f'Arglwydd mawr yn Dduw,
Mae'r gair a ddwedo'n llawer mwy
Na phechod o un rhyw.
- 2 Dan bob cystuddiau, fwy na mwy,
Rhuadau cnawd a byd, [glwy'
Mae nerth i'w gael mewn marwol
I'w maeddu oll ynghyd.
- 3 'Does genyf mwy ond Duw yn Dad
Yn erbyn pob rhyw wa;e;
'Does genyf ond ei gariad rhad
Yn sylfaen i barhau. w.

597. *Ymdrech a buddugoliaeth
y Cristion.*

- M. C.—Bangor, 94. Worcester, 96.
- 'RWY'n morio tua chartre'm Nêr,
Rhwyg tonau maith rwy'n byw;
Yn ddyd heb neges dan y sêr
Ond 'mofyn am ei Dduw.
- 2 Mae'r gwyntoedd yn fy nghuro'n ol,
A minnau 'dwyf ond gwan;
O! cymmer, Iesu, fi yn dy gôl,
Yn fuan dwg fi i'r lan.
- 3 Na'd fi ar aswy nac ar dde
I redeg o dy flaen;
Ond dilyn llwybrau Brenin nef,
Trwy ganol dŵr a thân.
- 4 O! gwna i fy nghalon redeg trwy
Oll atat ti dy hun;
Na bo difyrwch genyf mwy
Mewn daear, da, na dyn.
- 5 A phan bo'n curo f'enaidd gwan
Elynyon rif y sêr,
Dyrchafa'm hysbryd llesg i'r lan
I fynwes bur fy Nêr.
- 6 Na bo gwrthwynebiadau'r byd,
Na chroesau o un rhyw,

- I'm hoeri, nac i sugno 'mryd
Un dim oddi wrth fy Nuw.
- 7 Boed dioddefiadau pur y groes
I laesu'm cur a'm gwae;
Griddfanau dyfnion angeu loes
I'm rhoddi i lawenhau;
- 8 Marwolaeth fy Ngwaredwr mawr
Yn fywyd pur i mi,
Fel gallwyf roddi'm holl i lawr
Yn gof am Galfari. w.

598. *Ymnerthu yn Nuw yn y
brofedigaeth.*

M. C.—Bedford, 89. Gloucester, 76.

- YN nyfnder profedigaeth ddu,
Dos d'hunan o fy mlaen;
Ond i mi gael bod gyda thi,
Nid ofnaf ddŵr na thân.
- 2 At wedd dy wyneb nid yw ddim
Trysorau maith y llawr;
Mae hanner gair o'th enau'n fwy
Ei rym nag uffern fawr.
- 3 Mae angeu, a'r bedd, ac uffern ddu,
Yn hongian wrth dy groes;
Mil o elynion goncraist ti
Trwy ddioddef angeu loes.
- 4 Dy allu yw fy nerth a'm grym,
Yn d'allu byddaf byw; [ddim
'Rwy'n wan, 'rwy'n llesg, ni allaf
Un funyd heb fy Nuw. w.

599. *Cyflawnder trugaredd.*

M. C.—French, 77. Martyrdom, 90.

- GWELL yw'th drugaredd a dy hedd
Na'r byd, na'r bywyd chwaith;
Ac nid oes angel gyfri' eu gwerth
I dragwyddoldeb maith.
- 2 Ac mae pob peth yn eiddo im,
Heb eisieu, ac heb drai;
Ac nid oes diffyg ddaw i'r lle
Y ceffir dy fwynhau.
- 3 Mae pob dymuniad, a phob chwant,
Fyth yno'n eithaf llawn;
A thystio'r wyf nad oes ond Duw
A'm gwna yn ddedwydd iawn.
- 4 Doed y tymmhestloedd penaf ddêl,
Digonol gallu'r nef:
A rhued moroedd dros y tir,
Anfeidrol yw Efe.
- 5 Mi waeddaf yn y storom fawr,
Dan donau fwy na rhi';
Ac fe esgyna'm drylliog lef
I entrych nefoedd fry. w.

600. *Dedwyddwch yn Nghrist.*

M. C.—Martyrdom, 90. Abbey, 87.

- EFE yw ffynnon fawr pob dawn,
Gwraidd holl ogoniant dyn;

PROFIADAU CREDADYN.

- A rhyw drysorau fel y môr
A guddiwyd ynddo'i hun.
- 2 'Rwyf yn hiraethu am gael prawf
O'r maith bleserau sy
Yn cael eu hyfed, heb ddim trai,
Gan yr angylion fry.
- 3 Mae 'nymuniadau'n hedeg fry,
Uwch creadigol fyd,
Ac yn diystyru'r ddaear hon,
A'i da o'r bron i gyd.
- 4 Fe'm ganwyd i lawenydd uwch
Nag sy 'mhleserau'r llawr,
I gariad dwyfol, gwleddoedd pur
Angylion nefoedd fawr.
- 5 O! pa'm nas caf fi ddechreu'n awr
Fy nefoedd yn y byd,
A threulio 'mywyd mewn mwynhad
O'th gariad gwerthfawr drud? w.

601. *Cyfoeth yn Nuw.*

m. c.—French, 77. Christchurch, 85.

- NID yw'r blinderau yma fu,
Neu y blinderau ddaw,
Ddim i'w cymmharu â gwobr gras
Gaf feddu maes o law.
- 2 Edrychaf ar y gwynfyd drud,
Pleserau'r byd a ddaw,
Ac mi ddibrisia'r cystudd fu,
A'r cystudd sy ger llaw.
- 3 Ni phery'r byd, a'i rwyseg, a'i rod,
A'i ofid o bob rhyw,
Ond megys munyd, at y wledd,
Tragwyddol hedd fy Nuw.
- 4 Difyrw wnaif fy oes yn llwyr
Mewn myfyrdodau maith
Ar bur bleserau Seion wen,
Sy draw yn mhen fy nhaith.
- 5 A phe bai'n gorwedd yn y bedd
Gyfeillion goreu'r llawr,
Nid wyf amddifad tra fo byw
Fy unig Arglwydd mawr.
- 6 Mae ef ei hun yn llawer mwy
Na'r cwbl yma'n un;
'Rwyf yn gyfoethog uwch pob rhif
Heb ddim ond ef ei hun. w.

602. *Cariad at Grist.*

m. c.—Bangor, 94. Martyrs, 93.

- 'RWY'n edrych, dros y bryniau
Am danat bob yr awr; [pell,
Tyr'd, fy Anwylyd, mae'n hwyrhau,
A'm haul bron myn'd i lawr.
- 2 Trodd fy nghariadau oll i gyd
'Nawr yn anffyddlon im;
Ond yr wyf finnau'n hyfryd glaf
O gariad mwy ei rym.
- 3 Tyn fy serchiadau'n gryno iawn
Oddi wrth wrthddrychau gau,

At yr un gwrthddrych ag sydd fyth
Yn ffyddlon yn parhau.

- 4 'Does gyflwr dan yr awyr las
'Rwyf ynddo'n chwennych byw;
Ond fy hyfrydwch fyth gaiiff fod
O fewn cynteddau'm Duw. w.

603. *Pob peth yn ddim yn ymyl Crist.*

m. c.—Ballerma, 91. St. Leonard, 7. 24.

PAN byddo f'Arglwydd i mi'n rhoi
Ond golwg ar ei wedd,
Mae'r oll a welir dan yr haul
Yn ddiddim wrth ei hedd.

- 2 Mae ardderchowgrwydd, rhwysg, a
Y ddaear fawr i gyd, [grym,
Wrth deimlo'r gronyn lleia' o'th hedd,
Oll yn diflanu 'nghyd.
- 3 Mi rof f'ymddiried ynddo ef,
Mae'n noddfa lawn i'r gwan;
Ac er y curo sy arna'i lawr,
Fe god fy mhen i'r lan. w.

604. *Teithio trwy nerth y groes.*

m. c.—Martyrdom, 90. Ballerma, 91.

AC er fod draw afonydd mawr—
Holl ofnau angeu loes,
Af trwyddynt, er eu grym a'u maint,
Dan gysgod gwaed y groes.

- 2 Mi glywaf lais merthyron lu,
A seintiau, yn y blaen,
'Nawr wedi cyrhaedd pen y daith,
Er gwaethaf d'or a than.
- 3 Fy enaid, diangc tua'r lan,
Nac ofna'r drygau hyn,
A chadw d'olwg yn y blaen
Yn union at y bryn.
- 4 Edrychaf ar y croesbren trwm
Fu ar ei ysgwydd ef,
A'r goron ddrain fu ar ei ben,
Pan brynodd i mi'r nef,
- 5 Mae'n eiriol fry o flaen y faingc,
Yn cosio'i boen a'i waed;
Ac wedi gwneyd tragwyddol hedd
'Nawr rhyngof fi a'm Tad. w.

605. *Yr aflan yn anturio at yr orsedd.*

m. c.—Gloucester, 76. St. Stephan, 78.

ER maint fy llygredd o bob rhyw,
Er cymmaint yw eu rhif,
Ac er fy nwydau cyndyn, chwith,
Sy'n para fyth yn gryf;

- 2 Af at yr orsedd fel yr wyf—
Anfeidrol orsedd gras,
Datguddiaf yno 'nghlwyfau maith,
A'm holl archollion cas.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 Mi welaf lu anfeidrol wyn,
Yn aml fel y sêr,
A fu fel finnau'n aflan oll,
Yn bur yn nghwmni'm Nêr.
- 4 Wel, finnau'r eiddil, gwana'i lun,
Heb ddim ond ffaidd friw,
Anturiaf at drysorau'r nef—
Cyflawnder pur fy Nuw. W.

606. "Na wrthod fi."

M. C.—Windsor, 95. Worcester, 96.

- A T un a wrendy weddi'r gwan
'Rwyf yn dyrchafu 'nghri;
Yn mhob cyfyngder, ing, a phoen,
O Dduw! na wrthod fi.
- 2 Er mor annheilwng o fwynhau
Dy bresennoldeb di,
A haeddu 'mwrw o ger dy fron,
O Dduw! na wrthod fi.
- 3 Pan fo'm cydnabod is y nen
Yn cefnu arna'i 'n rhi',
A châr a chyfaill yn pellhau,
O Dduw! na wrthod fi.
- 4 Er bod yn euog o dristau
Dy Ysbryd sanctaidd di,
A themtio dy amynedd mawr,
O Dduw! na wrthod fi.
- 5 Er mwyn dy grôg a'th angeu drud
Ar fynydd Calfari,
A'th ddwys eiriolaeth yn y nef,
O Dduw! na wrthod fi.
- 6 Pan yn wynebu ymchwydd yr
Iorddonen ddofn ei lli',
A theithio'n unig drwy y glyn,
O Dduw! na wrthod fi.
- 7 A phan y deui yr ail waith,
Mewn mawredd, parch, a bri,
I farnu'r byw a'r marw 'nghyd,
O Dduw! na wrthod fi. E. E.

607. "Fy Nhad sydd wrth y Uyw."

M. C.—French, 77. Ballerma, 91.

- A R fôr tymmhestlog teithio 'rwyf
I fyd sydd well i fyw,
Gan wenu ar ei 'stormydd oll—
Fy Nhad sydd wrth y llyw.
- 2 Drwy leoedd geirwon, enbyd iawn,
A rhwystrau o bob rhyw,
Y'm dygwylid eisoes ar fy nhaith—
Fy Nhad sydd wrth y llyw.
- 3 Er cael fy nhaflu o don i don,
Nes ofni bron cael byw,
Diangol ydwyf hyd yn hyn—
Fy Nhad sydd wrth y llyw.
- 4 Ac os oes stormydd mwy yn ol,
Yn nghadw gan fy Nuw,
Wynebaf arnynt oll yn hyf—
Fy Nhad sydd wrth y llyw.

- 5 A phan bo'u hymchwydd yn cryfhau,
Fy angor sier yw,
Y dof yn ddiogel trwyddynt oll—
Fy Nhad sydd wrth y llyw.
- 6 I mewn i'r porthladd tawel, clyd,
O swm y storm, a'i chlyw,
Y caf fynediad llon ryw ddydd—
Fy Nhad sydd wrth y llyw. E. E.

608. Gorchestion ffydd.

M. C.—Exeter, 88. Caithness, Y. 25.

- T R W Y ffydd eheda gweddi'r gwael,
Ac yntau gyda hi,
Tyr ei gadwynau'n chwilfriw mân
Yn ngolwg Calfari.
- 2 O'r dyfnder esgyn gweddi'r ffydd,
O eigion moroedd mawr;
Ac o gyfammod Duw, a'i wedd,
Mae'n tynu hedd i lawr.
- 3 Trwy ffydd mae'n cadw 'nghanol tân,
Er nerth ei anian ef;
Yn nghanol llewod, byw mae ffydd,
A'i golwg tua'r nef.
- 4 Saif ffydd, trwy iachawdwriaeth Iôr,
Er gweled môr yn cau;
A ffydd, a'i gwialen, gair y llŵ,
A rwyga hwnw'n ddau.
- 5 Pe ai'r mynyddoedd oll i'r môr,
Yr Arglwydd Iôr yw rhan
Pob perchen ffydd, ac ato rhed
Am nodded yn mhob man.
- 6 I'r lan, o'r dyfnder du, a'r don,
Daw etifeddion ffydd,
A'u cân yn un, er chwerw loes,
Am angeu'r groes ryw ddydd. E. J.

609. Cynnalïaeth ar y daith.

M. C.—Caithness, Y. 25. St. Stephen, 78.

- Y N mlaen mi deithiaf tua'r wlad
Ges mewn addewid draw;
Ennilodd Iesu im ryddhâd,
Fy iachawdwriaeth ddaw.
- 2 Er i mi gwrdd â lluoedd maith—
Gelynon mawr eu grym;
O ddydd i ddydd, tra ar fy nhaith,
Fy Nuw rydd gymmhorth im.
- 3 Os erwydrais fel afradlon ddyd,
Yn mhell o dŷ fy Nhad;
Ddoe, heddyw, byth, mae Duw yr un;
Parhâ ei gariad rhad.
- 4 Os llaesu'n awr y mae fy hedd,
Wrth gofio angeu ddydd;
Fel Dafydd, cyn fy myn'd i'r bedd,
Caf deimlo gallu ffydd.
- 5 Fy anwyl Grist i'm breichiau caf,
Ac yn ei haeddiant ef,
Mewn heddwch, fel Simeon, af
Yn rhwydd o'r byd i'r nef. P. W.

610. *Yr afael sicraf fry.*
M. C.—French, 77. Ballerma, 91.

DYWEDWYD ganwaith na chawn
fyw,

Gan anghrediniaeth hy';
Ond ymddiriedaf yn fy Nuw,
Mae'r afael sicraf fry.

2 Cyfammod Duw, a'i arfaeth gref,
Yn gadarn sydd o'm tu;
Anghyfnewidiol ydyw ef;
Mae'r afael sicraf fry.

3 Er beiau mawrion, rif y dail,
A grym euogrwydd du,
Iawn ac eiriolaeth Crist yw'm sail;
Mae'r afael sicraf fry.

4 Rhagluniaeth fawr y nef o'm plaid,
Ei holl olwynion try;
Agorai'r môr, pe byddai raid;
Mae'r afael sicraf fry.

5 Caf floeddio congwest yn y man,
Pob gelyn draw a ffy;
Can's er nad ydyw fy ond gwan,
Mae'r afael sicraf fry. P. J.

611. *Disgwyl wrth yr Arglwydd.*
M. C.—St. Stephan, 78. Gloucester, 76.

MAE addewidion, melus wledd,
Yn gyflawn ac yn rhad,
Yn y cyfammod pur o hedd,
Tragwyddol ei barhâd.

2 'Rwyf finnau yn dymuno dod
I'r wledd ddanteithiol fras
Ac felly mi gaf seinio clod
Am ryfedd rym ei ras.

3 O! rhwyma fi wrth byst dy byrth,
I aros tra fwyf byw,
I edrych ar dy wedd a'th wyrth,
A'th foli di, fy Nuw.

4 Tydi fo'm cymmorthor parod iawn,
I'm cynnal ar fy nhaith;
A thi dy hun fo'm trysor llawn
I dragwyddoldeb maith. T. J.

612. *Profiadau cymmysg.*
M. C. D.—Aeron, Y. 29.

GALARU'r wyf mewn dyffryn du,
Wrth deithio i dŷ fy Nhad;
Ar ben y bryniau'n llawenhau

Wrth weled cyrau'r wlad;
'Rwy'n ddu fy liw, a'm gwisg yn wen;
'Rwy'n llawn ac yn brudd;
'Rwy'n agos iawn, ac etto 'mhell;
'Rwy'n waeth, 'rwy'n well, bob
dydd. AN.

613. *Chwant i'm dattod.*

2. 8.—Potsdam, 104. Aberdeen, 103.

DRAW'r wlad, [ryddhâd
Lle'r wyf yn disgwyl llwyr

O law'm gelynon mawr eu brad,
Trwy rinwedd gwaed fy Iesug wiiw;
'Does gelyn mwy a ddaw i'r lan
I'r hyfryd fan ar fyr caf fyw.

2 Y llen [wen,
Sydd rhyngwyf 'nawr a'r nefoedd
A rwyga Duw o'r ddae'r i'r nen;
I'r wlad uwch ben fe'm harwain ef;
A dringo i'm gorphwysta gaf,
Sy'n mynwes Naf o fewn i'r nef.

3 A byw
Ga'i'n dawel fry heb boen na briw,
A'm cynnhes nyth yn nghôl fy Nuw,
Lle mae pob rhyw ôddidantwch
llawn; [nghnawd,
Yn rhydd i'r llwch mi rown fy
Fyn'd at fy Mrawd yn awr, pe cawn.

4 Mor fawr
Yw'r syched sy ar f'enaid 'nawr,
Am wel'd dy wedd, O! hyfryd wawr—
Boreuddydd tragwyddoldeb pur;
Ymado'n rhwydd â châr a ffrynd
A wnawn, gael myn'd i'r nefol dir.

5 Bob pryd,
Ffarwel i ti, ddaearol fyd,
'Does yma i'w gael ond gwae i gyd:
Mae'm trysor drud mewn uinas draw,
Mae 'nghalon eisoes gyda'm Brawd,
Lle bydd fy nghnawd i maes o law.
W.

614. *Iachawdwriaeth trwy yr*
Aberth.

2. 8.—Bethesda, 105. Dorcas, 107.

YN rhad [iachâd,
'Rwy'n disgwyl rywbyrd cael
Er mwyn yr Aberth mawr a gaed;
Dyrchafu'r gwae a fydd fy ngwaith,
I oesoedd dirifedi'r gwllith,
Os dof fi byth i ben fy nhaith.

2 Yr Oen
Aeth dan fy mhenyd a'm poen,
Ni thawaf byth am dano a sôn;
Ei gariad tirion fydd fy nghân
Am achub un mor wael ei lun,
A'm tynuei hun o'r gynneu dân. AN.

615. *Gras yr Iesu, a thrueni*
pechadur.

7.6.D.—Pwllheli, 114. Caerllyngod, 117.

ANGYLION doent yn gysson,
Rifedi gwllith y wawr,
Rhoent eu coronau euraidd
O flaen y saingc i lawr,
Chwareuent eu telynau
Ynghyd a'r saint yn un;
Fyth, fyth ni chasant ddigon
Am Dduwdod yn y dyn.

2 Ni fuasai genyf obaith
Am ddim ond fflamau syth,

PROFIADAU CREDADYN.

Y pryf nad yw yn marw,
A'r t'wyllwch dudew byth,
Oni buasai i'r hwn a hoeliwyd
Ar fynydd Calfari,
O ryw anfeidrol gariad,
I gofio am danaf fi.

3 'Rwy'n edrych arnaf f'hunan
A rhyw gasineb mawr;
Mwy diddim, mwy disylwedd,
Na phryfed mân y llawr;
'Does ond yr aberth hwnw
Wnaed ar Galfaria fryn,
A'm crea oll yn newydd,
A'm golcha oll yn wyn.

4 Ti, Farnwr byw a meirw,
Sydd ág allweddau'r bedd,
Terfynau eitha'r ddaear
Sy'n disgwyl am dy hedd;
'Dyw gras i ti ond gronyn,
Mae gras ar hyn o bryd
Ryw filoedd maith o weithiau
I mi yn well na'r byd.

5 O flaen y fainge rhaid sefyll,
Iê, sefyll cyn bo hir;
Nid oes a'm nertha yno
Ond dy gyfiawnder pur:
Myfi anturia'n eon
Trwy ddyfroedd a thrwy dân
Heb oleu ac heb lewyrch,
Ond dy gyfiawnder glân.

W.

616. *Cyfranogiad o rinwedd y gwaed.*

7.6.D.—Caerllyngod, 117. Abertawe, Y.39.

O! YSBRYD pur nefolaidd,
Cyn 'relwyf lawr i'r bedd,
Trwy ryw athrawiaeth hyfryd,
Gâd i mi brofi'th hedd:
Maddeuant! O maddeuant!
Maddeuant cyfan, rhad,
Yw'r cyntaf peth wy'n geisio
Yr awrhon yn y gwaed.

2 O haeddiant annerfynol,
A gras o nefol ryw,
Rhaid i mi gael, a wnelo
Fy heddwch llawn â Duw:
'Dyw gwaith, a dyledsgydau,
Ganmolir trwy'r holl fyd,
Yn abl i faddeu pechod,
Pe byddent fyrdd ynghyd.

3 Mae ynddo nerth diderfyn,
Doethineb maith yn rhad;
Deng miliwn o rinweddau,
A rhagor, yn ei waed:
Mae ynddo at bob angen
Sydd ar bechadur gwan,
Dan filoedd o ammheuon,
I godi ei ben i'r lan.

4 O! cred, O! cred, cei gymmhorth
I dynu'r llygad de;

O! cred, O! cred, cei allu
I dori'r fraich o'i lle:
Trwy gredu, ti orchtygi
Elynion rif y gwllth;
Cred yn yr Oen yn unig,
A'th wna yn hapus byth. W.—TH.

617. *Gweddï am gymmhorth mewn gwendid.*

7.6.D.—Pwllheli, 114. Caerllyngod, 117.

O! TYRED, Iôr tragwyddol,
Mae ynot ti dy hun
Fwy moroedd o drugaredd
Nag a feddyliodd dyn:
Os deui at bechadur,
A'i godi ef i'r lan,
Ei galon gaiff, a'i dafod,
Dy ganmol yn y man.

2 Gwaredu'r saint rhag uffern
A phechod drwg ei ryw,
O safn y bedd, ac angeu,
A'u dwyn i fynwes Duw;
Eu harwain dros fynyddau,
A thrwy yr anial chwith,
A grea nef y nefoedd
Yn gân heb ddiwedd byth.

W.—TH.

618. *Dirmyg Crist.*

7.6.D.—Manheim, 111.

DA yw y groes, y gw'radwydd,
Y gwawd, a'r erlid trist,
Y dirmyg a'r cystuddiau,
Sydd gyda Iesu Grist;
Can's yn ei groes mae coron,
Ac yn ei wawd mae bri,
A phleser yn ei gariad
Sydd fwy na'n daear ni.

W.—G. D. C.

619. *Pwysu ar Grist.*

7.6.D.—Bremen, 112. Ramah, 108.

WEL, pwysaf arnat, Arglwydd,
Tra yma byddwyf byw;
Dy angeu sydd yn deilwng,
Ti wyt anfeidrol Dduw:
O! ateb dros fy meiau,
A chliria fi â'th waed,
Yn ngwydd yr holl angylion,
Yn awr ger bron fy Nhad.

2 Ni edrychaf ar ddim arall
Yn unig ond tydi,
Dan hoelion dur yn griddfan
Ar fynydd Calfari;
Fy lloches rhag euogrwydd,
Tra ar y ddaear hon,
Fydd ol yr hoelion geirwon,
A chlwyf y wayffon.

3 Yn awr 'rwy'n gorfoleddu,
Can's gosod wnes y sail
Ar gadarn Graig yr oesoedd,
Sef haeddiant Adda'r ail;

Dim arall dan y nefoedd
All roddi i mi hedd,
A thawel orfoleddu
Yn wyneb angeu a'r bedd.

4 Mi rof fy nwyllaw bellach
Ar ben yr aberth mawr;
Mi rifaf yno'n gryno
Fy holl bechodau i lawr;
Fe'u rhof yn bwn i orphwys
Ar ysgwydd Brenin nen;
Fe'i gwela'n crymu danynt
Wrth farw ar y pren.

6 Duw, rho i mi ffydd i edrych,
Yn mhob caethiwed du,
A phechod arna'i'n gwasgu,
Ar fryniau Calfari:
Gwna i fy nghalon deimlo
Dy anghymmharol loes;
A'm lloches gynnes, dawel,
Fo'n wastad dan y groes.

W.—G. D. C.

620. *Sylfaen safadwy:*

7. 6. D.—Manheim, 111.

A M graig i adeiladu,
Fy enaid, chwilia'n ddwys;
Y sylfaen fawr safadwy
I roddi arni'th bwys:
Bydd melus yn yr afon
Gael Craig a'm deil i'r lan,
Pan fyddo pob rhyw stormydd
Yn curo ar f'enaid gwan.

G.

621. *Ymbil am faddeuant.*

7. 6. D.—Llydaw, 115. Talybont, Y. 40.

PECHADUR wyf, O Arglwydd!
Yn curo wrth dy ddôr;
Erioed mae dy drugaredd
Ddiddiwedd yn ystôr:
Er i ti faddeu beiau
Rifedi'r tywod mân,
Gwn fod dy rad drugaredd
Lawn gymmaint ag o'r blaen.

2 Dy hen addewid rasol
A gadwodd rif y gwllith
O ddynion wedi eu colli
A gân am dani byth;
Er cael eu mynych glwyfo
Gan bechod is y nen,
Iacheir eu mawrion glwyfau
A dail y bywiol bren.

3 Gwasgara'r tew gymylau
Oddi yma i dŷ fy Nhad;
Dadguddia i mi beunydd
Yr iachawdwriaeth rad;
A dywed air dy hunan
Wrth f'enaid clwyfus, trist,
Dy fod yn maddeu meiau
Yn haeddiant Iesu Grist.

M. B.

622. *Y Publican edifeiriol.*

7. 6. D.—Talybont, Y. 40. Jabez, 116.

O 'TH flaen, O Dduw! 'rwy'n dyfod.
Gan sefyll o hir bell;
Pechadur yw fy enw—
Ni feddaf enw gwell;
Trugaredd wyf yn geisio,
A cheisio etto wnaif;
Trugaredd i mi dyro,
'Rwy'n marw oni chaf.

2 Pechadur wyf, mi welaf,
O Dduw! nad allaf ddim; [euog.
'Rwy'n dlawd, 'rwy'n frwnt, 'rwy'n
O! bydd drugarog im;
'Rwy'n addef nad oes genyf,
Trwy 'mywyd hyd fy medd,
O hyd ond gwaeddi—"Pechais!
Nid wyf yn haeddu hedd."

3 Mi glywais gynt fod Iesu,
A'i fod ef felly'n awr,
Yn derbyn publicanod
A phechaduriaid mawr;
O! derbyn, Arglwydd—derbyn
Fi hefyd gyda hwy,
A maddeu f' holl anwiredd,
Heb gosio'm camwedd mwy. T. W.

623. *Dedwydd fuddugoliaeth
yn y diwedd.*

7. 6. D.—Manheim, 111. Syria, Y. 38.

OS dof fi trwy'r anialwch,
Rhyfeddaf fyth dy ras,
A'm henaid i lonyddwch
'R ol ganwaith gollir maes,
A'r maglau wedi eu tori,
A'm traed yn gwbl rydd;
Os gwelir fi fel hyn,
Tragwyddol foli a fydd.

2 Os gwelir fi, bechadur,
Ryw ddydd ar ben fy nhaith,
Rhyfeddol fydd yr canu,
A newydd fydd yr iaith;
Yn seinio "Buddugoliaeth,"
Am iachawdwriaeth lawn,
Heb ofni colli'r frwydr,
Na boreu na phrydnawn. A.N.

624. *Diangfa i'r bywyd.*

7.6.D.—Meirionydd, 109. Tallyllyn, Y. 37.

CES ddŵr o'r graig i yfed,
I dori'm syched mawr;
Ces beunydd fara i'w fwyta,
O'r nef y daeth i lawr;
Ces delyn tu yma i angeu,
Fy holl gystuddiau fiodd,
I ganu i'r Oen fu farw,
Mae'n Briod wrth fy modd.

2 Mi gysgaf hŷn yn esmwyth
Ar fyr yn llwch y lawr,

PROFIADAU CREDADYN.

Yn holliaeth, wedi gorphen
Milwriaeth f' Arglwydd mawr;
Heb elyn i fy mlino
I dragwyddoldeb maith;
Caf fuddugoliaeth hollol
Yn lân ar ben fy nhaith. M. B.

625. *Pwyso ar drugaredd.*

7. 6. D.—Talybont, Y. 40.

ATTOLWG, Arglwydd, gwranddo,
'Rwy'n curo wrth dy ddôr,
Gan deimlo 'maich yn drymach
Na thywod mân y môr:
Er cymmaint yw fy llygredd,
Mwy yw'th drugaredd di;
O! crea anian fywiol,
Anfarwol, ynof fi. RT. W.

626. *Gras, y trysor goreu.*

M. B.—Ridge, Y. 41. Ipswich, 122.

- P**OB pleser is y rhod
A dderfydd maes o law;
Ar bleser uwch y mae fy nôd,
Yn nhir y bywyd draw.
- 2 Pe meddwn aur Peru,
A pherlau'r India bell,
Mae gronyn bach o ras fy Nuw
Yn drysor canmil gwell.
- 3 Gwell na phleserau'r byd
Un funyd o'th fwynhau;
Gwedd Iesu hardd rydd i mi o hyd
Wir fywyd i barhau.
- 4 Dymunwn ado'n lân
Holl wâg deganau'r llawr,
A phenderfynu myn'd yn mlaen
Ar oi fy Mhrynwr mawr. W. L.

627. *Y daith o'r Aipht.*

M. B. D.—Aberdar, A. 17. Pererin, Y. 44.

- O** ARLWYDD! awdwr hedd,
Tra rhyfedd yw dy ras;
Ti'm tynaist i, fel yn dy law,
O'r dywyll Aipht i maes:
Dy wialen di, a'th ffon,
Rydd im gysuron rhad;
Dy rasol hedd, fy Iesu hael,
Yw'm gwledd mewn anial wlad.
- 2 Pan oedd fy ngobaith gwan
Yn llesg wrth lan y môr,
Heb genyf ffydd, na nerth i ffoi,
Yn ebrwydd doi fy Iôr
I'm tywys ar fy nhaith,
Tua'm hetiffeddiath rad:
Dy rasol hedd, &c.
- 3 Tramwyaist o fy mlaen
Trwy dироedd Basan draw;
Rhoddaist y llu, er maint eu lliid,
A'u bro i gyd mewn braw:
Gelynnion, yn mhob man,
A gwmpant dan fy nhraed:
Dy rasol hedd, &c.

- 4 Gwell wyt i'm henaid gwan
Na tharian, yn ddigel;
Ar fy ngelynnion caed y dydd,
D' addewid sydd dan sêl;
Can's ffyddlon wyt erioed,
Mewn ammod o barhâd:
Dy rasol hedd, fy Iesu hael,
Yw'm gwledd mewn anial wlad. W.

628. *Cymmhorth o Dduw.*

M. B. D.—St. Barnabas, 129.

RHOF arno ef fy mhws,
Er maint y cyfrwys lu;
Fel un cystuddiol, rhoddaff floedd
I enrych nefoedd fry;
Mi goda'm dwylo i'r lan—
Lluddedig, gwan, a gwyw,
Ac ni wan gredaf gario'r dydd,
Fy nghymmhorth fydd fy Nuw. W.

629. *Mawl am brofiad o fendithion iachawdwriaeth.*

M. B. D.—Eden, 45. Aberdar, A. 17.

- B**ENDIGAID fyddo'r awr
Y clywais ddwyfol lef,
O'r anial fyd, i'm galw i maes
Tua hyfryd deyrnas nef;
Fe gododd seren ddydd,
A'i goleu sydd yn rhoi
Cymylau t'wyllaf, tewaf, llawn,
Yn fuan iawn i ffoi.
- 2 Ces brofi dwyfol hedd
Gyda gorfoledd mawr;
'Rwy'n cofio'r effaith—cofio'r pryd,
Yn hyfryd hyd yn awr,
Pan gefais wir ryddhâd,
Trwy werthfawr waed fy Nuw;
Ei gariad oedd yn felus braf,
Fe'i caraf tra bwyf byw,
- 3 A thyma'r cyntaf bryd
Yr aeth y byd yn ddim,
Y colodd hithau, uffern fawr,
(O! hyfryd awr!) ei grym;
Fy enaid aeth yn rhydd,
Pan ddaeth y dydd i ben;
Ni all cadwynau ddala awr
Dros arfaeth fawr y nen.
- 4 Dangoswyd im pryd hyn
Y baradwysaidd wlad,
A'r holl bleserau hyfryd sy
O fewn i dŷ fy Nhad;
Y manna nefol, cudd,
Sy i'w gael, yn rhydd heb drai,
Dros dragwyddoldeb yn y nef
I'r dewisedig rai.
- 5 'Roedd pob gwageddol flys
A gefais is y nef
Yn toddi, ac yn myn'd yn ddim,
Yn nerym ei gariad ef;
Fe ddarfu pob rhyw flas
Ar bleser cas ei ryw,

PROFIADAU CREDADYN.

Pan gefais yfed dyfroedd clir
O ffynnon bur fy Nuw. W.

630. *Hyder yn Nuw.*

M. B. D.—Pererin, Y. 44. Aberdar, A. 17.

WEL, f'enaid, dos yn mlaen,
'Dyw'r bryniau sydd ger llaw
Un gronyn uwch, un gronyn mwy,
Na hwy a gwrddaist draw:
Dy anghrediniaeth gaeth,
A'th ofnau maith eu rhi',
Sy'n peri it feddwl rhwystrau ddaw
Yn fwy na rhwystrau fu.

- 2 'Run nerth sydd yn fy Nuw,
A'r un yw geiriau'r nef,
'Run gras, a'r un y ffyddlondeb sy
'N cartrefu ynddo ef:
Fy ngwendid o bob math,
A'm llygredigaeth cry',
Ddiffoddant, er eu natur gas,
Hyd fyth mo'r gras sydd fry.
- 3 Mi welaf fyrdd dan sel,
Fu'n ofni fel fy hun,
'Nawr wedi dringo'r creigiau serth,
I gyd trwy nerth yr un;
Yn canu'r ochor draw,
Heb arnynt fraw na phoen,
Caniadau hyfryd Calfari,
Dioddefaint addfwyn Oen. W.

631. *Haeddiant y groes yn fwy na
grym euogrwydd.*

M. B. D.—St. Barnabas, 129. Pererin, Y. 44.

TI, Iesu, Frenin nef,
F'Anwlyd, a fy Nuw
Yn eithaf pell o dŷ fy Nhad,
Mewn anial wlad, 'rwy'n byw;
Mewn ofnau 'rwyf, a braw,
Bob llaw gelyniion sydd;
O! addfwyn Iesu, saf o'm rhan,
A thyn y gwan yn rhydd.

- 2 Mae Satan ar fy ne'
Yn pledio grym fy chwant;
Ac mae euogrwydd, gwmwl du,
Yn cadw'r goleu i bant;
Mae pechod gyda'r rhai'n
A'i uffernol sain mor gry',
'Rwyf finnau'n diangc, rhag fy nal,
I fynydd Calfari.
- 3 Ac yno, dan y groes,
Mi glywaf gryfach llef,
Mi glywaf ocheneidiau gwir,
Griddfanau pur y nef;
Ac yno gwnaf fy nyth,
Yn mhlith rhai dua'u rhyw!
Mi ddaif fy euogrwydd du
Yn hollol i fy Nuw.
- 4 Mae rhinwedd yn dy waed
I faddeu beiau mwy
Nag y gall angel fyth, na dyn,
I rifo mo honynt hwy:

Mae ffynnon ar y bryn
A ylch yn wyn a glân,
Bechodau o'r ffieiddia 'rïoed,
Rifedi'r tywod mân.

- 5 'Does diwedd fyth, na thrai,
Ar gariad angeu loes,
Uwch pris o'r gwerthfawrocaf gaed
Yw haeddiant gwaed y groes:
Fe gana'r Negro du,
Fe gana'r Indiad draw,
Fe faddeu i'r arian oes y sydd,
Fe faddeu i'r oes a ddaw. W.

632. *Anfarwol fywyd lle bo Duw.*

M. B. D.—Pererin, Y. 44. Eden, Y. 45.

MEWN anial dyrys le,
Heb gwmni neb rhyw ddyd,
Y gallwn, ond cael cwmni Duw,
Yn dawel fyw fy hun:

- Fe leinw oll yn lân,
Tu fewn, ac o'r tu faes;
Nid yw'r creadur, er ei rym,
Yn helpu dim o'i ras.
- 2 Mae tywyll anial nos,
Peryglon o bob rhyw,
Holl ofnau'r bedd, pob meddwl gwan,
Yn ffoi o'r fan bo'm Duw:
Ond tegwech dwyfol clir,
A chariad pur a hedd,
Gaiff fod yn wleddoedd pur didrai
I'r rhai sy'n gwel'd ei wedd.
- 3 Y fan bost ti, fy Nuw,
Anfarwol fywyd sy,
Yn tarddu, megys dwr o'r graig,
I'r lan i'r nesoedd fry:
Rhyw wawr ddisgleirwen sydd
Yn tywynu o hono ef,
Yn arwain, trwy bob ffos a phant,
Holl ffyddlon blant y nef.
- 4 Ffarwel, chwi haul a lloer,
Ffarwel, chwi ser y ne',
Mae presennoldeb pur fy Nuw
Yn well yn llanw'r lle:
Rhyw faith dragwyddol ddydd—
Goleuni sydd yn fwy,
Yw'r hwn sy'n dod oddi wrth ei wedd,
Na'u holl ddisgleirdeb hwy. W.
633. *Pwyso ar ffyddlondeb Duw.*
- M. B. D.—Pererin, Y. 44. Eden, Y. 45.
- 'RWY'N ofni'm nerth yn ddim
Pan elwy' i rym y don;
Mae terfysg yma cyn ei ddod,
A syndod dan fy mron:
Mae ofnau o bob rhyw,
Oll fel y diluw 'nghyd,
Yn bygwth i fy nhori i lawr,
Pan ddel eu hawr ryw bryd:
- 2 A minnau sydd am ffoi,
Neu ynte droi yn ol,

Yn methu credu saif i'r lan
Un truan, gwan, a ffol;
Ac etto 'rwyf o hyd
Yn symmud peth yn mlaen;
Nid fi yw'r cyntaf eiddil wr
Gongewerodd ddŵr a thân.

3 'Rwyf yn terfynu 'nghired,
'Nol pwyso oll ynghyd,
Mai cyfnewidiol ydyw dyn,
Ond Duw sydd un o hyd;
Ar ei ffyddlondeb ef,
Sy'n noddfa gref i'r gwan,
Mi gredaf dof, 'mhen gronyn bach,
O'r tonau'n iach i'r lan.

4 Cyfiawnder marwol glwyf,
A haeddiant dwyfol loes,
Y pris, y gwerth, yr aberth drud,
A dalwyd ar y groes,
A gliria 'meiau'n llwyr,
A'm golcha'n hyfryd lân;
Ac nid oes arall dan y nef
A'm nertha i fyn'd yn mlaen. w.

634. "Awn a meddiannwn y
wlad."

M. B. D.—Aberdar, A. 17. Heidelberg, 128.

WEL, deuwech tua'r wlad,
Y ffordd a gaed yn rhydd;
Ar ol rhyw noswaith dywyll, faith,
'Nawr gwawrio wnaeth y dydd:
Oddi yma i Peru
Mae efengyl Duw'n rhoi bloedd,
Cyhoedda i'r Negro du eu lliw
Drugaredd Duw ar goedd.

2 Y manna pur ar goedd,—
Dyferion nefoedd fry,
Sydd yn dyhidlo, foreu a nawn,
Yn beraidd iawn i ni;
Y diliau hyfryd hyn
Gawn brofi yn y man —
Afonydd gloyw felus win,
O nefol rin i'n rhan. w.

635. Gras yn orchfygol.

M. B. D.—St. Barnabas, 129. Pererin, Y. 44.

O! F'ENAID, moria'n ddewr,
Mae tonau mawr yn groes,
Cynddeiriog rai yn canlyn sy,
'N olynol, ddydd a nos;
Mae cystudd ar bob llaw
Fyth, yma a thraw, 'n parhau,
A'm hysbryd egwan, dan bob ton,
Yn mron a llwfrhau.

2 Mae'm beiau'n fawr eu grym,
Megys rhyw fyddin gref,
Yn sefyll, fel y creigydd serth,
Yn erbyn nerth y nef:
Tyr'd, anorchfygol ras,
Meddianna'r maes yn awr,
A thor elynion mawr eu lliid
Yn gryno i gyd i'r llawr.

3 Disgwyliaf ddydd i ddod,
Hapusa 'rloed a gaed,
Pan gaffo gras effeithiol, pur,
Peddianu tir ei wlad:
Rhaid i'r gelynyon ffoi,
Er ynt grynhoi ynghyd;
Cwmp ydysall uffern fawr bob darn
Dan farn anfeidrol lid.

4 Wel, bellach, af yn hyf,
Mae Brenin cryf ger llaw,
Ac nid oes ddwg, o tan y nef,
Ei ddefaid ef o'i law:
Ei air sydd nerthol wir,
A'i Ysbryd pur yn dân,
Nas gall y gelyn mwya'i rym
I sefyll ddim o'i flaen. w.

636. Israel Duw yn croesi yr
Iorddonen.

M. B. D.—Pererin, Y. 44. Aberdar, A. 17.

MAE yr Iorddonen fawr
Yn dal yn awr ei dŵr,
Mae Israel Duw, trwy ganol hon,
Yn myn'd yn llon, bob gŵr:
Mae'n sefyll ynnddi'r arch,
Yn fawr ei pharch a'i bri,
Ac yno bydd ein tirion Ffrynd,
Nes trosodd fyn'd a ni.

2 Ni chaiff y dyfroedd maith,
I rwystro'n taith yn mlaen:
Fe grona'r dŵr, fe hyllt pob bryn,
Fe ddiffydd grym y tân;
'Does pobl a fedd fath fraint
A'r saint o dan y nef,
Sy'n cael eu dwyn trwy lif a thon,
Yn ffyddlon ato ef.

3 'Does bellach ddim ond mawl,
A chanmawl fyth ein Duw;
Ein tŵr a'n tarian yn mhob man
Efe ei hunan yw:
'Dyw pechod, er ei rym,
Ei euogrydd llym a'i boen,
O bwysau ddim o flaen y Tad
At werthfawr waed yr Oen. w.

637. "Bydd drugarog wrthys,
bechadur."

M. B. D.—St. Barnabas, 129.

'R WY'n gorwedd dan fy mhwn,
Yn isel wrth dy draed,
Yn adde' mod yn waelach dyn
Nag etto un a gaed;
Rhyw ddyfnder sy yn fy nghlwyf'
Mwy nag a ddeall dyn,
Ac nid oes yn f'adnabod sy
Neb ond tydi dy hun.

2 O! gwranddo weddi'r tlawd;
On'd ffyddlawn frawd wyt ti
I'r rhai cystuddiol, clwyfus, gwad,
Sy'n 'mofyn rhan o fry?

Ti wyddost am fy mhla,
Fy ngofid, a fy mhwn,
Ac nid oes ond d'anfeidrol rym
All symmud dim o hwn.

- 3 Mi rof fy meiau o'r bron
Yn gysson o dy flaen;
Tafll hwy i fôr o anghof pur,
Mewn anial dir yn lân;
Na safed y rhai hyn
Fyth yn fy erbyn draw,
Pan y cyhoeddir beiau cudd
O fewn y dydd a ddaw.
- 4 Ond boed maddeuant rhad,
Yn hyfryd waed yr Oen,
Yn destyn moliant yn mhob man
I mi sydd dan fy mhoen;
Yr anthem faith ei hyd
Fo i gyd am Galfari;
A'r iachawdwriaeth fawr ei dawn
Row'd un prydawn i ni. w.

638. *Nerth Duw yn y tywydd garw.*

M. B. D.—Pererin, Y. 44. Eden, Y. 45.

'R WY 'n ofni grym y dŵr,
Yn yr Iorddonen gref;
'Rwy'n syllu ar y creigydd maith
Sydd ar fy nhaith i dref;
Duw, bydd yn nerth i'r gwan,
A dal fi i'r lan yn gryf,
Dan demtasiynau, gefnllif llawn,
Sy â'u tonau heb ddim rhif.

- 2 Cyflawnir gair fy Nuw,
A deued fel y dël,
Can's holl amcanion nefoedd fry,
Bob sillaf sy dan sel;
Ac ar ei air a'i nerth,
A dwyfol werth ei waed,
Mi af trwy bob gelynyon hyf
I mewn i dŷ fy Nhad. w.

639. *Cynnalïaeth ar y daith.*

M. B. D.—Aberdar, A. 17. Pererin, Y. 44.

CHWI bererinion glân,
Sy'n myn'd tua'r Ganaan wlad,
Ni thariaf finnau ddim yn ol,
Dilynaf ol eich traed;
Nes elwy' i Salem bur
Mewn cysur llawn i'm lle;
O! Ffrynd troseddwy'r, moes dy law,
A thyn fi draw i dre'.

- 2 Mi ges arwyddion gwir
O gariad pur fy Nuw;
Ei ras a'i dawel hyfryd hedd,
I'm henaid, rhyfedd yw;
Yn mhell o'r babel hon
Mae 'nghalon gydag e';
O! Ffrynd troseddwy'r, &c.
- 3 Mae'r manna wedi ei gael,
Mewn dyrys anial dir;

Ymborthi caf, ond myn'd yn mlaen,
Ar ffrwythau'r Ganaan bur;
Mae yno sypiau grawn
Yn llawn o fewn i'r lle;
O! Ffrynd troseddwy'r, &c.

- 4 Wrth feddwl am y wlad
A ragbar'toed i'r plant,
A chyflawn degwch tŷ fy Nhad,
Mae ar fy nghalon chwant
I lanio uwch y nen,
Tu draw'r Iorddonen gre';
O! Ffrynd troseddwy'r, &c.
- 5 'Rwy'n gweled, trwy fy Nuw,
Y concraf fyd a chnawd;
O dan ei aden gwnaf fy nyth,
Ni fyddaf byth yn dlawd;
Mae'm hetifeddïaeth wych
O fewn i entrych ne';
O! Ffrynd troseddwy'r, moes dy law,
A thyn fi draw i dre'. w.

640. *Pererindod y Cristion.*

M. B. D.—St. Barnabas, 129.

FY ngweddi, dos i'r nef,
Yn union at fy Nuw,
A dywed wrtho ef yn daer,
"Attolwg, Arglywydd, clyw!
Cyflawna'th 'ddewid wych,
I'm dwyn i'th nefoedd wen;
Yn Salem fry par'to fy lle
Mewn llys o fewn i'r llen."

- 2 Pererin llesg a llaith,
Dechreuais daith oedd bell,
Trwy lu o elynion mawr eu brad,
Gan geisio gwlad sydd well;
Am ffoi mae f'enaid tlawd
At fanwyl Frawd a'm Pen;
Yn Salem fry, &c.
- 3 Yn nglyn wylofain trist,
Lle bu fy Nghrist, 'rwy'n byw:
Ac wrth ryfela a'm gelyn caeth
Fy nghalon aeth yn friw;
Iachâ bob clwyf a brath
A dail y bywiol bren;
Yn Salem fry, &c.
- 4 Mae 'mrodryr uwch y nen
Yn canu ar ben eu taith;
A minnau oedais lawer awr
Ar siwrnai fawr a maith;
Ond bellach tyn fi'n ddwys,
Ar Grist dod bwys fy mhen;
Yn Salem fry, &c.
- 5 'Rwy'n gwel'd yr oriau'n hir
I fod o dir fy ngwlad;
Bryd deuaaf at fy mrodryr fry
Sy'n canu'n nhŷ fy Nhad?
Gael gorphen ar fy nhaith,
A'm siwrnai faith is nen;
Yn Salem fry par'to fy lle
Mewn llys o fewn i'r llen. w.

641. "Daeth amser i'r adar ganu."

M. B. D.—Eden, Y. 45. Aberdar, A. 17.

F FARWEL, bleserau'r byd,

Ei freulyd fri a'i fraw,

Ehedwn mwy fel adar mân,

I'n trigfan treiglwn draw;

Cawn yno hyfryd hedd,

A rhyfedd roddion rhad;

O! dowch, O! dowch, ni awn yn hy'

Tua'r wledd sy'n nhŷ ein Tad.

- 2 Yn awr mae'r adar mân
Ar dân yn moli Duw;
Yn awr mae'r haul a'r nefol hin
Ar rai o'r werin wiw:
Fe ddaeth y jubili,
On'd braf yw'n bri a'n brait?
Cawn fyn'd i dref ar fyr o dro,
I seinio gyda'r saint.

- 3 Ein brodyr sydd o'u bron
Yn morio i Seion wiw;
Mewn hyfryd hwyl yn myn'd tua'r
Lle mae ein Tad yn byw; [wlad
Cawn lanio yn y man
I'r hafan hyfryd fry,
I blith y rhai sy'n gwaeddi "Rhad,
Am gariad Iesu cu!" w.

642. *Awyddfryd y Cristion.*

M. B. D.—Pererin, Y. 44.

MAE arnaf eisieu sêl

A chariad at dy waith,

Ac nid rhag ofn y gosb a ddêl,

Nac am y wobr chwaith;

Ond gwir ddymuniad llawn

Ddyrchafu'th gyfiawn glod,

Am i ti wrthyf drugarhau,

A chofio am dana'i erioed. D. J.

643. *Gwardigaeth y Cristion.*

6. 6. 8.—St. Ambros, 133.

GALARUS yw'm holl daith
Gan orthrynderau maith,

Gan rif a grym gelynyon câs;

Gan ofnau o bob rhyw,

Gan guddiad wyncb Duw,

Gan arswyd colli'r dydd yn lân.

- 2 Bryd gwawria'r dedwydd ddydd,
Caf fod yn berffaith rydd
Oddi wrth fy llygredd, a phob clwy'?
'R anfeidrol ryfedd awr
Daw'm gwardigaeth fawr,
O asael angen du a'r bedd?
- 3 Er griddfan dros brydnawn,
Boddlonir fi yn llawn
Pan welaf Iesu fel y mae:
Gwel'd Iesu fel y mae
Fydd ffynnon lawn, ddidrai,
O anfesurlo faith fwynhâd.

- 4 Rhyw annherfynol wledd
O gariad llawn o hedd,
Fydd i mi ar ei ddeheu law;
A hyfryd fydd fy nghân
Pan byddaf berffaith lân.
Heb fraw ger bron ei orsedd bur. H. H.

644. *Nerth i ddwyn y groes.*

6. 6. 8.—St. Ambros, 133.

RH O nerth i ddwyn y groes

Tra paro dyddiau f'oes;

Na ad im ddigaloni mwy

Wrth wel'd gelynyon lu;

Eu saethau'n aml sy;

O! cuddia fi o fewn dy glwy'. AN.

645. *Nac ofna, f'enaid, mwy.*

6. 8.—Gwladys, 135. Beverley, 133.

WEL bellach, tyr'd yn mlaen,

Nac ofna, f'enaid, mwy;

Llai grym sy'n uffern dân

Na dwyfol, farwol glwy';

Mae'r gwaed, mae'r gwaed a gollodd ef

Yn ucha'i bris o fewn i'r nef.

- 2 Mae'r orsedd wen yn rhydd,
Aeth Magdalen yn mlaen;
Manasseh hefyd sydd
Yn canu'r nefol gân:
Mi glywa'r swn—swn peraidd yw,
Am ddwyfol, nefol, waed fy Nuw.
- 3 Distewch, elynion, mwy,
Rhowch le tua phen fy nhaith;
Chwi roisoch i mi glwy'
Disymmwth lawer gwaith;
Yn mlaen, yn mlaen mae'm trysor
Tu hwnt i derfyn eitha'r byd. [drud,
- 4 O fewn Caersalem lân
Mi welaf fyrdd o saint,
Ddiangoedd yno 'mlaen
Dros fryniau mawr eu maint:
Dilynaf ol y dyrfa hon,
Er dŵr, a thân, a llif, a thon.
- 5 O! tyred, Arglwydd mawr,
'Does yma ddwm ond gwae,
O eitha'r nen i lawr,
Oni chaf fi dy fwynhau;
Y wledd, y wledd a'm gwna yn llon
Yw cael dy wel'd y funyd hon. w.

646. *Gweddi am wyneb Duw.*

6. 8.—Dolgellau, Y. 48. Alexandria, 139.

DISGLEIRIA, foreu wawr,

'Rol nos o faith barhâd;

Dadguddia i mi'n awr

Ryw ran o'm hyfryd wlad,

Lle rheda cariad pur i maes,

Fel môr di-drai, dros faesydd gras.

- 2 Mae dyddiau'r Aipht yn faith,
Mae'r tywyllwch yno'n hir;
A dyrys iawn yw'r daith
I'r Ganaan nefol, bur:

O! tyr'd yn glau, a dadglo'r bedd,
Byrbâ yr oriau sy'n dwyn hedd.

3 'Rwy'n blino'r funyd hon
Dan draed pob gelyn cas;
Mi roddwn fyd o'r bron
Am deimlo nerth dy ras:
Dim ond dy wel'd dros funyd awr
A'm gwna yn fwy na chongrwr mawr.

4 'Rwyf yno wrth fy modd
Ond edrych ar dy wedd;
Fy nghalon galed dodd
Wrth brofi o dy hedd:
Ti wyt fy oll, fy Arglwydd mawr,
O fewn y nef ac ar y llawr.

5 Aed goleu'r dydd yn nos,
Teyrnased nos o'r bron;
Doed moroedd mawrion dros
Holl wyneb maith y don;
Aed y greadigaeth faith i'w bedd—
Mae'n well i mi na cholli'th hedd.

6 Pan denir fi o'r ffordd,
Gan elyn is y rhôd,
Yn tuan tyn fi'n ol
Yn agos at dy droed; [faith,
Dos â fi 'mlaen, mae'r rhwystrau'n
A phell i'r llesg yw pen y daith. w.

647. *Cyfoeth yn Nuw.*

6. 8.—Ramothe, x. 47. Alun, A. 18.

Y CYFOETH i mi ddaeth
Nid oes ei fath, na'i ryw,
'Tifeddiaeth hyfryd rad
Pereiddiaf wlad fy Nuw:
Mwy nid oes dim o dan y nef
All fy ngwahanu oddi wrtho ef.

2 O! uchder heb ei faint,
O! ddyfnder heb ddim rhi',
O! led a hyd heb fath,
Yw'n iachawdwriaeth ni: [saint,
Pwy wyr, pwy ddwêd—seraph, neu
O'r ddaer i'r nef, beth yw fy mraint?

3 Mae'r ddaear a'i holl swyn
Oll yn diflanu'n awr;
A'i themtasiynau cryf
Sy'n cwmpo'n llu i'r llawr;
Holl flodau'r byd sydd heb eu lliw;
'Does dim yn hyfryd ond fy Nuw.

4 Mae haul a sêr y rhôd
Yn darfod o fy mlaen;
Mae t'wyllwch dudew'n dod
Ar bob peth hyfryd glân:
Fy Nuw ei hun sy'n hardd, sy'n fawr,
Ac oll yn oll mewn nef a llawr.

5 "Ti, Iesu, yw ein Duw,"
Yw swm caniadau'r nef,
A'r anthem, gyda blas,
Sy'n myn'd i'w glustiau ef:
'Does angel, seraphim, na saint,
Nad iachawdwriaeth yw eu braint. w.

648. *Yr Arglwydd yw fy rhan.*

6. 8.—Beverley, 138. Gwladys, 135.

FY noddfa gadarn, gref,
A'm tarian wyt, fy Nuw,
Yn erbyn angeu du,
A drygau o bob rhyw:
'Rwy'n pwysu 'nghred ac fedda'i gyd
I'th air ffyddlonaf, pur a drud.

2 Y gair melusa 'rioed,
Y cryfaf air ei rym,
Fe'i hail adroddaf ef—
Fod Duw yn Briod im;
Mae hyfryd sw'n a sylwedd hwn
Yn tynu i ffwrdd fy maich a'm pwn.

3 Rhyw weithiau, floedd maith
Adrodda'm testyn trwy;
Cyhoedda o flaen y byd—
Fy Mhriod yw ef mwy:
Mae'r hyfryd sw'n yn ennyn tân
Na saif na byd na chnawd o'i flaen.

4 Beth yw'r telynuau aur
Sydd gan angylion fry?
Pa fath dafodau geir
Gan nefol berffaith lu?
A feddant hwy felusach tôn
Nag am eu hawl i'r addfwyn Oen? w.

649. *Cartref ar ol y storm.*

6. 8.—Alun, A. 18. Gwladys, 135.

MI welaf draw, o bell,
Baradwys hardd ei gwedd,
A phrenau llawer gwel,
Yn perarogli hedd:
O! hyfryd wlad, tu draw pob gwae,
Gwyn fyd gawn heddyw dy fwynhau.

2 Mae'r byd ac uffern fawr,
A'm calon gas, yn un,
Yn ceisio'm sugno i lawr,
Yn hollol ato'i hun;
Fy Nuw, fy Nuw sy'n dal y gwan
Rho nerth i'm henaidd ddringo i'r lan.

3 Fe laesa'r storm fawr,
Fe laesa'r awel gref,
Pan ddelo gair i lawr
O'i sanctaidd enau ef:
Duw yw efe, os ef a bair,
Cwyp nef ac uffern wrth ei air.

4 Bwystfild rheibus iawn
Sy'n bwya'r egin gwan,
O foreu hyd brydnawn,
Yn rhwystro'm gras i'r lan:
I'r lan mi ddof, i'r gwledydd draw,
Mae'r Iesu'n 'maflyd yn fy llaw.

5 Melusach tŷ fy Nhad
Ar ol y storm gref;
Pa fwyar croessau gaed,
Mae'n hawddach gado tref:
O! hyfryd wel'd fydd yn y man
Pob bryn a ddungais i'r lan. w.

650. *Golwg ar y dydd.*

6. 8.—Ramoth, x. 47. Normandy, 137.

A HEIBIO 'r dywyll nos,
Fe ffy cymmylau'r nen;
Fe ddaw'r addewid wir
A'i geiriau pur i ben:

Ceir gwel'd, ceir gwel'd yr hyfryd dir,
Ar fyr o dro yn oleu clir.

2 Mae'r oriau maith eu rhif,
Yn dirwyn yn y blaen:
Er bod nosweithiau'n faith,
O'r diwedd darfod wnan':
Cymmylau'r nen, er maint eu grym,
O flaen y wawr ni safant ddim.

3 'Dyw profedigaeth ddim,
'Dyw'r holl gystuddiau ond gwan,
I guro hwnw i lawr
A ddaliech di i'r lan:
Mae nerth dy ras yn fwy na'r byd,
A'r myrdd o ddrygau sy ynddo i gyd.

4 Ni attal dim o'r môr,
A'i donau cedyrn, cry',
Rhag myn'd i ben ei daith
Yr hwn gynnaliech di; [ddim,
'Dyw'r moroedd maith, 'dyw Pharaoh
Idd eu cymmharu â dy rym. w.

651. "*Byw dan nawdd y dwyfol waed.*"

6. 8.—Alexandria, 139. Dolgellau, x. 48.

FY enaid, at dy Dduw,
Fel gwrthddrych mawr dy gred,
Trwy gystudd o bob rhyw,
A phob temfasiwn, rhed;
Caf ganddo ef gysuron gwir,
Fwy nag ar foroedd nac ar dir.

2 O! na allwn roddi 'mhwys
Ar dy ardderchog law,
A gado i gystudd ddod
Oddi yma ac o draw;
A byw dan nawdd y dwyfol waed
Yn ngolwg hyfryd dŷ fy Nhad.

3 Mi fyddaf lawen iawn,
A'm gofid dan fy nhraed,
O foreu hyd brydnawn,
Dan aden gwir fywnhâd;
'Does arall ddim is sŷr y nef
A ddaw â'm henaid tua thref. w.

652. "*Arglwydd cofia fi.*"

6. 8.—Alexandria, 139. Dolgellau, x. 48.

I FYNY at fy Nuw,
Fy enaid, cod dy lef,
Heibio i'r euraidd lu,
I eithaf nef y nef;
Gostwng dy glust o'r bryniau fry,
O! Arglwydd grasol, cofia fi.

2 'Rwyf yma yn wael fy ngwedd,
Yn euog ac yn wan,
Gelynyon creulon sydd
O'm hamgylch yn mhob man:

Bydd i mi'n blaid yn erbyn llu,
O! Arglwydd grasol, cofia fi.

3 Yn wyneb uffern ddu,
Ac angeu mawr ei rym,
Rho i mi nerth wrth raid,
Bydd di yn nodded im:
Yn nyfroedd cry'r Iorddonen ddu,
O! Arglwydd grasol, cofia fi. D. C.

653. *Ffoi at Dduw.*

6. 8. 4.—Palestina, 140. Dolyddelen, 141.

TI Arglwydd yw fy rhan,
A'm trysor mawr di-drai,
A noddfa gadarn f'enaid gwan
Yn mhob rhyw wae:
Ac atat rwyf am ffoi,
Dy fynwes yw fy nyth,
Pan bo gelynyon yn crynhoi,
Rifedi'r gwllith.

2 O! dangos d'allu mawr,
Dy faith anfeidrol ras,
A dywed wrthyf fi yn awr
Caf gario'r maes:
Ac atat 'rwyf yn ffoi,
Dy fynwes yw fy nyth,
Pan fo gelynyon yn crynhoi,
Rifedi'r gwllith.

3 Tydi, fy Nuw ei hun,
Anfeidrol berffaith Fod,
Sy'n trefnu daear, da, a dyn
I'th ddwyfol glod;
Cyf'rwydda f'enaid gwan
'Trwy'r anial yn y blaen,
Ac arwain fi' n mhob dyrys fan
A'th golofn dân.

4 Dy Ysbryd sanctaidd, cun,
Dywysodd fyrdd o saint,
Rho i mi brofi ei felus rin,
Anfeidrol fraint;
Fel dyfroedd gloyw, clir,
I loni'r llesg a'r gwan,
Diddanwech yn yr anial dir
I'm dal i'r lan. w.

654. "*Tywysog nefoedd yw fy nhŵr.*"

6. 8. 4.—Dolyddelen, 141. Palestina, 140.

O! TYRED, addfwyn Oen,
Iachawdwr dynol ryw,
At wael bechadur sydd dan boen
Ac ofnau'n byw;
O! helpia'r llesg yn awr
I ddringo o'r llawr yn hy',
Dros greigydd geirwon, serth, i'r lan
I'r Ganaan fry.

2 O! dal fi, 'rwyf heb rym,
Yr oehr hyn na thraw;
Os sefyll wnafl, ni safaf ddim
Ond yn dy law:

PROFIADAU CREDADYN.

Addewid nefoedd faith
Yw'm cymmhorth perffaith, gwir,
Na chyfeiliornaf ar fy nhaith
I Salem bur.

- 3 Yn eithaf grym y dŵr,
A'r tonau'n curo i lawr,
Tywysog nefoedd yw fy nhŵr,
A'm Ceidwad mawr:
Fe ddeil fy mhen i'r lan,
Can's ffrynd i'r gwan yw ef,
Fe'm dwg o'm cystudd yn y man
I deyrnas nef. w.

655. *Diogelwch y saint yn Nghrist.*

6. 8. 4.—Palestina, 140. Dolyddelen, 141.

- A M fod fy Iesu'n fyw,
Byw hefyd fydd ei saint;
Er gorfod dioddef poen a briw,
Mawr yw eu braint:
Bydd melus lanio draw,
'Nol bod o don i don;
Ac mi rof ffarwel maes o law
I'r ddaear hon.
- 2 Ac yna gwyn fy myd,
Tu draw i'r byd a'r hedd:
Caf yno fyw dan foli o hyd
Mewn hawddfyd hedd;
Yn nghwmni'r nefol Oen,
Heb son am bechod mwy,
Ond canu am ei ddirfawr boen
Byth gyda hwy. J. T.

656. *Mwynhâd o Dduw yn nerth.*

6. 6. 4.—Llanddowror, 148. Dinbych, r. 53.

- O! TYRED, Awdwr hedd,
Rho i mi brawf o'th wledd,
Dragwyddol rad;
'Does yma ddim ond trai,
Cystuddiau, poen, a gwac,
I'r diwedd yn parhau,
Mewn anial wlad.
- 2 Mor greulon yw fy nghlwyf,
Ti, Iesu, wel i'r wyf
Bron llwfrhau;
'Does arall ond dy waed
A ddyry im iachâd,
Na dim a nertha'm traed,
Ond dy fwynhau.
- 3 Un olwg ar dy wedd
A'm cod i'r lan o'r bedd,
I'r goleu clir,
I deithio yn y blaen,
Trwy ganol dŵr a than,
Er gelynon fawr a mân,
I'r sanctaidd dir.
- 4 Gwna f'enaid bach ynglŷn,
Daw, wrthyt ti dy hun,
Gael dy fwynhau;

Ac yna gallaf fyw
Dan gystudd o bob rhyw,
Mewn llawn dawelwch gwiw,
Byth i barhau. w.

657. *Gwaed y groes yr unig feddyginiacth.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Bethel, 147.

- IACHAWDWR dynolryw,
Tydi yn unig yw
Fy Mugail da:
Mae angeu'r groes yn llawn
O bob rhinweddol ddawn,
A ffurwythau melus iawn;
Rhai'n a'm iacha.
- 2 'Does dim a laesa'm poen
Ond gwaed yr addfwyn Oen—
Pur waed fy Nuw:
Mae'i hun yn fwy na'r byd,
A'r trysor sy ynddo i gyd;
A thecach yw ei bryd
Na dynolryw.

- 3 Mae torf aneirif fawr
Yn ddisglaer fel y wawr,
'Nawr yn y nef,
Trwy ganol gwawd a llid,
A gwrth'nebiadau'r byd,
Ac angeu glas ynghyd,
A'i carodd ef.
- 4 Ni thâl pleserau'r byd,
Na phob teganau'n nghyd,
Ddim i'm boddhau;
Y gwrthddrych mwya' erioed
O gariad ac o glod,
Sydd uwch neu is y rhod,
Wyd yn fwynhau. w.

658. *Golwg ar wlad well.*

6. 6. 4.—Llanddowror, 148. Dinbych, r. 53.

- O! TYRED, Awdwr hedd,
A chyfod ni o'r bedd,
Y pydew prudd;
Ein henaid griddfan mae
Am gael ei wir iachau;
O dere, dere'n glau,
Rho ni yn rhydd.
- 2 Ond gweled 'rym y wlad,
A dedwydd dŷ ein Tad,
Dros fryniau pell—
Ardaloedd lle y mae
Ffynnonau yn dyfrhau,
Llawenydd yn ddi-drai,
Paradwys well.
- 3 'Does yma ddim i'w gael
Ond rhyw bleserau gwael,
Na thâl mwynhau;
Mae'm hysbryd mewn rhyw gur
Am fyned cyn bo hir
I'r man mae gwynfyd pur
Byth i barhau.

PROFIADAU CREDADYN.

4 Mae cymmaint yma o boen
 Heb gwmni'r anwyl Oen,
 Bob awr o'r dydd;
 Gelynyon creulon, cry',
 Hen lewod mawrion lu,
 A dreigiau'n drygu sy;
 O! na bawn rydd. w.

659. *Rhinweddau y groes.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Salem, 144.

O! TYRED, Arglwydd mawr,
 Dyhidla o'r nef i lawr
 Gawodydd pur;
 Fel byddo i'r egin grawn,
 Foreuddydd a phrydnawn,
 I darddu'n beraidd iawn,
 O'r anial dir.

2 Mae peraroglau'th ras
 Yn taenu o gylch i maes
 Awelon hedd;
 Estroniaid sydd yn dod
 O'r pellder eitha 'rïoed,
 I gwympo wrth dy droed,
 A gwel'd dy wedd.

3 Mae tegwch d'wyneb pryd
 Yn maeddu oll i gyd
 Ar ddaear las;
 Mae pob rhyw nefol ddawn
 Oll yno'n gryno lawn,
 Yn tarddu 'n hyfryd iawn
 O'th glwyfau i maes.

4 Arosaf, ddydd a nos,
 Byth bellach dan dy groes,
 I'th lon fwynhau;
 Mi wn mai'r taliaid hyn
 Wnaed ar Galfaria fryn
 A'm cêna oll yn wyn,
 Oddi wrth fy mai.

5 Yn nyfnder dŵr a thân,
 Calfaria fydd fy nghân,
 Calfaria mwy:
 Y bryn ordeinodd Duw
 Yn nhragwyddoldeb yw
 I godi'r marw'n fyw,
 'Trwy farwol glwy'.

6 Af bellach tua'r wlad
 Bwrcaswyd i mi â gwaed;
 'Rwyf yn nesau:
 Caf yno oll i'm rhan
 Sydd eisiau ar f'enaid gwan,
 A hyny yn y man,
 I'w bur fwynhau. w.

660. *Gwaredigaeth o gaethiwed
 pechod.*

6. 6. 4.—Dinbych, Y. 53. Gobaith, Y. 52.

O! GWAWRIA, foreu ddydd,
 Pan gaffwyf fyn'd yn rhydd
 O'm carchar caeth—

Pan gwympo'r muriau pres,
 A'r dorau sydd yn rhes,
 A minnau fyn'd yn nes
 I ben fy nhaith.

2 Pryd hyny mi af trwy
 Elynyon fwy na mwy;
 O! ddedwydd ddydd!
 Mae meddwl am y wawr,
 A'r jubîl hyfryd fawr,
 Yn peri i mi'n awr
 Bron fyn'd yn rhydd. w.

661. *Digonolrwydd presennoldeb
 Duw.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Gobaith, Y. 52.

NID oes, fy Arglwydd mawr,
 Ar wyneb daear lawr,
 Neb ond dy hun
 A ddeil fy enaid gwan
 Yn mhob cystuddau i'r lan,
 A'i gweryd yn y man
 O bob yr un.

2 Yr wyt yn fwy na'r byd,
 A'r trysor sy ynddo i gyd;
 Yr wyt ti'n Dduw:
 Y gronyn lleia' o'th hedd
 Sydd yn wastadol wledd,
 Fe gongera angeu a'r bedd:
 Mor hyfryd yw.

3 Caersalem hyfryd wiw,
 Cartrefle pur fy Nuw,
 Dinas yr hedd:
 'Dyw'r ddaear, er ei dawn,
 O foreu hyd brydnawn,
 Yn 'nabod dim yn iawn
 O'm hyfryd wledd. w.

662. *Duw yn drech na'r gelynyon.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Bethel, 147.

WEL, f'enaid, dos yn mlaen,
 Heb ofni dŵr na thân,
 Mae genyt Dduw,
 'Dyw'r gelyn mwya'i rym
 I'w nerth anfeidrol ddim;
 Fe gongera'm pechod llym—
 Ei elyn yw.

2 Mae gwaed ei groes yn fwy
 Na'u natur danbaid hwy,
 Na'u nifer faith;
 Fe faddeu fawr a mân,
 Fe'm golch yn hyfryd lân,
 Fe'm dwg i yn y blaen,
 I ben fy nhaith.

3 O! Brynwr mawr y byd,
 Tyr'd bellach, mae'n iawn bryd,
 Mae yn brydnawn;
 Gâd i mi wel'd dy ras
 Ar frys yn tori i maes
 Dros wyneb daear lās,
 Yn genllif llawn.

- 4 Y geiriau oll i gyd
Roist i ni o bryd i bryd,
Am ddydd dy ras,
Gád i ni glywed llef
Efengyl gadarn gref,
O gwr i'r llall i'r nef,
Yn swnio i maes. w.

663. *Iesu y tu fewn i'r Ulen.*
6. 6. 4.—Malvern, 146. Salem, 144.

FY Iesu yw fy Nuw,
Fy Mrawd a'm Prynwr yw
Ffyddlonaf gwir;
Fy enaid arwain wnaeth
O'r gwledydd tywyll caeth,
I wlad o fêl a llaeth,
Paradwys bur.

2 Efe aeth o fy mlaen,
Trwy ddyfnder dŵr a thân,
I'r hyfryd wlad;
Mae'n eiriol yno'n awr,
O flaen yr orsedd fawr,
Yn maddeu fach a mawr
O'm beiau'n rhad.

3 Mae lloedd maith y nef
Yn canu iddo ef—
Anfeidrol Dduw—
Ar aur delynau clir,
Mewn gwyl dragwyddol bur,
Am waredigaeth wir
I ddynolryw. w.

664. *Nerth yr addewid.*
6. 6. 4.—Malvern, 146. Bethel, 147.

CRYFACH addewid Duw
Na'r pechod gwaetha'i ryw—
Ni saif ef ddim;
'Dyw natur gadarn gref
Ond dim i dân y nef;
Mae gair o'i enau ef
Yn fwy ei rym.

2 Fy meiau, fân a mawr,
Sydd raid eu cael i lawr,
Cyn byddo hir;
Fe fyn cyfreithiau'r ne'
I dynu'r llygad de,
A thori'r fraich o'i lle—
Ei air sydd wir.

3 Rhaid rhoddi ffarwel glân
I'n chwantau, fawr a mân—
Pleser i gyd;
Caf bleser maes o law,
Yn nhragwyddoldeb draw,
Ei fath ni fu, ni ddaw,
Gan fawrion byd. w.

665. *Erfyniad am amddiffyn Duw.*
6.6.4.—Llanddowror, 148. Dinbych, Y. 53.

O ARGLWYDD! tyr'd i lawr,
Nac oeda, tyr'd yn awr,
Nid wyf ond gwan;

'Rwy'n gorwedd yn fy ngwaed,
Yn glwyfau o'm pen i'm traed,
O! dyro im iachâd,
A chod fi i'r lan.

2 Dwg fi 'n dy fynwes gu,
Trwy ganol tanlyd lu,
Gwrthnysig ryw;
Bydd yno'n gymmhorth im,
Y fan mae'r gelyn llym
Yn curo yn ei rym;
Ti yw fy Nuw.

3 Os tua'r ochr dde
Yn greulawn tery efe,
Saf di o'm blaen;
Os ar yr aswy law
Bygythir fi o draw,
Fyth yno bydd ger llaw,
Fel mur o dân.

4 'Rwy'n penderfynu byw
Dan aden bur fy Nuw,
Mewn lloches bur:
Ac yno af yn hy',
Trwy luoedd creulon, cry',
Lle mae fy Iesu cu,
Cyn byddo hir. w.

666. *Cadw y llwybr cul.*
6. 6. 4.—Dinbych, Y. 53.

GWNES addunedau fil
I gadw'r llwybr cul,
Ond methu'r wy';
Preswylydd mawr y berth,
Chwanega etto'm nerth
I ddringo'r creigiau serth
Heb flino mwy. M. B.

667. *Crefydd dda cyn angeu.*
7. 3.—Trefeglwys, 151. Twrgwyn, Y. 54

MAE arnaf eisieu beunydd,
Cyn fy medd,
Cael gafael ar wir grefydd,
Cyn fy medd:
Cael sicrwydd y cyfammod,
A'r gwaed sy'n golchi pechod,
I glorio fy nghydwbyd,
Cyn fy medd:
A'm gwneyd yn buraidd barod,
Cyn fy medd. AN.

668. *Fel yr wyf.*
7. 3.—Trefeglwys, 151. Twrgwyn, Y. 54.

MYFI'r pechadur penaf,
Fel yr wyf,
Wynebas i Galfaria
Fel yr wyf;
Nid oes o fewn i'r hollfyd
Ond hwn i gadw bywyd;
Yn nghanol môr o adfyd,
Fel yr wyf,
Mi ganaf gân f'Anwylyd,
Fel yr wyf.

2 Mae'r Oen fu ar Galfaria
Wrth fy modd;
Efeyl a'i thrysorau
Wrth fy modd;
Mae llwybrau ei orch'mynion,
A grym ei addewidion,
A hyfryd wleddoedd Seion,
Wrth fy modd;
A chwmmi'r pererinion,
Wrth fy modd.

AN.

669. *Af yn mlaen.*

7. 3.—Trefeglwys, 151.

YN wyneb gorthymderau,
Af yn mlaen,
A duon ragluniaethau,
Af yn mlaen;
Er môr a'i donau mawrion,
A dyfroedd Mara chwerwon,
Ynghyd â'm holl elynion,
Af yn mlaen,
Nes gorphwys fry yn Seion,
Af yn mlaen.

2 'Does yma ond trai a llanw,
I barhau,
Ac yfed cwpan chwerw,
I barhau;
Ond yn y Ganaan nefol,
Dim eisieu yn dragwyddol,
Caf ddisglaer ddyfroedd bywiol,
I barhau,
A'i yfed yn wastadol,
I barhau.

G.

670. *Gwaedd y truan.*

7. 6. 8.—Llangeitho, A. 9. Altenberg, 153.

LAWN o ofid, llawn o wae,
A llawn euogrwydd du,
Byth y byddaf yn parhau
Heb gael dy gwmmi cu:
Golwg unwaith ar dy wedd
A'm cod i'r lan o'r pydew mawr;
O fy Nuw! nac oeda'n hwy,
Rho'r olwg i mi'n awr.

2 Gwel y truan, gwel y tlawd,
Yn gorwedd wrth dy draed;
O Samariad! bydd yn frawd,
Adfera im iachâd;
Dyro olew yn fy mriw,
A chod fi ar d'anifail cun;
Ac nis gall fyth, fyth, fy nwyn
Ond d'allu di dy hun.

3 'Mofyn am orphwysfa glyd
Heb gwrdd â stormydd mwy,
Lloches nid oes yn y byd
At hyn ond yn dy glwy';
Tro fy ngolwg at y fan
Y laesa f'ofnau oll a'm braw;
Na ddychrynwyf byth i wel'd
Y boreu ddydd a ddaw.

4 Dyrys daith, a mi sydd wan,
A bryniau maith o'm blaen,
Mi frawychais lawer gwaith
Wrth wel'd y fflamau tân;
Mae'r Iorrdonen heddyw'n fawr,
Os gwir ddychymyg f'enaid gwan;
Tyred, Arglwydd, iddi i lawr,
Ac yna dof i'r lan.

W.

671. *Gobaith gwaredigaeth.*

8au. 4ll.—Llantrisant, 154.

OS rhaid yfed dyfroedd Mara
Yn yr anial ar fy ngyrfa,
Nertha di, fy Nhada'm Harglwydd,
F'ysbryd gwan mewn byd o dram-
gwydd.

2 Tra rhaid i mi wisgo'r arfau,
Dwyn y groes trwy orthymderau,
Rho dy gwmmi—dyna ddigon,
Nes myn'd adre' i wisgo'r goron.

3 Yno derfydd fy nghystuddiau,
Troir fy ngalar yn ganiadau;
Yn lle Mara, ddwfr anhyfryd,
Yfed gaf o afon bywyd.

4 'Nawr wrth goffo'r hen Iorrdonen,
F'enaid athrist gân yn llawen;
Af ar fyr i'r wlad yn dderfydd
Llawn orfoledd yn dragwydd.

G.

672. *Caru a chanmol Iesu.*

8au. 4ll.—Horeb, 157.

O! NA allwn garu'r Iesu,
Yn fwy ffyddlon, a'i was'naethu;
Dweyd yn dda mewn gair am dano,
Rhoi fy hun yn gwbl iddo.

AN.

673. *Iesu yn rhagori ar bob peth.*

8au. 4ll.—Llantrisant, 154. Antwerp, 155

NID yw hardd wrthddrychau daear
Oll ond dim wrth Iesu hawddgar;
Nid yw'r nefoedd i'w chydwyso,
Pe bai nefoedd i'w chael hebdo.

2 Iesu ei hunan yw fy nefoedd
Dros fy oes ac yn oes oesoedd;
Nef y nefoedd fydd ei garu,
Ei fwynhau, a'i bur foliannu.

T. J.

674. *Cyfarwyddyd a nerth yn yr anialwch.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Jersey, Y. 63.

CYFARWYDDA 'm henaid, Ar-
glwydd,

Pan bwy'n teithio 'mlaen ar hyd
Llwybrau eulion, dyrys, anhawdd,
Sydd i'w cerdded yn y byd:
Cnawd ac ysbryd sy'n rhyfela,
Weithiau cariad, weithiau cas,
Ton ar don sydd yn gorchuddio
Egwyddorion nefol ras.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Cul yw'r llwybr i mi gerdded,
Is fy llaw mae dyfnder mawr,
Ofn sydd arnaf yn fy nghalon
Rhag i'm troed i lithro i lawr:
Yn dy law y gallaf sefyll,
Yn dy law y dof i'r lan,
Yn dy law byth ni ddiffygiaf,
Er nad ydwyf fi ond gwan.
- 3 Wrth dy orsedd 'rwyf yn cwmpo,
Annheilyngaf ddynd erioed;
Mewn anwiredd y'm cenhedlwyd,
Mewn anwiredd mynaf fod;
Darfu'm nerth, a darfu'm goleu,
Darfu'm haeddiant yn gyttân,
Mae'm hapusrwydd oll yn gorphwys
Ar a wisgodd natur dyn.
- 4 Dysg fi gerdded trwy'r afonydd,
Ac na'm hofner gan y llif,
Na bwy'n ildio gyda'r tonau,
Temtasiynau iwy na rhif;
Cadw 'ngolwg ar y bryniau
Uchel, heirdd, tu draw i'r dŵr;
Cadw 'ngafael yn yr afon
Ar yr Iesu'r blaenaf ŵr.
- 5 O! anialwch maith o dd'rysni!
O! afonydd mawr eu grym!
Faint o amser roddwyd i chwi
Fod yn ddigalonddid im?
Derfydd t'wyllwch, derfydd galar,
Derfydd pechod o bob rhyw,
Nid yw'r wlad caf ynnddi drigo
Ddim ond presenoldeb Duw. w.

675. *Dim yn ddigonol ond nerth
yr Iesu.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Ledforth, 163.

NID oes enw yn mhlith angylion,
Yn mhlith dynion chwaith ni
chaed,
All fod i mi yn ddinas noddfa
Yn unig ond Iachawdwr rhad:
Mae'r afonydd 'rwy'n myn'd trwy-
ddynt,
Ac mae'r tonau mawr mor gryf,
Nad oes dim ond nerth tragwyddol
Ddeil fy enaid yn y llif.

- 2 Can' ffarwel o gylch y ddaear,
Can' ffarwel i bawb o'r bron,
Can' ffarwel i'r gwerthfawrocaf
Bethau enwir ar y don;
Da a dynion aeth yn anghof,
A phleserau o bob rhyw;
Bellach i mi dim ond canu—
Canu cariad i fy Nuw.
- 3 Duw yn unig sydd o'm hochr,
Ni thâl dynion i mi ddim;
Llawer trymach yw fy meichiau
Nag yw cewri'r byd o rym;
Iesu ddeil fy maich, er cymmaint,
Iesu ei hunan laesa'm loes,

Eithaf lliid y nef ac uffern
Ddaliodd unwaith ar y groes. w.

676. *Ofnau.*

8. 7. D.—Bohemia, 163. Eifionydd, 170.

Y MAE arnaf fil o ofnau—
Ofnau mawrion o bob gradd,
Oll yn gwasgu gyda'u gilydd
Ar fy ysbyrd, bron fy lladd:
Nid oes gallu all gongewerio
Torf o elynion sydd yn un—
Congero ofn, y gelyn mwyaf,
Ond dy allu di dy hun.

- 2 Ofni 'rwyf na ches faddeuant,
Ac nas gaf faddeuant mwy;
Ofni'n fynych na ches olwg
Etto ar dy farwol glwy;
Ofni fod fy meiau'n taro
Yn erbyn iachawdwriaeth rad,
Ac na chaiff fy enaid egwan
Fyth ei olchi yn y gwaed.
- 3 Deuwch, yr awelon hyfryd,
Deuwch dros y bryniau pell,
Dan eich aden dawel, rasol,
Dygwch y newyddion gwell:
Dygwch newydd at fy enaid—
Fy enw innau yno gaed,
Dedwydd enw'n argraphedig
Yn yr iachawdwriaeth rad.
- 4 Boed cyflawnder maith y nefoedd
Yno i sefyll o fy mlaen,
Yn nyfnderoedd mwyaf ofn,
Yn nyfnderoedd dŵr a thân:
O gyflawnder! aros yno,
Ar fy mron ar hyny o bryd,
Pan fo anghu yn gwahanu'm
Corph a'm henaid yn ei lid.
- 5 Annioddefol ydyw meddwl
Marw heb im wybod p'un
A yw dy gyflawnder perffaith
Wrth fy enaid bach ynglŷn;
Dyna'r awr yr wy'n ei hofni,
Dyna'r awr yn gyŷng sydd;
Rho i mi nerthoedd y pryd hyny,
Nes bo im ddihengu'n rhydd. w.

677. *Hyder ffydd ar yr addewid.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Llangan, r. 61.

AR dy enw mae'r cenhedloedd,
Yn nherfynau eitha'r byd,
Yn rhoi gogluad, gan ddymuno
Gweled tegwch d'wyneb pryd;
Mae dy eiriau oll yn gywir,
Llwon mawrion ydynt hwy;
I'th sancteiddrwydd pur y tyngaist,
'Dall'sit dyngu i ddim oedd fwy.

- 2 Bellach, minnau'n eon ddeuant,
Mi yngrymaf wrth dy draed,
Ac mi blediaf am drysorau
Wedi eu haddaw oll yn rhad;

PROFIADAU CREDADYN.

- Nid oes neb o dan y wybr
Mewn mwy difygy, mewn mwy
traï—
Tlawd o'r cyfan, ond yn benaf, [bau.
Tlawd wyf, Arglwydd, o'th fwyn-
- 3 Mae cyfyngder mawr yn rhuo,
Ac yn bygwth f'enaïd gwan,
Profedigaeth drom ei phwysau
Sy'n fy rhwystro i godi i'r lan;
Ar dy addewid 'rwyf yn gorphwys,
Cadwa' 'ngafael yno'n dÿn;
Nid oes ond y nerth tragwyddol
A all faeddu'r trallod hyn.
- 4 Nis gadawa' i'r sillaf leiaf
O'th addewid tyn'd ar goll;
Mae yn ddigon, cyflawn ddigon,
I mi ei hunan oll yn oll:
P'odd y gallaf golli 'ngafael,
Pe cawn fydoedd maith yn rhodd,
Ar addewid sydd mor gyflawn
O drysorau wrth fy modd?

678. RHAN II.

- RHYW drysorau heb eu mesur,
Rhyw drysorau heb ddim rhi',
Rhyw ddyfnderoedd heb ddim
gwaelod,
Yn dy addewidion sy;
Crynu'r wyf, ac ymrafaelyd,
Glynu'n galed wrth dy air;
F'enaïd byth tra ar y ddaear,
Dyna'r unig fan y'i cair.
- 2 Os gwaredi fi o'm cyfyngder,
Ac os sefi ar fy rhan,
Os gostegi rym y storom,
Os cynneli fi i'r lan;
Ti gai 'nhafod, ti gai 'nghalon,
Ti gai feddwyl yn y byd,
Ti gai'r clod, a thi gai'r moliant,
Ti gai'r enw it i gyd.
- 3 Addunedau fy nghyfyngder,
Deuent, Arglwydd, ger dy fron:
Er dy enw, er dy ogoniant,
Tor fy ofnau i lawr o'r bron:
Duw tosturi yw dy enw,
Duw sy'n arfer trugarhau,
Cod fy ysbryd llesg o'r moroedd,
Tyn fy enaid bach o'r ffau. w.

679. *Llef yr enaid am gyfiawnder.*

8. 7. D.—Diniweidrwydd, A. 11.
Bohemia, 168.

MAE odfaon yn myn'd heibio,
Dyddiau wedi eu treulio i maes,
Heb ddim cyfrif 'nawr o honynt
Ond griddfanu am dy ras:
Rhaid i mi gael mwy na hyny—
Dy gyfiawnder i mi'n rhan,
Onid è, yn wir mi drengaf
Cyn y delwyf byth i'r lan.

- 2 O! gyfiawnder pur tragwyddol!
O! gyfiawnder maith didrai!
Rhaid i'm henaïd noeth, newynllyd,
Gael yn fuan dy fwynhau:
Rho dy wisg ddisgleirwen, oleu,
Cuddia'm noethni hyd y llawr,
Fel nad ofnwyf mwy ymddangos
Fyth o flaen dy orsedd fawr.
- 3 Nid oes genyf ddim ond bratiau,
Dail yw'm gwisgoedd goreu i gyd:
Tân digofaint oll a'u difa,
Llysg y softi cras ynghyd;
Gem a pherlau gwerthfawrocaf,
Gwell nag eiddo'r India draw,
Yw'th gyfiawnder i ymddangos
O fy mhlaid y dydd a ddaw.
- 4 Wrth yr orsedd na'd fi feddwl
Am ddim haeddiant tra bwyf byw,
Nac adduned, na dymuniad,
Na dyledswydd o un rhyw;
Iesu'n unig dan y sflangell,
Iesu'n hongian ar y groes,
Bydded i mi yn ddifyrwrch
O foreuddydd hyd y nos.
- 5 Dyma'r fan, a thyma'r cysgod,
Dyma'r trysor gwerthfawr, drud,
Ddeil fy enaid yn y corwynt,
Dyfroedd mawr anfeidrol lid:
Dyma'n unig wyf yn geisio,
Dyma geisiaf tra bwyf byw:
Bwyta, yfed, fyth, a gwisgo,
O gyfiawnder pur fy Nuw. w.

680. *Hiraeth am gymdeithas
gysson â Duw.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Hebron, 169.
- O! DYRCHAFFA'm henaïd egwan,
Y mae bellach yn hwyrhau;
Hir yw'r amser i och'neidion,
Gwna i mi o'r diwedd lawenhau;
Moroedd mawr, a bryniau lawer,
Pellder annioddefol sy,
Ac anialwch maith digymmhar,
Rhyugof a'm Hanwlyd cu.
- 2 O! na bai rhyw ddyfais hyfryd
Dan yr wybr las i gyd,
Allai gadw'm henaïd egwan
Yn dy gwmu di o hyd;
Byth ni phrisiwn, doed a ddelo,
Beth ddigwyddai is y nen;
Ar dy fynwes deg, berffeithlan,
Byth y pwyswn i fy mhen.
- 3 O! foreuddydd y briodas,
Gwynfyd wela' i'r ddedwydd awr—
Gwel'd wynebpryd y Ffiodfab,
Clywed llais y delyn fawr;
Awn dan ganu dros y moroedd
Meithion tua'r hyfryd wlad,
Ac anghofiwn hen gariadau,
Gwâg bleserau tŷ fy nhad. w.

681. *Gwedd am wyneb Duw.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Bohemia, 168.

GWRANDO 'nghwyn, Dywysog
heddwch,Mae eiddgedd ynwy'n llawn;
Ofni nad wyt yn fy ngharu,
'Ngharu'n ffyddlon ac yn iawn;
Nid oes unrhyw feddyginiaeth
Rhagddo bellach all iachau,
Ond cael gweled gwedd dy wyneb,
A chael hefyd dy fwynhau.

2 Pan bech di yn cuddio'th wyneb

Y mae ofnau o bob gradd,
O'r tu fewn, ac o'r tu allan,
Gyda'u gilydd bron fy lladd;
Gwasgant ar fy enaid eiddil.
Ffaelu symmud troed o'r fan;
Diau derfydd fyth am danaf
Oni chodi di fi i'r lan.

3 Mae rhyw foreodt o drugaredd,

Arglwydd, ynot ti dy hun;
Annherfynol a thragwyddol
Yw dy gariad at y dyn;
Mewn cyfyngder buost ffyddlon,
Yno rhoist dy nerth i maes:
Yn y dyfnder mawr 'rwyf finnau
'Nawr yn llefain am dy ras.

4 Wrth y beddrod 'rwyf yn gwaeddi,

Mae'n agored i mi'n awr;
Nid oes dim ond rhai munydau
Cyn rhaid gorwedd yno i lawr:
Nid oes arnaf ofn aneu
Os ti sefi wrth fy nghlun;
Fe fu'r bedd a i ddychryniadau
Gynt yn wely i ti dy hun.

5 Derfydd i mi garu ac ofni

Dim, o'r nefoddi fawr i'r byd,
Pan y caffwy'r olwg gyntaf
Deced yw dy wynebpryd:
Gwedd dy wyneb sy'n dwyn bywyd,
Gwedd dy wyneb sy'n dwyn hedd,
Gwedd dy wyneb ydyw'r cwbl,
Yma, a thu draw i'r bedd. w.682. *Gorchfygu trwy garu.*

8. 7. D.—Tyddewi, Y. 57. Dismission, 160.

ER fod aneu yn fy mygwth,
Er fod aneu'n fawr ei rym,
Er fod pechod cas o'i ochr,
Sinai'n dywyll, yntau'n llym;
Duw sy'n fwy na nef ac uffern—
Mwy na 'mhechod, mwy na 'mai;
'Dofnaf fyrddiwn o'u rhifedi
Os caf funyd o'th fwynhau.

2 Mae dy gariad uwch pob ofnau;

Mae'n dy gariad fentro 'mlaen,
Trwy'r afonydd dyfnion, geirwon,
Dros fynyddau, a thrwy dân:
Caru gongera fy mhechodau,
Caru ddal fy enaid gwan,Er pob dim a guro arnaf,
Yn gadarnaf un i'r lan.3 'Rwyf yn darfod ág wy'n weled;
Mi ddarfyddais heddw a dyn;
'Rwyf yn twymno at fy Iesu
Uwch pob peth sy wrthwy' 'nglŷn;
Mi ddioddefaf wŷg a chariad,
Erlid atgas, neu fwynhau,
Ac mi af i fynydd Seion
Heb fy siomi gan y ddau.

4 Dring i fyny i'r balmwydden,

Mi gaf fwyta'r sypiau pur
Sy'n digoni y rhai sychedig—
Pererinion Salem dir:
Mi gaf weled Gwlad'r Addewid,
Sydd yn llifo o laeth a mêl;
Mi gaf fyned i'w meddiannu,
Doed y croesau penaf ddél. w.683. *Duw yn unig wrthddrych
cariad.*8. 7. D.—Diniweidrwydd, 166. Bavaria,
167.**G**ORCHUDD ar dy bethau mawrion
Yw teganau gwag y byd;Cadarn fur rhyngof a'th Ysbryd
Yw'm pleserau oll i gyd:
Gâd im gloddio trwy'r parwydydd
'Tewion, trwodd at fy Nuw,
I gael gwel'd trysorau gwerthfawr
'Fedd y ddaear ddim o'u rhyw.

2 Na'd fi daflu golwg cariad

Ar un gwrthddrych is y rhod,
Na gwneyd gwrthddrych i fy ngo-
baith

O greadur sydd yn bod:

Cadw 'ngolwg wan i fyny
'N syml atat ti dy hun,
Heibio i barch, a heibio i ammharch,
Heibio i ddaear, heibio i ddyd.

3 Wrth fy ystlys bydd i'm harwain,

Yn mhob d'rysnï rho dy law;
Gâd im aros yn dy gysgod—
Cawod yma, cawod draw:
Atat 'rwyf yn ffoi am noddfa
Rhag y drygau sydd o'm hol;
Cymmer fi, Dywysog bywyd,
Dwg fi yn dy ddwyfol gôl. w.684. *Llawn fuddugoliaeth yn y
diwedd.*

8. 7. D.—Edinburgh, 164. Vienna, Y. 60.

DRAW mi wela'r nos yn darfod,
Draw mi wela' oleu'r dydd,
Yn disgleirio dros y brynïau,
Melus yn y man a fydd;
Ffy gelynlion pan ddél goleu,
Ni all pechod, er ei rym,
A'i holl wreiddiau yn fy natur,
Sefyll Haul Cyfiawnder ddim.

PROFIADAU CREDADYN.

2 Daw i ben, aed byd yn yfflon,
Bob rhyw air a dd'wedo 'Nhad;
Sethrir Satan, sethrir aneu,
Sethrir uffern dan fy nhraed;
Buddugoliaeth ddaw o'r diwedd,
A phan ddél, melusaf fydd;
Mil o flwyddau gyda'm Harglwydd
Nid yw ragor ddim na dydd.

3 Yn y rhyfel mi arosaf,
Yn y rhyfel mae fy lle;
Boed fy ngenau tua'r ddaear,
Boed fy llygaid tua'r ne';
Doed y gonwest bryd y delo,
Mi ddisgwyliaf wrth fy Nuw,
Nes o'r diwedd welod fechod
Wedi derbyn marwol friw. W.

685. *Cariad at yr Anweledig.*

8. 7. D.—Chrysostom, Y. 59. Gaerwen,
Y. 62.

ANWELEDIG! 'rwy'n dy garu,
Rhyfedd ydyw nerth dy ras,
Dynu f'enaid i mor hyfryd
O'i bleserau pena' i maes;
Ti wnest fwy mewn un munydyn
Nag a wnaethai'r byd o'r bron—
Ennill it eisteddfa dawl
Yn y galon gareg hon.

2 'Chlywodd clust, ni welodd llygad,
Ac ni ddaeth i galon dyn,
I ddychymyg, nac i ddeall,
Natur d' hanfod di dy hun;
Etto 'r ydwyf yn dy garu
'N fwy na dim sydd is y rhod,
A thu hwnt i ddim a glywais,
Neu a welais etto erioed.

3 Uchder nefoedd yw dy drigfan,
Llawer uwch na meddwl dyn,
Minnau mewn iselder daear,
Bechadurus, waelaf un;
Etto, agosach wyt i'm henaid,
A'th gyfeillach bur sydd fwy,
A chan' gwell, pan fyddost bellaf,
Na'u cyfeillach benaf hwy.

686. RHAN II.

CLUSTIAU enawd ni allant glywed,
Fythol, dy leserydd pur,
Etto adnabod 'rwyf dy feddwl,
A'th amcanion sanctaidd gwir;
'Nawr 'rwyf yn ymddiried ynot,
Ac yn pwyso ar dy ras,
Llawer mwy nag ymddiriedaf
Yn y cyfaill goreu i maes.

2 Glynw wrthyt mae fy nghalon,
Fel ei noddfa gadarn glyd,
Ac 'rwy'n ffeindio ynot ffynnon
O gysuron dirgel, drud;
Dyma'r dyfroedd a'm diddana,
Dyma'r dyfroedd hyfryd fflas,
A wna i mi'n ddiddig, ddiddig,
Dreulio'm dyddiau oll i maes.

3 'Rwyf yn dyfod at dy orsedd
O ryw hyder cryf yn llawn,
Ac yn edrych ar dy hanfod
Fy hapusrwydd, foreu a nawn;
Ac mae'r olwg hyny'n ennyn
Yn fy ysbyrd ryw gryfliau,
Gan roi clwyf ar fy mhochodau
Yn dy wyddodf sy'n gwanhau.

4 Llawen ydwyf fod dy hanfod
Fawr yn ddedwydd ynddo ei hun,
Ac na raid i ti ymddiried
Mewn creadur úrhyw lun;
O! teyrnasa fel y mynyst,
Doed dy amcan mawr i ben;
Seinied pawb, mewn nef a daear,
Haleluwia fyth, Amen.

5 Minnau, bryfyn gwael o'r ddaear,
Rof fy llais yn mhlith y llu—
Saint, cerubiad, ac angylion,
A'r seraphiaid bywiog fry;
O! na chawn i ymgymysgu
A sêr y boreu mewn un don,
Rhown fy llais i mewn i'r anthem
Am ddiodeffaint addfwyn Oen. W.

687. *Y nefoedd i foliannu gras
Duw.*

8. 7. D.—Moriah, A. 10. Esther, Y. 55.

'RWY'n dy garu; ddweda'i chwanaeg:
Uwch pob geiriau i ddodi maes
Yw dy gariad, yw dy heddwch,
Yw d'anfeidrol ddwyfol ras;
Yn nhafodiaith nefoedd oleu,
Caf fi draethu, 'mhlith y llu,
Gyda blas na ellir ddeall,
Hen ddirgelion nefoedd fry.

2 Yno caf fi ddechreu hanes—
Hanes o lawenydd pur,
Fyth na chlywir diwedd arno
Yn y paradwysaidd dir;
Bob munydyn bydd yn dechreu
Seinio i maes, heb dewi a sôn,
Ddoniau maith, anfeidrol, hyfryd,
Croeshoeliedig, addfwyn Oen.

3 Bydd dy degwech fyth yn newydd,
Fyth o newydd ennyn dân,
Trwy holl oesoedd tragwyddoldeb,
Fyth heb flino yn y blaen;
Fflam angerddol, heb un terfyn,
Trwy holl raddau'r nef yn un,
Hi barha i losgi'n oleu
Tra parhao Duw ei hun.

4 Nid oedd ond dy sawredd dwyfol,
Yn y nef nac ar y llawr,
All'sai ennyn y fath gariad
Ag wy'n brofi ynwy'n awr:
Pwy sefydlai'm hysbryd gwamal?
Pwy'm gosodai yn fy lle,
Ond yr hwn, heb derfyn arno,
Sy'n berffeithrwydd dae'r a ne'? W.

688. *Pob peth yn ofer heb wyneb
Duw.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Jersey, Y. 63.

O FER i mi wel'd y ddaear
Yn egino'i hegin grawn,
Ofer i mi wel'd yr heulwen
Fawr yn estyn ei phrydnawn,
Ofer i mi wel'd y blodau
Yn dadguddio'u dirif liw,
Tra fo neb rhyw un creadur
Yn cysgodi gwedd fy Nuw.

- 2 Ymwêl, Arglwydd, â phererin
Sydd yn teithio tua thref,
Ac a flinodd ar y ddaear,
Heddyw'n brefu am y nef;
Tyred, heulwen glir, disgleiria,
Ni saif cwmwl lle bo'th ras,
Storom gref a dry'n dawelwch,
Fel y gallom rodio i maes.
- 3 O! pa bryd caf wel'd dy wyneb,
Oll yn heddwch, oll yn ras,
Heb un pechod yn fy nghlywfo,
Nac yn dirgel gario'r maes,
Heb un llen rhyngof a'r bywyd,
Nac un ysbryd marw, syth,
Heb un waedd yn fy nghydwytbod,
Ond tangnefedd pur dilyth?

- 4 Bryd caf wel'd y tir dymunol,
Hyfryd baradwysaidd wlad,
Lle mae brodyr i mi filiwn,
Lle mae 'Mhriod, lle mae 'Nhad,
Lle caf orphwys o fy llafur,
Lle caf wella'm clwyf a'm briw,
A chael gwledd dragwyddol, gysson,
Fyth yn nghwmni'm Tad a'm Duw?
w.

689. "*Fy Anwylyd sydd eiddof fi.*"

8. 7. D.—Edinburgh, 164. Moriah, A. 10.

EIDDOF fi yw fy Anwylyd; [rhad,
Gwnawd cyfammod gwerthfawr,
Nid â pherlau'r byd y'i seliwyd,
Ond â dwyfol nefol waed:
Nerth tragwyddol a ymrwymodd,
Holl ddoethineb mawr y nen,
I gael gwel'd yr iota leiaf
O'r cyfammod hwn i ben.

- 2 Ymadewch, fy ofnau, bellach,
Rhagor peth, allasai'r nef?
Po'dd dangosai gariad rhagor
Nag ar bren ddangosodd ef?
Rhoddai 'i fywyd dros elynion,
Tuag at eu cael yn un
Briod ferch addasaf, ffyddlon,
Gywir iddo ef ei hun.
- 3 Cadarnhaw'd fy ffydd grynedig,
Ni ro'i 'ngobaith ddim i lawr,
Ac o'm hawl ni ildiaf ronyn
I gyfammod sydd mor fawr,

Ac ni chym'ra'i'r India helaeth,
A'i thrysorau sydd heb ri',
Am fy mraint, ac ni chymmeraf
Holl feddiannau'r nefoedd fry. w.

690. *Gweddi am lwy'r waredigaeth
oddi wrth bechod.*

8.7.D.—Trefaldwyn, 171. Eifionydd, 170.

MI af trwy'r Iorddonen arw,
Anturiaf wrthwynebu'r don—
Pob tentasiwn gaffo'm nwydau
Gan wrthddrychau'r ddaear hon,
Ond it sefyll wrth fy ochr,
Ond it 'maflyd yn fy llaw;
Ti gei'r clod, ti gei'r gogoniant,
Oll yn oll yr ochr draw.

- 2 Na'd y cenllysg i fy nghuro—
Grym fy mhleser, a fy chwant,
Ac i yru d' Ysbryd sanctaidd,
A'i awelon pur i bant: [llwyth,
Gwna 'nghydwytbod ynwy'n dan-
Na ddiocdefwyf ddim o'r bai,
Ag sy'n gwneuthur oriau 'mywyd
Fel rhyw oes o edifarhau.

- 3 'Rwy'n hiraethu am yr oriau
Pan y caffwy'n nhraed yn rhydd;
Dyna jubel fy nghysuron—
Dyna ngwaredigol ddydd;
Dyna wledd 'rwy'n brefu am dani,
Pan na byddo pechod mwy
I ladrata'r meddwl lleiaf,
Nac i rodidi mi glwy'.

- 4 Tyred, Ysbryd sancteiddiolaf,
A glanhâ dy dŷ dy hun,
Lladd y beiau yn fy natur
O'r boreuddydd sydd ynglŷn;
Dwg dy eiddo i maes o'r pydew,
Minnau, ond cael myn'd yn rhydd,
A'th foliannaf tra fo anadl
Am fy ngwaredigol ddydd. w.

691. *Dim a foddia'r enaid ond
Duw.*

8. 7. D.—Llangan, Y. 61. Gaerwen, Y. 62.

PA'M 'rwy'n mofyn gwlad o heddwch
Lle nad oes ond gwlad o wae,
Disgwyl cariad a ffyddlondeb
Mewn ardaloedd o gasau,
'Mofyn bywyd mewn marwolaeth,
'Mofyn cysur lle nad yw?
Nid oes dim a foddia'm henaidd
Is y nefoedd ond fy Nuw.

- 2 Dechreu 'rwyf yn awr ehedeg
I'r ardaloedd mae fy 'mryd,
Ac 'rwyf am ddiffoddi'm hiraeth
Am bleserau gwag y byd;
Ni chaiff dyn, na da, nac enw,
Ni chaiff pleser, ni chaiff gwae,
Argraph mwy i'm gwneyd yn llawen,
Nac i'm gwneyd i lwfrhau.

8 Mi a' i maes o blith y werin
I ryw loches wrthyf f'hun,
Lle na bo dim stŵr creadur,
Dim ond d' Ysbryd sanctaidd cun;
Mi wna 'mhleser yn dy fynwes,
Mi wna'm nefoedd yn dy hedd,
Ac fe'i gwelaf i mi'n bieser
I gael gorwedd yn y bedd. w.

692. "Mi a godaf ac a af at fy
Nhad."

8. 7. D.—Diniweidrwydd, 166. Bohemia,
168.

DYMA 'r truan a'r anghenus,
Wedi treulio'i dda o'r bron—
Holl drysorau pur Paradwys,
Ar wrthdrrychau'r ddaear hon;
'Nawr yn noeth, yn glaf, yn glwyfus,
Ac mewn gwlad o eisieu'n byw;
Newyn mawr, heb neb yn rhoddi,
Sy'n yr ardal na bo'm Duw.

2 Tŷ fy Nhad sy'n llawn o gyfoeth,
Fel y moroedd mawr didrai,
O dragwyddol mae ei ddechreu,
I dragwyddol mae'n parhau;
Gweision cyflog fy hen gartref
Fyth sy'n llawen, fyth sy'n llawn,
Heb na phoen, na thrai, na phrinder,
Fyth na boreu na phrydnawn.

3 Minnau godaf tuag yno—
Hen ardaloedd tir fy ngwlad,
Ac a gwym'raf, yn fy nghlwyfau—
Yn fy mryntni, o flaen fy Nhad;
Dwedaf wrtho:—"Pechais, Arglwydd,
Trwy ryw ryfyg gadarn, gref,
O'th flaen di yn anystyriol,
Hefyd ac yn erbyn nef.

4 "Nid wyf deilwng, am fy nhrosedd,
Gael dy enw arnaf mwy,
Gwna fi'n un o'th weision cyflog,
A rho arna'i 'u henwau hwy:"
Llawnder gras, heb fesur arno,
Llawnder annherfynol hedd,
Gaiff y rhai cystuddiol, euog,
Weled yn ei hyfryd wedd.

693. RHAN II.

FY addfwynaf Dad a'm derbyn,
Er im dreulio'r oll i gyd
O bob da a roddodd i mi
Ar bob gwagedd yn y byd;
Gwelodd fi o bell yn dyfod,
Ac fe barodd i mi ddod,
Daeth i'm cwrdd, ac fe'm cusanodd—
Cariad penaf fu erioed.

2 Dygodd allan lo pasgedig,
Ac fe'i bladdwyd yn ddiwed,
Ac fe roddodd im ddanteithion
Ag na chawd eu bath erioed;
Dygodd ef fy ngwisgoedd budron,
Ac fe'm gwisgodd i yn lan,

A'r cyflawnder dwyfol hyn
Na fu am dana'i' rioed o'r blaen.

3 Ar fy law fe roddodd fodrwy,
Ac esgidiau am fy nhraed,
Gwnaeth fi'n hardd o fewn ac allan.
Fel ei etifedd penaf gaed;
Cadwodd wledd o ddawns a chanu,
A phob rhyw bleserau 'nghyd;
'Chafwyd er y trosedd cyntaf
Eu cyffelyb yn y byd. w.

694. Hiraeth am lwyry ryddhad.

8. 7. D.—Jersey, X. 63. Trefaldwyn, 171.

TAN fy maich yr wyf yn griddfan—
Disgwyl amser o ryddhau,
Disgwyl i 'mhechodau dreulio,
Etto 'mhechod sy'n parhau;
Disgwyl caf gasineb hollol,
Caria f'addunedau'r dydd;
Etto, finnau yn y gadwyn,
Ac yn methu myn'd yn rhydd.

2 O! na chlywn yr udgorn arian
Rywbryd yn rhoi bloedd i maes,
Yn cyhoeddi i f'enaid llwythog
Heddwch a maddeuol ras:
O! na ddeuai nerth i waered,
Fel llifeiriant mawr ei rym,
Fel na allai'm nwydau penaf
Bellach ei wrthsefyll ddim.

3 Mi rown fydoedd maith, pe meddwn,
Am gael gwledd tori i lawr
Bethau ag sy'n myn'd a'm meddwl
Fil o weithiau yn yr awr;
Trais a gorchest sy ar fy sbryd,
Cryf yw'm gelyu, minnau'n wan:
Addfwyn Oen! yn fuan brysia,
Cod fi o'r pydew hyn i'r lan.

4 Tor y rhwydau sydd gan Satan,
Llog gadwynau yn y tân;
Tyred, argyhoeddiad nerthol,
Difa 'mhechod o dy flaen;
Deued peraidd heddwch, yntau,
Nes congwerio melus chwant,
Nes bo'm bai, trwy bob rhyw foddion,
Felly i ddiflanu i bant. w.

695. Yr un testyn.

8. 7. D.—Trefaldwyn, 171. Hebron, 169.

DYNA'r dyddiau wyf yn ddisgwyl—
Dyddiau'r addewidion rhad;
Dwedwyd cawn fy meiau cryfaf,
Dua'u lliwiau, dan fy nhraed;
Iesu yw ei enw hyfryd,
Ac fe ddyry wared llawn:
O! am wel'd y boreu'n dyfod;
Rhyfedd hyd y maith brydnawn!

2 Gwyro yma, gwyro acw,
Weithiau gwyro ar y dde,
Ganwaith ragor ar yr aswy,
Oddi wrth lwybrau Brenin ne';

PROFIADAU CREDADYN.

Mae yma reddf o waredigaeth,
Mae yma reddf o ddoed yn rhydd,
A griddfanau i'r lan yn llanw
Am yr hyfryd foreu ddydd.

- 3 Mi feddyliaf fod y wawrddydd
Wen ar godi maes o law;
Mi dybygaf, drwy'r cymmylau,
Gwelaf oleu'r ochr draw:
Deuwch, wyntoedd mwyn y deheu,
Gwthiwech y cymmylau o'u lle,
Im gael gwel'd yn ei ogoniant
Bresenoldeb Brenin ne'.
- 4 Dan ei aden byddaf ddedwydd,
Dan ei aden caf gasau,
A galaru yn ddrylliedig
Am bob pechod, am bob bai;
Dan ei aden, ar bob chwantau
Caf fi fuddugoliaeth lawn,
Ac y caf ddifyrwech cysson,
O foreuddydd hyd brydnawn. w.

696. *Golwg ar y wlad.*

8. 7. D.—Bohemia, 163. Trefaldwyn, 171.

DYN dieithr ydwyf yma,
Draw mae'm genedigol wlad;
Draw i'r moroedd mawr tymmhestlog,
Ac o fewn i'r Ganaan rad:
Stormydd hir o demtasiynau
'Nghurodd i fel hyn mor bell;
Tyred, ddeheu wynt pereiddiaf,
Chwyth fi i'r Baradwys well.

- 2 Ac er gwaethaf grym y tonau
Sydd yn curu o bob tu, [gwyntoedd,
Dof trwy'r stormydd, dof trwy'r
Rywbyrd i'r Baradwys fry:
Gair fy Nuw sy'n drech na'r moroedd,
Gair fy Nuw sy'n drech na'r don;
Mi anturia'r oll a feddwyf
Fythol i'r addewid bon.

- 3 Ac ni fydda'i'n hir cyn gorphen—
Ddim yn hir cyn glanio fry;
Pob gorchymyn, pob bygythiad,
Pob addewid sydd o'm tu;
Nid y dyfnder fydd fy nhrigfan;
Gwn y deuaif yn y man,
'Nol fy ngolchi gan y tonau,
Yn ddiangol gyth i'r lan.

- 4 'Rwyf yn dechreu teimlo eisoes
Beraroglau'r gwledydd draw,
Gyda'r awel bur yn hedeg;
Diau fod y wlad ger llaw:
Tyr'd, y tir dymunol hyfryd,
Tyr'd, yr ardal sydd heb drai;
Dy bleserau o bob rhywiau,
Gâd im bellach eu mwynhau. w.

697. *Cyflawnder a nerth yn Nghrist.*

8. 7. D.—Ledforth, 163. Trefecca, 162.

OFFER iawn mae'r nef ei hunan
Yn fy ngheisio oll i gyd,

Tra bo hanner lawn o'm calon
Mewn rhyw eilun yn y byd:
Natur wrthryfelgar, gyndyn,
Sy'n fy nal i yma'n dŷn,
Tra bo'm henaidd gwan yn hedeg
Fyny'n llwyr i Seion fryn.

- 2 Ni all ympryd trist a gweddi
Fyn'd yn lân â mi i'r lan,
Nac un cyrch o ddyledswyddau
'Nghodi ronyn bach o'r man:
Grym y llygredd sy'n fy nghalon,
Cryf ac anorechfygol yw;
Nid oes fythoedd a'i gorchfyga
Ond yn unig nerth fy Nuw.

- 3 Pe bai bossibl i mi dreulio
'R graig wrth roi fy ngliniau i lawr.
Gwneyd afonydd o fy nagrau,
Llanw hefyd foroedd mawr,
Rhanu trysor y mynyddau
Rhwyng y tlodion yn mhob man;
Anhaeddiannol eilwaith fyddwn
Fyth o gael fy nghodi i'r lan.

- 4 Rhed, fy enaid, i'w gyfeillach,
Cyntaf man y caffech e';
Trist yw'm henaidd wrth ymofyn
Un creadur yn ei le:
Blino'n edrych 'rwyf o gwmpas;
Nid oes meddyg ar y don
Ond yn unig ti dy hunan,
Wella'r archoll dan fy mron.

- 5 Llawn a llawen, iach a diddig,
Wyf pan byddwy'n teimlo'th hedd;
Ond meddylgar iawn ac athrist
Pan yn ffael gwel'd dy wedd;
'Rwy'n diflasu ar y cwbl
Pan na welwy'th wyneb cu;
Ond mae'm bywyd i mi'n nefoedd
Pan bwy'n agos atat ti. w.

698. *Grym cariad.*

8. 7. D.—Ledforth, 163. Dismission, 160.

MAE fy nghalon am ehedeg
Unwaith etto i fyny fry,
I gael profi'r hen gymdeithas
Gynt fu rhyngof a thydi:
Mi a grwydrais anial garw,
Heb un gradd o oleu'r dydd;
Un wreichionen o dy gariad
Wna fy rhwymau oll yn rhydd.

- 2 Pe bai'r holl gystuddiau mwya'
'N gwasgo ar fy enaid gwan,
A'r gelynyion oll yn rhwystro
'R nefol dân i godi i'r lan;
Pan ddechreuo, nid oes derfyn;
Cadarn natur cariad yw
Sydd yn distaw fyn'd â'm henaidd
O hono'i hun i fynwes Duw.

- 3 Mae fy nghalon yn 'sgrifenu,
Ac yn adrodd wrthi ei hun,
Enw hyfryd a rhicweddol
Duw yn gwisgo natur dyn:

PROFIADAU CREDADYN.

Iachawdwriaeth, iachawdwriaeth,
Iachawdwriaeth werthfawr iawn,
Ydyw enw fy Ngwardwr
Genyf foreu a phrydnawn. w.

699. *Hiraeth am oleuni cymdeithas Duw.*

8. 7. D.—Bavaria, 167. Diniweidrwydd,
A. 11.

GWLAD o d'wyllwch wyf yn trigo,
Aiphtyw'r man lle'r wyf yn byw;
Mae tywyllwch wedi'm d'rysu—
T'wyllwch anorchfygol yw:
Cyfod, Haul Cyfiawnder goleu,
'Nawr llewyrcha yn dy nerth;
Danfon feddyginiaeth rasol
Dros y creigydd mawrin, serth.

2 Dwéd pa bryd caf yfed dyfroedd—
Dyfroedd gloyw sy'n iachau;

Pob rhyw bleser wedi darfod
Ond yn unig dy fwynhau:—
Pwyso'm henaid ar dy fynwes,
Edrych yn dy wyneb llon;
Caru nes anghofio'r oriau
Sy i mi ar y ddaear hon.

3 Pa'm mae'm llygad gwag yn sylwi
Ar un tegan sy'n y byd?

Nid oes yn nherfynau natur
Ddigon ddim i lanw'mryd;
Gwela'r beddrod wrth fy ochr
Egyr arna'i safn yn awr,
A'm hadeilad yn dadfeilio,
Bron a syrthio iddo i lawr.

4 Etto gwell nid wyf un gronyn;
Bywyd, bedd, nac angeu du,

Ni ddod argraph bur dy natur
Mewn un modd, ar f'enaid i;
Gwel'd dy wyneb, byw'n dy gwmni,
Teimlo'th anorchfygol ras,
Ar fy meiau mawr yn unig
All yn gyfan gario'r maes. w.

700. *Duw a digon.*

8. 7. D.—Diniweidrwydd, A. 11. Tref-
aldwyn, 171.

O! AM nerth i dreulio'm dyddiau
Yn nghynteddoedd tŷ fy Nhad;
Byw yn nghanol y goleuni,
T'wyllwch obry dan fynhraed;
Byw heb fachlud haul un amser,
Byw heb gwmwl, byw heb boen,
Byw ar gariad anorchfygol,
Pur, y croeshoeliedig Oen.

2 Dyro olwg ar dy haeddiant—
Golwg ar dy deyrnas rad,

Brynwyd i mi, ac a seliwyd—
Seliwyd i mi â dy waed;
Rho i mi gyrchu tuag ati,
Peidio byth a llwfrhau:
Ar fy nhaith ni cheisiaf genyt
Ond yn unig dy fwynhau.

3 Ac ni cheisiaf drysor arall
Ond tydi tra bwy'n y byd;
'Rwyt yn ddigon byth dy hunan,
Dim ond ti a leinw'm bryd:
Nid oes cystudd fyth wna niwed
Pan bwy'n pwyso ar dy rym;
Hebot, nid oes rwyd gan Satan
Na wna rywffodd niwed im.

4 Gyda thi mi af drwy'r fyddin,
Gyda thi mi af drwy'r tân;
'D ofnaf ymchwydd yr Iorddonen
Ond i ti fyn'd o fy mlaen:
Ti yw'm hamddiffynfa gadarn,
Ti yw'm Mrenin a fy Nhad;
Ti dy hunan oll yn unig
Yw fy iachawdwriaeth rad. w.

701. *Ymbil am ymwared.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Diniweidrwydd,
A. 11.

MAE addewid nef o'm hochr,
Fod fy Iesu'n ffrynd i'r gwan:
O'r pydewau dwg ei hunan
Garcharorion llesg i'r lan:
Tor y bolltau pres yn ganddryll,
Tyn y barau heiyryn yn ol,
Gâd i'm henaid, o'r dynderoedd,
Hedeg yna i dy gôl.

2 Nid wy'n haeddu dim trugaredd;
Trois fy nghesn ar y nef,

A chofleidiais fy eilunod
'Nol meddiannu ei gariad ef;
Gwerthais drysor mwy na'r ddaear
Am bleserau muniyd awr,
Ac 'rwy' mron a thori 'nghalon
Am ei heddwch ef yn awr.

3 T'wyned heulwen ar fy enaid,
Blinais ganwaith ar y nos;

Nid yw 'mhleser, na 'nheganau,
Na'm heilunod, ond fy nghroes;
Mynwes Iesu yw'm hapusrwydd;
O! na chawn i yno fod!
Fe roi cariad dwyfol, perffaith,
Fy mhleserau dan fy nhroed.

4 Etto unwaith mi ddyrchafaf
Un ochenaid tua'r nef,

Ac a wylaf ddagrau'n hidyl
Am ei bresennoledb ef;
Pwy a wyr na wrendy clustiau
'R hwn a greodd ddae'r a nen,
Ac na ddaw fy nymuniadau,
Trist, hiraethlawn, oll i ben. w.

702. *Bywyd yn ngwedd yr Iesu.*

8. 7. D.—Tyddewi, Y. 57. Ledforth, 16'

NID oes dim o dan yr wybren
Wna fy enaid ronyn gwell;
Un difyrwch, nac un pleser,
Sydd yn agos nac yn mhell;
Darfu chwant â'i holl hyfrydwch,
Ei lawenydd gwag a ffodd;

PROFIADAU CREDADYN.

Presenoldeb Iesu ei hunan
A'm gwna'n unig wrth fy modd.

- 2 Y mae nefoedd yn ei gwmi,
Y mae bywyd yn ei wedd,
Ag sy'n gwneuthur angeu'n gyfaill,
Ar sy'n peri concro'r bedd:
Rho'th gyfeillach, Iesu addfwyn,
Dyna wy'n ei geisio i gyd;
Ac ni fyddaf foddlonr ddiiddig
I a gwrddwyf yn y byd.
- 3 Tyr'd am hyny, Ffrynd troseddwyr,
At yr eiddil gwaela'i lun,
Gollodd afael ar bob haeddiant
A rhinweddau sydd gan ddynd;
Ymddieithrais o'r creadur,
Felly yntau oddi wrthyf fi,
Ac ni fedd fy enaid egwan
Gyfaill heddyw ond tydi. w.

703. *Yr un testyn.*

8. 7. D.—Edinburgh, 164. Dismission, 160.

MI edrychaf ar i fyny,
Deued t'wyllwch, deued nos;
Os daw heddwch im o unlle,
Daw o haeddiant gwael y groes:
Dyna'r man y gwnaf fy nhrigfan,
Dyna'r man gobeithiaf mwy;
Nid oes iechyd fyth i'm henaid
Ond mewn dwyfol farwol glwy.'

- 2 Gobaith f'enaid yw ei haeddiant,
Gobaith f'enaid yw ei rym;
Tlawd, a llesg, a gwan, ac ynyfyd,
Ydwyf fi heb feddu dim;
Trwodd draw yr wyf yn edrych,
Dros y bryniau mawrion, pell,
Ac yn disgwyl fy ngorphwysfa
O gyfiawnder llawer gwell.
- 3 Nid oes ffynnon wedi ei hagog
A all olchi'r euog hyn,
Ond y ffynnon a agorodd
Cariad ar Galfaria fryn;
Gwael all dalu'n llwyr am feiau—
Gwael all agor porth y nef;
Ac nid oes foddlonr nefoedd
Ond ei haeddiant dwyfol ef. w.

704. *Meddyliau crwydredig.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Hebron, 169.

FY meddyliau sydd yn hedeg [de;
Weithiau i'r dwyrain, weithiau i'r
Treulio'm dyddiau gwerthfawr goreu,
Bob munydyn, 'rwyf o dre';
Lleng 'nol lleng olynol ganlyn
Ynwyf o feddyliau gau,
Heddyw yn newid, ddoe yn d'rysu,
Ddoe a heddyw yn parhau.

- 2 Ti 'sgrifenaist gynt ar geryg
Ddeddfau cywir, sanctaidd, pur;
Nid anhawddach it 'sgrifenu
Etto'n awr ar galon ddur;

Os buost farw dros un ffaidd,
Aflan, Arglwydd, fel myfi,
O! na ad im fod yn ddieithr
I rasusau'r nefoedd fry.

- 3 Rho i mi heddwch fel yr afon,
Rho faddeuant fel y môr,
Rho i mi ronyn bach o brofi
'Nawr o'th annherfynol stôr;
Na newynwyf yn yr anial,
Lle nad oes na dwr na gwin,
Ond cael teimlo'r pur gawodydd
A addewaist ti dy hun. w.

705. *Bywyd mewn angeu.*

8. 7. D.—Jersey, 7. 63. Eifionydd, 170.

SAITH o weithiau, ol a gwrthol,
Torais dy orch'mynion glân;
Saith adduned fawr a wnaethum
I ymgadw rhag y tân;
Yn y dyfnder cefais gyntaf
Wel'd dy wridog wyneb gwyn;
Ond buasai fflam euogrwydd,
'Ddaethwn byth i Seion fryn.

- 2 Fe wnaeth pechod, fe wnaeth uffern,
Fe wnaeth t'wyllwch dudew'r nos,
Im roi naid trwy ddyledswyddau,
Cael neu goll, at waed dy groes;
Ar fin uffern cefais nefoedd,
Ac yn angeu cefais fyw,
Yn nharanau mynydd Sinai
Gyntaf dês i gwrdd â Duw.
- 3 Mellt, taranau, mwg, a chenllysg,
Oedd euogrwydd i mi'r pryd
Des i wel'd maddeuant pechod
Fil o weithiau'n fwy na'r byd;
Gwnaf, mi gosia'r oriau hyny—
Oriau fy mhriodas gun,
Pan ddaeth Crëwr nef a daear
A'r pechadur gwaela'n un. w.

706. *Gweddi am ail ymweliad.*

8. 7. D.—Bohemia, 163. Diniweidrwydd,
A. 11.

P'ODD y gallaf ddweyd sydd ynwyf?
Pwy all ddeall faint yw 'nghri?
'Rwyf o'r cwbl yn ymddifad,
Os ymddifad o honot ti:
Aed fy ngweddi trwy'r cymmylau,
A'm hoch'neidiau trwm diri',
Nes im gael maddeuant newydd,
A chael gwel'd dy wyneb cu.

- 2 Nid yw 'ngweddi, nid yw 'nagrau,
Nid yw f'addunedau ddim;
Ni wna mil o ddyledswyddau
Unrhyw bechod lai ei rym;
Cofia'r hwn fu ar Galfaria
Dan yr hoelion llymion, main,
Gwel y wayffon a'r gorsen,
Mantell goch, a'r goron ddrain.

- 3 Ac er mwyn y gwaed a gollwyd,
Cymmysg ddwr, o'i ystlys ef,
Tyn bob cwmmwl dudew, tywyll,
Ag sydd rhyngwyf 'nawr a'r nef;
Maddeu i mi feiau mawrion—
Beiau lawer fwy na rhi',
Dim ond edrych i Galfaria,
Nid wrth edrych arnaf fi.
- 4 Os am bechod y'th w'radwyddwyd,
Y trywanwyd gwaywllon
Nes gwneyd archoll na anghofir,
Tra fo nefoedd, dan dy fron;
Gad i mi gael ffrwyth dy glwyfau,
Gad i mi gael rhin dy waed—
Maddeu 'mhechod, gwel'd dy wyneb,
Ti fy Mhrynwr a fy Nhad;
- 5 Golchi'm henaid yn yr afon,
Gwneyd yr euog brwt yn lân,
Llanw 'nghalon oer, ddigariad,
O dy nefol hyfryd dân;
A chael rhan o bob rhinweddau
Ag sydd ynot ti dy hun;
Ddoe yn aflan, wedi'm dychwel
Heddyw'n berliaith ar dy lun;
- 6 Fel bo'm dyddiau oll yn ganu,
Nid yn alar fel mae'n awr,
Cariad yn concwero'm henaid,
Ac yn boddî sw'n y llawr;
Ar adenydd pur yn hedeg,
Trwy bob rhwystrau maith yn
Credû, caru, gorfoleddu, [mlaen;
Yn y dyfroedd mawr a'r tân. w.

707. *Ymbil am gynnalïaeth ac arweiniad.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Jersey, Y. 63.

- TYRED, f'enaid, ar i fyny,
Allan o'r anialwch maith;
Hiraeth sy arnaf am gael gweled
Gwledydd hyfryd pen fy nhaith;
Blinais deithio'r creigydd geirwon,
Lle 'rwy'n wastad yn cael briw,
Ac fe'm clwyfid i farwolaeth
Oni bai cariad rhad fy Nuw.
- 2 Lleoedd dyfnion sydd ar aswy,
Lleoedd dyrys sydd ar dde;
Ac mae'n anhawdd cadw'r llwybr,
Ag a deithiodd Brenin ne';
Rhag im golli trwy ryw ryfyg,
Neu anghredu, neu trwy frys,
Help, fy Nuw, luddedig enaid
Ddringo'r bryniau serth ar frys.
- 3 Dal fi i fyny, addfwyn Iesu,
Arwain f'enaid yn dy law,
Nes bwy'n cyrhaedd dros bob ofnau,
I'r ardaloedd hyfryd draw;
Ac os yno byth y deauf,
Dyna 'ngwaith o fewn y lle—
Chwareu ar y delyn euraidd
Am rinweddau'i gariad e'. w.

708. "*Gras fel moroedd all fy achub.*"

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Horeb, 169.

- TORI wnes fy addunedau
Gant o weithiau maith eu rhi',
Ac mae'n rhaid ryw ras anfeidrol
Gadw euog fel myfi;
Wrth yr orsedd 'rwyf yn cwympto,
Ac nid oes un enw i maes
Ag a rydd im feddyginiaeth
Ond yn unig gorsedd gras.
- 2 Gras fel moroedd all fy achub,
Perffaith gyflawn yn mhob rhan,
Gras a roddo nerth a bywyd,
Ac a wnelo'n gryf y gwan;
Rhaid cyflawnder, rhaid doethineb,
A phob grasau, fawr a mân,
Cyn yr elo f'enaid eiddil,
Sydd mewn cadwyn, gam yn mlaen.
- 3 Rhaid cael llygaid, fel y gwelwyf
Hyfryd beraidd lwybrau'r dydd;
A chael holl allweddau'r nefoedd
I ddadgloi cadwynau'n rhydd;
A chael llusern fawr y bywyd
Fyth i gerdded o fy mlaen,
Ganol dydd yn gwmmwl goleu,
Ganol nos yn golofn dân.
- 4 Tywysog bywyd, bydd o'm hochr,
'Rwyf yn mron a llwfrhau;
'Dyw 'ngelynyon, mewn rhifedi
Na chyndynrwydd, ronyn llai;
Torf o faes o hyd sy'n tentio,
Torf o fewn o'u cymmaint hwy,
Ac mewn cynghairr gyda'u gilydd
Am roi i mi farwol glwy'. w.
- 5 Minnau rois fy holl ymddiried,
Iesu, arnat ti dy hun;
Ac nid oes un enw arall
A all achub y fath un;
Tyn fi'n mlaen i'r ardal hyfryd,
Maes o'r anial maith ei hyd;
Ti gei'r clod a'r holl ogoniant
Pan yn ulw'r elo'r byd. w.

709. *Gweddi am ryddid a maddeuant.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Jersey, Y. 63.

- I ESU, dyro dy gymdeithas
Nefol yn yr anial fyd,
Lle mae maglau ar ol maglau
Yn fy nrysu 'mron o hyd;
Y mae hiraeth yn fy nghalon,
Ac och'neidiau heb ddim trai,
Am wel'd oriau 'ngwaredigaeth
Ddedwydd, hyfryd, yn nesau.
- 2 Mae fy meddwl i yn erwydro
Gant o weithiau i maes o dref,
Ac yn clymu â gwrthddrychau
Gwâg, disylwedd, is y nef;

Mae fy mywyd i mi'n ofid,
Mae fy nyddiau i mi'n boen,
Eisieu cael fy holl ddifyrwrch
Yn dy gwmini, addfwyn Oen.

- 8 Ti faddeuaist fil o feiau—
Beiau cynddeirioca'u rhyw,
Ac a guddiaist rhag y werin
Rai fel porphor coch eu lliw:
Cliria fy nghydwylbod euog,
Cána f'enaid yn y gwaed,
A rho'r bai ag sy'n fy maeddu,
A fy nryllio, dan fy nhraed.
- 4 O! na ildia, f'enaid, ronyn,
Er ei bod yn fyr brydnawn,
Y mae trugareddau'r nefoedd
Fel y moroedd mawrion llawn;
F'allai try deheuwylt tawel,
Cyn machludo'm haul yn lân,
Ac yn lle rhyw drwm och'neidio,
Caf fi seimo'r hyfryd gân. w.

710. *Crist yn bob peth.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Jersey, x. 63.

- MI af heibio i'r creadur,
'Does ond gwagedd ynddo i gyd;
Twyll a golwg, heb ddim sylwedd,
Yw a welais yn y byd;
Dacw'r unig wlad o sylwedd,
Draw i'r bryniau, man lle mae
Afon bywyd, fel y grisial,
Feusydd gras yn dyfrhau.
- 2 Ti dy hunan wyf yn 'mofyn,
Ynot ti mae heddwch llawn;
Ynot ti caf fod yn ddedwydd,
Ynot ti yn hyfryd iawn;
Nid oes ofn i'r sawl a'th garo,
I dy garo nid oes gwae;
Fe gaiff pob rhyw dristwch atgas
Iddynt droi yn llawenhau.

- 3 Tyred, bellach, o'r creadur,
Mae'r creadur bron dy ladd—
Troi, ymddadrys, ac ymdd'rysu,
Fwyfwy 'mlaen, o radd i radd;
Fyth ni chaiff fy enaid egwan
Loches hyfryd fyth ond un,
Rhag y stormydd sy'n fy nghuro—
Yn dy glwyfau di dy hun.

711. RHAN II.

- DROS bechadur buost farw,
Dros bechadur, ar y pren
Y dioddefaist hoelion llymion,
Nes it orfod crymu'th ben;
Dwéd i mi, ai fi oedd hwnw
Gofiodd cariad rhad mor fawr—
Marw dros un bron a suddo
Yn Gehenna boeth i lawr.
- 2 Dwéd i mi, a wyt yn maddeu
Cwympo ganwaith i'r un bai?
Dwéd a ddeui byth i galon
Nas gall gynnyg 'difarhau?

Beth yw pwysau'r beiau mwya!
Wyt yn faddeu?—o ba ri'?

- Pa un drymaf yw fy mhechod
Ai griddfanau Calfari?
- 3 Arglwydd, rhaid i mi gael bywyd;
Mae fy meiau yn rhy fawr,
Fy euogrwydd sy'n cyd-bwyso
A mynyddau mwya'r llawr:
Rhad faddeuant, gwawria bellach,
Gwna garcharor caeth yn rhydd,
Fu'n ymdreiglo mewn tywyllwch,
'N awr i weled goleu'r dydd. w.

712. *Y pererin yn yr anialwch.*

8. 7. D.—Jersey, x. 63. Eifionydd, 170.

- TYRED, Arglwydd, i'r anialwch
Yma buost ti o'r blaen,
Arwain fi, bererin eiddil,
A dy golofn niwl a than;
Dal fy ysbryd sy'n llewygu
Gan ryw ofnau o bob man;
Yn dy allu 'rwyf yn gadarn,
Hebot ti nid wyf ond gwan.
- 2 Wrth dy orsedd bydd fy nhrigfan,
A dy orsedd unig yw,
Od oes dim tu yma i aneu,
Wna fy enaid marw'n fyw;
Pechod, gofid, ac euogrwydd,
O bob natur, o bob gradd,
Syched am gael teimlo'th heddwch,
Sydd yr awr hon bron fy lladd.
- 3 O! drugaredd pen Calfaria,
Sydd yn llawer mwy na'r byd,
Yma'n unig mae fy ngobaith
Sefyll mewn anfeidrol lid:
'Rwy'n ymwadu a'r oll a feddaf,
Ac yn addef feddaf ddim;
Iesu ei hunan yw fy haeddiant,
Iesu ei hunan yw fy ngrym. w.

713. *Golwg ar y nefoedd.*

8. 7. D.—Moriah, A. 10. Tyddewi, x. 57.

- DACW'r ardal, dacw'r hafan,
Dacw'r nefol hyfryd wlad,
Dacw'r llwybr pur yn amlwg
'R awrhon tua thŷ fy Nhad;
Y mae hiraeth yn fy nghalon
Am fod heddyw draw yn nhref,
Gyda myrdd sy'n canu'r anthem—
Anthem cariad, "Iddo Ei."
- 2 Bynag beth a welodd llygad,
Neu a deimlwyd is y rhod,
Bynag beth a glywodd clustiau,
Neu beth bynag a all fod,
Holl wrthddrychau'r ddaear isod,
Mewn un funyd ddarfu ynghyd,
Er pan ges yr olwg leiaf
Ar lachawdwr mawr y byd.
- 3 Mae fy hwyliau heddyw'n chwareu
'N llawen yn yr awel bur,

PROFIADAU CREDADYN.

Ac 'rwy'n clywed sw'n caniadau
Peraidd paradwysaidd dir;
Ffarwel haul, a lloer, a thrysor,
Ffarwel ddaear, ffarwel ddyd;
Nid oes dim o dan yr wybren
Ag sy'n fawr ond Duw ei hun. w.

714. *Profiadau amrywiol.*

8. 7. D.—Bohemia, 163. Hebron, 169.

'R WYF yn teimlo gwynt y deheu
Yn anadlu awel bur,

Ac yn ysgafn gario f'enaidd
Draw i fryniau'r Ganaan dir:
Aeth y gauaf garw heibio,
Darfu'r oer dymhestlog wynt;
Na ddoed mwy'r cawodydd duon
I fy mlino megys gynt.

2 Anhawdd yfed dyfroedd chwerwon,

Er mai dyfroedd chwerwon iawn
Ydyw haeddiant fy mhechodau
O foreuddydd glas vyh nawn;

'Tro fy chwerwder yn felusdra,
Tro fy ngwenwyn cās yn win;
Mi rof glod, mi ro'r gogoniant,
I'th ddoethineb di dy hun. w.

715. *Ymorfoleddu yn Nuw.*

7. D.—Tyddewi, Y. 57. Dismission, 160.

A TAT, f'Arglwydd, dyrcha f'enaidd,
Rhof f'och'neidiau ger dy fron;
Unrhyw ateb i'm griddfanau
Fyth ni fedd y ddaear hon:
Nid oes ond dy enw yn unig
Ag a gynnwys lawn iachâd,
Ac a goncra'r holl elynion
Sy'n fy rhoddi dan eu traed.

2 Mae'm gofalon oll yn darfod
Gynted caffwyf wel'd dy wedd;

A diflanu'n berffaith gwbl
Y mae ofnau'r byd a'r bedd:
Mae fy nhemtasiynau creulon,
Er mor aml oent o'r blaen,
Megys cwmmwl tew'n myn'd heibio
Yn dy bresenoldeb glân.

8 Mae fy nghalon yn ehedeg,
Mae fy nymuniadau'n llu,
Yn dihengu uwch troadau
Haul a sêr y nefoedd fry;
Ac yn damsang pob cynnygion
O ddymunol bethau'r llawr,
Er mwyn meddu'r fraint sy 'nghadw
I mi yn nhragwyddoldeb mawr. w.

716. *Nerth a chymnalïaeth yn yr anial.*

8. 7. D.—Llangan, Y. 61. Dismission, 160.

TYRED, Iesu, i'r anialwch,
At bechadur gwael ei lun,
Ganwaith ddrysodd mewn rhyw
rwydau—
Rhwydau weithiodd ef ei hun;

Llog fieri sydd o'm cwmpas,
Rho fi i sefyll ar fy nhraed;
Moes dy law, ac arwain drosodd
F'enaidd gwan i dir ei wlad.

2 Manna nefol sy arnaf eisieu;
Dwr rhedegog, gloyw, byw,
Sydd yn tarddu o dan riniog
Teml sanctaidd bur fy Nuw;
Golchi'r aflan, canu'r Ethiop,
Gwneyd yr euog brwnt yn lân;
Ti gei'r clod ryw fyrdd o oesoedd
'Nol i'r ddaear fyn'd yn dân.

3 Ar dy allu rwy'n ymddiried;
Mi anturiaf, doed a ddêl,
Dreiddio trwy'r afonydd dyfnion,
Mae dy eiriau oll dan sêl;
Fyth ni fetha a gredo ynot,
Safodd un erioed yn ol;
Mi a 'mlaen, a doed a ddelo,
Graig a thylau, ar dy ol. w.

717. *Llwybrau gras yn hyfryd.*

8. 7. D.—Tyddewi, Y. 57. Vienna, Y. 60.

M AE dy lwybrau cul yn hyfryd,
Mae dy gwmni'n dawel, fwyn,
Mae dy iau yn dirion, esmwyth,
Tra dy hunan yn ei dwyn;
Mae dy feichiau'n rhyfedd ysgafn,
Oll yn perthyn it sy'n hedd;
Fel y mêl gwnest groesau diried,
Angeu haerllug, dewr, a'r bedd.

2 Dyma'r llwybr a ddewisais,
Etto 'rwyf heb 'difarhau;
Disgwyl f'etifeddiaeth 'rydwyf,
Etto heb gael ei mwynhau:
Cyfoeth mawr, heb fesur arno,
Trysor mwy na'r moroedd maith,
Welaf draw yn nghadw i mi,
Hir brydnawn, ar ben fy nhaith.

3 Diange wnês i maes o Sodom,
Ar y gwastad 'rwyf yn byw,
Mae fy nghefn ar Gomorrah,
F'wyneb tua gwlad fy Nuw:
Fyny i'r bryniau 'rwyf am ddiange,
Maes o sawr y mwg a'r tân;
Rho dy law, Dywysog bywyd,
Tyn fy enaid yn y blaen.

4 Ffarwel deïau, ffarwel diroedd,
A'r eilunod pena' erioed,
Mi'ch tyngheda 'ngwydd y nefoedd
Na ddilynnoch ol fy nhroed:
Myn'd rwy'n llwm tua thir y bywyd—
Ffon yn unig yn fy llaw;
Mi a 'mlaen dros yr Iorddonen,
Mae 'nghyfeillion anwyl draw. w.

718. *Cariad at Grist.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Trefeca, 162

P A'M 'rwy'n chwareu ág eilunod
Sydd yn tori gwallt fy mhen⁹

PROFIADAU CREDADYN.

Pa'm 'rwy'n edrych ar un gwrth-
Gwerthfawrocaf is y nen? [ddrych
Twyll yw'r cwbl wy'n adnabod,
Twyll eu cariad, twyll eu llid,
Ac nid gweil yw'm cariad innau
Iddynt hwythau oll i gyd.

2 Gwrthddrych arall wyf am garu,
Gwel'd ei degwech, hyfryd wawr;
Peidied da, a pheidied dynion,
Peidied cyfoeth daear fawr;
Peidient sefyll yn ei gysgod,
Ciliwch, ciliwch, rhoddwch le;
Ni chaiff dim o dan y wybren
Rwystro f'enaid ato fe.

3 Mi ddof at ei fwrdd yn eon,
Ces fy ngwahodd ganddo'i hun;
Y mae yno basgedigion,
Y mae yno loyw win;
Y mae yno gwmmi hyfryd,
Gwisgoedd gwynion i bob rhai,
Nid oes un heb wisg briodas,
Nid oes un yn berchen bai.

4 Mi gaf yno yfed cariad,
Ffrwyth gwinwydden nef y nef,
Yr un cariad nefol hyfryd
Ag oedd yn ei gwpan ef;
Cariad wna fyrdd o fyrddiynau
Mewn rhyw gwrlwm cryf yn un,
Ac a 'mlaen i dragwyddoldeb
Yn ei Ysbryd ef ei hun. w.

719. *Duo yn unig noddfa.*

8. 7. D.—Llangan, x. 61. Tyddewi, x. 57.

A TAT, Arglwydd, 'rwy'n troi
ngwyneb,
Ti yw'm hunig noddfa lawn,
Pan fo cyfyngderau'n gwasgu—
Cyfyngderau trymion iawn;
Dal fi i fyny yn ngrym y tonau,
'Does ond dychryn ar bob llaw;
Rho dy help, Dywysog bywyd,
I gael glanio'r ochr draw.

2 Neb is nef ond ti dy hunan
Ddeil i fyny f'enaid gwan;
'Rwy'n diystyru'r holl greadigaeth
Fel peth diddim, tlawd, a gwan;
Ac os ti roi dy fendithion
I mi'r annheilyngaf ddyn,
Ti gai'n ol y cwbl roddaist,
I dy fynwes lân dy hun.

3 Ti gai 'mywyd, ti gai f'amser,
Ti gai'm doniau o bob rhyw;
P'odd y meiddiaf gadw mymryn
O fendithion pur fy Nuw?
Ffrydia'r nefoedd wen i waered,
Tyn garcharor caeth i maes,
Fe gaisf nef a daear glywed
Adsain gwaredigol ras.

4 Ac am hyny mi ymdroaf
'Nawr yn ngallu mawr y nef;

Mae pob llwybr wedi ei gauad
Ond y llwybr ato ef;
Mae allweddau nef ac uffern
Acw'n hongian wrth ei glun,
Ato'r af yn mhob caledi—
Ceidwad y truenus ddyn! w

720. *Hyder am fuddugoliaeth.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Edinburgh, 164.

F'ENAID, gwel i ben Calfaria,
Draw ryfeddod fwyaf erioed;
Crëwr nefoedd wen yn marw,
'R ddraig yn trengu dan ei droed;
Clywaf lais yn awr, dybygwr,
Agor byrth y nefoedd fry;
F'enaid cân, fe ddarfu ofn,
Prynwyd nefoedd wen i mi.

2 Tyr'd i fyny o'r anialwch,
Wedi aros yno'n hir;
Sypiau grawnwin mawrion, addfed,
Sy'n dy aros yn y tir;
Brysia i ryfel, gwisg dy arfau,
Cymmer galon, mentra 'mlaen;
Ffordd nis colli, mae'n dy arwain
Gwmmwl niwl a cholofn dân.

3 Ni all Amalec na Moab,
'Nghyd â'r holl elynion hv',
Wneuthur niwed im tra cadwyf
'N agos at dy babel di;
Dan y cwmmwl mi arosaf,
Yno hefyd bydd fy nyth,
Nes cael trigo mewn llawenydd
Yn y wlad a bery byth.

4 Gwnes y dewis goreu wnaethpwyd,
Dewis Brenin nefoedd wen—
Yn Dad, yn Briod, ac yn Gyfaill,
Yn Frawd, yn Geidwad, ac yn Ben:
Cyfoeth mawr di-drai, di-fesur,
Sydd yn nghadw i mi'n stôr,
A bendithion, oll pe rhifid,
Megys tywod mân y môr. w.

721. *Bywyd crefydd.*

8. 7. D.—Diniweidrwydd, A. 11.

DYRO afael ar y bywyd,
Bywyd yw fy nghri o hyd;
Na'd fi gario lamp neu enw
Heb yr olew gwerthfawr drud:
Adeilad gref—y graig yn sylfaen,
Arglwydd, dyro i mi'n awr;
Llanw'm henaid â dy gariad
Tra fwy'n teithio daear lawr. AN.

722. *Hiraeth am ail ymweliad.*

8. 7. D.—Bohemia, 168. Eifionydd, 170.

O! FY Iesu, 'Mhriod anwyl,
Cofia eiddil gwael, dilun,
Sydd yn gwyro bob muniodyn,
Sydd yn blino arno'i hun;
Tro fy ngolwg at dy haeddiant,
A'th drugaredd ryfedd, rad;

Rho dangnefedd yn fy mynwes,
Rho faddeuant yn dy waed.

- 2 Anfon un pelydryn tirion,
O dy orsedd ddisglair fry,
Nes bo'r dydd yn siriol wenu
Ar ol noswaith dywyll âdu,
A fy enaid yn cael myned,
Fel aderyn bach o'r llawr,
Ar adenydd cariad cynnes
I dy fynwes, Iesu mawr.

D. C.

723. *Câyn yr enaid mewn
tywyllwch.*

8. 7. D.—Jersey, Y. 63. Eifionydd, 170.

HIR ddisgwyliais am foreuddydd,
Etto tew dywyllwch sy
Yn parhau i'm hamgylchynu,
Oddi waered, oddi fry;
Beichiau trymion sy'n fy ngwasgu,
Minnau'n egwan dan y groes;
Colli'th wyneb tirion, Arglwydd,
Sydd yn ychwanegu'r loes.

- 2 A ddaw gwawr ar ol y plygain,
Sy mor dywyll i mi'n awr?
A ddaw'm gwar i etto'n uniawn,
Sydd yn teimlo beichiau mawr?
A raid yfed chwerwach dyfroedd
Nag a yfodd un o fil,
Cyn fy lladd i lwybrau gwammal,
A fy uwyn i gadw'r cul? D. M.

724. *Iesu Grist yn nerth mewn
cyfyngder.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Edinburgh, 164.

WYNEB siriol fy Anwlyd
Yw fy mywyd yn y byd;
Ffarwel bellach, bob eilunod,
Iesu 'Mhriod aeth â'm bryd;
Brawd mewn myrdd o gyfyngderau,
Ffrynd mewn môr o ofid yw;
Ni chais f'enaid archolledig
Neb yn Feddyg ond fy Nuw.

- 2 Dyddiau blin fy mhererindod
Sydd ar ddarfod, yn ddi-lai;
Ffarwel yfed dyfroedd Marah,
I wlad arall 'rwy'n nesau:
Teimlo f'enaid 'rwyf yn 'madael
A'r creaduriaid ar y llawr;
Ac mewn hiraeth am fyn'd adre' [M. R.
I'r dedwydd dragwyddoldeb mawr.

725. *Ymhyfrydu yn Nghrist
a'i groes.*

8. 7. D.—Dolwar, Y. 56. Esther, Y. 55.

NIS dichon byd â'i holl deganau
Foddloni fy serchiadau'n awr,
A ennillwyd, a eangwyd
Yn nydd nerth fy Arglwydd mawr;
Efe, nid llai, a all'eu llenwi,
Fythol ddiangyffred Dduw;

O! am syllu ar ei Berson!
Rhyfeddod pob rhyfeddod yw.

- 2 O! na chawn i dreulio 'nyddiau
Yn fywyd o ddyrchafu ei waed;
Llechu'n dawel dan ei gysgod,
Byw a marw wrth ei draed;
Cario'r groes, a phara i'w chodi,
Am mai croes fy Mhriod yw,
Ymddifyru yn ei Berson,
A'i addoli ef, fy Nuw. A. G.

726. *Cymdeithas â'i ddiodef-
iadau ef.*

8. 7. D.—Esther, Y. 55. Dolwar, Y. 56.

DIGON mewn llifeiriant dyfroedd,
Digon yn y fflamau tân;
O! am nerth i lynu wrtho,
A phara byth yn ddiwahân:
Ar dd'ryslyd lwybrau tir Arabia,
Lle mae gelynyon fwy na rhi',
Rho gymdeithas diodefiadau
Gwerthfawr angeu Calfari.

- 2 Pan fo'm henaid fwyaf gwresog,
Yn tanllyd garu'n fwyaf byw,
Mae'r pryd hyny'n fyr o gyrhaedd
Perffaith sanctaidd gyfraith Duw;
O! am nerth i'w hamrhydeddu,
Trwy dderbyn iachawd wriaeth rad,
A'r cymmundeb mwyaf diddig,
Yn hyfryd felus yn y gwaed.
- 3 Mae hiraeth araf am ymadael,
Bob dydd ar y gwaedlyd faes,
Nid â'r arch nac Israel dirion,
Ond â'm hunan-ymchwydd cas;
Cael dod yn hyf at fwrdd y Brenin,
A'm gwahodd yno i eiste'n uwch,
A minnau'n para'n wan ac eiddil
Byth am garu yn y llwch. A. G.

727. *Crist yn bob peth.*

8. 7. D.—Dolwar, Y. 56. Esther, Y. 55.

NID oes wrthddrych ar y ddaear
Leinw'm henaid gwerthfawr,
Fy unig bleser a'm diddanwch [drud:
Yw hyfryd wedd dy wyneb pryd;
Gwedd dy wyneb dyr y c'lymau
A phob creadur ar y llawr;
A gwna enw câr a chyfaill
Yn ddim er mwyn dy enw mawr.

- 2 Arogli'n beraidd mae fy nardus,
Wrth wleda ar y cariad rhad;
Sel yn tanio yn erbyn pechod,
Caru delw sancteiddhâd;
Tynu ymaith law a llygad,
Ynghyd âg uchel drem i lawr;
Neb yn deilwng o'i ddyrchafu
Ond fy Iesu, Frenin mawr!
- 3 O! am yfed yma beunydd
O ffrydiau'r iachawd wriaeth fawr,
Nes fy nghwbl ddisychedu
Am ddarfodedig bethau'r llawr;

Byw dan ddisgwyl am fy Arglwydd,
 Bod pan ddelo'n effro iawn
 I agoryd iddo'n ebrwydd,
 A mwynhau ei ddelo'n llawn.
 4 Rhyfeddu wnafl a mawr ryfeddod
 Pan ddél i ben y ddedwydd awr,
 Caf fy meddwl, sy yma'n gwibio
 Ar ol teganau gwael y llawr,
 Wedi ei sefydlu'n gyfan
 Ar wrthddrych mawr ei berson ef,
 A diysgog gydymffurfio [A. G.
 A phur a sanctaidd ddeddfau'r nef.

728. *Dymuniad am sancteidd-
 rwydd.*

6. 7. D.—Diniweidrwydd, A. 11. Eifion-
 ydd, 170.

LLWYBR cwbl groes i natur
 Yw fy llafur yn y byd;
 Ei deithio wnafl er hyny'n dawel
 Ond i mi gael dy wyneb pryd;
 Codi'r groes, a'i chyfri'n goron,
 Mewn gorthrymderau llawen fyw;
 Ffordd unionaf, er mor arw,
 I ddinas gyfanneddol yw.

2 Addurna'm henaidd a dy ddelw,
 Gwna fi'n ddychryn yn dy law
 I uffern, llygredd, a chnawdolrwydd,
 Wrth edrych arnaf yma a thraw;
 O! am gymdeithasu a'r enw!
 Enaint tywalltedig yw,
 Yn halltu'r byd, gan berarogli
 O hawddgar ddoniau Crist, fy Nuw.

3 O! rhwyga'r tew gymmlau duon
 Sy'n cuddio gwedd dy wyneb gwiw;
 Nid oes bleser a'm diddana
 Ond yn unig ti, fy Nuw:
 Môr di-drai o bob trugaredd [dawn,
 Yw'th iachawdwriaeth fawr ei
 Lanwodd ac a lifodd allan
 Ar Galfaria un prydawn.

4 Mae fy nghalon am ymadael
 A phob eilunod, fach a mawr,
 Am fod arni'n argraphedig
 Ddelw gwrthddrych uwch y llawr,
 Anfeidrol deilwng i'w addoli,
 Ei garu a'i barchu, yn y byd;
 Bywyd myrdd o safn marwolaeth
 A gafwyd yn ei angeu drud. A. G.

729. *Effeithiau adnabod Duw
 yn Nghrist.*

8. 7. D.—Dolwar, Y. 56. Esther, Y. 55.

O! AM dreiddio i'r adnabyddiaeth
 O'r unig wir a bywiol Dduw,
 I'r fath raddau a fyddo'n lladdfa
 I ddych'myigion o bob rhyw;
 CREDU'r gair sy'n dweyd am dano,
 Am ei natur sanctaidd, wiw,

Yn farwolaeth i bechadur
 Heb gael iawn i'w gadw'n fyw.

2 Mae Duw anfeidrol mewn gogoniant,
 Er mai Duw y cariad yw,
 Wrth ei gofio i mi'n ddychryn,
 I mi'n ddolur ac yn friw;
 Ond yn mhabell y cyfarfod,
 Mae ef yno'n llawn o hedd,
 Yn Dduw cymmodlawn wedi eistedd,
 Heb ddim ond heddwch yn ei wedd.

3 Yno mae fy mwyd a'm diod,
 Fy noddfa, a'm gorphwysfa wiw,
 Fy meddyginiaeth, a fy nhrysor—
 Tŵr cadarn anfetheadig yw;
 Yno mae fy holl arfogaeth,
 Yn ngwyneb fy ngelynyon cás,
 Mae 'myfyd yno yn guddiedig
 Pan bwy'n ymladd ar y maes.

4 Cael Duw yn Dad, a Thad yn Noddfa,
 Noddfa'n Graig, a'r Graig yn Dŵr,
 Mwy nis gallaf ei ddymunio
 'N ddiogelwch im mewn tân a dŵr;
 O hono ef mae fy nigonedd;
 Ac ynddo trwy fyddinoedd af;
 Hebdo, eiddil, gwan, a dinerth,
 Colli'r dydd yn wir a wnafl. A. G.

730. *Anthem y gwaredigion.*

8. 7. D.—Dismission, 160.

MAE angylion nef yn chwareu
 Eu telynau am eu braint;
 Ond nis gallant hwy wrth ganu
 Gyrhaedd swm telynau'r saint;
 Lygrod pechod mo'r angylion,
 'Chawsant hwy mo'r cystudd mawr;
 Canu am olchi, codi, a chadw,
 Byth fydd anthem teulu'r llawr. AN.

731. *Galar ar ol cyfeillion.*

8. 7.—Lousanne, 159.

MAE 'nghyfeillion adre'n myned,
 O fy mlaen, o un i un,
 Gan fy ngadael yn amddifad,
 Fel pererin wrtho'i hun.

- 2 Wedi bod yn hir gyd-deithio
 Yn yr anial dyrys, maith,
 Gormod iddynt oedd fy ngado
 Bron ar derfyn eitha'r daith.
- 3 Wedi diange uwch gelynyon,
 Croesau, a gofidiau fyrdd,
 Maent hwy'n awr yn gwisgo'r goron,
 Ac yn cario'r palmwydd gwyrdd.
- 4 Byddaf yn dych'mygu, weithiau,
 Fry eu gwel'd yn Salem lân,
 Ac y clywaf, ar rai prydiau,
 Adsain odlau pèr eu cân.
- 5 Ond mae'r amser bron a dyfod
 Y caf uno gyda hwy,
 Yn un peraidd gôr diddarfod,
 Uwch law ofn ymadael mwy. E. E.

732. *Ceisio Duw.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Hyder, 182.

- C**HEISIAIS, Arglwydd, ddim ond hyny,
Dim ond treulio'm dyddiau i maes
I dy garu a'th ryfeddu,
Ac ymborthi ar dy ras:
Dyna ddigon;
'Cheisiaf 'nabod dim ond hyn.
- 2 Dal fy llygad, dal heb wŷro,
Dal ef ar d'addewid wir;
Dal fy nhraed heb gynnyg ysgog
Allan o dy gyfraith bur:
Boed d'orch'mynion,
I mi'n gysur ac yn hedd.
- 3 O! darfydded imi garu
Unrhyw bleser is y ne',
A darfydded im fyfyrio
Ar un gwrthdrrych yn dy le:
Aed fy ysbryd
Oll o'i fron yn eiddot ti.
- 4 Os rhaid dwyn y groes dymmhestlog,
A'r cystuddiau sydd o'i hol,
O! gâd i mi, Iesu, orphwys
Yna yn dy gynnes gôl:
Yn mhob cystudd,
Dwg fy meichiau oll dy hun. w.

733. *Dyfnideroedd yr Iachawd-wriaeth.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Alma, 179.

- 'R**WY'n dy garu er nas gwelais;
Mae dy gariad fel y tân;
Nis gall nwydau cryfa'm natur
Sefyll mymryn bach o'th flaen;
Fflam angerddol,
Rywbyrd ddifa'm sorod yw.
- 2 Pell uwch geiriau, pell uwch deall,
Pell uwch rheswm goreu'r byd,
Yw cyrhaeddyd perffaith gariad,
Pan ennyno yn fy mryd:
Nid oes tebyg
Gras o fewn y nef ei hun.
- 3 Yno caf fi ddweyd yr hanes
P'odd y dringodd eiddil gwan
Trwy afonydd, a thros greigydd
Dyrys, anial, serth i'r lan:
Iesu ei human,
Gaiff y clod trwy eitha'r nef.
- 4 Nid oes yno ddiwedd canu,
Nid oes yno ddiwedd clod,
Nid oes yno ddiwedd cofio
Pob cystuddiau fu yn bod;
Byth ni dderfydd
Canmol Duw yn nhŷ fy Nhad.
- 5 Dechreu canu, dechreu canmawl,
Yn mhen mil o filoedd maith,
Iesu, bydd y pererimion
Hyfryd draw ar ben eu taith;

Ni cheir diwedd
Byth ar swm y delyn aur. w.

734. *Concwest y gwaed.*

8. 7. 4.—Tydfil, 1. 64. Peniel, 172.

- N**ID fy nghoncwest yw 'ngorfoledd,
Onid é, ni feddaf ddim;
Yn fy ngwendid 'rwy'n ymfrostio,
Ni ymfrostiaf yn fy ngrym:
Ar dy goncwest,
Addfwyn Iesu, 'rwyf yn byw.
- 2 Fe ddiodeffodd angeu creulon—
Poenu, chweraf, angeu'r groes,
Ac fe goncrodd luoedd uffern
Trwy ei ddwyfol, farwol loes:
'Nawr gorphenwyd
Iachawdwriaeth rad i mi.
- 3 Dyma pam 'rwyf heddyw'n canu,
Dyma p'odd ces fy iachâd;
Nid wrth ymladd â 'mhechodau,
Ond wrth goncwest pur y gwaed:
Ni saif gelyn
Fyth yn ngolwg Calfari. w.

735. *Noddfa wrth orsedd gras.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

- I**ESU, rhedaf at dy orsedd,
Dyna'r man fy enaid cadd
Iechyd, pan yr oedd gelymion
Duon, adgas, bron fy lladd:
Nid oes noddfa
Is y nefoedd ond dy hun.
- 2 Wrth dy orsedd di mae bywyd,
Wrth dy orsedd di mae grym,
Ac ni fethodd is y nefoedd
Ag a geisiodd genyt ddim;
Minnau, aflan,
Fentraf at orseddfa hedd.
- 3 Lliw fy meiau sydd o'r duaf,
Mae euogrwydd yn fy nhrin
Fel pe byddwn wedi'm tori
Maes o'th arfaeth di dy hun:
Rho drugaredd;
D' unig gariad a'm iachâ.
- 4 Tyr'd, am hyny, Iesu, 'n fuan,
Saf o blaid yr euog gwan,
Sy'n lluddedig gan gystuddiau
Dyfnion, trymion, yn mhob man;
Rho ddiddanwch,
Tra fwy'n teithio'r anial dir. w.

736. *Neb ond Iesu.*

8. 7. 4.—Frankfort, 173. Peniel, 172.

- D**AN dy aden y rhyfelaf,
Dan dy aden mae fy ngrym,
Dan dy aden y concweraf,
Ynte ni choncweraf ddim:
Neb ond Iesu
Fostia'm henaid tra fo byw.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Mae dy enw mor ardderchog,
Fel yn ngrym y storom gref
Laesa'r gwyntoedd, laesa'r tonau,
Dim ond im ei enwi ef;
Noddfa gadarn
Yw yn eithaf grym y dŵr.
- 3 Ffy tywyllwch du, digysur,
Pan y codo'i heulwen ef;
Gwedd ei wyneb sy'n gwasgaru
Holl gymylau tewa'r nef:
Dedwydd, dedwydd,
Yw sy'n gwel'd dy wyneb cu.
- 4 Nid oes yno ddim yn eisieu—
Nac un pleser, nac un dawn,
Fan y byddech di dy hunan,
Fyth na boreu na phrydnawn;
Môr o gysur
Yw cael trigo yn dy wydd. w.

737. *Ymbil am oleuni.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Watford, x. 67.
- N'AD i'r gwyntoedd cryf, dychryn-
llyd,
Gwyntoedd oer y gogledd draw,
Ddwyn i'm hysbryd gwan trafferthus,
Ofnau am ryw ddrygau ddaw;
Tro'r awelon
Oera'u rhyw yn nefol hin.
- 2 Gwna i mi wel'd y byd a'i stormydd
Yn diflanu cyn bo hir;
Doed i'r golwg dros y bryniau
Ran o'r nefol hyfryd dir;
Im gael llonydd
Gan holl derfysgiadau'r llawr.
- 3 Grym fy nwydau sy'n fy mhoeni,
Grym f'euogrwydd a fy mai;
Methu eilwaith peidio pechu,
Eilwaith methu edifarhau
I'm gwaredu,
O! na welwn foreu wawr.
- 4 Disgwyl 'rwyf trwy hyd yr hinos,
Disgwyl am y boreu ddydd;
Disgwyl clywed pyrth yn agor,
A chadwynau'n myn'd yn rhydd;
Disgwyl goleu
Pur yn nh'wyllwch tewa'r nos.
- 5 Daw, fe ddaw y wawr wen oleu,
Nes bo'r cwmmwl du yn ffoi,
Tarth a niwl yn cyd-ddiflanu
Ag oedd wedi cydgrynhoi:
Dyma'r oriau
'Rwy'n eu gweled draw trwy ffydd.

738. "*Arnat, Iesu, boed fy meddwl.*" w.

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Hyder, 182.

ARNAT, Iesu, boed fy meddwl,
Am dy gariad boed fy nghan;
Dyged sw'n dy ddiodeffiadau
Fy serchiadau oll yn lân:

Mae dy gariad
Uwch y clywodd neb erioed.'

- 2 O! na chawn ddiffyru 'nyddiau
Llwythog, dan dy ddwyfol groes,
A phob meddwl wedi ei glymu
Wrth dy Berson ddydd a nos:—
'Byw bob munyd
Mewn tangnefedd pur a hedd.
- 3 Mae rhyw hiraeth ar fy nghalon
Am ddiengu o dŵrf y byd,
A gwel'd dyddiau colla'i 'ngolwg
Ar bob tegan ynddo 'nghyd:—
Cael ymborthi
Fyth ar sylwedd pur y nef. w.

739. *Gweddi mewn ofnau.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Watford, x. 67.
- 'RWYF yn haeddu, (Arglwydd, ar-
bed.)
Wialenodau heb ddim rhif;
Y mae'm beiau duon, creulon,
Wedi llanw fel y llif:
Wael bechadur,
'Rwyf yn griddfan wrth dy groes.
- 2 Ofni ddoe, ac ofni heddyw,
Ofni foreu, ofni nawn,
Caiff y gelyn sy'n fy mhoeni
Rywbryd arnaf gongwest lawn;
A than ofni,
'Rwy'n gogwyddo i ben fy nhaith.
- 3 At yr orsedd 'rwy'n appello
Wedi hollol golli 'ngrym;
Tlawd o fewn, a thlawd oddi allan,
Iesu, bydd yn gymmhorth im;
Dal fi i fyny
Yn nhywyllwch dudew'r nos. w.

740. *Gorphwys wrth yr orsedd.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Watford, x. 67.
- WRTH dy orsedd 'rwyf yn gor-
phwys,
Llefain arnat foreu a nawn,
Am gael clywed llawn ddistawrwydd
Ar f'euogrwydd tanllyd iawn,
A thangnefedd
Pur o fewn yn cadw'i le.
- 2 'Does ond gras yn eitha'i allu
Ddaw a'm henaid idd ei le;
'Does ond unig ras a'm ceidw
O fewn muriau'i gariad ef:
Uwch law dyfais
Dyn a'i allu, mae ei rym.
- 3 Llef ddrylliedig gref y croesbren
Sydd yn abl maddeu 'mai;
Llef y croesbren sydd yn abl
Gwneyd i'm henaid 'difarhau:
Ar Galfaria,
Fynydd sanctaidd, mae fy ngrym.
- 4 Mi ddisgwyliaf yno'n dawel,
Ac mi gredaf rywbryd daw

Gwardigaeth i garcharor
Bur oddi yno maes o law :
Doed pan ddelo,
Mi ddisgwyliaf nes ei dod. w.

741. *Diangfa o'r caethiwed.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Watford, Y. 67.
'R WYF yn haeddu (Arglwydd, arbed,)
Cael cystuddiau'r Aipht yn un ;
Yngaledais yn dy erbyn,
'Nawr 'rwy'n annheilyngaf ddyn :
Er dy ogoniant,
Dwg fi maes o'r tiroedd caeth.
- 2 Ffordd nid oes o waredigaeth
Ond a agorwyd ar y pren—
Llwybr pechaduriaid euog
Mewn i byrth y nefoedd wen :
Dyma'r gefnffordd, [byw.
Gwna i mi ei cherdded tra fwyf
- 3 Nid myfi sydd yn rhyfela,
'Dyw fy ngallu penaf ddim ;
Ond mi rois fy holl ryfeloedd
I'r un godidoca'i rym :
Yn ei allu,
Minnau ddof trwy'r anial maith. w.

742. *Gweddi am fendithion yr iachawdwriaeth.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Ardudwy, Y. 68.
DISGYN, Iesu, o'th gynteddoedd,
Lle mae moroedd mawr o hedd ;
Gwel bechadur sydd yn gorwedd
Ar ymylon oer y bedd ;
Rho i mi brofi
Pethau nad adnabu'r byd.
- 2 Rho oleuni, rho ddoethineb,
Rho dangnefedd fo'n parhau,
Rho lawenydd heb ddim diwedd,
Rho faddeuant am bob bai ;
Triged d'Ysbryd
Yn ei deml dan fy mron.
- 3 Ynot mae fy iachawdwriaeth,
Ynte'n wir mi lwfrhawn ;
Ac mae'r poenau a ddiodefaist
Ar Galfaria'n berffaith iawn
Dros bechodau
'R pechaduriaid dua'u lliw.
- 4 Yn y ffynnon hon agorwyd
Yn dy ystlys ar y pren,
'Rwyf fi'n dod, a'm gwisg yn aflan,
Idd ei chanu'n awr yn wen :
Mi ddof allan,
Fel yr eira ar y bryn. w.

743. *Gweddi am gynnalïaeth a nerth.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Watford, Y. 67.
N A'D fi, Iesu, fyn'd yn w'radwydd
I nyfydion gwâg y byd ;

Na'd fy nwydau fod yn chwerthin
I d'elynyon di ynghyd :
Gair o'th enau
Ddeil fy ysbryd llesg i'r lan.

- 2 Mil sy'n disgwyl, myrdd fydd lawen,
Wel'd fy enaid gwan dan draed ;
'R hyn i mi fydd ddfwn archoll
Iddynt hwy sy'n llawn iachâd :
Ond mae d'allu
'N llawer mwy nag uffern fawr.
- 3 Ac er cryfed yw y maglau,
Er cadarned yw y swyn,
Er mor fynych tentasiynau,
Ac er gwaned wyf i'w dwyn ;
Ni chaf gollï
Dim o'r goron, dim o'r dydd.
- 4 Dychwel im gysuron gloyw
Fel y dyddiau goreu erioed ;
Gad im gerdded, fel yn fachgen,
Etto unwaith wrth dy droed ;
A chael aros
Dan dy gysgod nos a dydd. w.

744. *Gweddi am lwyr lanhâd.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Ongar, 184.
CUDD fy meiaurhag y werin,
Cudd hwy rhag cyfiawnder ne' ;
Cofia'r gwaed un waith a gollwyd
Ar y croesbren yn fy lle ;
Yn y dyfnder
Bodd y cyfan sy ynwy'n fai.
- 2 Rho gydwybod wedi ei chanu
'N beraidd yn y dwyfol waed,
Cnawd a natur wedi darfad,
Clwyfau wedi cael iachâd ;
Minnau'n aros
Yn fy ninas foreu a nawn.
- 3 Rho fy nwydau, fel canterion,
Oll i chwareu'u bysedd cun
Ar y delyn sydd yn seinio
Enw Iesu nawr ei hun :
Neb ond Iesu
Fo'n ddifyrwech ddydd a nos. w.

745. *Noddfa yn Nuw.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Tydfil, Y. 64.
DARFU noddfa mewn creadur,
Rhaid cael noddfa 'nes i'r nef ;
Nid oes gadarn le i mi orphwys
Fythol ond ei fynwes ef ;
Dyma'r unig
Fan caiff f'enaid wir iachâd.
- 2 Dyma'r euog, ofnus, aflan,
Etto'n chwennyech bod yn wyn,
Yn yr afon gymmysg liwiau
Dorodd allan ar y bryn :
Balm o Gilead,
Anghymharol yw dy waed.
- 3 Dan dy aden cedwir f'enaid,
Dan dy aden byddaf byw,

Dan dy aden y gwaredir
Fio'r beiau gwaetha'u rhyw ;
'Rwyf yn gysgod
Rhag euogrwydd yn ei rym. w.

746. *Crist yn trigo yn y galon.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Watford, Y. 67.

- O! NA bai cystuddiau f'Arglwydd
Yn fy nghalon i gael lle—
Pob rhyw loes, a phob rhyw ddolur,
Pob rhyw fflangell gafodd e' ;
Fel bai 'mhechod
Ildio'r dydd a myn'd i maes.
- 2 Ti dy hunan yno'n Frenin,
Ti dy hunan yno'n Dduw,
D'eiriau d'hunan yno'n uchaf—
D'eiriau gwerthfawrocaf ryw :
Ti wnai felly
Bydew du yn deml lân.
- 3 Yno gwna dy drigfan hyfryd—
Trigfan croeshoeliedig Oen,
Ac na chilia i maes oddi yno
Tra fo anadl yn fy ffroen,
Rhag i'm pechod
Ffiaidd geisio dod yn ol.
- 4 O! 'sgrifena'n eglur, eglur,
Mewn llyth'renau llawn i gyd,
Bob rhyw sillaf bach o'th gyfraith
Ar fy mynwes yma 'nghyd,
Fel na anghofwyf
Fyth dy eiriau mawr eu pris.
- 6 Gwaed 'sgrifenodd ar y croesbren
Gariad nerthol, dwyfol, rhad ;
Ni 'sgrifenir ar fy nghalon
Fyth dy eiriau ond â gwaed :
Dyma'r 'sgrifen
Bery'n hwy nag pery'r byd. w.

747. *Dedwydd waredigaeth yn y diwedd.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

- PAN bwy'n profi pleser yma,
Buan rhaid im godi 'mhen ;
Nid oes le i mi ymddifyru
Wrth un pleser is y nen :
Caf ar fyrder
Yfed hedd heb ddiwedd mwy.
- 2 Fe ddaw'm gwar i etto'n union,
Heddyw sy'n ymrymu i lawr—
Byd ac angeu'n cludo arnaf,
'R un diwrnod, feichiau mawr :
Yn lle griddfan
Mi gaf ganu maes o law.
- 3 Tyred, hyfryd foreu tawel,
Tyred, hapus, ddedwydd ddydd,
Pan bo'r dorau pres yn agor
I'r carcharor fyn'd yn rhydd :
Rho arwyddion
O fod hyny'n agoshau. w.

748. *Cymdeithas â dioldefiadau Crist.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Ardudwy, Y. 68.

- O! NA byddai oriau 'mywyd
Yn ymborthi ar oriau'th boen,
Fel y gallwyf fi gydredeg
A chystuddiau'r addfwyn Oen :
Fe gai 'mhechod
Felly'n fuan gollir dydd.
- 2 Felly cawn gan f'enaid ddilyn
Ei ofidiau hyfryd ef,
Fel mae goleu'r dydd yn cadw
Cwmni disglauer haul y nef :
'Chai'm gorddiwes
Gwmmwl du na thywyll nos.
- 3 Fel bo i'r dorf ddirif o feiau
Wybod hyn yn ddinacâd ;—
Yn mha glwyf, ac yn mha ofid,
Yn mha archoll, mae'm hiachâd ;
Fel y gallwyf,
Heb hir oedi, fod yn lân. w.

749. *Ymddiried yn y gair.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Llanilar, Y. 69.

- HEDDYW yw'r dydd 'rwy'n ofni
syrthio,
I iau heddyw ywefe ;
Etto, sefyll 'rwyf, er gwaned,
Trwy awdurdod mawr y ne' ;
'Rwyf yn credu
'Raf dan ofni i ben fy nhaith.
- 2 Nid oes ond fy nghnawd yn ofni,
F'ysbryd sydd yn cadw'ile,
Ac ni fyn ef gollu ei afael
Ar addewid Brenin ne' ;
Gair dy enau
Bair im sefyll tra bo chwyth.
- 3 Y mae yn y gair leferaist
Fwy o fywyd, fwy o ras,
Nag sy o rym yn uffern dywyll,
A'i byddinoedd cyfrwys, cas :
Dywed sillaf,
Dyna'r nef yn cario'r dydd.
- 4 Mi ddisgwyliaf, deud a ddelo,
Deued boreu, deued nos,
Deued corwynt, deued tymmhestl,
Nes cael teimlo gwaed y groes :
Gwel'd dy glwyfau
Yw'r ddedwyddaf awr i mi.
- 5 Hyn yw'mnefoedd, hyn yw'm hawdd-
fyd,
Yn nhymmhestloedd oer y byd—
Caf fyn'd dros y bryniau stormus,
I gael gwel'd dy wyneb pryd :
Fe â heibio
Sw'n y dymmhestl gref a'r gwynt. w.

750. *Llef y lluddedig.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Iorddonen, x. 66.

WRTH fy nghuro gan y gwyntoedd,
Wrth fy maeddu gan y don,
Wrth fy nryllio yn erbyn creigiau,
Blinais ar y ddaear hon :
O ! am ddyddiau
Pan ddarfyddo pechu'n lân !

2 Yn y boreu 'r wyf yn meddwl
Cadwa'i 'r llwybr hyd brydnawn ;
Etto, gŵyro'n ddiarwybod
'Rwyf oddi arno'n fuan iawn ;
Camsyniadau
Fwyaf sydd yn llanw f'oes.

3 Mae fy nghwmp yn peri 'nghodiad,
Mae gorthrymder uffern fawr
Oll yn peri im 'mofyn pleser
Uwch a deimlwyd ar y llawr :
O ! hyfrydych
Paradwysaidd nefol dir !

4 O ! ddedwyddwch aughymmharol !
Disgwyl 'r ydwyf foreu a nawn,
Am gael profi'm calon fflaidd
O rasusau'r nef yn llawn :
Tyred, Arglwydd,
Mae dy gwmi'n well na'r gwin. w.

751. *Ymwared mewn ofn.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Llanilar, x. 69.

DACW uffern yn ei harfau,
Dyma bechod yn ei rym,
Dyma f'ofnau innau'n bygwth
Na allaf eu concwerio ddim :
Gallu'r nefoedd,
Tyr'd i waered, dyma'r awr.

2 Dadrys rwydau sydd heb rifo
Wedi eu taenu draw o'mlaen ;
Llosg bob gefyn sy'n fy rhwymo,
A dy ddwyfol nefol dân ;
Gwna i garcharor
Heddyw gael ei draed yn rhydd.

3 Dysg y galon drist i chwertthin,
Dysg i'r mudan seinio cân,
Dysg yr ofnus gwan i gludo
Uffern fawr i lawr o'i flaen :
Dod wylofain
Yn ganiadau Calfari.

4 O ! na roi'r winwydden hyfryd
Beth o'i ffrwythau i lawenhau
Enaid flinodd gan o'chneidio,
Enaid flinodd gan dristau :
Deued bellach—
Deued blodau, deued haf.

6 Llais y durtur doed i loni
Rhai na chadd ond gaua' 'riod—
Mi, yr hwn ag sydd yn methu
Cael fy meiau dan fy nhroed :
Attal, Arglwydd,
Angeu nes cael gweled dydd.

6 Pe cawn gredu i ti farw,
A dioddef, yn fy lle,
Ac i ti bwrcau trigfan
I fy enaid yn y ne',
Byth ni phwyswn
Faint fy ngofid, faint fy ngwae. w

752. *Mwynhâd helaethach o heddwch.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Watford, x. 67.

DYMA 'r pechod sydd yn gwasgu,
Hwn sy'n curo f'enaid gwan,
Hwn sy'n rhwymo'm traed a'm dwy-
law,

Yn fy rhwystro i ddringo i'r lan :
Dim nis dadrys
Ond galluedd mawr y nef.

2 Weithiau mae yn ennyn gofid,
Weithiau mae yn myn'd â'm bryd,
Weithiau'n cludo fy meddyliau
Ato'i hun yn gryno'nghyd ;
Minnau'n disgwyl
Gwel'd y boreu o ryddhâd :—

3 Disgwyl y deheuwyt tawel,
Awel beraidd o'th fwynhau ;
Weithiau disgwyl gwynt y gogledd—
Argyhoeddiad am fy mai :
Cant rhyw hiraeth
Sy arnaf am gyfnewid lle.

4 Dyna'r man dymunwn drigo—
Wrth afonydd gloywon, llawn,
Sydd yn llifo o ddwr y bywyd
O las foreu hyd brydnawn,
Lle cawn yfed
Hyfryd gariad fyth a hedd :

5 Lle cawn wel'd yr hwn wy'n garu,
'R hwn fu farw ar y groes,
A myfyrio ar ei gariad
Yn dioddef angeu loes ;
A chael gorphwys
Draw yn mhell o dwr fy mhla.

6 Yno cawn orchfygu ofnau,
Ag anadliad pur y nef ;
Yno cawn goncwerio angeu,
A'i hen golyngydag ef :
Tyred, amser—
Tyred bellach, mae'n brydnawn. w.

753. *Ymgeledd mewn tir sychedig.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Ardudwy, x. 68.

Y MAE syched ar fy nghalon
Heddyw am gael gwir fwynhau
Dyfroedd hyfryd ifynnon Bethle'm—
Dyfroedd gloyw sy'n parhau ;
Pe cawn hyny,
'Mlaen mi gerddwn ar fy nhaith.

2 Y mae gwres y dydd mor danbaid,
Grym fy nwydau fel y tân,
A gwrthdrrychau gwâg o'm cwmpas
Am fy rhwystro i fyn'd yn mlaen :

PROFIADAU CREDADYN.

Rho i mi gysgod,
Addfwyn Iesu, ganol dydd. w.

754. *Byw i Dduw.*

8. 7. 4.—Lewes, 177. Tydfil, x. 64.

NA'D fod genyf ond d'ogoniant,
Pur, sancteiddiol, yma a thraw,
'N union nôd o flaen fy amrant,
Pa beth bynag wnelo'm llaw:
Treulio 'mywyd,
F'unig fywyd, i dy glod.

2 A phleserau o bob rhywiaw
Wedi darfod oll i gyd;
Cnawd a natur wedi marw,
A holl fwyniant gwag y byd:
Iesu ei hunan!
Bydded f'enaïd iddo'n fyw.

3 O! distewch gynddeiriog donau,
Tra fwy'n gwrando llais y nef;
Sŵn mwy hoff, a sŵn mwy nefol,
Glywir yn ei eiriaw ef:
F'enaïd gwrando
Lais tangnefedd pur a hedd. w.

755. *Ymgeledd ac arweiniad Duw.*

8. 7. 4.—Tydfil, x. 64. Lewes, 177.

CHWI, ffynnonau bywiol hyfryd,
Craig agorwyd ar y pren,
I iachau archollion diriaid
Dyinion aflan is y nen;
Dyma'r euog
Sydd mewn eisieu'r dyfroedd byw.

2 Duw, nid oes ond ti dy hunan
Ddaw â'm henaid llesg i'r lan,
Sydd yn suddo mewn dyfnderoedd
Dyfnion, tywyll, yn mhob man:
Gwna i mi gredü—
Credü a cherdded ar y môr.

3 Mae dy Ysbryd di yn fywyd,
Mae dy Ysbryd di yn dân;
Fe sy'n dwyn yr holl fforddoliaid
Cywir, sanctaidd, pur, yn mlaen;
Cyfarwyddwr
Pererinion, arwain fi. w.

756. *Gorfoledd yn Nuw.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Tamworth, 178.

WRTH dy orsedd 'rwyf yn gorwedd,
Disgwyl am y ddedwydd awr,
Pan gaf glywed llais gorfoledd,
Pan gaf wel'd fy meïau i lawr:
Ti gai enw
'R fuddugoliaeth it dy hun.

2 Doed dy heddwach bryd y delo,
Mi ddisgwyliaf ddydd a nos;
Annherfynol ydyw haeddiant—
Haeddiant pur dy angeu loes:
Tyr'd yn fuan,
Mae dy hedd yn fwy na'r byd.

3 Bywyd perffaith yw'th gymdeithas,
Diliau mêl yw'th heddwach drud;
Gwerthfawrocach yw dy gariad
Na holl berlau'r India i gyd:
Gwlad o gyfoeth,
Yw yn unig dy fwynhau. w.

757. *Erfyniad am nodedd Duw.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Ardudwy, x. 68.

GWLAD ddieithr oddi cartref,
Ardal bell o dŷ fy Nuw,
Yn mhlith lluoedd o elynion
Chwerw, atgas, 'rwyf yn byw;
Pawb yn ceisio
Cael fy nghoryn dan eu traed.

2 Minnau, weithiau'n digaloni,
Minnau weithiau'n ymgryfhau,
Weithiau'n ofni croesau trymion,
Weithiau'n ofni grym fy mai:
Bydd dy hunan
I mi'n gyfaill, O! fy Nuw!

3 Safed haul uwch ben Gibeon,
Safed lleuad yn y ne',
Safed sêr, a'r holl blanedau,
'N llonydd heddyw yn eu lle,
Cyn y collo
F'enaïd gwan baradwys well. w.

758. *Yr un testyn.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Llanilar, x. 69.

MAE gelynon i mi'n chwerw,
Cedyrn ynt, a mawr eu grym;
Ond y rhai wy'n ofni fwyaf,
I ti, Arglwydd, nid ynt ddim:
Gair o'th enau
Gwympa fyrdd mewn munyd awr.

2 Pa'm caiff hwnw unwaith brynaist
Ar Galfaria 'ngwýdd y ne',
Lechu mewn rhyw bydew tywyll,
Dwfn obry, i maes o'i le?
Pen y bryniau,
Mae fy llygaid yn fwynhau.

3 Draed lluddedig, dowch i fynd,
Ymestynwch, ddwyllaw, 'mlaen;
Draw mae'r wob, draw mae'r goron,
Draw mae 'Mhriod hawddgar, glân:
Ffarwel bellach,
Chofiaf ddim ond pen fy nhaith. w.

759. *Cadwedigaeth trwy allu'r nefoedd.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

BOED fy mywyd oll yn ddiolch,
Dim ond diolch yw fy lle;
Ni wna gwaredigaeth ragor
I greadur is y ne':
Gallu'r nefoedd
Oedd am daliodd i i'r lan.

2 Ar y dibyn bûm yn chwareu,
'Lawr fe aethai'm henaid gwan,

PROFIADAU CREDADYN.

- Nid oedd bossibl i mi godi
Byth o'r dyfnder hwnw i'r lan :
Iesu, Iesu,
Ti sy'n trefnu'r oll dy hun.
- 3 Rhaid oedd bod rhagluniaeth ddistaw,
Rhaid oedd bod rhyw arfaeth gref,
Yn fy rhwymo, heb im wybod,
Wrth golofnau pur y nef :
O Ragluniaeth!
Ti sy'n trefnu'r ddaear faith.
- 4 Rhyfedd, Arglwydd, yw'th ddoeth-
ineb,
Rhyfedd, Arglwydd, yw dy rym ;
Nid oes is y nef liosog
A all dy wrth'nebu ddim :
Try'r greadigaeth,
Ol a gwrthol, wrth dy air.
- 5 Dy air sy'n gwneyd y byw yn farw,
Eilwaith gwneyd y marw'n fyw ;
Dy air a greodd, ac sy'n cynnal,
Y greadigaeth o bob rhyw :
Ti dy hunan
Ydyw bywyd maith y byd. w.

760. *Deisyf ei myned yn ddydd.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Tydfil, Y. 64.

- G**WEL'D dy gariad anorchfygol,
Gwel'd dy chwerw angeu loes,
Gwel'd dy ofal maith diflino
Ata'i 'n gysson yn fy oes,
Sydd yn dofi
Grym fy nwydau cryfa'u rhyw.
- 2 O! na welwn ddydd yn gwawrio—
Boreu hyfryd tawel iawn,
Haul yn codi heb un cwmmwl,
Felly'n machlud y prydawn
Un diwrnod,
Goleu, eglur, boed fy oes ;
- 3 Heb euogrwydd dudew, tywyll,
Na dim nwydau ffaithd croes,
Nac un pleser sy'n cyfnewid
Goleu ddydd yn dywyll nos :
Ti a minnau—
Dyna geisiaf tra bwyf byw.
- 4 Digon, digon fyddai hyny,
Dim ond gwel'd dy wyneb pryd,
A chael f'ysbryd llesg i ddringo
Fry yn mhell uwch sw'n y byd,
I ardaloedd
Nad oes teimlo beth yw poen.
- 5 Nid oes geny' ond disgwyl wrthyt ;
Gwynfyd a gawn dy fwynhau ;
Ynot ti y mae fy nhrysor—
Trysor bythol i barhau :
O! na'd i mi
Edrych fyth ond tua'r nef. w.

761. *Hiraeth am gymdeithas
gysson a Christ.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Hyder, 182.

BOED fy nghalon i ti'n deml,
Boed fy ysbryd i ti'n nyth,

- Ac o fewn y drigfan yma
Aros, Iesu, aros byth :
Gwledd wastadol
Fydd dy bresennoldeb im.
- 2 Awr o dy gymdeithas felus,
Awr o wel'd dy wyneb pryd,
Sy'n rhagori fil o weithiau
Ar bleserau gwag y byd :
Mi ro'r cwbl
Am gwmpeini pur fy Nuw.
- 3 Dadrys, dadrys fy nghadwynau,
Gad i'm hysbryd fyn'd yn rhydd ;
'Rwyf yn blino ar y t'wyllweh,
Deued, deued goleu'r dydd :
Yn y goleu
Mae fy enaid wrth ei fodd.
- 4 Gwawrddydd, gwawrddydd yw fy
mywyd ;
Gwel'd y wawrddydd, 'rwyf yn iach :
Mi arosaf hyd nes delo,
Daw, hi ddaw 'mhen gronyn bach :
Tyred, tyred,
Im gael gwel'd fy ngwlad fy hun.w.

762. *Gallu'r nef yn maeddu ofnau.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Iorddonen, Y. 66.

- M**AE fy ofnau fel y moroedd,
Oll yn gwasgu arnai'n un—
Ofni pechod, ofni angeu,
Ofni'm hunan, ofni dyn :
'Does a'm ceidw
'N dawel onid gallu'r nef.
- 2 Ac er lliaws mawr fy ofnau,
Am a basiodd ac y sydd,
Mwy 'rwy'n crynu rhag y cystudd
Ag wyf yn ddych'mygu fydd :
Mi ymguddiaf
Yn og'feydd tawela'r nef.
- 3 Gallu'r nef a dry bob ofnau
Yn rhyw gonewest mawr di-drai ;
Gallu'r nef a dry fy nhriswch
Yn llawenydd i barhau :
Minnau seiniaf
Ganiad newydd tra fwyf byw.
- 4 Os fy rhwydau oll a dori,
Os fy nghadwyn dyni'n rhydd,
Ac os troi'r tywyllweh dudew
'Sy'n fy n'rysu'n oleu ddydd,
Ti gei'r cariad,
Ti gei'r enw, ti gei'r clod. w.

763. *Hiraeth am ryddid y nef.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Tydfil, Y. 64.

TRIST o dan fy mhawn 'rwy'n gor-
wedd,
Disgwyl am y foreu wawr,
Pan fo'r arfaeth rad yn addfed
I gael tynu 'meichiau i lawr,
A chael profi
Rhyddid gwaredigol wledd :—

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Heb un pleser yn fy nhemtio,
 Heb un ddelw'n myn'd â 'mryd—
 Trech na Satan, trech nag angeu,
 Trech nag uffern, trech na'r byd ;
 Byw mewn ardal
 O lawenydd pur a hedd :—
- 3 Hedd o fewn yn afon loyw,
 Lawn, redegog, bur o hyd,
 A'r creadur a'i ogoniant
 Oll yn methu myn'd â mryd ;
 Ysbryd cyflawn
 O awelon pur y nef.
- 4 Dyma'r man dymunwn aros,
 O fewn pabell bur fy Nuw,
 Uwch terfysgoedd ysbryd euog,
 A themtasiwn o bob rhyw ;
 Dan awelon
 Peraidd hyfryd tir fy ngwlad. w.

764. *Gweddi am bresennoldeb
 Duw.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Ongar, 184.

NID oes arnaf faich yn gorphwys,
 Dim ond eisieu dy fwynhau ;
 Nid oes arall dan y nefoedd
 All yn hollol fy iachau :
 Rho dy gwmi,
 Cyn im fyn'd i'r cefnfor glas.

- 2 Tyn yr ofn hen o farw
 Sydd yn llechu dan fy mron ;
 Rho i mi heddwch, rho orfoledd,
 Tra bwyf ar y ddaear hon :
 Na therfysged
 F'enaid gwan yn ngrym y dŵr.
- 3 Nid wy'n caru fy mhechodau,
 Poenau ydynt oll i gyd ;
 Hwnw sy'n fy mhoeni fwyaf
 Ag sy'n ceisio myn'd â 'mryd :
 Tor hwy'n fuan,
 Dyna finnau wrth fy modd.
- 4 Dyma'n gwbl fy neisyfiad,
 I mi gael bod yn dy gôl ;
 Er na theithiais etto nemawr,
 Na'd fi 'dynu hyny'n ol :
 Gwna i mi gadw
 'Ngolwg tua'r hyfryd wlad. w.

765. *Gwaed Crist yn dal i'r lan.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Hyder, 182.

- 'R W YF yn ofni temtasiynau,
 Nid wyf fi ond lless erioed ;
 Mae'r un wana'n ddigon nerthol
 Fyn'd â'm henaid dan ei throed :
 Gwaed yn lifo
 Ar Galfaria a'm deil i'r lan.
- 2 Paid, fy enaid gwan, ag ofni,
 Nid rhyw ddrygau sy'n nesau ;
 Newydd da sy o dir y bywyd,
 Lle mae cariad yn parhau :
 Gwaed yn lifo, &c.

3 Er fod arnaf ofnau filoedd,
 Pan y delo'r drwg yn mlaen,
 Fe allai caf fi nerth i sefyll,
 Fel y graig yn nghanol tân :
 Gwaed yn lifo, &c.

- 4 Darfu ofni temtasiynau,
 Darfu ofni drwg i ddod,
 Darfu ofni marwolaethau,
 A phob cystudd sydd yn bod :
 Gwaed yn lifo
 Ar Galfaria a'm deil i'r lan. w.

766. *Gweddi am ffydd yn erbyn
 anghrediniaeth.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Ongar, 184.

- Y MAE ofn yn fy nghalon,
 Gan mor lleied yw fy ngrym,
 Rhag ryw awr i'm temtasiynau
 Creulon i fy ngwneyd yn ddim :
 Nid oes gryfder
 Trwy fy ysbryd mewn un man.
- 2 Mae dyfnderoedd anghrediniaeth
 Wedi'm rhoddi'n lless a gwan ;
 Pechod yn fy ngwneyd i ofni,
 Ofni yn fy rhwystro i'r lan :
 Gwna i mi gredu—
 Dyna'm henaid wrth ei fodd.
- 3 Oll o'm mewn nid oes ond t'wyllwch,
 Oll o'm mewn nid oes ond poen,
 Rhyw ddieithrwrch oer, digariad,
 At y croeshoeliedig Oen :
 O! na roddit
 I mi, Arglwydd, dy fwynhau.
- 4 Mae eiddigedd yn fy nghalon
 Weled cannoedd yn gyttûn,
 Oll i gyd mewn gwisgoedd gwynion,
 Ac yn canu i ti'n un :
 Yn y carchar
 Yr wyf finnau oll yn rhwym.
- 5 Mae mor bossibl i mi g'lymu
 Haul a daear fawr yn un
 Ag yw im ddyrchafu 'nghalon
 Fyny atat ti dy hun :
 Gair o'th enau
 A'th wna di a minnau'n un. w.

767. *Gobaith diangfa.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

- S EFWCH bellach, fy ngelynyon,
 Sy'n fy nghuro bron erioed ;
 Dal'soch f'enaid yn amddifad,
 Cawsoch f'ysbryd dan eich troed ;
 'Chydid oriau
 Dof o'ch rhwydau oll yn lân.
- 2 Mae fy Mhriod, mae f'Anwylyd,
 'Nawr yn dangos i mi wlad
 Nas gall dyfais temtasiynau
 Fyth i syfryd dim o'm traed :
 Mi af yno ;
 Dyna'r man caf ddedwydd fyw.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 Uwch y bryniau, uwch y gwyntoedd,
Uwch y stormydd mawrion, cry',
Uwch cymmylau tew o d'wyllwch,
Mae'r tawelwch hyfryd fry;
Mae fy nghysur,
Oll yn trigo uwch y byd.
- 4 Mi ddes yma i'r anialwch,
Byd o newyn, byd o wae,
Heb un achos, heb un neges,
Ond yn unig dy fwynhau:
Hyn ei hunan
Fydd fy ymgais tra bwyf byw. w.

768. *Gweddi am nerth gras.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Ongar, 184.

- MAITH yw'r nos, a mawr yw'r
t'wyllwch;
P'odd y galla'i threulio i maes
Heb gael, Arglwydd, dy gymdeithas,
Nerth dy anorchfygol ras?
Gormod gofid,
Gallu hebot yma fyw.
- 2 Mae fy mhechod yn fy erbyn,
Fel y moroedd mawr eu grym,
Diluw cryf heb fesur arno,
Nid oes a'i gorchfyga ddim:
Tad tosturi,
Rho gyflawnder i mi a nerth.
- 3 Os dangosi'n eglur i mi,
Dyna'r pryd i lawenhau,
Fod dy lyfr wedi ei groesi,
Ac nad oes yn aros fai;
Cymmer feddiant
Yna o honof oll yn lân.
- 4 Os agori im dy synwes,
I gael gwel'd y cariad llawn,
Lifodd allan fel y moroedd
Ar Galfaria un prydnewn,
Ti gei'r cwbl
Roddaist i mi yn fy rhan. w.

769. *Llef mewn digalondid.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. Ongar, 184.

- LAWN euogrwydd, llawn o ddy-
chryn,
Llawn o boen, yw f'enaid gwan;
Anghrediniaeth cryf sy'n haeru
Byth na ddof oddi yma i'r lan:
Balm yn Gilead,
'N unig all wellhau fy nghlwyf.
- 2 Mi feddyliais yn y boreu
Buaswn, amser maith cyn hyn,
Wedi maeddu fy mhechodau,
Ac yn canu ar Seion fryn:
Sw'n y rhyfel
Ydyw'r lle'rwyf etto'n byw.
- 3 Weithiau bron yr wyf a chredu
Na ches etto effeithiol ras;
Credau bron mai fy mhechodau
Yn y diwedd bia'r maes:

Dwg fi, Arglwydd,
Dwg fi o'r caethiwed hyn. w.

770. *Nerth i fyned trwy yr anial-
wch.*

8. 7. 4.—Hyder, 182. St. Peter, 183.

- ARGLWYDD, arwain trwy'r an-
ialwch
Fi, bererin gwael ei wedd,
Nad oes ynof nerth na bywyd,
Fel yn gorwedd yn y bedd:
Hollalluog
Ydyw'r un a'm cwyd i'r lan.
- 2 Colofn dân rho'r nos i'm harwain,
A rho'r golofn niwl y dydd;
Dal fi pan bwy'n teithio'r manau
Geirwon yn fy flodd y sydd;
Rho i mi fanna,
Fel na bwyf yn llwfrhau.
- 3 Ágor y ffynnonau melus
Sydd yn tarddu o'r Graig i maes;
'R hyd yr anial mawr canlyned
Afon iachawd wriaeth gras:
Rho i mi hyny;
Dim i mi ond dy fwynhau.
- 4 Pan bwy'n myned trwy'r Iorddonen—
Angeu creulon yn ei rym,
Ti est trwyddi gynt dy hunan,
Pa'm yr ofnaf bellach ddim?
Buddugoliaeth!
Gwna i mi waeddi yn y llif.
- 5 Ymddiriedaf yn dy allu,
Mawr yw'r gwaith a gwnest erioed;
Ti gest angeu, ti gest uffern,
Ti gest Satan dan dy droed:
Pen Calfaria,
Nac aed hwnw byth o'm cof. w.

771. *Gras yn gorchfygu.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Lewes, 177.

- LWCH wyf fi, o'r llwch y daethum,
Pryf yw'r mrawd, y ddae'r yw
mam;
Etto'r wyf yn 'mofyn teyrnas
Ddisigledig, bur, ddi-nam:
Pryf y ddaear,
A ddaw hwnw i mewn i'r nef?
- 2 Dof, mi ddof trwy'r anial garw,
Dof er gwaetha'r moroedd glas;
Dof trwy'r cenllysg a'r tymhestloedd
Sydd yn curo ar fy ngras;
Am mai cadarn
Yw yr hwn'rwyf yn ei gol.
- 3 Fe ennynwyd ynof fflamau,
'Tân mor hyfryd, tân mor gry',
Nid o'r ddaear daeth ei wreiddyn,
Cariad pur y nefoedd fry:
Awel beraidd
O fynyddau hyfryd ras.

PROFIADAU CREDADYN.

- 4 Chwl, angylion, sydd yn edrych
Ar ei wyneb gwridog, gwyn,
Traethwch im pa fodd dechreuodd
Fflam mor berffaith bur a hyu :
Nef ei hunan
'Nynodd ynwy'i helsen bur. w.

772. *Nerth y groes.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

CYMMER, Iesu, fi fel 'r ydwyf,
Fyth ni allaf fod yn well ;
Dy allu di a'm gwna yn agos,
F'ewyllys i yw myn'd yn mhell :
Yn dy glwyfau
Bydda i 'n unig fyth yn iach.

- 2 Mi ddiffygiais deithio'r crasdir
Dyrys, anial, wrthyf f' hun,
Ac mi fethais â chongewerio
O'm gelyniun lleiaf un :
Mae dy enw
'N abl rhoddi'r cryfa' i ffoi.

- 3 Gwaed dy groes sy'n codi fyny
'R eiddil yn gongewerw mawr ;
Gwaed dy groes sydd yn darostwng
Cewri cedyrn fyrdd i lawr :
Gad im deimlo
Awel o Galfaria fryn.

- 4 Mwy yw d'eriau ar y croesbren,
Geiriau gwerthfawr, geiriau drud ;
Mwy yw'r sillaf leia' o honynt
Na'm holl ddyledswyddau i gyd :
Edrychaf yno ;
Yno mae fy nerth a'm grym.

- 5 Clywed dy riddfanau chwerwon
Wna i'm henaid lawenhau ;
Teimlo'th gariad wna i'm gelyniun
Cynddeirioca' i lwfrhau :
Yna, yna,
Mae fy nhrigfa fyth i fod. w.

773. *Anian gras yn diystyru pob peth ond Duw.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Frankfort, 173.

DYNA p'am 'rwyf yn hiraethu
Beunydd tua'r nefoedd fry ;
Oddi yno yr anadlwyd
Bywyd pur i'm henaid i :
P'odd gorphwysaf ?
Rhaid i'm hysbryd fyn'd i'r lan.

- 2 Anian nef a dyr trwy rwystrau,
Anian nef a dyr trwy'r tân ;
Ceidw'i gyrfa trwy'r creadur
At ei gwreiddyn pur yn mlaen ;
Heibio i degwch,
At y tegwch gwir ei hun.

- 3 Nid yw harddwch maith y ddaear
Harddwch o amrywiol ryw,
Tegwch disglær y ffurfafen,
Ddina yn ochr Iesu, 'm Daw ;

Mae'n diflanu

'R holl greadigaeth wrth dy wedd.

- 4 Dirmygedig yw gogoniant
Oll a welais etto'n un
Pan edrychwyf ar ogoniant
Fy Nghreawdwr mawr yn ddyn ;
Diddim, diddim,
Oll a enwir ond efe. w.

774. *Ffydd yn syllu ar wlad yr addewid.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

NID oes dim erioed a welwyd.
Nid oes dim a deimlodd llaw,
Dim a glywyd sôn am dano
O eitha'r de i'r dwyrain draw,
Yn ddigonol
Wneyd fy enaid llesg yn llawn.

- 2 O! na ddoi'r amseroedd bellach
I mi gael mwynhau o hyd
Pethau leinw fy nymuniad,
Pethau nad ynt yn y byd :
Ni ddaw'r ddaear
Fawr a minnau byth yn un.

- 3 Mae fy enaid yn ehedeg
Ar adenydd yzafn ffydd,
Ac yn syllu trwy'r eangder
Uchel, maith, at bethau fydd ;
'Nawr mi welaf
Wlad o hedd yn agoshau.

- 4 Rhwng cymmlau duon, tywyll,
Gwelaf draw yr hyfryd wlad ;
Mae fy ffydd yn llefain allan—
Daew o'r diwedd dŷ fy Nhad :
Digon, digon !
Mi anghofia m gwae a'm poen.

- 5 Y mae anghredniiaeth gadarn,
Pan bo'r goleu'n myn'd yn wan,
Yna'n haeru yn fy wyneb
Rhwystra'r t'wyllwch si i'r lan :
Nid yw'r golofn
Dân yn mheil yn nghanol nos.

- 6 O! gwasgerwch, dew gymylau,
I'r addewid rhoddlwch le :
Nid i'r ddaear hon y'm ganwyd,
Tragwyddoldeb yw fy lle :
'Nol tywyllwch,
Cod o'r diwedd foreu wawr. w.

775. *"Yn yr Arglwydd y mae fy nerth."*

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

MAE fy nerth i yn diffygio,
Ofni moroedd mawr o'm blaen,
Llynoedd ac afonydd dyfnion,
A mynyddau maith o dân :
Gras diderfyn,
Ddeil y gwan heb ofni dim.

- 2 F'enaid egwan, paid ag ofni,
'Dyw d'elyniun bob yr un

PROFIADAU CREDADYN.

- Ond rhai eisoes wedi eu congro
 Gan a wisgodd natur dyn :
 Fe fyn weled
 Pob rhyw elyn dan fy nhraed.
- 3 Nid all Satan a'i holl allu—
 Ysbryd cyfrwys mawr ei rym—
 Am ei fod o fewn y gadwyn,
 Heb ei genad, wneuthur dim :
 Hollalluog
 Ydyw enw mawr fy Nuw.
- 4 Pa'm yr ofna'i 'meiau mawrion?
 Trymach ydyw marwol glwy' ;
 Mwy yw gair o enau f'Arglwydd
 Na myrddiynau o honynt hwy :
 Gwnaf, mi gredaf,
 Rhued môr, terfysged tir.
- 6 Mi gaf deimlo chwant yn colli
 Cyn yr elo'm haul i lawr ;
 Mi gaf flino ar fy mhechod
 Cyn y codo'r foreu wawr :
 'Rwyf yn foddlon
 Rhwng y saethau nes ddel dydd.
- 6 Gwaith y nefoedd ydyw dioddef
 Ynwyf nwydau croes eu rhyw,
 Cenad Satan i'm cernodic,
 Ac i'm cadw byth yn fyw :
 Gras berffeithir
 Yna pan bwyf leia' ngrym. w.

776. *Gweddi am weled tegwch
 Gwaredwr.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Sicily, 180.
- PWY gyf'rwydda wael bererin
 'Ddod o'r anial maith i'r lan,
 Sydd yn 'mofyn 'r hwn a hoffa
 F'enaid egwan yn mhob man?
 Nis gall seintiau,
 Nac angylion i mi ddim.
- 2 Mi ddymunwn wel'd yn rhwygo
 Holl gymylau du y nef,
 I bechadur weled gronyn
 O'i ogoniant hyfryd ef :
 O! dadguddia
 I mi ran o'th enw mawr.
- 3 Rhan o'th degwch a wna'n dywyll
 Ddisglaer bethau gwyach y byd ;
 Is y nefoedd a ddiflana
 Yn ngoleuni'th wyneb pryd :
 Rai munydau,
 Rho i mi brofi'r hyn sydd fry. w.

777. *Edrych trwy ffydd ar y
 wlad well.*

8. 7. 4.—Frankfort, 173. Verona, 174.
- O! FY enaid, gorfoledda,
 Er mai tristwch sy yma'n llawn ;
 Edrych dros y bryniau mawrion,
 I'r ardaloedd hyfryd iawn :
 Uwch tymmhorol
 Feddiant mae fy nhrysor drud.

- 2 Gwel tu hwnt i fyrdd o oesoedd,
 Gwel hapusrwydd maith y nef ;
 Edrych ddeng mil etto 'mhellach,
 Digyfnewid byth yw ef :
 'Tragwyddoldeb,
 Hwn sy'n eiddo i mi fy hun.
- 3 'Rwyf yn edrych ar y cwbl
 Ag sydd yn y bydoedd draw ;
 Pethau pell yn bethau agos,
 Pethau fu yn bethau ddaw :
 Môr heb waelod
 O bleserau ddaeth i'm rhan.
- 4 Nid oes terfyn ar fy ngobaith,
 Cyrhaedd mae yn mlaen o hyd ;
 Gyda'r Duwdod mae'n cydreddeg.
 Dyddiau'r ddau sydd un ynghyd :
 Annherfynol
 Ydyw fy llawenydd mwy.
- 5 Anfeidroldeb maith ei hunan
 Sydd yn awr yn eiddof fi ;
 Yn rhad y cadd ei roddi i mi
 Ar fynyddoedd Calfari :
 Tyr'd yn fuan,
 Hyfryd haf o berffaith hedd. w.

778. *Ymgysuro yn Nuw.*

8. 7. 3.—Moldavia, 187. Neander, Y. 70.
- Ti dy hunan yw fy Mhriod,
 Ti dy hunan yw fy Nuw ;
 Ti dy hunan yw fy ngobaith
 A'm hapusrwydd tra fwy' byw :
 'Rwyf yn llawn, ddiiddig iawn,
 'Ddaliaf ragor ddim pe cawn.
- 2 Tyr'd greadigaeth, rhana'th gyfoeth,
 Peth i'r dwyrain, peth i'r de,
 A chais lanw awydd dynion,
 Gwna hwy'n ddiiddig yn eu lle :
 'Dall y byd lanw 'mryd—
 Dim ond cariad gwerthfawr, drud.
- 3 Nawr 'rwy'n darfod â marwoldeb,
 Holl bleserau cig a gwaed,
 Ac yn clywed plant afradlon
 Heddyw'n canu'n nhŷ fy Nhad :
 Blant y byd, dewch ynghyd,
 Cym'rwch ei bleserau i gyd.
- 4 Y mae genyf bleser ddigon
 Yn ngoleuni pur y nef ;
 'Rwyf yn bwyta pur ddanteithion,
 Dim ond edrych arno ef :
 Gwel'd ei wedd, profi ei hedd,
 Sydd yn rhyw dragwyddol wledd. w.

779. *Yr un testyn.*

8. 7. 3.—Wyddgrug, 185. Neander, Y. 70.
- Y MNEILLDUWCH, bethau'r ddae-
 Pethau natur, pethau'r byd ; [ar,
 'Rwy'n dymuno peidio gwranddo
 Ar eich holl ddeniadau 'nghyd ;
 Unig un, uwch na dyn,
 Mae fy enaid wrtho 'nglŷn.

- 2 Doed y diluw i deyrnasu
 Etto unwaith fel o'r blaen;
 Deued annhrefn i gymmysgu
 Daear, awyr, dŵr, a thân;
 Dedwydd fi yn y lli,
 Tra fo'm Duw'n teyrnasu fry.
- 3 Colled pob blodeuyn hyfryd
 Ei holl degwch is y rhod;
 Doed salwindeb ar bob wyneb
 Y creaduriaid sydd yn bod;
 Tegwch byd fydd ynghyd
 Oll yn wyneb Prynwr drud.
- 4 Pe diffoddai'r heulwen ddisglauer
 Yn yr awyr deneu, las,
 A phe treuliai'r sêr y fflamiau
 Ynddynt sydd o dân i maes;
 Mi gaf fyw, gyda'm Duw,
 Mewn disgleirdeb heb ei ryw.
- 5 Mi gaf fod o flaen yr orsedd,
 Mi gaf ganu'r anthem bur,
 Pan ddarfyddo sôn am ddaear—
 Sôn am foroedd, sôn am dir:
 Dwyfol loes angeu'r groes
 Fydd y canu ddydd a nos. w.

780. *Goruchafiaeth trwy ddilyn
 y Blaenor.*

8. 7. 3.—Moldavia, 187. Holstein, 188.

- Y MAE hiraeth yn fy nghalon
 Am gael teimlo hyfryd flas
 Congwest nwydau sydd hyd heddyw
 Yn gwrth'nebu'r nefol ras;
 Dyma ddawn hyfryd iawn,
 Wy'n ei 'mofyn foreu a nawn.
- 2 'Rwyf yn gweled brynianu uchel
 Gwardigaeth werthfawr, lawn;
 O! na chawn i eu meddiannu
 Cyn machludo haul brydnawn:
 Dyna'm llef tua'r nef;
 Addfwyn Iesu, gwranddo ef.
- 3 Marchog yn dy freiniol allu,
 Gwisg dy gledd yn ngwasg dy glun,
 Estyn fraich, a thor elynion,
 Achub wael druenus ddyn:
 Gelyn llym, ni saif ddim
 Fyth o flaen d'anfeidrol rym.
- 4 Minnau gerddaf drwy'r byddinoedd
 Ond it gerdded o fy mlaen;
 Mae dy gamrau'n tori'r tonau,
 Mae dy gamrau'n diffodd tân:
 'Nol dy droed gwna i mi dded,
 Fy hyfrydwch mwya' erioed.
- 5 Cerdd yn mlaen, mae'm hofnau 'n
 darfod,
 Ond dy weled di ger llaw;
 Ond dychwelant mewn munydyn
 Os tydi a sefi draw:
 Gwna bob pryd i f'enaid drud
 Bwyso ar dy fynwes glyd. w.

781. *Disgwyl am iachawdwriaeth.*

8. 7. 3.—Holstein, 188. Revel, 186.

- Y MAE lluoedd Pharaoh'n canlyn—
 Beiau lliديو, cedyrn, cry';
 Moroedd maith sy'n rho'u tonau—
 Rhwystrau creulon o bob tu;
 Tyr'd yn mlaen, Iesu glân,
 Ti bia'r dyfroedd mawr a'r tân.
- 2 Mi dybygwn gwela'i'r boreu,
 Haul yn codi oddi draw,
 Iachawdwriaeth rad yn nesu,
 Eedd a phardwn yn ei llaw;
 Y mae r wawr, hyfryd awr,
 Bron a thori maes yn awr.
- 3 Minnau ar y mur ddisgwyliaf,
 Gwn na oeda dim o'i droed;
 Ni w'radwyddwyd is y nefoedd
 Neb ddisgwyliodd wrtho erioed:
 Pan ddêl dydd, af yn rhydd
 O'r hyn yn fy mhoeni sydd. w.

782. *Cysgod yn y dydd blin.*

8. 7. 3.—Holstein, 188. Moldavia, 187.

- W RTH dy ystlys 'rwyf am aros,
 Wrth dy ystlys mae fy lle;
 Yn dy fynwes mae fy lletty
 Diogelaf is y ne';
 Noddfa yw, byddaf byw
 Dan gystuddiau o bob rhyw.
- 2 Caled yw dioddef cystudd
 Mewn anialwch maith yn hir',
 Methu teimlo pur ddidanwch'
 Addewidion Canaan dir;
 Ond fe ddaw, maes o law,
 Sypiau peiraidd oddi draw.
- 3 Ffarwel oll o dan yr wybren,
 Mi wnes ddewis hyfryd, gwiw,
 O drysorau uwch pob meddwl
 Sy'n guddiedig yn fy Nuw:
 Rhydd i lawr gawod fawr
 Pan y delo'r gyfyng awr. w.

783. *Gair o enau Duw.*

8. 7. 3.—Priscilla, 190. Gwahoddiad, y. 71.

- G O LWG, Arglwydd, ar dy wyneb
 Sydd yn codi'r marw o'r bedd;
 Mae agoriad nef ac uffern
 Yna i'w deimlo ar dy wedd;
 Gair dy ras, pur ei flas,
 'Nawr a ddetgly 'nghalon gas.
- 2 Arglwydd, danfon dy leferydd,
 Heddyw, yn ei rwyg a'i rym;
 Dangos fod dy lais yn gryfach
 Nag all dyn wrthsefyll ddim;
 Cerdd yn mlaen, nefol dân,
 Cymmer yma feddiant glân.
- 3 Tyred bellach, tyr'd yn ebrwydd,
 Ac anadla'r gyntoedd cryf,

Sydd yn nerthu'r pererinion
I wynebu gelynyon hyf:—
Yn gwneud grym Satan lym
Mewn munydyn fyn'd yn ddim. w.

784. *Y pererin yn yr anialwch.*

8. 7. 3.—Rheidol, 191. Gwahoddiad, x. 71.

RHO i mi yfed, 'rwy'n sychedig,
Ddwr y ffynnon loyw, law'n,
Darddodd allan o dy ystlys
Ar Galfaria un prydawn:
Gwaed fy Nuw. 'n unig yw,
Ylch fy meiau dua'u rhyw.

2 Edrych arnaf mewn tangnefedd—
Dy dangnefedd hyfyrd, mae
Fel rhyw afon fawr, lifeiriol,
Yn ddiddiwedd yn parhau:
Môr o hedd yw dy wedd
Sy'n goleuo'r byd a'r bedd.

3 Maddeu fel y cyfeiliornais, [de:
Weithiau i'r dwyrain, weithiau i'r
Maddeu drachwant cas fy nghalon
I ymado maes o dre':
Dwg yn ol f' ysbryd ffol,
I dy dirion, dawel gôl. w.

785. *Pa ham y mae Duw yn
pellhau?*

8. 7. 3.—Rheidol, 191. Priscilla, 190.

BETH yw'r achos fod fy Arglwydd
Hawddgar, grasol, yn pellhau?
Yn guddiedig neu yn gyhoedd,
Mae rhyw bechod yn parhau:
Tyr'd yn awr, tôr i lawr
Fy anwiredd, fach a mawr.

2 Chwilia, f'enaid, gyrau'th galon,
Chwilia'i llwybrau maith o'r bron,
Chwilia bob ystafell ddigel
Sydd o fewn i gonglau hon;
Myn i maes bob peth cas
Sydd yn attal nefol ras.

3 'Nawr 'rwy'n gwel'd, y mae'n ehedeg
Mewn i'm calon, ac i maes,
Fil o bethau sy'n wrthwyneb
I egwyddor dwyfol ras:
Uffern lid ynt i gyd
Sydd yn erbyn f'enaid drud.

4 Dyma ryfeg yn ei allu,
Dacw angurediniaeth fawr,
Bob yn ail yn curo f'enaid,
Yn cyttuo i'm cael i lawr:
Lal fi i'r lan, 'dwyf ond gwan,
Mi gaf gongwest yn y man.

5 Dal fi'n gadarn hyd nes delo
Amser hyfyrd o ryddhau,
A chael, yn lle temtasiynau,
Yn dragwydd dy fwynhau:
Dyna'r pryd—gwyn fy myd,
Derfydd fy ngofidiau i gyd. w.

786. *Gweddi am brofi nerth y groes.*

8. 7. 3.—Rheidol, 191. Iorddonen, x. 66

TYRED, Arglwydd, â'r amseroedd
Mae fy enaid am fyw'n hau—
Pur dangnefedd heb dymhestloedd,
Cariad hyfyrd a di-drai:
Gwledd o hedd tu yma i'r bedd,
Nid oes ond dy blant a'i medd.

2 Rho i mi arwydd cryf, disigl,
Heb amheuaeth ynddo ddim,
Gan nad beth fo arnaf eisieu,
Dy fod di yn Briod im:
Gwel'd fy rhan, ddeil i'r lan,
Yn mhob brwydr, f'enaid gwan.

3 Nid all dim o'r storm danbaid,
Nid all dim o'r gwyntoedd cry',
Guro i lawr yr enaid egwan
Welo'i drysor y ot ti:
Teimlo'th hedd, gwel'd dy wedd,
Goncra angeu tu yma i'r bedd.

4 Af ar hyd fy ffordd yn dddidig,
Af ar hyd fy ffordd yn hy',
Teithia'r anial mewn gorfoledd
O hyd golwg atat ti:
D'eiriau di, melus cu,
Sydd yn ddigon i myfi.

5 Pan y collwyf wel'd dy wyneb,
Pan anghofwyf waed dy groes,
Dyna'n dyfod, fel y diluw,
Dywyll, anial, ddyrs, nos;
Gradd o ffydd wed'yn sydd,
Dawei, deg, yn dod â dydd. w.

787. *Hiraeth am ben y daith.*

8. 7. 3.—Priscilla, 190. Gwahoddiad, x. 71.

ARGLWYDD, tyred â'r newyddion
Sydd yn gweithio llawenhau,
Ac aed heibio'r noswaith dywyll
O och'neidio a thristau,
I mi'n glir wel'd y tir
Brynwyd trwy ddiodefaint gwir.

2 Gâd i'm henaid lanio yno,
Y mae'r tonau'n fawr eu grym,
Ac ni all fy enaid ofnus
Ddal eu pwysau anferth ddim:
D'angeu drud, tra'n y byd,
Fydd fy nghysur oll i gyd.

3 O! na welwn gopa'r bryniau,
Mae f'Anwylyd yno'n byw;
'Rwyf yn caru'r gwynt sy'n hedeg
Dros fy Nghanaan hyfyrd wiw:
Fedd y llawr ddim yn awr
Leinw le fy Arglwydd mawr. w.

788. *Anhawsderau y daith.*

8. 7. 3.—Priscilla, 190. Walworth, 189.

DA i mi fod yr addewid
Wedi ei rhoddi gan fy Nuw,

PROFIADAU CREDADYN.

A bod gair o enau'r nefoedd
Uwch gelynion o bob rhyw :
Ei addewid ef, gadarn, gref,
Arwain eiddil gwan i'r lan.

2 Yr wyf bron a digaloni
Pan bwy'n gwel'd rhyw lwybr cul,
Rhwyng rhyw greigydd serth dychryn-
Lle tramgwyddodd llawer mil; [llyd,
F'enaid gwan, yn y man,
Ddringa etto i'ny i'r lan.

3 Bydda'i 'n synu ar rai oriau,
Pan dybygwyf nad oes dyn
Sydd yn teithio llwybrau newydd
Beunydd ond myfi fy hun;
Etto llu welaf fry
Fu'n gyfeillion i myfi.

4 Dyna'r pryd mae'n fwyaf cyfyng,
Pan bo gelyn ar bob llaw,
Un o'm hol am fy mradychu,
Un o'm blaen i'm hofni draw ;
Etto i'r lan, f'enaid gwan
A tra Iesu i mi'n rhan. w.

789. RHAN II.

RHWNG Pihahiroth a Baalsephon,
Tra bwyf byw mi gofia'r lle,
Mewn cyfyngder eithaf caled,
Gwaeddodd f'enaid tua'r ne';
Yn ddoied, dyma'n dod
Waredigaeth fwya' erioed.

2 Aros ronyn, barwyd i mi,
Ti gai weled cyn y nawn
Fyrdd yn soddi yn y dyfnor
O elynion creulon iawn ;
Maes o law, gwynfyd ddaw,
Ti gai ganu'r ochr draw.

3 Y mae dyfroedd Marah 'n chwerw,
Fyth i'w hyfed ddydd a nos ;
Iesu ! gwyddost ti beth ydyw
Dwyn y bwysig, boenus, groes :
Rho i mi wir gariad pur,
Ffrwythau peraidd Canaan dir.

4 O ! gwna i mi brofi sypiau--
Sypiau peraiddrawn y wlad,
Blas maddeuant pur a hedawch,
Gwleddoedd hyfryd tŷ fy Nhad :
Dyma hwy, 'r perlau mwy,
Gloddiwyd yn ei farwol glwy'. w.

790. *Nerth yn Nuw a'i air.*

8. 7. 3.—Priscilla, 190. Rheidol, 191.

ARGLWYDD, edrych ar bererin
Sy'n myn'd tua'r wlad sydd well,
Ac yn ofni swn llifogydd
Wrth eu clywed draw o bell ;
'Dwyf ond gwan, dal fi i'r lan,
Mi orchfygaf yn y man.

2 Ti gai'r enw, a'r anrhydedd,
A'r gogoniant, yn y man,

Am, o ddyfnder maith trueni,
I ti wared f'enaid gwan :
Nid oedd un ond dy hun
All'sai wared arian ddy'n.

3 Mi af trwy fyddinoedd cryfion
Yr estroniaid gwaetha'u rhyw,
Ond cael gwelod fod o'm hochr
Addewidion gwir fy Nuw :
Congero wnair, ar ei air,
Y gelynion gwaethaf gair. w

791. *Noddfa yn Nuw.*

8. 7. 3.—Moldavia, 187. Revel, 186.

DYMA 'r eiddil yn ymdreiglo
At y ffynnon loyw rad ;
Dacw'r aberth pur yn gwaedu,
Golch fy enaid yn y gwaed :
Rhoddwyd briw i fy Nuw—
Golchir beiau dua'u lliw.

2 Dinas noddfa gaed o'r diwedd
Fry o fewn ystlysau'r nef,
Ac nas gall fyth mo'r dialydd
Dreiddio mewn i drothwy'r dref ;
Tŷ fy Nhad, dinas rad,
A bwrcasodd dwyfol waed.

3 Minnau, bellach, orfoleddaf,
Mae fy mywyd gwerthfawr iawn
Wedi ei roddi 'nghudd i gadw
Mewn Cyfryngwr perffaith lawn :
Abl yw, mae yn Dduw,
Ceidw f'enaid byth yn fyw. w

792. *Gweddi am nerth a chyfarwyddyd.*

8. 3. 6.—Llannor, 7. 73.

IESU, 'Mrenin mawr, a'm Pried,
Bydd wrth raid
I mi'n blaidd
I orchfygu pechod.

2 Tra fwy'n trigo'n yr anialweh,
Gwel'd yn wir
D'wyneb pur
Yw fy ngwir ddiddanweh.

3 Tua Salem euraidd arwain
D'enaid llaith
Ar ei daith,
Nes bo'm gwaith yn gorphen.

4 Iesu ! eisoes est a'm calon ;
D'enaid cu'n
Llechu sy'n
Ddifrad rhwng dy ddwyfron.

5 Pâr im aros mwy'n dy freichiau :
Boed fy nyth
Ddedwydd byth
Yn dy ddilyth glwyfau.

6 Pan bwy'n sengu llwybrau anzau,
Rhag pob braw,
Rho dy law,
Dangos im dy glwyfau. w.

793. *Mwy o gymdeithas â Duw.*

7au. 6ll.—Gethsemane, 205. Newport, 201.

ARGLWYDD, ffoed cymylau mwy,
Gryn euogrwydd damniol glwy';
Rho i mi brofi'th ddwyfol hedd,
Afon bur, tu yma i'r bedd,
Fel y gallwyf, ddydd a nos,
Ymddigrifo yn dy groes.

2 Ffarwel bob peth yn y byd,
Twyll a gwagedd y'ch i gyd;
Y melusdra penaf gawn,
Gwenwyn du sydd ynddo'n llawn:
Iesu, 'does o nefol rin,
Ond dy wleddoedd di dy hun.

3 Nid wy'n ceisio gan fy Nuw
Heddyw hawddfyd o un rhyw;
Rho i mi feddu'th Ysbryd cun—
Llechu'n agos it dy hun,
Ti gai'm cynnal dan bob croes,
Goleu ddydd neu dywyll nos.

4 Ac er lleied yw fy ngrym,
Dan dy aden 'dofnaf ddim;
Mymryn bach o'th gariad drud
Sydd yn fwy nag uffern lid;
Gwel'd dy wedd, a chredu'th waith
F'enaidd ddwg i ben ei daith.

5 F'enaidd, gwel Galfaria fryn,
Yno congerwyd angeu'n llyn,
Yno maeddwyd gallu'r bedd,
Yno prynwyd dwyfol hedd;
Y greadigaeth heddyw sy
Dan awdurdod Iesu cu. w.

794. *Arweiniad trwy'r anialwch.*

7au. 6ll.—Gethsemane, 205. Berlin, 200.

RWY 'n diffygio ar fy nhaith,
Hir yw'r anial dir, a maith;
Drygau mawrion, ar bob llaw,
Sydd o'r Aipht i'r Ganaan draw;
Llewyrch niwl, a llewyrch tân,
'N unig all fy nwyn yn mlaen.

2 Tyr'd o 'mlaen trwy'r dywyll nos,
Dwg fi dros bob anial ffos;
Dal fi i'r lan; O! na'd fi lawr;
Serth yw'r graig, mae'r cwmp yn
'Nol fy nghlwyfo, 'does iachâd [fawr]:
Ond yn unig yn dy waed. w.

795. *Hedd o Galfaria.*

7. 4.—Aberafon, 209. Essex, 208.

O GALFARIA mae fy hedd,
A fy mywyd;
Ac oddi yno mae fy ngwledd
Nefol hyfryd:
Ac o tan ei aden wiw
Fyth arosaf,
Ac mi ganaf tra fwyf byw,
Haleluwia.

2 Ymddifyraf wrth ei groes,
Yn fy mlinfyd,
Ac mi gofia'i ddwyfol loes,
Nerth fy mywyd;
Yn mhob cystudd a phob gwae
Ymfoddlonaf;
Y mae'r diwedd yn nesau;
Haleluwia.

3 Dedwydd wyf, mi ganaf mwy,
Dydd sy'n gwawrio,
Caf roi i'm gelynyon glwy',
Sy'n fy mlino;
Nes dod allan o bob pla
Mi ddisgwyliaf,
Ac ar fyrder canu wnaif,
Haleluwia. w.

796. *Ymgeledd yr iachawdwriaeth.*

7. 4.—Patmos, 210. Tiberias, A. 12.

IESU, cymmer fi yn dy gôl,
Rhag diffygio,
Na'd fy enaid bach yn ol,
Sydd yn crwydro;
Arwain fi trwy'r anial maith,
Aml ei rwydau,
Fel na flinwyf ar fy nhaith
Nes myn'd adre'.

2 Rho dy heddwch dan fy mron—
Ffynion loyw;
Ffrydiau tawel, nefol hon,
Fyth a'm ceidw;
Os caf yfed dyfroedd pur,
Mi drafaelaf
Fryniau ūcha'r anial dir—
Ni ddiffygiaf.

3 Gwedd dy wyneb siriol sy
Yn gorchfygu
Y gelynyon creulon, cry',
Oedd yn maeddu;
Gwedd dy wyneb serchog yw
Fy holl ieched,
Dyna alwaf tra fwyf byw
I mi'n wynfyd. w.

797. *"Byddaf hyfryd yn Nuw."*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, A. 13.

PE ai'r ddaear, fawr ei rhod,
Lawr i'r dyfnder,
A phe'r cyfan arni'n bod
A ddiddymer;
Ar ei gariad dwyfol, pur,
A'i drugaredd,
Bydd fy ngobaith cadarn, clir,
Hyd y diwedd.

2 Pe ai dynion, fawr a mân,
Yn elynion,
Ac ymddifad awn yn lân
O gyfeillion;
Un yw 'nghyfaill a fy Nuw—
Frawd ffyddlonaf;
Minnau, 'n farw ac yn fyw,
Fyth a'i caraf.

PROFIADAU CREDADYN.

- 3 Pe doi cystudd yn ei rym
I fy mhrofi,
Gwasgu'r eiddil gwan yn ddim,
A'i orchfygu;
Edrych wnawn i'r dwfn fedd,
Ac ni'm syflid,
Ond cael teimlo nefol hedd
Fy Anwylyd.
- 4 Pe doi dae'r ac uffern fawr,
Yn eu gallu,
I dafu f'enaidd gwan i lawr,
Sy'n llewygu;
Os o dan ei aden wiw
Caf ymguddio,
Safa 'r storon waetha'i rhyw
Nes el heibio.

W.

798. *Cyffes yr edifeiriol.*

7. 4.—Patmos, 210. Tiberias, A. 12.

MYN'D a wnafl dan godi'm llef,
A chyfadde'—
Pechu wnes yn erbyn nef,
O'th flaen dithau;
Nid wyf deilwng fab i ti,
Dad trugarog;
Rho le i mi yn dy dŷ
Fel gwas cyflog.

- 2 Bliniais, bliniais ar y wlad
Lle mae pechu;
Am ddod adre' i dŷ fy Nhad
'Rwy'n hiraethu;
Bydd dy hunan, Iesu mawr,
Yn fy nerthu;
Na'd im roddi f'arfau i lawr
Nes gorchfygu.

AN.

799. *Mawl am arbediad.*

7. 4.—Patmos, 210. Tiberias, A. 12.

RHYFEDD na buaswn 'nawr
Yn y fflamau,
Wedi cael fy nhori i lawr
Am fy meiau;
Gan fy mod i heddyw'n fyw,
Mi rof deyrnged
O glod a mawl i'm Harglwydd Dduw
Am fy arbed.

- 2 Rhyfedd yw i Dduw erioed
Edrych arnaf;
Mawr yw'm rhwymau i roi clod
I'r Goruchaf;
Os ca'i 'nwyn i ben fy nhaith
Yn ddiangol,
Moli Iesu fydd fy ngwaith
Yn dragwyddol.

G. L.

800. *Gweddi am gymdeithas â Duw.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

O! TYRED, f'Anwylyd, fy Arglwydd
yn ddyd, [hun;
Preswylia mewn teml a godaist dy

Dy lais sy mor beraidd, mor hyfryd
dy wedd,
Dy olwg sy'n congro marwolaeth a'r
bedd.

- 2 O! na'd i mi gwmpo, nid ydwyf ond
gwan,
Bydd rhyngwyf a'r saethau, a chyn-
nal fi i'r lan; [fry;
Fe'th glwyfyd di unwaith ar Galfari
Oddi yno doed rhyddid yn unig i mi.
- 3 Boed cof am y mynydd, boed cof am
yr awr, [lawr;
Daeth ffrydiau oystlys fy Arglwydd i
Gwaed wedi ei gymmysgu â dwfr
ynghyd, [na'r byd.
Mwy gwerthfawr bob dafn o hono
- 4 Boed i mi'n hyfrydwch, o foreu hyd
nos, [groes—
I ganu am gariad a chongwest ei
Gogoniant ei berson, rhinweddau
pob gras, [maes.
Trwy boenau ofnadwy yn ennil y
- 5 Gâd i mi gael heddwch, y perl sy'n
fwy drud [gyd;
Na meddiant holl India'r gorllewin i
Mae gradd o dangnefedd fy Iesu mor
fawr,
Fe bwysa ei hunan y nefoedd a'r
llawr. W.

801. *Nesau tua phen y daith.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

MAE'm hymdaith dros fryniau i'r
gwledydd tu draw, [llaw;
Mae'n diange o'm golwg bob ardal ger
'Rwy'n gwel'd trwy addewid, lawn
sicr a drud, [byd.

- Y tiroedd bwreaswyd cyn seiliad y
- 2 Os melus oedd dechreu, mwy melus
yr hedd
Pa nesaf cyrhaeddom i ardal y bedd;
Mae angeu, mae pechod, o'u bron yu
gwanhau,
I diroedd y bywyd â ni'n agoshau.
- 3 Mae enw f'Anwylyd mor anwyl, mor
fawr, [llawr;
Hyfrydwch y nefoedd, hyfrydwch y
Ni dderfydd ei garu, ni dderfydd ei
glod,
Pan na byddo seren yn uchder y
rhod. W.

802. *Gair ein Duw a saif byth.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

FE ddarfau pob ofn, y gair ddaeth i
maes [ras;
O arfaeth y nefoedd sy'n rym ac yu
Yr hyn ysgrifenydd yn llyfr y nen,
Pe uffern i'w erbyn, ddaw'n ddiâu i
ben.

PROFIADAU CREDADYN.

- 2 Caiff trallod, a chystudd, a gwialen, a gwae, [mai;
Gwawd, ing, ac erlidiau, i guro fy
Caiff angeu ei hunan fy rhoddi yn
rhydd [dydd.
O'm cedyrn gadwynau cyn collwyf y
- 3 Y clod, a'r gogoniant, a'r gallu, bob
rhyw,
A redo fel moroedd i enw fy Nuw;
Y dechreu a'r diwedd, o'r ddaear i'r
nef,
O ras ac o haeddiant ei hunan yw
ef. W.

803. *Ymorphwys ar aberth y groes.*

11au.—Wareham, 213. Joanna, 214.

IY enaid, ymorphwys ar aberth y
groes;

'Does arall a'th gyfyd o ddyfnder dy
loes: [Dduw:

Offrymodd ei hunan yn ddifai i
Yn haeddiant yr aberth mi gredaf
caf fyw.

- 2 Mae munyd o edrych ar aberth y
groes

Yn tawel ddistewi môr tonog fy oes;
Mae llewyrch ei wyneb yn dwyn y
fath heddi,

Nes diffodd euogrwydd a dychryn y
bedd. W. E.

804. *Rhyfeddodau gras.*

11au.—Joanna, 214. Wareham, 213.

RHYFEDDOD, rhyfeddod i Brynwr
y byd [ddrud,

Roi 'i enaid yn aberth, yn daliad mor
l godi pechadur o ddyfnder ei wae,
A'i ddwyn i ogoniant byth, byth, i
barhau.

- 2 O bellder tragwyddol y gwelodd efe
Nad oedd gynnorthwywr i ddyn is y
ne'; [lawr,

Addawodd ei einioes, fe'i rhoddodd i
l gadw pechadur; ei gariad oedd sawr.

- 3 Ei ras a'i cymmhellodd yn wyneb y
groes; [loes;

Ei fraich a'i hacubodd yn nyfnder ei
Cadd lawn fuddugoliaeth ar Galfari
fryn,

Mewn gwendid gorchfygodd; ni gan-
wn am hyn. A.N.

805. *Awydd gweled diwedd y
daith.*

8au. 8ll.—Salome, 218.

WERTH gofio'r Jerusalem fry,
Y ddinas preswylfa fy Nuw,
Y saint a'r angylion y sy
Yn canu caniadau o bob rhyw,

Ac yno mae 'nhrysor i gyd,
'Nghyfeillion a'm brodyr o'r bron;
Fy nghalon sy'n brefu o hyd
Yn fuan am fyned i hon.

- 2 Fy enaid sychedig i sydd, [faith,
Wrth deithio dros fryniau mor

Yn disgwyl yn dawel bob dydd
Cyfarfod á diwedd fy nhaith;
Fel darfo fy ngofid a'm gwae,
Fy nhrallod, fy mlinder, a'm poen,
A dechreu'm gorfoledd di-drai—
Canadau tragwyddol i'r Oen.

- 3 Er gofid a blinder o hyd,
A rhwystrau bob munyd o'r awr,Gelynyon echryston i gyd

Sy'n curo fy ysbyrd i lawr;
Fy enaid lluddedig a ddaw [dân,
Trwy stormydd, trwy donau, trwy
Er gwaethaf pob dychryn a braw,
I'm cartref tragwyddol yn lân.

- 4 Mi garaf f'Anwylyd o hyd,
Fy Mhrynwyr, fy Mhriod, a'm Pen;

O'r diwedd fe sugnodd fy mryd
O'r ddaear i'r nefoedd uwch ben;
Gwyn fyd pe cawn orwedd yn awr
Yn llonydd yn ngwaelod fy medd;
Mi godwn ar doriad y wawr
Yn fuan i weled ei wedd. W.

806. *Y gongwest ddiweddfaf.*

8au. 8ll.—Salome, 218.

PECHADUR wyf, f'Arglwydd a'i
gŵyr—

Pechadur a garwyd yn rhad;
Pechadur a gliriwyd yn llwyr
Yn rhyfedd trwy rinwedd y gwaed;
Pechadur a orfu fyn'd trwy
Ystormydd o ddyfroedd a thân;
Pechadur na orphwys byth mwy
Nes dringo i'r nefoedd yn lân.

- 2 Y rhyfel o'n hochr ni sydd,
Er cymmaint ein tŷchan a'n cŵyn;

Pwy etto erioed gollodd y dydd
Trwy waed yr Immanuel mwyn?
Fe ddrylliwyd fy Arglwydd yn friw
Rhwyng lleiddiaid ar Galfari fry;
Wel bellach, fe'i molaf tra'n fyw,
Fe brynodd y nefoedd i mi.

- 3 Pryd hyny caf glywed y gair—
Y gair sydd felusach nag un,

Yn seinio flurfafen y nef
O enau f'Anwylyd ei hun:—
"Dewch, blant bendigedig fy Nhad,
Dewch, etholedigion i gyd,
Meddiennwech y deyrnas yn rhad
Bar'toed ich cyn seiliad y byd."

- 4 Y Baradwys af iddi cyn hir,
Mae afon y bywyd yn hon,
Yn llifo fel grisial yn glir,
I ddiodi'r sychedig o'r bron;

CYSTUDDIAU.

Mae hefyd yn nghartref fy Naf
Afonydd o laeth ac o fêl;
Wel bellach, tuag yno mi af,
A deued hi fel ag y dêl.

- 5 Fe'm cod i ben Nebo yn llyn,
Caf weled Gwlad Canaan o'i bron,
Y ddinas ces ganwaith cyn hyn
Addewid o fyned i hon;
Ac yma caf adael fy nghnawd
Lawr eilwaith i'r ddaear y bu,
A'm suo yn mreichiau fy Mrawd
I ganol Jerusalem fry. W.

807. *Sychedig yw fy enaid am Dduw.*

5. 5. 6. 5.—Cysur, 219.

MAE 'nghalon yn friw,
Mewn syched 'rwy'n byw,
Am yfed o'r dyfroedd
Sy'n nefoedd fy Naw: W.

O Arglwydd! fy Naf,
Bryd, dywed, y caf
Wel'd gwedd dy wynebpryd,
Haul hyfryd yr haf?

- 2 Cof genyf y pryd
Y buom ynghyd,
Yn rhodio mewn cariad
Uwch cyrhaedd y byd:
Tyr'd, sathra y llu,
Uffernol rai sy
Yn attal fy enaid
Rhag hedeg fry, fry.

- 3 Fy enaid dan wae
Mewn syched y mae,
Drachefn am brofi
Dy hedd, a'th fwynhau:
Duw ffyddlawn erioed
Y cefais dy fod,
Dy heddwch fel afon
Yn dirion im dod. W.

CYSTUDDIAU.

808. *Mwynhâd o Dduw mewn cystudd.*

M. H.—Babilon, 35. Spires, 33.

CYSTUDDIAU mawrion o bob
rhyw
Sydd yn y byd 'rwy 'nawr yn byw;
Pan ddarffo un, daw'r llall yn glau,
Ac felly 'nghystudd sy'n parhau.

- 2 Ond mwy na'm holl gystuddiau o'r
bron
Yw colli gwedd dy wyneb llon;
Dy absennoldeb, Iesu cu,
'N rhyw ddirfawr boen i'm henaid sy.

- 3 Gronyn o'th hedd a'th gariad drud
A ettyb fy nghystuddiau i gyd;
On'd rhyfedd iawn y rhinwedd sy
Mewn lleied gradd o'r nefoedd fry?

- 4 Rho nerth dy hedd, rho faeth dy ras,
Nes myn'd yn lân o'r byd i maes;
Boddloni wnaf, O Arglwydd glân!
I'm holl gystuddiau, fawr a mân. W.

809. *Cystudd yn ffrwyth pechod.*

M. H.—Brynteg, Y. 5. Melindwr, 32.

FY enaid, tua'r nefoedd hed,
A thaena'th galon yno ar led,
A doed cystuddiau i mewn yn lli,
Fe'u taslaf i dy fynwes di.

- 2 'Does unrhyw ofid, unrhyw boen,
Na wasgodd ar yr addfwyn Oen;
Ac yn ei ofid ef a'i gri,
Mae holl esmwythder f'enaid i.

- 3 Mi wn mai 'meiau duon drud,
Yw'r achos o'm cystuddiau i gyd:
Symud fy mai, fe gwym y ffon
O'th sanctaidd law y fund hon.

- 4 'Does yn dy galon ond lleshâd,
Maddeuant, hedd, a gwir iachâd;
Cymmer dy ffordd;—ynot yr wyf
Yn credu 'nawr;—iachâ fy nghlwyf. W.

810. *Ymddattod odli wrth y creadur.*

8. 8. 8.—Nazareth, 43. Rhosyn Saron, Y. 8.

MAE brodyr i mi aeth yn mlaen
Trwy ddyfnach dwr a phoetnach
Ac etto gorchfygasant hwy: [tân:
'Dyw'r dyfroedd'r aethum trwyddynt
ddim

Mewn lled a dyfnder, nerth a grym;
Pa ham yr ofnaf finnau mwy?

- 2 Fy enaid, cred byth yn dy Dduw,
Na fydd anfoddlon tra yn fyw;
Yr ydwy'th beunydd yn nesau
I wlad mae cariad fel y môr
Yn uno'r saint â'r nefol gôr—
Tragwyddol gydsain bur ddi-drai.

CYSTUDDIAU.

3 'Dwy 'nabod dim o'r nefol le,
Ond gwyu fyd na fawn ynddo fe;
'Rwy'n caru pawb o fewn y wlad:
Y dymmer nefol fwyn sydd fry
Yn awr ddymunwn genyf fi;
Fy nghartref ydyw tŷ fy Nhad. w.

811. *Byr ysgafn gystudd.*
m. s.—Dyfrdwy, 63. Llandeilo, 71.

O S yw'n gofidiau yn y byd
I bara hyd y diwedd;
O fewn y nef fe dderfydd hyn,
Troir tristwch yn orfoledd.

2 Pa fwyaf gawn o wres y dydd,
Mwy yno fydd ein moliant;
Cawn, yn lle'n cystudd byr a'n crwys,
Dragwyddol bwys gogoniant.

3 Nis oedwn mwy nes dringo'n llawn
I'r man y cawn breswyllo—
I'r lan i ben y tawel fryn
Mae miloedd yn disgleirio.

4 F'enaid blinedig yn eu plith
Yn dawel byth gaiff orphwys:
'Nol teithio 'ngwres yr haul a'r dydd,
Mor felus fydd Paradwys.

5 Pryd hyn pereiddia Duw o'r bron
Holl chwerwon ddyfroedd Marah;
Pryd hyn y try pob chwerw nant
Yn win i blant Jehofah. w.

812. "*Ti ydwy't loches i mi.*"
m. c.—St. Stephan, 78. Abbey, 87.

O! ANGHREDINIAETH fawr ei
grym,
Ti roddaist i mi glwy';
Ond dwèd a fynost, credu wnaf
Fod doniau'r nef yn fwy.

2 Fe'm golchir yn fy nghystudd trwm,
Fe'm purir yn y tân;
Ac mi ddof allan, pan ddél dydd,
Wedi fy nghanu'n lân.

3 Anffyddlon i mi trodd y byd,
Anffyddlon dynol ryw;
Ond 'rwyf yn rhedeg trwyddynt oll
I fynwes bur fy Nuw. w.

813. "*Edrych ar y pethau ni
welir.*"

. 6. d.—Bremen, 112. Grafenberg, Y. 34.

MAE cwmwl mawr o dystion
Yn iach yr ochr draw,
I'n Harglwydd a fu'n ffyddlon
Yn myd y poen a'r braw;
Yn ol eu traed dilynwn,
Trwy dir y blinder maith;
A'r air ein Harglwydd pwyswn
Nes dod i ben y daith.

3 Er myn'd trwy fflam a dyfroedd,
Medd gair ein Iesu glân,

"Ni'th foddri yn y moroedd,
Ni'th losgir gan y tân:"
Fe rydd lawn waredigaeth
I'w eiddo cyn bo hir;
Cânt seinio "lachawd wriaeth"
O fewn i'r nefol dir. T. J.

814. *Pren yn Marah.*
7. 6. d.—Manheim, 111. Syria, Y. 38.

ER dod o hyd i Marah,
A'i ddyfroedd chwerw 'u blas,
Mae'm Iesu i'w pereiddio,
Melusa hwynt a'i ras;
Lle bynag byddo 'Mhrynwr,
Pob storm yn dawel fydd,
Pob gwyr a wneir yn uniawn,
Pob t'wyllech droir yn ddydd.

2 Os cyfyd gwynt tymhestlog,
Os rhua tonau'r môr,
Mae'r hwn mae 'ngobaith ynddo
A'i enw'n gadarn lór;
Yn nghanol pob rhyferthwy
Gall Iesu, unrhyw awr,
A gair osteu'r cyfan,
A gwneyd tawelwch mawr.

3 Beth bynag wnelo'n gerbyd,
Pan at ei blant mae'n dod,
Ai'r gwynt, ai'r tân, ai'r cwmwl,
Er lles caiff iddynt fod;
Ac er eu holl amheuan,
A'u hofnau o bob rhyw,
Efe ei hun sydd ynddo,
A digon, digon yw.

4 'Rwy'n cofio'i felus eiriau—
Caiff pob peth is y nef
Gydweithio er daioni
I'r rhai a'i carant ef;
Trysorau o ddoethineb
I drefnu ynddo sydd,
Trysorau gras a chariad,
I wneyd pob rhwymau'n rhydd.

5 Yn holl drallodau bywyd,
Er dued fyddo'r nen,
Diogel ydyw'r angor
Sydd fry tu fewn i'r llen;
Mewn einioes, ac yn angeu,
Fe ddeil, can's sicr yw;
Ni cholli'r byth mo'r afael
Nes myned yno i fyw. R. O.

815. *Dilyn y praidd.*
m. B. D.—Pererin, Y. 44. Eden, Y. 45.

PERERIN wy'n y byd,
Ac alltud ar fy hynt,
Yn ceisio dilyn ol y praidd—
Y tadau sanctaidd gynt;
I 'mofyn gwlad sydd well,
Er bod yn mhell yn ol, [af,
Trwy gymmhorth gras, yn mlaen m)
Dilynaf finnau'u hol.

CYSTUDDIAU.

2 Os rhaid ymdrechu dro,
Milwrio, a dwyn y groes,
A myn'd dan w'g a gwawd y byd,
Dros enyd fer fy oes,
Caf goron gyda'r saint,
Tragwyddol fraint sy'n ol; [af,
Trwy gymhorth gras, yn mlaen mi
Dilynaf finnau'u hol. D. J.

816. *Morio tuag adref.*

6. 8.—Alexandria, 139. Dolgellau, Y. 48.

YMDEITHYDD wy'n y byd,
Fel rhai o'm tadau gynt,
Sy'n morio lawer pryd

Yn erbyn llanw a gwynt:
Mae 'ngolwg wiw tua'r hyfryd wlad
Lle mae fy Nhad a'm ffryndiau'n byw,

2 Mae'r tonau lawer gwaith,
A'r stormydd mawr eu stwr,
Yn curo f'enaid llaith
Nes byddo dan y dwr;

Ond Iesu ddaw, ac yn y man
Fe'm cod i'r lan a'i gadarn law.

3 Pan byddo awyr glir, [frêg
'Rwy'n gwel'd trwy ddrych di-
Rai manau o Salem dir,
A'm hetifeddiaeth deg:

A'r olwg hon, trwy gwrs fy nhaith,
Ddod f'enaid llaith i fyn'd yn llon.

4 Er bod y ffordd yn faith,
A rhwystrau etto 'mlaen,
Caf orphen ar fy nhaith,
A glanio i Salem lân:
Marwolaeth ddaw, caf fyn'd heb ble,
Yn iach i dre' yr ochr draw.

5 Ac yno gwyn fy myd,
Tu draw i'r byd a'r bedd;
Caf yno fyw o hyd
Mewn hawddfyd ac mewn hedd,
Yn canu'n bur i'r Iesu mwyn,
Am iddo'm dwyn i Salem dir. w.

817. *Ffydd yn yr addewid.*

6. 8.—Gwladys, 135. Alun, A. 18.

MAE 'm siwrnai yn y blaen,
'Does diwedd ar fy nhaith,
Nes glanio i mewn yn lân
I dragwyddoldeb maith:

Yr ochr draw fy nghartref yw,
O fewn y wlad lle mae fy Nuw.

2 Ar ei addewid ef,
Sydd fwy na geiriau dyn,
Er holl gymylau'r nef,
Gorphwysaf fi fy hun;
Fe'm deil i'r lan, a doed a ddêl;
A ddaeth o'i enau sydd dan sel.

3 Mi bwysaf ar ei air,
A deued oll yn groes;
Fy noddfa unig yw
Dan eithaf tywyll nos:

Fe wawria'r dydd; pob tro is nen
Ddaw âg addewid nef i ben.

4 Ar fyr mi fyddaf iach:
Ni chaf fi glywed mwy
Lais y gorthrymwy'r cas,
Eu gwawd na'u dirmyg hwy;
'Does sw'n na chri o fewn y wlad
Lle mae fy Mhriod a fy Nhad. w.

818. *Boreu braf ger llaw.*

6. 8.—Alun, A. 18. Gwladys, 135.

MI wela'r cwmwl du
Yn awr yn mron a ffoi,

A gwynt y gogledd sy
Ychydig bach yn troi:
'Nol tymmhestl fawr, daw yn y man
Ryw hyfryd hin ar f'enaid gwan.

2 Ni phery ddim yn hir
O'r ddu dymhestlog nos;
Ni threfnwyd oesoedd maith
I neb i gario'r groes:
Mae'r hyfryd wawr sy'n codi draw
Yn dweyd fod boreu braf ger llaw.

3 Mi welaf oleu'r haul
Ar fryniau tŷ fy Nhad,
Yn dangos i mi sail
Fy iachawdwriaeth rad:—
Fod f'enw fry ar lyfrau'r nef,
Ac nad oes a'i dilea ef.

4 Melus fel diliau mêl,
A maethlon er iachâd,
Yw holl geryddon nef,
A gwialenodau 'Nhad:
Pob croes, pob gwae, pob awel gref,
Sydd yn addfedu'r saint i'r nef. w.

819. *Dedwyddwch yn nghymdeithas Duw.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Tyddewi, Y. 57.

DEDWYDD yw sydd yn dy glwyfau;
Nid rhyw ofnau yno sydd,
Ond llawenydd, hedd, a chariad,
Oll yn oll yn cario'r dydd:
Gwledd wastadol yw dy gwmni,
Pell uwch law pob deall dyn,
Ond y rhai a gadd ei phrofi
Gan dy Ysbryd di dy hun.

2 Minnau'r noeth a'r tlawd, a ddeuaf,
Yn fy ofnau, yn fy mai,
Ac heb fedr i ryfela,
Chwaith na medr i edifarhau:
Rho i mi nerth, a gras, a doniau,
Rho i mi'r cwbl oll i gyd;
Nid oes dim ond trysor dwyfol
A all lanw dim o'm bryd. w.

820. *Ystormydd yn puro yr awyr.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Trefecca, 162.

FEL y rhed llifogydd mawrion,
Fel anadla'r awel gref,

CYSTUDDIAU.

- Bydded felly fy och'neidiau
I ddyrchafu tua'r nef:
Gwn nas gelli attal rhagof—
Gwn nas gelli roi nacâd,
O un fendith is y nefoedd
Ag sydd i mi er iachâd.
- 2 Mae ystormydd mewn naturiaeth;
Ca's goreuon byd y rhai'n—
Cafodd seintiau a merthyron,
Cafodd Iesu goron ddrain:
Mae cydwybod fo mewn terfysg,
Mae ysbrydoedd fo mewn poen,
Wedi chwilio o gylich, o gwmpas,
Yn llettya 'nghlwyfau'r Oen.
- 3 Uffern yn fy enaid euog
Sydd, er bod y fflam yn gry',
Yn fy ngyru at borth y bywyd,
Trwy'r cymylau duaf sy';
Tân y pydew a'm dihunodd,
Tawch y fflam gynddeiriog, gref,
Wnaeth i'm henaid, yn y storom,
Ymafaelun llyn â'r nef. w.

821. *Buddioldeb cystuddiau.*

8. 7. D.—Tyddewi, Y. 57. Llangan, Y. 61.

- M**AE fy Nuw yn fy ngheryddu,
Ond fy ngharu y mae ef;
Ergyd ddoe, ac ergyd heddyw,
Sydd i'm cofio am y nef:
Nid oes awr o boen a dolur,
Nid oes muniyd fach nad yw
Fel fflannau'n tarddu allan
O dragwyddol hedd fy Nuw.
- 2 Etto, nid yw fy ergydion
Ond ergydion ysgafn iawn,
Ac awelon pur o gariad
Sydd yn gymmysg â hwy'n llawn:
Cariad, heddwch pur, a cherydd,
A gydblethwyd mewn un we;
Rhali dair cainge yw sy'n fy nhynu
Maes o'r ddaear tua'r ne'. w.

822. *Gweddi mewn cystudd.*

8. 7. D.—Bohemia, 168. Eiflonydd, 170.

- T**AN y don yr wyf yn llefafn,
Mae mynyddau ar fy mhen;
Haen ar haen sydd o gymylau
Duon rhyngof fi a'r nen; [bryd,
Ni fydd rhan o'm cnawd na'm hys-
Tra bwyf yma byth yn iach;
Tyred, Arglwydd, a dadguddia
Dy hunan i mi ronyn bach.
- 2 Codi'm llygaid 'rwyf i fyny,
Edrych beunydd tua'r nef;
Felly 'rwyf yn treulio'r oriau,
Dim ond disgwyl wrtho ef:
Dagrau ac och'neidiau trymion
Yw fy mywyd yn y byd;
Dim dibenion o riddfanau
On' chaf wel'd dy wyneb pryd.

- 3 Mae fy nghalon wedi gwywo,
Fel y ddae'r mewn sychder mawr,
Pan na byddo cafod hyfryd
Yn dyferu arni i lawr:
Mae'm meddyliau i gyd mewn terfysg,
Ac yn ddyrus iawn yn gwau:
Nid oes diben ar fy nghystudd
Ond yn unig dy fwynhau.
- 4 Ffynnon wyt o bob tosturi,
Nid oes gwybod faint dy ras,
Fy haelioni sydd yn cynnal
Pob peth dan yr awyr las:
Dal fy ysbryd gwan i fyny,
Edrych ar y bryniau mawr
Sydd yn pwyso ar fy nghalon,
Ac yn ceisio'm doddi i lawr.
- 5 Edrych ar y pair 'rwyf ynddo,
Na'd i'r fflamau mawr eu grym
Sydd o'm cyleh yn awr yn llosgi
Wneuthur drwg tragwyddol im:
C'wilydd, gwarth, a chroesau trymion,
Sydd yn curo arna'i 'n un;
Ac nid oes a'm deil i fyny
Ond dy Ysbryd di dy hun. w.

823. *Hyder pererin cystuddiol.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Edinburgh, 164.

- D**YFAIS fawr tragwyddol gariad
Ydyw'r iachawdwr iaeth lawn;
Cyfammod hedd yw'r sylfaen gadarn,
Yr hwn nis derfydd byth mo'i
ddawn:
Dyma'r fan y gorphwys f'enaid,
Dyma'r fan y byddaf byw,
Mewn tangnefedd pur, heddychol,
Yn mhob rhyw stormydd gyda'm
Duw.
- 2 Syfled iechyd, syfled bywyd,
Cnawd a chalon yn gyttun,
Byth ni sylla ammod heddwch,
Hen gyttundeb Tri yn Un:
Dianwadal yw'r addewid,
Cadarn byth yw cynghor Duw;
Cysur cryf sy i'r neb a gredo
Yn haeddiant Iesu i gael byw.
- 3 Bûm yn wyneb pob gorchymyn,
Bûm yn wyneb angen glas;
Gwelais Iesu ar Galfaria
Yn gwbl wedi cario'r maes:
Mewn cystuddiau 'rwyf yn dawel,
Y fuddugoliaeth sydd o'm tu,
Nid oes elyn wna i mi niwed; [fry.
Mae'r flordd yn rhydd i'r nefoedd
- 4 Pethau chwerveron sydd yn felus;
T'wyllwch sydd yn oleu clir;
Mae'm cystuddiau i mi'n fuddiol,
Ond daryddant cyn bo hir:
Cyfammod hedd bereiddia'r cwbl,
Cyfammod hedd a'm cwyd i'r lan,
I gael gwel'd fy etifeddiaeth,
A'i meddiannu yn y man.

6 Gwelais 'chydig o'r ardaloedd
Yr ochr draw i' anghau a'r bedd;
Synodd f'enaid yn yr olwg,
Teimlais annherfynol hedd:
Iesu brynodd i mi'r cwbl,
Gwnaeth â'i waed anfeidrol iawn;
Dyma rym fy enaid euog,
A fy nghysur dwyfol iawn.

824. RHAN II.

8. 7. D.—Bohemia, 168. Bavaria, 167.

WEDI cefnu pob rhyw stormydd,
A'r tonau mawrion oll ynghyd,
Tybiais fy mod yn y porthladd,
Tu draw i noil o'ddau'r byd:
"O! fy Nhad," medd f'enaid egwan,
"A gaf fi ddyfod i dy gyl,
A chanu'n iach i bob rhyw bechod,
A'm cystuddiau i gyd ar ol?"

3 "Ust! fy mhlentyn, taw, distawa,
Gwybydd di mai fi sydd Dauw;
Ymdawela yn f'ewyllys,
Cred i'm gofal tra f'och byw:
Os rhaid ymladd â gelynion,
Fi, dy nerth, fydd o dy blaidd;
Er gwaned wyt, cei rym i sefyll,
A fi'n gymmorth wrth bob rhaid."

3 Boddlawn ddigon, doed a ddielo,
Ond dy gael i mi yn Dduw:
Rhoist dy Fab i brynu'n bywyd
Trwy uddioddef marwol friw;
Mi lecha'n dawel yn ei gysgod—
Yn nghysgod haeduaient dwyfol
glwy'.

Darfyddaf byth âg oll sydd isod,
Ac ymhyfrydaf ynot mwy.

4 Edrych 'rwyf ar hyny beunydd,
A hiraethu am y wawr,
Pan y derfydd im â phechod,
Ac y caf roi 'meichiau i lawr:—
Y caf ddihuno ar dy ddelw,
Pan caf wel'd dy wyneb gwiw,
Pan caf feli byth heb dewi,
A bod yn debyg i fy Nuw.

5 Fy natur egwan sydd yn soddi,
Wrth deimlo prafw o'th ddwyfol
Ac yn beddi gan ryfeddod, [hedd;
Wrth edrych 'chydig ar dy wedd:
O! am gorph, a hwnw'n rymus,
I oddef pwys gogoniant Duw:
Ac i'w feli byth heb dewi,
A chydag ef dragwyddol fyw. T. C.

825. Ymguddfa yn y dydd blin.

8. 7. D.—Bavaria, 167. Diniweidrwydd,
166.

I ESU, cyfaill pechaduriaid,
Dyro im i'th fynwes ffei,
Tra fo'r dyfroedd chwyryn yn llifo,
A'r tymmhestioedd yn crynhoi;

Cuddia fi, O Geidwad! cuddia
Nes ei heibio'r stormydd bliin;
Tywys f'enaid tlawd i'r porthladd
Er mwyn d'enw mawr dy hun.

2 Noddfa arall nid oes genyf,
Pwysa'm henaid arnat ti;
Paid a'm gadael im fy hunan,
Cymmorth a chysura fi:
Cyflawn ydwyf ti, a sanctaidd,
Minnau 'dwyf ond llwyr ammhur;
Drwg, a llawn o bechod ydwyf,
Tithau'n llawn o ras a gwir.

3 Gras digonol a geir ynot;
Gras i faddeu fy holl fai:
Boed i'r ffrydiau pur, iachusol,
Oddi wrth bechod fy nglanhau:
Profi maith rinweddau'n gariad
Gaffwy'n awr tu yma i'r bedd;
Wedi hyny, O! dwg i'n dawel
I Gaersalem iawn o hedd. c.w. (cwf.)

826. Digon i bwysu arno yn anghau.

8. 7. D.—Bavaria, 167. Eifionydd, 170.

F'ENAID gwan, sefydla d'olwg
Ar yr Iesu'n unig nod;
Nid oes arall dâl ei geisio,
Nac i bwysu arno'n bod:
Câr ef nes anghofio'th ofid,
Yma ar y ddaear ddu;
Câr nes i'th serchiadau hedeg
Ato i Gaersalem fry.

2 Câr yr hwn a fedr wared,
Ac ymddiried iddo ef;
Cred, ac edrych i'r addewid
Am drysorau rhad y nef:
Cyfoeth can mil gwell na'r ddaear
Sy'n ei eiriau gian i gyd:
Cyfoeth gwell na'r greatligaeth
Im yw gwedd ei wyneb pryd.

3 Cyfoeth yn yr anial garw,
Elw 'nglyn wylofan yw;
Dyffryn galar try'n llawenydd,
Rhydd yn anghau fodd i fyw:
F'enaid, edrych i Galfaria,
Cofia am riddfanau'r ardd,
Nes bo'n ddim dy holl deganau
Byth yn ngwedd ei wyneo hardd
[AN

827. Cysur o Galfaria.

8. 7. D.—Bavaria, 167. Bohemia, 168.

WELA'I neb o'm holl gyfeillion
A ddaw'n dawel gwa ni,
Ac a ddeil fy mhen i fyny
Yn nyfnderoedd anghau du: Farn,
Cloddiwyd Maen mewn arlaeth g.d.
Draw, ryw oesoedd cyn fy mod,
Hwnw ddeil fy mben i fyny,
Fel na syflir dim o'm troed.

2 Trof fy wyneb i Galfaria,
Yno gwelaf gysur llawn;

CYSTUDDIAU.

- Gwelaf yno un yn marw,
Ac yn talu perffaith iawn:
Dim ond golwg ar y Meichiau
Ddaw a'm henaid llesg i'r lan,
Ac a bair i'm holl elynion
Golli eu gafael yn y fan.
- 8 Ffarwel, ddaear, a'i thrysorau,
Myn'd yr wyf tua thir ty ngwlad;
Wyneb Iesu yn yr afon
Sathra Satan dan fy nhraed:
Gwel'd yr Arch a'r Drugareddfa—
Iesu mawr, y canol Wr,
Wna i'm henaid innau waeddi,
"Buddugoliaeth" yn y dŵr.
- 4 Gair o enau'r Nef ei hunan
Sydd yn eisieu arnaf fi;
Gair a godo'm henaid eiddil
'Nawr i'r lan o'r ydew du;
Gair a doru faglau filoedd,
Ac a'm rhoddo ar fy nhraed;
Gair a wnelo i mi'n groyw
Ganu am iachawdriaeth rad.
- 6 Fel y moroedd mae'th drugaredd,
Annherfynol yw dy ras;
Anchwiliadwy yw dy gariad
I'r pechadur gwaela' i maes:
O'r dyfnderoedd codaist finnau
Yn dy freichiau lawer pryd,
Ac a wnêst i'm henaid ganu
'Ngwyneb gorthrymderau'r byd.

AN.

828. *Duw yn goleuo y Ulwybr.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

- MI ês trwy afonydd dyfnion,
Gwyllta'u natur is y nen,
Pan oedd tonau mawr yn rhuo,
Fel y moroedd, uwch fy mhen:
Ti dy hunan
Oedd a safodd o fy mhlaid.
- 2 Croesau geirwon sydd yn felus;
Pan yr elo yn brydnawn,
Dyfnider galar sydd yn esgor
Ar lawerydd hyfryd iawn:
O! am weled
Heno dawel foreu wawr.
- 3 Y mae hiraeth yn fy nghalon
Heddyw am gael gwel'd y dydd
Caffo fy nghadwynau 'u tori,
A fy enaid fyn'd yn rhydd:
Yn lle rhyfel,
Dim ond swm telynau heddi. w.

829. *Hindda ar ol y ddrychin.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

- AR ddisgwylfa uchel gribog
Disgwyl 'rwyf er's hir brydnawn,
Edrych am yr hindda hyfryd
'Nol cawodydd geirwon iawn,
Ac i'm hysbryd,
Trwy'r cymmylau, wel'd y wlad.

- 2 Gwlad o heddwch, gwlad o sylwedd,
Gwlad o gariad pur didrai;
Gwlad o wledda'r pererinion
Ar lawenydd i barhau:
Dacw'r ardal
Mae 'nghysuron oll i gyd.
- 3 Aed y nos derfysglyd heibio,
Doed y boreu cyn bo hir,
Pan y caffo'm henaid wledda
Yn y Ganaan hyfryd bur,
Gyda myrddiwn
O'i rai anwyl, ffyddlon, ef. w.

830. *Gwardigaeth ar law Duw yn unig.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Ardudwy, Y. 68.

- NI thâl im gyfadde' meiau
'N unlle ond o flaen y ne':
Duw maddeugar, Tad tosturi,
Duw anfeidrol yw efe:
At ei orsedd,
Deuaf dan fy nwf n bla.
- 2 On'd oes ganddo ras i achub,
Ffarwel achub is y rhôd;
Nid oes etto ddyn dosturiodd
Fel tosturiodd ef erioed:
Gwardigaeth
Sydd yn unig ar ei law.
- 3 Gorwedd ar fy ngwely cystudd—
At y pared trof fy mhen—
Griddfan 'r ydwyf, ac och'neidio,
Wylo tua'r nefoedd wen:
Yn y diwedd,
F' allai caf fi deimlo heddi. w.

831. *Gwenau Duw yn dirymu cystudd.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Hyder, 182.

- CHWILIO am danat, addfwyn Ar-
glwydd,
Mae fy enaid, yma a thraw;
Teimlo 'mod yn berffaith ddedwydd
Pan y byddi di ger llaw:
Gwedd dy wyneb
Yw fy mywyd yn y byd.
- 2 Heddwch perffaith yw dy gwmni,
Mae llawenydd ar dy dde';
Ond i ti fod yn bresennol,
Pob peth sydd yn llanw'r lle:
Ni ddaw tristwch
Fyth i'th gwmni tra fo nef.
- 3 Yn y ffwrnes danlyd, greulon,
Os tydi a ddaw yn mlaen,
'Does ond heddwch, a mwyneidd-dra,
A thiriondeb yn y tân:
Gwên dy gariad
Wna bob cystudd yn ddirym.
- 4 Ti wy'n 'mofyn—Arglwydd, tyred,
Yn mhob trallod bydd ger llaw;

CYSTUDDIAU.

Dilyn fi, 'rwy'n ofni yma,
Dilyn fi, 'rwy'n ofni draw:
Dan dy aden
Mi edrycha'n wyneb llu. w.

832. "*Dy lwybrau yn y dyfroedd
dyfnion.*"

8. 7. 4.—Verona, 174. Tydfil, x. 64.

D^UW anfeidrol yw dy enw,
Llanw'r nefoedd, llanw'r llawr,
Ac mae'th lwybrau'n anweledig
Yn nyfnderoedd moroedd mawr:
Dy feddyliau—
Is nag uffern, uwch na'r nef.

- 2 Minnau'n ddyfal sy'n ymofyn
Ar yr aswy, ar y dde,
Ceisio ffeindio dwfn gynghor,
A dybenion Brenin ne':
Hyn a ffeindiais—
Mai daioni yw oll i mi.
- 3 Pan bwyf dan y tonau mawrion,
A'r llifeiriant yn ei rym,
Dae'r ac uffern gyda'u gilydd
Am fy nghuro i lawr i ddim,
Af dan gryn,
Ymaflaf yn addewid nef.
- 4 Diben nefoedd sydd yn gywir,
Bynag peth yw diben dyn;
Mi anturiaf fy holl fywyd
Ar ei eiriau ef ei hun:
Doed pob cystudd,
Ddigwydd dim ond da i mi.

- 5 Da yw'r groes, a da yw'r wasgfa,
Da yw profedigaeth lym;
Oll a'm tyn i o'r creadur,
O fy haeddiant, o fy ngrym;
Minnau'r truan,
Ffof dan aden Brenin nef. w.

833. *Yr un testyn.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Bridport, 176.

A^NWELEDIG, 'rwy'n dy garu,
Ac ni feddaf yn y byd
Wrthddrych gallaf bwyso arno—
Wrthddrych dal rhoi arno 'mryd:
'Does fy lleinw
O bob pleser, ond dy hun.

- 2 Ti'm harweiniaist o'r creadur
Ar hyd lwybrau geirwon iawn;
Ni ches lonydd gyda'm pleser,
Fyth na boreu na phryduawn:
Yn yr anial,
D'wedaist eiriau wrth fy modd.
- 3 'Rwyf yn foddlon i'th geryddon
Pan 'nabyddwyf mai dy lais
Sy'n fy nwyn o blith y llewod,
O bob gormes, o bob trais:
Gwell na diliau
Yw deniadau geiriau'r nef.

- 4 Chlywodd clust, ni welodd llygad,
Ac ni ddaeth i galon dyn,
Erioed feddwl, na dychymmyg,
Y fath ydwyf ti dy hun:
Rhagor decach
Wyt na welodd nef na llawr.

- 5 Ac 'rwyf finnau yn dy garu
Uwch a welais etto erioed,
Uwch a glywais son am dano,
Ynte a ddych'mygais fod:
Dyma fflamau
Perffaith, mwyn drigfanau'r nef. w.

834. *Cystudd yn angenrheidiol.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Caio, x. 65.

N^I feddyliais fod fy siwrnai
Trwy llifeiriant oedd mor gryf,
A bod afon ar ol afon,
Heb un diwedd, heb un rhif:
Yn eu canol
'Rwyf yn gwel'd yr ochr draw.

- 2 Nid oes drwg cael fy nghystuddio
Lle bo cystudd i mi'n well;
Rhaid trwy'r anial i mi deithio
Cyn cael meddu'r Ganaan bell:
Wrth y cleddyf
Dof i feddu tir fy ngwlad.

- 3 'Rwyf yn caru'r pererinion
Ar y tylau serth y sy,
Ar eu traed ac ar eu dwylaw,
'N ceisio dringo i fyny fry;
Ar fy neulin
Minnau ddof i ben y bryn. w.

835. *Congwest ofn.*

8. 7. 4.—Bridport, 176. Tydfil, x. 64.

F[']ENAID egwan, paid ag ofni
Bod rhyw ddrygau mawr ger llaw:
Ofni gwyntoedd oer y gogledd,
Ofni gwynt y dwyrain draw;
Ofni'r cwbl,
Ac heb achos ofni'n bod.

- 2 Newydd mawr, a newydd llawen,
Newydd gwir, a newydd rhad,
Sy'n marchogaeth ar y cwmmwl
Goleu draw o dŷ fy Nhad:—
Fe faddeuwyd
Beiau rif y sêr i mi.
- 3 Os daw gw'radwydd, os daw gofid,
Trwy ragluniaeth bur fy Nuw,
Hyny fyth ni ladd fy enaid,
Cadw 'nghalon wna yn fyw:
Bydd ei fflangell
Yn yr diwedd fel y gwin.
- 4 Os ar wely rhaid fy rhoddi,
Rywbryd yn y dyddiau ddaw,
I gystuddiau, nes bo 'mrodyr
Goreu oll yn cilio draw,
Mi ddof allan
Fel yr aur y seithfed tro.

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

6 Fe gawd croesau lle ni phechwyd;
Pa'm gwrth'nebaſ ſinnau'r groes?
Cafodd Crëwr nef ei hunan
Ar Galfaria angeu loes:
Yr un llwybrau
Rhaid im gerdded ag efe. w.

836. *Cystuddiau yn feddyginiaeth.*

3. 7. 4.—Lewes, 177. Verona, 174.

DAU ryw auaf, maith a chwerw,
Drefnodd f'Arglwydd i mi'n un—
Tymmheſt! oer yn fy meddyliau,
Ac oddi allan yn gyttân:
Dwy farwolaeth
Drefnodd gras i mi fyn'd trwy.

2 'Rwyf fi ar y cefnfor garw,
'N mentro edrych drwodd draw,
Ac o gefn y don yn canfod
Tir y bywyd pell ger llaw;
Mewn addewid
'Rwyf mor agos at y wlad.

8 Mae fy nghred wedi ymaſtyd,
Yn y storom, am y tir:
Y mae'r cefnfor hyl mewn undeb,
Heddyw, a'r Baradwys bur:

Dewch yn eon,
Tir y bywyd, dacw fe. w.

837. *Y dydd blin yn myned heibio.*

8. 7. 3.—Rheidol, 191. Walworth, 189.

DYDD yw hwn sy'n myned heibio,
Dydd o alar, dydd o wae,
'Nol eu gilydd, mae blinderau,
Fel y tonau, yn parhau:
Iesu cun, ef ei hun,
Yw fy nghysur oll yn un.

2 Agor ddrws, 'rwyf bron llewygu,
O'm cystuddiau i fyn'd i maes;
Nid yw'm cadwyn, er mor gryfed,
Ddim at etholedig ras:
D'unig air i mi bair
Ddod i maes o'r berw bair.

3 Fel y gallwyf orfoleddu,
Byw yn wastad yn dy hedd,
Edrych angeu yn ei wyneb,
Ymhyfrydu yn y bedd:
Congro'n lân, myn'd yn mlaen,
Mewn rhyw ddwyfol nefol dân. w.

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

838. *Gwagedd y byd yn angeu.*

M. H.—Babilon, 35. Ceredigion, 36.

BETH dâl im roi fy serch a'm bryd
Ar ddim a welaf yn y byd?
Da, daear, dŵr, pa gysur yw
Y dydd y dâl digofant Duw?

2 Och! pwy a roddai 'i bwys ar ddyn
Sy n llesg a gwan fel corsen grin?
Ar beth mor frau, pwy roddai 'i fryd?
Plant Adda, gwagedd ynt i gyd.

3 O'r dywyll wlad pan byddwy'n myn'd,
Fy Iesu fydd fy ffydutaon i frynd:
Pa frawd, pa chwaer, pa gyfaill gwell,
A'm hebrwng i'r ardaloedd pell?

4 Pa'm cara'i 'r byd a'i wagedd mwy?
Hyd angeu'n brin y deuant hwy:
Gwell genyf garu'r Ffrynd a ddaw
Yn angeu i'maſtyd yn fy llaw. w.

839. *Dydd y farn.*

M. H.—Augsburg, 24. Winchester, 9.

WEL dacw'r Brenin mawr yn dod
Mewn rhwysg na welodd neb
erioed;

Mae angeu, uffern fawr, a'r bedd,
Yn ofni edrych ar ei wedd.

2 Fe lysg y byd yn ulw mân,
Fe dry'r greadigaeth fel o'r blaen;
Cwmp y planedau, er eu maint;
Bydd Iesu'n Frenin ar ei saint.

3 O! tyred, ddedwydd, hapus awr,
Boreuddydd tragwyddoldeb mawr;
Poen yw'm pleserau, poen yw'm loes,
Wrth bechu yn erbyn gwaed y groes.

4 Mi wela'n codi'r Seren ddydd;
Mi glywa'r canu yno fydd:
Angylion gyda'r saint yn un
Yn cadw cwmini Mab y dyn. w.

840. *Huno yn yr Iesu.*

M. H.—Sebastian, 18. Beza, 12.

NI ddaw 'nghyfeillion mwya'u hedd
I'm hebrwng ond hyd lan y bedd;
Try pawb eu cefnau, dyma'r dydd
Gadawant fi yn fy ngwely pridd.

2 Daw i mi dranoeth teg er hyn,
Caf godi fry i Seion fryn; [llawr,
Fy llwch ddaw'n llwyr o bridd y
Ar ddisglair wedd fy Mhriod mawr.

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

3 Caf yno fod yn gwbl rydd ;
Ar angeu wedi cario'r dydd ;
Heb unrhyw nychdod mwy, na phoen,
Yn moli'r croeshoeliedig Oen. J. T.

841. *Yr Adgyfodiad a'r Bywyd.*

M. S.—Persia, 68. Sabbath, 59.

MYFI yw'r Adgyfodiad mawr,
Myfi yw gwawr y bywyd :
Caiff pawb a'm cred, medd f' Arglwydd
Dduw,
Er trengu, fyw mewn eilfyd.

2 A'r sawl sy'n byw mewn ufudd gred
I mi, caiff drwydded nefol,
Nad allo angeu, brenin braw,
Ddrwg iddaw yn dragwyddol.

3 Yn wir, yn wir, medd Gwir ei hun,
Pob cyfryw ddyn sy'n gwrando
Fy ngair, gan gredu'r Tad a'i rhoes,
Mae didrange einioes ganddo.

4 Yr hwn sy'n hoffi ufuddhau,
Trwy ffydd, i'm geiriau hyfryd,
Ni ddaw i farn, ond trwodd aeth
O angeu caeth i fywyd.

5 Na fyddwn anobeithiol drist
Am neb yn Nghrist a hunant ; [ef,
Medd Paul—o'r corph maent gydag
Yn nghartref y gogoniant. E. P.

842. *Y farn.*

M. S.—Capel Cynon, Y. 21. Caersalem,
Y. 22.

MAE dydd y farn yn dod ar frys,
Boed hyn yn hysbys i ni,
Pan orfydd pawb i roi ar g'oedd
O'u holl weithredoedd gyfri'.

2 Bydd yno bawb yn sobr iawn
Yn derbyn cyfiawn ddeddfyd :
Tlawd a chyfoethog wrth y fange,
Bydd hen ac ieuangc hefyd. A. N.

843. *Noddfa yn angeu.*

M. C.—French, 77. St. George, 81.

PAN delo angeu yn ei rwysg
I dori f' oll i lawr,
Fy unig noddfa werthfawr fydd
Yn fy Ngwardwr mawr.

2 Pan ddarffo enwau oll o'r bron,
A ffrynd, a man, a thad,
Yr enw hyfryd, unig, fydd
Yr iachawdwriaeth rad.

3 Fe saif cyfammod pur y nef
Pryd hnyy yn ei rym,
Pan bo pob cysur is y nef
Wedi diflanu'n ddim.

4 Y cyfan wedi rhoi ffarwel
A welwyd is y rhod,
Yna fy Iesu fydd y ffrynd
Anwylaf gaed erioed.

N

5 O! gad im mewn tangnefedd pur
Roi'm hanadl ola' i maes ;
Ac mewn gorfoledd hwylio dros
Y cefnfor garw, gas ;

6 A myn'd dan ganu tua'r wlad
Bwrpaswyd im i fyw ;
Ac wedi gado 'mhell o'm hol
Gystuddiau o bob rhyw. W.

844. *Gorphwys yn y bedd.*

M. C.—Martyrdom, 90. Farrant, 83.

MOR ddedwydd yw y rhai, trwy
Sy'n myn'd o blith y byw ; [ffydd
Eu henwau'n perarogli sydd,
A'u hûn, mor dawel yw !

2 Ar ol eu holl flinderau dwys,
Gorphwyso maent mewn hedd,
Yn mhell o swm y byd a'i bwys,
Heb boen, yn llwch y bedd.

3 Llais yn gorthrymydd byth ni ddaw
I'w deffro i wylaw mwy,
Na phrofedigaeth lem, na chroes—
Un loes ni theimlant hwy. E. E.

845. *Yna yr eistedd ar orsedd ei
ogoniant.*

2. 8.—Eymyn Luther, Y. 30. Aberdeen,
103.

FE ddaw

Ar y cymmlau maes o law,
I rai er dychryn mawr a braw,
Yn mhell uwchlaw dychymyg dyn ;
Ac yna barna'r ddaear faith
Yn ol y gwaith a wnaeth pob un.

2 Heb gél,
Pob llygad yno'n lân a'i gwel,
Yn ol cyfiawnder pur y dël ;
Fe rydd ei sêl ar blant ei Dad :—
"O! deuwch, fendigedig rai,
Rhow'd, yn ddi-lai, ich deyrnas rad.

3 "Cyn byd
Amodwyd i chwi'n eithaf drud,
Yn awr meddiennwch hi ynghyd,
'Dyw hon i gyd ond gwerth fy
ngwaed :
Cewch wel'd y gogoneddus fri
Ennillais i, ar law fy Nhad."

4 Fydd mwy
Ddim diwedd i'w llawenydd hwy ;
Eu tentasiynau aethant trwy ;
Gwaed marwol glwy' fydd gwraidd
eu gwledd ;
Tragwyddol gân, heb dewi a son,
I Dduw a'r Oen am ddwyfol hedd. [W.

846. *Digon yn angeu.*

7. 6. D.—Talybont, Y. 40. Abertawe, Y. 39.

MAE golwg ar byrth angeu
Yn erchyll iawn i mi ;

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

Mae dyfroedd yr Iorddonen
Yn ddyfnion ac yn ddu :
Bydd rhodio'r dyffryn tywyll
Yn drwm i'm henaidd trist,
A'r ffordd yn dra dyeithr,
Heb gwmni Iesu Grist.

- 2 Mid oes ond gweled Iesu
Yn gwaedu ar y bryn,
A fydd i ymaflyd ynddo,
A'm cynnal yn y glyn :
Fe'm gwared rhag euogrywydd,
Ac ofnau angeu du ;
Fe wna y ffordd yn hyfryd
Oddi yma i'r Ganaan fry. AN.

847. *Rhyfeddodau dydd yr adgyfodiad.*

7. 6. D.—Caerllyngoes, 117. Abertawe,
Y. 39.

BYDD myrdd o ryfeddodau
Ar doriad boreu wawr,
Pan ddelo plant y tonau
Yn iach o'r cystudd mawr ;
Oll yn eu gynau gwynion,
Ac ar eu newydd wedd,
Yn debyg idd eu Harglwydd
Yn dod i'r lan o'r bedd.

- 2 Daw dydd o brysur bwyo
Ar grefydd cyn bo hir ;
Ceir gwel'd gan bwy mae sylwedd,
A phwy sydd heb y gwir :
O Dduw ! rho i mi adnabod
Ar f'ysbryd ol dy law,
Can's dyna'r unig ddlew
Arddelir ddydd a ddaw. AN.

848. *Ail ddyfodiad Crist.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109. Missionary,
110.

ER gwaetha'r maen a'r milwyr
Cyfododd Iesu'n fyw ;
Daeth yn ei law alluog
A phardwn dynol ryw ;
Gwnaeth etifeddion uffern
Yn etifeddion nef ;
Fy enaid byth na thawed
A chanu iddo ef.

- 2 Fe'i gwelir ar y cwmwl
Yn dyfod cyn bo hir,
A'i ddedwydd waredigion,
Ffrwyth ei ddiodefaint pur
Bydd gogledd, de, a dwyrain,
Gorllewin faith, yn un,
Oll yn eu gynau gwynion
Yn moli Mab y dyn. AN.

849. *Adgyfodiad gwel.*

7. 6. D.—Meirionydd, 109. Bremen, 112.

'RWY'n ceisio cadw'ngolwg
Ar hyfryd waed y groes ;

Dal f'enaid afael ynddo
Yn nyfnder angeu loes :
Mi lechaf yn y ddaear,
Caiff llwch at lwch i fyn'd :
O angeu ! ti gei wybod
Fod Iesu i mi'n Ffrynd.

- 2 Mi gaf fy nghorph i fyny
Fel fy Anwlyd cu,
Heb unrhyw nywd lygredig
I'm blino fel y bu ;
Yn nghanol myrdd myrddiynau,
Yn hyfryd lawenbau,
Yr anthem ydyw cariad,
A chariad i barhau. AN.

850. *Marw, a'i ganlyniadau.*

- M. B.—Aylesbury, 125. Southwell, 127.

A I marw raid i mi,
A rhoi fy nghorph i lawr ?
A raid i'm henaidd ofnus ffoi
I dragwyddoldeb mawr ?

- 2 Beth ddaw o honof fi
'Rol gadael daear lawr ?
Tragwyddol wae, neu hedd di-lyth,
A fydd fy rhan ryw awr.
- 3 Deffroir fy nghysglyd lwch
Pan seinio udgorn Duw ;
Y byd ar dân, a'r nef yn ffoi
Rhag Barnwr meirw a byw.
- 4 O ! am gael treulio f'oes
Er clod i'm Harglwydd mawr ;
A rhodio'n isel gyda Duw,
Tra byddwyf ar y llawr. c. w. (cuf.)

851. *Glan yr Iorddonen.*

6. 5.—Moab, Y. 51.

A R lan Iorddonen ddofn
'Rwy'n oedi'n nychlyd,
Mewn blys myn'd trwy, ac ofn
Ei stormydd enbyd :
O ! na bai modd i mi
Ysgoi ei hymchwyl hi,
A hedfan uwch ei lli'
I'r Ganaan hyfryd.

- 2 Wrth gofio grym y dwr
A'i thonog genlli',
A'r mynych rymus wr
A suddodd ynddi,
Mae braw ar f'enaid gwan
Mai boddi fydd fy rhan,
Cyn cyrhaedd tawel lan
Bro y goleuni.
- 3 Ond pan y gwelwyf draw
Ar fynydd Seion,
Yn iach, heb boen na braw,
Fy hen gyfeillion,
Pa ham yr ofnaf mwy ?
Y Duw a'u daliodd hwy
A'm dyga innau drwy
Ei dyfroedd dyfnion. R. E.

852. *Adgyfodiad y corph.*

6. 4.—Liverpool, 150. Siloah, 149.

NIS gallodd angeu du
Ddal Iesu'n gaeth
Ddin hwy na'r trydydd dydd,
Yn rhydd y daeth;
Ni ddelir un o'i blant,
Er myn'd i bant y bedd;
Fe'u gwelir ger ei fron
Yn llon eu gwedd.

2 Wrth wel'd yr angeu du
Yn nesu'n awr,
'Rwy'n ofni ambell dro
Wrth gosio'r awr;
Pan gwelwy'r gwaith trwy ffydd
Y trydydd dydd wnaeth Duw,
Mae 'ngobaith yn fwy cry'
Do'i fyny'n fyw.

3 Pan fu fy Arglwydd mawr
Yn llawr y bedd,
Cynnesodd wely i mi
Rhag oeri'm gwedd;
Yn rhydd, ryw ddydd a ddaw,
Rhowch fi á'ch llaw'r un lle;
'Rwy'n caru, er yn wan,
Y fan bu fe.

4 Er pydru yn ngwaelod bedd,
Yn farwaidd, fud,
Daw Iesu i'm codi'n llon
Ger bron ryw bryd;
A'm llygaid i a'i gwel,
Mae'r gair dan sel yn wir,
Ar newydd ddedwydd ddydd,
Boreuddydd clir.

5 O Dduw! dod i mi ffydd,
Bob dydd o'r daith,
Wel'd Seion yn nesau,
Dros fryniau maith:
Yn ben mae yno'n byw
Fy Iesu, 'n Dduw a dyn,
Fu yma'n wael ei wedd
Mewn bedd ei hun.

6 Dy gwmni i ddwyn y groes,
O! moes i mi;
Er gwaethaf angeu a'i frad,
Ein Tad wyt ti;
Ac er fy rhoi'n y llwch,
Mewn t'wyllwch dros ryw hyd,
Ni'm cleddir o'i wydd e',
Mewn lle'n y byd. W. E.

853. "*Diwedd pob peth a nesaodd.*"

8. 7. D.—Bavaria, 167. Bohemia, 168.

Y MAE'r haulwen wedi blino
Teithio yn yr wybren las;
Daeardrom sy 'mron diffygio
Porthi'r llyisiau yn y maes;
Mae'r planedau'n gwaeddi "Diwedd!"
Pob creadur, yn ei ryw,

Sy'n och'neidio am gael gweled
Gwir ddadguddiad meibion Duw.

2 Y mae'r oriau yn fy ngalw
'N ddyfal beunydd i bar'toi;
Tân sy'n dod ar ddisgi distryw,
Tua Soar i mi ffoi:
Arglwydd! 'mafael ynwy'n fuan,
Onid é ni ddeuaf byth;
Tra bo'r tân yn llosgi Sodom
Yn y bryniau gwnaf fy nyth. W.

854. *Duw yn ddigon yn angeu.*

8. 7. D.—Bavaria, 167. Diniweidrwydd,
A. 11.

O! IACHAWDWR pechaduriaid,
Sydd á'r gallu yn dy law,
Rho oleuni, hwylia'm henaid
Dros y cefnfor garw draw;
Gad i'r wawr fod o fy wyneb,
Rho fy enaid llesg yn rhydd;
Nes i'r haulwen ddisglauer godi,
Tywys fi wrth y seren ddydd.

2 A oes neb o'm hen gyfeillion
A ddaw'n ddiddig gyda mi,
Ac a orwedd wrth fy ochr
Obry yn y ddaear ddu?
A yw cyfaill ddim ond hyny—
Tafllu dagrau, newid gwedd,
Pan bo'r pridd, a'r clai, a'r ceryg
Arna'i 'n cwympo yn y bedd?

3 **O!** ynyfdrwydd, O! ffolineb,
I mi erioed i roi fy mryd
Ar un tegan, ar un gwrthddrych,
Welais etto yn y byd:
Mae y byd yn myned heibio,
A'i deganau o bob rhyw;
Dan y nef ni thál ei garu
Wrthddrych arall ond fy Nuw. W.

855. *Crist yn angeu.*

8. 7. D.—Jersey, Y. 63. Eifionydd, 170.

COFIA, f'enaid, cyn it dreulio
D'oriau gwerthfawr yn y byd,
Cyn ehedeg ffwrdd oddi yma,
P'un a ge'st ti'r trysor drud;
Yn mha ardal bydd fy letty?
Fath pyd hyny fydd fy ngwedd?
P'un ai llawen, ai cystuddiol,
Fyddaf y tu draw i'r bedd?

2 Pan bo'r llygaid yma'n t'wyllu,
Yn eu pyllau'n llechu i lawr,
Troi oddi amgylch wrth ymdrechu
A galluoedd angeu mawr;
P'odd dioddefaf y fath gystudd?
Pwy adfera'r gollod hyn?
Oni chaf ymguddio yn nghlwyfau
'R Oen fu ar Galfaria fryn?

3 Iesu hawddgar! 'rwy'n dy ddewis;
Nerth i ddilyn ol dy droed,
Yna caiff fy enaid hedeg
I'r hapusrwydd uwch y rhod:

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

Tra fo'm pridd yn ymgymmysgu
Gyda phridd y ddaer ryw bryd,
Llewyrch wyneb Duw ddisgleiria
Ranau f'enaidd oll i gyd.

- 4 Wedi'm golchi oddi wrth sorod
Pechod ffaidd, drwg ei ryw,
Fel drych goleu i dderbyn delw
Holl sancteiddrwydd pur fy Nuw;
Ni raid teithio'r ddaear mwych,
Yn mhlith pryfed mân y llawr,
Ond disgleirio 'mhlith myrddiynau
Gylch yr orsedd fel y wawr. w.

856. *Duw ei hun yn angeu.*

8. 7. D.—Jersey, Y. 63. Eifionydd, 170.

MAE'r anialwch wedi 'mlino,

Chwant sydd arnaf wel'd y tir
Roddwyd i mi gan fy Arglwydd
Cadarn mewn addewid wir;
Gwlad o oleuni heb dywyllwch,
Gwlad o gariad heb ddim trai;
Gwlad heb hawddfyd na phleserau
Ond yn unig ei fwynhau.

- 2 P'odd yr af fi trwy'r Iorrdonon
Oni ddeui di dy hun

Yno i dori grym / tonau,
Ac i sefyll wrth fy nglun?
Dal fy mhen i'r lan yn gadarn
Pan bo angeu'n fawr ei rym;
Pledia'n eon yn ei wyneb
Pan na bwyf yn gallu dim.

- 3 Dacw'r un sydd â thosturi,
Ef fu'n hongian ar y groes,
Ef fu'n griddian dan dywyllwch—
T'wyllwch dudew fel y nos;

Mil o boenau wasgodd arno,
Etto darfu iddo'u dwyn;
Aeth i garchar dan law angeu
Ran o dridiau er fy mwyn.

- 4 On' chaf fywyd ynddo'i hunan,
Darfu im obeithio mwy;
Nid oes dim ond gwaed ei galon
All yn unig wella'm clwy';
Mawr yw'm poen heb ei gwmpeini,
Mwy dymunol yw na'r byd;
Rhosyn Saron yw f'Anwylyd,
'Does ond tegwch ynddo i gyd. w.

857. *Tragwyddoldeb.*

8. 7. D.—Eifionydd, 170. Trefaldwyn, 171.

DYMA'r byd y mae taranau,
Mellt, a chenillysg, daear gryn;
Yn y wlad 'rwy'n myned iddi
Nis caf weled yno'r un;
Mynych ceir cystuddiau yma,
Rhagluniaethau chwerwon iawn,
Ton ar ol y llall yn rhuo
O foreuddydd hyd brydnawn.

- 2 Disgwyl pethau gwych i ddyfod,
Croes i hyny maent yn dod;

Meddwl 'fory daw gorfoledd,
'Fory'r tristwch mwya' erioed;
Meddwl byw, ac etto marw,
Yw'r lleferydd dan fy mron:
Bob yn ronyn, mi rof ffarwel—
Ffarwel glân i'r ddaear hon.

- 3 Trof fy llygaid oddi amgylch,
P'le caf bleser dan yr haul?
Os a' i garu un creadur
Megys pe na bai ei ail,
Hwnw'n fuan ddiange arnaf,
Neu myfi oddi arno ef;
Ni chaf bleser a gydgerddo
A mi'n unlle dan y nef.

- 4 Tragwyddoldeb! mawr yw d'enw,
Ti mae'n ddiaw yw fy lle;
Hurwr un diwrnod ydyf,
Fry mae'm cartref yn y nef:
Mae'm diwrnod bron a gorphen,
Mae fy haul bron myn'd i lawr;
Mae pob awel yn fy chwythu
Tua'r tragwyddoldeb mawr.

- 5 'Rwyf yn foddolawn iawn i ymado,
Trefna'r awr, a threfna'r man,
Ond yn ymchwydd yr Iorrdonon
Dal fy ysbryd llesg i'r lan;
N'ad fi soddi yn y tonau
Pan bo angeu'n fawr ei rym,
'Mafael ynof yn dy freichiau,
Na'd i'm henaidd ofni dim.

- 6 P'am'r ymafael tristwch ynof
Wrth fyfyrto am ado'r byd?
Pechod a chystuddiau duon
Welais ynddo oll i gyd;
Ni ddaeth hanner fy nisgwylad
Yma etto erioed i ben;
O! na wnaethwn yn foreuach
Fy nghartrefle uwch y nen!

- 7 Mae 'nghyfeillion wedi myned
Draw yn lluoedd o fy mlaen,
Rhai fu'n myn'd trwyddyfryu Bacca
Gyda mi tua Salem lân:
Yn y dyffryn tywyll, garw,
Ffydd i'r lan a'u daliodd hwy;
Mae'r addewid lawn i minnau;
Pam yr ofna'm henaidd mwy? w.

858. *Gorfoledd y credadyn yn angeu.*

8. 7. D.—Jersey, Y. 63. Diniweidrwydd,
A. 11.

O! ANFEIDROL rym y cariad,
Anorchfygol ydyw'r gras;
Difyfnwedd yw'r addewid,
Bery byth o hyn i maes;
Hon yw'm hangor ar y cefnfor,
Na chyfnwedd meddwl Duw;
Fe addawodd na chawn farw,
Yn nglhwfau'r Oen y cawn i fyw.

- 2 Yn y dyfroedd mawr a'r tonau,
Nid oes neb a ddeil fy mhen

ANGEU A THRAGWYDDOLDEB.

Ond fy anwyl Briod Iesu,
A fu farw ar y pren :
Cyfaill yw yn afon angeu,
Ddeil fy mhen i uwch y don :
Golwg arno wna i mi ganu
Yn yr afon ddofo hon. D. W.

859. *Ffydd yn gorchfygu angeu.*

8. 7. D.—Tyddewi, Y. 57. Dismission, 160.

NID wy'n ofni tir y bywyd,
Hwnw 'nghartref hyfryd yw ;
Ond 'rwy'n ofni yr agendor
Fawr sydd rhwng y marw a'r byw :
Angeu dwfn yw'r Iorddonen
Wyd o hyd yn ofni ei brad ;
Tonau ynt sydd raid myn'd trwy-
Maes o'r byd i dŷ fy Nhad. [adynt,
2 Mi anturiaf, rhaid yw cynnyg,
Nofio tonau, er maint eu grym,
Na fum etto, er y'm ganwyd
Mewn fath donau mawrion ddim :
Gallu'r nefoedd fawr ei hunan
Ddeil fy enaid llesg i'r lan ;
Gras yn marw ar Galfaria
Ydyw noddfa'm hysbryd gwan.

3 O bob enw yn mhlith dynion,
Dyna'r enw goreu i gyd—
Duw dan hoelion ar y croesbren,
Yno'n marw dros y byd ;
Gwaed yn llifo ar Galfaria,
Môr o haeddiant, môr o hedd,
Od oes dim a saif i fyny,
Saif yn erbyn angeu a'r bedd.

4 Ofni'r wyf, ac etto canu,
Canu wrth feddwl am y dydd,
Dan ymdrechu âg angeu creulon,
'R â pob cadwyn gref yn rhydd ;
Cyll pleserau'n lân eu gafael
Os bydd angeu'n gongrwr mawr ;
Os y bedd ga'r fuddugoliaeth,
Fe gwymp pechod yntau i lawr.

5 Cyll y pechod hwnw 'i afael
Fynai f'ysbryd dan ei droed,
Hwnw barodd i mi riddfan
Lawer cant o weithiau 'rioed ;
Diwedd caru unrhyw bleser,
Dechreu hyfryd haf o hedd,
Pan bo angeu'n gorfoleddu,
Ac yn chwertthin ar y bedd. W.

860. *Afon angeu.*

8. 7. D.—Jersey, Y. 63. Bohemia, 168.

'**R**WYF yn gwel'd yr afon ddofn
Yn agosach i mi'n awr,
Mae arwyddion am yr amlaf
Mai cyn hir yr af i lawr ;
'Rwyf yn ofni fy ngrasusau,
Ofni'r tonau bob yr un ;
Nid wyf fi yn ngwyneb angeu
Ond y gwaelf, les gaf ddyn.

2 O! fy enaid gwan, nac ofna,
Nid congwerio unrhyw fai,
Na chongwerio cant o feiau,
Rwystra'm hysbryd lwfrhau ;
Gwel'd y gras sydd yn yr Iesu—
Môr digonol yw i'r gwan,
Yn nyfnderoedd angeu creulon,
Ddeil fy ysbryd llesg i'r lan.

3 Cant o weithiau, ol a gwrthol,
Y dilynais i fy mai ;
Pechu cyn adnabod pechod,
Pechu wedi edifarhau ;
Dacw'r graig rhaid im ymddiried ;
Dacw'r lloches, dacw'r fan,
Yn nghanenau pren y bywyd ;
Arall ddim nis deil fi i'r lan.

4 Ffarwel i chwi gynt a gerais, [gwedd,
Nid yw'ch cwmni, nid yw'ch
Nid yw'r cariad sy'n eich calon
Ragor na dod hyd y bedd :
Pan ddél angeu, chwi fllowch ymaith.
Da i mi fod genyf Dduw ;
Ffrynd fo gyda'f wedi marw,
Hwnw garaf fi yn fyw. W.

861. *Croesi yr Iorddonen.*

8. 7.—Lousanne, 159.

ENAID cu, mae dyfroedd gerion
Yr Iorddonen ddofn oer llaw ;
Etto, gwel, mae'r ddinas sanctaidd
Ar y lan yr ochr draw.

2 Yno mae dy hen gyfeillion,
Wedi diangc uwch pob clwy ;
Yn dy aros, er cael cyfran
O'u dedwyddyd hyfryd hwy.

3 Paid ag ofni, ber yw'r fordaith,
Ac mae'r Archoffeiriad cu
Yn dy aros yn y dyfroedd,
Er dy ddwyn i'r ddinas fry.

4 Clyw seraphaidd seiniau'n hedfan
Draw o frodir Seion fryn ;
Gwel ei heuraidd byrth yn agor
Drwy y niwl sy'n toi y glyn.

5 Ffarwel fyd, a ffarwel deithio
Yn yr anial dyrys mwy ;
Ffarwel gnawd, a ffarwel lygredd,
Ffarwel boen, a phob rhyw glwy'.

6 Mae'r tywyllwch yn gwasgaru,
A'r goleuni yn cryfhau ;
'Nawr 'rwy'n gwel'd y pur drigfanau ;
Hed, fy enaid, i'w mwynhau. E.E.

862. *Cydymaith yn y glyn.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183.

DERFYDD i mi deithio'r ddaear,
Tragwyddoldeb sydd ger llaw ;
Ni chaf aros, ni chaf orphwys,
Nes im fyn'd i'r ochr draw :
O! Iachawdwr,
Paid a'm gadael yn y glyn.

Y NEFOEDD.

2 Pan fo dyfroedd oer marwolaeth
O fy amgylch yn crynhoi,
Pwy a ddeil fy mhen i fyng?
Pwy a wna i'm hofnau ffoi?
Neb ond Iesu:
Gwenaf yno yn ei law. AN.

863. *Dydd y farn.*

8. 7. 4.—Frankfort, 173. Ell, 175.

WELE'n dyfod ar y cwmmwl,
Mawr yw'r enw sy iddo'n awr;
Ar ei glun ac ar ei forddwyd
Ysgrifenwyd ef i lawr:
Haleluwia!
Groesaw, groesaw, addfwyn Oen.

2 Mil o filoedd, myrdd myrddiynau,
O gwmpeini hardd eu gwedd,
Welaf draw yn codi i fyng
I'w gyfarfod ef o'r bedd:
Darfu galar;
Dyma iachawdwriaeth lawn.

3 Nid oes yno gofio beiau,
Dim ond llawn faddeuant rhad;
Poenau'r groes, a grym y cariad,
A rhinweddau maith y gwaed:
Darfu ofn;
Daeth llawenydd yn ei le.

4 "De'wch yn mlaen, a dewch yn eofn,
Fendigedig blant fy Nhad;
De'wch, meddiennwch yr ardaloedd
Brynwyd i chwi â fy ngwaed;
De'wch yn llawen;
Rhodd yw hon cyn seilio'r byd.

5 Buoch gyda mi yn fy ngofid,
Gyda mi yn fy mhoenau i gyd;
Buoch yn gyfeillion ffyddlon
I'm gwaradwydd yn y byd;
Yfwech bellach
Loyw win yn nhŷ fy Nhad." W.

864. *Hyder yn yr olwg ar yr ochr draw.*

8. 7. 3.—Moldavia, 187. Holstein, 188.

'RWYF fi heddyw'n teimlo undeb
A rhai sydd yn lludw mân,

Mwy na'r rhai wy'n wel'd yn hedeg
Ar adenydd rhwysg yn mlaen:
Yr un wedd, yn y bedd,
Caf fod gyda hwynt mewn hedd.

2 Dros ryw ddyddiau byr dibleser
Des i'r ddaear i gael lle,
Dyddiau i'm tentio a'm haddfedu
I drigfanau pur y ne';
Gwynfyd ddaw, maes o law,
Ar y brynau'r ochr draw.

3 Dacw gariad fel yr afon,
Dacw heddwch fel y llif,
Wedi i'm brodyr gael ei feddu—
Brodyr anwyl fwy na rhif;
Gyda hwy caiff fod mwy,
F'enaid, heb na braw na chlwy'.

4 Angeu, bellach gwna dy waethaf,
Nid yw'th ddychryniadau ddim;
Mwy o hedd sy'mhen Calfaria
Nag sydd yn dy saethau o rym;
Mi af trwy farwol glwy'
'N erbyn tonau mawrion mwy. W.

865. *Angeu heb ei golyn.*

9. 8.—Bethel, 216.

O! ANGEU, pa le mae dy golyn?
O! uffern, ti gollaist y dydd!
Y Baban a anwyd yn Methle'm
Orchfygodd bob gelyn y sydd;
Ni raid i blant Seion ddim ofni
Myn'd adref dan ganu tua'u gwlad;
Eu ffordd sydd yn rhydd tuag yno,
A hono gyssegrwyd â gwaed. AN.

866. *Tynu tua'r afon.*

8. 8.—Salome, 218.

'RWY'n tynu tuag ochr y dwr,
Bron gadael yr anial yn lân;
Mi glywais am gongwest y Gŵr
A rydiodd yr afon o'm blaen;
Fe dreiglodd y maen oedd dan sel,
Fe gododd, y Cadarn, i'r lan;
Mi caraf ef, deued a ddél,
Mae gobraith i'r truan a'rgwan. AN.

Y NEFOEDD.

867. *Y wlad well.*

10au.—Clod, 5. Coburg, 4.

GWLAD dda, heb wae, gwlad wedi
ei rhoi dan sel,
Llifeirio mae ei ffrwyth o laeth a mêl;
Grawn sypiau gwiw i'r anial dir sy'n
dod,
Gwlad nefol yw, uwch law mynegi ei
chlod. A. G.

868. *Yr un testyn.*

10au.—Clod, 5. Coburg, 4.

Mi welaf wlad uwch byd, a llawer
gwell, [mhell;
Cartrefle'r saint, tu hwnt i'r sêr yn
Gwlad gwynfyd llawn, preswylfa Duw
a'r Oen;
Ni ddaw i hon na phechod, bai, na
phoen. AN.

869. *Myfyrdod ar ogoniant y nefoedd.*

M. H.—Boston, 25. Sarum, 23.

FY myfyrdodau'n felus sy
Wrth gofio'r dorf sy'n moli fry;
Pob un yn ddisglauer yn ei le
'N rhagori ar sêr yn entrych ne'.

- 2 Fel y rhagora'r perlau drud
Ar laid a sorod sy yn y byd;
Mil mwy rhagoriaeth sy'n eu gwedd
Na phan yn byw tu yma i'r bedd.
- 3 Yr haul gywilyddia maes o law
Wrth wel'd y rhai'n y dydd a ddaw;
Ymguddia'r iloer, ni'mddengys mwy,
Gan lewyrch eu disgleirdeb hwy.
- 4 Mae yno heddyw rai yn iach
Rodd ffarwel in dros ronyn bach;
Yn ddistaw iawn diangasant hwy
I'r Sabbath fry sy heb ddiwedd mwy.
- 5 Aethant i maes o'r cystudd mawr,
Eu gofid oll a ddarfau'nawr;
Maent heddyw'n canu—canant byth,
Heb swm pechadur yn eu plith. w.

870. RHAN II.

M. H.—Boston, 25. Sarum, 23.

HWY gawsant wel'd—O! gwyn eu
Y pererinion yno i gyd, [byd!
Oedd wedi bod mewn dŵr a than,
A myn'd trwy'r pyrth i mewn o'u
blaen.

- 2 Rhai wedi myn'd i ben eu taith
Er's miloedd o flynyddau maith,
Ac etto i'r Iesu'n canu clod
Mor felus a'r awr gynta' erioed.
- 3 Eu tafod wedi ei ddysgu sy
Yn holl ganiadau'r nefoedd fry,
A'u bysedd yn gyfarwydd cair
I chwareu ar y delyn aur.
- 4 Disgwyl y maent bob muniyd awr
Am wel'd yr adgyfodiad mawr,
I'w cyrph sy'n gorwedd yn y bedd
Gael rhan o'r briodasol wledd. w.

871. *Cymdeithas y nefoedd.*

M. H.—Beza, 12. Tegid, 20.

OARGLWYDD! dena'm serch a'm
bryd

Ar y gwrthdychau sy uwch y byd:
Trysorau hyfryd can mil gwell
Cuddiedig draw ar fryniau pell.

- 2 Draw mae ein Iesu mawr a'n Duw,
A brodyr fyrddiwn i ni'n byw;
Oes, mae rhai yno'n moli o hyd
Fu'n teithio gyda ni yn y byd.
- 3 Dringasant hwy i ben eu taith,
Gorphen'sant ar eu llafur waith;
Gwyn fyd na fawn i yno byth
Yn moli'n beraidd yn eu plith.

4 Wel, cyn bo hir ni ddown ynghyd,
O eithaf pedwar cwr y byd,
O'r gogledd, de, a'r dwyrain bell,
I gael mwynhau cymdeithas well.

5 Yno y derfydd poen a gwae,
A holl gystuddiau'r dauwlol rai;
Caiff yr holl etholedig ryw
Wyneb yn wyneb weled Duw. w.

872. *Gwleddoedd cartref.*

M. H.—Lancaster, 17. Sebastian, 18.

WEL, f'enaid, hed yn mlaen o hyd,
Yn mhell, yn mhell oddi ar y byd
I'r gwledydd sydd heb wae na phoen
Ond canu cariad addfwyn Oen.

- 2 Lle'r eiste'r seintiau yn gyttùn,
Dan eu gwinwydden bêr eu hun,
A'r melus win yn ffrydio i lawr,
Yn lloni eu hysbryd bob yr awr.
- 3 O! wleddoedd hyfryd eu mwynhâd,
Mor hyfryd eilwaith eu parhâd;
Gwleddoedd na w'yr y byd eu dawn,
Gânt loni'm henaidd foreu a nawn. w.

873. *Y saint ynghyd.*

M. H.—Caernarfon, 16. Lancaster, 17.

O! HYFRYD foreu, hyfryd awr—
Tywyniad tragwyddoldeb mawr,
Pan yr agoro'r beddau pridd,
I roddi seintiau Duw yn rhydd.

- 2 Wel, dyna'r awr, a thyna'r pryd,
Ceir gwel'd 'tifeddion nef ynghyd,
Yn dechreu taith o'u carchar caeth,
Tua'r wlad sy'n llifo o fel a llaeth.
- 3 Y fan bydd terfyn ar bob gwae,
A dechreu'n hir i lawenhau;
Yn nheml Dduw eu cartref fydd,
Yn ei was'naethu nos a dydd.
- 4 Yr Oen sydd ar yr orsedd fawr
Bugeilia hwynt bob muniyd awr;
Fe'u harwain at ffynnonau clir
O ddyfroedd bywiol, dwyfol, pur.
- 5 Fe sycha'i hun bob deigrin mân
Oddi wrth eu llygaid hwynt yn lân,
Marwolaeth, tristwch, ing, a phoen,
Fyth fythol ffy o gwmni'r Oen. w.

874. *Dedwyddwch y Cristion.*

M. H.—Lledrod, y. 4. Winchester, 9.

FE syrth y sêr i lawr o'r nen, [ben,
Fe d'wylla'r bydoedd mawr uwch
Fe sych y môr;
Bydd f'Arglwydd Ior yr un o hyd.

- 2 Bydd gwraig yr Oen y boreu hwn
Yn canu'n iach, heb boen na phwn,
Ar ddeheu law
Ei phriod draw, heb farw byth.
- 3 Ceir gwel'd y dyrfa ddisglauer fawr,
Rifedi gwllith y boreu wawr,

Y NEFOEDD.

Heb friw na phoen,
Yn canu i'r Oen y newydd gân.

- 4 O! gwyn eu byd y dyrfa fawr,
Yn iach a hedodd uwch y lawr;
Marwolaeth mwy
Ni chw'rdd â hwy sydd fry mewn
hedd. M. R.

875. "Amseroedd i orphwys."

8.8.8.—Rhosyn Saron, Y. 8. Nazareth, 43.

- M**AE dydd at ddydd yn dod i ben
A'm taith drafferthus is y nen;
Fe ddirwyn amser at y nôd:
Ac yna 'mhechod a gaiff friw,
A thyna'r pryd congwera'm Duw
Bob rhyw ffeidd-âra ynwy' rïoed.
- 2 O! ddedwydd, nefol, hyfryd awr,
Caf roddi 'meichiau trwm i lawr,
Ag sy'n fy mlino foreu a nawn;
A myn'd i wlad lle nad oes bai,
Ond cariad perffaith i barhau—
Llawenydd pur a heddwch llawn.
- 3 'Rwyf bron a gorfoleddu'n awr
Wrth feddwl daw fy meiau i lawr,
A bod y dydd yn agoshau;
Dydd o orphwysdra perffaith yw
I'r neb sy'n blino'i guro'n friw [gwae.
Gan nerth trachwantau, a phob
- 4 Wel, tyred, ddedwydd, hyfryd ddydd,
Rho fy nghadwynau tyn yn rhydd,
Gad i mi brofi'th hyfryd wledd;
Lladd anghrediniaeth, sydd yn awr
Yn curo f'enaïd bach i lawr,
Ac ymaith tyn holl ofnau'r bedd. w.

876. "Cystudd a galar a ffy
ymaith."

8.8.—Llangoedmor, Y. 9. Nazareth, 43.

- M**I welaf fyrd y ochr draw
O rai 'mafasant yn ei law,
Yn canu heddyw'n beraidd iawn;
Mae ofnau'n darfod yn y wlad
Lle mae fy Nuw, lle mae fy Nhad,
Ac yn eu lle lawenydd llawn.
- 2 O! hyfryd, ddedwydd, nefol le,
Gwyn fyd pob rhai sydd ynddo fe—
Y ddinas ddisglaer, nefol, glir;
Y man na fu, y man nad oes,
Na phoen, nac ing. na gwae, na loes,
Ond heddwch llawn a chariad pur.
w.

877. *Dedwyddwch y nefoedd.*

M. S.—Dyfrdwy, 63. Elizabeth, 70.

- O!** FUGAIL Israel, dwg fi 'mlaen,
I'r dâwel lân orphwysfa,
I'th nefol lys, o'm poen a'm pla,
I ganu Aleluwia.
- 2 I Seion wych, Paradwys wiw,
Lle mae fy Nuw'n cartrefu,

Gael rhoddi 'mhwys, a chuddio
Yn mynwes wen yr Iesu. [mhen

- 3 Myfyrio fod fy hyfryd le,
O fewn i'r ne', yn barod,
Sy'n gwneyd i'm henaïd cu bob cam
Hiraethu am ymddattod.
- 4 Ar aden cerub, af yn hy'
Trwy ganol llur' gelynyon,
Nes dod yn llwy'r, er gwaetha'r llid,
I hyfryd fynydd Seion. w.

878. *Tyrfa y gwaredigion.*

M. C.—Ballerma, 91. Farrant, 83.

- M**I welaf dyrfa draw o'm blaen,
Yn canu ar ben eu taith,
Ac wedi gorphen d'rysu ar hyd
Yr anial garw, maith.
- 2 'Nol cyfeiliorni ar y dde,
Ac ar yr aswy law,
Heb un cyfeiliorn, maent yn awr,
Yn canu'n beraidd draw.
- 3 Fe ddarfu eu rhyfel, er ei rym,
Fe ddarfu eu poen a'u gwae:
Ac maent yn yfed heddyw o'r wledd
Dragwyddol sy'n parhau.
- 4 'Da un o'r nwydau i mewn i'r nef
A'u blinodol yn y byd;
Tragwyddol gariad yf y môr
Sy'n llanw yno i gyd.
- 5 Pob parch a haeddiant, gras a dawna,
Pob enw oll o ddyd,
Sydd yno'n hollol suddo i lawr
Yn Iesu mawr ei hun.
- 6 Mae Iesu ei hun yn awr yn fwy
Na'r cwbl is y nef;
A'u holl ddifyrwech byth a byth
Yw edrych arno ef. w.

879. RHAN II.

M. C.—Farrant, 83. Ballerma, 91.

- 'DOES** un genfigen ddaw i blith
Y dyrfa hyfryd fry;
Na dim ond nefol taith fwynhau
O gariad Iesu cu.
- 2 Maent wedi anghofio'r groes a'r gwae,
A thristwech anial dir;
Ac heddyw'n yfed chariad rhad,
Fel dwfr gloyw, pur.
- 3 Dod ynwyf hiraeth, Iesu mwyn,
Am y dragwyddol wledd;
A rho i mi brofi yma flas
Pleserau draw i'r bedd. w.

880. *Y pererinion ar ben eu taith.*

M. C.—Tallis, 84. Tiverton, 86.

- M**AE pererinion draw o'm blaen,
Yn canu'r anthem bur,
Ac heddyw'n edrych fel o bell,
Ar dd'rysnï'r diffaeth dir.

Y NEFOEDD.

2 Maent hwy'n rhyfeddu'r dwyfol ras
A'u nerthodd ar eu taith;
A chanu cariad addfwyn Oen
Ffyddlonaf yw eu gwaith.

3 O! nertha finnau i edrych draw,
Heb wyro o un tu,
Nes i mi gyrhaedd mewn i byrth
Caersalem newydd fry.

4 Rho'r delyn euraidd yn ein llaw,
Ac yn ein hysbryd dân,
Ac yn mheryglon anial dir
Erfyniau pur a chân.

6 Ni awn fel hyn yn ngwres y ne',
Fel un lliosog lu,
Trwy demtasiynau heb ddim rhif,
I mewn i'r nefoedd fry. W.

881. *Gorphwys yn y nef.*

M. c.—Ballerma, 91. Farrant, 83.

MAE'n hyfryd meddwl ambell dro,
Wrth deithio anial le,
Ar ol ein holl flinderau dwys,
Cawn orphwys yn y ne'.

2 Pan ar ddiffygio gan y daith,
A ludded maith y lle,
Mor hoff yw gwybod—wedi hyn
Cawn orphwys yn y ne'.

3 'Nol teimlo archoll llawer saeth,
A phrofedigaeth gref,
A dioddef gwres y dydd, a'i bwys,
Cawn orphwys yn y nef.

4 Mae'n gysur meddwl, pan fo'n dod
Len dros ei wyddfod ef,
Yn cynnal ei dragwyddol bwys,
Cawn orphwys yn y nef.

6 Er colli ein cyfeillion hoff
Yn yr Iorddonen gref.
Mae'n felus meddwl—etto 'nghyd
Cawn gwrrdyd yn y nef.

6 Cymhwyser ni drwy'r Ysbryd Glân,
A'i rasol doniau ef,
Nes delom fel twysenau llawn,
Yn addfed iawn i'r nef. E. E.

882. *Undeb y gwardigion.*

M. c.—Ballerma, 91. Martyrdom, 90.

MAE brodyr i mi aeth yn mlaen
Yn holliach a chyttûn;
Deng mil o filoedd yw eu cân,
Er hyn nid yw ond un.

2 Mae pawb o'r brodyr yno'n un,
Heb neb yn tynnu groes;
Yn molir Duwdod yn y dyn,
A chofio'i angeu loes.

3 Ni theimlir yno unrhyw boen,
Na chwyno gan un clwy;
Ond pawb mewn hwyl yn molir Oen
I dragwyddoldeb mwyl.

4 Daw'r holl dduwiolion yno 'nghyd,
O'r gogledd, de, heb ri',
A'u holl gadwynau'n chwilfrw mân,
A'u cân am Galfari. D. M.

883. *Golwg ar y wlad well.*

M. c.—St. Stephen, 78. St. Leonard, Y. 24.

WEL, cyfod, f'enaid, gwel y wlad,
Mae'n awr yn agoshau;
Dy etifeddiaeth hyfryd rad,
Lle nad oes poen na gwae.

2 Ymddangos mae yr hyfryd dir,
Tu draw i'r byd a'r bedd,
Lle mae'm cyfeillion oll yn bur,
Mewn hawddtyd, ac mewn hedd.

3 Wel, dacw'r wlad caf cyn bo hir
Fod ynddi byth yn byw;
Lle trig cyfiawnder dwyfol pur,
Yn sanctaidd wyddfod Duw.

4 O! brysia, f'enaid, dos yn mlaen,
Ymddiried yn dy Dduw;
Nes dod yn iach, trwy ddwr a than,
Yn dawel ato i fyw. D. J.

884. *Dydd rhyddid y ddyweddi.*

2. 8.—Luther, Y. 30. Aberdeen, 103.

BRYDNAWN,

Ar y ddedwyddaf awr a gawn,
Y talodd Iesu'n eithaf llawn,
Y dwyfol iawn i'm hanwyl Dad;
Palmantodd ffordd o Galfari
I'r nefoedd fry, trwy rin ei waed.

2 Mae'n awr
Yn eistedd ar yr orsedd fawr,
Yn Arglwydd uffern, nef, a llawr,
Hyd foreu wawr adgodiad dydd,
Pan gollwng ei ddyweddi ddrudd,
O lwch y byd, yn berffaith rydd.

3 Fydd son
Am alar, griddfan, gwae na phoen,
Yn nghwmni'r addfwyn anwyl Oen,
O fewn i Seion sanctaidd fry;
Ond yfed dyfroedd dwyfol flas
Darddodd i maes o Galfari. W.

885. *"Yr hyfryd dir burcasodd ef."*

2. 8.—Bethesda, 105. Dorcas, 107.

YN awr, [lawr,
Sancteiddiol Ysbryd, tyr'd i
Disgleiria hyfryd foreu wawr—
Goleuni mawr o entrych nef;
Fel delo'm henaid wel'd yn glir
Yr hyfryd dir burcasodd ef.

2 'Does fan
O'r ddaear foddia'm henaid gwan;
Diangodd rhwng y sêr i'r lan,
I 'mofyn rhan sydd uwch yr haul:
Yn mynwes f'Arglwydd mawr y mae
Gwledd i barnau, nad oes o'i hail.

8 Y gwin
 Sydd yno, mae o nefol rin,
 I nerthu'm henaidd pan yn flin,
 Gan groesau sy'n fy nghuro o hyd:
 Wrth yfed hwn, myfi af trwy
 Gystuddiau mwy nag wŷr y byd. w.

886. *Canu am rad ras.*

2. 8.—Bethesda, 105. Braint, x. 31.

BYDD, bydd, [ddydd,
 Rhyw ganu peraidd iawn ryw
 Pan ddolo'r caethion oll yn rhydd;
 Fe droir eu ffydd yn olwg fry;
 Cydunant byth, heb dewi a son,
 I foli'r Oen fu ar Galfari.

2 Ond gwledd
 Sydd etto'n bod tu draw i'r bedd,
 Dros byth i'w chael i'r gwael eu
 gwedd;
 Lle bydd caniadau maith di-ri',
 I bara beunydd yn ddiboen,
 Gan foli'r Oen fu ar Galfari.

8 Rhad ras,
 Yw'r newydd gân bereiddia'i blas
 Fu 'rhoed ar wyneb daear las;
 Hi ddeil ei blâs pan losgo'r byd,
 A berwi o'r môr, a'i donau'n dân,
 ' Y nefol gân fydd gras i gyd. AN.

887. *Dedwyddwch y trigfanau
 nefol.*

2. 8.—Aberdeen, 103. Luther, x. 30.

MAE, mae,
 Yr amser hyfryd yn nesau,
 Pan gaffo f'enaidd ei ryddhau,
 O'm tŷ o glai, fyn'd tua'm gwlad;
 Nid yma mae 'ngorphwysfa i;
 Mae hono fry yn nhŷ fy Nhad.

2 Bob dydd,
 Fy nhabernacl brau o bridd
 O'i sylfaen yn adfeiliad sydd;
 Nid ydyw amser hwn yn mhell:
 O! f'enaidd, cofia hyn bob cam,
 A meddwl am adeilad well.

8 Fry, fry,
 Uwch awyr las, a'i disglair lu,
 Mae holl hyfrydwch f'enaidd eu,
 'Does dim daioni yma i'w gael:
 'Rwyf wedi gwel'd a phrofi'r byd;
 'Does ynddo i gyd ond gwagedd
 gwael.

4 Parhau
 Mae cariad Duw i'w anwyl rai;
 Hwyl gânt yn wastad ei fwynhau,
 Heb achwyn trai yr ochr draw:
 O! na bawn gydag ef yn byw!
 Fy Mhriod yw! pa bryd y daw?

5 Daw, daw,
 Fy anwyl Iesu maes o law,
 I'm cyrchu drwodd i'r wlad draw,

I'r bywyd distaw, pur, di-boen;
 Caf ganu'n llawen gyda'r llu,
 Gan Moses fry, a chân yr Oen. D.J.

888. *Llawenydd yn wyneb angeu.*
 7. 6. D.—Tal y llyn, x. 37. Manheim, 111.

YMADAW wnaaf â'r babell
 'Rwy'n trigo ynddi'n awr;
 Colofnau'r tŷ ddattodir,
 Fe'u cwmpir oll i lawr;
 A pob gwahan-glwylf ymaith
 Glân fuddugoliaeth mwy;
 'Rwy'n canu wrth gofio'r boreu
 Na welir arnaf glwy'.

2 Ar fyr caf rodio llwybr
 Na ddeuaf byth yn ol;
 Mi rof ffarwel tragwyddol'
 I'r holl forwynion ffol;
 Dedwyddwch maith di-ddarfod
 Sydd uchod i barhau:
 O! f'enaidd, dechreu ganu,
 Mae'r amser yn nesau.

3 Fe dderfydd i mi bechu,
 Iacheir yn lân fy nghlwy',
 Ond byth ni dderfydd canu
 Am faddeu pederod mwy;
 Caf gorph yr hen farwolaeth
 I lawr, ni chyfyd byth,
 A gwledd ar fynydd Seion,
 Dragwyddol, bur, ddilyth. M. B.

889. *Cysson fwynhâd o Dduw
 tu draw i angeu.*

7. 6. D.—Jabes, 116.

WYF yma dan y tonau,
 Yn griddfan lawer awr,
 Yn methu cadw 'ngolwg
 Ar y Messiah mawr;
 Fe ddaw y dydd caf nosio,
 O fewn i'w dawel heddi;
 Nas colla'i ngolwg arno,
 Yr ochr draw i'r bedd. J. T.

890. *Gwledd Iesu yn y nefoedd.*
 7. 6. D.—Manheim, 111. Syria, x. 33.

BYDD gwel'd gogoniant Iesu,
 A chofio'r manau bu,
 Yn ennyn cân o newydd
 Trwy'r holl nefolaidd lu:
 Ei wel'd, a chofio Bethle'm,
 A'i eni yno'n dlawd—
 Rhyfeddod nef y nefoedd
 Fydd gwledd Duw mewn cnawd.

2 Ei wel'd, a chofio'r cwpan
 Yn Gethsemane ardd;
 Ei gofio'n dod o Edom
 Oll yn ei wisg yn hardd;
 Ei wel'd, a'i holl elynion
 Yn droedfaingc dan ei draed;
 Ei wel'd, a chofio'n golchi
 O'n beiau yn ei waed.

Y NEFOEDD.

3 Ei wel'd, a chofio'r gofyn
Yn y feichniaeth fawr,
Wrth fyn'd i'r ddeddf yn ddiwedd,
Rhoi 'i fywyd glân i lawr;
Myn'd dan ei holl felldithion,
A diodde'i dig yn lawn,
Heb ryddid o'i gafaelion
Nes llenwi'r nef ag lawn.

4 Ei wel'd, a chofio 'i daro
A miniog gledd ei Dad,
A thywallt i farwolaeth
Ei enaid dros ei hâd;
Pa fodd na bydd yr olwg
Ar Brynwr euog ddyn,
Yn ennyn cân a syndod
Trwy'r nefoedd fawr ei hun? B. O.

891. *Gorphwysfa y saint.*

7. 8.—Hosannah, x. 32. Penllwyn, y. 33.

Y TIR dymunol peraidd,
Yr ardal hyfryd euraidd,
Ag oedd yn mhêll yn sefyll draw,
A ddaeth ger llaw o'r diwedd;
Er lludded, ac er bliino,
Na fydded in ddiffygio,
Yr yn yn nesnes, awn ar frys
I mewn i'r llys yn gryno.

2 Cawn orphwys yn ddiangol
O'n temtasiynau'n holiol,
Mewn maith dangnefedd pur, di-drai,
Sydd yn parhau'n dragwyddol;
A hyfryd ymddifyru
Yn ein Hanwlyd, Iesu,
A threulio Sabbath melus, gwiw,
Tragwyddol, i'w foliannu. w.

892. *Diwedd y daith.*

6. 8.—Gwladys, 135. Normandy, 137.

DAW diwedd ar fy nhaith,
A'm pererindod trist;
Gorphena'm llafur waith,
Caf orphwys gyda'm Crist:
O fewn ei gôl y gwnaf fy nyth,
Ddychwelaf byth i'r byd yn ol.

2 Fe dderfydd mwych sôn
Am alar, tristwch, gwae,
Y pechod cas, a'r poen,
I flino'r duwiol rai:
O! hyfryd waith fydd moli'm Nêr
Uwch law y sêr i oesoedd maith.

3 Caf wel'd fy anwyl Dad
F'arweiniodd ar fy nhaith,
A'm carodd i yn rhad
O dragwyddoldeb maith;
A'r anwyl Oen, fu dros of fi
Ar Galfari mewn dirfawr boen. w.

893. *Hiraeth am y nef.*

6. 8.—Ramothe, x. 47. Gwladys, 135.

CAERSALEM, dinas heddi,
O! na bawn yno'n byw;
O hyd cawn weled gwedd,

A llewyrch wyneb Duw:
Mae weithiau'n dywyll arna'i'n awr;
Fy haul nid â byth yno i lawr.

2 Yn Nuw ymddiried 'rwyf
Wrth deithio'r llwybr cul;
Fe'm dygodd eisoes trwy,
Do, gyfyngderau fil;
Hyderus etto wyf trwy ffydd
Yn nerth fy Nuw caf gario'r dydd.

3 Caf wel'd f'Anwlyd cu
Pan elwyf draw i dre',
Yr hwn o'i gariad fu
Yn dioddef yn fy lle;
Caf wel'd yr Iesu—digon yw;
Mae'r Oen a laddwyd etto'n fyw. D.J.

894. *Pen y daith.*

6. 8.—Alun, A. 18. Gwladys, 135.

MAE lluoedd maith yn mlaen,
'Nawr o'u carcharau'n rhydd,
A gorfoleddu maent
Oll wedi cario'r dydd:
I'r lan, i'r lan diangasant hwy,
Yn ol eu traed y sangwn mwy.

2 Gadawn y byd ar ol,
Y byd y cawsom wae,
Y byd ag sydd bob dydd
Yn ceisio'n llwfrhau:
Ni welwn wlad rhwng ser y nef
Sydd fil o weithiau'n well nag ef.

3 A fodd 'tifeddion gras
Yn nyfnder môr i lawr,
Un waith a ddaeth i maes
O'r dwfn gystudd mawr? [lan,
Na wnant, na wnant; ni ddown i'r
I dir y bywyd yn y man.

4 Cawn lanió i mewn i fysg
Y rhai y clywsom son,
Ganasant bawb ei wisg
Yn nwyfol waed yr Oen;
A gwledda'n llon, heb ddiwedd mwy,
Yn bur yn eu cwmpeini hwy.

5 Cawn wel'd yr addfwyn Oen,
Fu farw ar y bryn,
Yn medi ffrwyth ei boen
Yn hyfryd y pryd hyn;
Bydd myrdd heb rif yn canu 'nghyd
I'r hwn fu farw dros y byd.

6 Fe genir coron ddrain
Wrth ganu gwaed y groes;
Fe gofir picell fain
Wrth gosio angeu loes;
Fe seinia'r holl dorseydd yn un
Bob rhan o boenau Mab y dyn. w.

895. *Cartrefe Duw a'i saint.*

6. 6. 4.—Malvern, 146. Bethel, 147.

MAE'r Ganaan hyfryd draw
Yn dangos fel gerllaw
Yn ngoleu'r nef;

Dewch bellach tua'r wlad,
Cartrefe pur ein Tad,
Na flined dim o'n traed,
Nes myn'd i dref.

2 Grawn sypiau yno sydd
Yn hongian nos a dydd,
Ar winwydd pur,
I ddisychedu y rhai
Fu'n griddfan dan eu gwae,
O gystudd a phob trai,
Mewn anial dir.

3 Rhyw gariad fel y môr,
Anfeidrol berffaith stor,
Heb derfyn mwy,
Sy'n llo'n loyw, las,
O dan y fainge i maes
I etifeddion gras—
Eu bywyd hwy.

4 O! heddwech pur y nef!
'Does a'i hadnebydd ef
'Tu yma i'r bedd:
Ddealodd neb erioed
Sy'n trigo is y rhod
Y plaser sydd yn bod
Mewn nefol hedd.

W.

896. *Moliant y nefoedd i
Waredwr.*

7. 6. 8.—Llangeitho, A. 9. Altenberg, 153.

TORF fydd o angylion gwych,
Cerubiad pur yn un,
Maith dorseydd o seraphim,
Yn canu i Fab y dyn;
A chaniadau fydd y rhai'n
Na ddaeth i feddwl dyn erioed,
Ag sy'n trigo is y nen,
I fod eu bath yn bod.

2 O! foreuddydd dedwydd iawn,
Pan ddelo'r dorf yn un,
O bob cwr i'r ddaear faith
I gwrdd â'u Harglwydd cun:
Derfydd gofid a phob gwae,
A derfydd temtasiynau maith;
Derfydd pechod mawr ei rwysg,
A derfydd dyrys daith.

W.

897. "*Cartrefe fy Anwylyd.*"

8au. 4ll.—Llantrisant, 154. Antwerp,
155.

'NAWR 'rwy'n gwel'd yr ardal
hyfryd,
Hen gartrefe fy Anwylyd;
Gwlad lle mae pob rhyw gysuron
Yn llifeirio fel yr afon.

2 Ffarwel bellach, hen bleserau,
Dwyllodd f'ysbryd fil o weithiau;
'Nawr 'rwyf wedi sfeindio hawddfyd
Nad oes ynddo radd o ofid.

3 Cefais berl gwell nag o'r India,
Nef a daear fyth nis prisia;

Iesu a'i drysor—dyna'i sylwedd;
Nef y nefoedd yn y diwedd.

4 Fe ddaw'r dydd y caf fi ganu
Concwest bai oedd yn fy maeddu;
Haleluwia nefol hyfryd,
Diwedd pechu, diwedd gofid.

5 Blwyddau hirion o ryfela
'N oruchafiaeth a derfyna;
Fe dry galar am bob beiau
Yn Hosannah, ond eu maddeu. W.

898. RHAN II.

8au. 4ll.—Llantrisant, 154. Antwerp,
155.

F' enaid, cred, anghofia'th ofid.
Edrych i'r ardaloedd hyfryd
Hed o'r byd sy'mron a'th orfod,
Y mae gwleddoedd i ti'n barod.

2 Dacw'r gwledydd hyfryd, helaeth,
Roddwyd i mi'n etifeddiaeth;
Lle mae cariad pur yn llofo
Dros ardaloedd gras heb fino.

3 Dacw'r wlad caf fi deyrnasu
Gyda'm hanwyl Brynwr Iesu,
Gwledda o'i gariad, gwel'd ei wyneb,
Draw i derfyn tragwyddoldeb.

4 O! na fedrwn yno ddringad
Hanner cynted a'm dymuniad;
Mi awn gyda'r awel hyfryd
Maes o'r byd i dir y bywyd.

5 'Rwyf yn clywed myrdd o seintiau
'Nawr yn canu eu telynau,
Ac yn taro un Hosanna,
Dechreu anthem pen Calfaria.

6 Dengmil o delynau'n canlyn,
Cân heb ddechreu, cân heb derfyn,
Y cerubiad gyda'r seintiau
Yr un sylwedd eu caniadau.

7 Minnau gaf fod yn eu cwmi,
Cyn pen gronyn yno'n canu,
Edrych gyda hwy yn wyneb
Disglaer Brenin tragwyddoldeb. W.

899. *Digonolrwydd llawenydd yn
y nef.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Edinburgh, 164.

NID oes terfyn ar flynyddau
Yn y wlad a welaf draw;
Nid yw myrdd o oesoedd hirion
Yno'n unig ond lled llaw;
Sylwedd ydyw'r oll sy'n dyfod—
Oll sy'n dyfod sy'n parhau;
Pethau gwych heb eu cymmysgu
Gaf ar fyrder eu mwynhau.

2 Yno erys fy nedwyddwech,
Heb gymmysgu, fyth yn un;
Digyfnawid gwrthddrych cariad,
Felly cariad pur ei hun;

Y NEFOEDD.

'R un fydd Duw i dragwyddoldeb—
Môr o gariad heb ddim trai;
Fel efe bydd fy hapusrwydd—
Ffrwd lfeiriol yn parhau.

3 O! mor hyfryd yw'r meddyliau
Fod yr amser hyny ar ddot;
Y mae'r hiraeth sy'n fy nghalon
Heb un terfyn iddo'n bod;
'Dall yr holl greadigaeth eang,
Na'i gogoniant o un rhyw,
Lanw 'nghri, na llanw f'enaid,
Na dim arall ond fy Nuw.

4 Yno llenwir fy nymuniad,
Er ei faint, ac er ei gri,
Fy holl wagder wneir i fyny
Gyda'r Dwdod—Un yn Dri;
Mi gaf yfed o fflynonau
Gwir ddedwyddwch, a'm dyfrhau,
A dadguddiad pur o fywyd,
A llawenydd i barhau.

5 Mi gaf glywed cydsain hyfryd
Digrëedig Dri yn Un,
Yn cyhoeddi heddwch nefol,
Perffiaith, wrthyf fi fy hun:
Saint, seraphiaid, ac angylion,
Mewn rhyw gydsain bena' erioed,
Gyda mi yn seinio'r anthem
Am anfeidrol, ddwyfol glod. w.

900. *Tragwyddol orphwysfa y saint.*

8. 7. D.—Dolwar, Y. 56. Moriah, A. 10.

O! DDEDWYDD ddydd, tragwyddol
orphwys
Oddi wrth fy llafur, yn fy rhan,
Yn nghanol môr o ryfeddodau,
Heb waelod, terfyn byth, na glân:
Mynediad helaeth mwy i bara
O fewn trigfanau Tri yn Un,
Dwfr i nosio heb fyn'd trwyddo,
Dyn yn Dduw, a Duw yn ddyd.

2 Byw heb wres, na haul yn taro,
Byw heb ofni marw mwy;
Pob rhyw alar wedi darfod,
Dim ond canu am farwol glwy';
Nosio yn afon bur y bywyd,
Bythol heddwch sanctaidd Dri,
Dan dywyniadau digymylau
Gwerthfawr anghau Calfari. A. G.

901. *Y porthladd dymunol.*

8. 7. D.—Dolwar, Y. 56. Esther, Y. 55.

MAE'r dydd yn dod i'r hâd bren-
hinol
I gael mordwyo tua'u gwlad,
O gaethiwed y priddfeini,
I deyrnasu gyda'u Tad;
Eu ffydd yno dry yn olwg,
A'u gobaith eiddil yn fwynhâd;

Annherfynol fydd yr anthem,
Dyrchafu'r Oen a'i werthfawr waed.

2 Bererl llesg gan rym ystormydd,
Cyfod d' olwg, gwel y wawr;
Yr Oen yn gweini'r swydd gyfryngol,
Mewn gwisgoedd llaesion hyd y
llawr:
Gwregys euraid o ffyddlondeb;
Wrth ei odrau clychau'n llawn;
Llwy'r faddeuant i bechadur
Ar gyfrif ei anfeidrol iawn. A. G.

902. *Gobaith gwynfydedig.*

8. 7. D.—Esther, Y. 55. Dolwar, Y. 56.

O S rhaid wynebu'r afon donog,
Mae un i dori grym y lli',
Iesu, f' Archoffeiriad ffyddllawn—
Dyna ddigon byth i mi:
Yn ei waed caf waeddi, Concest
Ar anghau, uffern, byd, a'r bedd!
Tragwyddoldeb byth heb bechu,
Yn ogoneddus ar ei wedd.

2 Yn lle cario corph o lygredd,
Caf gyd-dreiddio â'r côr sydd fry,
I ddiderfyn ryfeddodau
Jachawdwriaeth Calfari;
Byw i wel'd yr Anweiddig,
Fu farw, ac sydd etto'n fyw;
Bythol, anwahanol undeb,
A chymdeithas â fy Nuw.

3 Yno caf ddyrchafu'r Person
A osododd Duw yn Iawn,
Heb ddychymyg, llen, na gorchudd,
F'enaid ar ei adew'n llawn;
Yn nghymdeithas y dirgelwch
Dadguddiedig yn ei giwy',
Addoli'r Mab i dragwyddoldeb,
Heb golli 'ngolwg arno mwy. A. G.

903. *Trysor tu draw i'r Iorddonen.*

8. 7. 4.—Alma, 179. Peniel, 172.

NID o'r ddaear mae fy mhleser,
Nid o'r ddaear mae fy ngrwm,
Nid o'r ddaear mae'm llawenydd,
Tlawd wyf yma—'feddaf ddim:
Draw'r Iorddonen,
Mae fy nghyfoeth a fy ngwlad.

2 Nef yw meddiant yr angylion,
Daear ydyw meddiant dyn;
Ond fe ddarfu i'm ffydd i wneuthur
Nef a daear fawr yn un;
'Rwyf yn hōni
Hawl i'r oll sydd gan fy Nuw.

3 Mae fy enaid yn ehedeg,
Ac yn dringo i fyny i'ry;
Mae fy esgyrn yn ymdrwsio
I lechu yn y ddaear ddu;
Mi ddo'n gryno
Etto 'nghyd ryw ddydd a ddaw. w.

904. *Gwlad heb bechod.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Frankfurt, 173.

- M**AE fy nwydau wedi 'mlino
Ganwaith yn yr anial hyn,
Lle bwyf fi, maent hwythau yno,
Bwyf ar foroedd, bwyf ar fryn:
O! am deimlo
Rhyddid paradwysaidd dir.
- 2 Nid oes gofid, nid oes terfysg,
Nid oes achwyn o un rhyw,
Nid oes poen, ac nid oes galar,
O fewn dinas bur fy Nuw:
Cariad perffaith
Yno sy'n anadlu'r lle.
- 3 Ni ddaw'r llygad gwibog yno
Ag sy'n crwydro i bob lle,
Ac yn peri i'r galon oeri
At wrthdychau pur y ne';
Un rhyw gariad
Yno'n unig aiff â'm bryd.
- 4 Ni ddaw cwmwl du, terfysglyd,
Ni ddaw anghrediniaeth mwy,
Ni ddaw yntau—ofn marw,
Fyth i roddi i mi glwy';
Teyrnas sicr,
Heb un gelyn, heb un gwae. w.

905. *Undeb y nefoedd.*

8. 7. 4.—Peniel, 172. Alma, 179.

- O**S yw tegwch d'wyneb yma
Yn rhoi myrdd i'th garu'n awr,
Beth a wna dy degwch hyfryd
Yna yn nhragwyddoldeb mawr?
Nef y nefoedd
Dy ryfedda fyth heb drai!
- 2 Pa fath uchder rhed fy nghariad?
Pa fath syndod fydd pryd hyn,
Pan y gwelwyf dy ogoniant
Perffaith llaw ar Seion fryn?
Anfeidroldeb
O bob tegwch maith yn un.
- 3 Pa feddyliau uwch eu deall
Gaf fi yno ynwy' f'hun,
Wrth ystyried bod y Duwdod
Perffaith pur a minnau'n un?
Dyma gwllwm
Nad oes iaith a'i dod i maes.
- 4 Cwllwm wnaed yn nhragwyddoldeb,
Sicr, cadarn, mawr ei rym,
Nas gall myrddiwn o flynyddau
'I dori, neu ei ddattod ddim:
Gwna, fe bery
Tra parhao'm Duw mewn bod.
- 5 C'lymau natur oll a friwir,
A'i chyfreithiau ânt yn ddim;
Ond fy undeb i â'r nefoedd
Sydd yn llawer mwy ei rym:
Dygyfnewid,
Yw yn hollol fel fy Nuw.

- 6 Nis gall einioes, nis gall angeu,
Nis gall angel cadarn cry',
Cerubim, nac awdurdodau,
Na holl luoedd nefoedd fry,
I'm gwahanu,
Fythoedd fyth o'i gariad ef. w.

906. *Gwardwr yn angeu a'r farn.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Tamworth, 173.

- N**ID oes draw gyferbyn i mi
Ddim ond tragwyddoldeb mawr,
Minnau'n morio tuag yno,
Nes-nes ato bob yr awr:
Ffarwel bellach,
Bob gwrthdychau is y rhod.
- 2 Yno mae fy holl drysorau,
A fy nhlysau gwych eu rhyw;
Yno mae f' addfwynaf Iesu,
Yno yn unig mae fy Nuw:
O ardaloedd!
Yno mi gaf finnau ddod.
- 3 Mae llawenydd yn fy nghalon,
Er bod ofnau yn fy nghawd,
Cwrdd â Barnwr byw a meirw,
Iesu 'Mhrynwyr, Iesu 'Mrawd:
Mae'n ardderchog;
Etto anwyl yw i mi.
- 4 Mae y cariad sy'n fy nghalon,
Mae y fflam sydd dan fy mron,
Yn concerio mil o ofnau,
Ofnau'r farn y funyd hon:
Trwy bob dychryn,
Iesu, Iesu yw fy rhan. w.

907. RHAN II.

8. 7. 4.—Verona, 174. Tamworth, 173.

- F**LE roed i mi ddymuniadau
Nad oes dim o fewn y byd,
Yn y dwyrain a'r gorllewin,
A all hanner lanw 'mryd:
Tragwyddoldeb,
Yno llenwir fi yn llawn.
- 2 Mi gaf yno garu a synwyf,
Cariad perffaith, pur, di-drai,
Cariad trwy ryw oesoedd mawrion
Nad â fymryn bach yn llai:
Môr diderfyn,
Byth yn berffaith, byth yn llawn.
- 3 Mi gaf yno wel'd a garwyf,
Gwel'd fy Iesu, gwel'd fy Nuw,
Gynt fu farw ar y croesbren,
Heddyw'n ddisglaer, heddyw'n fyw:
Nef y nefoedd
Sydd yn suddo yn ei hedd.
- 4 Mi gaf yn y wlad rwy'n myned
Waredigaeth lwyer o'm poen;
Gorphwys draw i deryn gofid
Gyda'r addfwyu, anwyl Oen:
Ni ddaw tristwch,
Fyth i mewn dros furiau'r nef. w.

908.

RHAN III.

8. 7. 4.—Verona, 174. Peniel, 172.

- D**O, mi fliniais ar a welais,
Twyll sydd oll o fewn y byd,
Twyll sydd yma 'n denu'm llygad,
Twyll sydd acw'n denu 'mryd;
O! am ddarfod
A phob gwagedd is y rhod.
- 2** Y mae gwagedd trwy holl natur,
Y gwrthddrychau ar y llawr;
Nid ocs sylwedd yn a brofais,
Nac mewn dim ond Iesu mawr:
Gradd o'th heddwch
Sydd yn well na'r India o'r bron.
- 3** Nid yw hwn ond byd o brofiad,
Nid yw hwn ond byd o wae;
Yn y wlad na rifir dyddiau
Fy nedwyddwch penaf mae:
'Rwyf yn edrych
Trwy'r tymhestloedd yno'n awr.
- 4** Yno mi gaf yfed pleser
Megys dyfroedd gloyw, pur,
I'r pererin llesg, lluddedig,
Mewn rhyw wresog, anial dir:
Ffynnon bywyd,
Dan y faingc mae'n dod i maes.
- 5** Mi gaf fyw ar ryfeddodau
Sydd yn natur Duw ei hun,
Ac ymborthi ar ddisgleirdeb
Crëwr nef yn natur dyn:
Caf fwy yno
Mewn un awr nag yma byth. w.
- 909.** *Yr ardal nefol.*
8. 7. 3.—Holstein, 188. Moldavia, 187.
DACW'r ardal nefol, hyfryd,
Pwrcas poen a gwaed fy Nuw,
Gwlad mae hiraeth ar fy nghalon
Am fod heddyw yno'n byw,
Lle nad ocs poen na loes,
Nac un cystudd chwerv, croes.
- 2** Mae myfyrio ar fy nghartref,
Mae myfyrio ar dŷ fy Nhad,
Wedi'm gwneuthur i ddiplasu
Ar bleserau cig a gwaed:
'Does i gyd yn y byd
Unrhyw beth a leinw 'mryd.
- 3** Nid yw'r ddaear a'i thrysorau,
Eilw 'i phlant yn werthfawr iawn,
Ddim yn abl llanw 'nghalon,
Na'm digoni byth yn llawn:
Draw i'r bedd mae fy hedd,
Gyda 'Mhrynwr hardd ei wedd. w.
- 910.** *Rhyfeddodau trefn gras.*
8. 7. 3.—Groeswen, A. 20. Revel, 186.
PAN bo glaswellt gwyrd y ddaear
Wedi methu dod i'r lan,
Pan bo tegwch dae'r liosog
Wedi darfod yn mhob man;

Mi gaf wlad, hyfryd, rad,
Faith dragwyddol ei pharhâd.

- 2** Fe agorir i mi yno
Ryw eangder maith heb ri'
O ddirgelion na ddeallir
Heddyw ar ein daear ni:
Cariad rhad, yn y Tad,
A ddadguddiwyd yn y gwaed.
- 3** Fe amlygir rhyw ogoniant
Na ddeallodd calon dyn
Yn yr iachawdwriaeth eang—
Dyfais Duwdod mawr ei hun:
Ar y llawr, neb yn awr
Ni all ddal fath bethau mawr.
- 4** Pa mor ddwyfol, pa mor hyfryd,
Pa mor orfoleddus fydd,
Pan dywyno gyntaf allan
Fore'r tragwyddoldeb ddydd,
Gael mwynhau, heb ddim trai,
Bethau bellach fo'n parhau. w.

911. *Hyfrydwch y nefoedd.*

8. 7. 3.—Wyddgrug, 185. Revel, 186.

- D**ACW'r hyfryd fan caf drigo,
Gwn caf drigo cyn bo hir,
Draw i'r bryniau oer, tymmhestlog,
Yn y sanctaidd, hyfryd dir:
Gwela'n awr foreu wawr
Gllir, o dragwyddoldeb mawr.
- 2** Ni gawn yno wel'd a garwn,
Mewn gogoniant llawer mw
Nag ei gwelsom ar y croesbren
Dan ei farwol, ddwyfol glwy';
Lluoedd mawr sydd yn awr
Yn ei garu bob yr awr.
- 3** Ni gawn wel'd a'i carodd yma
Yn y man yr ochr draw,
Oll yn gwledda ar ei gariad,
A'u telynau yn eu llaw:
Oll yn un, a chytân,
Molant Dduwdod yn y dyn. w.

912. *Concwest ar elynion:*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, A. 13.

- T**ETHIO 'rwyf fynyddau maith,
Dyrys, anial;
A gelynyon ar fy nhaith,
Sy'n fy attal:
Ond mi wela'm hyfryd wlad
Trwy'r eangder;
Ac i mewn i dŷ fy Nhad
Dof ar fyrder.
- 2** Mi gaf goncwest yno'n lân
Ar elynion—
Nwydau oedd yn curo o'r blaen
Arna'i 'n gysson:
Ni ddaw pechod o un rhyw
Fyth i'm blino,
Na'r dentasiwn oreu 'i lliw
I mewn yno.

Y NEFOEDD.

3 Ond llawenydd fel y môr
 Sy wrth ei orsedd,
 A thangnefedd ddwyfol stôr
 Fyth heb ddiwedd:
 Mi gaf ddrachtio'r hyfryd hedd—
 Ffynnon bywyd,
 Sydd yn tarddu o waelod bedd
 Fy Anwylyd. W.

913. *Canu am y gwaed.*

7. 4.—Aberafon, 209. Llanfair, A. 13.

CENIR yno am y gwaed
 Gliriodd feiau;
 Am y gonwest fawr a gaed
 Ar Galfaria:
 Gan ei fyn'd i lawr i'r bedd,
 A chyfodi,
 Gwelir miloedd ar ei wedd
 Yn ei foli. H. A. B. I.

914. *Gogoneddiad y saint.*

7. 5. 6.—Trefdraeth, Y. 74.

HENFFYCH i'r boreu hyfryd
 Ddaw gelyn byth nac adfyd,
 I dir y bywyd fry:
 Y seintiau ddaw 'nghyd
 Bob wyneb i'r byd,
 Yn unfryd yno i ganu.

2 Fry yn Nghaersalem dawel,
 Yn mhell o swm y rhyfel,
 Caf uchel ganu clod:
 Fy nefoedd ddi-boen
 Fydd gweled yr Oen;
 Fe dderfydd son am bechod.

8 Gwneir diwedd ar bob blinfyd,
 Fy nghystudd mawr a'm hadfyd,
 Yn nhir y bywyd fry;
 Tragwyddol fwynhad,
 Yn nheyrnas fy Nhad,
 Heb unrhyw frad i'm drygu.

4 Mi gysgaf hùn yn dawel,
 Dros ennyd yn y grafel,
 Nes dattod trefn y rhod;
 Ac yna mewn hedd
 Cyfodaf o'm bedd,
 Ar ddisglaer wedd fy Mhriod. M. R.

915. *Cân yr Oen.*

10. 11.—Hanover, 215.

CANLYNWYR yr Oen, tra nefoedd
 yn bod,
 A thafod a thant, a ganant ei glod,
 Sef clod i Fab Dafydd, tragwydd y
 gan, [wahan.
 I'r Tad ac i'r Ysbryd, o hyd heb
 2 Gwnaed Duw ganiatau i minnau fy
 mod
 Yn nghanol y llu yn c'lymu'r un clod;
 Os gwelir fi'n ddiogel o'r rhyfel yn
 rhydd, [dydd!
 Mi ganaf, mae'n ddyled—O! deued y

3 Mi dynaf o hyd, er penyd, er poen,
 Fy nghysur a'm hedd o rinwedd yr
 Oen:
 Ef fyddo dedwyddyd fy mywyd i
 mwy,
 Mae trysor diddiwedd a gwledd yn
 ei glwy'. J. S. H.

916. *Ffrydiau gorfoledd y gwar-
 edigion.*

9. 8.—Bethel, 216. Elliot, 217.

MAE ffrydiau 'ngorfoledd yn tarddu
 O ddisglaer orseddfainge y ne';
 Ac yno esgynodd fy Iesu,
 Ac yno yr eiriol efe;
 Y gwaed a foddlonodd gyfiawnder
 Daenellwyd ar orsedd ein Duw,
 Sydd yno yn beraidd yn erfyn
 I ni, y troseddwy'r, gael byw.

2 Cawn esgyn o'r dyrws anialwch,
 I'r beraidd Baradwys i fyw;
 Ein henaid lluddedig gaiff orphwys
 Yn dawel ar fynwes ein Duw:
 Dihangfa dragwyddol geir yno
 Ar bechod, cystuddiau, a phoen,
 A gwledda i oesoedd diderfyn
 Ar gariad annhraethol yr Oen.

3 O fryniau Caersalem ceir gweled
 Holl daith yr anialwch i gyd;
 Pryd hyn y daw troion yr yrfa
 Yn felus i lanw ein bryd;
 Cawn edrych ar stormydd, ac ofnan,
 Ac angau dychrynllyd, a'r bedd,
 A ninnau'n ddiangol o'u cyrhaedd,
 Yn nosio mewn cariad a hedd. D. C.

917. *Gogoniant yr Iesu yn y
 nefoedd.*

8au. 8ll.—Salome, 218.

MAE'r lle sancteiddiolaf yn rhydd,
 Fe rwygodd f'Anwylyd y llen;
 Fe yw Haul y Cyfiawnder y sydd
 Yn goleuo'r holl nefoedd uwch ben:
 Mae yno dyrfa anfeidrol o faint,
 Ac etto ni welaf mo'r un,
 Angylion, seraphiaid, na saint,
 Neb fel fy Anwylyd ei hun.

2 Mae'n eistedd yn nghanol y llu
 Sy a'u nifer fel glaswellt y maes.
 Yn helaeth yn rhoddi i bob un
 Ogoniant, a harddwch, a gras;
 Fel haul yn yr wybren a fai
 Yn tywynu ar fyrdiwn o ser,
 A'i wres, a'i oleuni ddim llai—
 Fel hyn mae gogoniant ein Ner.

3 Tuag ato mae wyneb ei saint,
 Oddi amgylch yn rhes ar ol rhes;
 Cwmpeini aneirif o faint,
 Rhai 'mhellach oddi wrtho, rhai
 'nes:

Y NEFOEDD.

Disgleirdeb ein Harglwydd a 'mhell—
Mil pellach na'r haul yn ei rod :
Ei fwynhau ef mae'r pellaf yn well
Nag allwyd amgyffred erioed.

- 4 'Does angel, na seraph, na sant,
Byth yno'n disgleirio ei hun ;
Pe ciliai f'Anwylyd i bant,
Fe dywyllai, fe dduai pob un ;
Ef yw Afon y Bywyd sydd fry,
Ef yw'r Manna cuddiedig a drud ;
Efo yw hyfrydwech y llu—
Iê, 'm Iesu yw'r nefoedd i gyd. w.

918.

RHAN II.

Sau. 8ll.—Salome, 218.

Y GOLEUNI sy'n ninas ein Duw,
Sy tu hwnt i amgyffred un dyn,
'Does neb all ei weled, a byw,
Ond y dorf ogoneddus ei hun :
'Dyw grisial yn ngolwng yr haul,
Neu wydr fai lawer mwy pur,
I lewyrch y nefoedd ddim ail :
Fy Iesu yw'r ffynnon yn wir.

- 2 Mae yno dri Pherson yn bod,
Ac etto mewn sylwedd ond Un,
Gogyfuwch mewn gallu a chlod,
I wared plant Adda'n gyttân ;
Yn hyn rhyw ddyfnderoedd y sy
Rhy fawrion i'w chwilio hwy 'mlaen,
Yn drech na hwyt-hwythau sy fry
I'w gwybod hwy allan yn lân.
- 3 'Does mesur amseroedd byth fry,
Dim oriau cyffelyb i'r byd ;
Myn'd heibio ryw oesoedd y sy
Wrth ganu i'r Drindod ynghyd ;
'R holl nefoedd, wrth weled ei ras,
Sy'n synu, yn canu 'n fwy hy'
Ganiadau newyddion eu blas :
Wel, dyna'r digrifwch sydd fry. w.

919.

RHAN III.

Sau. 8ll.—Salome, 218.

ANGYLION, seraphiaid, a saint,
Wrth ganu'n soniarus ynghyd,
Eu hadsain sydd cyfuwch ei faint,
Mae'n crynu'r holl nefoedd i gyd :
Neb yno yn glaiar ei gân,
Neb yno'n addoli mewn rhith ;
A'u c'lonau sy'n llosgi fel tân,
A gwyn tyd na bawn yn eu plith.

- 2 Caniadau newyddion sydd fry,
Tybygwn i glywed eu llef :
Fy enaid blinedig i sy
Am ddysgu cerddoriaeth y nef :—
" R anrhydedd, a'r gallu, a'r clod,
A'r parch, a'r gogoniant, a'r bri,
Yr awr hon fel ag y by erioed,
I'n Harglwydd yn Un ac yn Dri."
- 3 Pan gofiont eu dyddiau'n y byd,
A'r amryw dymhestloedd o'r blaen,

Ennyna'u hysbrydoedd i gyd
Yn fflamau angerddol o dân :
Gwel'd i Iesu, er cymmant eu bai,
Eu codi o bydew mor ddu ;
P'odd gall eu calonau hwy lai
Na seinio Ierusalem fry ?

- 4 Pan gofiont drachefn y dydd
Y'u galwyd o'r t'wyllwch i maes,
Dadgloed eu gefynau yn rhydd,
A'r carchar yn seinio, " Rhad ras !"
Pwy allai byth beidio rhoi clod,
Dan olwg o ryddid mor fawr ?
Wel, dyna'r caniadau sy'n bod—
Gogoniant trwy'r nefoedd a'r llawr.
w.

920.

RHAN IV.

Sau. 8ll.—Salome, 218.

WRTH gofio dichellion y ddraig,
A'i maglau mor aml a'r dail,
A'u taenu yn erbyn y wraig,
A'u tori gan Adda yr Ail ;
A'i weled e'n awr yn y nef,
A'r bradwr hen obry yn y llyn ;
Hwy ganant nes dawnisio'r holl le :
P'le arall mae canu fel hyn ?

- 2 Wrth gofio drachefn am hyn,
Ei glwyfau, a chwerwder ei loes,
A'i guro ar Galfari fryn,
Ei eiriau diwedda' ar y groes ;
Y ddaear, ac uffern, a'r bedd,
Ac angeu a'r gyfraith ynghyd,
Yn cwmpo gan archoll ei gledd,
Gwych foir lachawdwr y byd.
- 3 Os ydyw rhai seintiau'n rhoi tro
I waered i'r bydoedd is nen,
'Does byth fyn'd o'u golwg a'u co'
Ogomiant eu Harglwydd uwch ben :
Mae ef yn bresennol bob awr,
Iddynt yma fel canol y nef ;
Fe'i gwelant mewn nefoedd a llawr :
Mae'm Iesu yn llanw pob lle. w.

921.

RHAN V.

Sau. 8ll.—Salome, 218.

Y RHAI a'i canlynodd efe [gryn,
Trwy'r ffauau a'r fflamau'n ddi-
Y rhai gynt a nofiant i'r nef [hun,
Mewn afonydd o'u twymn waed eu
Sy'n awr yn cael myned yn mlaen
Yn cofn at orsedd yr Iôn ;
A chanu bob amser y maent
Ganiadau newyddion i'r Oen.

- 2 'Ddaw syched, na newyn, na phoen,
Na gofid, na galar, na chlwy',
Nac anwyd yn nheml yr Iôn,
Na gwres idd eu blino byth mwy :
Mae yno adenydd fy Iôn
Yn taenu fel nefoedd ar led,
Yn cuddio priodferch yr Oen :
O! f'enaid, i fynd ehed.

ACHLYSURON NEILLDUOL.

3 'Rwy'n teimlo rhyw hiraeth a chwant
Gwel'd dattod fy mhabel o'i lle,
A hedeg yn union i bant,
Fel 'deryn, i ganol y ne':
A neidio i mewn yno i blith
Y dyrfa sy â'u gwisgoedd yn wyn,
A chanu i'm Harglwydd i byth
Fu farw ar Galfari fryn. w.

922. *Hiraeth am Salem.*

9. 8.—Bethel, 216. Elliot, 217.

O! SALEM, fy anwyl gartrefle,
Mae'th enw'r pereiddiaf erioed :
Bryd derfydd fy llafur a'm lludded
O'th fewn mewn llawenydd a chlod?
Pa bryd caiff fy llygaid i weled
Dy byrth sydd o berlau mor ddrud,
A'th eurwych heolydd glân, disglær,
A'th furiau sy'n sefyll o hyd?
2 Caersalem, ti ddinas fy Arglwydd,
Pa bryd i'th gynteddau ca' i ddod,

Lle na fydd cyn'lleidfa yn ysgar,
Na diwedd i'r Sabbath yn bod?
Dedwyddwch digymmysg sydd yno,
Ni phrofwyd yn Eden mo'i ryw,
A llewyrch mwy tanbaid na'r haul-
Sef llewyrch o orsedd fy Nuw. [wen,
3 O! drigfan deg, dawel, a dedwydd,
'Rwy'n cyrchu yn ddyfal i'th gól;
Yn fuan fe'm gwelir i drosodd,
A'r gwyntoedd ystormus ar ol;
Pa ham y mae cystudd neu adfyd,
Neu angu, yn peri 'r fath fraw?
Mae'r tir addawedig mewn golwg,
Mae'r Ganaan dragwyddol ger llaw.
4 Mae yno gantorion ardderchog,
A'u Ceidwad yw sylwedd eu sain;
A'm brodyr sydd yma gânt eugyn
Yn fuan i ganol y rhai'n :
O! Salem, fy nghartref anwylaf,
I'th fewn mae fy enaid am ddod
Ac yno fy llafur a dderfydd
Mewn cân orfoleddus a chlod. D.CS.

ACHLYSURON NEILLDUOL.

MEWN CYMMANFA.

923. *I gynnuliad o weinidogion.*

M. H.—Babilon, 35. Brynteg, Y. 5.

'RYM yn dy erfyn, Arglwydd mawr,
Disgyn o entrych nef i lawr,
'E hyd ysgol faith Jehofah'n ddyn,
Roi bendith Jacob i bob un.
2 Fel wyn, yn wirion, gwna ni i gyd,
Yn mhlith y bleiddiaid sy yn y byd,
Ac fel y sarph yn gyfrwys, gall,
I wel'd a dadrys rhwydau'r fall.
3 Gad i ni ddod i'r mynydd fry,
I'r cwmwl goleu atat ti,
Fel y disgleirio 'n hwyneb pryd,
Nes synu Israel oll i gyd. w.

924. RHAN II.

M. H.—Babilon, 35. Brynteg, Y. 5.

GWNA ni fel halen â dy ras,
Yn wyn, yn beraidd iawn ei flas,
Yn foddion yn dy law o hyd
I dynu'r adflas sy ar y byd.
2 Gwna fod d'ogoniant pur, dilyth,
Yn nod a diben i ni byth;

Dy fywyd hardd, a'th eiriau gwir,
Yn wastad i ni'n rheol bur.

3 O! dena'n serch oddi yma i gyd
Fel gwir ddeithriad yn y byd,
O fan i fan i deithio'n hy,
Bob pryd ar ol d'orch'mynion di
4 Doed gogledd, de, a dwyrain bell,
I glywed y newyddion gwell;
Aed sw'n d'efengyl, Iesu, i maes
Yn gylch o ddeutu'r ddaear las. w.

925. *Gweddi am bresennoldeb Duw.*

8.7.D.—Bavaria, 167. Diniweidrwydd, A. 11.

P'AM y caiff bwystfilod rheibus
Dori'r egin mân i lawr?
P'am caiff blodau peraid, ieuaingc,
Fethu gan y sychder mawr?
Tyred a'r cawodydd hyfryd
Sy'n cynnyddu'r egin gawn—
Cawod hyfryd yn y boreu,
Ac un arall y prydawn.
2 Gosod babell yn ngwlad Gosen,
Tyred, Arglwydd, yno d' hun;
Gostwng o'r uchelder goleu,
Gwna dy drigfan gyda dyn :
Trig yn Seion, aros yno,
Lle mae'r llwythau'n dod ynghyd,

Byth na 'mad oddi wrth dy bobl
Nes yn ulw'r elo'r byd.

- 3 Blinais ar afonydd Babel,
Nid oes yno ond wylu i gyd;
Llais telynuau hyfryd Seion
Sydd yn cysson dynu 'mryd:
Tyr'd a ni, yn dorff gariadus,
O gaethiwed Babel fawr;
Ac nes bo'm ar fynydd Seion
Na'd in' orphwys munyd awr.
- 4 Dacw'r Brenin yn ei degwch,
Wle'i brid wrth ei glun;
Gwedd ei wyneb sy'n rhagori
'Mhell ar wedd wynebpryd dyn;
Dyma ddydd—dydd ei ddyweddi,
Dyma'r briodasol wled;
Dyma'r dydd caiff pererinion
Yfed o'i dragwyddol hedd. W.

DECHREU ODFA.

926. M. H.—Leipsic, 31. Babilon, 35.

BYWYD y meirw, tyr'd i'n plith,
A thrwy dy Ysbryd arnom chwyth;
Anadla'n rymus ar y glyn,
Fel byddo byw yr esgyrn hyn. J. H.

927. M. S.—Dymuniad, 74. Padarn,
Y. 23.

RHO ddawn a goleu, Arglwydd Iôr,
I draethu'r cynghor dwyfol;
Ac agor di y galon gau
I dderbyn d'eiriau nefol.

- 2 Perffeithia, Iôr, dy nerth sydd fawr,
Yn ngwyneb dirfawr wendid,
Rho i'r newynog, tlawd, a chaeth,
Ysbrydol faeth a rhyddid. T. J.

928. M. S.—Dymuniad, 74. Minden,
Y. 21.

O! DEFFRO, deffro, gwisg dy nerth,
O! brydferth fraich yr Arglwydd;
Fel yn y dyddiau gynt a fu,
Amlyga'th alluogrwydd.

- 2 I enny'n ynom nefol dân,
Duw, anfon dy Lân Ysbryd;
Aed gyda'th eiriau sanctaidd di
Nerth, a goleuni hefyd.
- 3 O Arglwydd! dyro i ni'n glau
Y tywalltiadau nerthol,
O weithrediaidau'r Ysbryd Glân,
A'u grym fel tân angerddol. J. H.

929. M. S.—Eidduned, Y. 19. Saxony, 72.

O! ARGLWYDD Dduw, bydd i ni'n
borth,
Dod gymmhorth o'th drugaredd,

I draethu ac i wrando'n iawn
Dy eiriau llawn o sylwedd.

- 2 Dy weinidogion, gwisg â nerth,
Yn brydferth o'r uchelder;
A doed dy Ysbryd Sanctaidd di
I argyhoeddi llawer. J. H.

930. M. S.—Eidduned, Y. 19. Mon,
Y. 18.

O! ARGLWYDD Dduw, 'r hwn
biau'r gwaith,
Arddel dy faith wirionedd,
Fel byddo i bechod o bob rhyw
Gael marwol friw o'r diwedd.

- 2 Disgwyliaf wrthyt uwch law neb,
Na thro dy wyneb ymaith;
Bydd i mi'n Dduw, yn Dad, yn Frawd,
Yn dirion iachawdwriaeth. A. N.

931. 8. 7. 4.—Hyder, 182. Watford,
Y. 67.

ARGLWYDD grasol, dyro gym-
I gyhoeddi etto i maes [mhorth
Ddyfnder calon dyn truenus,
Ac anfeidrol olud gras;
Fel bo dyfnder
Byth am ddyfnder yn cael sôn. D. M.

932. 8. 7. D.—Diniweidrwydd, A. 11.
Bohemia, 168.

'R HWN sy'n gyru'r mell't i hedeg,
Ac yn rhodio brig y don,
Anfon saethau arg'oeddiadau
I galonau'r odfa hon;
Agor ddorau hen garcharau,
Achub bentewynion tân;
Cod yr eiddil gwan i fyny,
Dysg i'r mudan seinio cân. A. N.

Y SABBATH.

933. *Hyfrydwch y Sabbath, a'i
waith.*

M. H.—Boston, 25. Emy'n Foreuol, 22.

GWAITH hyfryd iawn a melus yw
Moliannu d'enw di, O Dduw!
Son am dy gariad foreu glas,
A'r nos am wirioneddau'th ras.
2 Melus yw dydd y Sabbath llon,
Na flined gofal byd mo'm bron;
O! na bai'nghalon i mewn hwyl,
Fel telyn Dafydd ar yr wyl.

- 3 Yn Nuw fy nghalon lawenha;
Bendithio i air a'i waith a wna;
Mor hardd yw gwaith dy ras, O Dduw!
A'th gyngor, pa mor ddyfned yw!

4 Ond mi gaf ogoneddus ran,
Pan buro gras fy enaid gwan;
Mae gwir lawenydd uwch y nen,
Fel olew pur i loni'm pen.

6 Caf wel'd a chlywed yno ynghyd
Oll a ddymunais yn y byd;
A'm henaid a gaiff felus waith
Yn y tragwyddol fywyd maith.
DR. W. Cuf. (D. J.)

934. M. H.—Melcombe, 15. Caernarfon, 16.

Y SABBATH, gŵyl nefolaidd yw,
Ar hwn cyfododd Iesu'n fyw:
Clodforwn ninnau Frenin hedd,
Mae wedi perarogli'r bedd.

2 O f'enaid ! nac anghofia'r dydd
Y daeth y Meichiau mawr yn rhydd;
Agorwyd i ni byrth y nef
Trwy rin ei fuddugoliaeth ef.

3 Mor hyfryd cael un dydd o'r saith
I'w dreulio'n hollol gyda'th waith;
Gorphwysfa dawel, f'enaid trist,
A gwledd, yw cofio angeu Crist.

4 Gwaith rhyfedd oedd creu nef a llawr,
A threfnu'r greadigaeth fawr;
Ond gwaith rhyfeddaf Duw ei hun
Oedd gorphen iachawdwriaeth dyn.

5 Y mae gorphwysfa'n ol i'r saint,
Mewn gwlad o hedd, O! ryfedd
fraint!
Lle cânt fwynhau, heb gur na phoen,
Dragwyddol Sabbath gyda'r Oen. P.J.

935. M. H.—Boston, 25. Angels' Hymn, 27.

BLINEDIG gan ofidiau'r llawr,
Lluddedig a methodig bron,
O! mor gysurol ydyw gwawr,
Hyfrydol wawr y Sabbath llon.

2 Rhyw lewyrch trwy'r cymylau du,
Rhyw seibiant bach rhag llid y don,
A golwg ar fynyddau cu
Y Ganaan draw, yw'r Sabbath llon.

3 Ffoed holl drafferthion daear lawr,
Ei hing a'i gofal, cilient draw;
Na foed o fewn fy mron yn awr
Ond gofal am y byd a ddaw.

4 Caf orphwys heddyw oddi wrth fy
nghur,
A gwledda ar ddanteithion nen,
Fel ernes o'r dedwyddwch pur
A gaiff y llu tu draw i'r llen.

5 Caf ddod i gynulleidfa'r saint,
Ar Seion fryn—rhyfeddol fri!
Nes synu bron uwch ben fy mraint
Pa le y daeth fath rad i mi. T. J.S.

DIOLCHGARWCH AC YMOSTYNGIAD.

Heb law yr Hymnau canlynol, y mae llawer o'r Salmau yn gymmhwys i'w canu mewn Cyfarfodydd Diolchgarwch ac Ymostyngiad.

Gweler Rhif. 3, 4, 7, 13, 21, 22, 23, 26, 27, 28, 29, 35, 41, 43, 44, 46, 47, 58, 65, 66, 68, 69, 70, 71, 74, 75, 78, 82, 86, 94, 95, 96, 97, 99.

Y mae y Pennodau canlynol yn gymmhwys i'w darllen yn y Cyfarfodydd a nodwyd:—

2 *Brenhinöedd* iv., vi., vii. *Salmau* xix., xlvi., xlvii., lxx., cv., cvii., cxviii., cxlv., cxlvi., cxlvii. *Isaiah* xxxii., xxxv. *Galarnad* i., ii., iii., iv., v. *Ioel* ii., iii. *Amos* iv. *Haggai* i. 1 *Thessalonaid* v.

936. *Tymmhor gwlyb.*

M. S.—Dyfroedd Siloah, Y. 17. Cemmaes, X. 16.

DAIONUS a thosturiol iawn,
A graslawn, ydwyf, Arglwydd;
Dy rad drugaredd, yn ddiau.
Sydd yn parhau'n dragywydd.

2 Wrth rai annheilwng o gael byw,
O Arglwydd Dduw ! tosturia,
Ac arbed etto y flwyddyn hon,
Na thor mo ffon ein bara.

3 O'th ras tosturia wrth rai ffol,
Haeddiannol o dy gerydd;
Dy fendith ar y wialen dod,
Dysg i ni fod yn ufudd.

4 Duw, dod orchymyn oddi fry
I chwalo y cymylau;
Can's os gorchymyn genyt gânt,
Attaliant eu costrelau. J. H.

937. *Cydnabod doniau Duw.*

m. s.—Dyfroedd Siloah, Y. 17. Dyfr-
dwy, 63.

- I TI, O Dduw! y gweddaï parch,
Gwna pob peth arch dy orsedd;
Ti bia'r haul, y gwlaw, a'r gwllith,
A'r fendith fawr ei rhinwedd.
- 2 Ti sy'n addfedu cnwd y maes,
Tydi o'th ras sy'n trefnu
Pob dydd o'r tymmhor oll, a'i rin,
A hyfryd hîn i gasglu.
- 3 Am haul a lleuad, gwynt a gwres,
Am wlaw yn gynnes canwn;
Am borthi pob creadur byw,
Ti, Arglwydd Dduw, addolwn. R.J.

938. *Tymmhor sych.*

m. H.—Yr Hen 100fed, 10. Beza, 12.

- Y MDDAROSTYNGWN dan law
Duw,
Fe ddichon etto'n cadw'n fyw;
Er i ni haeddu gwg y nef,
Mae aml ymwarded gydag ef.
- 2 Cyfranwr mawr y gwllith a'r gwlaw,
A phob rhyw fendith i ni ddaw,
O! cofia'n daear, clyw ein llef,
I'w mwyo â chawodydd nef.
- 3 Yr ym yn meiddio gofyn hyn—
Ein holl gamweddau ydychyd tyn;
Bydd foddolawn i ni byth er mwyn
Dy unig Fab, a gwrando'n cwyn.
- 4 O! gwlawia ar y crindir cras,
Iacha ein llesgedd trwy dy ras;
Adfywia ein heneidiau gwyw,
Fel y molianwn di, ein Duw. M. D.

939. *Doniau rhagluniaeth a gras.*

m. c.—Farrant, 83. Tallis, 84.

- TYDI wyt deilwng o fy nghân,
Fy Nghrêwr a fy Nuw;
Dy ddoniau o fy amgylch maent
Bob munyd 'rwyf yn byw.
- 2 Mi glywa'r haul, a'r lloer, a'r sêr,
Yn dadgan dwyfol glod;
Tywynu'n ddisglaer 'rwyf o hyd
Trwy bob peth sydd yn bod.
- 3 O! na foed tafod dan y rhod
Yn ddistaw am dy waith;
Minnau fynefag hyd fy medd
Dy holl ddaioni maith.

4 Diolchaf am dy gariad cu
Yn estyn hyd fy oes;
Diolchaf fwy am Un a fu
Yn gwaedu ar y groes.

5 Diolchaf am gysuron gwiw
Wyf beunydd yn fwynhau;
Diolchaf fwy am Brynwr trist
I mi gael llawenhau. D. C.S.

940. *Duw rhagluniaeth.*

7.6.D.—Missionary, 110. Meirionydd, 109.

- O! ARGLWYDD Dduw rhaglun-
iaeth,
Ac iachawdwriaeth dyn,
Tydi sy'n llywodraethu
Y byd a'r nef dy hun;
Yn wyneb pob caledi
Y sydd, neu etto ddaw,
Dod gadarn gymmhorth imi
I lechu yn dy law.
- 2 Er cryfed ydyw'r gwyntoedd,
A chedyrn donau'r mor,
Doethineb ydyw'r Llywydd,
A'i enw'n gadarn lôr;
Er gwaethaf dylif pechod,
A llygredd o bob rhyw,
Diangol byth heb soddi,
Am fod yr arch yn Dduw. A. G.

941. *Ffyrrdd rhagluniaeth.*

6. 4. 6.—Siloah, 149. Liverpool, 150.

- RHAGLUNIAETH fawr y nef,
Mor ryfedd yw
Esboniad helaeth hon
O arfaeth Duw:
Mae'n gwylied llwch y llawr,
Yn trefnu llu y nef,
Cyflawna'r cwbl oll
O'i gynghor ef.
- 2 Llywodraeth faith y byd
Sydd yn ei llaw;
Mae'n tynnu yma i lawr,
Yn codi draw:
Trwy bob helyntoedd blin,
Terfysgoedd o bob rhyw,
Dyrchafu'n gysson mae
Deyrnas ein Duw.
- 3 Ei th'wyllwch dudew sydd
Yn oleu gwir;
Ei d'ryswech mwyaf mae
Yn drefn glir:
Hi ddaw â'i throion maith
Yn fuan oll i ben,
Bydd synu wrth olrhain rhai'n
Tu draw i'r llen. D. G.

M A W L - E I R I A U .

942. M. H.—Angels' Hymn, 27.

MOLIENNWCH Dduw sy'n rhoi
pob dawn,
Chwi holl breswylwyr daear lawn:
Y nefol gôr, dyrchefwch gân
I'r Tad, i'r Mab, a'r Ysbryd Glân.

943. M. H.—Yr Hen 100fed, 10.

I DAD y trugareddau i gyd
Rhown foliant, holl drigolion byd;
Llu'r nef, moliennwch ef ar gân,
Y Tad, y Mab, a'r Ysbryd Glân.

944. 8. 8. 6.—Sharon, 52.

IR Tad, i'r Mab, a'r Ysbryd Pur,
Boed mawl trwy gyrau'r nefol dir,
A'r eglwys ar y llawr;
Am garu a phrynu ar y bryn,
Sancteiddio'r brwnt, a'i gânu'n wŷn.
Trwy ras anfeidrol fawr.

945. M. B.—Tytherton, 119.

BOED clod trwy entrych nef,
A'r ddaear yn gyttûn,
I'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân,
Anfeidrol Dri yn Un.

A SELECTION OF HYMNS

FOR

OCCASIONAL ENGLISH SERVICES.

I. PUBLIC WORSHIP.

1. *Psalm 100.*

L. M.—Old 100th, 10. Winchester, 9.

BEFORE Jehovah's awful throne,
Ye nations bow with sacred joy;
Know that the Lord is God alone;
He can create, and he destroy.

2 His sovereign power, without our aid,
Made us of clay, and formed us men;
And when, like wandering sheep, we
strayed,
He brought us to his fold again.

3 We'll crowd thy gates with thankful
songs,
High as the heavens our voices raise;
And earth, with her ten thousand
tongues, [praise.
Shall fill thy courts with sounding

4 Wide as the world is thy command;
Vast as eternity thy love;
Firm as a rock thy truth must stand,
When rolling years shall cease to
move. WATTS.

2. *Lord of all.*

C. M.—French, 77. St. Anne, 79.

ALL hail the power of Jesus' name!
Let angels prostrate fall:
Bring forth the royal diadem,
And crown him Lord of all.

2 Crown him, ye martyrs of your God,
Who from his altar call:
Extol the stem of Jesse's rod,
And crown him Lord of all.

3 Ye saints redeemed of Adam's race,
Ye ransomed from the fall,
Hail him who saves you by his grace,
And crown him Lord of all.

4 Let every kindred, every tribe,
On this terrestrial ball,
To him all majesty ascribe,
And crown him Lord of all.

5 O! that with yonder sacred throne,
We at his feet may fall,
Join in the everlasting song,
And crown him Lord of all.

PERRONETT.

3. *The presence of Jesus.*

L. M.—Melcombe, 15. Boston, 25.

JESUS, where'er thy people meet,
There they behold thy mercy-
seat; [found,
Where'er they seek thee, thou art
And every place is hallowed ground.

2 For thou, within no walls confined,
Inhabitest the humble mind; [come,
Such ever bring thee where they
And going, take thee to their home.

3 Dear Shepherd of thy chosen few,
Thy former mercies here renew;
Here to our waiting hearts proclaim
The sweetness of thy saving name.

4 Here may we prove the power of
prayer, [care,
To strengthen faith, and sweeten
To teach our faint desires to rise,
And bring all heaven before our eyes.
COWPER.

II. MAN'S FALL AND RECOVERY.

4. *Praise to Christ.*

C. M.—Windsor, 95. Worcester, 96.

PLUNGED in a gulf of dark despair,
We wretched sinners lay,

- Without one cheerful beam of hope,
Or spark of glimmering day.
- 2 With pitying eyes, the Prince of
Beheld our helpless grief; [Grace
He saw, and O! amazing love!
He ran to our relief.
- 3 Down from the shining seats above,
With joyful haste he fled,
Entered the grave in mortal flesh,
And dwelt among the dead.
- 4 O! for this love, let rocks and hills
Their lasting silence break,
And all harmonious human tongues
The Saviour's praises speak!
- 5 Angels, assist our mighty joys,
Strike all your harps of gold:
But, when you raise your highest
His love can ne'er be told. [notes.

WATTS.

5. *For faith in Christ.*

c. M.—Windsor, 95. Worcester, 96.

- HOW sad our state by nature is
Our sin, how deep it stains!
And Satan binds our captive souls
Fast in his slavish chains.
- 2 But there's a voice of sovereign grace
Sounds from the sacred word,
"Ho! ye despairing sinners, come,
And trust upon the Lord."
- 3 My soul obeys the almighty call,
And runs to this relief;
I would believe thy promise, Lord:
O! help my unbelief.
- 4 To the dear fountain of thy blood,
Incarnate God, I fly;
Here let me wash my spotted soul
From crimes of deepest dye.
- 5 A guilty, weak, and helpless worm,
On thy kind arms I fall; [ness,
Be thou my strength and righteous-
My Jesus, and my all. WATTS.

6. *Salvation.*

c. M.—Tiverton, 86. Bedford, 89.

- SALVATION! O the joyful sound!
'Tis pleasure to our ears;
A sovereign balm for every wound,
A cordial for our fears.
- 2 Buried in sorrow and in sin,
At hell's dark door we lay;
But we arise by grace divine,
To see a heavenly day.
- 3 Salvation! let the echo fly
The spacious earth around,
While all the armies of the sky
Conspire to raise the sound.

WATTS.

7. *The Deliverer.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Lewes, 177.

- HARK! the voice of my Beloved;
Lo! he comes in greatest need,
Leaping on the lofty mountains,
Skipping over hills with speed,
To deliver
Me unworthy from all woe.
- 2 In a dungeon deep, he found me,
Without water, without light,
Bound in chains of horrid darkness,
Gloomy, thick, Egyptian night:
He recovered, [mense.
Thence my soul with price im-
- 3 O! for this let men and angels,
All the heavenly host above,
Choirs of seraphims elected,
With their golden harps of love,
Praise and worship,
My Redeemer without end.

WILLIAMS.

III. THE PERSON AND
WORK OF CHRIST.

8. *Advent of Christ.*

c. M.—St. Stephen, 78. French, 77.

- HARK the glad sound! the
Saviour comes,
The Saviour promised long;
Let every heart prepare a throne,
And every voice a song.
- 2 He comes the prisoners to release,
In Satan's bondage held;
The gates of brass before him burst,
The iron fetters yield.
- 3 He comes the broken heart to bind,
The bleeding soul to cure;
And with the treasurers of his grace
To enrich the humble poor.
- 4 Our glad Hosannas, Prince of Peace,
Thy welcome shall proclaim;
And heaven's eternal arches ring
With thy beloved name. DODDR.

9. *The Incarnation.*

7s.—German Hymn, 194. Melton, 195.

- HARK! the herald angels sing,—
Glory to the new born King!
Peace on earth, and mercy mild,
God and sinners reconciled.
- 2 Joyful, all ye nations, rise,
Join the triumph of the skies;
With the angelic host proclaim,
"Christ is born in Bethlehem!"

- 3 Christ, by highest heaven adored ;
Christ, the everlasting Lord ;
Late in time, behold him come,
Offspring of a virgin's womb !
- 4 Veiled in flesh the Godhead see ;
Hail, the Incarnate Deity !
Pleased as man with men to appear,
Jesus, our Immanuel here.
- 5 Mild, he lays his glory by ;
Born, that man no more may die ;
Born, to raise the sons of earth,
Born, to give them second birth.
- 6 Come, Desire of nations, come,
Fix in us thy humble home ;
Rise, the woman's conquering Seed,
Bruise in us the serpent's head.

C. WESLEY.

10. *The cross of Christ.*

L. M.—Angels' Hymn, 27. Beza, 12.

- WHEN I survey the wondrous cross
On which the Prince of Glory died,
My richest gain I count but loss,
And pour contempt on all my pride.
- 2 Forbid it, Lord, that I should boast,
Save in the death of Christ, my God ;
All the vain things that charm me
I sacrifice them to his blood. [most
- 3 See from his head, his hands, his feet,
Sorrow and love flow mingled down ;
Did e'er such love and sorrow meet,
Or thorns compose so rich a crown ?
- 4 Were the whole realm of nature
mine,
That were a present far too small ;
Love so amazing, so divine,
Demands my soul, my life, my all.

WATTS.

11. *Christ dying, rising, reigning.*

L.M.—Rockingham, 26. Angels' Hymn, 27.

- HE dies ! the Friend of sinners dies !
Lo ! Salem's daughters weep
around ;
A solemn darkness veils the skies ;
A sudden trembling shakes the
ground.
- 2 Come, saints, and drop a tear or two
For him who groaned beneath your
load ;
He shed a thousand drops for you—
A thousand drops of richest blood.
- 3 Here's love and grief beyond degree,
The Lord of glory dies for men !
But, lo ! what sudden joys we see—
Jesus, the dead, revives again !
- 4 The rising God forsakes the tomb ;
Up to his Father's courts he flies ;

- Cherubic legions guard him home,
And shout him welcome to the skies.
- 5 Break off your tears, ye saints, and
tell
How high your great Deliverer reigns ;
Sing, how he spoiled the hosts of hell,
And led the monster, death, in
chains !
- 6 Say, " Live for ever, wondrous King,
Born to redeem, and strong to save !"
Then ask the monster, " Where's thy
sting ?
And where's thy victory, boasting
grave ?"

WATTS.

12. *Christ is risen.*

7s.—German Hymn, 194. Melton, 198.

- CHRIST, the Lord, is risen to-day,
Sons of men and angels say ;
Raise your joys and triumphs high ;
Sing, ye heavens, and earth reply.
- 2 Love's redeeming work is done ;
Fought the fight, the battle won :
Lo ! the sun's eclipse is o'er ;
Lo ! he sets in blood no more.
- 3 Vain the stone, the watch, the seal,
Christ hath burst the gates of hell ;
Death in vain forbids his rise ;
Christ hath opened Paradise.
- 4 Lives again our glorious King ;
Where, O Death ! is now thy sting ?
Once he died, our souls to save :
Where's thy victory, boasting Grave ?

C. WESLEY.

13. *"And that Rock was Christ."*

7s.—Newport, 201. Berlin, 200.

- ROCK of Ages, cleft for me,
Let me hide myself in thee ;
Let the water and the blood,
From thy riven side which flowed,
Be of sin the double cure—
Cleanse me from its guilt and power.
- 2 Not the labours of my hands
Can fulfil thy law's demands ;
Could my zeal no respite know,
Could my tears for ever flow,
All for sin could not atone ;
Thou must save, and thou alone.
- 3 Nothing in my hand I bring ;
Simply to thy cross I cling ;
Naked, come to thee for dress ;
Helpless, look to thee for grace ;
Vile, I to the Fountain fly ;
Wash me, Saviour, or I die.
- 4 While I draw this fleeting breath,
When my eye-strings break in death,
When I soar through tracts unknown,
See thee on thy judgment-throne ;

Rock of Ages, cleft for me,
Let me hide myself in thee.

TOPLADY.

14. *The Name of Jesus.*

c. m.—St. Stephen, 78. Martyrdom, 90.

HOW sweet the name of Jesus
In a believer's ear! [sounds.
It soothes his sorrows, heals his
wounds,
And drives away his fear.

2 It makes the wounded spirit whole,
And calms the troubled breast;
'Tis manna to the hungry soul,
And to the weary rest.

3 Dear name! the Rock on which I
build,
My Shield and Hiding-place;
My never-failing Treasury, filled
With boundless stores of grace.

4 Jesus, my Shepherd, Husband, Friend,
My Prophet, Priest, and King,
My Lord, my Life, my Way, my End,
Accept the praise I bring.

5 Weak is the effort of my heart,
And cold my warmest thought;
But when I see thee as thou art,
I'll praise thee as I ought.

6 Till then I would thy love proclaim
With every fleeting breath;
And may the music of thy name
Refresh my soul in death.

NEWTON.

15. *Imputed Righteousness.*

L. M.—Old 100th, 10. Sebastian, 18.

JESUS, thy blood and righteousness
My beauty are, my glorious dress;
'Midst flaming worlds, in these array'd
With joy shall I lift up my head.

2 When from the dust of earth I rise,
To claim my mansion in the skies,
Even then shall this be all my plea,
"Jesus hath lived, hath died, for
me!"

3 Bold shall I stand in that great day,
For who aught to my charge shall
lay?
Fully, through thee, absolved I am
From sin and fear, from guilt and
shame.

4 This spotless robe the same appears,
When ruin'd nature sinks in years;
No age can change its glorious hue,
The grace of Christ is ever new.

5 O! let the dead now hear thy voice;
Now bid thy banished ones rejoice;

Their beauty this, their glorious
dress,

Jesus the Lord our Righteousness.
ZINZENDORF (*trans.* J. WESLEY).

16. *Offices of Christ.*

6. 8.—Normandy, 137. Waterstock, Y. 46.

JOIN all the glorious names
Of wisdom, love, and power,
That mortals ever knew,
That angels ever bore;
All are too mean to speak his worth,
Too mean to set my Saviour forth.

2 What kind endearing words,
What condescending ways,
Doth our Redeemer use,
To teach his heavenly grace!
Mine eyes, with joy and wonder see
What forms of love he bears for me.

3 Great Prophet of my God,
My tongue would bless thy name;
By thee the joyful news
Of our salvation came;—
The joyful news of sins forgiven,
Of hell subdued, and peace with
heaven.

4 Jesus, my great High Priest,
Offered his blood and died;
My guilty conscience seeks
No sacrifice beside:
His powerful blood did once atone,
And now it pleads before the throne.

5 My dear Almighty Lord,
My Conqueror and my King!
Thy sceptre and thy sword,
Thy reigning grace I sing:
Thine is the power; behold, I sit
In willing bonds beneath thy feet.

WATTS.

17. *The sufficiency of Christ.*

8. 7. 4.—Verona, 174.

JESUS, thou art all sufficient,
More than all the world contains;
In thy name is greater treasure
Than on India's golden plains;
All this treasure
I possess with thee my God.

WILLIAMS (*trans.*).

18. *Precious Christ.*

6. 8.—Waterstock, Y. 46. Normandy, 137.

JESUS is all my hope,
His death is all my boast;
But for his sovereign grace,
I should be ever lost;
Redeeming blood, and dying love,
Shall be my theme, here and above.

2 All that remains for me
Is but to love and sing,

To worship and adore
My Saviour, God, and King:
Each stripe, each bruise, each bleed-
ing wound,
Speaks love and peace to all around.

3 O! happy, sweeter name
Than e'er the world did know!
More of thy smiling grace
Freely on me bestow;
And let me taste that ardent love
That saints and martyrs taste above.

4 So all my doubts and fears
Shall wholly flee away,
And every mournful night
Be turned to joyful day;
And all the world shall plainly see
Thou art a faithful friend to me.

WILLIAMS.

IV. THE HOLY SPIRIT AND HIS OFFICES.

19. *To the Holy Ghost.*

s. M.—St. Bride, 124. Southwell, 127.

COME, Holy Spirit, come,
Let thy bright beams arise;
Dispel the darkness from our minds,
And open all our eyes.

2 Cheer our desponding hearts,
Thou heavenly Paraclete;
Give us to lie, with humble hope,
At our Redeemer's feet.

3 Revive our drooping faith,
Our doubts and fears remove;
And kindle in our breasts the flame
Of never-dying love.

4 Convince us of our sin,
Then lead to Jesus' blood;
And to our wondering view reveal
The secret love of God.

5 Show us that loving Man
That rules the courts of bliss,
The Lord of hosts, the mighty God,
The eternal Prince of Peace.

6 'Tis thine to cleanse the heart,
To sanctify the soul;
To pour fresh life on every part,
And new-create the whole. HART.

20. *Prayer for the Spirit's
influences.*

c. M.—Windsor, 95. Milverton, 98.

COME, Holy Spirit, heavenly Dove,
With all thy quickening powers;

Kindle a flame of sacred love
In these cold hearts of ours.

2 Look, how we grovel here below,
Fond of these trifling toys;
Our souls can neither fly nor go
To reach eternal joys.

3 Dear Lord! and shall we ever live
At this poor dying rate?
Our love so faint, so cold to thee,
And thine to us so great?

4 Come, Holy Spirit, heavenly Dove,
With all thy quickening powers;
Come, shed abroad a Saviour's love,
And that shall kindle ours. WATTS.

V. THE DUTIES AND PRIVILEGES OF BELIEVERS.

21. *The throne of grace.*

s. M.—St. Michael, 121. Tytherton, 119.

BEHOLD the throne of grace,
The promise calls me near;
There Jesus shows a smiling face,
And waits to answer prayer.

2 That rich atoning blood,
Which sprinkled round I see,
Provides for those who come to God
An all-prevailing plea.

3 Beyond my utmost wants,
His love and power can bless:
To those who seek his face he grants
More than they can express.

4 Thine image, Lord, bestow,
Thy presence and thy love:
I ask to serve thee here below,
And reign with thee above.

5 Teach me to live by faith;
Conform my will to thine;
Let me victorious be in death,
And then in glory shine.

NEWTON.

22. *Dependence on Christ.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Bohemia, 163.

JESUS, lead us with thy power,
Safe unto the promised rest;
Hide our souls within thy bosom,
Let us slumber on thy breast;
Feed us with the heavenly manna,
Bread that angels eat above:
Let us drink from the holy fountain,
Draughts of everlasting love.

2 Through the desert wild conduct us,
With a glorious pillar bright,

- In the day a cooling comfort,
And a cheering fire by night;
Be our guide in every peril,
Watch us hourly night and day;
Otherwise, we'll err and wander
From thy Spirit far away.
- 3 In thy presence we are happy,
In thy presence we're secure;
In thy presence all afflictions
We can easily endure;
In thy presence we can conquer,
We can suffer, we can die; [guish;
Far from thee, we faint and lan-
Lord, our Saviour, keep us nigh.
WILLIAMS.

23. *For Christ's guidance.*

8. 7. 4.—St. Peter, 183. Verona, 174.

- GUIDE me, O! thou great Jehovah,
Pilgrim through this barren land;
I am weak, but thou art mighty;
Hold me with thy powerful hand:
Bread of heaven,
Feed me now and evermore.
- 2 Open now the crystal fountain [flow;
Whence the healing streams do
Let the fiery cloudy pillar
Lead me all my journey through;
Strong Deliverer!
Be thou still my strength and shield.
- 3 When I tread the verge of Jordan,
Bid my anxious fears subside;
Death of death, and hell's destruction!
Land me safe on Canaan's side:
Songs of praises,
I will ever give to thee.
WILLIAMS (trans).

24. *"Just as I am."*

L. M.—Boston, 25.

- JUST as I am—without one plea,
But that thy blood was shed for
me, [thee,
And that thou bidst me come to
O! Lamb of God, I come.
- 2 Just as I am—and waiting not
To rid my soul of one dark blot;
To thee, whose blood can cleanse each
spot,
O! Lamb of God, I come.
- 3 Just as I am—though tossed about
With many a conflict, many a doubt,
Fightings and fears within, without,
O! Lamb of God, I come.
- 4 Just as I am—poor, wretched, blind,
Sight, riches, healing of the mind,
Yea, all I need, in thee to find,
O! Lamb of God, I come.
- 5 Just as I am—thou wilt receive,
Wilt welcome, pardon, cleanse, relieve;

- Because thy promise I believe,
O! Lamb of God, I come.
- 6 Just as I am—thy love unknown
Has broken every barrier down,
Now, to be thine—yea, thine alone,
O! Lamb of God, I come.
C. ELLIOTT.

25. *The fruitful showers.*

8. 7. D.—Bohemia, 168.

- WHY should cruel beasts be suf-
fered,
To tread down the feeble vine?
Why should blossoms young and
fragrant [cline?
Through the mighty drought de-
Bring the pleasant fruitful showers,
That will cause the grapes to thrive;
May a shower in the morning,
And at eventide arrive!
WILLIAMS (trans).

26. *God's abode in Zion.*

8. 7. D.—Bohemia, 168.

- FIX, O Lord! a tent in Goshen,
Thither come, and there abide;
Bow thyself from light celestial,
And with sinful man reside;
Dwell in Zion, there continue,
Where the holy tribes ascend;
Do not e'er desert thy people
Till the world in flames shall end.
WILLIAMS (trans).

VI.

THE LORD'S SUPPER.

27. *The table of the Lord.*

s. M.—Tytherton, 119. St. Michael, 121.

- JESUS invites his saints
To meet around his board;
Here pardoned rebels sit, and hold
Communion with their Lord.
- 2 For food, he gives his flesh;
He bids us drink his blood;
Amazing favour, matchless grace,
Of our redeeming God.
- 3 Let all our powers be joined
His glorious name to raise;
Pleasure and love fill every mind,
And every voice be praise. WATTS.

28. *Crucifixion.*

L. M.—Melcombe, 15. Boston, 25.

- THE cross! the cross! O! that's my
gain,
Because on that the Lamb was slain;

ENGLISH HYMNS.

'Twas there my Lord was crucified ;
'Twas there my Saviour for me died.

- 2 What wondrous cause could move
thy heart,
To take on thee my curse and smart,
Well knowing that my soul would be
So cold, so negligent of thee?
- 3 The cause was love—I sink with
shame
Before my sacred Jesus' name,
That thou should'st bleed and
slaughtered be
Because—because thou lovedst me.
ANON.

29. *Looking unto Christ.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Ledforth, 163.

SWEET the moments, rich in bless-
ing,

Which before the cross I spend ;
Life and health and peace possessing
From the sinner's dying Friend.

Here I'll sit, for ever viewing
Mercy's streams in streams of
blood ;

Precious drops, my soul bedewing,
Plead and claim my peace with
God.

- 2 Truly blessed is this station,
Low before his cross to lie ;
While I see divine compassion
Floating in his languid eye :
Here it is I find my heaven,
While upon the Lamb I gaze :
Love I much ? I've much forgiven,
I'm a miracle of grace.

- 3 Love and grief my heart dividing,
With my tears his feet I'll bathe ;
Constant still in faith abiding,
Life deriving from his death.

May I still enjoy this feeling,
In all need to Jesus go ; [healing,
Prove his wounds each day more
And himself more deeply know.

ALLEN & SHIBLEY.

VII. THANKSGIVING
AND PRAISE.

30. *Thanksgiving.*

c. M.—Windsor, 95. St. Mary, 92.

FOR mercies, countless as the sands,
Which daily I receive
From Jesus, my Redeemer's hands,
My soul, what canst thou give ?

- 2 Alas ! from such a heart as mine,
What can I bring him forth ?
My best is stained and dyed with sin,
My all is nothing worth.
- 3 Yet, this acknowledgment I'll make,
For all he has bestowed :
Salvation's sacred cup I'll take,
And call upon my God.
- 4 The best return for one like me,
So wretched and so poor,
Is from his gifts to draw a plea,
And ask him still for more.

COWPER.

31. *Ebenezer.*

8. 7. D.—Dismission, 160. Ledforth, 163.

COME, thou fount of every blessing,
Tune my heart to sing thy grace :
Streams of mercy never ceasing,
Call for songs of loudest praise :

Teach me some melodious sonnet,
Sung by flaming tongues above ;
Praise the mount—O ! fix me on it,
Mount of God's unchanging love !

- 2 Here I raise my Ebenezer :
Hither, by thy help, I'm come ;
And I hope, by thy good pleasure,
Safely to arrive at home :
Jesus sought me when a stranger,
Wandering from the fold of God ;
He, to rescue me from danger,
Interposed his precious blood.

- 3 O ! to grace how great a debtor,
Daily I'm constrained to be !
Let that grace now, like a fetter,
Bind my wandering heart to thee.
Proue to wander, Lord, I feel it,
Proue to leave the God I love,
Here's my heart, O ! take and seal it,
Seal it from thy courts above.

ROBINSON.

32. *PSALM XC.*

c. M.—York, 80. Farrant, 83.

OUR God, our help in ages past,
Our hope for years to come,
Our shelter from the stormy blast,
And our eternal home.

- 2 Under the shadow of thy throne
Thy saints have dwelt secure ;
Sufficient is thine arm alone,
And our defence is sure.

- 3 Before the hills in order stood,
Or earth received her frame ;
From everlasting thou art God,
To endless years the same.

- 4 A thousand ages in thy sight
Are like an evening gone ; [night
Short as the watch that ends the
Before the rising sun.

- 6 Time, like an ever-rolling stream,
 Bears all its sons away;
 They fly, forgotten, as a dream
 Dies at the opening day.
- 6 Our God, our help in ages past,
 Our hope for years to come, [last,
 Be thou our guard, while troubles
 And our eternal home. WATTS.

33. PSALM CXXXVI.

7s.—German Hymn, 194. Manchester, 196.

- LET us with a gladsome mind,
 Praise the Lord, for he is kind:
 For his mercies shall endure,
 Ever faithful, ever sure.
- 2 All things living he doth feed,
 His full hand supplies their need:
 For his mercies shall endure,
 Ever faithful, ever sure.
- 3 He hath, with a piteous eye,
 Looked upon our misery:
 For his mercies shall endure,
 Ever faithful, ever sure.
- 4 Let us then with gladsome mind,
 Praise the Lord, for he is kind:
 For his mercies shall endure,
 Ever faithful, ever sure. MILTON.

34. *Harvest.*

c. M.—Bedford, 89. Tiverton, 86.

- TO praise the ever-bounteous Lord,
 My soul, wake all thy powers;
 He calls, and at his voice come forth
 The smiling harvest-hours.
- 2 His covenant with the earth he keeps;
 My tongue, his goodness sing;
 Summer and winter know their time,
 His harvest crowns the spring.
- 3 Well-pleased, the toiling swains behold
 The waving yellow crop;
 With joy they bear the sheaves away,
 And sow again in hope.
- 4 Thus, teach me, gracious God, to sow
 The seeds of righteousness:
 Smile on my soul, and with thy beams
 The ripening harvest bless.
 NEEDHAM.

VIII. FUNERALS.

35. *Christ's presence in death.*

c. M.—French, 77. St. Stephen, 78.

DEATH cannot make my soul afraid,
 If God be with me there;

- Soft is the passage through the shade,
 And all the prospect fair.
- 2 Jesus, the vision of thy face
 Hath over-powering charms;
 Scarce shall I feel death's cold em-
 brace,
 If Christ be in my arms.
- 3 Clasped in my heavenly Father's
 arms,
 I would forget to breathe,
 And lose my life amidst the charms
 Of so divine a death. WATTS.

36. *Heaven.*

- c. M.—Martyrdom, 90. Ballerma, 91.
- THERE is a land of pure delight,
 Where saints immortal reign;
 Infinite day excludes the night,
 And pleasures banish pain.
- 2 There everlasting spring abides,
 And never-withering flowers;
 Death, like a narrow sea, divides
 This heavenly land from ours.
- 3 O! could we make our doubts remove,
 These gloomy doubts that rise,
 And see the Canaan that we love,
 With unobscured eyes.
- 4 Could we but climb where Moses
 stood,
 And view the landscape o'er,
 Not Jordan's stream, nor death's cold
 flood,
 Should fright us from the shore.
 WATTS.

37. *A Friend that sticketh closer
 than a brother.*

8. 7. D.—Bohemia, 168. Hebron, 169.
- GREAT Redeemer, Friend of sin-
 ners,
 Thou hast glorious power to save;
 Grant me light, and still conduct me
 Over each tempestuous wave:
 May my soul, with sacred transport,
 View the dawn while yet afar;
 And until the sun arises,
 Lead me by the morning star.
- 2 Will not any old companion,
 In whose love I now confide,
 Step with me to death's cold region,
 And lie calmly by my side?
 Can a friend show no more kindness
 Than to weep, and stand aghast,
 When the dust and stones together
 On my lifeless corpse are cast?
- 3 O! what folly! O! what madness!
 That my thoughts should go astray
 After toys and empty pleasures,
 Pleasures only of a day!

ENGLISH HYMNS.

This vain world, with all its trifles,
Very soon will be no more :
There's no object worth admiring
Save the God whom I adore.

WILLIAMS (*trans.*).

38. *The blessed dead.*

c. M.—Farrant, 83. St. Stephen, 78.

HEAR what the voice from heaven
proclaims

For all the pious dead ;
Sweet is the savour of their names,
And soft their sleeping bed.

2 They die in Jesus, and are blest :
How kind their slumbers are !
From sufferings and from sins re-
leased,
And freed from every snare.

3 Far from the world of toil and strife,
They're present with the Lord ;
The labours of their mortal life
End in a large reward. WATTS.

39. *Comfort in death.*

7. 6. D.—Manheim, 111. Bremen, 112.

O! for a strong foundation,
To build my hopes upon ;

I earnestly desire
The precious Corner stone ;
When passing through the river,
May Christ my portion be ;
In death's tempestuous ocean,
May I his glory see.

ANON (*trans.*).

IX.

BIBLE & MISSIONARY
MEETINGS.

40. *God's Holy Word.*

c. M.—French, 77. Gloucester, 76.

FATHER of mercies, in thy word
What endless glory shines !
For ever be thy name adored
For these celestial lines.

2 Here may the wretched sons of want
Exhaustless riches find ;
Riches above what earth can grant,
And lasting as the mind.

3 Here the Redeemer's welcome voice
Spreads heavenly peace around ;
And life and everlasting joys
Attend the blissful sound.

4 O! may these heavenly pages be
My ever dear delight ;
And still new beauties may I see,
And still increasing light.

5 Divine Instructor, gracious Lord,
Be thou for ever near ;
Teach me to love thy sacred word,
And view my Saviour there.

STEELE.

41. *The riches of God's Word.*

c. M.—Farrant, 83. Tiverton, 86.

LADEN with guilt, and full of fears,
I fly to thee, my Lord ;
For not a glimpse of hope appears
But in thy written word.

2 The volume of my Father's grace
Does all my griefs assuage :
Here I behold my Saviour's face
In almost every page.

3 This is the field where hidden lies
The pearl of price unknown ;
That merchant is divinely wise
Who makes the pearl his own.

4 Here consecrated water flows
To quench my thirst of sin ;
Here the fair tree of knowledge
grows,
Nor danger dwells therein.

5 This is the judge that ends the strife
Where wit and reason fail ;
My guide to everlasting life
Through all this gloomy vale.

6 O! may thy counsels, mighty God,
My roving feet command ;
Nor I forsake the happy road
That leads to thy right hand.

WATTS.

42. PSALM CXVII.

L. M.—Winchester, 9. Kent, 13.

FROM all that dwell below the
skies,
Let the Creator's praise arise ;
Let the Redeemer's name be sung
Through every land, by every tongue.

2 Eternal are thy mercies, Lord,
Eternal truth attends thy word ;
Thy praise shall sound from shore to
shore,
Till suns shall rise and set no more.

WATTS.

43. *For the spread of the Gospel.*

8. 7. 4.—Verona, 174. Frankfort, 173.

O'ER those gloomy hills of dark-
ness,
Look, my soul, be still, and gaze :

- All the promises do travail
 On a glorious day of grace :
 Blessed jubilee,
 Let thy glorious morning dawn.
- 2 Let the Indian, let the Negro,
 Let the rude barbarian see
 That divine and glorious conquest
 Once obtained on Calvary :
 Let the gospel
 Word resound from pole to pole.
- 3 Kingdoms wide, that sit in darkness,
 Let them have the glorious light ;
 And from eastern coast to western,
 May the morning chase the night,
 And redemption,
 Freely purchased, win the day.
- 4 May the glorious day approaching,
 From the darkness quickly dawn,
 And the everlasting gospel
 Spread abroad thy holy name :
 All the borders
 Of the great Immanuel's land.
- 6 Fly abroad, thou mighty gospel,
 Win and conquer, never cease ;
 May thy lasting wide dominions
 Multiply and still increase :
 May thy sceptre
 Sway the enlightened world
 around. WILLIAMS.

44. "Come over, and help us."

7. 6. D.—Missionary, 110.

- FROM Greenland's icy mountains,
 From India's coral strand,
 Where Afric's sunny fountains
 Roll down their golden sand,
 From many an ancient river,
 From many a palmy plain,
 They call us to deliver
 Their land from error's chain.
- 2 What though the spicy breezes
 Blow soft o'er Ceylon's isle ;
 Though every prospect pleases,
 And only man is vile ;
 In vain, with lavish kindness,
 The gifts of God are strewn ;
 The heathen, in his blindness,
 Bows down to wood and stone.
- 3 Can we, whose souls are lighted
 With wisdom from on high—
 Can we to men benighted
 The lamp of life deny ?
 Salvation ! O ! salvation !
 The joyful sound proclaim,
 Till each remotest nation
 Has learned Messiah's name.
- 4 Waft, waft, ye winds, his story,
 And you, ye waters, roll,
 Till, like a sea of glory,
 It spreads from pole to pole ;

Till, o'er our ransomed nature,
 The Lamb for sinners slain,
 Redeemer, King, Creator,
 In bliss returns to reign. HEBER.

X. BENEDICTION, AND DOXOLOGY.

45. *Parting prayer.*

8. 7. P.—Dismission, 160. Chrysostom, Y. 59.

MAY the grace of Christ our Sa-
 viour,
 And the Father's boundless love,
 With the Holy Spirit's favour,
 Rest upon us from above ;
 Thus may we abide in union
 With each other and the Lord ;
 And possess, in sweet communion,
 Joys which earth cannot afford. NEWTON.

46. *Dismission.*

L. M.—Old 100th, 10. Beza, 12.

DISMISS us with thy blessing,
 Lord ;
 Help us to feed upon thy Word ;
 All that has been amiss, forgive,
 And let thy truth within us live.

2 Though we are guilty, thou art good ;
 Wash all our works in Jesus' blood ;
 Give every fettered soul release,
 And bid us all depart in peace. HART.

47. *After a Sermon.*

S. M.—St. Michael, 121. Ipswich, 122.

ONCE more, before we part,
 We'll bless the Saviour's name ;
 Record his mercies, every heart,
 Sing, every tongue, the same.

2 Lay up his sacred word,
 To feed thereon and grow ;
 Go on to seek, to know the Lord,
 And practise what you know. HART.

48. *Doxology.*

L. M.—Old 100th, 10.

PRAISE God, from whom all bless-
 ings flow ;
 Praise him, all creatures here below ;
 Praise him above, ye heavenly host ;
 Praise Father, Son, and Holy Ghost. KEN.

MYNEGAI

I'R

GEIRIAU CYNTAF YN MHOB PENNILL.

RHIF.	A.	RHIF.	A	RHIF.
	Aberthant hefyd ... 71		A chadwaf iddo yr ... 61	
	Aberthau Duw i gyd... 40		A chaf, ar ol blinderau 205	
	A boed fy mhleser ... 215		A chan y Drindod ... 104	
	A byw Gai'n dawel ... 613		A chariad tragwyddol 139	
	Ac am dy fod yn gym. 44		Aderyn to a gafodd ... 57	
	Ac am hyny mi ... 719		Adgyweirier pob rhyw 309	
	Ac am yr Arglwydd ... 86		A doed hi arnaf ... 155	
	Ac arnaf y geilw ... 142		A dod fy nghalon wag 512	
	Ac ef yn unig biau'r... 217		A doed brenhinoedd... 470	
	Ac er cryfed yw ... 743		A drigo'nghymdeithas 142	
	Ac er fod draw afon... 604		A Duw sydd yno yn... 114	
	Ac er gwaethaf grym... 696		A Duw, sef Duw ein... 47	
	Ac er lleied yw ... 793		A dychwel etto ni ifyw 56	
	Ac er lliaws mawr ... 762		A dyro i mi dy ... 522	
	Ac er mwyn y gwaed... 706		A ddaw gwawr ar ol... 723	
	Ac er nad ydwyf fi ... 514		Addefent hwythau ... 71	
	Ac er na welaf ond ... 547		Addefent hwythau ... 72	
	Ac fel bydd nawdd a... 63		Addewid gafwyd, do... 252	
	Ac mae pob peth yn... 599		A ddifydd cariad rhad 126	
	Ac mewn llawenydd... 34		Addunedau fy nghyf. 678	
	Ac mi dybygaf ... 595		Addurna'm henaid a... 723	
	Ac mi ddisgwyliar' ... 461		Aed, aed Y newydd am 465	
	Ac mi ro'f' angor ... 116		Aed efengyl fel y wawr 473	
	Ac mi ymfrostia' ... 198		Aed efengyl gras ar ... 488	
	Ac na bo gras ... 539		Aed effeithiol addewid 479	
	Ac ni allaf fyth ... 308		Aed ein Halleluia ... 338	
	Ac ni cheisiaf drysor... 700		Aed enwau'r byd i gyd 225	
	Ac nid oes cyfaill ... 206		Aed fy enaid mwy yn 289	
	Ac ni fydda'i'n hir ... 696		Aed goleu'r dydd yn... 646	
	Ac ni fydd mo ... 433		Aed heibio'm dyddiau 536	
	Ac oddi fewn mae ... 554		Aed i'r dwyrain a'r gor. 482	
	Ac os bydd i ti ... 504		Aed mawl a gweddi'r... 463	
	Ac os oes stormydd ... 607		Aed newyddion iach... 479	
	Ac rwyf finnau ... 833		Aed sain efengyl cyn... 458	
	Ac yna adgyfododd ... 229		Aed sain yr udgorn ... 463	
	Ac yna caf fod ... 201		Aed swn efengyl bur... 463	
	Ac yna gwnaed ... 199		Aed sw'n yfengyl bur... 370	
	Ac yna gwyn fy myd... 655		Aed sw'n yr iachawd. 370	
	Ac yndo hefyd cair... 360		Aed tegwch byd, a'i ... 593	
	Ac yn ei gariad ... 205		Aed y nos derfysglyd 829	
	Ac yn eu herbyn ... 116		Aethant i maes ... 869	
	Ac yn nyfnder ... 433		Aeth dan y gyfraith ... 432	
	Ac yno dan y groes ... 631		Af ar hyd fy ffordd yn 786	
	Ac yno, f'enaid bach... 569		Af ato fel yr wyf ... 250	
	Ac yno gwyn fy ... 816		Af at yr orsedd fel ... 605	
			Af bellach tua'r ... 659	
			Af bellach yn hy' ... 344	
			A fodd 'tiffeddion gras 894	
			Afradloniaid at eich... 408	
			Af trwy Fy nhemt. ... 422	
			A gad im brofi ... 202	
			A gaf ond hyny ... 111	
			A gorodd golch fi'n ... 39	
			A golch fi yn llwyr ... 39	
			Agor ddrws, 'rwyf ... 837	
			Agorodd ddrws i'r ... 239	
			Agorodd ef yn lled y... 166	
			Agorwyd ar y bryn ... 257	
			Agorwyd templ yr Arg. 416	
			Agor y ffynnonau ... 770	
			Agor y môr, gwna'r ... 577	
			A gwna bob meddwl... 592	
			A gwna i'm cariad ... 512	
			Angel ein Duw a dry... 27	
			Angeu ac eiriolaeth ... 329	
			Angeu bellach gwna dy 864	
			Anghenus wyf, bech... 558	
			Anghofio'm cnawd ... 514	
			Anghyfnewidiol gair y 197	
			Angylion, archangyl... 232	
			Angylion doent yn ... 615	
			Angylion gadd wybod 413	
			Angylion glân sy'n ... 216	
			Angylion, seraphiaid, a 919	
			Angylion y nefoedd yn 142	
			A heibio'r dywyll nos 650	
			A'i air cyffroi dymhestl. 72	
			Ai am fy meiau i ... 246	
			Ai byth y digi wrthym . 58	
			Ai ef fu'n maddeu idd. 418	
			A'i hyfryd lais fe'm ... 144	
			Ai Iesu mawr, Ffrynd 418	
			Ai marw raid i mi ... 850	
			Ai'm hanwyl Bricd ... 418	
			Ai yn dragywydd cilia'r 54	
			Am angeu'r groes bydd 427	
			Am danat, Iesu, yn ... 146	
			A meddwl am gwmp... 351	
			Am ei fod ini yn dda . 78	
			Amen, Amen, boed ... 363	
			Am ennyd fechan saif 22	
			A merch y Brenin ... 34	
			Am fod fy Iesu'n ... 655	

MYNEGAL.

Am graig i adeiladu ...	620	Ar dir na môr ei debyg	501	A welodd haul erioed.	202
Am graig yr iachawd.	237	Ar dy air yn mhob ...	362	Awn, bechaduriaid, at	377
Am haul a lleuad ...	937	Ar dy allu 'rwy'n ym.	716	Awr o dy gymdeithas	761
Am hyn dyrchefwch...	366	Ar dy enw mae'r cen.	677	B.	
Am hyny pob creadur	232	Ar dy law ddeheu mae	82	Babel gwympa er ei ...	475
Am hyny yn ei nerth.	195	A'r dyn â gwynfyd ...	24	Bachgen a aned, Mab	183
Am iachawdwriaeth...	256	Ar ddiffwrwyth grindir	470	Barn fi, O Dduw! a ...	19
Am iddo farw ar y ...	178	Ar ddisgwylfa uchel...	829	Bechadur, gwel e'n ...	228
Am iddo yno grymu...	199	Ar Dduw yr Arglwydd	2	Bedyddia fi â'r Ysbryd	192
A minnau'n hollol rof	213	Ar ei addewid ef ...	817	Bellach, minnau'n eon	677
A minnau'n llwfrhau.	589	Arfaethau Duw ynt ...	103	Bendigaid fyth fo'r Ar.	43
A minnau sydd am ...	633	Ar för tymhestiog tei..	607	Bendigaid fo yr ...	51
Am nofio i fyny ...	521	Ar fy llaw fe roddodd	693	Bendigaid fyddo'i enw	51
A myn'd dan ganu ...	843	Ar fyr bydd lle im ...	508	Bendigaid fyddo'r Ar.	21
Anadled yr awelon ...	232	Ar fyr caf rodio llwybr	883	Bendigaid fyddo'r awr	629
A'n conglau'n llawn...	95	Ar fyr mi fyddaf iach	817	Bendigaid fyth fo enw	531
Anfeidrol berffaith ...	568	Ar Galfaria un pryd...	320	Bendithion ar fendith.	428
Anfeidrol, fyth anfeid.	426	Ar Galfari fryn, yn ...	492	Bendithion rif y tywod	225
Anfeidroldeb maith ei	777	Ar Galfari fryn, agor..	443	Bererin llesg gan rym	901
Anfeidrol felus yw dy	514	Ar Galfari rhwng dae.	113	Beth bellach wnaf ...	179
Anfeidrol gadarn yw...	518	Ar Galfari yn ngwres.	182	Beth bynag wnelo'n...	814
Anfeidrol oedd lliid ...	342	Arglwydd, arwain ...	770	Beth bynag yw'r gwa.	233
Anfeidrol wyt, fy Nuw	268	Arglwydd, clyw 'ngw.	4	Beth byna'm swydd o	161
Anfeidrol ydyw gwer.	249	Arglwydd, danfon ...	783	Beth dâl im roi fy serch	838
Anfon un pelydryn ...	722	Arglwydd, edrych ...	790	Beth ddaw o honof fi...	850
Anffyddlon i mi trodd	812	Arglwydd, ffoed ...	793	Beth sydd i mi mwy a	311
Anhawdd yfed dyfr...	714	Arglwydd grasol, dyro	931	Beth wyf gwaeth pe...	134
A'n hychen cryfion dan	95	Arglwydd, manwl y...	93	Beth yw'r achos fod fy	785
Anialwch mawr mi ...	534	Arglwydd, rhaid i mi.	711	Beth yw'r cynnhwrf...	489
Anian nef a dyr trwy.	773	Arglwydd, tyred a'r...	787	Beth yw'r telynau aur	648
A ninnau gadd wybod	413	Arglwydd y bydoedd...	389	Blant afradlon, at eich	407
Annioddefol ydyw ...	676	Arglwydd y lluoedd...	114	Blant ffyddlon Seion...	252
Ant rhagddynt bawb	57	Ar Grist a'i angeu boed	190	'B'le trof fy wyneb ...	576
Anturiaf at ei orsedd..	207	Ar groesbren bryd. ...	448	Blinais ar afonydd ...	925
Anturiaf at ym hyder.	295	Ar lan Iorddonen ...	851	Blinais, blinai ar y ...	798
Anturia nghalon euog	154	Arnaf y geilw a'i ...	63	Blinderau a chroesau.	412
Anturiaf yr Iorddonen	587	Arnat, Iesu, boed fy ..	738	Blinedig gan ofidiau'r	335
Anwadal hynod yw ...	128	Arnat ti bwriwyd fi o'r	14	Blodeuant, tyfant tua'r	372
Anweledig, 'rwy'n dy	685	Ar noswaith oer fe ...	235	Blwyddau hirion o ...	897
Anweledig, 'rwy'n dy	833	Aroglin' beraid mae..	727	Bob dydd, Fy nhaber.	887
Anwylaf wrtheddrych.	503	A ro'i ffarwel i dyst ...	123	Bob pryd, Ffarwel i ti	613
A oes gobaith am ach.	400	Ar ol eu holl flinderau	844	Bod Creawdwr nef ...	315
A oes neb o'm hen gyf.	854	Arosaf ddwydd a nos ...	659	Boddllawn ddigon ...	824
A phan agorech di ...	96	Aros nes codi'r seren.	503	Boed Brydain Fawr yn	368
A phan bo'n curo ...	597	Aros ronyn, barwyd i.	789	Boed bryn y groes ...	179
A phan bo'u hym. ...	607	A'r sawl sy'n byw ...	841	Boed clod i'm Prynwr	277
A phan ollyngech di...	70	Ar unwaith 'rwy'n ym.	551	Boed clod trwy entrych	945
A phan y deu yr ail...	606	Ar waith dy ddwyllaw	6	Boed cof am y mynydd	800
A phan ymddangoso...	319	Ar y cenhedloedd ...	73	Boed cyfiawnder maith	676
A phan y syrthio ser...	208	Ar y dibyn bum yn ...	759	Boed dioddefidau pur	597
A phawb a' th edwyn...	7	Ar y groes dyrchafwyd	480	Boed fy nghalon i ti'n	761
A phe bai'n gorwedd.	601	Ar y symbalau molwch	100	Boed fy mywyd oll yn	759
A phe diffodda'r haul.	568	Atat, Arglwydd, 'rwy'	719	Boed fy nhaofd fyth...	129
A phe doi'r moroedd...	114	Atat, f' Arglwydd, dyr.	715	Boed i bob llwyth, a...	175
A phe ynyfion fydd.	505	Attolwg, Arglwydd ...	625	Boed iddo mwy gan...	159
A phleserau o bob ...	754	Attolwg, dyro im dy...	350	Boed Iesu a'i annher.	449
A phob cenhedloedd...	25	At un a wrendy weddi	606	Boed i mi'n ffryd...	800
Ar aden cerub af yn...	877	At wedd dy wyneb nid	598	Boed Israel lawen a...	90
Ar angeu ac uffern ...	331	At yr orsedd 'rwy'n ap.	739	Boed oesoedd meithion	177
A raid i gystudd garw'r	549	A than dy aden dawel	208	Boed yma fy nyth ...	343
A raid im rodio anial.	538	A thi wyt Sanct, Sanct	14	Braint, braint Yw cael	381
Ar ardaloedd maith ...	477	A thyma'r cyntaf bryd	629	Brawd anwyl sy'n ein	236
A'r cyntaf dd'wedoch.	233	A thyna'r cyfoeth roed	543	Brawd yw efe i'r ...	364
Ar dy enw di, Greawd.	153	A thyna'r trysor sydd	563	Brenhinoedd daear ...	98

MYNEGAL.

Bryd caf wel'd y tir ...	688	Caf wel'd fy anwyl Dad	892	Clyw, f'enaid tlawd, ...	118
Bryd ca'i'm glanhau ..	533	Caf yfed yma gariad...	204	Clyw hyn, O! ferch, ac	34
Bryd gwawria'r ded...	643	Caf yno fod yn gwbl...	840	Clywir swyn yn mrig y	475
Brydnawn, Ar y dded.	834	Caiff tralod a chys. ...	802	Clyw seraphaidd sein.	861
Bu farw f'Anwlyd, fe	411	Caled yw dioddef ...	782	Codi'm llygaid 'rwyf...	822
Bugail Israel sydd ...	443	Calfaria fryn dyrch...	454	Cof am y cyfiawn Iesu	429
Bugail yw, fe roes ei...	323	Calfaria fryn yw'r ...	200	Cof am y llu o filwyr...	429
Bûm yn wyneb pob ...	823	Canaf i'r Arglwydd ...	70	Cof am y wyneb siriol	429
Bu'n angeu i'n hangeu	246	Caned a welodd wawr	471	Cof genyf y pryd ...	807
Buoeh gyda mi'n fy ...	863	Caned cenhedlaethau'r	321	Cofia, Arglwydd, dy ...	398
Bu'r lleidr aflan un ...	442	Caned nef a daear lawr	330	Cofia, f'enaid, cyn it...	855
Bwystilod rheibus ...	649	Caned nef a daearolion	278	Cofia i'th was dy air...	80
Bwyteuach, mae'r ab...	375	Caned pechaduriaid ...	278	Cofia'th boenau ar ...	301
Byddaf fi lawen yn dy	7	Can' ffarwel i bob peth	299	Cofiwech hyn mewn ...	399
Byddaf yn dych'mygu	731	Can' ffarwel o gylch y	675	Coffaf dy enw di ...	34
Bydda'i 'n synu ar ...	788	Caniadau newyddion...	919	Coffawn yn llawen ...	195
Bydd, bydd, Rhyw ...	886	Canlynwyr yr Oen ...	915	Colofn dân rho'r nos...	770
Bydd cerubiadaid a ser.	308	Can mil o weithiau ...	534	Colled pob blodeuyn...	779
Bydd di gysurus yn dy	29	Can's ar ei bobl ...	90	Coroni'r ydwyf ti fel...	46
Bydd di yn ymborth ...	263	Can's da yw'r Arglwydd	66	Creawdwr doeth y ...	519
Bydd dy degwech byth	687	Can's deg can mlynedd	62	Creawdwr y ffurfafen	105
Bydd dda i'th was a...	79	Can's ef a roes ei sail...	17	Cred ynddo ef, fe'th ...	29
Bydd dda wrth Seion.	40	Can's ein Duw ni byth	36	Cref y rhoes sail ...	69
Bydd gwel'd gogoniant	890	Can's fy Arglwydd o...	87	Cref yw dy fraich ...	171
Bydd gwraig yr Oen	874	Can's hoff iawn gan dy	67	Creigiau tanlyd ...	355
Bydd melus gofio y cyf.	294	Can's mae dy hardd. ...	516	Crist ydwy'r arch a'r	416
Bydd myrdd o ryfedd.	847	Can's mawr yw'r Argl.	90	Croesau geirwon sydd	828
Bydd yma, nid fel ...	499	Can's ti a ferni'n iawn	47	Cryfach addewid Duw	664
Bydd yno hawb yn ...	842	Can's y dyn rheidus ...	50	Cryf yw ei ddeheu law	232
Bynag peth a welodd	713	Cant o weithiau, ol a...	860	Cudd fy meiau rhag y	744
Bynag peth sydd ...	281	Canwn mwy am wared.	278	Cul yw'r llwybr i mi...	674
Byth hwy a'th ofnant	50	Câr yr hwn a fedr war.	826	Cwlwm wnaed yn nhr.	905
Byth ni dderfydd canu	313	Casglu dy fyrr a'th ...	373	Cwypm mil wrth dy...	142
Byw heb wres, na haul	900	Castell wyt ti, Tŵr ...	194	Cydfynd o' h yd dan ...	367
Byw i mi'n Brophwyd	174	Cawn esgyn o'r dyrys	916	Cydganed y ddaear ...	335
Byw im yw Crist er ...	174	Cawn lano i fewn i ...	894	Cyduned pob creadur	217
Byw'n Archoffeiriad ar	174	Cawn orphwys yn ddi.	891	Cyduned Seion lân ...	249
Bywyd perffaith yw'th	756	Cawn wel'd yr addfw.	894	Cydunwn â'r angyl. ...	217
Bywyd y meirw, tyr'd	926	Cefais berll gwel nag...	897	Cyfammod cry—pwy	101
C.		Cefais, eneiniais ef yn	61	Cyfammod Duw a'i ...	610
Cadarnhaw'd fy ffydd	689	Ceir gwel'd y dyrfa ...	874	Cyfammod hedd a lun.	123
Cadben mawr ein ...	403	Ceiwiwh wisgoedd y...	438	Cyfammod hedd, cyf.	101
Cadw fi'n anwyl rhag.	11	Cenhadon hedd gânt...	460	Cyfammod rhad, o dre.	101
Cadw ni, Arglwydd ...	13	Cenir yno am y gwaed	913	Cyfammod rhad trag.	123
Cadd gario'r groes i ...	419	Canwech i'r Arglwydd	99	Cyfarwydda'm henaid	678
Caed ffynnon o ddŵr...	447	Canwech i'r Iôn, chwi...	22	Cyfiawnder amddiffyn.	423
Caed person mor lawn	346	Canwech i'r Iôr fawl a...	25	Cyfiawnder Duw mew.	186
Caed trefn i faddeu ...	396	Cerdd yn mlaen, mae...	780	Cyfiawnder Duw sydd	416
Cael bod yn foreu dan	369	Ces brofi dwyfol hedd	629	Cyfiawnder marwol ...	633
Cael derbyn o'i chyf...	220	Ces ddŵr o'i graig i ...	624	Cyflawnai'r gyfraith...	246
Cael Duw yn Dad, a...	729	Ces enw newydd oddi	163	Cyflawna'th air, doed	164
Cael treulio sanctaidd	389	Claf wyf am deimlo ...	517	Cyflawnder nerth, cyf.	593
Caersalem, dinas hedd	893	Clod, clod I'r Oen a ...	227	Cyflawnir gair fy Nuw	638
Caersalem hyfryd wiw	661	Clodforaf fi fy Arglwy.	7	Cyflawn o fraser yw'r	23
Caersalem lân, ein ...	83	Clodforaf fi fy Arglwy.	74	Cyflawnwyd y gyfraith	440
Caersalem, ti ddinas...	922	Clodforwech bawb ein	115	Cyfnedd y mae dyn...	125
Caf ddod i gynnulleid.	935	Clodforwech Dduw ...	48	Cyfnododd Brenin hedd	272
Caf ddyfod i'r gogon...	578	Clodforwech enw Mab	223	Cyfoeth yn yr anial ga.	826
Caf floeddio concwest	610	Clodforwech Frenin ...	105	Cyfrana dy ddaionus..	11
Caf fwyta firwythau...	575	Clustiau enwad ni all.	686	Cyfranwr mawr y ...	938
Cafodd enw, cafodd ...	326	Clymau natur oll a ...	905	Cyfyngder mwya'n ...	168
Caf orphwys heddyw...	935	Clywaf lais gan bob ...	292	Cyfielyb i fy Nuw ...	270
Caf wel'd a chlywed...	933	Clywech leferydd gras a	309	Cyhyd ag yw'r ffurfaf.	63
Caf wel'd f'Anwlyd...	893	Clywed dy riddfanau .	772	Cyll y pechod hwnw...	859

MYNEGAI.

Cymmeraf fy nifyr wch	543	Daeth prynedigaeth ...	218	Defaid a gwartheg ...	6
Cymmer, Iesu, fi fel'r	772	Daeth trwy Ein Iesu	381	Deffro, f'enaid, edrych	321
Cymmerwch gysur yn	23	Daeth uffern a'r	410	Deffro, fy ffydd, rho	158
Cymmhwyswr ni trwy	881	Dangos im, Arglwydd	18	Deffroir fy nghysgld	850
Cym'rais yn etifeddia.	81	Dangosi lwybr im i ...	10	Deg dryll ar hugain	228
Cyn byd Ammodwyd i	845	Dangoswyd im pryd...	629	Dengmil llawn o gyfy.	137
Cynnefin iawn â dolur	223	Da iawn i bechad. fod	446	Dengmil o delynau ...	898
Cyn fy nghystuddio ...	80	Da i mi fod yr addew.	788	Deongl wch hyn	183
Cyn llunio'r byd, cyn	102	'Da'i 'mofyn haeddia.	214	Derfydd awyr, derfydd	308
Cyn rhoi bod i'r ddae.	326	Daionus a thosturiol...	936	Derfydd i mi deithio'o'r	862
Cyssegrwn flaenfrwy.	369	D'air a wnaeth y mor.	133	Derfydd i mi garu ac	681
Cystuddiau mawrion o	808	Dal fi, fy Nuw, dal fi	523	Deud dyddiau o bob	129
CH.		Dal fi fyny, addfwyn	707	Deud pechad, truain	280
Cheisiais, Argl. ddim	732	Dal fi'n gadarn hyd ...	785	Deuwch, bechad, tlod.	404
Chlywodd clust, ni we.	685	Dal fy llygad, dal heb	732	Deuwch, hil syrthied.	438
Chlywodd clust, ni we.	833	Dal sylw craff mae ...	105	Deuwch, yr awelon ...	676
Chwi adar ar yr aden	232	'Dall Pharaoh, er ei ...	391	Deuwn, Argl. â'n rhai	443
Chwi, angylion, sydd	771	'Dall Satan, deddf, na	192	Dewch, addewidion ...	449
Chwi bererinion glân	639	Dan bob cystuddiau...	596	Dewch, blant bychain	443
Chwi bryfed, ef clodfo.	232	Dan bwys euogrwydd	251	Dewch, flinderog a ...	404
Chwi, chwi ffynnonau	571	Dan dy aden cedwir...	745	Dewch, hen ac ieuainc	390
Chwi, dlodion, chwi...	233	Dan dy aden y rhyfel.	736	Dewch, hen ac wrthgil...	390
Chwi, ffynnonau ...	755	Dan ei aden byddaf ...	695	Dewch i'r frwydr ...	483
Chwi gewch yfed yn...	438	Dan ei adenydd mae ..	587	Dewch y deillion ...	438
Chwi, henaint, sy'n ...	233	Dan ei gysgod byddaf	320	Dewch yma, gwelwch	431
Chwi, holl deyrnas ...	48	Darfu fy nerth, 'rwy'n	575	Dewch yn mlaen, a ...	863
Chwilia, f'enaid, gyrau	735	Darfu noddfa mewn...	745	Dewisais ef, ac ef o ...	162
Chwilio, a manwl ...	589	Darfu ofni tentasiyn.	765	Diange wnes i maes o	717
Chwilio am danat ...	831	Darfu'r gauaf chwerw	486	Diben nefoedd sydd ...	832
Chwilio ei berson ...	183	Darfydded camol neb	156	Diddanydd ydwyt ti	350
Chwi, weision Duw ...	75	Darfydded son am ...	501	Diddig, diddig, fe ...	316
Chwychwi a brynwyd	175	Darfydded son yn ...	367	Difyru wnaif fy oes yn	601
Chwychwi, fynydd. ...	76	Darparwyd gwledd i...	382	Digon, digon fyddai ...	760
Chwyth, udgorn ...	452	'Da un o'r nwydau i ...	878	Digonir f'enaid fel â...	44
D.		Dau ryw auaf maith a	836	Digon mewn llifeiriant	726
Dacw gariad, dacw ...	305	Daw amser braf, can's	450	Dim trysor nis cair ...	346
Dacw gariad fel yr ...	864	Daw caethion duon In.	469	Dinas noddfa gaed o'r	791
Dacw gariad nefoedd	322	Daw, daw, Fy anwyl	887	Dioddefodd angeu dy.	202
Dacw lofrudd ar ei ...	306	Daw, daw, Yr hyfryd	227	Dioddefodd angeu loes	246
Dacw'r ardal, dacw'r	713	Daw diwedd ar fy ...	892	Dioddefodd ar y pren	247
Dacw'r ardal nefol ...	909	Daw dydd I'r carchar	227	Diolchaf am dy gariad	939
Dacw'r Brenin yn ei...	925	Daw dydd i'r cyfiawn.	37	Diolchaf am gysuron ..	939
Dacw'r deg gorchymy.	406	Daw dydd o brysur ...	847	Diolchaf byth iddo ...	412
Dacw'r ffynnon i'w ...	445	Daw, fe ddaw y ...	737	Diolchaf fi â chalon ...	27
Dacw'r ffynnon wedi ei	314	Daw gwainiaid Seion	187	Diolch byth, a chanmil	296
Dacw'r gwledydd ...	898	Daw i ben, aed byd yn	684	Diolchwn i'r Iesu am	414
Dacw'r hoelion geir...	314	Daw i mi dranoeth teg	840	Dirlgelwch o anfeidrol	163
Dacw'r hyfryd fan caf	911	Daw miloedd ar ddarf.	491	Dirmygedig yw gogon.	773
Dacw'r nefoedd fawr...	280	Daw miloedd o rai af.	469	Disgleiria foreu wawr	646
Dacw'r unig feddygin.	280	Daw'r holl dduwiolion	882	Disgwyl di wrth yr ...	20
Dacw'r wlad caf fi ...	898	Daw'r saint o lwch y	272	Disgwyliaf ddydd i ...	635
Dacw uffern yn ei ...	751	Daw tyrfa rif y gwllth	251	Disgwyliaf o'r mynydd.	82
Dacw'r un sydd â ...	856	Da wyt i'th dir ...	58	Disgwyliaf wrthyt ...	930
Dadgan y nefoedd ...	12	Da yw'r groes, a da yw	832	Disgwyliais, f'Arglwy..	86
Dadguddia'n gyflawn	551	Da yw y groes, y gw'ra.	618	Disgwylwion ronyn ...	388
Dadguddiwyd dirlgel...	338	Da yw yr Arglwydd ...	96	Disgwyl pethau gwych	857
Dadrys, dadrys fy ...	761	Dechreu canu, ...	733	Disgwyl 'rwyf trwy ...	737
Dadrys rwydau sydd	751	Dechreud tafod mwy	388	Disgwyl y deheuwynt	752
Dae'r, a nef, ac uffern...	302	Dechreuodd draw cyn	117	Disgwyl y maent bob	870
Daeth arfaeth fawr y	151	Dechreu'r wyf yn awr	691	Disgwyl yr wyf, a hyn	577
Daeth blwyddyn y ...	336	Dedwydd wyf, mi gan.	795	Disgyn, Iesu, o'th ...	742
Daeth flyrdiau melus	276	Dedwydd yw'r bobl ...	95	Distewch elynion mwy	645
Daeth i mi iachawdwr.	240	Dedwydd yw sydd yn	819	Dodaf fy ysbyrd yn dy	23
Daeth Llywydd nef a...	271	Dedwydd yw sy'n pro.	325	Dod fesur mawr ...	349

MYNEGAL.

Dod ynof hiraeth, Iesu	879	Dof, mi ddof trwy'r ...	771	Dwèd dy fod yn eiddo	236
Doed bellach Indiaid..	177	D' ogoniant mawr a'th	417	Dwèd, Goleuni boed fe	291
Doed deau, gogledd ...	462	Do, mi ddringais uwch	279	Dwèd i mi a wyt yn ...	711
Doed dy heddwch ...	756	Do, mi fliniais ar a ...	908	Dwèd pa bryd cafyfed	699
Doed fel y del, fe'i cara	515	Dowch, dowch o fawr	393	Dwèd p'le mae'm bath	524
Doed gogledd, de, a ...	924	Drachefn llawenhewch	252	Dwèd y gair, fy addf.	282
Doed iuddewon cyn. . .	476	Draed lluddedig ...	758	Dwg fi i dalgraig uwch	42
Doed paganiaid yn eu.	482	Draw ar gopa bryn ...	436	Dwg fi y ffolaf un a ...	221
Doed pob awelon yn eu	509	Draw, draw yn mhell	145	Dwg fi yn dy fynwes...	665
Doed pob rhyw dym.	151	Draw mae ein Iesu ...	871	Dwy aden colomen pe	441
Doed preswylwyr yr...	478	Draw mi welaf ryfedd.	131	'Dwyf ond pererin ...	542
Doed uffern, angeu, a	116	Draw mi wela'r nos yn	684	'Dwy'n gwel'd ar aswy	215
Doed y cystuddiedig ..	289	Draw'r wlad Lle'r wyf	613	'Dwy'n 'nabod dim o'r	810
Doed y diluwl i deyrna.	779	Dringaf fyny i'r Olew.	305	'Dwy'n ofni ond yr ...	179
Doed y greadigaeth ...	217	Dringasat hwy i ben	871	Dy air i'm traed i ...	81
Doed y pedwar gwynt	476	Dring, fy enaid, i'th ...	303	Dy air sy'n dwyn rhyw	584
Doed y trueiniaid ...	211	Dring, fy enaid, i'th ...	283	Dy air sy'n gwneyd y .	759
Doed yr India fawr ...	478	Dring i fyny i'r balm.	682	Dy allu yw fy nerth ..	593
Doed yr Indiaid, doed	477	Dros bechadur buost..	711	Dy babell di mor hyfr.	57
Doed y tymhestloedd	599	Dros f'enaid i bu'r ...	420	Dy bresenmoldeb sydd	111
'Doedd neb ar y ddae.	413	Dros ryw ddyddiaid ...	864	Dy briod wyf, ac 'rwyf	513
'Doedd neb ddaliasai	524	Dros y brynau tywyll	477	Dychwel im gysuron .	743
'Does angel, na seraph	917	Drwy leoedd geirwon..	607	Dy droed i lithro ef ...	82
'Does arall fan i roi fy	563	Drwy newyn, syched ..	71	Dyddiau blin fy mher.	724
'Does arnaf eisieu yn y	172	Drwy'th fendith di y..	46	Dyddiau hyfryd dwyfol	487
'Does bellach ddim ...	636	Drwy yr anialwch ...	71	Dy ddoethineb a dy ...	137
'Does bleser dâl tu ...	558	Dug Israel i'r lan yn ...	91	Dy ddoniaid ydynt aml	350
'Does bwlech yn hwn...	101	D' uniondeb sydd fel ..	23	Dy Dduw a drefnodd i	48
'Does dim a laesa'm ...	657	Duw, agor y min man	40	Dydd yw hwn sy'n ...	837
'Does dim ar wyneb ...	543	Duw anfeidrol yw dy..	132	Dy etholedig dedwydd	45
'Does dim at ostegu ...	334	Duw anfeidrol yw dy..	832	Dyfais fawr tragwydd.	823
'Does dim difyrwch ...	376	Duw a sicrha bob ...	46	Dy faith drugaredd, O!	44
'Does dim foddfa fy ...	500	Duw, attal di rwysg fy	496	Dy farn ni wraf ...	103
'Does dim yn gwir ddi.	222	Duw, buost in yn Argl.	62	Dy fawr drugaredd ...	28
'Does diwedd byth na	631	Duw, bydd yn graig o	49	Dy feibion yn attegiog	34
'Does doniau dan y ...	553	Duw, bydd yn gym. ...	560	Dy fraich sydd gadarn	554
'Does drai Nan eisieu..	423	Duw, cadw f'enaid ...	579	Dyfrhau y ddaear sech	46
'Does eisieu'n bod, nac	146	Duw cariad yw ei hun.	121	Dygaist o'r Aipht ...	56
'Does enw foddia'm ...	519	Duw, creagalon bur ...	40	Dy gariad dwys yn ...	573
'Does fan O'r ddaear...	835	Duw, dod i'r Brenin ...	50	Dy gariad sy arnaf ...	106
'Does genyf mwy ond	596	Duw, dod orchymyn ..	936	Dy glwyfau yw fy rhan	253
'Does genyf ond dy ...	208	Duw, dy drugaredd ...	26	Dygodd allan lo pasg.	693
'Does golwg harddach	147	Duw, dysg i mi dy ...	20	Dygodd f'enaid ar ei ol	324
'Does gyflwr dan yr ...	602	Duw, dywed er dy glod	472	Dy gwmi i ddywyn y	852
'Does gyfflyb iddo ef	321	Duw, er mor eang yw	113	Dy gyflawn farn a'r ...	79
'Does gyfl'lybiaeth is y	134	Duw fy nghyflawnder	3	Dy hanfod berffaith ...	307
'Does is y nef a ddeil...	541	Duw, ffordd dy ddeddf.	79	Dy hen addewid rasol	621
'Does mesur amser ...	918	Duw, gwared f'enaid ...	5	Dyhlida, Iesu'th nefol	551
'Does neb ond ef, fy ...	222	Duwioledeb yn ei grym	395	Dy holl weithredoedd	96
'Does ofn o dan fy ...	266	Duw, moledd pobloedd.	47	Dy lan orseddfainge ..	33
'Does ond gras yn ...	740	Duw. nid oes ond ti dy	755	Dy lwybrau di ynt ...	580
'Does ond rhyw faith	540	Duw, pan agorech di...	70	Dy lygaid gwelsant fy	93
'Does un genfigen ...	879	Duw, prawf fy meddwl	93	Dyma babell y cyfarfod	293
'Does unrhyw bleser...	550	Duw, pwy a saif yn ...	86	Dyma ddyfnder o ...	279
'Does unrhyw drysor..	258	Duw, rho i mi ffydd i	619	Dyma Feibl an. Iesu .	361
'Does unrhyw gyflwr .	210	Duw, sy iddi'n blaid,hi	371	Dyma fi, Arglwydd ...	517
'Does unrhyw gyflwr .	544	Duw, teyrnasa ar y ...	478	Dyma fi, Iesu, fel yr	158
'Does unrhyw hardd...	169	Duw, tyr'd a'th saint o	357	Dyma Frawd a anwyd	293
'Does unrhyw ofid, yn.	809	Duw ymddangosodd...	196	Dyma Geidwad i'r ...	312
'Does yma ddim i'w ...	658	Duw yn unig sydd ...	675	Dyma Gyfaill haeddai.	318
'Does yma eisieu byth	377	Duw yw efe i'm dwyn	515	Dyma gyfarfod hyfryd	525
'Does yma ond trai a...	669	Duw yw fy nerth a'm	114	Dyma lle bydd fy ...	163
'Does yn dy galon ond	809	Duw yw fy Nhad ...	109	Dyma lle mae d'anfeid.	113
Dof finnu tua'th dŷ...	4	Dwèd a ellir nesu ...	132	Dyma lle'r ydoedd ar	143

MYNEGAI.

Dyma'n gwbl fy neis... 764	Dy Ysbryd sanctaidd. 653	Er cryfed ydyw'r ... 940
Dyma pa'm'r wyf ... 734	DD.	Er cu'wch y bryniau.. 564
Dyma'r aberth mae ... 327	Ddaw syched, na ... 921	Er cymmaint yw'r lliid 492
Dyma'r byd y mae ... 857	Ddiffygiaf ddim er cyd 376	Er cyn rhoi sail yn ... 62
Dyma'r creigydd serth 314	Ddiwallu o hono ein... 71	Er dod o hyd i Marah 814
Dyma'r dwr, a dyma'r 330	E.	Er dy fod di heddyw 301
Dyma'r eiddil yn ... 791	Edrychaf ar y croes... 604	Er dy fod yn uchder ... 136
Dyma'r euog, ofnus ... 745	Edrychaf ar y gwyn... 601	Er fod angeu yn fy ... 682
Dyma'r fan, a thyma'r 679	Edrych arnaf mewn... 784	Er fod arnaf ofnau ... 765
Dyma'r fan y caiff fy 444	Edrych ar y pair 'rwyf 822	Er fod picellau tan. ... 198
Dyma'r llwybra ddew. 717	Edrych 'rwyf ar hyny 824	Erglyw a gwel mae ... 526
Dyma'r maen sydd yn 312	Ef a ddirydd, fy ... 25	Erglyw, O Dduw ! fy. 42
Dyma'r man dymunwn 763	Ef a weddia arnaf ... 61	Er gofid a blinder ... 805
Dyma'r pechod sydd... 752	Efe aeth o fy mlaen ... 663	Er griddfan dros bryd. 643
Dyma'r tlawd a ... 300	Efe a'u ceidw hwyn ... 29	Er gwaethaf Satan ... 25
Dyma'r truan a'r ... 692	Efe ei hun i roddi ... 495	Er gwaetha'r maen ... 84
Dyma'r wledd y cewch 438	Efengyl yr Iôn ... 493	Er hyn nid ofnaf mwy 259
Dyma ryfyl yn ei allu 785	Efe yw fy hedd ... 345	Er hyny pwy a ddring. 17
Dyma sylfaen gadarn 324	Efe yw ffynnon fawr... 600	Er i mi, do, wrthgilio. 534
Dyma'th gariad, dyma 301	Efe yw'm Meichiau ... 259	Er i mi droseddu ... 139
Dymuniadau pell eu... 138	Efe yw'r lawn dros ... 143	Er i mi gollir hedd ... 252
Dymunwn ado'n lân .. 626	Efe yw'r Iawn fu ... 294	Er i mi gwrrd â llu ... 609
Dymunwn roi dy glod 113	Ef i bob rhai a'i ... 74	Eriod Mae'n dal y ... 422
Dyn â llaw lân a ... 17	Ef wyf am gael, of .. 500	Er lletro yw fy mhla.. 251
Dyna pa'm' rwyf yn .. 773	Ei air a'i ammod ... 115	Er llithro i'r llaid ... 101
Dyna'r dyddiau wyf yn 695	Ei bresenloldeb sydd. 510	Er llwfrhau, mi biau .. 502
Dyna'r man dymunwn 752	Ei chwerwaf angeu ... 223	Er maint fy llygredd 605
Dyna'r man na ddaw 293	Ei drugareddau ant ... 86	Er mor annheilwng o. 606
Dyna'r pryd mae'n ... 788	Eiddof fi yw fy Anwyl. 689	Er unwyn Caersalem .. 48
Dyna'r pryd 'rwy'n ... 363	Ei enw bery tra bo ... 225	Er mwyn dy enw ... 18
Dyn dieithr ydywyf ... 696	Ei esgyll drosot ef a... 63	Er myn'd trwy fflam. 813
Dy nerth drachefn ... 184	Ei fywyd glân, ei ... 364	Er mwyn dy grog a'th 606
Dy nerthol air, Ion ... 357	Ei gariad bery pan bo. 212	Er myn'd yn awr dan. 526
Dyn nid wyt sy'n ... 362	Ei gariad lifodd ar y... 212	Er nad oes ganddynt.. 12
Dy oglud dod ar ... 38	Ei glod Sydd heb un... 464	Er pydru 'ngwaelod ... 852
Dy ras, dy nawdd ... 41	Ei gyfiawnder dwyfol 320	Er Satan, byd, a chna. 126
Dyrchafa'r Ion fryn ... 454	Ei haeddiant mawr a. 181	Er temlo 'i fin, ei ... 357
Dyrchafer enw Iesu cu 216	Ei 'nabod ef yn iawn... 255	Er temtasynau floedd 515
Dyrchafodd Duw uwch 75	Ein brodyr sydd o'r ... 641	Esgyn a wnaeth i entr. 201
Dyrchefwch byrtheich 17	Ein deddfwr, Duw ... 103	Etto gwel nid wyf yn 699
Dyrchefwch chw eich 89	Ein Duw sydd agos ... 27	Etto nid yw fy ergyd. 821
Dyro afael ar y ... 721	Ein henaid gan yr ... 26	Etto unwaith mi ddyr. 701
Dyro olwg ar dy ... 700	Ein meibion boed fel.. 95	Etholiad heb un am... 120
Dyrys daith a mi sydd 670	Ein rhoddion mân a... 460	Etholwyd i feddiannu 120
Dysg felly in rifo'n ... 62	Ei ras a'i cymmhellodd 804	Eu cân sydd am gariad 332
Dysg fi, fy Nuw, dysg. 523	Ei riddfanau ar y ... 303	Eu tafod wedi ei ... 870
Dysg fi gerdded trwy'r 674	Eisieu'th wel'd yr wyf 134	Ewch, ewch oddi am. 36
Dysg fi mewn ... 523	Ei th'wyllwch dudew. 941	Ewyllys Iôn a gaffo ... 103
Dysg in adnabod y ... 348	Ei wel'd, a chofio'i daro 890	F.
Dysgwyddau di ddeil. 520	Ei wel'd, a chofio'r cwp. 890	Fe agorir i mi yno ... 910
Dysg y galon drist i ... 751	Ei wel'd, a chofio'r gof. 890	Fe all i'r lan fy ... 122
Dysg yr Arglwydd ... 12	Ellyllon uffern nis gal 200	Fe all yr Indiaid pell 457
'Dyw colli'r ddae'r ... 500	Enaid cu, mae dyfroedd 861	Fe amlygir rhyw ogon. 910
'Dyw deall cwmni'r nef 161	Ennynaist ynof dân ... 265	Fe barodd i mi dori'r.. 358
Dywedai Iôn wrth ... 73	Er amled, cryfed, ac... 560	Fe bery trugaredd ... 234
Dywed i mi pa ddyd ... 9	Er amled y tywod, er 415	Fe bregethir Iesu ... 485
Dywedir hyn am Seion 59	Er beiau mawr, rif. ... 610	Fe brynodd i mi ... 203
Dywedwyd ganwaith.. 610	Er bod dy haeddiant... 172	Fe bwysa hoelion dur 471
Dy weindogion gwisg 929	Er bod eu beiau'n ... 175	Fe dalai i lawr ar ... 432
Dy wisg dy hun ... 184	Er bod y ffordd yn ... 816	Fe dalodd swm y ddy. 449
'Dyw oesoedd byd mo'r 548	Er bod yn euog o drist. 606	Fe dorwyd rhyngof fi 586
'Dyw profedigaeth ... 650	Er bod yn hir mewn . 574	Fe d'raw'd y Graig ... 173
'Dyw'r gair maddeuant 112	Er cael fy nhaflu ... 607	Fe ddaeth i wella'r ... 228
Dy Ysbryd fel y fflam. 540	Er colli ein cyfeillion.. 881	Fe ddarfu eu blinder... 415

MYNEGAI.

Fe ddarfau eu rhyfel ...	878	Fel pren planedig ...	1	Fy enaid, mawl Sanct.	68
Fe ddarfau'r ofn ...	388	Fel wyn yn wirion ...	923	Fy enaid, mola'r Ar. b.	69
Fe ddarfau pob ofn, a...	802	Fel y gallwyf orfoledd.	837	Fy enaid, mola'r Ar. n.	97
Fe ddaw Ar y cymylau	845	Fel y molianner yn ...	348	Fy enaid sychedig i ...	805
Fe ddaw diwrnod ...	180	Fel y moroedd mae'th	827	Fy enaid traethed ...	96
Fe ddaw'm gwar i etto	747	Fel y rhagora perlau...	869	Fy enaid trist wrth ...	294
Fe ddaw'r blynyddoe.	461	Fel y rhed llifogydd...	820	Fy enaid tua'r nef ...	809
Fe ddaw'r dydd y caf.	897	Fel y saif sail Caer. ...	84	Fy enaid, ymorphwys	803
Fe dderfydd dwyn y...	392	Fe lysg y byd yn ulw.	839	Fy nghalon 'i, a'm ...	52
Fe dderfydd i mi bech.	838	Fellt, fflamiwch ei ...	232	Fy nghalon pa'm nas...	261
Fe dderfydd mwyach	892	Felly cawn gan f'enaid	748	Fy ngharu wnest er...	513
Fe ddioddefodd anghu	734	Felly gorchmynodd ...	55	Fy nghoelbren ...	565
Fe ddistewa myrdd o.	304	Felly tra byddwyf byw	44	Fy nghysur oll oddi ...	162
Fe ddrylliodd yno'r ...	53	Felly y deuaif at ...	582	Fy ngobaith innau a...	49
Fe edwyn Duw ddydd.	29	Fe'm boddwyd mewn	338	Fy ngweddi, dos i'r nef	640
Fe ennyndwyf yno' ...	771	Fe'm cod i ben Nebo..	806	Fy ngwrthgiliadau o...	559
Fe flinodd f'enaid ...	590	Fe'm denodd i yn ...	202	Fy haeddiant mawr yn	149
Fe gaiff dy enw anwyl	157	Fe'm ganwyd i lawen.	660	Fy hedd a'm cysur ...	194
Fe gaiff fy serch, fe ...	571	Fe'm golchir yn fy ...	812	Fy holl amddiffyn wyt	63
Fe gaiff hwn gan yr ...	17	Fe'm llynewyd i fynd	332	Fy holl obaith sy'n ...	285
Fe gaiff Iesu fyrrd o...	480	Fe'm rhoes i sefyll ...	163	Fy Iesu, atat 'rwyf yn	544
Fe gan 'tifeiddion gras	267	F'enaid blinedig yn ...	811	Fy Iesu, Brenin dae'r	461
Fe gan Y gwardigion	381	F'enaid, cred, anghofia	898	Fy Iesu, mae diferyn..	495
Fe garaf bellach tra ...	162	F'enaid egwan, paid...	775	Fy Iesu mwy fydd ...	343
Fe gasglau llwch o'r ...	192	F'enaid egwan, paid...	835	Fy Iesu, Pentywysog .	510
Fe gaw'd croesau lle...	835	F'enaid gwag, oedd ...	138	Fy Iesu yw fy Nuw ...	268
Fe geir gweled Babel .	484	F'enaid gwan, sefydla	826	Fy Iesu yw fy Nuw ...	663
Fe genir, ac fe genir ...	239	F'enaid, gwel Galfaria	793	Fy llais a glywir uwch	527
Fe genir coron ddraen	894	F'enaid, gwel i ben ...	720	Fy llais at Dduw pan .	54
Fe gerdd fy nhraed yn	585	Fe'n carodd cyn ein...	249	Fy lloches a fy noddfa	539
Fe goledd f'enaid, ac...	16	Fe rodd ei ddwyllaw...	201	Fy lloches glyd a'm ...	584
Fe goncrodd anghu ...	159	Fe roed i mi ddim. ...	907	Fy meddyliau sydd yn	704
Fe goncrodd trwy ang.	177	Fe' row'd arno bwys...	433	Fy meiau, fan a mawr.	664
Fe gryn y ddae'r ac ...	214	Fe rwygwyd muriau...	234	Fy meiau oedd y ...	209
Fe gurodd Gehennah .	410	Fe rydd yr Arglwydd .	59	Fy meiau trymion ...	209
Fe gwmp fy ofnau ...	585	Fe saif cyfammod pur	843	Fy mhobl i gyd gwan.	55
Fe gymmerth ef ein ...	432	Fe saif fy nhroed i ar..	19	Fy Mhriod yw, af ar...	144
Fe gymmerth Iesu ...	276	Fe sycha'i hun bob ...	873	Fy myfyrdodau'n felus	869
Fe gynnygiodd dyfr...	134	Fe sy'n berchenog ar..	105	Fy mywyd yw mewn..	174
Fe'i car y Negro ...	461	Fe syrth y ser i lawr...	874	Fy natur egwan sydd..	824
Fe'i gwelir ar y cwm...	848	Fe welir myrdd 'mhen	377	Fy Ner bob awr rhois..	10
Fe'i rhoddwyd i'r dda.	411	Fe welir Seion fel y ..	380	Fy noddfa gadarn ...	564
Fe laesa'r storom fawr	649	Fe wnaeth pechod, ...	705	Fy noddfa gadarn gref	648
Fel bo fy nwydau dr...	157	Fe wnaeth ryfeloedd ...	114	Fy Nuw, fy Nhad, fy...	230
Fel bo i'r dorf ddirif...	748	Fe ylch ein beiau ...	211	Fy Nuw, fy Nuw, fy...	494
Fel bo'm dyddiau oll...	706	Fod Brawd a Chyfaill	534	Fy Nuw, fy Nuw, i gyd	571
Fel boreu wawr fe wel	371	Fod modd i'r euog gael	534	Fy Nuw, pan lefaif ar .	22
Fel byddo pob rhyw...	509	Fry, fry, Uwch awyr...	887	Fy Nuw, 'rwy'n llefaif	14
Fel cai y dua'i liw ...	247	Fry yn Nghaersalem...	914	Fy Nuw, uwch law fy	122
Fel colofnau mwg ...	371	Fy addfwynaf Dad a'm	693	Fy nymuniad paid a...	133
Fel disgwyl y gwylled.	511	Fy anwyl Grist i'm ...	609	Fy nymuniadau i gyd.	268
Fel dwded dy air ...	104	Fydd mwy Ddim diw.	845	Fy nymuniadau maith	590
Fel fflamau angerddol	340	Fydd son Am alar ...	834	Fyth, fyth, rhyfedda'r	235
Fel gallom fyth i ...	417	Fy enaid at dy Dduw.	651	Fyth i'r Tad y bo'r ...	287
Fel gallwyf byth yn...	512	Fy enaid, car arfaethau	103	Fy unig gysgod dan ...	197
Fel gallwyf bodio'n ...	539	Fy enaid, cred byth yn	810	Fy unig gysgod dan y	513
Fel gallwy'n wrol ...	541	Fy enaid, cred yn awr	431	Fy unig noddfa 'nawr	275
Fel hyn mae 'nghalon	20	Fy enaid dan wae ...	807	Fy ysbyrd a fy myw...	113
Fel na bwy'n gwrando	579	Fy enaid, dianc tua ...	604	FF.	
Fel na chaffo pechod..	354	Fy enaid, dod er hyn..	43	Ffaelw'r wyf fi a'th ...	132
Fe lona'r gwyllt ...	460	Fy enaid, gwel gariad.	333	Ffarwel bellach, bob..	292
Fel pan ddel arnaf bob	512	Fy enaid, gwel y fan...	294	Ffarwel bellach, hen...	897
Fel pe disgynai gwlaw	88	Fy enaid i sychedig ...	31	Ffarwel, bleserau'r ...	641
Fel pe disgynai gwllth	88	Fy enaid i sydd ...	341	Ffarwel bob peth yn y	798

MYNEGAI.

Ffarwel, chwi haul a...	632	Gofyniad nefoedd faith	154	Gwlad dda heb wae ...	867
Ffarwel, deiau, ffarwel	717	Gogonyant fyddo i'th...	218	Gwlad ddieithr oddi...	757
Ffarwel ddaear a'i ...	827	Gogwydd dyglust ataf	23	Gwlad o d'wylwch wyf	699
Ffarwel fyd, a ffarwel.	861	Golch fi Oddi wrth fy...	424	Gwlad o heddwch ...	829
Ffarwel, ffarwel i wlelf	500	Golchi'm henaid yn yr	706	Gwledd, gwledd ...	381
Ffarwel, ffarwel oll ...	133	Golchi'r ddu gydwylbod	303	Gwledd ydyw hon ...	421
Ffarwel, greaduriaid...	213	Golchwyd Magdalen...	401	Gwnaed conwest ar...	181
Ffarwel i chwi gynt ...	860	Goleu a nerthol yw ...	290	Gwnaed Duw ganiatau	915
Ffarwel, mi af yn ...	576	Goleuni ac anfeidrol ...	358	Gwnaeth e'r ystorm yn	72
Ffarwel oll o dan y ...	782	Goleuni'r nef fo'n ...	378	Gwnaeth Iesu berffaith	249
Fflam o dan o ganol ...	138	Golwg, Arglwydd, ar...	783	Gwnaeth Iesu gymmod	250
Ffoed holl drafferthion	935	Gorchfygodd Brenin...	391	Gwna f'enaid bach ...	656
Ffoed negeseuau gwag	593	Gorchfygodd uffern ...	246	Gwna fi fel pren ...	497
Ffordd a drefnuwd cyn	293	Gorchudd ar dy ...	683	Gwna fi'n gyfoethog...	523
Ffordd Duw sydd yn y	119	Gorfoledd dwg i mi ...	40	Gwna fod d'ogoniant...	924
Ffordd newydd wnaed	166	Gorphenwyd talu'n ...	256	Gwna i mi wel'd ...	787
Ffordd nid oes o wared.	741	Gorhwsyfa dawel, deg	579	Gwna ni fel halen ...	924
Ffordd sanctaidd bur .	505	Gorthymder geir o ...	379	Gwna'r Arglwydd ...	7
Ffordd wnaethpwyd .	342	Goruwch yr holl ...	459	Gwnawd cyfammod ...	326
Ffrydiau tawel, byw ...	295	Gorwedd ar fy ngwely	830	Gwneir diwedd ar bob	914
Ffydd, dae'r fan, a ...	182	Gosodaif hefyd bythi'w	61	Gwnes addunedau fil .	666
Ffyddlondeb mawr y...	125	Gosodaist derfyn lle'r .	69	Gwnes y dewis goreu .	720
Ffydd ydyw'm sicr ...	528	Gosodaist ti fy mwrdd	16	Gwn mai rhinweddol .	535
Ffynnon wyt o bob ...	822	Gosod babell yn gwlad	925	Gwrandedd di yr ...	13
Ffy tywyllwch du ...	736	Gras digonol a geir ...	825	Gwranddo n'ghlwyn ...	681
G.		Gras fel moroedd ...	708	Gwregysa'th gleddyf...	33
Gadawn y byd ar ol ...	894	Gras, gras Yn genllif...	425	Gwrthdrysych arall ...	718
Gadewch iddynt ddyf.	443	Grawn sypiau yno ...	895	Gwrthgilio wnes ...	517
Gad im, Arglwydd, tra	325	Gronyn o'th hedd a'th	808	Gwybodaeth Iesu fydd	450
Gad im henaid lanio...	787	Grym fy nwydau sy'n	737	Gwybyddwch ethol o .	3
Gad i mi ado'r anial ...	351	Gwaed dy groes sy'n...	772	Gwybyddwch mai'r ...	66
Gad i mi brofi'r hedd.	591	Gwaed 'sgrifenodd ar .	746	Gwych sain Fydd etto	425
Gad i mi dreflio'm ...	165	Gwaith hyfryd iawn a	933	Gwyn a gwridog haw.	324
Gad i mi gael dy ...	110	Gwaith rhyfedd oedd .	934	Gwyn a gwri. yw f'An.	302
Gad i mi gael hedd. ...	800	Gwaith y nefoedd yw..	775	Gwyn a gwri. yw fy Ar.	299
Gad i mi, Iesu, ddydd	158	Gwaredu'r saint rhag .	617	Gwyn fyd gawn riodd	529
Gad i mi lechu yn ...	576	Gwasgara di'n gelyn...	348	Gwyn fyd y dinasydd.	374
Gad i mi wel'd mai ...	522	Gwasgara'r tew gymyl.	621	Gwyn fyd y rhai ...	581
Gad i ni ddod i'r myn.	923	Gwasgara weddill ...	192	Gwyn fyd yr hwn ...	57
Gair o enau'r nef ei ...	827	Gwasgara y cymylau...	544	Gwyro yma, gwyro ...	695
Gair yr Arglwydd a ...	25	Gwawrddydd, gwawr.	761	Gyda thi mi af trwy ...	700
Galaru'r wyf mewn ...	612	Gwawria, gwawria ...	477	Gyrwch fi i eithaf ...	135
Galarus yw'm holl ...	643	Gwedd dy wyneb siriol	796	H.	
Galarwyr Seion sydd...	273	Gwedd dy wyneb sy'n	290	Haeddiant Duwdd ...	304
Galarwyr S. sydd yn...	366	Gweddio'r wyf, och ne.	533	Hardd Iesu wyt ...	146
Galw'r wyf arnat ...	11	Gwelaf graig a'm ...	310	Hardd lu'r merthyron	216
Gallu'r nef a dry bob...	762	Gwelais 'chydig o'r ...	823	Haul hyfryd yw ...	170
Gan bwys y gwaith ...	419	Gwel ar y croesbren ...	228	Haul y Cyfiawnder ...	504
Gan f'Arglwydd eu ...	545	Gwel'd dy gariad ...	760	Heb euogrwydd du ...	760
Gan hys ymdawelwn	119	Gwel draw fy Mrenin	147	Heb gel, Pob llygad ...	845
Gan ysgwyd a phen ...	72	Gwel'd yr hwn fu'n ...	305	Heb gyfeiliorni ar un .	579
Gelynyon llym a goda'u	419	Gwelir mai'r bedd yw	37	Heb un pleser yn fy ...	763
Gelynyon sydd o fesur	171	Gwelir pobloedd lawer	484	Heb werth nac arian...	375
Gelynyon taer sydd o...	507	Gwelir teyrnas Iesu ...	484	Hed fel mellen ...	477
Gerubiaid, dewch yn...	388	Gwel tu hwnt i fydd .	777	Hedd a chariad ar ...	328
Glynu wrthyt mae fy .	686	Gwelwch yn nwyllaw...	148	Hedd a chyfiawnder ...	50
Gobaith a nerth in ...	35	Gwel y truan, gwel y...	670	Hedd o fewn yn afon...	763
Gobaith f'enaid yw ei .	703	Gwell ganddo na ...	428	Heddwch perffaith ...	831
Gobeithia f'enaid yn...	584	Gwell na phleserau ...	626	Heddyw'r ffynnon a ...	444
Gobeithiaf yn y gair o	357	Gwell wyt i'm henaid .	627	Heddyw'r wyf yn ...	297
Gobeithio yn Nuw ...	55	Gwell yw na mil un ...	57	Heddyw yr dydd ...	749
Gobeithi'wch ynddo ...	191	Gwell yw'th drugaredd	599	Hen angrist sydd ...	492
Gobeithi'wch ynddo ...	43	Gwena arnaf, D'wysog	291	Henfych i enw Iesu ...	175
Gofdiau helaeth o ...	526	Gwisg fi a'r fantell ...	544	Henfych Iesu'r Duw .	288

MYNEGAI.

Henfych i'r boreu ...	914	I fyny daeth o Edom .	229	Mae addewid nef o'm.	701
Hiraethus wyf am ...	526	I groth y wryf wan ...	271	Mae angeu a'r bedd ...	598
Hir ddisgwyliais am...	723	I'm calon cuddiais ...	79	Mae angeu ei hunan ...	334
Hoff enw! fy ymgudd..	219	I mewn i'r porthladd .	607	Mae angeu'r groes ...	430
Hoff gan aderyn tō ...	389	Impier hwynt i'w hol.	476	Mae angylion nef yn...	730
Holl angylion nef ...	281	I'n calon rhoist ...	3	Mae angylion yn cael..	297
Holl allu Satan roed...	186	I'r Arglwydd byth o...	2	Mae ardderchogrwydd	603
Holl bleserau maith y	290	I'r Arglwydd cenwch .	66	Mae arnaf eisieu beu..	667
Holl deyrnasoedd byd	481	I'r gwan gan Satan ...	187	Mae arnaf eisieu sel ...	642
Holl gynulleidfa ei...	72	I'r lan, o'r dyfnder ...	608	Mae Babilon yn crynu	456
Holl lafur Crist drwy .	185	I'r lan, Os bydd im ...	425	Mae bod yn fyw yn ...	398
Hon fyth fydd fy ...	87	I'r nefoedd fry'r aeth .	505	Mae briw y bicell ...	259
Hon yw dy ardd, braf.	373	I'r rhai a ofnant ...	58	Mae brodyr i mi aeth..	810
Hosanna, Haleluwia...	226	I'r rhai'n mae rhag. ...	366	Mae brodyr i mi aeth..	882
Hosanna, Haleluwia...	236	I'r sawl a gadwo ...	18	Mae brodyr im ar ...	576
Hwn Dduw a wnaeth.	97	I'r Tad, i'r Mab, a'r ...	578	Mae cariad yn ei ...	271
Hwn ydyw'r un a ...	275	I'r Tad, i'r Mab, a'r ...	944	Mae caru 'Mhrynwr...	265
Hwn yn ein cystudd...	91	I'r ysbyrd clwyfus ...	219	Mae cofio heddyw am.	461
Hwn yw'r Oen ar ben	318	I Seion wych, parad...	877	Mae cwmwl mawr o...	813
Hwy dy' fradychodd..	209	Is nefoedd ni fu ...	344	Mae cyflawnder maith	315
Hwy gawsant wel'd ...	870	I ti, O Dd. y gwedd. m.	45	Mae cyfyngder mawr..	677
Hwyl fy enaid sy ...	130	I ti, O Dd. y gwedd. p.	937	Mae cymmaint yma ...	658
Hyd yma arweiniaist..	524	I'th fraich mae grym .	60	Mae dafn bach o ...	264
Hyd yma ni ddych. ...	205	I'th Sanct dywedaist .	61	Mae deng myrddiwn o	298
Hyd yma ym deliaist..	109	I'w ddyddiau ef cerir .	50	Mae Duw anfeidrol ...	729
Hyfryd lais efengyl ...	405	LL.		Mae Duw yn llon'd pob	127
Hyn fydd pan gasglo..	67	Llais hyfryd rhad ...	331	Mae Duw yn maddeu..	187
Hyn yw 'mhleser, hyn	308	Llais un gorthrymydd	844	Mae dy air yn abl ...	363
Hyn yw'm nefoedd ...	749	Llais y durtur doed ...	751	Mae dydd at ddydd yn	875
I.		Llama fel hydd dros ...	450	Mae dyddiau griddfan	594
Iachawdwr dynolryw.	657	Llawen ydwyf fod ...	686	Mae dyddiau'r Aiphit..	616
Iachawdwriaeth rad...	445	Llawenydd, bywyd, ...	348	Mae dydd y farn yn ...	842
Iachawdwriaeth sydd.	486	Llawenydd yr holl ...	374	Mae dy enw mor ar...	736
Iach wyf pan fyddwyf	522	Llawn a llawen, iach .	697	Mae dyfnderoedd ...	766
Iaith i ddadguddio ofer	160	Llawn euogrwydd ...	769	Mae dy gariad uwch...	682
I anial pell y crwydr...	218	Llawn Haleluwia mwy	266	Mae dy lais yn rhoi ...	282
Iawn mwy o bwys na .	154	Llawn o ofid, llawn ...	670	Mae dy lwybrau cul...	717
I Dad y trugareddau i	943	Lle bydda'i 'mhlith y .	508	Mae dy wedd yn drech	299
I dŷ'r Arglwydd pan...	83	Lle cawn wel'd yr hwn	752	Mae dy Ysbyrd di yn	755
I ennyn ynom nefol ...	928	Lledant eu gwraidd ...	372	Mae Efengyl gras yn..	397
Iesu a'i gyflawnder ...	329	Llefais a'm calon oll ...	81	Mae ef ei hun yn ...	601
Iesu, Cyfaill pechador.	825	Llefasant drwy ...	14	Mae eglwys Dduw fel.	374
Iesu, cymmer fi yn dy	796	Llef ddrylliedig gref...	740	Mae eglwys Dduw ...	364
Iesu, difyrwch f'enaid	208	Llef radlawn yw a ...	458	Mae eiddgedd yn fy...	766
Iesu, dyro dy gym, ...	709	Lle na bydd brad im...	508	Mae ei ffyddlondeb ...	206
Iesu ei hunan yw fy m.	279	Lleoedd dyfnion sydd .	707	Mae ei glustiau yn ...	129
Iesu ei hunan yw fy n.	673	Lle'r eiste'r seintiau ...	872	Mae ei glustiau yn ...	235
Iesu, eisoes est a'm ...	792	Llewyrcha i'n c'lonau .	349	Mae ei law aswy ...	510
Iesu, estyn dy deyrn...	481	Llewyrcha'th wyn. ar.	81	Mae enw Crist i bawb	191
Iesu, fy Mhrophwyd...	219	Llewyrcha'th wyneb...	56	Mae enw f'Anwlyd...	801
Iesu gollodd ddwyfol..	322	Llewyrchedd pur oleuni	462	Mae enw'm Ior fel ...	145
Iesu, gwyddost fy ...	301	Lle y teyrnaso bendith	451	Mae f'enaid i, fy Ion...	57
Iesu hawddgar, r'wy'n	855	Llifed firwd y dyfroedd	479	Mae fy enaid yn ehed.	774
Iesu, Iesu, 'rwy't ti'n.	300	Lliw fy meiau sydd ...	735	Mae fy enaid yn ehed.	903
Iesu, llawnder mawr..	282	Llonyddodd Iesu'r dig	276	Mae fy nghalon am ...	698
Iesu 'Mrenin mawr ...	792	Llwch wyf fi, o'r llwch	771	Mae fy nghalon am ...	728
Iesu, nid oes terfyn ...	297	Llwybrau bendith yw	129	Mae fy nghalon wedi...	822
Iesu, rhedaf at dy ...	735	Llwybr cwbl groes ...	728	Mae fy nghalon yn ...	715
Iesu sy'n fwy na'r ...	593	Llywodraeth faith y ...	941	Mae fy nghalon yn ...	698
Iesu, ti wyt ffynnon...	233	M.		Mae fy ngired wedi...	836
Iesu, ti yw'm hunig ...	307	Maddeuaist ganwaith	535	Mae fy nghwymp yn ...	750
Iesu yw difyrwch f'oes	329	Maddeuant sy yma ...	210	Mae fy hwyliau ...	713
Iesu yw tegwch mawr	215	Maddeu fel y cyfeil. ...	784	Mae fy meddwl i yn...	709
I fyny at fy Nuw ...	652	Mae addewidion ...	611	Mae fy meiau fel ...	303

MYNEGAL.

Mae fy mhechod yn ...	768	Mae mur y gwahan. ...	413	Mae rhyw foroedd o ...	681
Mae fy Mhriod, mae ...	767	Mae myfyrio ar fy ...	909	Mae rhyw hiraeth ar ...	738
Mae fy Mhryonwr hedd.	329	Mae myrddiwn o ...	243	Mae'r iachawd. fel ...	376
Mae fy nerth i yn ...	775	Mae mynd o edrych ...	803	Mae'r iachawd. rad Yn	251
Mae fy Nuw yn fy ...	821	Mae'n achub hyd yr ...	226	Mae'r iachawd. rad m.	220
Mae fy nwydau wedi.	904	Mae'n awr Yn eistedd	834	Mae'r jubil dragydd.	335
Mae fy ofnau fel y ...	762	Mae'n bryd i ni ganu	415	Mae'r lle sancteiddiol.	917
Mae ffrydiau 'ngorfol.	916	Mae'n dech yn ei ...	247	Mae'r manna wedi ...	639
Mae ffynnon hyfryd ...	442	Mae'n denu'm serch ...	586	Mae'r moddion a'r ...	120
Mae gelynon i mi ...	758	Mae'n eiriol fry o ...	604	Mae'r Oen fu ar ...	668
Mae gobaith f'enaid ...	250	Mae'n eistedd ar dde.	214	Mae'r oriau maith ...	650
Mae golwg ar byrth ...	846	Mae'n eistedd yn ...	917	Mae'r orsedd fawr yn	200
Mae golwg arnat ti ...	107	Mae nerth dy ras yn ...	588	Mae'r orsedd wen yn ...	645
Mae grasusau pen ...	316	Mae'n fwy, mae'n ...	563	Mae'r pomgranadau ...	387
Mae gras yn rhyw ...	504	Mae'n gofalu am fy ...	129	Mae'r tonau lawer ...	816
Mae gwaed ei groes ...	662	Mae'n gysgod rhag y ...	584	Mae'r tywyllwch yn ...	861
Mae gwoborwy yn yr ...	357	Mae'n gysur meddwl ...	881	Mae'r udgorn mawr ...	102
Mae 'nghalon yn friw ...	807	Mae'n hyfryd meddwl	881	Mae'r wledd yn barod	375
Mae 'nghyfeillion adre	731	Mae'n llon'd y nefoedd	118	Mae Salem heb ei ...	467
Mae 'nghyfeillion wedi	857	Mae'n meddalhau'r ...	458	Mae Satan ar fy ...	631
Mae 'ngolwg a'm holl ...	94	Mae'n para'n ffyddlon	117	Mae seintiau yn dieng.	587
Mae haeddiant fy lach.	150	Mae'n rhaid i'r anian	384	Mae Seion wan yn ...	365
Mae haeddiant mawr ...	143	Maent hwy'n rhyfedd.	880	Mae tân o fewn i ...	427
Mae haul a sêr y ...	647	Mae'n traed yn awr ...	580	Mae tegwch d' wyneb.	659
Mae heddyw yn y ...	394	Maent wedi anghofio ...	879	Mae torf aneiriff fawr...	657
Mae hir. arnaf am yma.	726	Mae'n wridog, fe ...	193	Mae trysor fydd fwy...	347
Mae hir. arnaf am y ...	595	Mae'n wyn a gwridog.	193	Mae tyrfa fawr heb ...	391
Mae hiraeth pur yn ...	587	Mae'n wyn, mae'n ...	169	Mae tywyll anial nos...	632
Mae holl deganau'r ...	586	Mae 'nymuniadau mai.	197	Mae'th drugareddau ...	563
Mae holl ddoethineb...	183	Mae 'nymuniadau'n ...	600	Mae'th gariad gwerth.	514
Mae hyfryd sw'n dy ...	164	Mae odfaon yn myn'd	679	Mae udgorn jubili ...	391
Mae hynod rinwedd ...	188	Mae ofnau yn finteï ...	589	Mae y cariad sy'n fwy	906
Mae 'i addewidion fel ...	213	Mae pawb o'r brodyr ...	882	Mae yma drugareddau	377
Mae 'i angylion yn ...	285	Mae peraroglau'th ras	659	Mae yma ffynnon sy'n	210
Mae 'i ddillad yn goch.	415	Mae pererinion draw ...	880	Mae yn amlygu pethau	221
Mae 'i ddoniau yn ...	213	Mae pob dymuniad a ...	599	Mae ynddo drugaredd.	207
Mae 'i eiriau fel y ...	213	Mae prawf o'th gariad	585	Mae ynddo ddwn för.	193
Mae Iesu ei hun yn ...	878	Mae prïodoliaethau'r ...	287	Mae ynddo hefyd allu.	149
Mae Iesu Grist o'n ...	152	Mae pyrth y nef o ...	200	Mae ynddo 'i hunan ...	203
Mae Iesu Grist yn Bro.	221	Mae'r anialwch wedi ...	856	Mae ynddo nerth ...	616
Mae Iesu Grist yn dry.	220	Mae'r Archoffeiriad yn	416	Mae yn ei glywfau ...	180
Mae Iesu'n fawr ei ...	248	Mae'r Brenin ei hunan	410	Mae yn ei heddwch ...	590
Mae i mi elynion o bob	545	Mae'r Brenin yn y ...	388	Mae yn maddeu beiau	298
Mae llais y durtur ...	392	Mae'r bryn yn uchel...	457	Mae yno Dri Pherson ...	918
Mae llais yn galw ...	215	Mae'r bwrdd yn llawn	397	Mae yno gantorion ...	922
Mae llawenydd yn fy ...	906	Mae'r byd ac uffern ...	649	Mae yno heddyw rai...	869
Mae lleiaf loes ...	502	Mae'r dydd yn dod i'r	901	Mae ynot foroedd pur.	588
Mae lluoedd maith y...	663	Mae'r dydd yn nesau ...	492	Mae yr Iorddonen ...	638
Mae lluoedd maith yn	894	Mae'r dydd yn nesau ...	492	Mae ystormydd mewn	820
Mae llwybr hyfryd ...	263	Mae'r ddaear a'i holl...	647	Maith yw'r nos a ...	768
Mae, mae Rhyw hir ...	464	Mae'r ddyled wedi ...	226	Manna nefol sy arnaf ...	716
Mae, mae Yr amser ...	887	Mae'r efengyl wen yn ...	483	Marchog Iesu yn ...	474
Mae'm beiau'n fawr ...	635	Mae'r faner fawr yn ...	471	Marchog yn dy freiniol	730
Mae'm cydwybod oedd	287	Mae'r fath feddyliau...	428	Marwolaeth fy Ngwar.	577
Mae meddwl am y ...	548	Mae'r fundyd leiaf fach	536	Marwolaeth im yw'r...	54
Mae meddwl am yr ...	552	Mae'r ffordd yn awr yn	261	Marw wnaeth y gronyn	450
Mae'm gofalon oll yn...	715	Mae'r ffynnon yn agor.	229	Mawr ei enw'n ninas..	36
Mae'm golwg acw ...	376	Mae'r Ganaan hyfryd ...	895	Mawr, mawr Yw grym	465
Mae'm hymdaith dros	801	Mae'r gwaed a redodd	188	Mawr oedd Crist yn ...	317
Mae mor bossibl ...	766	Mae'r gwntoedd yn...	597	Mawr oedd Iesu yn yr	317
Mae moroedd a ...	105	Mae rhinwedd yn dy ...	631	Mawr yw Iesu yn ei ...	317
Mae'm Prynwr mawr ...	193	Mae'r holl greadigaeth	520	Meddiannodd ef a'i ...	593
Mae 'mrodyr uwch ...	640	Mae rhyw ddirgelwch	164	Megys ei ddillad y ...	69
Mae'm siwrnai yn y ...	817	Mae rhyfeddodau rif...	356	Melusach nag yw'r dil.	208

MYNEGAI.

Melusach tŷ fy Nhad . . .	649	Mi gaf glywed cydsain	899	Mi welaf yn ei fywyd .	428
Melus fel diliau . . .	818	Mi gaf goncwest yno . . .	912	Mi welais wedd dy . . .	111
Melus fel manna . . .	162	Mi gaf yno garu a . . .	907	Mi wela'n awr yn . . .	151
Melus yw dydd y Sab.	933	Mi gaf yno wel'd a . . .	907	Mi wela'n codi'r Seren	839
Melldithied Ebal . . .	189	Mi gaf yno yfed cariad	718	Mi wela'r cwmwl du . . .	818
Mellt, taranau, mwg . . .	705	Mi gaf yn y wlad . . .	907	Mi wnaf fy nghartref . . .	257
Mewn anial dyrys . . .	632	Mi gana'am waed yr . . .	254	Mi wn fod fy Mhrynwr	339
Mewn anialwch 'rwyf	474	Mi ganaf byth am . . .	143	Mi wn i Grist, mi wn . . .	253
Mewn cariad gwisgaist	218	Mi ganaf tra fo . . .	234	Mi wn mai 'meiau . . .	809
Mewn cariad, Iesu . . .	218	Mi garaf f'Anwylyd o . . .	805	Mi wn pe cawn dafod .	574
Mewn cnawd i'n tynu . . .	271	Mi garaf fy Anwylyd . . .	180	Mi wn y dwg fi i deyrn .	574
Mewn gwaith gwè . . .	34	Mi ge's arwyddion gwir	639	Mi wn yn awr pwy . . .	530
Mewn hyder ffydd mi .	507	Mi ge's y Ffrynd goreu	139	Mi w'raff weithiau ar . . .	595
Mewn rhyw anialwch .	554	Mi glywaf lais merthyr	604	Mi yfaf ddwr y ffynnon	376
Mewn rhyw hyder . . .	307	Mi glywa'i lef pan . . .	420	Mi ymddigrifwn yn ei .	590
Mewn trallod at bwy . . .	128	Mi glywais gynt fod . . .	622	Mi ymddiriedaf yn ei .	358
'Mhen oesoedd rif y . . .	188	Mi glywa'r haul, a'r . . .	939	Mi ymddiriedais iddo .	21
Mi af heibio i'r . . .	710	Mi godais i fyny fy . . .	340	Mi ymddiriedais ynot .	23
Mi af trwy fyddinoedd	790	Mi gofaff eiriau'n . . .	421	Mi ymddiriedais ynot .	49
Mi af trwy'r cystudd . .	302	Mi gredaf etto'n hy' . . .	126	Mi ymhyfydaf ynot . . .	23
Mi af trwy'r lorddon . .	690	Mi gysgaf hân yn . . .	914	Mi yn dy nawdd a rois .	8
Mi af yn mlaen er pell .	534	Mi haeddais fod yn . . .	578	'Mofyn am orphwysfa .	670
Mi af yn mlaen er t'wy .	541	Mil mwy oedd eich . . .	232	Molant ei enw ef . . .	98
Mi af yn mlaen yn . . .	215	Mil o filoedd, myrdd . . .	863	Moliannaf byth yr . . .	163
Mi a'i gwarddaf ef . . .	68	Mil sy'n disgwyl, myrdd	743	Moliannant enw'r Argl.	98
Mi a'i maes o blith . . .	691	Mi lyna'n dawel wrth .	546	Moliannant Arglwydd	64
Mi anturiaf, rhaid . . .	859	Minnau a y mur . . .	781	Moliennwch Dduw . . .	942
Mi a'th fawrygaf di . . .	96	Minnau a weli 'mhlith	519	Molwch chwi Dduw . . .	91
Mi bellach goda'i . . .	387	Minnau bellach a . . .	314	Molwch Dduw yn ei . . .	100
Mi brofais Dduw yn . . .	253	Minnau bellach orfole .	474	Molwch yr Arglwydd .	71
Mi bwysaf ar ei air . . .	817	Minnau bellach orfole .	791	Molwch yr Argl. can's .	91
Mi bwysaf atat etto . . .	575	Minnau bryfyn gwael .	686	Molwch yr Argl. o'r . . .	98
Mi daffa 'maich oddi ar	201	Minnau ddof i'r ffynn . .	444	Mor anobeithiol yw . . .	199
Mi debygaf clywaf . . .	474	Mi. nau gaf fod yn eu .	898	Mor beraid i'r credad . .	219
Mi debygw'n gwela' . . .	781	Minnau gerddaf trwy'r	730	Mor gu, O Arglwydd ! .	81
Mi deithiais ran o'r . . .	549	Minnau godaf tuag . . .	692	Mor ddedwydd yw y . . .	844
Mi deithia'n ddifyr . . .	591	Minnau gredaf yn fy . . .	485	Mor fawr Yw'r syched	613
Mi dora'r clyman oll . . .	550	Minnau gwnaf yntau . .	61	Mor greulon yw fy . . .	656
Mi dreuliaf oriau 'foes	258	Minnau mewn myfyr . . .	11	Mor hyfryd cael un . . .	934
Mi dynaf o hyd, er . . .	915	Minnau'n ddyfal sy'n . .	832	Môr sydd ynot o fendi .	284
Mi dde's yma i'r anial .	767	Minnau'r gwaela' o . . .	313	Mor werthfawr yw dy .	357
Mi ddiffygiais deithio .	772	Minnau'r noeth a'r . . .	819	Mur y gwahan dros . . .	186
Mi ddisgwyliaf, doed a	749	Minnau rois fy holl . . .	708	Mwy, mwy, Yw budd . .	464
Mi ddisgwyliaf yno'n . .	740	Minnau weithiau'n . . .	757	Mwy na therfysger . . .	551
Mi ddof at ei fwrdd yn	718	Minnau ymddigrifaf . . .	136	Mwynhâd o'i ras madd .	547
Mi ddof yn hyf i ben . . .	507	Mi nis gallaf wneyd . . .	280	Mwy yw d'eiriau ar y .	772
Mi ddringa' i'r lan yn . .	576	Mi olehaf fy nwylaw . . .	19	Myfi aberthaf i dy . . .	143
Mi ddringais greigydd	109	Mi orfoleddaf draw o . . .	358	Myfi anturiaf mwy . . .	430
Mi ddringaf'r creigydd	513	Mi orphwysa' f'enaid . . .	279	Myfi anturia'n awr . . .	200
Mi ddymunwn wel'd . . .	776	Mi roff'ymddiried yn . .	603	Myfi gaf yno'n dawel . .	556
Mi edrychaf ar i . . .	703	Mi rof fy meiau o'r . . .	637	Myfi'r hwn wyf Alpha	340
Mi es trwy afonydd . . .	828	Mi rof fy nwylaw . . .	619	Myfi'r pechadur pen . . .	668
Mi feddyliaf fod y . . .	695	Mi rof ffarwel i bob . . .	207	Myfi yw'r adgyfodiad .	841
Mi feddyliais cawn . . .	306	Mi rown fydoedd . . .	694	Myfyrio am fyn'd sydd	569
Mi feddyliais yn y . . .	769	Mi rown y byd ac oll . . .	500	Myfyrio fod fy hyfryd .	877
Mi feddylia'th fod di . . .	363	Mi waeddaf yn y . . .	599	Myn barch, ac idd ei . . .	105
Mi flinais fod mewn . . .	508	Mi welaf draw o bell . . .	649	Myn'd a wnaf dan godi	798
Mi foria' yn nerth add .	562	Mi welaf dryfa draw . .	878	Mynegaf finnau d'enw .	15
Mi fyddaf fry . . .	572	Mi welaf fyrdd dan sel	630	Mynegant am y cym . . .	460
Mi fyddaf lawen iawn .	651	Mi welaf fyrdd yr . . .	876	Mynyddoedd, bryniau .	98
Mi gaf deimlo chwant .	775	Mi welaf le mewn . . .	222	Myrddiynau maith . . .	521
Mi gaf fod o flaen . . .	779	Mi welaf lu anfeidrol . .	605	Myrddiynau o frodyr . .	166
Mi gaf fy nghorph . . .	849	Mi welaf oleu'r haul . . .	818	Myrdd o fy mrodyr . . .	109
Mi gaf fyw ar ryfedd . . .	903	Mi welaf wlad uwch . . .	863		

MYNEGAL.

N.			
Na alw mo'nof ger dy	582	Nid all y moroedd ...	295
Na bo gwrthwynebiad.	597	Nid all Satan a'i ...	775
Na bo na phoen na ...	512	Nid digon gair, na ...	499
Nac aed o'th gof dy ...	494	Nid dim tywyllach ...	93
Nac esgeulusa fi a'm...	49	Nid fy nghonwest yw	734
Nad fi adeiladu'n ...	313	Nid fy nef yw ar y ...	284
Nad fi ar aswy nac ...	597	Nid gallu angylion na	415
Nad fi daflu golwg ca.	683	Nid i ni, Arglwydd ...	77
Nad fi foddioni ar ryw	378	Nid llygad wel, na ...	574
Nad fi, Iesu, fyn'd ...	743	Nid myfi sydd yn rhy.	741
Nad fi ymddiried tra .	148	Nid oedd dim o fewn .	138
Nad fod genyf ond ...	754	Nid oedd ond dy fawr	687
Nad i mi garu mwy ...	264	Nid oedd ond gwaed...	113
Nad i'r gwntoedd ...	737	Nid oes aberth o un ...	327
Nad y cenllysg i fy ...	690	Nid oes A ddeil fy ...	423
Na ddigalonwn, er ein	379	Nid oes angel, nid oes	287
Na ddoed gwael wrth.	322	Nid oes arnaf faich ...	764
Na enwer enw neb ...	216	Nid oes dim erioed ...	774
Na flined f'enaid ...	263	Nid oes dim o dan ...	702
Na foed fy mywyd ...	202	Nid oes draw gyfer. ...	906
Na foed gan un per. ...	367	Nid oes drwg cael ...	834
Na foed im feddwl ...	179	Nid oes ddofa fy ...	297
Na foed i'm henaid ...	189	Nid oes eisiau un ...	135
Na foed undyn is ...	321	Nid oes elyn is y ...	302
Na fydded i'r llifeir. ...	110	Nid oes enw 'mhlith...	675
Na fyddwn anobeith.	841	Nid oes funyd fach ...	137
Na gwobr, na rhodd...	9	Nid oes, fy Arglwydd	661
Na lawenhewch, an...	545	Nid oes ffynnon wedi	703
Na lwfrhaed ein ...	471	Nid oes genyf ddim ...	679
Na phall fy nghais ...	555	Nid oes geny' ond ...	760
Na soniwech am un ...	112	Nid oes gofid, nid oes	904
Na thro dy wyneb, Ar.	582	Nid oes gwrthddrych	727
'Nawr ar ei fwrdd ...	170	Nid oes na haul, na ...	112
'Nawr boddlawm wyf .	106	Nid oes, Ni fu, ni ...	422
'Nawr, Bren, y bren...	169	Nid oes ond f'Argl. ...	568
'Nawr mi glywa'r gair	314	Nid oes ond gweled ...	846
'Nawr 'rwy'n darfod...	778	Nid oes ond fy nghna.	749
'Nawr 'rwy'n gwel'd...	785	Nid oes pleser, nid ...	298
'Nawr 'rwy'n gw. yr...	897	Nid oes terfyn ar fy ...	777
'Nawr wrth gofio'r ...	671	Nid oes terfyn ar flyn.	899
Neb is nef ond ti ...	719	Nid oes terfyn fyth ...	323
Nef yw i'm henaid ...	547	Nid oes, Trwy gydol...	423
Nef yw meddiant yr...	903	Nid oes un gwrthddr.	515
Neidia'r mynyddoedd	76	Nid oes un man i mi...	135
Nerthaist dy blant ...	518	Nid oes yno ddim yn .	736
Nerthoedd y trag. Ys.	355	Nid oes yno ddiwedd .	733
Nerth oes caf mi frysiaf	292	Nid oes yno gofio ...	863
Newyddion braf a ...	152	Nid ofnaf ing, na gel. .	499
Newyddion da er seil.	366	Nid ofni rhag dych. ...	142
Newydd mawr a ne...	835	Nid o'r ddaear mae fy	903
Ni all Amal, na Mo. ...	720	Nid wyf deilwng ...	692
Ni all fy meiau, er ...	588	Nid wyf ond gwan ...	518
Ni all rhaid, ac ni ...	291	Nid wy'n caru fy ...	764
Ni all ymryd trist a .	697	Nid wy'n ceisio gan ...	793
Ni attal dim o'r mor...	650	Nid wy'n haeddu dim	701
Ni awn fel hyn yn ...	830	Nid wy'n ofni tir ...	859
Ni chaiff fod eisiau ...	211	Nid yw dyn ond fel ...	62
Ni chaiff y dyfroedd ...	636	Nid yw fy nyddiau yn	535
Ni cheisiaf loches ...	164	Nid yw 'ngweddi, nid	706
Ni chiliais rhag dy ...	81	Nid yw harddwch ...	773
Ni chlywir dim o'ch...	415	Nid yw hardd wrth ...	673
Ni chollwyd gwaed y	264	Nid yw hwn ond byd .	908
Nid all dim o'r storm	786	Nid yw hyfryd. cnawd	356
		Nid yw'r blinderau ...	601
		Nid yw'r ddaear a'i ...	909
		Nid yw'r haul a'i faith	281
		Nid yw trysorau ...	590
		Nid yw y ddaear fawr	567
		Ni ddaw cwm, du ...	904
		Ni ddaw 'nghyfeillion.	840
		Ni ddaw'r llygad ...	904
		Ni ddiffydd lin fo'n ...	195
		Ni edrychaf ar ddim...	619
		Ni edrych Ior ar ...	231
		Ni feddaf ar y ddaear .	203
		Ni feddaf ffrynd, na ...	193
		Ni fedd angylion, er eu	149
		Ni fedd y dwyr. faith .	538
		Ni feddyliais fod fy ...	834
		Ni fethodd gweddi ...	206
		Ni fuasai genyf ob. ...	615
		Ni fu trugaredd faith .	205
		Ni fyddai bywyd ...	567
		Ni ganwn am gar. ...	333
		Ni gawn wel'd a'i ...	911
		Ni gawn yn fuan ...	379
		Ni gawn yno wel'd ...	911
		Ni newid ddim er ...	115
		Ni phery ddim yn hir	818
		Ni phery'r byd a'i ...	601
		Ni raid esgyn fry ...	306
		Ni redwn yn wrol ...	412
		Ni saif y gelyn mwy ...	538
		Ni saif ynfydion o ...	4
		Nis blinwn ganu tra ...	377
		Nis dichon byd a'i ...	725
		Nis gadawa i'r sill. ...	677
		Nis gallaf dd'wedyd ...	516
		Nis gall angylion nef .	178
		Nis gall angylion pur .	202
		Nis gallai gwaged yr ...	250
		Nis gallai'r holl for. .	335
		Nis gall dychryn, nis .	135
		Nis gall dysg, ac ...	304
		Nis gall dysgedigion ...	304
		Nis gall einioes, nis ...	905
		Nis gall f'enaid, er ...	300
		Nis gall holl hyf. ...	286
		Nis gall hwnw sy'n ...	313
		Nis gall meithder ...	319
		Nis gallodd angeu ...	852
		Nis oedwn mwy nes ...	811
		Nis teimlodd neb ond	178
		Ni thál im gyfadde' ...	830
		Ni thál pleserau'r ...	657
		Ni theimlir yno un ...	882
		Ni thraethir maint ...	188
		Ni thrig awelon ...	353
		Ni throff fy wyneb ...	586
		Ni welaf wrthddrych .	207
		Ni welaf un yn liesg ...	388
		Ni welodd llygad dyn	180
		Ni welwn ben ein ...	467
		Ni welwn ein caru ...	414
		Ni welwn ein henwau	414
		Ni welwn faddeuant...	414
		Ni welwn yn amlwg ...	414
		Ni wnaed yr enaid ...	592

MYNEGAL.

Noddfa arall nid oes ...	825	O! Brophwyd mawr... ..	221	O! edrych rhwng y ...	521
Noddfa pechadur ...	269	O! Brophwyd mawr... ..	221	O! enw anwyl iawn ...	262
'Nol cyfeiliorni ar ...	878	O! Brynwr mawr ...	662	O! enw ardderchocaf	228
'Nol edrych ar ol ...	428	O! brysia, Arglwydd... ..	94	Oes, oes, Mae rhin y... ..	424
'Nol gorphen ar ei ...	432	O! brysia, f'enaid, dos	883	O! estyn etto i barhau	28
'Nol marw Brenin ...	273	O! cau fy llygaid ...	208	O! ewch i'w byrth ...	66
'Nol rhoddi'n ...	432	O! cenwch fawl i'r ...	78	O! fanna pur o ddyw.	585
'Nol teimlo archoll ...	881	O! cesglwch ataf fi ...	38	O! feiau mawr, beth... ..	168
'Nol tirio yn iach ...	331	O! cofia fi ger bron ...	165	O'f'enaid! edrycharno	180
O.		O! cofia fi pan bwy'n... ..	165	O'f'enaid! gwel addas.	238
O addfwyn Iesu! gad	565	O! cofia'th hedd rai ...	494	O'f'enaid! gwel fath .	122
O addfwyn Iesu! rho i	561	O! cofia'th wae, a'th... ..	153	O'f'enaid! hed i'r lan.	430
O! agor fy llygaid i ...	336	O! cred, O! cred, cai .	616	O'f'enaid! moria'n	635
O! angeu, pa le ...	865	O! cywd fi o'r pydew... ..	110	O'f'enaid! nac anghof.	934
O! angeu pur y groes	431	O! cwyd bellach, tru. .	67	O! fendith heb ddim... ..	125
O! anghrediniaeth ...	812	O! cymmer di fy ...	585	Ofer iawn mae'r nef ...	697
O! am dreiddio i'r ...	729	O! cymmer fy serchia.	592	Ofer i mi wel'd y ...	688
O! am dynu o'r anial.	398	Och'neidiau'r groes a .	143	O fewn Caersalem ...	645
O! am gael ffydd i ...	238	Och! pwy a roddai ...	838	O fewn dy babell ...	42
O! am gael golwg hoff	176	O! dangos d'allu mawr	653	O fewn dy gaerau ...	83
O! am gael treulio ...	850	O! dangos im fy Ar. ...	30	O fewn i gloriau ...	360
O! am nerth i dreulio	700	O! dal fi, 'rwyf heb ...	654	O fewn i'r wlad ...	192
O! am yfed yma ...	725	O! dan d'adenydd di .	275	O flaen fy llygaid ...	19
O! anfeidrol berffaith	433	O! darfydded imi ...	732	O flaen y drugareddfa	172
O! anfeidrol rym y ...	858	O! deffro, deffro ...	928	O flaen y fainge ...	615
O! anfon di yr Ysbryd	352	O! deffro, gwel, fy ...	419	Ofnadwy ydwy't ti ...	48
O! anialwch maith ...	674	O! deffro'n foreu ...	204	Ofni ddoe, ac ofni ...	739
O! annherfynol fôr ...	205	O! dena'n serch ...	924	Ofni'r wyf, ac etto ...	859
O Arglwydd! amlod ...	2	O! deued iachawdwr... ..	502	Ofni'r wyf na ches ...	676
O Arglwydd! awdwr... ..	627	O! dewch a gwelwch .	117	Ofn yr Arglwydd sydd	12
O Arglwydd! cofia am	472	O! dewch a phrynoedd	375	O! foreuddydd ded. ...	896
O Arglwydd! cofia'th .	153	O! dewch i'r dyfroedd	375	O! foreuddydd y ...	680
O Arglwydd! cyfod i .	87	O! diolch am Gyfryng	244	O! foroedd o ddoethin.	121
O Arglwydd! dena'm.	871	O! dirwynwch oriau .	444	O! Frenin mawr ...	107
O Arglwydd! dwed i .	520	O! distawa 'nghalon .	281	O! fryniau Caersalem... ..	916
O Arglwydd! dy drug .	5	O! distewch, gynddei.	754	O! Fugail doeth yr ...	526
O Arglwydd! dyro ini	928	O! dowch a chanwn ...	65	O! Fugail Israel, dwg	877
O Arglwydd! dysg im	359	O! dowch yn mlaen ...	557	O fy enaid! cod dy ...	434
O Ar. Dduw! bydd ...	929	O! down yn unfyrd ...	65	O'f'enaid! gorfoledda	777
O Ar. Dduw! bywha ...	456	O! dragwyddol iach. .	131	O fy enaid gwan, nac .	860
O Ar. Dduw rhag. ...	940	O! drigfan deg, dawel	922	O fy Iachawdwr! ...	184
O Ar. Dduw! 'rhwn ...	930	O! drugaredd pen ...	712	O fy Iesu! 'Mhriod ...	722
O! Ar. Dduw y lluoedd	57	O! dweded pawb am .	159	O! fyrdiwn ryfedd. .	113
O Arglwydd! ein Iôr .	6	O! dy glwyfau rhed i ...	321	O! ffynnon fawr ei ...	268
O Arglwydd! ein Iôr .	6	O! dyma'r ddyfais ...	177	O! ffynnon fawr o ...	471
O Arglwydd! erglyw .	21	O! dyrechafa'm henaid	680	O! ffynnon trugaredd.	197
O Arglwydd! fy Mhry.	12	O! ddedwydd ddydd .	900	O! gad i mi brofi a ...	362
O Arglwydd! gad im .	511	O! ddedwydd nefol ...	875	O! gad im ffoi i'r ...	542
O Arglwydd! galw ...	468	O! ddedwydd anghy... ..	750	O! gad i mi'n fuan ...	363
O Arglwydd! gosod ...	94	O! ddigyffelyb flas ...	387	O! gad im mewn tang.	843
O Arglwydd! na cher. .	5	O! dddinas Duw pres. .	59	O! Galfaria mae fy ...	795
O Arglwydd! pa fath... ..	108	Oddi wrthyf fi yn bell.	15	O! gariad anorchfygol	209
O Arglwydd! rho i mi	230	Oddi wrthyt rhed fel .	117	O! gariad heb ei gym.	121
O Arglwydd! 'r hwn... ..	532	O Dduw! dod i mi ...	852	O! gariad o anfeidrol .	543
O Arglwydd! ty'r d i .	353	O Dduw! mor rhyfedd	69	O! gariad! O gariad! ...	335
O Arglwydd! tyr'd i .	665	O Dduw! na ddyro ...	40	O! gariad uchaf fu ...	557
O Arglwydd! wrthym	583	O Dduw! pa dduw ...	54	O! golch fi beunydd .	192
O! aros yma 'ngwres .	503	O Dduw y lluoedd! ...	56	O groesaw! groesaw... ..	510
O! arwain fy enaid ...	446	O ddydd i ddydd caf ..	224	O grwydriad pell ...	144
O bellder tragwyddol .	804	O! ddyfnder di waelod	141	O! gwasgerwch dew ...	774
O bell mi wela ...	572	O! ddyfnderoedd iach.	293	O! gwawria, foreu ...	660
O beth i'r llall cyrwydr.	108	O ddyfnderoedd! O ...	287	O! gwlawia ar y crin... ..	938
O bob enw yn mhlith .	859	O ddyfnder! pwy fesur	141	O! gwna i fy nghalon.	597
O bob trysorau dan ...	557	O! edrych arnaf ...	589	O! gwna i mi brofi ...	789

MYNEGAL.

O! gwna i mi wyllo ...	570	O! na roi'r winwydd ..	751	Os collaf wedd ei ...	112
O! gwrandu weddi'r...	637	O! na threuliaswn yn	369	Os crwydrais fel afrad.	609
O! gwyn eu byd y ...	874	O! na welwn ddydd ...	760	Os cyfyd gwynt tym. .	814
O! gyflawnder pur ...	679	O! na welwn gopa'r ...	787	Os dangosi'n eglur ...	768
O! gyr dy oleu, moes .	32	On' chaf fywyd ynddo	856	Os daw cydwytbod ...	189
O! haeddiant annher..	616	Ond boed maddeuant .	637	Os daw gw'radwydd ...	835
O! Haul Cyfiawnder .	455	Ond Crist, y nefol ...	250	Os daw y gyfraith yn .	149
O! heddwch pur y nef	895	Ond dyn yn enwedigol	232	Os disgyni, addfwyn	355
O! henffych ddirgel...	332	Ond ei holl serch ef ...	1	Os dof fi trwy'r an. ...	623
O herwydd, Arglwydd	65	Ond gweled 'rym ...	658	Os edrych wnafl i'r ...	201
O herwydd it wneuth.	142	Ond gwledd Sydd etto	886	Os fy rhwydau oll a ...	762
O herwydd uniawn yw	25	Ond llawenydd fel y ...	912	Os gad fy anwyl Dad...	126
O! hoelia 'meddwl ...	157	Ond mae'r amser bron	731	Os gofyn neb sydd ar .	169
O holl weithredoedd..	156	Ond mi gaf ogoneddus	933	O! 'sgrifena'n eglur ...	746
O! hyfryd ddedwydd	876	Ond mwy na'm holl ...	808	Os gwaredir fi o'm ...	678
O! hyfryd fawr, hyf. .	873	Ond mwy na'r ben. ...	140	Os gwelir fi, bechadur	623
O! iachawd. fawr ...	258	On'd oes ganddo ras ...	830	Os gwrthyd fi fy nhad	20
O! iachawd. gadarn...	229	Ond os absennol fydd .	170	Os haul cylch wybren	51
O! iachawdwr pech. .	854	Ond os troi di dy ...	108	Os hoeliwyd ef un ...	147
O! Iesu byw, Iachaw.	573	Ond pan y gwelaf ...	851	O Seion fryn y daeth .	38
O Iesu! cymmer fi i...	214	O! nefol addfwyn Oen	269	Os llaesu'n awr y ...	609
O Iesu da! na ad ...	507	O! nerthia f'enaid ...	520	Os melus oedd dechreu	801
O Iesu! gy Eirioiwr ...	517	O! nerthia finau i ...	880	Os na chaf dy gym. ...	534
O Iesu gwiw! golch fi	495	Oni wna Barnydd yr .	103	Os pell yw'r dwyrain ..	68
O Iesu gwiw! gwyn...	146	O! pa bryd caf wel'd .	688	Os rhaid cyfarfod ar ...	564
O Iesu mawr! rho'th	546	O! paid â mi, gad im .	330	Os rhaid dwyn y groes	732
O Iesu mawr! y Medd.	157	O! pa'm nas caf fi ...	600	Os rhaid goddef ar fy .	409
O Iesu! pwy all beidio	230	O! pa'm yr wyt, fy ...	162	Os rhaid wynebu'r ...	902
O Iesu'r Archoffeiriad	512	O! par yn ffyddlon i...	562	Os rhaid yfed dyfroedd	671
O! Iesu'r Brenin ...	521	O! p'le mae'r manna .	555	Os rhaid ymdrechu ...	815
O! i gyssegr rhoed it ...	13	O! profwch, gwelwch.	27	Os Satan, neu gydwy..	231
O! i ystlys bur yn ...	184	O! pwy Ymguddiodd.	423	Os tonau gawn a ...	166
O! luoedd uffern faith	266	O! pwy yw hon sy'n' .	371	Os trefnodd siomi dy .	103
O! llanwed iachaw. ...	466	O! ras didrai, diderfyn	229	Os tua'r ochr dde ...	665
O! lefara! addfwyn ...	286	O'r diwedd daeth yr ...	394	Os wyt heb rym i ...	224
Oll o'm mewn nid oes .	766	O'r dyfnder du i'r lan	371	Os ydwyf wael fy ...	224
O! maddeu 'mai a ...	209	O'r dyfnder esgyn ...	608	Os ydwr rhai sentiau	920
O! melus yw'r wledd	341	O'r dyfnder gelwais ...	86	Os ydyw'r Oen fu ...	217
O'm genau na dddwg ...	80	O'r dywyll wlad pan...	838	Os yw'n gofidiau yn y.	811
O! molwch enw'r ...	90	O'r enwau oll a roddir	145	Os yw tegwch d'wyneb	905
O! molwch yr Argl. ...	98	O'r Ganaau hyfryd ...	266	O! tor fy llyffetheriau	569
O! mor hyfryd yw'r...	899	O'r Graig y mae'n ...	549	O! trugarha; can's ...	540
O'm pen i'm traed an..	143	O! rhedwn bawb yr...	397	O! tyn Y gorchudd yn	424
O'm pen i'm traed, 'rw	224	O'r holl fendithion ...	159	O! tyr'd ar frys ...	367
O! na allwn garu'r ...	672	O'r holl gadwedig ...	259	O! tyr'd i ben, dded...	539
O! na allwn godi'm ...	107	O! rhwyga'r cwmmwl	550	O! tyr'd i'th ardd ...	509
O! na allwn innau'r...	427	O! rhwyga'r tew ...	728	O! tyred, addfwyn ...	654
O! na allwn rodio ...	203	O! rhwyma fi wrth ...	611	O! tyred, Arglwydd...	659
O! na allwn roddi ...	651	O'r nef fe ddaeth llef .	458	O! tyred, Arglwydd ...	645
O! na bai cystuddiau	746	O'r nef mi glywais ...	383	O! tyred, Awdwr ...	656
O! na bai rhyw ddy..	680	O'r nefoedd fry yr ...	26	O! tyred, Awdwr ...	658
O! na byddai oriau ...	748	O! Rosyn Saron ...	260	O! tyred, ddedwydd .	839
O! nac ymguddia ...	111	O'r Tysorau anchwil..	309	O! tyred, f'Anwylyd .	800
O! na chawn ddfifyru	738	O! ryfied ddoethineb	333	O! tyred, Ior tragwy ..	617
O! na chawn i dreulio	725	Os agori im dy fynwes	768	O! tyred, y gogledd ...	509
O! na chlywn yr ...	694	O! Salem, fy anwyl ...	922	O! tyred, Ysbryd ...	358
O na'd fi, Arglwydd!..	562	Os am bechod y'th ...	706	O! tywallt hwn im ...	581
O! na'd i mi gwympo.	800	O! sancteiddia f'enaid	354	O'th flaen di, Arglwydd	81
O! na ddoi dydd yr ...	368	Os ar wely rhaid fy ...	835	O'th flaen, O Dduw! .	622
O! na ddoi'r amser. ...	774	Os boreu godi, os hún.	85	O'th nawdd, oddi ...	79
O! na fedrwn yno ...	898	Os bydd dy galon ...	513	O'th nawdd y daw y ...	16
O! na foed ardal cyn .	449	Os caf, bechadur ...	527	O'th ras tosturia ...	936
O! na foed tafod dan .	939	Os caf fi'th garu, dyro	164	O! uchder heb ei ...	647
O! na ildia, f'enaid ...	709	Os claf, os gwan, os ...	421	O wir frys i'r gyflafan .	73

MYNEGAL.

O! wleddoedd hyfryd	872	Pan boch di yn cuddio	681	Pawb sydd yn pwyso .	45
O! ynyfyrwydd	... 854	Pan bo euogrwydd	... 542	Pe ai dynion, fawr a ...	797
O! Ysbryd Glân, i'n ...	349	Pan bo glaswellt	... 910	Pe ai'r ddaear fawr ei .	797
O! Ysbryd pur nefol.	616	Pan bo'r llygaid	... 855	Pe ai'r mynyddoedd ..	608
O! Ysbryd pur sanct.	385	Pan bwyf dan y tonau	832	Pe bai bosibl i mi	... 697
P.		Pan bwyf yn wan	... 106	Pe bai dengmil lawn...	315
Pa aberth roddir	... 231	Pan bwy'n myned	... 770	Pe bai'r holl gystudd.	698
Pa beth all mwyrach	... 506	Pan bwy'n profi	... 747	Pe buasai fil o fydoedd	427
Pa beth a wna' fi	... 570	Pan bwy'n sengu	... 792	Pe cawn adenydd	... 529
Pa beth yw dyn? dyw.	95	Pan byddo awyr glir...	816	Pe cawn fy nhraed	... 502
Pa beth yw dyn it	... 6	Pan byddo f'Arglwydd	603	Pe cawn gredu i ti	... 751
Pa beth yw dyn? peth	95	Pan byddom ni yn	... 118	Pe cawn gysuron o	... 511
Pa bryd caf deimlo ca.	533	Pan byddo'n cuddio'i .	112	Pe cawn y byd i gyd...	515
Pa bryd caf deimlo'r...	553	Pan byddwy'n	... 160	Pechadur afian yw	... 295
Pa bryd y caf lan	... 555	Pan caffwyf wel'd y	... 537	Pechadur wyf a aeth .	495
Pa bryd daw'r dydd	... 176	Pan clywo'r Indiaid	... 449	Pechadur wyf da gwyr	165
Pa bryd gwasgara'r	... 111	Pan collo gwellt y	... 569	Pechadur wyf, f'Argl.	806
Pa bryd y ffy cymmwl.	552	Pan denir fi o'r ffordd	646	Pechadur wyf, mi	... 622
Pa dafod, neu pa	... 271	Pan 'drychwy' i'r	... 550	Pechadur wyf, O!	... 621
Pa ddawn sydd yn y	... 113	Pan ddaeth Israel o'r	76	Pechod greodd ynddo .	305
Pa ddrwg wna'r gelyn	581	Pan ddaeth y Mab o'i .	248	Pechod yma, cariad	... 304
Pa ddau yn mhlith y	124	Pan ddarffo enwau oll	843	Pe chwilid fry yn	... 193
Pa fath uchder rhed...	905	Pan ddelo angeu yn ei	833	Pe diffoddai'r heulwen	779
Pa feddwl, pa 'madr	... 340	Pan ddelo drygau rif y	194	Pe doi cystudd yn ei...	797
Pa feddyliau uwch eu	905	Pan ddél yr adgyfod...	572	Pe doi dae'r ac uffern .	797
Pa fodd am hyn nas	... 163	Pan ddysgwylf 'nabod.	516	Pe gado'r nef wnai	... 161
Pa fodd, fy enaid euog	231	Pan edrychaf ar dy	... 307	Pe gwywent hwy'r	... 559
Pa fodd, O Dduw ! y...	79	Pan elwy'i maes yn	... 541	Pe lithrwn ddim, gan	8
Pa fwyaf gawn o wres	811	Pan fo dyfroedd oer	... 862	Pell uwch geiriau, pell	733
Pa gyfnewidiadau	... 235	Pan fo'm cydnabod is.	606	Pe meddwn aur Peru .	626
Pa ham caiff nwydau .	538	Pan fo'm henaid fwyaf	726	Peraidd ganodd ser y .	312
Pa ham gofala'm	... 520	Pan fo pawb yn cefnu.	319	Pererin llesg a llaith...	640
Pa ham y dest o'r nef.	535	Pan fo Sinai i gyd yn.	296	Pererin wyf i'r Gan. ...	572
Pa ham yr ofna'm	... 527	Pan fu fy Arglwydd	... 852	Pererin wyf mewn	... 504
Pa ham y trof yn ffol...	123	Pan fyddo f'enaid yn .	191	Pererin wyf mewn	... 595
Pa hyd, fy Arglwydd .	8	Pan gallwyf wel'd dy .	107	Pererin wyf sydd ar	... 545
Paid ag ofni, ber yw'r	861	Pan gilio ffwrdd	... 104	Pererin wyf tua	... 507
Paid a'm gado yn	... 299	Pan gofont drachefn .	919	Pererin wy'n y byd	... 815
Paid, fy enaid gwan	... 765	Pan gofont eu dyddiau	919	Perffeithia, Ior, dy	... 927
Pa le dechreuaf	... 234	Pan grymodd Iesu ei .	246	Pe rhodiwn, nid ofnwn	16
Pa le, pa fodd, dechre.	244	Pan gwelwyf f'hun yn	524	Pethau chwerwon	... 823
Pa le Y gwnaf fy	... 424	Pan hoeliwyd Iesu ar .	185	Pe unwaith y darfydd.	426
Palmentwch y brif	... 490	Pan losgo'r ddaear	... 272	Plana'r egwyddorion .	354
Pa'm, Arglwydd, yma.	556	Pan oedd euogrw. creu.	240	Plant caethion Babilon	386
Pa'm caiff hwnw	... 758	Pan oedd euogrw. heb	531	Plant ydym etto dan...	379
Pa'm carai'r byd	... 838	Par oedd fy ngobaith .	627	P'le, Arglwydd	... 333
Pa'm mac'm llygaid	... 699	Pan oedd gelynyion	... 531	P'le gwelir cariad	... 249
Pa'm? oni thro'i di	... 53	Pan oedd uffern fawr .	316	P'le'r ennynodd fy	... 133
Pa mor ddwyfol, pa	... 910	Pan oeddwn i yn wan.	260	P'le'r wyt yn myn'd	... 494
Pa'm? pwy, O Dduw !	52	Pan oeddwn mewn	... 531	Pleserau'r ddaear wedi	351
Pa'm yr ofna'm henaid	126	Pan own yn gorwedd...	531	Pob cenedl a phob	... 459
Pa'm 'rwy'n 'mofyn	... 691	Pan sycho'r moroedd .	225	Pob gras sydd yn	... 546
Pa'm 'rwy'n chwareu .	718	Pan syrthio'r ser	... 212	Pob hiraeth, pob sych.	571
Pa'm 'rwyf, fy Nuw	... 500	Pan syrthio'r ser	... 515	Pob llwyth ac iaith	... 223
Pa'm 'r ymafael trist...	857	Pan welych fi yn	... 110	Pob parch a haeddiant	878
Pa'm y caiff bywstfild	925	Pan y collwyf wel'd	... 736	Pob perchen anadl yn	216
Pa'm y disgwyliwn	... 166	Pan y croeshoeliwyd...	185	Pob peth moliant	... 100
Pa'm yr ofna'i 'meiau .	775	Pan y dechreuodd	... 185	Pob pleser is y rhod	... 626
Pan adeilader Seion	... 67	Pan ymddattodo'r	... 570	Pob priodoledd faith...	104
Pan af i dref i'r	... 144	Pan yn wynebu ym	... 606	Pob rhych yr wyt yn .	46
Pan allwyf gredu ond .	106	Parhau Mae cariad	... 887	Pob seraph, pob	... 345
Pan aller briwio gallu .	116	Par im aros mwy'n	... 792	P'odd gall y Bugail	... 126
Pan ar ddiifygio gan	... 831	Par imi weled hedd	... 39	P'odd y gallaf ddweyd	706
Pan ballo ffafr pawb	... 115	Pa rwystrau sy ar fy...	151	P'odd yr af fi trwy'r	... 856

MYNEGAL.

Poen a llawenydd dan	148	Rho i mi arwydd cryf.	786	'Rwyf yn darfod ag ...	682
Prawf di fy muchedd.	19	Rho i mi brawf o'th ...	538	'Rwyf yn dechreu ...	696
Prif destyn holl gania.	188	Rho i mi heddwch ...	704	'Rwyf yn dyfod at dy.	686
Priodolaethau'r nef ...	416	Rho i mi lechu yna ...	171	'Rwyf yn dy garu ...	516
Profed hwnw nad ...	305	Rho i mi wel'd mai ...	110	'Rwyf yn edrych ar y.	777
Pryd hyn pereiddia ...	811	Rho i mi yfed cariad ...	591	'Rwyf yn ei wel'd, ei .	172
Pryd hyny caf glywed	806	Rho i mi yfed 'rwy'n .	784	'Rwyf yn foddlon iawn	857
Pryd hyny mi af ...	660	Rho nerth dy hedd ...	808	'Rwyf yn foddlon i'th	833
P'un mwy wnaif ai ...	423	Rho nerth i ddwyn y.	644	'Rwyf yn gwel'd yr ...	860
Pur ffynnon pob llaw	350	Rho oleuni, rho ddoe.	742	'Rwyf yn gweled bryn.	780
Pur ganiadau i Frenin	478	Rho'r delyn euraidd ...	880	'Rwyf yn haeddu, Ar.	739
Pwy a chwennychai...	556	Rhosyn Saron yw ei ...	311	'Rwyf yn haeddu, Ar.	741
Pwy draetha'n llawn ...	189	Rho'th gariad cryf yn	378	'Rwyf yn hiraethu am	600
Pwy ddyry im falm o .	426	Rhowch ar lais udgorn	100	'Rwyf y meddwl am...	363
Pwy feiddiai gymmer.	411	Rho wel'd dy gores yn	499	'Rwyf yn ofni temt. ...	765
Pwy gyf'rwyddda wael	776	Rho win ac olew yn...	533	'Rwyf yno wrth fy ...	640
Pwy, medd llaweroedd	3	Rhwng cymylau duon	774	'Rwyf yn teimlo gwynt	714
Pwy meddwch ydyw'r	17	Rhwng Pihahiroth ...	789	'Rwyf yn terfynu ...	633
Pwy na fwytai yw ...	373	'R hwn sy'n gyru'r ...	932	'Rwy'n awr am ganu..	572
Pwy o honoch chwi ...	155	'Rhyd pen y mynydd. .	51	'Rwy'n awr yn teimlo	530
Pwy sydd yn debyg it	60	Rhy drwm yw'm hofn.	511	'Rwy'n blino eisiau ...	566
Pwy welaf fel ...	242	Rhyfedda hyd a lled...	432	'Rwy'n blino'r funyd..	646
Pwy welaf o Edom ...	340	Rhyfedd, Arglwydd ...	759	'Rwy'n ceisio cadw ...	849
Pwy wrendy riddfan ..	167	Rhyfeddir byth y geni	189	'Rwy'n ceisio ymdreig.	153
R.		Rhyfedd na buaswn...	799	'Rwy'n cofio gair fy ...	549
Rai anghenus, dewch.	404	Rhyfeddod a bery'n ...	336	'Rwy'n cofio i felus ...	814
Raid i ti ddim ond ...	494	Bhyfeddod angylion ...	333	'Rwy'n credu'n awr ...	530
'R anrhydedd a'r gallu	338	Rhyfeddod, rhyfeddod	804	'Rwy'n dewis Iesu a'i	167
Rhad ras Yw'r newydd	886	Rhyfeddol byth, rhyf.	120	'Rwy'n diffygyl ar fy..	794
Rhagluniaeth fawr y.	941	Rhyfeddol weithred...	337	'Rwy'n disgwyl wrth..	591
Rhagluniaeth fawr y..	610	Rhyfedd, rhyfedd gan	296	'Rwy'n dlawd, 'rwy'n	567
Rhag ofn myn'd or ...	55	Rhyfeddu'r wyf, a ...	496	'Rwy'n dy garu; ddw.	687
Rhagori ar ddeng mil.	160	Rhyfeddu'r wyf, i'r ...	532	'Rwy'n dy garu, er nas	733
Rhaid cael llygaid ...	708	Rhyfeddu'r wyf, O Ar.	524	'Rwy'n dy garu, ti a...	138
Rhaid im gael gwel'd .	499	Rhyfeddu wnaif a ...	727	'Rwy'n edrych arnaf...	615
Rhaid i mi gael pob ...	184	Rhyfedd yw i Dduw ...	799	'Rwy'n edrych dros y.	602
Rhaid i mi gael rhyw .	566	Rhyfeloedd Crist, a'r..	261	'Rwy'n gorwedd dan..	637
Rhaid i'r Iesu'n helae.	489	Rhyw afon a gaed ...	343	'Rwy'n gwaeddi wrth	577
Rhaid i ti'n rhad ...	521	Rhyw annherfynol ...	643	'Rwy'n gwel'd dirgel.	537
Rhaid oedd bod rhag.	759	Rhyw drysorau heb ...	678	'Rwy'n gwel'd mai ...	521
Rhaid oedd concro ...	316	Rhyw drysor mawr ...	360	'Rwy'n gwel'd mai ofer	535
Rhaid oedd diodde'r...	316	Rhyw ddyfnder mawr	121	'Rwy'n gwel'd yr oriau	640
Rhaid oedd fy newis...	104	Rhyw fflam angerddol	514	'Rwy'n gweled bob ...	341
Rhaid rhoddi farwel ...	664	Rhyw gariad fel y ...	895	'Rwy'n gweled trwy fy	639
Rhai wedi myn'd i ...	870	Rhyw lewyrch trwy'r.	935	'Rwy'n gwybod beth..	530
Rhan o'th degwch a ...	776	Rhyw loches gadarn...	24	'Rwy'n hiraethu am...	690
Rhed, fy enaid, i'w ...	697	Rhyw weithiau floedd	648	'Rwy'n morio tua ...	597
Rhedwn ar frys mawr	506	Rhyw Wr, rhyfeddol.	173	'Rwy'n ofni grym y ...	638
Rhifedi 'meiau sydd...	199	'Roedd ei bleser cyn...	326	'Rwy'n ofni'n nerth...	633
Rho allu im, fy Nuw..	145	'Roedd pob gwageddol	629	'Rwy'n ofni'r aswy ...	562
Rho, Arglwydd, im fo	561	'R un nerth sydd yn .	630	'Rwy'n ofni'r bryniau.	541
Rho brawf o'r gwin ...	589	'Rwyf am gael profi ...	548	'Rwy'n penderfynu ...	665
Rho dy heddwch dan	796	'Rwyf bron a gorfol. .	875	'Rwy'n pender. myn'd	353
Rhodaidd fy nyddiau	30	'Rwyf bron 'rwyf bron	566	'Rwy'n profi 'meiau...	535
Rho ddawn a goleu ...	927	'Rwyf fel y gwylwr ...	351	'Rwy'n profi 'mod yn.	530
Rhoed pob creadur yn	451	'Rwyf fi ar y cefnfor .	836	'Rwy'n rhoi farwel ...	561
Rhoes Crist anrhyd....	385	'Rwyf fi heddyw'n ...	864	'Rwy'n rhwym, 'rwy'n	502
Rhoes reol iddynt i ...	98	'Rwyf finnau'n teithio	161	'Rwy'n teimlo f'enaid.	437
Rhof arno ef fy ...	628	'Rwyf finnau yn dym.	611	'Rwy'n teimlo rhyw...	921
Rhof fawrglod i ti fy ..	92	'Rwyf oll yn friw, ..	555	'Rwy'n tynu tuag ochr	866
Rhof farwel i'r holl ...	134	'Rwyf wedi blino ar ...	164	'Rwy'n ymdrybaeddud	172
Rhof fy nwydau fel ..	744	'Rwyf yma'n wael fy ..	652	'Rwy't ti'n drech na'm	137
Rho gydwybod wedi...	744	'Rwyf yn caru'r ...	834	'Rym wrth dy fwrdd..	417
Rhoi mantell goch ...	419	'Rwyf yn clywed ...	898	'Rym yn dy erfyn ...	923

MYNEGAI.

S.	Tori wnes fy addured. 708	Tŷ fy Nhad sy'n llawn 692
Safed haul uwch ben. 757	Tor y rhwydau sydd... 694	Tynaist dy lid oddi ... 58
Saif ffydd trwy ... 608	Tosturi dwyfol fawr .. 248	Tyn fy enaid o'i gaeth. 474
Saith o weithiau ... 705	Tra, Arglwydd, yn y... 353	Tyn fy serchiadau'n... 602
Sancteiddrwydd im ... 192	Tra callwyf yfed ar ... 193	Tyn yr ofn hen o farw 764
Sawl a 'mddriedant .. 84	Traethodd fy nghalon. 33	Tyr'd am hyny, Ffrynd 702
Sawl dy gaffo gaiff ... 299	Trafaelwyr ym i'r ... 506	Tyr'd am hyny, Iesu... 735
Sef graslawn yw ein ... 96	Tra twy'n trigo'n yr ... 792	Tyr'd a'r awelon hyny 509
Sef haul a tharian yw 57	Tra gallwyf byth ... 160	Tyr'd, Arglwydd, a'th 594
Sefwch bellach, fy ... 767	Tragwyddoldeb mawr 857	Tyr'd, greadigaeth .. 778
Seraphiaid nef, pob un 223	Tragwyddol glob i'r ... 235	Tyr'd i fyny o'r ... 720
Syflid iechyd, syflid... 823	Trainwyaist o fy ... 627	Tyr'd, nefol g'lomen . 176
Symmuda'm ffydd ... 523	Tra rhaid i mi ... 671	Tyr'd o'm blaen ... 794
T.	Tra yn dy gwmni ... 522	Tyr'd, rho gerydd im . 130
Tad oesoedd tragwydd. 241	Trech fydd y rhai'n ... 368	Tyr'd, yr hwn wyt yn 133
Taened gweinidogion 478	Treuliwn ein bywyd... 417	Tyr'd, Ysbryd Glân i'n 348
Talodd Crist anfeidrol 405	Trig gyda mi, fy Nuw 499	Tyr'd, Ysbryd Glân tra. 349
Tan fy maich yr wyf... 694	Trigolion byd a dront 15	Tyr'd, Ysbryd sanct. . 595
Tan y don yr wyf yn . 822	Trist o dan fy mhwn. 763	Tyred, Arglwydd, a'r . 786
Tarddu maes mae'r ... 486	Trodd fy nghariadau .. 602	Tyred, Arglwydd, i'r . 712
Tarian gadarn yw dy . 300	Troes cysgod angeu ... 187	Tyred, Arglwydd ... 130
Taw, f'enaid, nid yw... 508	Tro etto 'ngolwg at y . 526	Tyred bellach, o'r ... 710
Taw, f'ysbryd, paid a . 520	Trof fy llygaid oddi ... 857	Tyred, bellach, tyr'd... 783
Teg wawriodd anrom. 274	Trof fy wyneb i ... 827	Tyred, f'enaid, ar i ... 707
Teilwng yw'r Oen a ... 239	Tro 'ngelynyon yn eu . 136	Tyred, fy Ner, na ... 526
Teithio'r wyf fnyydd.. 912	Trugaredd a gwirion. 244	Tyred gyda mi trwy'r 290
Terfysgodd cenhedl. .. 114	Trugaredd dod i mi .. 39	Tyred, hyfryd foreu ... 747
Terfysgu'r wyf dan ... 498	Trugaredd Duw i'n ... 47	Tyred, Iesu, i'r anjal. 716
Ti, Arglwydd, a anfoni 4	Trugaredd, f'Arglwy. . 582	Tyred, Iesu, i'r ardal . 482
Ti, Arglwydd, wyt i mi 80	Trwy darth, trwy niwl 556	Tyred, Ysbryd Sanct.. 690
Ti, Arglwydd, yw fy .. 653	Trwy Dduw y syrth... 10	U.
Ti dy hunan all fy ... 354	Trwy ffydd 'dwy'n ... 528	Uchder nefoedd yw ... 685
Ti dy hunan wyf yn ... 710	Trwy ffydd eheda ... 608	Uffern yn fy enaid ... 820
Ti dy hunan yno'n ... 746	Trwy ffydd ehedeg ... 528	Un arch a erchais ar .. 20
Ti dy hunan yw fy ... 778	Trwy ffydd, fy ngobai. 528	Un hunanfodol ydyw . 118
Ti ddelaiaist holl euog. 585	Trwy ffydd mae cadw 608	Uniawn yw deddfau ... 12
Ti ddwedaist fod ... 591	Trwy ffydd rwy'n ... 528	Un llais, un swm, un ... 367
Ti faddeuaist fil o ... 297	Trwy Grist a'i ... 274	Un olwg ar dy wedd... 656
Ti faddeuaist fil o ... 709	Trwy gynnulleidfa ei. 60	Un sillaf ar y groes ... 388
Ti, Farnwr byw a ... 615	Trwy ras 'rwyf ... 578	Unwaith am byth ... 245
Ti fuost farw, rhyfedd 157	Trwy rinwedd nefol .. 261	Un wedd disgwylid. . 86
Ti, ffynnon bywyd ... 560	Trysorau mor glir ... 346	Un wyt, fy Nuw ... 104
Ti, ffynnon y goleuni. 232	Trysorau naddarfydd. 154	Ust! fy mhlentyn ... 824
Ti gai 'mywyd, ti gai . 719	Trysordy deddfau Duw 360	Uwch cyrhaedd pob... 204
Ti gai'r enw a'r ... 790	Trysorwyd gras, ryw . 102	Uwch law terfynau ... 587
Ti, Iesu, Frenin nef .. 631	Trywanwyd, do, fy ... 420	Uwch meibion dynion 33
Ti, Iesu, ydwyt oll ... 197	Tuag ato mae wyneb. 917	Uwch nefol len mae .. 115
Ti, Iesu, yw ein Duw 647	Tua Salem euraidd ... 792	Uwch pob rhyw gysur 117
Ti'm dygaist trwy ... 560	Tu hwnt i'r wybren ... 176	Uwch y bryniau, uwch 707
Ti'm harweiniaist o'r. 833	T'wyned haul ar fyrdd 473	W.
Ti'm tynaist i o ganol 575	T'wyned heulwen ar .. 701	Wedi bod yn hir ... 731
Ti, 'r Archoffeiriad ... 513	T'wysog bywyd bydd. 708	Wedi cefnu pob rhyw 824
Ti 'sgrifenaist gynt ar 704	Tybygwn 'mod i'n ... 147	Wedi diange uwch ... 731
Ti sy'n addfedu cnwd. 937	Tybygwn pe bai ... 594	Wedi'm golchi oddi ... 855
Tithau, fy nerth a'm.. 15	Tydi addewaist ddysg. 349	Weithiau bron yr wyf 769
Tithau, O Arglwydd!. 2	Tydi fo'm cymmhorth 611	Weithiau i ddinystr ... 62
Ti wenaist arnaf yn ... 499	Tydi, fy Arglwydd, yw 117	Weithiau mae yn en. . 752
Ti ynwaethost ddyn o. . 6	Tydi, fy Nuw ei hun . 653	Wel, angeu du, dy ... 147
Ti wy'n 'mofyn ... 831	Tydi, fy Nuw, tydi i .. 536	Wela'i neb o'm holl ... 827
Ti yn unig ydwy'n ... 288	Tydi, fy unig Arglwy.. 552	Wel anfon eirchion ... 200
Ti yw fy ngyrn, fy ... 194	Tydi, O Dduw! ... 69	Wel arno bo'm golwg. 339
Ti yw gwrthddrych ... 291	Tydi wyt deilwng o fy 939	Wel bellach af yn ... 635
Ti yw 'Nhad, a thi yw 136	Tydi yw Duw fy nerth 32	Wel bellach awn yn ... 394
Torf fydd o anglyion.. 896	Tydi yw'r ffynnon fawr 553	Wel bellach boed i mi 334

MYNEGAL.

Wel bellach, dechreu. 410	Wel, ynddo ymfrost. . 167	Y Llew o lwyth Judah 336
Wel bellach, gystudd. 412	Wrth daro'r Graig ... 143	Yma cewch chw'i wel'd 438
Wel bellach, mi a ... 343	Wrth droi fy ngolwg . 162	Yma cewch wel'd eich 421
Wel bellach, tyr'd yn. . 645	Wrth dy orsedd bydd. 712	Ymadaw wnaf a'r ... 883
Wel cyfod, f'enaid ... 883	Wrth dy orsedd di ... 735	Ymadawch, fy ofnau . 689
Wel cyn bo hir ni ... 871	Wrth dy orsedd 'rwyf. 674	Ymadymunwn dreulio 204
Wel dacw'r Brenin ... 839	Wrth dy orsedd 'rwyf 740	Y mae anghrediniaeth 774
Wel dacw'r ffordd yn. 267	Wrth dy orsedd 'rwyf 756	Y mae arnaf fil o ... 676
Wel dacw'r man mae'n 151	Wrth d'ystlys di ... 161	Y mae arogla pur ... 586
Wel dacw'r wlad caf ... 833	Wrth dy ystlys 'rwyf.. 782	Y mae cyfoeth a ... 134
Wel dacw wawr yr ... 465	Wrth edrych ar y nef. 6	Y mae dyfroedd iach. 399
Wel deuwch tua'r wlad 634	Wrth cdrych, Iesu, ar 148	Y mae dyfroedd Marah 789
Wel deunw yn y blaen 267	Wrth feddwl am yr ... 527	Y mae genyf bleser ... 773
Wel dyma fel carodd . 139	Wrth feddwl am y ... 639	Y mae gorphwysfa ... 934
Wel dyma f'enaid wedi 510	Wrth fy nghuro gan y 750	Y mae gwagedd trwy. 908
Wel dyma gyloeth ... 212	Wrth fyned trwy ... 515	Y mae gwedd dy ... 300
Wel dyma'r awr y ... 150	Wrth fy ystlys bydd.. 683	Y mae gwres y dydd . 753
Wel dyma'r cariad ... 567	Wrth gofio dichellion. 920	Y mae hapusrwydd .. 156
Wel dyma'r Ceidwad.. 255	Wrth gofio drachefn.. 920	Y mae heddyw nefol . 489
Wel dyma'r Cyfail ... 181	Wrth gofio grym y ... 851	Y mae hiraeth yn ... 723
Wel dyma'r eiddil ... 193	Wrth gofio 'i riddfan. 439	Y mae hiraeth yn ... 880
Wel dyma'r gwrth. ... 265	Wrth gofio'r Jerusa. . 805	Y mae lluoedd Pharao. 781
Wel dyma'r lloches ... 542	Wrth linyr rhad fe ... 574	Y mae meddwl am ... 285
Wel dyma'r trysor ... 156	Wrth orphwys ar yr ... 277	Y mae nefoedd yn ei . 702
Wel dyma'r unig fan fy 537	Wrth rai annheilwng. 936	Y mae ofn yn fy ... 766
Wel dyma'r unig fan y 199	Wrth wel'd yr angeu . 852	Y mae'r dyddiau'n ... 485
Wel dyma'r Un sy'n .. 239	Wrth weled y fyddin. 340	Y mae'r haulwen ... 853
Wel dyma un, O! ... 167	Wrth y heddrod 'rwyf 681	Y mae rhinwedd gras. 444
Wel dyma wledd ... 421	Wrth yr orsedd na'd .. 679	Y mae'r oriau yn ... 853
Wel, dyna'r awr a ... 873	Wf yma dan y tonau 889	Y mae syched ar ... 753
Wel dyna'r pryd y ... 470	Wyneb siriol fy An. ... 724	Y mae trysorau dwyfol 193
Wle cawsom y ... 318	Y.	Y mae Un, uwch law. 319
Wle fod brodyr yn ... 88	Y baich oedd anniodd. 426	Y mae yn y gair ... 749
Wle holl weision ... 89	Y baich sydd arnaf ... 585	Y mae yr Arglwydd .. 35
Wle Iesu'r Pen ... 402	Y Baradwys af iddi ... 806	Y manna pur ar goedd 634
Wle lawn oiwg Duw. 26	Y Bugail mwyn o'r nef 144	Y man bech di fy ... 112
Wle mae llygaid yr .. 96	Y bywyd wyf yn awr. 525	Yma rhed yr afon ... 289
Wle'n dyfod ar y ... 863	Y canol fur a ddaeth .. 453	Yma tardd cyfiawnder 315
Wle'n sefyll rhwng... 311	Y Ceidwad eu, ei ... 419	Ymdeithydd wy'n y .. 816
Wle'r dydd yn ... 484	Y clod, a'r gogoniant . 802	Ymdrechu wnawn ... 506
Wle'r Ganaan hyfryd 322	Y cwbl feddaf oll ... 210	Ymddangos mae yr ... 883
Wle'r llwybr heddyw 322	Y cyfan wedi rhoi ... 843	Ymddarostyngwn dan 933
Wle Sinai a Chalfaria 435	Y cyfiawn a flodeua ... 64	Ymddifyraf wrth ei ... 795
Wel, etto helpia ... 524	Y cyfoeth i mi ... 647	Ymddiriedaf yn dy ... 770
Wle y plant a roir ... 85	Y cysur i gyd ... 342	Ymddyrecha, Dduw, y. 41
Wleic y truan a roes ... 27	Y dwylaw a wnaeth yr 150	Y Meichiau aeth yn ... 273
Wel, f'enaid, bellach ... 159	Y dydd y gelwais arnaf 92	Y Meichiau a wél ... 492
Wel, f'enaid, cerdd ... 457	Y dydd y rhedai mriw 54	Ymfrostiaf ynddo ef . 270
Wel, f'enaid, cod ... 145	Y ddaear iud ro'i ... 420	Ymgrymaf mwy dan .. 103
Wel, f'enaid, dos yn ... 630	Y ddaear oll, ofned ... 25	Ymgrymaf tua'h ... 92
Wel, f'enaid, dos yn ... 662	Y fan bost ti, fy Nuw 632	Ymgrymed pawb i ... 269
Wel, f'enaid, gorfole. . 596	Y fan bydd terfyn ar . 873	Ymneillduwch, beth. . 779
Wel, f'enaid, hed yn ... 872	Y fasom win fel peraist 417	Y moroedd mawr a'r . 150
Wel, f'enaid, weithian. 152	Y ffordd yr aeth ... 505	Ymwel, Arglwydd, â ... 658
Wel, finnau'r eiddil ... 605	Y ffynnon loyw hon ... 256	Y mynydd mawr ... 426
Wel, ffowch ar ffwrst . 568	Y ffynnon loyw hyn .. 257	Yna bydd gan y ... 34
Wel, gyda'r henuriaid 413	Y gair melusa 'rloed .. 648	Yna eu gwared hwynt 71
Wel, Iesu garaf yn ... 515	Y geiriau oll i gyd ... 662	Yn awr, Addfwynaf .. 464
Wel, minnau bellach . 543	Y goleuni sy'n ninas . 918	Yn awr, hen deulu'r .. 396
Wel, pwysaf amat ... 619	Y gwanaf wyf a'r ... 519	Yn awr mae'r adar ... 641
Wel, tyred, ddedwydd 875	Y gwan mae'n gryfhau 448	Yn awr 'rwy'n gorfol. 619
Wel, tyred, f'enaid ... 411	Y gwaredigion canent 71	Yn awr, Sancteiddiol. 885
Wel, weithian, cod ... 150	Y gwim Sydd yno ... 885	Yna y cofiwn Dduw ... 54
Wel, yf dy win a'h . 373	Y llen Sy rhyngwy'n . 613	Yna yr af at allor ... 32

MYNEGAI.

Yn babell y bydd ... 345	Yno llenwir fy ... 899	Y rhai a blawwyd yn .. 64
Yn brysio at ei ... 499	Yno mae dy hen ... 861	Y rhai a'i canlynodd .. 921
Yn d'unig enw di. y .. 60	Yno mae fy holl ... 906	Y rhai a 'mddiried .. 4
Yn dy glwyfau y mae. 284	Yno mae fy mwyd a'm 729	Y rhai bwrcasodd ... 263
Yn dy gyfammod mae 577	Yno mi gaf yfed pleser 908	Y rhai'n a'u had oll .. 15
Yn dy haeddiant 'rwyf 282	Yno'r af i 'mofyn ... 445	Y rhai o dan dy gysgod 372
Yn ddistaw disgwyl ... 508	Y nosweithiau hirion. 487	Y rhai sy'n cadw'th .. 581
Ynddo'i hunan mae yn 324	Ynot gobethia'n ... 14	Y rhai sy'n ofni'r ... 77
Ynddo mae afonydd ... 298	Ynot mae fy iachawd. 742	Y rhai yn berffiaith ... 249
Ynddo'n unig 'rwy'n. 129	Yno y derfydd poen ... 871	Yr haul, a'r lleuad ... 98
Yn Eden, cofiaf hyny. 182	Yn Peniel 'rwyf, fy ... 529	Yr haul g'wilyddia ... 869
Y nef ei hun yw'r ... 106	Yn rawnwin ar y groes 277	Yr hoelion geirwon ... 426
Yn eigion môr mae y. 54	Yn rhad 'rwy'n cael ... 140	Yr holl brophwydi ... 216
Yn ei ryfeloedd 'rwyf. 266	Yn rhad Rwy'n ... 614	Yr holl freniniaethau. 491
Yn eithaf grym y dwr. 654	Yn rhad y ces, yn ... 532	Yr holl greadigaeth ... 553
Yn foreu iawn diwalla. 62	Yn rhad y mae'n ... 140	Yr hollgyfoethog ... 127
Yn fuan, tyr'd, fy ... 170	Yn rhad yr etholwyd. 140	Yr hwn a rodia'n ... 9
Yn fynych, fynych ... 524	Yn uchel fry ar fryn .. 267	Yr hwn sydd isel yn ei 9
Yn gorphwys yn y ... 579	Yn unig yn yr Arglwy. 26	Yr hwn sy'n codi'r ... 75
Ynghanol cyfyngder. 165	Yn wir, yn wir, medd. 841	Yr hwn sy'n fyddlon. 341
Yn nglyn wylofain ... 640	Yn wyneb gorthrym... 609	Yr hwn sy'n maddeu. 68
Yn ngweledigaeth nef. 537	Yn wyneb uffern ddu. 652	Yr hwn wnaeth ... 91
Yn ngwynedd deddf ... 385	Yn y boreu 'r wyf yn. 750	Yr hwn y boreu ... 62
Yn holl drallodau ... 814	Yn y bywyd byth a ... 308	Y rhyfel o'n hochr ni. 806
Yn holltau'r Graig ... 173	Yn y dyfroedd mawr. 858	Yr hynod Graig, ein .. 173
Yn Judah ac yn Israel 53	Yn y fyfnon hon ... 742	Yr iachawdwriaeth ... 370
Yn lle cario corph o ... 902	Yn y fiwrnes danlyd. 831	Yr iawn a dalwyd ... 222
Yn mha le y ceir, er .. 319	Yn y man bost ti ... 132	Yr Iesu a deynasa'n.. 451
Yn mhen ryw oesoedd 516	Yn y rhyfel mi arosaf 684	Yr Iesu'n ddi-lai ... 341
Yn mhlith cwmpeini. 351	Y penaf drysor ... 173	Yr Ión a'th geidw ... 82
Yn mhlith holl ryfedd. 211	Y pendefigion o'r ... 43	Yr ochr draw i'r anial 559
Yn mhlith plant dyn.. 565	Y pererinion glewion. 505	Yr Oen, Aeth dan fy.. 614
Yn mhob rhyw ... 206	Y plant a wasanaeth... 369	Yr Oen a laddwyd ... 155
Yn mlaen mi deithiaf. 609	Yr aberth mawr fu ... 196	Yr Oen sydd ar yr ... 873
Yn mlaen yr awn trwy 580	Yr afon a lifodd rhwng 334	Yr uchel gân fydd ... 189
Yn mynwes glyd yr ... 574	Yr afon fawr o waed .. 181	Yr unwedd ag y bref... 31
Yn Nuw fy nghalon ... 933	Yr Arglwydd a'i dde.. 89	Yr wyf bron a digaloni 788
Yn Nuw ynddiried ... 893	Yr Arglwydd a'm car. 139	Yr wyf yn gorwedd ... 582
Yn Nuw yn unig mae. 43	Yr Arglwydd ar dy ... 73	Yr wyt yn fwy na'r ... 661
Yn nydd dy nerth ... 73	Yr Arglwydd arnoch.. 77	Yr wyt ynghylch fy... 93
Yn nyfnder dŵr a ... 659	Yr Arglwydd a wnaeth 74	Yr ym yn meiddio ... 938
Yn nyfnder pob rhyw 274	Yr Arglwydd biau'r .. 17	Y Sabbath, gwyl nef... 934
Yn nyfnder pob rhyw 536	Yr Arglwydd, clybu ef 5	Y saint o'i gylchaddoli 176
Yn nyfnder profediga. 598	Yr Arglwydd dyngodd 73	Y sawl a drigo doed ... 63
Yn nyfnder t'wyliwch 270	Yr Arglwydd gogon... 70	Y sawl a edrych arno. 27
Yno boed fy mwyd ... 284	Yr Arglwydd sydd un. 13	Y sawl a'th gaffo ... 558
Yno caf ddyrchafu'r ... 902	Yr Arglwydd sydd yr 127	Y sawl ni rodia ... 1
Yno caf fi ddechreu ... 687	Yr Arglwydd yn teyrn. 97	Y sawl sydd deilwng. 24
Yno caf fi ddwyed ... 733	Yr Arglwydd yn was.. 10	Ysbrydoedd rhai cyf.. 332
Yno cawn orchfygu ... 752	Yr Arglwydd yw fy ng 20	Ysbryd y Tad a'r Mab 350
Yno derfydd fy ... 671	Yr Arglwydd yw fy M. 16	Ystyria hefyd y gŵr.. 29
Yno erys fy nedwydd. 899	Yr awyr sy'n dyfod ... 140	Y tanlyd gledd fu'n. 416
Y noeth, y tlawd, a'r. 366	Yr ebyrth oll er ... 186	Y tir dymunol peraid 891
Yno gwna dy drigfan. 746	Y rhai a ánt mewn ... 72	Y tŷ nid adeilado'r ... 85

INDEX TO ENGLISH HYMNS.

	No.		No.		No.
A guilty, weak, and ...	5	Here I raise my ...	31	O! to grace how great	31
Alas! from such a ...	30	Here may the ...	40	Our God, our help in..	32
All hail the power of..	2	Here may we prove ...	3	Our Glad Hosannas ..	8
All that remains for..	18	Here's love and grief..	11	O! what folly! ...	37
All things living he ...	33	Here the Redeemer's	40	Plunged in a gulf of...	4
Angels, assist our ...	4	His covenant with the	34	Praise God from whom	48
A thousand ages in ...	32	His sovereign power...	1	Revive our drooping ..	19
Before Jehovah's ...	1	How sad our state ...	5	Rock of Ages, cleft for	13
Before the hills in ...	32	How sweet the name.	14	Salvation! let the ...	6
Behold the throne of..	21	In a dungeon deep ...	7	Salvation! O! the joy.	6
Beyond my utmost ...	21	In thy presence we ...	22	Say, "Live for ever ...	11
Bold shall I stand ...	15	It makes the wounded	14	See from his head, his	10
Break off your tears ...	11	Jesus invites his ...	27	Show us that loving...	19
Buried in sorrow ...	6	Jesus is all my hope...	18	So all my doubts and	13
But there's a voice of.	5	Jesus, lead us with ...	22	Sweet the moments...	29
Can we, whose souls...	44	Jesus, my great High.	16	Teach me to live by ...	21
Cheer our desponding	19	Jesus, my Shepherd...	14	That rich atoning ...	21
Christ, by highest ...	9	Jesus, the vision of thy	35	The best return for ...	30
Christ, the Lord, is ...	12	Jesus, thou art all ...	17	The cause was love ...	28
Clasped in my ...	35	Jesus, thy blood and..	15	The cross! the cross...	28
Come, Desire of nations	9	Jesus, where'er thy ...	3	There everlasting ...	36
Come, Holy Spirit ...	19	Join all the glorious...	16	There is a land of pure	36
Come, Holy Spirit ...	20	Joyful, all ye nations..	9	The rising God ...	11
Come, Holy Spirit ...	20	Just as I am—and ...	24	The volume of my ...	41
Come, saints, and drop	11	Just as I am—poor ...	24	They die in Jesus, and	38
Come, thou fount of ...	31	Just as I am—though.	24	Thine image, Lord ...	21
Convince us of our ...	19	Just as I am—thou ...	24	This is the field where	41
Could we but climb ...	36	Just as I am—thy ...	24	This is the judge that	41
Crown him, ye martyrs	2	Just as I am—with ...	24	This spotless robe the	15
Dear Lord! and shall.	20	Kingdoms wide, that.	43	Though we are guilty.	46
Dear name! the Rock	14	Laden with guilt, and	41	Through the desert ...	22
Dear Shepherd of thy.	3	Lay up his sacred ...	47	Thus, teach me ...	34
Death cannot make ...	35	Let all our powers } ...	27	Till then I would thy	14
Dismiss us with thy...	46	Let every kindred ...	2	Time, like an ever ...	32
Divine Instructor ...	40	Let the Indian, let ...	43	'Tis thine to cleanse...	19
Down from the shining	4	Let us then with ...	33	To praise the ever- ...	34
Eternal are thy ...	42	Let us with a gladsome	33	To the dear fountain..	5
Far from this world of	38	Lives again our ...	12	Truly blessed is this...	29
Father of mercies, in..	40	Look how we grovel...	20	Under the shadow of..	32
Fix, O Lord! a tent ...	26	Love and grief my ...	29	Vain the stone, the ...	12
Fly abroad, thou ...	43	Love's redeeming work	12	Veiled in flesh the ...	9
Forbid it, Lord, that I	10	May the glorious ...	43	Waft, waft, ye winds ...	44
For food, he gives his..	27	May the grace of ...	45	Weak is the effort of..	14
For mercies, countless.	30	Mild, he lays his glory.	9	We'll crowd thy gates	1
For thou, within no ...	3	My dear, Almighty ...	16	Well pleased the ...	34
From all that dwell ...	42	My soul obeys the ...	5	Were the whole realm.	10
From Greenland's icy.	44	Nothing in my hand ..	13	What kind endearing	16
Great Prophet of my..	16	Not the labours of my	13	What though the spicy	44
Great Redeemer ...	37	O! could we make ...	36	What wondrous cause	28
Guide me, O! thou ...	23	O'er those gloomy hills	43	When from the dust of	15
Hark the glad sound!	8	O! for a strong ...	39	When I survey the ...	10
Hark! the herald ...	9	O! for this let men ...	7	When I tread the ...	22
Hark! the voice of my.	7	O! for this love, let ...	4	While I draw this ...	15
Hear what the voice...	38	O! happy, sweeter ...	18	Why should cruel ...	25
He comes the broken.	8	O! let the dead now ..	15	Wide as the world is..	1
He comes the prison.	8	O! may these heaven.	40	Will not any old ...	37
He dies! the Friend of	11	O! may thy counsels.	41	With pitying eyes, the	4
He hath, with a piteous	33	Once more, before we.	47	Ye saints redeemed of	2
Here consecrated ...	41	O! that with yonder .	2	Yet, this acknowledg.	30

**LLYFRAU CYHOEDDEDIG GAN HUGHES & SON,
WREXHAM,
AC AR WERTH GAN Y LLYFRWERTHWYR.**

Anfonir unrhyw un o'r Llyfrau canlynol i'r manau lle nad oes Llyfrwerthwyr, yn ddi-draul trwy y Post ar dderbyniad eu gwerth mewn Postage stamps. Nis gellir anfon dim heb y blaendal. Anfonir Catalogue ar dderbyniad stamp.

DUWINYDDIAETH.

	s.	c.
Y DEONGLYDD BERNIADOL.—Hen Destament. Pedair cyfrol, Croen llo, 14s. yr un	56	0
ETO AR Y TESTAMENT NEWYDD (Croen llo)	17	0
LLAW-LYFR Y BEIBL. Dr. ANGUS. Llian	10	6
TRAETHODAU DUWINYDDOL. Dr. EDWARDS. Llian	9	0
TRAETHODAU LLENYDDOL. Eto. Llian	8	6
PEDWAR CYFLWR DYN, gan BOSTON	4	0
BEIBL YR ATHRAW, gyda Mynegair	10	6
TAITH Y PERERIN. Dros gant o Arluniau	10	6
GWYRTHIAU YR ARGLWYDD IESU, gan O. EVANS	3	6
DAMMEGION YR ARGLWYDD IESU. Eto.	3	6
GEIRIADUR YSGRYTHYROL Y PARCH THOMAS CHARLES, B.A. (Croen llo)	25	0
GEIRIADUR YSGRYTHYROL, gan W. GURNEY. Hanner rhwym	8	0
SERYDDIAETH A'R BEIBL, gan Dr. CHALMERS. 1s. 6c. a 1 0	18.	6c. a 1 0
Y TESTAMENT DAEARYDDOL. 4s. 6c., 3s. 6c., a 2 6	4s. 6c., 3s. 6c., a 2 6	6
ARWEINIAD I'R EFENGYLAU, gan G. PARRY	3	0
DUWINYDDIAETH NATURIOL, gan Dr. PALEY	3	6
CYDYMAITH YR YSGRYTHYR, gan J. HUGHES	3	6
DRYCH PROPHWYDOLIAETH, Eto	3	6
HANESION Y BEIBL (300 o ddarluniau), gan THOMAS LEVI	3	6
SEFYLLFA DDYFODOL, gan Dr. DICK	3	0
CORPH O DDUWINYDDIAETH, gan JOHN BROWN	3	6
Y BIBL A'I DDEONGLIAD, gan y Parch. HUGH JONES, D D., Llangollen	6	0

	s. c.
MYFYRDODAU HALL, AR Y TESTAMENT NEWYDD	4 6
DAMMEG Y MAB AFRADLON, gan Dr. ROWLANDS	3 6
Y SABBOTH, gan J. HUGHES, Liverpool	1 0
YR EGLWYS, gan D. C. DAVIES, M.A., Llundain	1 0
DUWINYDDIAETH I BLANT, gan TODD	1s. 6c. a 1 0
Y PROFIEDYDD YSGRYTHYROL, gan J. HUGHES	2 6
Y COFIADUR YSGRYTHYROL	2 6
PERFFAITH GYFRAITH RHYDDID, gan D. JONES	2 0
CYFIAWNHAD PECHADUR, gan JOHN ELIAS	1 0
SWPER YR ARGLWYDD, gan Dr. KING. Llian	2 6
NODWEDD YR IESU, gan Dr. BUSHNELL	0 6
Y DWYFOL ORACLAU, gan NICANDER	2 6
ATHRONIAETH TREFN IACHAWDWRIAETH. 1s. 6c. a 1 0	1s. 6c. a 1 0
ATHRONIAETH Y DWYFOL WEITHREDIAD. 1s. 6c. a 1 0	1s. 6c. a 1 0
Y DDWY GYFROL YN UN, mewn llian	2 6
CORPH O DDUWINYDDIAETH, gan Dr. LEWIS, gydag HANES DUWINYDDIAETH, gan Dr. EDWARDS. Hanner rhwym	8s. 6c., Llian 7 6
CREFYDD GYMDEITHASOL, gan M. MAURICE	6 0
Y TESTAMENT BACH CYFEIRIADOL, 2s. 6c., 2s. 0c., 1s. 6c., a 1 0	1s. 6c., a 1 0
BEIBL TEULUAIDD CYFEIRIADOL HARDD, wedi ei rwympo yn gryf, gyda rims a chlasp goreuredig, gyda Chof Restr Teuluaidd	35 0
HANESIAETH YSGRYTHYROL, gan J. HUGHES 1s. 6c. a 1 0	1s. 6c. a 1 0
ORIAU OLAF IESU CRIST	0 4
HYNODION HEN BREGETHWYR CYMRU, llian	4 0
CYDYMAITH DYDDANUS, llian	3 6
Y TABERNACL DARLUNIADOL	0 6
ALEGORIAU CHRISTMAS EVANS	1s. 6c. a 1 0
CATECISM COLQUHOUN, i Gymunwyr Ieuanc	0 6
BUDDUGOLIAETHAU CRIST, gan E. EVANS	0 4
ESBONIAD DR. LEWIS, Hebreaid hyd Judas	5 6
— Dadguddiad	3 0
GWIRIONEDD A CHYFEILIORNAD, gan Dr. BONAR	3 6
Y PREGETHWYR A'R GWRANDAWR. R. WILLIAMS	3 6

COFIANTAU, &c.

	s.	c.
COFIANT J. JONES, Tal-y-sarn, gyda Hanes Duwinyddiaeth a Phregethu Cymru	15	0
COFIANT Y PARCH. R. HUMPHREYS, Dyffryn	3	6
—— JOHN JONES, Blaenannerch	2	6
—— ROBERT THOMAS, Lliidiardau	4	0
—— DAFYDD ROLANT, Bala,	2	0
BUCHDRAETH JOHN HUGHES, Liverpool	2	6
—— THOMAS RICHARDS	3	6
HANES BYWYD SIENCYN PENHYDD	1	0
—— GEORGE HEYCOCK	1	0

AMRYWIAETHOL.

LLYFR I BAWB AR BOB-PETH. Llian hardd	3	6
MEDDYG ANIFEILIAID, gan JOHN EDWARDS	5	0
DETHOLIAD A MAETHRINIAD ANIFEILIAID	0	6
TRAETHODAU GWLADOL A MOESOL. BACON is. 6c. a	1	0
GRAMADEG CYMRAEG, gan CALEDFRYN. Llian	2	0
GRAMADEG, gan DEWI MON	2	0
Y LLYTHYR YSGRIFYDD CYMRAEG A SAESONIG	1	0
GRAMADEG AREITHYDDIAETH, gan T. THOMAS is. 6c. a	1	0
COLEG Y DARLLENYDD. E. EVANS, Llangollen	1	0
CYFRES Y BAND OF HOPE, gan T. LEVI, Llian	2	0
CHWEDLAU ÆSOP, Cyf, I. II. (yr un)	1	0
Y DDAU LYFR YN UN, mewn llian	2	6
CYMRU FU. Rhanau 1, 2, 3, a 4 (yr un)	1	0
(Y PEDWAR LLYFR wedi eu rhwymo yn un)	5	0
Y CYFRIFYDD PAROD, gan ROGER MOSTYN	2	0
YR YSGRIFELL CYMRAEG, gan TEGAI	0	6
LLYFR AR RESYMEG, gan TEGAI	0	6
LLYFR I WNEUTHUR EWYLLYS, gan GYFREITHIWR	0	6
YR ATHRAWYDD PAROD, gan WILLIAM HARRIS	0	6
HANES PRYDAIN FAWR, gan THOMAS LEVI	4	6
DAEARYDDIAETH PALESTINA, llian	1	6
TEITHIAU ST. PAUL, llian; gyda Mapian	2	0

4 *Llyfrau ar werth gan HUGHES & SON, Wrexham.*

	s.	c.
GEIRIADUR CYMRAEG A SAESONEG. Dr. RICHARDS	1	0
— SAESONEG A CHYMRAEG. Eto	1	6
(Y DDAU LYFR wedi eu cyd-rhwymo). Llian	2	6
ENGLISH AND WELSH VOCABULARY	0	6
LLYFR DADLEUON, at wasanaeth Cyfarfodydd Llenyddol	1	0
CANIADAU BETHLEHEM, sef Carolau ; gyda Thonau penodol yn yr Hen Nodiant, gan J. D. JONES	0	6

BARDDONIAETH.

CANWYLL Y CYMRY, gan RHYS PRITCHARD	5	6
GWAITH EOS CEIRIOG, gan GWALLTER MECHAIN	6	0

LLYFRAU CEIRIOG :—Pris Swllt yr un.

Oriau'r Hwyr } llian 2s. 6c.	Oriau Eraill } llian 2s. 6c.
Oriau'r Bore } llian 2s. 6c.	Oriau'r Haf. } llian 2s. 6c.
Cant o Ganeuon } 2s. 6c.	Gemau yr Adroddwr
Y Bardd a'r Cerddor } 2s. 6c.	

CANEUON :—Pris Swllt yr un.

Mynyddog	Ieuan o Leyn
Iolo Trefaldwyn	Wateyn Wynn
Ossian Gwent	Islwyn. Dyfedfab
Caeronwy	Maethlu
Min y ffordd } llian 2s. 6c.	Glanmor
Gwladgarol } llian 2s. 6c.	Derwenog

GWAITH DAFYDD IONAWR	5	0
COLL GWYNFA MILTON, cyf. gan I. D. FFRAID	5	0
Y DYN, gan DAVID JONES, Caernarvon	3	6
CASGLIAD O HEN FARWNADAU, gan T. LEVI	1s. 6c. a	1 0
DYDDANWCH YR AELWYD	1	0
GWAITH GLANMOR—AMRYWIAETHOL	1	0
CATHLAU BYRION, gan TYDFYLYN	1	0
YR ADRODDIADUR, gan J. D. JONES, Ruthin	1	0
CYDYMAITH YR ADRODDWR. RHYDDERCH O FON	1	0
CANEUON GLAN PADARN	1	0
YR ADGYFODIAD, gan GLAN GEIRIONYDD	0	6
CANEUON MYNYDDOG	(3 yn un)	5 0

